

106
A
~~Handwritten signature~~
A

ARGI DONEA

ARGENTINA

AITA GUREA, zeruetan zagozana: SANTIFIKADU bedi zure izena; BETORÓKIGU zure ÉREÑUA; EGIN BEDI zure borondatea zeruan lez luéan be...

M-8641
R-36286

ATV
18349

JAUNGOIKO ZALE'REN IDAZTIAK

ARGI DONEA

BALTZOLA'TAR PRANTZISKO ABAK EGIÑA

TA

«ARGIA»REN BATZALDIAN SARITUA

EGUZKITZA'TAR JON U. JAUPARIAK

BIZKAYERAZTUTA

ZORNOTZA'N

JAUNGOIKO-ZALE'REN IRARKOLAN

1935

Nihil obstat

Victoriae die 10 martii 1928

EMMANUEL DE LECUONA

Censor

Imprimatur

Victoriae 12 martii 1928

Vicarius Generalis

DR. ASSUMPTIO GURRUCHAGA

L. S.

IRAKURLEARI

O AŖA

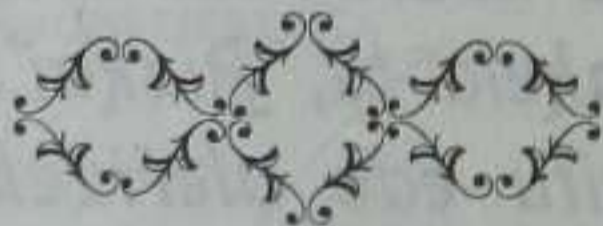
Liburu au gipuzkoeraz agertu zan lenen-
goz. Donostia'ko *Argia*'ren arduraz eta
ordañez. Esku artean erabili eben abade-
-lagun askori entzun geutsen orduan: « Biz-
kayan be onakoxe baten beañean gagoz eta
auxe berau, gure euskeraz ba'lego ondo ba-
ño obeto letorkigu ».

Oñen nai ziñanok, emen daukazue « *Argi
Donea* » Bizkai'ko euskeraz, zerbait aldatu-
ta, baña guztiz gitxi. Gipuzkoeraz eta Biz-
kayeraz Mesa-liburu bat eta bardiña euki-
tea egoki litzakela-ta, Bizkai'ko euskaldun-
ak eñesago aitu edo uleñtzeko bear zana
baño beste gauza andirik ez dogu aldatu.

Beste edozetzaz lez Eleiz-liburuetzaz be
bakotzak bere eretxiak daukaz. Batek ba-
ño geyagok esan dauskue: « *Argi Donea* »
bizkayeraz ipintekotan, liburu bi egin bear
litzakez: bat txikia, gauzarik beañenakaz,
umeai ta... merkeago saldu naiz saritzat

emon al izateko: bestea, andia «**Argi Donea**» dan bestekoa, ofelan nayago dabentzat.

Aurkoren eretxiak, onelako gauzen bari dakienetak batez-be, aintzat eta ontzat artu bear dirala-ta, iraralkaldi bi egiteko asmua daukagu: lenengoan, gauzarik andi ta beařenak baño ez doguz ipiñiko, liburu txikiagoa ta gustientzat egokiagoa izan daiten: bigařenean, «**Argi Donea**» oso - osorik, gipuzkoeraz dagoan lez. Geyago esan beařik ez dago-ta, oar au ofetan geldi bedi.

AITA SANTUAREN ONESPENA

SECRETARIA DI STATO

DI SUA SANTITÀ

N.º 38080

DA CITARSI, NELLA RISPOSTA

Dal Vaticano, 17 Gennaio 1925.

Revmo. Signore:

Devo alla S. V. Revma. i paterni ringraziamenti della Santità Sua per il filiale omaggio del Manuale di preghiere **Argi Donea** inteso a promuovere in mezzo a

colte buone popolazioni il culto della pietá cristiana nello spirito della Santa Liturgia.

Ben lieto di una pubblicazione che é, nel tempo stesso, opera nobilissima di fraterna caritá spirituale, l' Augusto Pontefice forma per essa i migliore voti, e mentre si augura dal libro i piú abbondanti frutti in ordine alla vita religiosa e devota, paternamente invia al zelante Autore l' Apostolica Benedizione.

Mi é grato aggiungere il paterno compiacimiento di Sua Santitá per l'altro nobilissimo Manuale «Eliz-Abestiak»; e nel presentarle i miei personali sinceri ringraziamenti per il delicato pensiero avuto a mio riguardo, mi valgo volentieri de l'incontro per proffessarmi con sensi di stima.

Revmo. Signore
Victor Garitaonandia
Direttore de «Argia»
SAN SEBASTIAN

di V. S. Revma.
affmo. per servirla
P. Card. Gasparri.

AITA SANTUAREN ONESPENA

(EUSKERATUTA)

Batikanotik, 1925'ko Urtañila'ren 17'n.

Jaun agurgaria:

Aita Santuaren eskerik samur-bizienak emon bear dautzudaz zuri, seme ona lez, Aitari eskiñi dautsazun Otoitz - liburu **Argi Donea** gaitik, zuen eri oreitan kristiñau-bizitza bizkortzeko berebizikoa ta Eleiz-araudi doneari dagokionez egiña da-ta.

Biotzen anaitasun maitagarirako argitaratu dan idazti bikain au Aita-Santuak berak atsegin andiz begiratu dau ta oso zabaldua ikusi nai leuke, ta jaungoikozko arnari (frutu) ugariak ekañiko dituala us-te izanik, bere Onespena (bendeziñoa) Eleiz-liburu onen egile zintzoari biotz-biotzez emoten dautso.

Pozgari da niretzat, onegaz batera eskiñi dautsazun beste esku-liburu eder-bikain «Eleiz-Abestiak» be Aita Santuari atsegin izan yakola zuri adieraztea, eta ni-

ganako oroipen samuraren ordeez neure eskerik zintzoenak agertuaz, pozluten nazaldi au egoki datorkidalako, zuri neure oneretxiak autortu ta biotzez eskintzeko zure, J. A. oren serbitzari.

P. Kardenal Gasparri.

«ARGIA»'ren Zuzendari

Garitaonandia'tar Bitor

Jaun agurgaria

DONOSTIA

ITZ - AU[´]REA

A[´]rgia sortu zan, ez asteroko bat egiteko ba-
ka[´]rik, baita bear diran beste gauzarik asko eus-
kaldunai euskeraz emoteko be. Gauza oneitan
bear[´]enetaikoa eleiz-liburu on eta oso-oso bat iru-
ditu yakun, e[´]rleji^ˆño ta arimai dagokiezan gau-
zak non ikasi, nondik eta zelan egin euki egien
euskaldunak.

Beste eleiz-liburu asko dabiltz euskaldunen a[´]-
tean; ba^ˆña bape txar[´]ak diranik esan baga, ez
gaitue betetan, batez be oso-osoak ez diralako,
eta utsune ori bete nairik nato[´]rkizu, kristi^ˆñau
euskalduna.

O[´]retarako Argiak batzaldi bat egin eban,
eleiz-libururik egokien eta ede[´]rena egiten ebanari
mila pesetako saria eski^ˆñirik. Liburu bi agertu
ziran batzaldira, ta Epaileak, liburu au, eskue-
tan daukazun au-Baltzola Aitak egindakoa-au-
keratu eban eta bere egileari emon yakon mila pe-
setako saria. O[´]ra or zelan sortu zan liburu au.

Eleiz-liburu au ez da izango—ori ziur—akatz bakoa: baña bape guzur barik esan gegike, munda mundu dan ezkerotik, Euskaleriko alderdi onetan beintzat, ez dala onelako libururik, onen oso ta egokirik argitaratu, eta euskaldunok arera ona egin ba-dagiozue, geroago ta obetuaz joango da.

Liburu onek zer dakañen jakin nai ba-dozu, aurkibidian ikusi zegike; baña emen be esango dautzut:

1'g.-Onek dakartzan otoitzik geyenak, ia guztiak, parkapen edo induljentziz aberastuak dagoz; beraz, otoitz-egiten dozunean, bide batez parkapen andiak irabaziko dozuz, liburu onetatik egiñaz.

2'g.-Autortu ta Jaunartzeko era bi dakar: bat luzea ta laburra bestea. Jaunartzeko era laburra mutil-neska guztiak batera egiteko, oso egokia da, otoitz oreik guztiak batera esanaz. Era luzea norberak bakañean egiteko ohea da. Autortzeko era laburra, sañi egiten diranentzat da, eta luzea, ostera, noizean bein (ilean bein edo) egiten diranentzat. Era berean, azterketa edo esamiña bi daukaz, eta azterketa luze ori nozean bein irakurtea edonori ondo letoñkio: batez be, guztien Jaunartzea danean eta Pazko-aldian abadeak pulpitutik irakurtea oso ona litzake, toki batzue-

tan egiten dan lez. Askotan itauntxu batek ge-
yago iratzaítzen dau, bakarean luzaro pentsetan
egoteak baño.

3'g.-Kristiñau-ikasbide edo Dotriña bariaren
eran ipiñi dira Kredo, Salbea ta gañerakoak.

4.g.-Domeka ta jai guztietarako Ebangelioak
be ba-dakarz, bakotxak zer esan nai dauan aur-
etiez adierazorik. Sermoyak ondo entzuteko, aur-
etiez Ebangelioa irakurtea da onena.

5'g.-Eleizan abesten diran Besperetako sal-
moak dakarz, aurretiez zetarako idatziak izan
ziran esanaz: eta gañera, latinezko beste kanta
asko be bai, eleizkizunetan kristiñau guztiak
abestu dagiezan. Eleiza Ama Santuak nai dau
eri guztiak parte artzea, Mesa, Bespera, Tantum
ergo ta beste eleizkizunetan, ez bakarik eleizara
joanaz, guztien artean abestuz baño. Orduan
esan daiteke eleiz-jayak eri guztiaren Jaungoi-
koagazko jayak dirala, Meza ta otoitzak eri
guztiaren Meza ta otoitzak dirala.

6'g.-Gañera, ogeta-amaika gogozko otoitz edo
meditaziño be ba-dakarz, ilaren egun bakotxera-
ko bat. Gogozko otoitz edo meditaziño bako si-
ñesmen eta erlejiñoa, aul eta azalekoak izaten
dira. Zure buru ta biotzean siñesmen eta erle-
jiñoaren zanak indar artzea nai ba-dozu; sendo
euki gura ba-dozuz, egizu egunero meditaziño

txiki bat «recogita corde» ta bařen-bařenera-
ño botako dabez euren sustrayak.

Kristiñauen artean dabilen gaur-eguneko ga-
txik txarēnetaikoa, auxe da: siñesmen otza, aula,
argala, motela, azalekoa, ila; eta ořelan izanik,
kristiñau zintxoa izaten gaitz da, jausten eřez.

7'g.-Azkenez, liburu onen bidez, eleizkizunak
eta otoitzak batera ekaři nai geunkez. Eleizako
ta arimako gauza andienak toki guztietan bar-
din edo bardintzu egitea ondo da—eta ez batek
batera, besteak bestera, nondik-nora dabiltzan
jakin barik,—augaitik eleizkizunak eta otoitzak
batera ekaři nai geunkez, otoitz noz eta zelan
egin daiteken eta egin bear dan, elizkizunetan zer
esan eta zer kantaten dan, guztiak jakin dagien.
Orduan izango da kristiñau euskalduna eleiz-
-gauzetan, bear dan lez, ondo ikasia. Ori jade-
tsiko ba'gendu, ontzat emongo geukez geure lan
eta neke guztiak, eta ondo pozik atan be. Jungoi-
koari dakiola ori ořelan izatea.

Ařgia.

JAI-IGANDE ALDAKORAK

Urtea	Zazpigarén igandea (Septuagésima)	Auts-eguna	Berbizkunde -igandea	Jauna'ren Igokundea	Goteun-etor- kundea (Pentecostés)	Jesukristo'ren Gorputz Deuna	Elgaro'ko lenen- -igandea
1935	Otsaíla, 17	Epaiila, 6	Joraiila, 21	Oriila, 30	Bagiila, 9	Bagiila, 20	Lotaziila, 1
1936	» 9	Otsaiila, 26	» 12	» 21	Oriila, 31	» 11	Aziila, 29
1937	Urtaíila 24	» 10	Epaiila, 28	» 6	» 16	Oriila, 27	» 28
1938	Otsaiila, 13	Epaiila, 2	Joraiila, 17	» 26	Bagiila, 5	Bagiila, 16	» 27
1939	» 5	Otsaiila, 22	» 9	» 18	Oriila, 28	» 8	Lotaziila, 3
1940	Urtaíila 21	Otsaiila 7	Epaiila, 24	Oriila 2	Oriila 12	Oriila 23	Lotaziila 1
1941	Otsaiila, 9	» 26	Joraiila, 13	» 22	Bagiila, 1	Bagiila, 12	Aziila, 30
1942	» 1	» 18	» 5	» 14	Oriila, 24	» 4	» 29
1943	» 21	Epaiila, 10	» 25	Bagiila, 3	Bagiila, 13	» 24	» 28
1944	» 6	Otsaiila, 23	» 9	Oriila, 18	Oriila, 28	» 8	Lotaziila, 3
1945	Urtaíila 28	Otsaiila 14	Joraiila 1	Oriila 10	Oriila 20	Oriila 31	Lotaziila 2
1946	Otsaiila, 17	Epaiila, 6	» 21	» 30	Bagiila, 9	Bagiila, 20	» 1
1947	» 2	Otsaiila, 19	» 6	» 15	Oriila, 25	» 5	Aziila, 30
1948	Urtaíila 25	» 11	Epaiila, 28	» 6	» 16	Oriila, 27	» 28
1949	» 13	Epaiila, 2	Joraiila, 17	» 26	Bagiila, 5	Bagiila, 16	» 27
1950	Urtaíila 5	Otsaiila, 22	Joraiila 9	Oriila 18	Oriila, 28	Bagiila 8	Lotaziila, 3
1951	» 21	» 7	Epaiila, 25	» 3	» 13	» 24	» 2
1952	Otsaiila, 10	» 27	Joraiila, 13	» 22	Bagiila, 1	» 12	Aziila, 30
1953	» 1	» 18	» 5	» 14	Oriila, 24	» 4	» 29
1954	» 14	Epaiila, 3	» 18	» 27	Bagiila, 6	» 18	» 28

KRISTIÑAUAREN BIZIBIDEA TA EGINBEARAK

Agustin Deunak bere itzaldietan auxediño: Otoitz, oraziño egiten dakiana. zuzen biziko da (HOM 40). Kristiñau onaren bizibidea azaldu nai dogun ezkerro, ototza lenen aitatzea bidezkoa izango dala dirudi.

OTOITZA.—Guztiz bearezkoa yatzu, ene kristiñaua; loreak iñontza ta jayo-baíak esnea lez, zuk be zerua irabazteko, ototza beaí-bearezkoa, nai ta naiezkoa dozu. Ona emen zegaitik: siñesmen edo fedeko egia da «Jaungoikoaren laguntza barik, ezer ezin gegikela geure indaí utsez» (1); baña Jaunak ez dautso emoten bere laguntzarik eskatzen dautsanari baño (AGUSTIN D). Beraz, «Otoitz barik galdua

---

(1) Sine me nihil potestis facere. (JOAN XV-5, VI-44.

zara, eta otoitz egiten ba-dozu, zerua irabaziko dozu, (ALF. D). Bai, otoitza guztiz beárezkoa dalako, «edonoz eta beti otoitz egiteko» diñosku geure Jaunak (Luc.XVIII) eta bardin diño Paulo bere apostoluak begelditu baga, atsedeen barik otoitz-egizue (1) Otoitza osoro beárezkoa ezeze mesede andikoa be bai-dogu. Jesukristoren itzak gai onetan benetan pozgañiak dira: «eskatu ta aítuko dozue; deitu ta idigiko yatzue, bilatu ta aurkituko dozue: eskatzen dauanari emoten yako, bilatzen dauanak aurkitzen dau». Bai, otoitza guztiz indaí andikoa da; Jaungoikoaren itza baño be indaítsuagoa, Krisostomo deunaren eretxiz, edo obeto esateko, neuí bako indaía dauko. Ester eregiña lez Jaungoikoaren jauregi-gelan edonoz sartzen da, ta nai dauana jadesten dau. Otoitz egizu, ba, kristiñau orek; asko eskatu, eskatu beti.

GOIZEAN, jagi ta laster eskiñi egiozuz Jaungoiko Aitari, Jesus'en Biotzaren bidez, egun aretako lan, neke ta otoitz guztiak, egun baí bat ikusteko grazia emon dautzulako eskañak egiñaz... ¡Egun baí bat!

(1) I TESAL V-17.

lan egiteko, zerurako irabaziak batzeko, Jaungoikoagana biurtzeko... gitxien uste dozunean, gaua dato·rkezu, eriotzako gau ikaraga·ria, ta geyago lanik ezingo dozu egin (1) Gaiztoteiko (inpernuko) aberatzak Jaunari eskatzen eutsan Abraan bere bost anayakana bialtzeko, eriotzarako prestau eitezala esatera..., mandatari bat egunero bialtzen dautzu Jaungoikoak, zeure lo-zo·otik iratza·rtzera: goizeko argiak «jagi zaitetz—diño—lotan zagozan ori»: orain dozu aukerea zure arimea salbetako, orain da aldi ona lan egiteko (2).

GABEAN, oeratu orduko, sal-erosleak egiten dabena egizu: artu-emonak aztertu, zerbait irabazi dozun ala ez jakiteko. Ez bein be oera joan eguneko uts-egite ta pekatuen parkapena Jaungoikoari biotzez eskatu barik «Jesukristo neure Jauna esanaz»; eta ori egin ezkerro, Andra Maria ta Jose Deunaren magalpean be sa·rtu zaitetz.

MEZA DEUNA.—Zure etxe inguruan u·rezko meatzaren bat dagoala: noznai ber-

(1) Veniet nox, quando nemo potest operari. (JOAN IX, 14).

(2) Surge qui dormis... ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. (II CORINT. VI-2).

tara joan eta luía atxurtuaz, beste barik, nai dozun beste úre batu zegikela ba'zenki (diño Ligorio'tar A. M'k) ¿ez al da egia egun osoan antxe zebilkezala úrea batzen gelditu barik? Biztu ta bizkortu egizu, ba, zeure siñesmena: onek diñotzu: Zeruko Érege Altsuak zeure eskuetan iminten dituala, úre ta ari bitxi gustiak baño askozaz be ederágoak diran Jesukristoren irabazi guztiak, meza santuaren bidez geuretu daikeguzanak. Ez esan ba, burubako gizon batzuk lez: «meza bat gora-bera, ardura gitxi» edo «igandetan meza entzutea, naikoa da».

Ori diñoenak, Meza entzutea uskeritzat dauken óreik, Mezea zer dan aiztu dabe. *Meza Deuna*, opari odoltsua ez, baña bestelán, Jesukristok gurutzean Jaungoiko Aitari eskiñi eutsana ber-bera da; Jaungoikoak iñoz egin dauan miraririk andienetaikoa, ta naiz Jaungoikoaren aseírea gozatu, zoí dantsaguzan mesedeak ordaindu ta bañiak irabazteko, naiz Garbitokiko arima gaxoak su-gáretatik atera ta zeru-luák atsegin eta ondasunez betetako, biderik egokiena da.

Eta Meza deunetik aterako dozuzan mesedeak, andiak ba-dira, Jauna-ártzeaz

irabaziko dozuzanak ez dira txikiagoak: batez be, laguntasun eta indaía: *da robur, fer auxilium*. Gure liburu santuetan irakurten dogu: Egipto'aíren semeak ilteko Jainkoak bialdu ebazan aingeruak, ez ebezala judataíak ikutu be, onein etxe-atarietan bildots-odola ikusi ebelako. Onelantxe, deabrua be iges doa Jesukristo Bildots Santuaren odola kristiñauen biotzetan ikusirik, Altarako mayan Jaunartzen dogunean «su gaía begietatik darioen leoi amoíatuak lez urteten gara-ta (KRISOST). Ortik atera eben martiriak oñazemin ikaragaíienak Jaungoikoaren izenagaitik kemen eta biotzez jasan eta eroateko indaía.

Eta ¿zenbat bidar aítu bear dogu Jauna? Saí, al dozunik saíen, egunero al ba-dozu. Gorputza lez arimea be, janari barik auldu ta ilten da; arimearen janari Jesukristo'ren Gorputz-Odol gurgaíiak dira, «Christum Regem adoremus qui se manducantibus dat spiritus pinguedinem».

Goizean Jauna zeure biotzean aíturik, zoaz al ba-dozu, eleizara egun artean be, *Jesus* zeure Jaun eta laguna ikertzera (ikus-tera). Asko ta asko dazauguz—diño Pau-

lino santuak—Lur Santuetara doazanak, gure Eroslea jayo ta bizi izan zan tokiak ikustera, eta poz-pozik biurtzen dira an-dik luñ pizka bat dakañenean»: aek baño amaika bidar zoriontsuago zu, kristiñau maite ori, bertan daukozulako Jesus zeure Erosle ta Jauna. ¡Eldu zaitez sañi bere ingurura, aberatsetan aberatsena, ondasun guztien ituñburu Bera da-ta!

Jesusen maitasunaz batera, bere Amaganako maitasun sutsua be zeure biotzean soñtu bear dozu. Esaiozu biotz-biotzez *Angelus*-otsa entzuten dozun bakoitzean aingeruekin batera: «Agur Maria», otoitz labur baña guztiz eder ori. «Gure luñak iñoz bialdu dautsan aguñik ezti-gozoena ta zeruko izañak baizen argi ta dizdiratsu dan otoiz ori». (AGUSTIN DEUNA).

Baña «Agurtza», eñrosario, santuaz batez be, Maria zeure Ama gozatu ta mesede andiak zeuganduko dozuz, *innumerabiles fructus*. Bere eskutuki edo misterioak gogoratuaz, gure siñesmena sendotzen da ta itxaromena be bizkortu. Aguñtzak zorioneko egiten gaitu emen beian, eñbeste onetan, eta zoriontsuago egingo gaitu gero betiko zeru ederean. «Agurtza eskuetan,

otoitza ezpanetan, begiak luñean eta biotza zeruan... gauza edeágorik ete-dago kristiñauarentzat? iñoan gure Beñiotxoa zorionduak. Ez, ez dago, ezin izan daiteke, ez da izango.

Andra Maria biotzez maite ba-dozu ta bere gogoko dan zerbait egin nai ba-dozu, bere Eleizbazkun (kongregaziño) ta beste anaidietan (kofradietan) sartu zaitez: oneik gaztelu jaso bat lez dozuz zeure arimearentzat: gorde-leku sendo-irmeak.

Beste gorde-leku atsegingaíri-sendoa *Jesus'en* Biotzean aurkituko dozu: atsegingaíri, bai, poza ta atsegiña, indaía ta laguntasuna, guztiok batera bertan daukazuz-ta. Ona emen bere Biotzaren maitaleai Berak egingdako agintzariak: 1.—laguntza euren egikizunetan; 2.—bakea euren sendi edo familietan; 3.—atsegin poza naibageetan; 4.—bizitzan, eta eriotzan batez be, estalpe ta iges-lekua bere Biotzean; 5.—onespen eta laguntza euren lan guztietan; 6.—eíuki neuríbagea pekatariantzat; 7.—kristiñau epelak berotuko ditu; 8.—beroak bere maitasunean irazegiko ditu; 9.—Abadeai pekatariak biurtzeko doia emongo dautse; 10.—bere irudia agirian dauken

etxeak bedeinkatuko ditu; 11. — bere Biotzean gordeko ditu Biotz organako eraspina zabalduko dabenen izenak; 12.—Īlen lenengo bederatzi barikuetan Jauna-ártu dagienak, bere maitasun eta grazian ilgo dira.

Jesus eta Maria, Ama ta Semea maite dozuzala, Jesus'en Aitaorde, Jose Deuna be maitatu egizu ta bere laguntza eguneror eskatu.

Azkenez, ene kristiñau ori, zoaz igandero *mesa*-nagusi, bespera ta eleizinguru edo ibildeunetara. Zeruko Jaun Altsuak, astean egun bat aukeratu dau beretzat, domeka edo igandea, Bere seme gustiak batera gurtu ta jauretsi dagientzat. Gure asabak, domekaz, goizeko Meza nagusira ta aratsaldeko besperetara joaten ziran, eta Jaunari eskearak, oraindik bizi da oitura eder au eři txikietan, gure urietan, zoritxañez, galduez badoa be.

Irabazi andi bi aterako dozuz eleizkizun onetatik: batetik, mesede ugariagoak, otowitzak, Jesukristok ber-berak diñoskunez (MAT. XVIII, 19-20) zenbat eta lagun geyagoen artean egiten dan, ainbat eta indar andiagoa dauko-ta, (augaitik agurtza san-

tua be lengo oitura zaía gordeaz, guraso ta seme-alabak alkañegaz esan beti); bes-tetik, oñelan egiñaz (batez-be ibildeune-tan) lotsa txara kenduko dozu ta siñesme-na sendotu be bai.

Goiz etxeratu zaitez gabeen: ez aitzu deabruak, guzuraren aita eta guzurti andia dalako, ilunpeak asko maite dituala. Suge-aren ondotik baño be ariñago *dantza lotutik* iges egizu: -«dantzara doana—diñoskue Eleizako guraso agurgañiak—garbi doa ta zikindua biurtzen da: bere gorputzak zau-ririk artu ez añen be, arimea zauriz bete-rik dakar»: ez aitzu, ene kristiñaua, An-brosio Deunak diñoskun au: «emakume dantzari batek Joan Batiatzalearen burua eskatu ebala».

Guztiz laguntza andikoa izango yatzu urtero Iñazio Deunaren Iñarkunak (ejerzi-zioak) egitea be. Ejerzizioak egizuz—idatzi eutsan gure Santuak Miona Aba bere la-gunari—eta ez yatzu damutuko. Ez ziur, ez yatzu damutuko, kristiñau oñi, zuk us-te ez añako mesedeak aterako dozuz-ta. Urteroko bakañtaldi onezaz gañera, iloro bakañtaldi-eguntxu bat aukeratu egizu: egun oñetan zeure bañenean sartu zaitez

eta amaitu dan ilari begiratuaz, ikusi zetan zagozan, atzera ala auřera zoazan. Onetarako eriotzaren gomutea lakorik ez dago. Jesus Gurutziltzatuaren auřean belauniko, eriotzea, epaya (juizioa) gaiztoteya naiz zerua gogoz auznařtu egizuz.

Zeure obenetaz damutu barik, negař-egin barik, ohea izateko asmu sendoa artu barik, gauza ořeik ezin gogoratu zegikez.

Ořa oř, ene kristiñaua, zelan zuzendu dagikezuzan zeure eginbeař eta lan guztiak Jaungoikoaren auřean, Bera gauza guztietan begirutzen dozula, mořoyak bere ugazaba begirutzen dauan lez; «sicut oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ».

Ořelan egizu ta biziko zara. Hoc fac et vives.
(PROV. IV-4).

KRISTIÑAU ONAREN BIZIBIDEA

1.—Betiko ondamenditik iges-egin eta azkenbako zoriona jadetsi nai ba-dozu, ez egizu, aŕen, *pekatu astunik* egin, onek zeruko atea betiko itxi ta amaibako zoritxaŕa ekaŕi legiketzu-ta.

2.—*Pekatu* astunetik ezeze, ariñetatik be iges-egizu. Gauza txikietan zuzena ba-zara, andietan be zintzoa izango zara; ta bestera, *pekatu* ariñak gitxitan ba-daukatzuz, igaŕi barik, andietan be jausiko zara.

3.—Ez bakaŕik *pekatu*etatik, baita obenerako galbide edo aŕiskuetatik be alde egizu, Jaungoikoak berak esana da-ta: «galbide edo aŕizkua maite dauana, bertan jausi ta ilgo da».

Pekatu astunari iges egitea bear-beaŕezkoa da zerua irabazteko: baña ba-dagoz beste egikizun guztiz egoki batzuk be oŕetarako asko lagundu dagikeguenak. Ona emen nagusienak:

EGUNORO

1.—Oetik jagi ta berealaxe «gurutze santuaren» eta goizeko otoitzak egizuz.

2.—Mezea egunoro entzun, eta obeto entzuteko «Otoitz-liburua» meza-bitartean irakuñi.

3.—Osoro egokia litzake ta Jesukisto ta gure Ama-Eleizaren gogoko egunoro Jaunartzea be.

4.—Iñondik al ba-dozu, ordu laurengo goznartze edo meditaziñoa egizu. (Liburu onen azken aldian 31 gogaketa aurkituko dozuz). «Zeure azaga edo azkenkiak gogoratu egizuz eta iñoz ez dozu pekaturik egingo». (ECCLES VII-40).

5.—Zeure lan guztiak al dozunik ondoen egizuz eta sañi gogoratu «alperkeria griña donge guztien ama dala».

6.—Lagun gaizto ta pekaturako bide guztietatik iges-egizu, ta zeure irabazi edo alogera ez alpeñik galdu, jokoan naiz txurutean batez be.

7.—Egun-arñtean zeure begi ta gogoa Jaungoikoagana sañi jaso, biotz-otoitz laburak askotan esanaz.

8.—Egun bakar bat be ez itxi zeure etxekoekin batera agurtza edo eósariora esan barik, eta eósariora beti zeugaz erabili.

Ameriketara joyan euskaldun gazte on bati, ain toki urunetara joanda gaiztotuko ete-zan bildur zala esan eutsan abadeak; baña gazte argi arek eósariora sakeletik atareaz erantzun eutsan: «Jauna, *onegaz* ez Ameriketan, ez Euskalerían ez naz galduko».

9.—Gabean goiz etxeratu, ta oeratu baño len, zeure baéna apur baten aztertu ta begiratu, eguna zelan igaro dozun ikusteko.

ASTEORO

1.—Domeka ta jai-egunetan ez lanik egin eta iñoz lan-egitera beartua ba-zengoz, al dozula beintzat ixilean egin.

2.—Jai-egunetan meza entzun barik ez itxi, ta ez edozelan entzun, ardura ta deboziño andiz baño.

3.—Astero, larunbatetan-edo, zeure oben edo pekatuak autortu.

4.—Egunoro Jaunartzen ez ba-dozu be,

igandero beintzat ar̄tu egizu, ta bardin jai nagusienetan be. (Jayotz-egun eta ezkontz-egunen urte buruetan autortu ta Jaunartzea guztiz ona litzake).

5.—Domeka ta jai-egunak, Jaungoikoa-ren egunak diran ezkerro, besteak baño obeto gorde bear dozuz. Beraz, meza nagusia entzun egizu ta ar̄atsaldeko *bespera* ta beste eleizkizunetara be joan zaitez.

6.—Jolastu zaitez, baña arduraz eta kontuz. Ez joan zine ta beste jolastoki galgar̄ietara, ta dantza lotuetatik alde egizu.

IĪORO

1.—Astero ezpada be, iĪoro beintzat zeure pekatuak autortu egizuz eta jaunar̄tu be bai, aur̄etiez ondo gertuta.

2.—Egun bat iĪoro aukeratu, bakaŕtaldi eguna izango yatzuna, bide onean aur̄eratzen zarean ala ez, egun oŕetan ikus-teko.

URTEORO

1.—Eleiz-Amaren aginduak eskatzen dautzunez, urteko pekatu guztien autoŕ-

kuntza on bat egin eta Jaunañtu egizu.

2.—Iñazio Deunaren Gogo - iñarkunak (ejerzizioak) Loyolan edo beste toki baten urteoro egitea be ondo izango da.

3.—Urte-azkenean zeure arimearen artu-emon guztiak gogoratu, amaitzera doan urte oñetan zerbait auñeratu dozun ala, bestera, atzerantza joan zarean argiro ikusteko.

ALDI-GUZIETAN

1.—Anaidi edo kofradietan sañtu zaitez. Oneik gaztelu gordetzale izango yatzuz zeure arimearentzat.

2.—Jaungoiko ta Eleiz - Amaren agintzak arduraz zaindu ta zeuri dagokizuzan eginbear guztiak ondo betetako alegindu zaitez.

3.—Lagun gaizto, irakuñgai nasai ta galbide guztietatik alde egizu.

4.—Begirunez jantzi zaitez, ez lotsagalduen antzera, papañ eta besoak agirian dozuzala, naiz txiro ta langile izanik, aberats bai ziñan lez.

5.—Autoñ-entzule on bat autetsi egizu, ta zeure bañeneko kezka guztiak agertu

berari, osatzaleari zeure gorputzeko miñak adierazoten dautsazuzan lez.

6.—Eriotz-aldian egin nai izango zeukena, egizu beti.

7.—Pekatu astunpean ez iñoz oeratu. Zoritxañez, orelan aurkitzen ba-zara, biotz-biotzez esaizu «Jesukristo neure Jauna» zeure pekatu oretzaz damuturik.

OAR GOMUTAGAÑIAK

1.—Jauna agirian dagoala bere auřetik igaro beař dan bakoitzean belaun biekaz eta buru-makuřtzez aguř egin beař yako. Meza-emoleak eta abade-laguntzaleak belaun batez, Jaun agiriaren auřean egiten diran eleizkizunetan; baña altaratik sakristira naiz emetik altarara datozanean, belaun biekaz aguřtu beař dabe. Altaran estalduta baldin ba-dago, belaun batez bakařik.

2.—Belaun bateko aguřa egin beař danean; eskoiko belauna luřeraño jatsi beař da, ezkeřeko orkatilaren aldamenean gorputza zuzen eukiaz.

Belaun bikoia egin beař danean, lenengo eskoiko belauna ta gero ezkeřekoa, luřa

joteraño, jatsi beař dira, ta ondoren burua makurturik, agur egiten da.

3.—*Gloria Patri...* «Aintza Aitari...» esaten danean burua makuřtu beař da. Bardin, Semea ta Espiritu Santua, aintzatuaz, izentetan diranean eta Jesus naiz Maria'ren izena, eguneko deunarena, naiz Aita Santuarena aitutzen diranean be.

I. OTOITZA

«Arerioen ekiñaldiaz ez zaitez bildurtu: gure gurasoak zelan azke urten ziran gomutaurik, ots-egin daigun orain zerura, ta Jauna guzaz erukituko da».

(I MAC. IV a-10).

Otoitza (oraziñoa) bea-bearekoa yaku.

Ao batez irakasten dauskue Jesukristo gure Irakasle, done edo santu andienak eta gure adimenak berak be bai. Bearezkoa yaku Jaungoikoari zoř dautsagun guřtzea emoteko.

Bearezkoa dogu ziltzaldia (tentaziñoak) garaitzeko: «Itzař-egon eta otoitz-egin, ziltzaldian ez jausteko». (MAT. XXVI).

Bearezkoa dogu pekatu astunaren eriotzatik, iges egiteko: «Argitu nire begiak, ene Jauna, eriotzearen lo zořoan jausi ez nadin». (Ps. 12-4).

Bearezkoa dogu bide zuzenean beti irauteko: «zuzen biziko da otoitz egiten dakiana». (AGUSTIN DEUNAK).

Beaírezkoa dogu, azkenez, betiko zoriona irabazteko: «Otoitz egiten ba-dozu zerua irabaziko dozu, bestela galduko zara». (LIGORIO'TAR ALFONSO DEUNAK).

Ora zegaitik gure liburu santuetan irakurten dogun gau ta egun otoiz-egin bear dogula: «atse-den barik eskatu ta otoitz egizue, *sine intermissione orate*». (I TESAL V. 17).

Gure adimenak be orixe adierazten dausku; gauza jakiña da ba, Jaungoikoaren laguntza barik zerurako gai dan gauzarik ezer be ezin geikela; baña otoitz barik laguntza ori ez yaku emongo. Beraz, otoitz-egitea beaí-beaírezkoa dogu.

Otoitza irabazi andikoa da.

Otoitzaren bidez eskatzen dogun guztia emongo yaku.

«Eskatu ta emongo yatzue». (MAT. VII-7).

«Eskatzen dauan edonok aítuko dau». (8)

«Gizon zuzenaren otoitza, zeruko giltza da: Otoitza igon eta Jaungoikoaren eúkia jasten da». (AGUSTIN DEUNAK).

«Otoitzak Jaungoiko alguztiduna bera irabazten dau—*superat omnipotentem*—». (REMIJO DEUNAK).

«Otoitzak Jaungoikoaren itzak baño be indaí andiagoa dauko». (KRISOSTOMO DEUNAK).

Ona emen, liburu santuetatik aítuta, otoitzaren indaí andia erakusten dauskuen jazopen bat edo beste.

Moises'ek Jaunari eskatzen dautso bere Eriari parkatu dayola. Jaunak ez dautso entzun nai ta Moises'eri esaten dautso *dimitte me*; baña onek ototzari daragoyo ta Jauna bere alde irabazten dau.

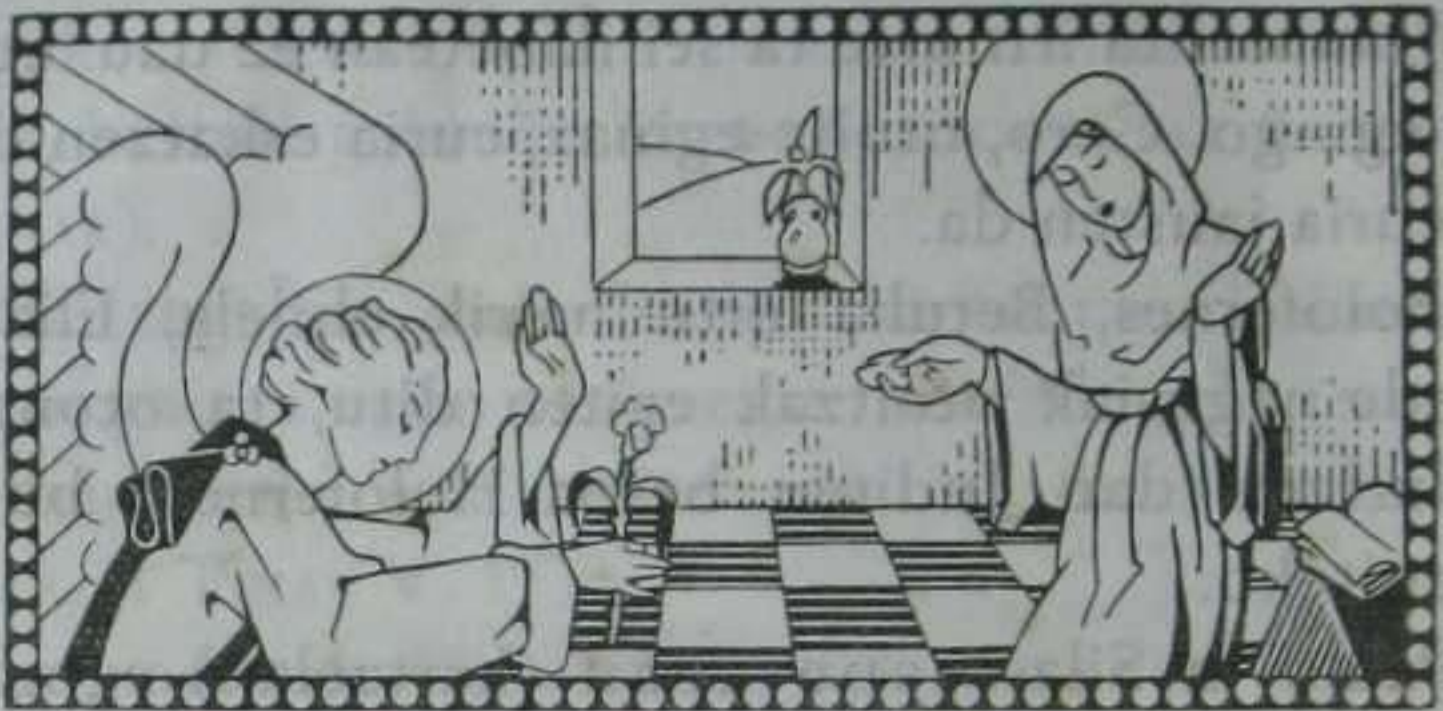
Elias igañleak euririk ez bialtzeko eskatzen dau-tso Jaunari ta iru urte ta sei ilabetean ez dau euri-rik egingo. Gero, otoitz-egiñaz, euria eskatzen dau ta euria jausten da.

Holofernes, Betulia artu nairik ebilela, Eliazin abade nagusiak otoitzak egiten ditu, ta otoitzak indartzen dau Juditen besoa Holofernes'i burua ebagiteko.

Paulo ta Silas espetxean (kartzelan) egozala, gauerdian otoitz egiten asten dira, ta bat-batean luñ-ikara andi bat etoñirik, kateak austen yakez eta azke gelditzen dira.

Pedro deuna espetxean egoala, kristiñauak otoitz egiten eben, *oratio autem fiebat sine intermissione...* ta aingeru batek azkatu eban.

Otoitz egizu ba, kristiñaua. Otoitz egizu egunero, otoitz egizu beti. Goiz-aratseko otoitzak, batez be, ez itxi iñoz.

GOIZEKO OTOITZAK

Jaungoikoak egun bari bat emon dautzu ta zure lenengo egiñena, zeure biotz eta begiak zerurantz jasotea izan bedi, atera zoazan egun bari au Jangoikoari oso-osorik eskintzeko. Beraz, jagi ta berealaxe, ur bedeinkatua artu ta kristiñauaren ezaugaria egizu, esanaz:

Gurutze santuaren ✠ señaleagaitik geure ✠ arerioakandik zaindu gaizuz ✠ geure Jaun eta Jaungoikoa.

Aitaren eta Semearen ✠ eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

50 eguneko parkamenak egiten dan bakoitzean.
100 egunekoak ur bedeinkatuaz egin ezkeru.

Esan gero:

NEURE Jaungoiko maitea: kristiñau onari dagokion lez gura dot gauñ bizi. Zure

laguntza-eske nator orain. Emon egidazu Jesu-Kristo gure Eroslearen biotz-nekezko irabazien bidez. Aitaren, Semearen eta Espiritu Santuaren izenean. Olantxe.

Siñespen, itxaropen eta maitasun egintzak:

«Zugan siñesten dot, Jauna, Egi utsa zarealako».

«Zugan daukat neure itxaropena, siñesgañi zarealako».

«Maite zaitut, Jauna, ona zarealako».

(7 urte ta 7 berogeiko parkamenak bakoitzean).

Jaungoikoaren aurrean belaunikaturik agurtu egizu.

JAUNGOIKO Alguztidun eta betikoa, Aita, Seme ta Espiritu Santua, iru notin edo personetan Jaungoiko bakaña zareana! Emen zure aurrean auzpazturik, zeruko done ta aingeruekaz batean biotz bañenetik agurtzen zaitut, ene Egile ta Jaun bakaña Zeu zarealako.

Egiten dauskuzan mesedeakaitik eskerak emon.

NEURE Jaungoiko maitea! Eskar ugariak damotzudaz egin daustazuzan mesede

guzti-guztiakaitik, eta batez be, ezer ezetik sortu, Jesukristo zeure Semearen odolaz beérosi, Eleiz Amaren seme egin eta gauí arte bizia gorde daustazulako.

Pekatutik iges egiteko asmo sendoa ártu egizu.

JESUS agurgaía! ¡Onbide guztien eredu ta ispilua! Zure antzeko izan nai neuke gauí. Zu lez baketsu, jasankor, apal, garbi, maitasunez betea agertu nai dot; eta batez be, oben edo pekatutik alde-egiteko bide guztiak ártu ta alegin osoak egingo dodaz. Olantxe.

Eskar eta mesede bariak eskatu.

NEURE Jaungoiko maitea! Neure argaltasun eta ezerezkeria argi-argiro ezagutzen dozuz, eta badakizu neurez ezer ez nazala ta zure laguntza barik, ezer ezin negikela: indartu ta lagundu nagizu, auíerantzean zure biotza iñoz be ez naibagetzeko eta neure eginbearak ondo beteaz, neure otoitz eta egikizun onai agindutako partakapenak be irabazi dagidazan.

Aita gurea

AITA gurea, zeruetan zagozana: santifikadu bedi zure izena; betořkigu zure eřenua; egin bedi zure borondatea zeruan lez luřean be. Emoiguzu gaur geure eguneroko ogia; parkatu eiguzuz geure zořak, geuk geure zořdunai parkatzen dautseguzan lez; eta ez eiguzu itxi tentaziñoan jausten, baña gatxetik jagon gaizuz. Amen.

Aguř Maria

AGUR Maria, graziaz betea: Jauna da zugaz; bedeinkatua zara zu andra guztien artean; eta bedeinkatua da zure sabeleko frutua, Jesus. Santa Maria, Jaungoikoaren Ama: eřegutu egizu gu pekatarioen alde orain eta geure eriotzako orduan. Amen.

Sinisten dot

SINISTEN dot Jaungoiko Aita alguztiduna, zeru-luřen egilea; eta bere Seme bakař Jesukristo gure Jauna, Espiritu Santuaren egitez sořtu ta Maria Birjiñagandik jayo zana; Pontzio Pilatoren menpean nekaldua; gurutzean josia, ila ta obiratua izan

zana; inpernuetara jatsi ta irugañen egunean ilen artetik biztu zana; zeruetara igon eta Jaungoiko Aita alguztidunaren eskumaldean jezarita dagoana; andik biziak eta ilak epaitzera etoriko dana. Sinisten dot Espiritu Santua; Eleiza Santu katolikua; santuen alkartasuna, pekatuen parkamena, aragiaren biztuerea, betiko bizitzea. Amen.

Jesukristo neure Jauna

JESUKISTO neure Jauna, Jaungoiko ta gizon egiazkoa, neure Egile ta Salbagilea, zarena zarealako, ta gauza guztiak baño maiteago zaitudalako, damu dot Jauna, damu dot biotz-biotzez, zu iraindua. Asmo sendoa artzen dot ez geyago pekaturik egiteko, Zu irainduteko bide guztietatik alde egin, autortu ta oben - nekea betetako. Amen.

Jesusen Biotzari Otoitza

(eguneroko lanak eskintzeko)

NEURE Jesus maitea! Maria'ren Biotz garbiaren bidez, gauko eskari, neke ta egite guztiak eskintzen dautzudaz, egiten yatzuzan irañen ordeez eta zure Biotz santu

oñen beste asmu guztietarako. Batez be Apostoladukoai il onetan izentau yaken asmuaren alde.

Andra Maria'ri

ANDRA Maria, neure Ama: oso - osorik eskintzen nayatzu ta neure maitasuna obeto agertzeko, neure begi, beláñi, min eta dodan guztia eskintzen dautzut. Zurea naz ba, Ama Érukitsua; zeure gauza ta ogasuna lez, añen, zaindu ta gorde nagizu.

(100 eguneko parkamenak «Aguñ Maria» esan ezkeru, goiz eta arátsean).

Gero, iru «Aguñ Maria» esaizuz eta ondoren:

ZURE Sortze garbiagaitik, Andra Maria, neure gorputz-arima garbitu.

(300 eguneko parkamenak).

Iru «Aguñ Maria» goiz-arátsetan esatea, santu askok euki daben oitura goragañia da. Ligorio'tar Alfonso deunak, eriotz on baten bidez zerua irabaziko dauala diño, goiz-arátsetan iru «Aguñ Maria» esaten dituanak.

Jose Deunari

GUZAZ gomutau zadiz, Jose Doatsua, ta zeure otoitzaren bidez Jesus zeure Seme

-ordekoari gure betiko osasuna eskatu egiozu: gure alde imiñi egizu, aŕen, zure emazte Birjiña Doatsua, Aita ta Espiritu-Santuagaz gizaldien gizaldietan bizi dan eta agintzen dauan Jesu-Kristoren Ama.

(100 eguneko parkamenak).

Eriotza on bat jaristeko otoitza

«Zorionekoak Jaungoikoaren besoetan ilten diranak».

ENE Jaungoiko maitea: ilgo nazala gauza argia da: noz, non eta zelan ilgo nazan, orixe da ziuŕ ez dakidana; baña pekatu astunean il ba-nadi, betiko galdua nazala ondo dakit. Maria Birjiña Doatsua, Jaungoikoaren Ama deuna, nire alde otoitz egizu, pekataria naz-ta, orain eta neure eriotz-aldian. Olantxe.

(300 eguneko parkamenak egunean bein).

Oaña. (Goizeko otoitz onein ondoren «Gogo-otoitza», labuŕtxu ba-dabe, egunero egitea, guztiz mesede andikoa izango dozu. Iĕko egun bakotxerako otoizkai edo gogapenak, liburu onen azken aldean idoroko dozuz).

JESUSEN A'ENTZA (letania)

(300 eguneko parkamenak egunean bein)

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Jesu audi nos.

Jesu exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,
*miserere nobis.*Fili Redemptor mun-
di Deus,

Spiritus Sancte Deus,

Sancta Trinitas
unus Deus,

Jesu Fili Dei vivi,

Jesu splendor Pa-
tris,Jesu candor lucis
æternæ,Jesu rex gloriæ,
Jesu sol justitiæ,Jesu Fili Mariæ Virgi-
nis,Jesu amabilis,
Jesu admirabilis,

Jauna, éruki zakiguz.

Kristo, éruki zakiguz.

Jauna, éruki zakiguz.

Jesus, entzun gagizuz.

Jesus, a'eren entzun
gagizuz.Zeruko Aita Jaungoi-
koa, *guzaz éruki.*Jaungoiko Seme, gi-
zonen eroslea,Espiritu-Santu Jaun-
goikoa,Irutasun deun, Jaun-
goiko baka'ra,Jesus, Jaungoiko bi-
ziaren Semea,Jesus, Aitaren eder-
tasuna,Jesus, betiko argia-
ren dizdira,Jesus, zeruko E'regea,
Jesus, zuzentasun

-eguzkia,

Jesus, Andra Mariaren
Semea,

Jesus maitaga'ia,

Jesus, guztiz a'riga'ia,

MISERERE NOBIS

GUZAZ ÉRUKI

Jesu Deus fortis,

Jesu Pater futuri sæ-
culi,

Jesu magni consilii
Angele,

Jesu potentissime,

Jesu patientissime,

Jesu obedientissime,

Jesu mitis et humi-
lis corde,

Jesu amator castita-
tis,

Jesu amator noster,

Jesu Deus pacis,

Jesu auctor vitæ,

Jesu exemplar virtu-
tum,

Jesu zelator anima-
rum,

Jesu Deus noster,

Jesu refugium nostrum,

Jesu pater pauperum,

Jesu thesaure fide-
lium,

Jesu bone pastor,

Jesu lux vera,

Jesu sapientia æterna,

Jesu bonitas infinita,

Jesus, Jaungoiko in-
dartsua,

Jesus, aldi etorkizu-
naren Aita,

Jesus, aolku andiko
aingerua,

Jesus, guztiz altsua,

Jesus, osoro jasankoa,

Jesus, guztiz esane-
koa,

Jesus, biotzez otzan
eta apala,

Jesus, garbitasun-za-
lea,

Jesus, gure maitalea,

Jesus, Jainko baketsua,

Jesus, bizitzaren Egilea,

Jesus, onoimenen
eredua,

Jesus, arimen ardu-
raduna,

Jesus, geure Jaun-
goikoa,

Jesus, geure igeslekua,

Jesus, txiroen Aita,

Jesus, zintzoen aberas-
tasuna,

Jesus, Artzain ona,

Jesus, egiazko argia,

Jesus, jakituri betikoa,

Jesus amaibako on-
tasuna,

MISERERE NOBIS

GUZAZ ERUKI

Jesu via et vita nostra,

Jesu |gaudium ange-
lorum,

Jesu rex Patriarcha-
rum,

Jesu magister Apos-
tolorum,

Jesu doctor Evange-
listarum,

Jesu fortitudo Mar-
tyrum,

Jesu lumen Confes-
sorum,

Jesu puritas Virgi-
num,

Jesu corona Sancto-
rum omnium,

Propitius esto, *parce no-
bis Jesu,*

Propitius esto, *exaudi nos
Jesu.*

Ab omni malo, *libera nos
Jesu.*

Ab omni peccato,

Ab ira tua,

Ab insidiis diaboli,

A spiritu fornicatio-
nis,

A morte perpetua,

A neglectu inspira-
tionum tuarum,

MISERERE NOBIS

LIBERA NOS JESU

Jesus, gure bide ta
bizia,

Jesus, aingeruen poza,

Jesus, Erkaben Eé-
gea,

Jesus, apostoluen
Irakaslea,

Jesus, Ebangelisten
Adiraslea,

Jesus, Ziñopen (Mar-
tirien) indaía,

Jesus, Autorleen
argia,

Jesus, Birjiñen garbi-
tasuna,

Jesus, Santu guztien bu-
restuna (koroya),

Onbera zakiguz, *parka-
tu eiguzu, Jesus.*

Onbera zakiguz, *entzun
gagizuz, Jesus.*

Gatx guztietatik, *jagon
gaizuz, Jesus.*

Oben (pekatu) guz-
tietatik,

Zure aseíetik,

Deabruaren mal-
tzurkerietatik,

Lizun-zalekeritik,

Betiko eriotzatic,

Zeure goi-argien za-
barkeritik,

GUZAZ ERUKI

JAGON GAIZUZ JESUS

Per mysterium sanc-
 tæ Incarnationis
 tuæ,
 Per nativitatem
 tuam,
 Per infantiam tuam,
 Per divinissiman vi-
 tam tuam,
 Per labores tuos,
 Per agoniam et pas-
 sionem tuam,
 Per crucem et dere-
 lictionem tuam,
 Per languores tuos,
 Per mortem et se-
 pulturam tuam,
 Per resurrectionem
 tuam,
 Per ascensionem tuam,
 Per Sanctissimæ Eu-
 charistiæ institu-
 tionem tuam,
 Per gaudia tua,
 Per gloriam tuam,
 Agnus Dei qui tollis
 peccata mundi,
parce nobis Jesu.

LIBERA NOS JESU

Zeure Gizakunde
 santuagaitik,
 Zeure Jayotzagaitik,
 Zeure Umezaroagai-
 tik,
 Zeure bizitza guztiz
 jaungoikozkoagai-
 tik,
 Zeure nekeakaitik,
 Zeure eriotz-lañi ta
 nekaldiagaitik,
 Zeure gurutze ta ba-
 kañtadeagaitik,
 Zeure zauriakaitik,
 Zeure eriotza ta obi-
 ratzeagaitik,
 Zeure beñbizkun-
 deagaitik,
 Zeure Igokundeagaitik,
 Altarako Sakramentu
 guztiz deunaren zeu-
 re iraskundeagaitik,
 Zeure atsegin-pozakai-
 tik,
 Zeure zeruko zoriona-
 gaitik,
 Gizonen obenak ken-
 tzen dozuzan Jain-
 koaren Bildotsa, *par-
 katu egiguzu, Jesus.*

JAGON GAIZUZ JESUS

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *exau-*
di nos Jesu.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *mise-*
rere nobis Jesu.

Jesu, audi nos.

Jesu, exaudi nos.

Oremus

Domine Jesu Christe
qui dixisti: petite et ac-
cipietis, quærite et in-
venietis, pulsate et ape-
rietur vobis: quæsumus:
da nobis petentibus, di-
vinissimi tui amoris
affectum, ut te toto cor-
de, ore et opere diliga-
mus; et a te nunquam
laude cesemus.

Sancti nominis tui,
Domine, timorem pari-
ter et amorem fac nos
habere perpetuum, quia
nunquam tua guberna-
tione destituis, quos in

Gizonen obenak ken-
tzen dozuzan Jain-
koaren Bildotsa, *en-*
tzun gagizuz, Jesus.

Gizonen obenak ken-
tzen dozuzan Jain-
koaren Bildotsa, *eruki*
zakiguz, Jesus.

Jesus, entzun gagizuz.

Jesus, a'eren entzun gagi-
zuz.

Otoitza

Eskatu ta a'rtuko do-
zue, bilatu ta aur'kituko
dozue, bultzau ta ide-
giko yatzue» esan zeban
Jesukristo geure Jauna;
a'eren, eskatzen dau-
tzugunoi zeure maita-
sun laztan-lasztana
emoiguzu, biotz osoz,
itzez eta egitez maitatu
zaiguzan eta Zu gora-
tzeari, i'noz gelditu ba-
rik, beti ekin dayogun.

Zeure izen santuagaz-
ko bildur' eta maitasun
betikoa a'-erazo eigu-
zu, zeure maitasunean
sendoro ipinten dozu-
zanak laguntza bar'rik

soliditate tuæ dilectionis instituis.

Qui vivis et regnas
in sæcula sæculorum.
Amen.

iñoz ez dozuz izten
-eta.

Gizaldien gizaldietan
bizi zarean eta agintzen
dozun Jaun oñek. Olan-
txe.

AINGERUEN OTOITZA (Angelus)

(100 eguneko parkamenak egunean bein)

Gure auñetiko agurgañiak, euskaldun asaba zañak, beste oitura eder askoren artean, «Angelus» esateko ekandu goragañi au be baeuken. Eleiz-toñe zañetik jasten zan joalearen (kanpayaren) abots lodia entzun beizen laster, asitako lanak itxita, txapela eskuan arñturik, guztiak, zañak eta gazteak, guraso ta umeak, «Angelus» esaten eben. Eta bardin, pelota-tokietan jolasean ebiltzanak be, bat-batean izten eben euren jokoa, «Andra Maria» agurñtzeko. Euskaldun biotzekoak, geure jayoteñi eder au maite dogunok, ez daigun galtzen itxi onako oitura eder eta garbia.

ANGELUS Domini
nuntiavit Mariæ

R). Et concepit de
Spiritu Sancto.

Ave Maria...

JAUNAREN aingeruak Mariari iragañi eutsan.

R). Eta Spiritu Santuaren egitez sortu eban.

Aguñ Maria...

ÿ. Ecce ancilla
Domini

R). Fiat mihi se-
cundum verbum
tuum. *Ave Maria...*

ÿ. Et verbum
caro factum est

R). Et habitavit
in nobis.

Ave Maria...

ÿ. Ora pro nobis
Sancta Dei Geni-
trix

R). Ut digni effi-
ciamur promissio-
nibus Christi.

Oremus

Gratiam tuam,
quæsumus, Domi-
ne, mentibus nos-
tris infunde, ut qui
Angelo nuntiante,
Christi Filii tui in-

ÿ. Ona emen
Jaunaren mirabea:

R). Zeuk diño-
zun lez egin bekit.
Agur Maria...

ÿ. Eta Jaungoi-
ko - Semea gizatu
zan:

R). Eta gure ar-
tean bizi izan zan.

Agur Maria...

ÿ. Gure alde
otoitz - egizu Jaun-
goikoaren Ama do-
ne orek:

R). Jesukristoren
agintzariak jadetsi
daikeguzan.

Otoitza

Ixuri egizu, aren,
Jauna, gure biotze-
tan zure grazia, Je-
sukristo zure Se-
mearen Gizakun-
dea, Aingeruaren

carnationem cognovimus per passionem ejus et crucem, ad Resurrectionis gloriam perducamur.

Per eundem Christum Dominum nostrum.

Amen.

Aingeru-otoitz au egunoro iru bidaí esaten da goiz, eguerdi ta arátsean, joalearen otsa entzuten danean.

Beíbizkunde-aldian (Pasko-aldian) onen ufengo doan «Regina cœli» esaten da. (Zapatu-guren egunetik, Pentekoste ondorengo larunbat eguerdirarte).

Aingeru-otoitz au geyenez belauniko esan beaí da; baña larunbat-arátsalde ta igande edo domeketan, zutunik.

«Regina cœli», zutunik beti.

PAZKO ALDIRAKO

Regina cœli

(100 eguneko parkamenak, egunean bein).

REGINA cœli lætare,
Alleluia.

esanaz ezagutu genduanok, aren nekaldi ta Gurutzearen bidez biztuera aintzatsura eldu gaitazan: Geure Jaun Jesukristo berberaren bidez.

Olantxe.

Zeruko - eRégiña

(100 eguneko parkamenak, egunean bein).

POZTU zaitez, Zeruko eRégiña:
Goretsi Jauna.

Quia quem meruis-
ti portare,

Alleluia.

Resurrexit sicut
dixit,

Alleluia.

Ora pro nobis

Deum,

Alleluia.

ŷ. Gaude et lætare,
Virgo Maria,
Alleluia.

℞. Quia surrexit
Dominus vere,
Alleluia.

Oremus

Deus, qui, per
resurrectionem Filii
tui, Domini nostri
Jesu-Christi, mun-
dum lætificare dig-
natus es: præsta
quæsumus, ut per
ejus Genitricem

Zuk zabelean eroan
zenduana:

Goretsi Jauna.

Esan eban lez be-
biztu zan:

Goretsi Jauna.

Jaungoikoari gure
alde eskatu egiozu:

Goretsi Jauna.

ŷ. Poztu ta alaitu
zaitez Birjiña
Maria: Goretsi
Jauna.

℞. Jauna ziñez be-
biztu da-ta: Go-
retsi Jauna.

Otoitza

Jesu-Kristo zeure
Semearen beřbiz-
kundeaz luřa poztu
zeban, ene Jaungoi-
koa; ařen eskatzen
dautzugu, Andra
Maria bere Amaren
bidez, amaibako bi-

Virginem Mariam,
perpetuæ capiamus
gaudia vitæ.

Per eundem
Christum Domi-
num nostrum.

Amen.

zitzaren poza jadesi daigun.

Jesu-Kristo geure Jaun berberagaitik.

Olantxe.

JAN AUŘE TA OSTERAKO OTOITZAK

Auřerako:

«Aitaren eta Semearen...»

Gero aitak edo amak esan begi: Bedeinkatu
gagizuz, Jaun ořek, eta zeure eskutik ařtu
doguzan janari oneik be bardin bedeinka-
tu egizuz.

Aita gurea... Agurř Maria... Aintza.

Zeruko eřege andiak, ango mayan ařtu
gaizala. Olantxe.

Jan osterako:

«Aitaren...»

Eskeřak zuri, zeure mesede guztiakai-
tik, gizaldien gizaldietan bizi zarean eta
agintzen dozun Jaungoiko Alguztidun oři.

Aita gurea...

Jaungoikoak bere bakea emon daigula.
Baita betiko bizitzea be.

EGUN BITARTERAKO OTOITZ LABURTXUAK

Jaungoikoari:

Aintza Aitari ta Semeari ta Espiritu Santuari. Len lez orain, beti ta amaibako egunetan. Olantxe.

(100 parkamen-egunak egunoro, iru bidañ esanaz).

Onetsia (bedeinkatua) izan bedi Jaungoikoa.

(50 parkamen-egunak, biraua entzundakoan esanaz).

Neure Jaungoiko ta guzti-guztia.

(50 parkamen-egunak bakoitzean).

Neure Jaungoiko ta ondasun bakaña, neurea zara bete-betean: zeurea osorik nai dot izan.

(300 eguneko parkamenak bakoitzean).

Jesusen izenari

Jesus.

(25 eguneko parkamenak).

Jesus, Dabid'en Semea, nizaz eñuki.

(100 eguneko parkamenak egunoro).

Jesus, neure Jaungoikoa, beste ezer ba-
ño maiteago zaitut.

(50 eguneko parkamenak, egunero).

O neure Jesus, eruki zakidaz.

(100 eguneko parkamenak, egunero).

Jesusen Biotzari

Jesusen Biotz guztiz santua; betoíkigu
zure agintza edo ereñua.

Jesus, biotzez otzan eta apala, egizu
nire biotz au zeure oren antzekoa.

Jesusen Biotz guztiz deuna: zугan dau-
kat itxaropena.

Jesusen Biotz santua: siñesten dot mai-
te nozula.

Jesusen Biotz guztiz santua, guztia Zu-
gaitik.

Onetsia Sakramentuko Jesusen Biotz
guztiz deuna.

Neure Jesusen Biotz eztitsua, maite zai-
dazala beti geyago.

Onetsia izan bedi orain eta beti Jesus
gure Jaunaren Biotz oso maitakoía eta
txit gozoa, ta bardin Maria bere Ama
maitearena be.

(300 eguneko parkamenak, esaten dan bakotxean).

Maitatua izan bedi alde guztietan Jesusen Biotz guztiz deuna.

(100 eguneko parkamenak, egunean bein).

Jesusen Biotza, gure maitasunez irazegia; sutau gure biotzak zeure maitasunean.

(100 eguneko parkamenak, egunean bein).

Jesus neure Jaungoikoa, beste ezer bano maiteago zaitut.

(50 eguneko parkamenak, egunero).

O neure Jesus, eruki zakidaz.

(100 eguneko parkamenak, egunero).

Aintza, maitasun eta eskar-ona Jesusen Biotz agurgañari.

(100 eguneko parkamenak).

Jesusen Biotz eztitsua, izan zaitez nire maitasuna.

(300 eguneko parkamenak).

Jesus, Jose ta Maria'ri

Jesus, Maria, Jose.

(7 urte ta 7 berogeiko parkamenak).

Jesus, Maria.

(300 eguneko parkamenak).

Jesus, Maria, Jose, argitu, lagundu ta gaizkatu edo salbau gagizuez.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria, zuentzat neure biotz eta gogoa.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria, lagundu nagizue eriotz aldi lañian.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria, zuen alkartasunean il nai dot.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria, bedeinkatu gagizuez orain eta eriotz-aldian.

(50 egun.)

Andra Maria'ri

Onetsia izan bedi Maria. Jaungoikoaren Ama guztiz doatsuaren orbanbako Soñ-kunde santua.

(300 egun., egunean bein.)

Maria, gure itxaropena, guzaz erukitu.

(300 egun., egunean bein.)

Jaungoikoaren Ama Maria, Ama erukioña, gure ta il diranen alde otoitz-egizu.

(100 egun., egunean bein.)

Maria, Jaungoikoaren Ama ta gurea, Jesusen Biotzari zeuk gure alde eskatu egiozu, zure Seme ta gure anai da-ta.

(100 egun., egunean bein).

Maria'ren Biotz eztitsua, gure gaizkape-na (salbaziñoa) izan zaitez.

(300 egun.)

Jesusen Biotzaren Andra Maria, gure alde eskatu.

(100 egun.)

Lurdes'ko Andra Maria, gure alde es-
katu.

(300 egun.)

Maitasun, naibage ta erukiaren Ama, gure alde eskatu.

(300 egun.)

Andra Maria atsekabetua, kristiñau guz-
tien Ama, guretzat eskatu.

(300 egun.)

Neure Ama ta Jabea, gogoratu zeurea nazala; zaindu ta jagon nagizu zeure gau-za ta ogasun lez.

(40 egun., ziltzaldi edo tentaziñoan esanda).

Ordua joten dauanean, esan:

Aguí Maria guztiz garbia
Jatoñizko orban barik sortua.

Lana asteko:

Jauna, lan au eskintzen dautzut,
Áren, onetsi (bedeinkatu) egizu.

Ziltzaldian (tentaziñoan):

Andra Maria neure Ama ona, zeure ma-
galpera natoí, arerioa ni galdu nairik da-
bil-ta.

Kanpayak joten dauanean, esan:

Aita betikoa: Jesukristoren odol guztiz
guígaría eskintzen dautzut neure peka-
tuen ordañez ta Eleiza Amaren beañizene-
tarako.

(100 eguneko parkamenak).

Meza entzuteko garayan, esan:

Jauna: eriotz-aldian dagozan eta gaur
ilgo diran pekatarien aldez, gaurko egun-
ez emongo diran meza guztiak eskintzen
dautzudaz. Jesus gure Beñeroslearen Odol
bikaña eruki bekioe.

(Aldiro 300 eguneko parkamenak).

ARATSEKO OTOITZAK

Kurutze santuaren... Aitaren...

Belaunikatu zaitez kurutze baten aurrean eta esaizu:

Neure Jaun eta Jaungoiko maite ori: Sendoro siñesten zaitut eta neure itxadona zeugan daukat: biotzez guñtzen zaitudan Jaun ori, beste ezer baño maiteago zaitut: baño çzelan ordainduko dautzudaz Zuk egindako mesedeak, batez be bizia ta Bataioa emon daustazuzalako eta gaur arte bizirik jagon nozulako? Emoidazu, Jesus maite, gaurko neure utsegiteak ikusteko argia, biotzez goñotau dagidazan.

Zeure bařena pizka bat aztertu egizu, zetan jausi zarean igaři daizun.

Ona emen zelan:

Jainkoagazko utsegiteak

Goiz - aratseko otoitzak egin dozuz? Zelan? Otoitz - aurretik biotza Jaunaganantz jaso ete-dozu? Mezea entzun dozu? Zelan? Alde batera ta bestera begira... izketan... baiez? (Bear ba-da ez yatzu burura etoñi Jauna altaran egoanik be, eta ez dozu Jaunaren aurrean ohea izateko asmorik be artu: onetan igariko dozu zeure otoitzetan nagi-epela egon zarean ala ez).

Geidearen kaltezkoak

¿Guraso edo nagusiekaz lotsabako agertu ete-zara? erantzuera txarrik emon ete dautsezu, euren agintzak ez dozuzala beteko esan...? (Oker au zuzentzeko, gogoratu beti, nagusiak eta, batez be, gurasoak, Jaungoikoaren ordezkkoak dirala).

¿Zeure seme, otsein edo moñoyai ikasbide txarrik emon ete-dautsezu? Norbaitez txarto-esaka ibili? ¿Guzuñik esan dozu? Zenbat?... kaltegarriak ete?

Zeure buruaren kaltezkoak

¿Norbaitegaz asaratu zara? Gatxik edo eriotzarik opa izan dautsazu? Goñotorik

gorde? Bekaizkeri edo inbidiarik izan? geyegi jan-edan ete-dozu? Garbitasunaren kaltezko zerbait egin, autu edo izketa nasaiz, begiraka edo ikutze lotsagabez, liburu txar edo arintxuak irakuriz...?

Zeure beste eginbeñak

¿Zelan bete dozuz? Zeure lanetan Jaungoikoagaz gomutau zara? Bere laguntza eskatu dautsazu, batez be naibage ta lañi-aldietan?

(Gai guzti oneik astiro ta luzaro begiratzea ez da beñezkoa; baña bai guztiz onuratsua uringo gauza biok ikustea).

1.—Pekatu edo utsegite oneitan ¿zein ete-da geyen maite dozuna? ¿zeñetan sañien jausten zara, ori beste guztien gañetik goñotau dagizuntzat?

2.—Utsegite edo okeñ onein artean, andienak txikiagoetatik berezi egizuz, aek lenen kendu daizuzan zeure biotzetik.

Utsegite guztien parkamena Jaungoikoari biotz-biotzez eskatu esanaz:

Jesukristo neure Jauna... (Ikus. 40 oñaldean).

Andra Maria'ri.

(Sub tuum præsidium...)

ZEURE ardurapean jarren gara, Jaungoikoaren Ama Deuna: gure eskariak entzun egizuz, aien, geure beaizenetan, eta galbide guztietatik gorde gaizuz beti, Ama garbi, goragaia ta bedeinkatu orek.

(100 egun., egunean bein).

Iru Agur Maria... goizean lez.

Jesus, Maria ta Jose
Bedeinkatu nagizue
Orain eta eriotz-laian.

(50 egun., bakotxean).

Garbitokiko arimai.

AZKENBAKO atsedena emoiezu, Jauna, eta betiko Argiak argi begioe.

(50 egun., egunero).

Maria, Jaungoikoaren Ama erukioia, gure ta ildakoen alde eskatu, aien.

(100 egun., egunero).

Aingeru Jagoleari.

SORTU nintzanetik Jaunak neure laguntzat emondako Aingeru Santu orek, argitu, zaindu ta lagundu nagizu. Olantxe.

ANDRA MARIA'REN AÉRENTZA

(300 eguneko parkamenak, bakoitzean. Andra Maria'ren bost jai nagusienetan, parkamen osoa).

Andra Maria'ren Aéntza, kristiñauok Berari zuzentzen dautsagun otoitzik ederenetaikoa da. Diñoenez, Loreto'n esan zan lenengoz eta orain agertzen dan lez Buenabentura deunak atondu eban, edo beintzat antxiña-antxiñatik datoí. «Kristiñauen laguntza» diñoan eskaria, 1511'gaíen urtean kristiñauak turkotaíen aurka irabazi eben garaitza gogoratzeko ipiña da. «Jatoírizko orban barik soíturiko Éregiña» Pio IX'gaíenak erantsi eutsan, Maria *orbange* soítu zala erabagi ebanean. «Aguítza santuaren Éregiña» Leon XIII'gaíenaren aginduz geitua da.

Guxtiz osasungaí da aéntza au, naiz gorputz naiz arimarentzat: izuí, lur-ikara... ta beste gatx-okeí guztietan. Aita Santu Gregorio Andiak, aéntza onen bidez betiko urundu eban Éroma ondartzan asi zan izuí zitala.

Asikeran: Maria'ri Ama deritxogunean, Jaungoikoaganako zer dan adirazten dogu, esanaz: Jaungoikoaren Ama dala, Ama guxtiz garbia.

Uréngo: BIRJIÑA deritxogunean, onoimen guxtien eredu edeía dala guretzat autoírtzen dogu: Birjiña érukioía, Jaungoikoaren jaílekua...

Azkenean: Zerutaí guxtien Éregiñen izenaz agúrtzen dogu: «Aingeruen Éregiña...»

Kyrie eleison.
 Christe eleison.
 Kyrie eleison.
 Christe audi nos.
 Christe exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,
miserere nobis.

Fili Redemptor mundi
 Deus, *miserere nobis.*

Spiritus Sancte Deus,
miserere nobis.

Sancta Trinitas unus
 Deus, *miserere nobis.*

Sancta Maria,
ora pro nobis.

Sancta Dei Genitrix,

Sancta Virgo Virgi-
 num,

Mater Christi,

Mater Divinæ gra-
 tiæ,

Mater purissima,

Mater castissima,

Mater inviolata,

Mater intemerata,

Mater immaculata,

Mater amabilis,

Mater admirabilis,

ORA PRO NOBIS

Jauna, eruki zakiguz.
 Kristo, eruki zakiguz.
 Jauna, eruki zakiguz.
 Kristo, entzun gagizuz.
 Kristo, aŕen entzun
 gagizuz.

Zeruko Aita Jaungoi-
 koa, *guzaz eruki.*

Jaungoikoaren Seme, gi-
 zonen Beŕeroslea, *gu-
 zaz eruki.*

Espiritu Santu Jaungoi-
 koa, *guzaz eruki.*

Irutasun de una, Jaun-
 goiko bakaŕa, *guzaz
 eruki.*

Maria Deuna,
gure alde eskatu.

Jaungoikoaren Ama
 deuna,

Birjiñen-Birjiña deu-
 na,

Kristoren Ama,

Jaungoikozko es-
 kaŕaren Ama,

Ama gaŕbi-gaŕbia,

Ama erubagea,

Ama kutsubagea,

Ama orbanbagea,

Ama soŕtzez gaŕbia,

Ama maitagaŕia,

Ama miragaŕia,

GURE ALDE ESKATU

Mater boni consilii,
 Mater Creatoris,
 Mater Salvatoris,
 Virgo prudentissima,
 Virgo veneranda,
 Virgo prædicanda,
 Virgo potens,
 Virgo clemens,
 Virgo fidelis,
 Spéculum justitiæ,
 Sedes Sapiéntiæ,
 Causa nostræ latitiæ,
 Vas spirituale,
 Vas honorabile,
 Vas insigne devotio-
 nis,
 Rosa mistica,
 Turris Davidica,
 Turris eburnea,
 Domus aurea,
 Fœderis arca,
 Jauna cœli,
 Stella matutina,
 Salus infirmorum,
 Refugium peccatorum,
 Consolatrix afflicto-
 rum,
 Auxilium christiano-
 rum,
 Regina Angelorum,
 Regina Patriarcharum,
 Regina Prophetarum,

ORA PRO NOBIS

Aolku onaren Ama,
 Egilearen Ama,
 Eroslearen Ama,
 Birjiña guztiz zuña,
 Birjiña gurgaña,
 Birjiña goragaña,
 Birjiña altsua,
 Birjiña erukioña,
 Birjiña zintzoa,
 Zuzentasun-ispilua,
 Yakituriaren jarlekua,
 Gure pozaren iturria,
 Gogozko ontzia,
 Ontzi omengaña,
 Eraspen-ontzi ospe-
 tsua,
 Lañosa miragaña,
 Dabiden toña,
 Marfilezko toña,
 Urrezko etxea,
 Alkartasun-kutxa,
 Zeruko atea,
 Goizeko izaña,
 Geizoen osasuna,
 Pekatarien babesak,
 Atsekabetuen poz-
 gilea,
 Kristauen laguntza,
 Aingeruen Erégiña,
 Erkaben Erégiña,
 Igarleen Erégiña,

GURE ALDE ESKATU

Regina Apostolorum,

Regina Martyrum,

Regina Confessorum,

Regina Virginum,

Regina Sanctorum omnium,

Regina sine labe originali concepta,

Regina sacratissimi Rosarii,

Regina pacis,

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,
parce nobis Domine.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,
exaudi nos Domine.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.

ŷ. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix:

Ŕ. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Bidalien (apostoluen)

Eregiña,

Ziñopen (martirien)

Eregiña,

Autoñleen Eregiña,

Birjiñen Eregiña,

Deun guztien Eregiña,

Jatoñizko orban barrik soñturiko Eregiña,

Aguñtza guztiz deunaren Eregiña,

Bakearen Eregiña,

Jaungoikoaren Bildotsa, gizonen pekatuak kentzen dozuzana,
parkatu eiguzu, Jauna.

Jaungoikoaren Bildotsa, gizonen pekatuak kentzen dozuzana,
eruki zakiguz, Jauna.

Jaungoikoaren Bildotsa, gizonen pekatuak kentzen dozuzana,
eruki zakiguz, Jauna.

ŷ. Otoitz egizu gure alde Jaungoikoaren Ama done orék:

Ŕ. Jesukristoren agintzariak jadetsi daikeguzan.

ORA PRO NOBIS

GURE ALDE ESKATU

Oremus

Gratiam tuam, quæsumus Domine, mentibus nostris infunde, ut qui Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem ejus et crucem, ad Resurrectionis gloriam perducamur.

Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Otoitza

Ixuri egizu, aíren, Jauna, gure biotzetan zeure grazia, Jesukristo zure Semearen Giza-kundea, Aingeruaren esanaz, ezagutu genduanok, bere nekaldi ta gurutzearen bidez, berbizkunde aintzatsura eldu gaitezán; gure Jaun Jesukristo berberagaitik.

Olantxe.

DE PROFUNDIS

(Ildakoen alde esan oi dan otoitza)

- 1) De profundis clamavi ad te, Domine. Domine exaudi vocem meam.
- 2) Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.
- 3) Si iniquitates, observaveris Do-

- 1) Baíren - baírenetik dei-egin dautzut, Jauna. Jauna, aíren entzun nire abotsa.
- 2) Zure belaíriok adi ipiñi egizuz nire otoitzaren abotsera.
- 3) Jaun oírek gure gaiztakeriak az-

mine ¿Domine
quis sustinebit?

4) Quia apud te
propitiatio est, et
propter legem
tuam sustinui te
Domine.

5) Sustinuit anima
mea in verbo
ejus: speravit ani-
ma mea in Do-
mino.

6) A custodia matu-
tina usque ad
noctem, speret
Israel in Domino.

7) Quia apud Domi-
num misericordia
et copiosa apud
eum redemptio.

8) Et ipse redimet
Israel, ex omni-
bus iniquitatibus
ejus.

tertu ba-dagizuz,
¿zure auéean noí
legoke, Jauna?

4) Baña zu, Jaun ori,
biotz - bera zara
-ta, zeure legea
dala bide, Zeu-
gan daukat neure
itxadona.

5) Nire gogoak Jau-
naren agintzetan
dauko bere ustea
eta Jaungoikoa-
gan ipiñi dau be-
re itxadona.

6) Egunabaéetik ar-
atseraño Israelek
Jaungoikoagan
itxaron begi.

7) Jaungoikoa oso
erukioía dalako
ta bere parkape-
na guztiz ugaria.

8) Eta Berak azkatu-
ko dau Israel be-
ronen gaiztakeri
guzti-guztietatik.

v. Requiem æternam dona eis Domine.

℞. Et lux perpetua luceat eis.

v. Requiescant in pace.

℞. Amen.

Oremus

Fidelium Deus omnium Conditor et Redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur.

Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

Amen.

v. Azkenbako atsendena emoiezu, Jauna.

℞. Eta betiko argiak argi begioe.

v. Bakean begoz.

℞. Olantxe.

Otoitza

Kristiñau guztien Egile ta Beéeroslezarean Jauna, zeure jaíaitzale gizon-emakumen arimai euren pekatu guztien parkapena emoiezu, beti opa izan daben parkapen ori, otoitz érukitsu onein bidez, jadetsi dagientzat.

Beti ta beti bizizarean eta agintzen dozun Jaun orek.

Olantxe.

II. AUTÓRTZA

Luíean lotuko dozun guztia, lotua izango da zeruan be, eta luíean askatuko dozun guztia, askatua izango da zeruan. (MAT. XVI-19).

Jaungoikoari zoř dautsazu, ene kristiñaua, zeure gaiztakeriak betiko itxi eutzuen zeruko atea, bañiro idegiko dautzun *urézko giltza*: autořtza edo konpeziñoa. Bere erukiaren eskařik andienetakoa dozu. Zeure bidegabekeriak autořtzera abadeagana ezpa'zoaz, galdua, zoritxařekoa zara betiko: abadeak askatzen dauana, ori bakařik izango da askatua zeruan. Ez, zerurako ez dago beste biderik, ez dago beste sařerarik: edo autořtza edo betiko ondamena.

Autořtzak, ba:

1.—Zeure oben edo pekatuak pařkatuko dautzuz.

2.—«Graziaren» bizi edeía baíro emongo dau-tzu.

3.—Auferantzerako indaí baíak ekaíko dau-tzuz.

Gauza andia da, ziñez, deabruaren atzamaíeta-tik atera ta Jaungoikoaren besoetara biurtzen gai-tuan Sakramentua: *Autoítza*.

Baña autoítzuntza on bat egiteko, ondo geítu beaí zara lenago eta oíetarako lagunduko dau-tzuen neuí batzuk aítu beaí dozuz.

Ona emen eginbeaírik nagusienak:

1.—Baíena azteítu edo begiratu.

2.—Biotzeko damua soítu.

3.—Asmo baí sendo bat aítu.

4.—Obenak autoítu.

5.—Oben-nekea (penitentzia) bete.

AZTERKETA.

Ondo autoítu nai ba-dozu, zeure baíen ori az-teítu edo begiratu egizu, zetan uts-egin dozun eta zenbat bidar jausi zarean ezagutzeko: pekatu astu-nak (ezeze) zenbat bidaí egin diran autoítzea be beaía da-ta. Baíena azteítzea *pekatu astunpean a jin-tzen* yakun egiñena da; baño ez geyegi nekatu, sa-kramentu ori neketsua egiteraño.

Dakizuna esan, dakizun lez, eta zeure oben guz-tiak obeto ezagutu nai ba-dozuz, nondik datoíkizuzan be azteítu egizu: au edo beste pekatura zek zaroazan: aókeriak ala guzuíezko bilduía, nagi-keriak ala aiskitasun txáren batek..... sustraya ken-du ezkeru, zugatzak auíki luía joko dau. (Azteíketa egiteko bidea gerotxuago daukazu).

DAMUA.

1.—Egindako pekatuen atsekabe ta goíotoa da: *maitasunezkoa* ta *bildurézkoa* izan daiteke. Lenengoa Jaungoikoagazko maitasunak soítu daroa gure biotzetan: bigaíena inpernuaren bildurák batez be. Lenengoa askozaz be edeíagoa dala zetan esan be ez da; bere bidez geure pekatuak, autoítu baño be lenago parkatzen yakuz, baldin benetako damua ba-da, gero autoítzeko asmuz. Beraz, kristiñaua, *pekatu astunen baten jausi ba'zafiz zoritxaíez, benetako biotz-damua agertu egiozu Jaungoikoari*, «Jesukristo neure Jauna» edo «Ni pekataria» esanaz, eta gero zoaz lenbailen autortzera.

2.—Damuak, benetakoa izango ba-da, zerutikoa beaí dau izan, au da, Jaungoikoaren laguntzaz sortua. Gizonaren argaltasun andia emen agiri da; berez, bere indaíez, Jaungoikoa itxi daike; baña gero alpeírik egingo ditu egiñal guztiak Jaungoikoagana biurtzeko, Jaunak berak laguntzen ezpa'dau. Emen-dik ikaskizun edeí-edeí bi atera daikeguz.

LENENGOA.—Pekatuari bildur-ikara andia artu bear dautsagula: «*Garaya elduko da* (diñosku Jaunak) *eta nire bila ibiliko zarie, baña alpeírik, orduan ez nozue aurkituko-ta*».

BIGARRENA. 1.—Benetako damua Jaungoikoak emon beaí dauskun ezkerro, Berari eskatu beaí dautsagula, begirakun gozo baten bidez Pedro ikutu eban lez, gure biotza be ikutu dagian.

2.—Benetako damuak *biotzean erne ta jayo beaí dau*. Pekatua goíotatzen ezpa-dogu, alpeírik esango dautsagu Jaungoikoari: «Damu dot». Oírelan gu-

zuérezko damua agertzen dautsagu. Benetako damua biotzekoa da, ta ez mingain edo aozkoa. *Cor autem ejus longe est a me.* (ISAÍ. XXIX-13).

Pekatu guztietara zabaltzen dana, guzti-guztiak goírotau beaí doguz-ta.

Azkenez, *gaitz guztien gañetikoa.* Onek esan naidau pekatu bakaí bat baño edozein okeí naiz kalte nayago izan beaí dogula.

3.—Baña damua zer dan azaltzea, bera biotz baínean soítzea baño askoz érezago da-ta, ona emen, obeto prestau zaitezán, *bide oso egoki ta éreza:*

Irudimenaren indaíez, zoaz lenen inpeínura. Jatsi zaitez arako leza baltz, ilun aretara... deabruak antxe erakutsiko dautzu zeure pekatuakaz irabazidozun tokia, ta entzungo dozu diñotzula: «betiko emen ez egotea Jaunaren érukiari zoí dautsazu.»

Gero, zerura igon zaitez. Begira jauregi edeí, apain aretan Jaungoikoak zuretzat aukeratuta eukan uérezko aulkia. Antxe «éregeak baño apañago diran» santuekaz zeukan zeure tokia; baña pekatuaren bidez galdu dozu.

Azkenez, zeure begiak Kalbario-mendira itzuli. Begira antxe Jesus, gurutzean josia, lapuí biren erdian, samintasun eta oñaze gogóretan, zaurietatik odola dariola..... eta entzun itz samuák: Ene semea—esango dautzu—ene Seme laztana, ¿zer egin dautzut Nik, edo zetan naibagetu zaitut, era onetan zuk gurutzean josirik Ni ipinteko? ¿alpeírik ixuri ete-dot neure odol guztia zu irabazteaíen, alpeírik ete-da, ene semea?

Sartu zaitez zeure baínera, ta pekatu guztiak

auréan dozuzala, biotzez esaizu: Jesukristo neure Jauna... (40 oríaldea).

ERABAGI EDO ASMUA.

Egindako pekatuen atsekabea damuaren erdia baño ez da. Órezaz gañera, damua osoa izateko, auréantzean pekatuak ez egiteko erabagi edo asmua be beara da.

Baña damua egiazkoa ba-da, erabagi edo asmua be benetakoa izango da. Pekatu egin dozulako egiazko damu edo garbaya ba-dozu, asmo sendoa be artuko dozu, lengo pekatuetan ez jausteko, bañiz óretan ez asteko: eta çnoz arte bañiz? Beti ta il arteraño.

Beraz, asmua izan bedi

Lenengo.—*Sendoa*: au da, bañiro pekatuak ez egiteko erabagia. Ez dau esan nai auréantzean iñoz ez zareala jausiko: jausteko bildura euki aeren, zeure biotzean ez jaustea erabagi ba-dagizu, egiazko asmua soñtu dozu.

Bigaren:—*Osoa* izan bedi; au da, pekatu astun guztietara zabaltzen dana. Pekatu astun bat-edo-beste goñotatzea ez da naiko: *guztiak* goñotau bea doguz.

3.—Egiazko asmua soñtzeko asko lagunduko dautzu zetan érezago ta sañiago jausten zanean ikusteak, órtik zeure bizibide osoa zuzendu dagizun. «Goliat éraldoia azpiratu ba-dagizu, laster joango dira iges pilisteaorak»: esan nai dau: zeure griñarik gaizto ta zitalena menperatu ba-daizu, beste gustiak be érez azpiratuko dozuz.

Beraugaitik:

Asmu asko edo lařegirik ez artu, bat bakařa ta bera ona.

Asmu aldakořik ez artu, zer nai dozun ondo erabagi, azpiratu beař dozun griņa zein dan ondo ikusi.

AOZKO AUTOŖKUNTZA.

Ao-autořkuntzak eskatzen dausku: egin doguzan pekatuak autoř-entzuleari esateko.

1.-Pekatu astunak.

Pekatu astunak gitxienez autořtzera beařturik gagoz. Jesukristo'k berak agindu dau pekatu astun guztiak autořtzeko izan daitekezenik ezkutuenak... lotsagařienak ba-dira be.

Ez itxi, ařen, oben astunik esan barik. Badakizu abadeak bere bizia lenago emon beař dauala autořtzan entzundako pekatuak zabaldu baño.

Zeure pekatuak argi ta garbi esan, eurak direan lez, autoř-entzuleak ondo ezagutu dagizan. Geizorik zagozanean osatzaleari argiro azaltzen dautsazuz zeure geizoaren sustrai ta beste zertzelada guztiak. Arimen osatzaġe dan abadeagaz be bardin egin beař dozu.

Pekatu astunak autořtzen diranean, *zelakoak eta zeinbat diran* (gitxi gora-bera) esan beař da.

Pekatua zein dan, zeinbat bidař egin dan eta bera *aldatzen* daben zertzeladak autořtzea, naiko da; (esaterako 6-gařenean, bakařik ala ezkongez ala ezkonduaz pekatu egin dozun esan beař dozu). Pekatua zelan egin dan eta beste joan-etořiak esatea, ez da beařezkoa.

Pekatuak, astuna izateko iru gauza oneik bear ditu.

1.—Zeure eretxiz astuna dala uste izatea, bera egin baño len.

2.—Ezaguera osoz egiña izatea.

3.—Nai dozula egitea.

Iru baldintza (kondiziño) oneitatik bat-zein-batek uts-egin ezkeru, pekatua ez da astuna izango.

Beraz:

Nai eztala, gogo oso nai ezaguera oso barik (amesetan edo erdi-amesetan) egiten dana, ez da pekatu astuna.

Zerbait eginda gero (ez egin baño len) pekatu dala igaríten ba-dozu, ez dozu pekaturik egin eta autoítu bearik be ez dozu.

Pekatu egin dozun ala ez, egin dozuna pekatu astun ala ariña ete-dan, auíerago autoítu dozun ala ez zalantza edo eztabaidan ba-zagoz, autoítu bearik ez dozu.

Aztuta itxi dozuzan pekatuetzaz geroago gomutau ba-zadiz, uréngo autoítuntzan esaizuz. Oneik autoítzera lenbailen joatea, ondo dan aíen, ez da beárezkoa ta bitarítean Jauna artu zegike, biotzez damuturik.

Lotsaz, bilduréz-edo, zeuk nai dozula, pekatu astunen bat esan baga itxi ba-dozu, txaríto autoítu zara, ta ondorengo autoítza guztiak be txarák izan dira. Beraz, txaríto egindako autoítuntzan itxiriko pekatuak eta ondorengo guztiak baíro autoítu bearí dozuz; gañera, zenbat bidaí autoítu zarean eta Jauna dongaro aríto dozun be bai.

Bein ondo autoítu ezkeru, ez da beárezkoa esandako pekatu astunak baíro autoítzea.

2.—Oben ariñak.

Pekatu ariñak autoítzea ez da beárezkoa: baña bai mesede andikoa.

Ona emen zegaitik: Autoítzuntzaren bidez.

Pekatu ariñen parkamena arin eta érezago jaritxiko dozu.

Jaunagazko maitasuna zeure baíenean geyago biztuko dozu.

Eskar eta indar baíiak Jaungoikoagandik jadetsiko dozuz.

Pekatuen zoía gitxituko dozu.

Beraz, oben ariñak be autoítzea, guztiz on eta egoki da; baña oneik egiazko pekatuak izan beár dabela oartu egizu: bestelan autoít-entzulearen azkespena utsean jausiko litzake-ta. Autoítza pekatuak azkatzeko da-ta, pekaturik autoítu ezik, abadeak azkespenik ezin emon legiketzu. Beraz, egiazko pekatu arin bat edola be esan beár dozu.

Pekatu ariñak baño ez daukaguzanean, onekin batera auéragoko pekatu astunen bat edo beste autoítzea be guztiz ondo da, benetako garbai edo damua soítzeko.

Azkenez, saí autoítzen ba-zara, asko irabaziko dozu, autoítzuntza batetik bestera berarizko asmua ártuaz (au edo beste pekatu kentzeko asmua) ta uíren autoítzen zareanean, asmu ori zelan bete dozun autoít-entzulari agertuaz.

OBEN-NEKEA (penitentzia).

1.—Oben eta utsegiteak autoítu ta euren azkespena (asoluziñoa) ártzea ez da naiko. Autoítzak

pekatua kentzen dau; baña onek Jaungoikoari egin dautsan iraña oraindik ordaindu beaí da. Oía orí zegaitik autoí-entzuleak, geure éruak autoítu ondoren, *oben-nekea* (penitentzia) ezaíten dauskun, pekatuen bidez Jaungoikoari egin dautsagun iraña, oben-nekeaz oírdaintzeko; autoítzak pekatua kentzen dauan lez, oben-nekeak be pekatuen zoía kitu-izteko *indaía* berenez dauko-ta.

2.—Oben-nekea autoítzaren zati bat da. Beraz, ori egin edo betetea beaíezkoa da, ta askotan zeregin ori pekatu astunaren bean agintzen yaku: augaitik, lenbailen bete beaí da, aztu baño len, autoítu ta berealaxe al ba-da,... *ainbat lasteíen*.

3.—Pekatuén zoía kitutzeko, oben-nekeaz gañe-ra beste lan, neke, otoitz eta egikizun onak be Jaungoikoa i eskintzea oso egoki ta osasungaí da. Parkapenak batez be, guztiz mesede andikoak yakuz eta oso érez irabazi daikeguz.

Ez aztu emen ordaintzen ez doguna, gero Garbitokian ordaindu beaíko dogula, oñaze ta min askozaz be andiangoakaz.

AZTERKETA-ITAUNAK

Nozik-nozera, gitxitan, autoítu oi diranentzat azterketa luzea.

(Ondo litzake ondoren duazan azterketa-itaunok nozean bein irakurtea, eta autoítzen zarean baxotxean be bai, al izan ezkerro).

I. JAUNGOIKOAREN AGINDUAK

¿Zeinbat egun ala aste dira azkenengoz autoítu zina?

¿Ondo autoítu ete-zinan?

¿Autoítuntza txarrik egin dozu? ¿Zenbat pekatu astun itxi ete-dozuz lotsaz-edo, autoítu baga?

¿Pekatu astunean zengozala. Jauna artu ete-dozu?

¿Zure pekatuak lagunak artean, arokeriz, esan ete-dozuz? ¿Egin dozuzanak ezeze, zeure burua goratzearen asmaurikoen batzuk be bai bea-bada?

Oaía. (Lengo pekatuak gomutaurik, eurretaz atsegin artu ezkerro, baíro pekatu egiten da: gozko pekatua).

LENENGO AGINDUA

Jaungoikoa maiteen izatea

1.—Siñismen edo fedearen kaltezko pekatuak.

¿Siñiskintza edo fedeko egirik ukatu dozu?

¿Erlejiñoako egiak ez bayan ipiñi ete-dozuz, esanaz: «Nok daki oíeik oíelan diranentz?»

¿Biotzez siñistu aíen, aoz ukatu ete-dozu oíelako egirik?

¿Zeure siñeste edo erlejiñoaren kaltez ekin ete-dautsazu, esanaz: «il ezkerro, guztia amaitu da... Inpernua... nor izan da bertan, inpernua bai-dagoa-la esateko...? Abadeak asmauriko guzuía da ori, guri bilduía saítzeko... Zerua...? bestelako zorakeria! ume ta emakumai siñestu-eragiteko ona... erlejiño guztiak bardiñak dira...» edo oíein antzeko beste gauzaen batzuk...?

¿Abade ta erlejiosoei lotsea galdurik, euren aurka itz-egin al dozu, esanaz: «abadeak alpeí galantak dirala, ta erlejiosoak, bardin... aberatsen aiskideak, langíleen arerioak... eta abar?»

¿Oíelako autuetan ebiltzenai auíerapiderik emon dautsezu itanduaz, arpegi argia ipiñiaz naiz baíe egiñaz?

¿Itzaldi edo sermoyetan entzuna ukatu ete-dozu edo beintzat, jolastzat aítu?

¿Jaungoikoaren aurka, ona ez dala... zuzena ez dala, edo beste oíelakoren bat esan ete-dozu?

¿Zeruratzeko itxaropena galdu dozu?

¿Siñesteko egiak, erlejiñoako gauzak, eleizkizunak eta abar íriz eta baíez aítu ete-dozuz?

¿Erlejiñoaren kaltez dabiltzan eguneroko albistari (papel) eta liburu txarák erosi, irakuíri, saldu edo norbaiti irakuíteko emon ete-dautsazuz? euren esanak siñestu ete-dozuz?

Pekatu egin eta gero, aíokeriz esan ete-dozu:

«autoítzea naiko da... Jaungoikoa ona da... parkatuko daust...» edo beste oírelako zerbait?

¿Azti edo sorgiñen bategana joan ete-zara, naiz gauza ilun eta etoíkizunaren baí jakiteko, naiz gorputzeko min edo geizoak osatzeko naiz zoriona jadesteko...?

Ameskeri, sorginkeri edo oírelakorik siñestu dozu?

2.—Otoitzak:

¿Kristiñau-lkasbidea bai ete-dakizu? Jaungoikoa ta Ama Eleizearen aginduak, *Aita gurea, Agur Maria, Siñesten dot...* eta beste otoitzak buruz ikasidozuz? ¿Luzaroan egon zara otoitzik egin barik?

Ziltzaldian (tentaziñoan) Jaungoikoari laguntza eskatu dautsazu? ¿Goiz-arátseko otoitzak, siñespen, itxaropen eta maitasunezko egintzak egunero esaten dozuz? Zelan? Edozelan, beaí ba-da, eta zeure gogoa beste arazoen batzuetan dozula, arin-aringa, zer egiten dozun be gogoratu barik?

Oaíak:

1. Ez uste izan agindu baxotxean aitatzen diran gauza gustiak pekatupean agintzen diranik: onelan, goiz-arátseko otoitzak ez egitea, berez ez da pekatu, baí nagikeriz, naiz arokeriz izten ba-dira, orduan nagikeri edo arokerizko pekatua egiten da.

Lenengo agindu onen kaltez asko ta askok uts-egin daroe gaur-egunean, eta oituraz be ez gitxik, erlejiño ta abadeen aurka txaríto esanaz eta siñesteko egiak ukatuaz: oírelan itz-egiten dabenaí gogor erantzun beaí yake, euren

arokeri ta jakite-uría arpegira jaurtiaz, lotsaturik ixildu daitezán.

BIGARÉN AGINDUA

*Jaungoikoaren izena alperik
aotan ez artzea*

1.—Guzuñezko zin edo juramentuak.

¿Epaikari edo juezaren aúrean guzuñez zin-egin ete-dozu?

¿Andik kanpora be, guzuñezko zin edo juramenturik egin ete-dozu?

¿Iñoren kaltez, epaikari-aúrean guzuñezko ziñaltzarik (testigantzarik) esan dozu?

¿Gauzaren bat siñestu-asoteko, naiz egiaz naiz guzuñez, ziñik egin dozu beañizan barik?

¿Jaungoikoa naiz bere izatea berariz agertzen daben gauzak testigutzat ipiñi ete-dozuz?

¿Zin edo juramentuz emondako itz edo berbea ausi ta jan dozu?

(Pekatu dan gauzarik, zin-egiñaz agintzea eragotzita dago, eta zin-egiñik aginduaz pekatu egin dozu: baña oírelan agindurikoa ez dozu bete bea, bestela bigarén pekatua egingo zeuke-ta.

Umeak, atzamañez gurutzea egin eta mun egiten dautsoenean naiz «Jaungoiko-rako» esaten dabenean, ez dabe pekaturik egiten; baña oitura txar ori lenbailen itxi bea dabe, gero okeágora jo ez dagian).

2.—Birauak:

¿Jaungoiko, Andra Maria ta Santuen edo erlejiñoaren kaltez biraorik esan ete-dozu? Oitura txar ori ete-daukazu eta noztik aona? Birauak ezeze, beste itz zikiñen batzuk be esaten ete-dozuz?

¿Jaungoikoaren izena edozelan aitatzan ete-dozu, lotsa ta itzal barik?

(Birao zikiñak botateko oitura gaizto ori atzerítik etoíri yaku: gure euskera garbiak birao-itzik ez dauko ta erdel-izkuntzatic artzen dabez euskaldunak, Jaungoikoaren izen guígaría zikintzen daben itz loi ta nabarmenok, jainbat lotsagaríago!

Ardura artu begie onetan erietako agintariak, eta legeak emoten dautsen eskubideaz, biraotiok gogoí jo ba-dagiez, laster kenduko dabe gure Euskalerítik erbesteko bedar txar au).

3.—Eskintzak:

¿Gai astunean, Jaungoiko naiz santuei egindako eskintza (promesa) al dozula bete barik itxi dozu?

(Eskintza, boto edo promesak berez on-onak izan aíren, ez *dira ariñegi egin bear*, norbere autoí-entzuleari bere eretxia aúrez eskatu barik, batez be betiko garbitasuna edo oírelango gauzaren bat agintzen danean. Askotan egin oi diran eskintzak, norbere burua pekatuaren bean lotzeko asmoz ez dira egiten: oneik eskintzak baño obeto asmo ta erabagi onak dira-ta, eurak austeaz ez da pekatu).

IRUGARĒN AGINDUA

Jai-egunak jai egitea

1.—Mezea entzun dozu?

¿Domeka ta jayetán Meza entzun barik itxi dozu, entzun zegikeala, alpeíkeriz, zabarkeriz edo bestelan?

¿Beste iñori Meza entzutea galerazo ete-dautsazu?

Zeure etxekoei: lanen bat emonaz edo urunera bialduaz edo euren tokia betetako zeu etxera beranduegi elduaz?

Naiz kanpokoai: zeure moíoi ta neskameai (otseñei) lan eragiñaz edo iñoren etxera zeu joanaz edo ostatu, bide naiz jokoan zeure lagun eta otseñak zeugaz egotera beartuaz?

¿Mezatará berandu eldu zara, Kredoa amaitu ta gero beaí bada? Etxean, bidean, baíiketa naiz pelota-tokian egon zara Mezara berandu elduko ziñala jakiñik?

¿Lenengo mezea uts-eginda, bigaíena entzun baga itxi dozu, oíetarako zio barik?

¿Meza-emoleak Jaunartu baño lenago urten zara eleizatik?

Oaíak:

Pio X-garen Aita Santuak, domekaz gañera, beste zortzi jai-egun bakarik itxi ditu:

1)- Jesusen Jayotza (Lotazilaren 25'an): 2) Urtebari eguna (Urtaíilaren 1'an). 3) Jaunaren Agerkundera edo

Iru Éregeak (Urtariñaren 6'an) 4) Jaunaren igokundea: 5) Andra Maria'ren Sortal garbia (Lotaziñaren 8'an, Andra Maria'ren Jasokundea (Dagoniñaren 15'an) Pedro ta Paulo Deunak (Bagiñaren 29'an) Santu guztien jaya (Azaroaren 1'an).

Guretzat, bañiz, beste iru ipiñi ditu: 1) Jose Deunarena (Epañaren 19'an) 2) Gorputz-eguna 3) Santiagorena (Garagaiñaren 25'an).

Gipuzkoa ta Bizkayan beste bat: Eneko edo Inazio Deunarena (Garagaiñaren 31'an): Araban, Prudenzió Deunarena (Joraiñaren 28'an): Napañoan, Jabier Deunarena (Lotaziñaren 3'an).

2)—Kredoa asi ta gero mezara eltzen diranak, mezea amaitu arte baldin eleizan ba-dagoz, ez dabe mezarik uts-egiten.

Otseñak, moñoi ta neskameak berandu eldu ba-dira ta beste meza bat osorik ezin ba-dabe entzun, lenengo mezea asi daben zatiraño entzun begie bigařena.

3)—Ez dagoz beařtuak Meza entzutera:

a) Entzun ezin dabenak: geizoak, makalak... eta abar.

b) Beste edozein bildur kalte edo lotsa anditxua meza entzuteagaitik artu beařko leukenak: osasuna galduko ete-daben bildur diranak, otseñak, ugazabak izten ezpa-dautse (baña lenbailen beste ugazaba obe bat aurkitu beař dabe): nai ta naiezko bidezkunde edo biajea domekaz egin beař dabenak: seña-egiteko dagozan emakumak... eta abar.

d) Eleizatik urun bizi diranak, zařak ba-dira batez be, ta bide ta eguraldi txařak ba-dagoz.

e) Euren egiñena itxi ezin dabenak; artzañak,

amak eta iñudeak, umetxuak etxean zaindu bear ba-dabez eta euren ordez beste iñor ipiñi ezin ba-dabe.

g) Geizoak zaindu bear dabezanak; eta etxea jagon bear dabentak baldin bakañik ba-dagoz; éreten dagoan etxea itzali edo amatetara doazanak...

2.—Mezea zelan entzun dozu?

Txaíto entzun ete-dozu? lotan edo erdi lotan zengozala naiz izketan edo bañiketan...?

¿Mezatan egon ařen, gogoa beste gauzaen batzuetan erabili ete dozu, zeure lan eta egiñenak, naiz jolasak naiz beste zorakerien batzuk gogoraturik?

¿Oírelan luzaro egon ete-zara, mezearen zati andian, mez-erdiko Jaun-goratze aldian bear bada, mezatan zengozanik be gomutau barik?

¿Eleizan abestu edo kantetan asi diranean, zuk jakin ařen be ez dozu nai abestu arokeriz, besteak noz uts egingo daben zelatan egonik?

¿Eraberean, abeslariei (kantoreai) meza zati anditxua galerazo dautsezu, izketarako oin eta bidea emonaz?

¿Meza bitaítean zelan egon zara Jaungoikoaren auíean? Begirune ta itzal andiz, ala atzera-auíera begira, ala txistu-urtika, ala estulka gogo barik, ala oñetakoakaz zarata egiñaz?

¿Mezearen amayan, iru «Aguí Maria»en ondoren, Meza-emoleak «Aguí Éregiña» edo «Salvea» asi dauanean, eleizatik urten zara ots eta zarata andiz?

¿Itzaldi edo sermoyan iri-bańeka egon zara naiz zeure gogoa beste gauzetan zebala, sermolariaren esanak aintzat artu barik?

¿Al dozula meza nagusira joaten zara, itzaldi, agurta ta beste eleizkizunetara?

¿Domeka ta jai-aratsaldeak zelan igaroten dozu? Besperetara joan beńean, lotaldi luzea egiten dozu, gero nai dozunean, beranduegi etxera biurtezeko?

1-Kristińaua, ez uste izan doi-doi ta edozelan meza labur bat entzunaz naiko egin dozunik. Jaungoiko ta Ama Eleizeagazko zeure eginbeńak zintzoro bete nai ba-dozuz, ori ez dozu naiko. Jaungoikoak irugańen agindu onetan bere jai-egunak gordetako agintzen dautzu, ta ĩuste dozu ordu erdi bat eleizan egonaz beste barik jai-eguna gorde dozula, bere agintza zeatz bete dozula?

2-Bańero oartu nai dot emen aitatzen diran ainbat gauza berez pekatu ez dirala, bańa bai oitura oso itxusiak, lenbailen kendu beń diranak. Ez da pekatu, berez, eleizan txistua botatea, mezea amaitu bańo len eleizatik zalapartan urteitea, bańa eleizea zeru-luńaren Eńeje altsuaren jauregia dala ez aiztu.

3.—Domeketako lanak:

Igande ta jayetán otsein-lanik egin dozu? Ordu bitik gora, beńizan barik?

Besteai lanik egińazo dautsezu? Zeure seme-alaba, mońoi edo neskameai lanen bat aginduz? Edo kanpokoai, jostun, oskin (zapatagin) eta abań, zeuretzat sońeko edo ońetakoak egiteko igandez lanera biańtuaz?

Jai-egunez lan-egin aġen, ez dabe pekaturik egiten: Ba-seġitarġ eta baratzazaġnak, solo edo baratzako gauzak galdu ez daitezana lan egin beaġean auġkitu ba-dadiz.

Bizaġ-kentzaleak, moġoi ta neskame edo otseġnak, ori ugazabak agintzen ba-dautse, baġna olakorik aginduko ez dautsen beste bat bilatu beaġ dabe.

Jostunak agindutako lana astegunez ezin amaitu izan ba-dabe.

Lanik egin ezik, irabazi anditxua galduko leukenak. Astegunez etxekoen jantziak garbitu edo adabau ezin izan dabezanak.

Txiro edo beaġtsuei laguntzeaġen lan egiten dabenak ...eta abaġ.

Baġna lan egin beaġean auġkitzen diran oġeik, al dala, ixil edo ezkutuan egin begie.

LAUGAġEN AGINDUA

Gurasoai dedu ta lotsa izatea

Seme-alabak:

Gurasoei zoġ dautsezun lotsea galdu dautsazue? Zelan?

Itz edo berba gaiztoak, lotsagabekeriak esanaz? Gogoġ eta puġustadaz itz-egiġnaz? Erantzun txaġak emonaz? Ixeka edo burlarik egin ete-dautsezu? Aseġaturik egon zara eurakaz edo bekoki ilunez muxin? Eurak zu ondo aġtu aġen, zuk naibagetu dozuz, itz banaka ta gogoġak bakaġik esanaz? Zematu ete-dozuz naiz itzez naiz eskuz, bultzaka edo joka?

Eriotzea opa izan ete-dautsezu, beaí bada euren ogasunak lasterágo eskuratzeaén edo nasaiago biziteaén? Añenik bota ete-dautsezu? Etxetik ataz edo kanpora gurasoen kaltez txarío esaka ibili ete-zara?

Iñoren aúrean zeure gurasoetzaz lotsatu ete zara?

Gurasoen esanak, ardurazko gauzetan batezbe, ezetsi edo gitxitan euki ete-dozuz?

¿Lagun gaiztoekin ez batzeko, meza entzun, Jaunaítu ta beste eleizkizunetara joateko ta gabean goiz etxeratzeko esan dautzuenean, euren esanak aintzat aítu dozuz ala ez?

Gurasoen ilburukoa, azken naya, bete dozu?

Irabazten dozuna emoten dautsezu ta euren gorputz naiz arimako beaízenetan laguntzen dozuz?

¿Etxeko zaíai zoí yakon begirune ta itzalik ba-dautsezu? ¿Zeure anai-aíebai gauza txarík irakatsi dautsezu, euren aúrean beaí ez zana egiñaz edo oíetzaz autuak erabiliáz? Pekaturako biderik emon edo oíetara bultzau ete-dozuz?

1—Seme-alabak gurasoai zoí dautse beste ñori baño geyago. Beraz, etxetik kanpora beti alai ta etxean beti arpegi ilunaz dabiltzan seme-alabak, pekatu egiten dabe ta saíitan pekatu astuna.

2—Gurasoai «ika» erantzuteko oiturea bazteítu beaí da. Semea ez da aita-amaren ideko: oneik ez dira bere lagunak: askoz geyago dira ta begirunez itz egin beaí yake.

Gurasoak:

¿Ardurarik euki dozu zeure seme-alaba gazte-txuei otoitzik beárenak albait lasterén irakasteko? «Gurutze santuaren», «Aita gurea», «Aguí Maria», «Siñesten dot», Siñespen, itxaropen eta maitasun- ezko egintzak»... eta abar.

¿Gazte-gaztetarik irakasten ete-dautsezuz siñes- kintza edo fedeko egiak: Jaungoiko bat dagoala... guztia ikusten dauana... pekatuak Bera naigabe- tzen dabela... badala zeru bat... baita gaiztotei edo inpernua be...?

Etxean, irakasten dautsezu zeure umeai dotriñea, ala nagikeriz izten dozu egiñen andi au, ori abadeen zeregiña dala esanaz? (1)

¿Egunoro, goiz-arátsetan, otoitzak egiñazoten dautsezuz?

¿Zazpi urtera ezkerro meza entzutera, eta eza- guera dabenetik autoítu ta Jaunaítzera bialdu do- zuz? Aragi-izteko egunak be gordeazo dautsezuz?

¿Txaríto dabilzela ikusirik, naiz guzuíak esaten naiz lagunakandik ikasitako gaiztakerien bat egi- ten, zuzendu dozuz bertatik, gerorako oitura txar- ik arítu ez dagien?

Ez geroko itxi zeure semeak zuzentzea, oraindik

---

(1) Gure egunetan kristiñau-gurasoen egiñenik andiena euren seme-alabak Jaungoikoaren itzalpe ta bilduréan aztea da. Eta orétarako lanik beáren, nagusien eta lenena auxe da: etxean gazte-gaztetatik umeai *dotriñea* irakastea. Augaitik ots- egiten dautset abade jaun aguígaríei, gai onetan gurasoak estu ta zoírotz arítu dagiezan, eginbeár nagusi au beár dan lez bete dagientzat.

gazteak dirala esanaz. Zugatz gaztetxua érez zuzentzen da: baña okeí azi ta mardotu ba-dadi, oso nekez zuzendu daiteke.

b)-Umeak anditxuak diranean:

¿Lagun gaiztoakandik aldendu dozuz?

¿Eskolara naiz dotriñara doazanean, lagun gaiztoekin batzen diran ala ez jakiteko ardurarik ba-daukazu?

¿Agirian ezpa-da be, ezkutuan, gauza txarén batzuk ikusten, ikasten edo egiten ete-dabiltzan jakiteko?

Érian bertan euren ibilera guztiak zaintzen dozuz... nogaz batzen diran, zer irakurten daben, zelako autuak darabilezan, domekea non igaroten daben eta zelan? ¿Ala itxi dautsezu kalerik-kale edozelan ibiltzen, arátsean zeure kolkorako esanaz: nire umeak ez dabe beaí ez danik egingo?

¿Zine'ra joaten itxi dautsezu? Oretarako dirurik emon? Zine'ra zeuk lagundu ete-dautsezu?

Zinerik geyenak kaltegarí dira, ta kalte andiak egiten dabez, batez be umeetan.

¿Batzaí gaizto, éromeri ta neska-mutilak alkaékin batzen diran beste tokietara, zainduko dituan lagun barik, joaten itxi dautsazu?

¿Iluntzera ezkerro, alabak batez be, etxeratu dozuz?

¿Senaígei edo emaztegeiaz, alabeari edo semeari bakaéan egoten itxi dautsazu?

¿Pekaturako beste edozein galbidetik aldendu dozuz?

(Gurasoak jakin bear dabe, edo etxeko edo besteakandik euren umeak zelan dabilzan. Ba dira, oraitik, guraso zabař eta nagiak, euren semeen baři jakiteko, beti azkenengoak diranak. Oneik; euren semeatzaz au edo bestea norbaitek diñotsenean, aseřatu egiten dira, bekaizkeriz edo gaiztakeriz diñola uste izaten dabe eta azkenez, esan daroe: «eřiko edozeñenak beizen onak dira gure umeak». Beste batzuk, ostera, oraindik gazteak dirala esanaz, naiko egin dabelakoan dagoz eta nasai-nasai gelditzen dira: «gazteak dira-diñoe... oraindik jolastu bear dabe... beste orenbeste egin geban guk be». ¡Guraso zabař, nagi ta itsuak, ez dabe ikusten euren umeak galbidean ipiñiaz, euren buruen ondarena irabazten dabenik!

Azkenez, guraso zoroak be ba - dira, seme-alabak eřomeririk-eřomeri dabiltzala jakiñik, estutu beařean, iři-bařezko arpegiaz erantzuten dabenak: «ořelan lasteřago ezkonduko dira». Ba-daiteke; baña euren arimen garbitasuna be ariñago ta eřezago galduko dabe ta, bear ba-da, euren izen-ona be bai).

d)-Itzez edo egitez zeure umeai ikasbide txarrik emon ete-dautsezu?

ITZEEZ: Abade, praile edo erlejiñoaren kaltez euren auřean itz-egiñaz?

¿Edo autu loiak erabiliñaz... birauak boteaz... artu-emonetan egin dozuzan lapuřetak aitatuaz, naiz iñoren utsegiteak esan eta zabalduaz? eta abař.

EGITEZ: ¿Ilgande edo domeketan mezarik entzun ezaz edo beařizan barik lan-egiñaz, albistari

edo periodiku txarrek erosi ta irakuriaz, moskoitu ta berandu etxeratuaz, seme bateri besteai baño maitasun geyago erakutsiaz, beaí bada besteak baño biurriagoa dalako, seme-alabak ez dagokien eran apainduaz? ¿Gogorégi agintzen ete-dautsezu zeure semeai, abararte ilunaz beti... maitasuna erakutsi bearean, eskarraigiztoa ageítuaz?

(Gurasoak seme-alaben aurrean itzez edo egitez pekatu eginaz, izugarizko lan txarra dagie, orain ereiten daben beaí txararen azia, gero euren buruen kaltean batuko dabe-ta: gañera, pekatu bi jaukiten dabez, txarto egiten dabelako ta besteak pekaturako bidean jarren dabezalako).

Ugazabak:

¿Zelako otseñak, moíoi-neskameak artu dozuz?
¿Zeure seme-alabai beaí ez dana irakatsiko dautsenak, beaí bada, min txarrekoak, lotsagabeak?

¿Seme-alaben aurrean txarto mintzatzen (berba egiten) diranean, naiz gaiztakerien bat egiten dabenean, estu ta zorotz arren dozuz?

¿Bigun eta maitasunez artu bearean, gogor eta garatz agintzen dautsezu beti?

¿Meza entzutera, autoitu ta Jaunartzera bialtzen dozuz?

¿Kristiñau - ikasbidea irakasten dautsezu edo beintzat beste norbaitek irakatsi dagioen ardurea arren dozu, domeka aratsaldeetan eskolara bialduaz, urietan oi dan lez?

¿Ilgandeetan lan andirik agintzen dautsezu?

¿Moíoi ta neskameak euren artean kutunkeri larregirik artu ez dagien arduraz begiratu dozu?

¿Neskameai edozelako éromerietara joaten itxi dautsezu, gau-beranduan mandatuak egitera bialdu edo etxe-atarian gizasemeakaz baríketan egoten itxi? Itz gitxitan esateko, otseñak pekaturako bide-etatik aldendu dozuz?

Euren sari edo irabaziak eta janari ta jantzietan beaí zana emon deutsezu aldi onez?

(Nagusi zikoitzak euren otseñeí lapuítetarako bi-dea emoten dautse).

Euren utsegiteak, beaízan barik, agertu dozuz? Beste etxe batera joateko bizitza onaren agiria eskatu dautzuenean ukatu ete dautsezu, naiz oíen baí eskatu dautzuenai guzuírik esan?

(Ugazabak euren otseñak, seme-alabak bai liran zaindu beaí dabez, batez be gazteak diranean).

Moíoi-neskame edo otseñak:

¿Asaítez bizi zara, moíoi edo neskame zareala-ta? ¿Zeure ardurapeko gauzai galtzen itxi dautsezu? (Esan gitxi gora-bera zenbat izan diran).

¿Etxeko gauzarik artu dozu? ¿iñori emon edo saldu? (Gauza andi ala txikia, zenbatekoa izan dan esaizu).

¿Zeure eginbeaí eta lanak edozelan eta ardura barik egin ete-dozuz?

¿Lan egin beaítean, alpeíkerian luzaro egon ete zara?

¿Ugazaba edo uzandrearen kaltez txarío esaka ibili?

¿Izilik euki beaí ziran gauzak zabaldu ete-dozuz, ugazabak luí-jota dagozala, euren arítean alkaí ezin aiturik dabilzela... ta oíelakoak esanaz?

- ¿Ugazabai lotsagabekeriz erantzun dautsezu?
- ¿Zeure ardurapeko umeak ¿zelan zaindu dozuz?
- ¿itz txarák entzun naiz gauza txarák ikusteko tokietara eroan dozuz? gauza itxusiak egiten irakatsi ete-dautsezu?
- ¿Otsein zagozan etxean pekaturako bidean zagozala ezaguturik, lenbailen andik urtetako ardu-rea euki dozu?
- ¿Etxeko seme-alaben kartak euren senargai edo emaztegaiari, gurasoak ez dakiela, eroan ete-dautsezuz?
- ¿Mandatuak egiteko emon dautzuenetik edo beste tokiren batetik zeuretzat zerbait gorde dozu?
- ¿Emakume okeeren esanak jaraitu ete-dozuz?

BOSKAREN AGINDUA

Iñor ez iltea

¿Iñori kalterik egin dautsazu?

GORPUTZEAN:

Jo, zauritu edo il?... ¿orélakorik egin nai izan dozu?

ARIMAN:

Pekaturako bidea iñori emon dautsazu, pekatu dan gauzea ez dala esanaz, naiz zeuk ikasbide txará emonaz itzez edo egitez?

¿Oraindik okeéago dana, ikasbide txarori gazte-txuei emon ete-dautsezu?

¿Aurékoai ixeka, iri ta baé egin dautsazu, pe-

katu dan zerbait egin nai izan ez daualako, okeía okeíaz, kaltea kalteaz ordaindu, emondako itza ausi naiz zoía ukatu ez daualako... ta abar?

¿Norbaiti pekatu egiten lagundu dautsazu? Zetan?

BERE IZEN ONEAN:

Iñor ezetsi edo gitxitan euki dozu bere aúrean? Itzez ala egitez? Atzean txarío esaka ibili zara, aren utsegiteak besteai agertuaz? Guzuréz be ñoren kaltean ekin dautsazu? Besteetzaz edozelan itz-egin dozu, entzuniko bañirik txarénak zabalduaz, guzuák dirala jakinik? Bear bada, zeuk entzun edo ikusi dozuzala esanaz?

BAKEAN BIZI DIRANAK:

¿Alkaíegaz bake santuan bizi ziranak nastau ete-dozuz? Batari bestearen esanak eta egiteak agertuta?

¿Lendik aseíe ziranak, aiskidetu beárean, ez ete-dozuz bata-bestearen kaltez geyago berotu?

¿Norbaitek txarío egin dautzunean, añen, birau edo madarikaziñoz ée ete-dozu?

¿Eriotzea edo beste okeíen bat ñori opa izan dautsazu, esanaz: «itoko al-az, gogoítuko al-az, ilgo al-az» edo oíelakoren bat?

¿Kalte egin dautzunari goíotoa gorde dautsazu?

¿Parkeske etoíi yatzunean, parkapen eta aguía be ukatu egin ete-dautsazuz?

¿Aúrekoari noz kalte egin aukera bila ibili zara edo etoíi yakon kalteaz poztu?

Iñoren aberastasunak eta, batez be, zeure arerioaren zoriona ikusirik ¿ez ete-zara bekaitzez bete ta biotzez naigabetu?

ZEURE BURUAREN KALTEZ:

¿Naigabe edo ezbeaí txiki bategaitik zeure buruari eriotza opa izan dautsazu?

¿Zeure osasunaren kaltez ibili zara, laíregi janaz eta batez be edanaz? Zeure burua il nai izan dozu?

(Gure egunetan ordikeriak galtzen dau gure Euskal-erí maite au. Moskoítien umeak aulak, makalak, geizotiak izaten dira geyenez, eta moskoítien azkena, zoro-etxea).

¿Beste zer-edo-zetan zeure edo besteen osasunari kalterik ekaí dautsazu?

¿Seindun emaztea edo alaba gazteak lan gogoretara beaítu dozuz?

SEIGARĒN ETA BEDERATZIGARĒN AGINDUAK

*Aragikeririk ez egitea.-Besteren senaí naiz
emazterik ez gura izatea*

(Agindu bi onein kalteko pekatuak berez beti astunak izaten dira. «Berez» esan dot, beaí dan besteko ezaguera edo pekatu egiteko nai osorik euki ezik, pekatu astunik ez dalako egiten.

Askok uste izaten dabe burura datoíkíezan gogorapen txaaí gustiak pekatu dirala: gogapen lizun edo loyak, geuk nai eztogula burura datoíkíguza-

nean, ez dira pekatuak, oíei leku emotea eta euren atsegin aítzea bai, ori pekatu da).

Agindu onein kaltez, gogoz, itzez eta egitez pekatu egin daiteke.

GOGOZ:

Gogapen edo pentsamentu loyak gogoan erabili dozuz? Gauza lizun edo loyak egiteko asmurik euki ez aren, eurak gogoan erabili az atsegin aítu dozu? ¿Zenbat bidaí gitxi gora-bera? Gogapen txar ak ezeze, asmo txar ak be euki dozuz? Zenbat bidaí?

¿Len egindako pekatuak gomutauaz atsegin aítu dozu?

ITZEZ:

Bakar ean lagun bategaz:

Autu loyak, ipuin zikiñak, gertaera lizunak aitatu dozuz? ¿Zeu asi zara oíetan? Zeu asi ezpa-zara be, lagunari izketarako bidea emon dautsazu, ba e egiñaz edo bere autuak pozik entzunaz? Alkar egaz askotan egoten zare?

Lagun askoren artean:

Gauza lizunak aitatu dozuz? Autu loyak, abesti edo kantu zikiñak, gazteen eta gauza oneik ez ekiezenen aúrean beaí bada?

¿Zeure burua goratzea ren beaí bada edo besteak esate zanta rok txalotu dagiezan?

EGITEZ:

Arima ta gorputza zikinduaz loikerizko pekatu rik egin dozu? Zenbat bidaí? Bakar ik ala beste

norbaitegaz? ¿Gizon, emakume, ezkongai ala ezkonduaz ala pertsona ez danaz? Begiratzez, ikutzez ala beste era batez? Zenbat aldiz?

¿Onako pekatu itxusirik egiten iñori irakatsi dautsazu? Liburu txarrik irakurri, irudi ezañak begiratu edo gorde dozuz? Iñori erakutsi, batez be, gaztetxuei? Bilerak ta eromerietan ibili ete-zara bul-tzaka, mosuka, laztanka, ziri ta beste loikerietan?

¿Antzoki (teatro) txarrik, zine ta nasaikerizko beste tokietara joan zara?

¿Dantza lotuan ibili zara?

Dantza lotuan dabilzanak sari askotan pekatu astu-nak egin daroetz, Jesukristo gure Jaunak esan ba-dau: «asmo txarrek emakume bat begiratzen daunak, pekatu egiten dauala» nor asartuko da esaten gizasemearen be-soetan dabilan neskea garbi urtengo dala?

¿Zeure jantzietan zelako lotsea erakusten dozu? Ez ete-zabiltz sari kaleak-zeur itxura baregarian, gona laburregiz, paparr eta besoak agirian dozuzala?

Gure egunetan neska zoro askok, onelan jantzirik, ainbat eta ainbat gazte liluratu ta galbidean ipinten da-bez. iZoritxarrek euren buruak ondatu ezeze, iñoren gogoa be galdu nai daben oneik!... «Obe litzakeoe, bai jayo ezpa-lira».

Ona emen Isaias igarreak onelan jazten diran emakumei agintzen dautsezan zigorkadak. (ISAIA III, 17-24).

Sion'go alabai Jaungoikoak ulea kenduko dautse ta onein buruak bilusik agertuko dira.

Era berean, egun aretan oñetako apañak kenduko dautsez, ispiluak, iduneko ari-pitxiak, besokoak, belarritakoak, erestun-

ak, usain-gofoak, jantzi-argiak, eta usain gofoen ordez kaskamotza ta gaíkoaren ordez sakuzar bana emongo yake.

¿Ezkontzeko asmo barik, astia igaroteaén, artu-emonik ba-daukazu?

¿Oitura txaez berandu etxeratzen zara?

(Agindu bi onein kaltezko pekatuak autoí-entzuleari argiro esan beaí yako: pekatua zelan egin dan ez da esan beaí, baña bai zenbat bidaí egin dan, bakaíik ala iñogaz eta zelako notin edo pertsoñez. Ondó autoítu zaitez, bakean bizi nai ba-doðu, ta begien auéan erabili beti gure Liburu Santuen itz bilduígari oneik): **«Zeruan ez da zikiñik bat be saítuko».** (APOG. XXI-20).

ZAZPI TA AMARGAÉREN AGINDUAK

Ez ostutea.-Iñoren ondasunen gurari bidebakorik ez eukitea

¿Zerbait ostu doðu?

Era askotara ostu le'dike: naiz iñoen gauzea artuaz, naiz aurkiturikoa gordeaz, jabea bilatzeko alegiñik egin baga, naiz gauza ostua erosiaz edo gordeaz edo salduaz eta abar.

¿Norbaiti bere ogasunetan kalterik egin dautsazu, moíoi ba-zara batez be, ugazabaren gauzak edozelan erabiliáz edo ostuko dabezan tokian itxiaz?

¿Zoíak ordaindu barik luzaro euki dozuz, ezin ordaindu dozula esanaz?

¿Sal-erosketan bidegaberik egin ete-doðu? Emon

bea' zebana baño gitxiago emonaz edo salneurí (prezio) andiak eskatuaz... eta abar?

¿Dirutza andirik jokoan galdu dozu?

Edariak eta jokoak gure Euskalerí au ondatu bea' dabe. Gaur egunean ez bakarík aberatsak, baita peritik datozañ baseítarák be joko-etxeetan euren eta seme-alaben irabazi guztia galtzen dabe bein baño sariago.

¿Jokoan, besteai iruzur-egiñaz, irabazi dozu?

¿Zeure otseñak, zor zeutsen saria ordaindu bari, luzaro euki dozuz?

¿Ostu dozuna edo bere ordea jabeari biurtu dautsazu?

(Emen oartu bedi ez dala naikoa zazpigarén agindu onen kaltezko pekatuak autoítzea: onezaz gañera, ostu dan guztia jabeari biurtu bea' yako eta jabea nor dan jakin ezik, beartsu edo probeen artean zabaldu edo beste egikizun onen batzuetarako emon. Bidegabez egin dan kalte guztia be bardin ordaindu bea' da).

ZORTZIGARÉN AGINDUA

*Ez dan gauzarik iñori ez ezartea
ta guzurík be ez esatea*

¿Iñoren kaltezko guzurík esan dozu?

¿Norbaiti kalterik egin dautsazu bere utsegite ixilekoak zabalduaz edo guzurézkoak asmaurik?

¿Iñorgaitik txarto esaka ibili zara, bere gauza onak txartzat emonaz, txarák geituaz edo besteak goresten ebenean, zeu ixilik egonaz?

¿Norbaiten kaltez esandako txara atsegiñez entzun dozu, edo itaunak egiñaz, gaizki esaten ziñarduanari aurerapiderik emon?

¿Itz-erdika edo zeozer esan nairik lez auřekoa-
ren kaltean susmo txarík sořtu ete-dožu?

¿Alkařen kaltez esandakoak batari ta besteari
azaldu dautsezuz, bien arėean asařea sořtzeko as-
muz?

¿Iñoren eskutitz edo kartarik, bere baimen barik
irakurri dožu?

¿Ixileko gauza astunik agertu ta zabaldu dožu?

¿Ixilekoak entzuten gogoz egon zara?

¿Besteri bere izen-ona kendu leikeon gauzarik
idatzi dožu?

¿Bape eskubide barik, iñor txarėtsi edo txarėtzat
euki dožu?

¿Lekuko edo testigu guzuřezko izan zara?

¿Guzuřezko testiguak bilatu ta batu nairik ibili
zara?

¿Zeure geidea (urko-laguna) aldeztu barik itxi
dožu, eřez egin zegikeala?

¿Auřekoari bere izen-ona kendu ba-dautsazu,
bařiro biuřtzeko egin dožu alegiñik, ořetan guzuřa
esan eutzuela edo zeu okeř egon ziñala esanaz?

II. ELEIZEAREN AGINDUAK

LENENGO AGINDUA

Domeka ta jai-egunetan Meza osoa entzutea

Jaungoikoaren irugařen aginduan esan dana irakurri
bedi.

¿Jai-egunetan noz eldu zara mezara? ¿Asikeran
ala Kredoa amaituta gero?

¿Noz urten zara eleizatik? Meza emoleak Jauna ártu aurétk?

BIGAREN AGINDUA

Urtean bein gitxienez autoártzea, eta órezaz gañera, ilteko ariskuetan eta Jauna ártu baño lenago, oben astunean egon ezkeró

¿Urtean bein gitxienez autoártzen zara? ¿Ondo ala autoárkuntza txáren bat egiñik?

Dongaro autoártuaz, pekatu astuna egiñaz gañera, ez da agindu au betetan.

¿Pekatu astunean egonik, Jauna ártu edo ezkontu aurétk, autoártu zara?

Pekatu astunean ezkontzen diranak, Jauna ártzen dabnak lez, donauste (sakrilejioa) egiten dabe.

¿Gexo zengozala, abadea deitu dozu, autoártu ta eleizakoak ártzeko?

¿Zure etxeko senide ta lagunak gaxo ikusirik, txáto dagozala adierazo dautsezu, abadea deitu dagien ala guzurézko maitasunez atzipetu (engañau) dozuz?

IRUGAREN AGINDUA

Pazko-aldian gitxienez Jauna ártzea

¿Pazko-aldian Jauna ártu dozu aurten? ¿Ondo ala dongaro?

Dongaro Jauna ártuaz pekatu egiten da ta, gañera, agindu au ez da betetan.

LAUGAÑEN AGINDUA

*Eleiza Ama Deunak agintzen dauanetan
aragi-izte ta barau egitea*

¿Al zebala, barau egin barik itxi dozu?

¿Aragi-izteko egunak gorde dozuz?

¿Olako egunean aragia janazo dautsazu iñori?

¿Al izan ařen, buldea artu barik itxi ta bere eskubideak zeuretu dozuz?

BOSKAÑEN AGINDUA

Oi danez, amañenak eta asikiñak

Eleizeari emotea

¿Eñiko eleizeari ta abadeai kristiñau onari dago-kionez laguntzen dautsezu?

III. BAKOTXAREN EGINBEAÑAK

Senañ-emazteak:

Alkañganako maitasuna ausi ete-dozue, aseñatuz edo bata-besteari betozko iluna ipiñiaz? Seme-alaben auñean beañ bada?

Senaña:

Zeure ondasunak zaindu ta geituteko alegintzen zara, ala edanean eta jokoan ondatzen dozuz, emaztearen ezkon-saria batez be?

¿Zeure irabaziak emazteari emon dautsazuz, etxeko gora-beratarako bea' daun beste beintzat?

¿Irabazpide ta beste arazo astunetan alka' aitu dozue?

¿Emazteari eskua jaso dautsazu, zemu, jo edo naigabe andirik emon?

¿Sakramentuak sa'í aítzea eragotzi dautsazu?

¿Emaztea seindun egoala lan geyegirik eragin dautsazu?

¿Gauetan berandu etxeratu zara?

¿Emaztearen baimen barik, ibilte luzerik egin dozu?

Emaztea:

¿Zeure zitalkeriz etxeko bakea ausi ete-dozu?

¿Ez ete-dozu zeure sena'ra aspe'rtzen, beti asa'ra ibiliaz, uskerien batzukaitik bea' bada?

¿Sena'aren baimen barik zerbait saldu dozu, alabak apaintzea'ren-edo?

¿Ezkontzako Sakramentuaren kaltez utsik egiten ete-dozue?

Etxeko jauna:

¿Guraso za'ak etxean ba-daukazuz, zo' yaken lotsa ta begirunea gorde dautsezu?

¿Zeure pu'ustada ta gogo'keriz ez ete-dozuz atsekabetu?

¿Jan-edan eta jazteko bea' dabena ukatu ete-dautsezu edo gogo txa'rez emon?

¿Gexotu diranean, ez ete-dozuz bazte'iturik itxi, osakairik erosi nai ez-ta?

¿Lenbailen il daitezán nai izan ete-dozu?

¿Euren ilburuko edo testamentua zintzoro bete dozu?

¿Eurak agindutako mezak atera, egikizun onak egin?

¿Guraso zaíak beartu ete-dozuz, naiz itzez naiz egitez, zuri beste anai-árbai baño geyago iztera euren ilburukoan?

Sendi edo familiaren burua:

Zeure seme-alabak arduraz zaindu dozuz? Ezkontzeko asmoz ebiltzanean, edozelan, edonogaz nai eben lez ibilten eta ezkontzen itxi dautsezu, aurretiez alkaíi bayetza emonda egozala-ta?

¿Edo bestera, ondo ez deritxazula-ta beste barik, ezkontzea galerazo dautsezu?

¿Beaí bada ezkon-sari edo doterik ez emoteaíen?

¿Edo ezkontzea luzatuazo dautsezu albait beranduen ezkon-saria emoteaíen?

¿Zeure seme-alaba beartu dozu nai ez ebanaz ezkontzera, au aberatsa zala-ta?

¿Zeure seme-alabai abade, praíle edo monja izan nai-ta, ori galerazo dautsezu edo nai ez ebela órétara beartu dozuz?

¿Dirua irabazteaíen, baseítik atera ta urira, ola edo fabrikera edo Ameriketara bialdu ete-dozuz?

¿Seme-alabak otseintzan ipiñi dozuzan etxeak eurak galtzeko bide izango ete-dira?

(Gurasoak; zeuen seme-alabak dirua baño maiteago ba-dozuez maite beaí dozuezan lez, aíen, zeuen umeak, ez baseítik urira bialdu ta gitxiago Ameriketara, nai ta ezkoa ezpa-da beintzat. Toki

urún aetan ez dabe asko irabaziko arimearentzat eta saí askotan gorputzarentzat bez.

Zeuen alabak edonora otsein ez bialtzeko be ardura andia eukizue, eta etxe onak, esan oi dan lez, eskintzen dautzuezanean be, al dozuela zeuen ondoan euki obe izango yatzue, onena norbere etxea da-ta).

Eíiko agintaria:

¿Arduraz zaindu dozuz lege zuzenak, eta ausi dabezanai beaí besteko isun edo mueltea ezaí dautsezu?

¿Biraoti ta moskoítiak, batez be, estu ta zoíotz aítzeko ardurarik euki dozu?

¿Ardantegi (tabernak) beaí dan garayan itxi daitezala agindu dozu eta jokoa eíian galerazo?

¿Eíiko zerga edo petxuak banatzeko iru-lau jauntxuen eretxia ala zuzentasuna jaíaitu dozu?

¿Auteskunde edo botaziñoetan zeure menpekoak bidegabez beaítu dozuz?

¿Meza nagusi ta beste eleizkizunetara joaten zara?

Menpekoa:

¿Abade, alkate ta eíiko agintariei zoí yaken begirune ta itzala izan dautsezu?

¿Lege onak gorde daitezán alkate ta agintariei lagundu dautsezu ala ez: esaterako, biraotiak zematu edo agintarien auíean salatu dozuz, lege-arauz zigofkatu dagiezan.

Eríko petxu zuzenak ordaintzea luzatu dozu edo iruzuréz (engañuz) ukatu?

¿Zure autarki edo botoa Erlejiño ta eñiaren alde geyen egingo dauanari ala diru geyago dakañenari emoten dautsazu?

Ugazaba:

¿Zeure langileai, zor dautsezun saria (alogera) luzatu barik ordaintzen dautsezu?

¿Maitasunez artzen dozuz ala gogoí eta gaíatz?

¿Domeka ta jayetán lanik egiñazo dautsezu?

¿Beañizanean aurkitu ba-dira edo gaxorik eta lanean ikusi ba-dozuz, lagundu dautsezu?

¿Zeure ola edo lantegian, birauak, neska-mutilen arteko autu nasayak, abesti edo kanta zikiñak... eta abar galerazo dozuz edo beintzat oíetarako ardurea artu dozu?

Langilea:

¿Laneko orduak zintzoro betetan dozuz? Ugazabaren tresnak arduraz zaintzen dozuz? Ugazabari bere ogasunetan kalterik egin dautsazu? Opoírik (uelgarik) soírtu dozu edo besteak opoíera bultzau, oíetarako zio zuzen barik? ¿Iñori lan-egitea, bidegabez, galerazo dautsazu?

Ostatari ta ardao-saltzaleak:

¿Moskoíaz edo erdi-moskoíaz egoanari eskatu aña edaten emon dautsazu, kaltegarí yakola yakíñik?

Zure ardantegira datozanai edozelan ibiltzen iz-
ten dautsezu, batez be zerbait berotuta dagozan-
ean... zarata andia ateraten, bufuka-egiten, añen
eta biraoak botaten, abesti zikiñak abesten eta
abará?

Beste edozein jolas nasaira gaztedia bultzau do-
zu? ¿Zeure ostatuan ixileko karta-jokoa edo dantza
lotua ipiñi dozuz, onelan neska-mutilei laztanka,
mosuka, zirikari, alkar besarkaturik ibilteko bidea
emonik?

¿Gabaz zeure ostatura agindutako orduan itxi
dozu?

(Ostatari ta ardao-saltzaleak oartu begie euren
etxeetan egin oi diran ainbat pekatuez erantzun
bearko dabela, askotan euren eruz egin oi dira-ta.
¡Irabazi txar bategaitik ez zeuen arimak galdu!)

AZTERKETA LABURRA

IT A U N A K

Lenengo agindua: Jaungoikoa maiteen izatea.

¿Siñeste edo fedeko egiak ukatu ete
-dozuz? Ez siñesteko zalantza edo ezba-
yan egon ete-zara? Oreitzaz balez edo
txantxetan itz egin dozu?

¿Albistari (periodiku) ta liburu txarrik
irakurri dozu? edo irakurteko norbaiti
emon edo saldu?

¿Aztru edo sorgiñagana jo dozu etoítzuna ezagutzeko-edo?

¿Eleizgizonetzaz txaríto esaka ibili zara?

¿Jaungoikoaren aurka, ona ez dala, zuzena ez dala edo beste olakoren bat esan ete-dozu?

¿Zeruratzeko itxaropena galdu dozu?

¿Goiz-arátseko otoitzak egin dozuz? Eta zelan? Erlejiosoen kontra txaríto esaten ibili zara? ¿Sermoyetan entzundakoari zeure autuetan iri ta bare egin dautsazu?

¿Txaríto autoítu zara? Pekatu astunean Jaunaítu dozu?

Bigarren agindua: *Jaungoikoaren izena alperik agotan ez arítzea.*

Biraorik botaten dozu? Seme-alaba edo umeen aurean bear bada?

Zin edo juramenturik egin dozu guzuraz edo bearizan barik?

Jaungoikoari edo Santuei eskintzak (promesak) egin eta bete barik itxi dozuz?

Irugarren agindua: *Jai-egunak jai-egitea.*

Domeka ta jai-egunak zelan gorde dozuz? Nagikeriz meza entzun barik itxi dozu? Mezatarra beranduegi eldu zara?

Zelan entzun dozu? Zeure otsein eta menpekoai meza entzutea galerazo dautsezu? Eleiz Ama Santuak ipiñiriko barau eta aragi-izteko egunak gorde dozuz? Jai-egunetan lanik egin dozu, ordu bitik gorra, beańizan barik?

Laugaeren agindua: *Gurasoai dedu ta lotsa izatea.*

Gurasoen esanak ezetsi edo gitxitan euki dozuz ardurazko gauzetan be?

Gurasoak zeure lotsabagakeriz naigabettu dozuz? Jo edo bildurtu dozuz? Eriotzarik opa izan dautsezu?

Otseña: Zeure eginbeań eta lanak edozelan eta ardura barik egin eta bete dozuz? Ugazabaren gauzak alpeńik galdu?

¿Bere kaltez txarńto esaka ibili zara edo ixileko gauzak kanpoan agertu? ¿Lan egin beańean alpeńkerian luzaro egon zara?

Gurasaok: Zeuen autu edo bizibide txarńaz umeai ikasbide dongarik emon ete dautsezue? Euren ibilera ta arńtu-emonetan zaindu dozuez, zer irakurńten daben, nogaz batzen diran, neska-mutilak alkańekin beań ez dan lez ete-dabiltzan, meza

entzun, autoítu, ta Jaunaítzen daben jakiteko? Etxean irakasten dautsezue zeuen umeai dotriña ala zeregin andi au nagikeriz izten ete-dozue, ori abadeen egiñena dala esanaz? Itz gitxitan: Zeuen umeak galbide ta ariskuetatik aldendu dozuez ala nagikeriz naiñon, naiñoz eta naizelan ibilten itxi dautsezue?

Onetan arduratsuak izan zaiteze, gurasoak, bestelan zeuen seme-alabai ta sendi edo famili guztiari kalte andiak letoíkietz-ta.

Senar-emazteak: Alkaí zoí dautsazuen maitasun laztana ausi dozue aseíratuaz edo batak-besteari arpegi iluna erakutsiaz?

SENARRA: Zeure irabazia edo emaztearen ezkon-saria ez ete-dozuz ondatzen edanean edo jokoan batez be?

¿Noz etxeratzen zara arátsean? Emaztea jo ete-dozu edo atsekabe andirik emon ete-dautsazu, seindun egoala batez be'edo lan geyegi eragin oírelako aldietan?

EMAZTEA: Zeure senara ez ete - dozu naigabetzen, beti aseíez eta eíeítan ibiliaz; uskeriekaitik bear bada?

BATAK ETA BESTEAK: Ezkontzearen kaltezko gauzarik egin ete-dozue?

Boskaíena: *Jñor ez iltea.*

¿Norbaitegaz aseíratu zara? Eriotzea edo beste okeíren bat opa izan ete-dautsazu? Edo etoíri yakon kalteaz poztu ete-zara? Bekaizkeriz (inbidiz) goíotoan bizi izan zara?

¿Arerioak parkeskatu dautzunean be parkapena ukatu dautsazu edo zeure aguía, bidean aurkitu dozunean?

¿Norbait jo edo zauritu dozu edo iñori kalterik egin dautsazu?

¿Zeure osasunaren kaltez ibili zara, laí-egi janaz eta batez be, edanaz edo zeure burua il nai izan dozu?

Seigaíen eta bederatzigaíena: *Aragikeririk ez egitea.-Jñoren senar naiz emazterik ez gura izatea.*

¿Gauza loyak zeure gogoan erabiliatz atsegin arítu dozu?

Autu loi, abesti edo kanta zikiñak esan edo entzun dozuz? ¿Liburu txarík irakuíri, irudi zantarík begiratu? ¿Antzoki (teatro) ziñe ta nasaikerizko beste tokietara joan? Dantza lotuan ibili zara? ¿Zeure jantzie-tan zelako lotsa ta begirunea erakusten dozuz? ¿Ez ete-zabiltz saíri kaleak-zear

itxura txarrean, gona labuñez, papaí eta besoak agirian?

¿Bakarean zeure buruaz atsegin loirik artu dozu? ¿Beste norbaitegaz? ¿Gizon, emakume, ezkongai ala ezkonduaz? Begiratzez, ikutzez, beste era batera? ¿Saíi?

*Esan argiro autoí-entzuleari onetan egin dozuzan oben edo pekatu guztiak: zenbat bidaí eta zelako notin edo personeaz. Bai dakizu gai onetan pekatuak geyenak astunak dirala. Beraz, ondo autoítu zadiz, bakean bizi nai ba-dozu, eta erabili beti gogoan gure Liburu Santuen itz oneik: «**Zeruan ez da zikiñik bat be saítuko**». (APOC. XXI-20).*

Zazpi ta amaígaíena: Ez ostutea.- *Jñoren ondatsunen gurari bidebakorik ez eukitea.*

¿Zerbait ostu dozu edo besteri kalterik egin dautsazu?

¿Ostu dozuna edo bere ordaña, jabeari bioítu dautsazu?

¿Zeure zoíak ordaindu barik luzaro euki dozuz?

¿Ilburuko (testamentu) ta beste aginduak bete dozuz?

Zortzigaíena: *Ez dan gausarik inñori ez ezarítea ta guzurik be ez esatea.*

¿Inñoren kaltezko guzurik esan dozu? Norbaiti kalterik egin dautsazu bere utsegite ixilekoak zabalduaz edo guzurézkoak asmaurik? Inñoren eskutitzik (kartarik) irakuñi dozu bere baimen barik?

AUTOÍRTZA AUÑEKO OTOITZA

Veni Sancte Spiritus (30 egun. parkam. bakotxean)

¡Zatoz, aín, Espiritu Santu ori! zeure siñestedun zintzoen biotzak bete ta zeure maitasunaren su-gaía eurretan izegi ta biztu egizu.

Ÿ. Zeure espiritua bialdu egizu ta zuzenduko dira.

R). Ta luíbira osoa baíztauko dozu.

Otoitza

ZEU'RE jaíaitzaleen biotzak Espiritu Santuaren argiz irakatsi ta argitzen dozuzan Jaun oírek, aín entzun gaizuz, eta Espiritu beroíren bidez zuzena maite daigun eta bere atsegiñez beti poztu gaizan, lagun

zakiguz. Jesukristo gure Jaunaren izenean.
Olantxe.

¡Neure Jaungoiko maite oírek, neure
pekatuak zeatz ezagutzeko argi bizia ta
guztiak biotzez goírotau ta autoítzeko
indaía emoidazuz!

¡Andra Maria, nire Ama eíukioía, Jose
Doatsua, neure Aingeru Jagolea, autoít-
kuntza on bat egiten lagun zakidaze, oíe-
tarako zuen laguntza ori beaí-beaírekoa
dot-eta!

*Ondoren, zeure baíena azteítu egizu, Jaun-
goiko ta Eleiza Amaren agintza bakotxa ara-
katuz; zetan uts-egin dozun ikusteko.*

Damu - egintza

Zuk aginduko zeru edeía
Ez naroa ni zu maitatzera:
Beko sugaíen bilduía bere ez
Oben-bidetik alde-egitera.
Gurutze baten, untzez josirik,
Eriotz-laíriz zakustan Jauna:
Neke gogoíez, lotsari goíz
Zu ikusteak, nakaí Zugana.
¡Zure eíuki samuía nakaí!
Sari barik be zure nintzake:
Bilduí neuskizu, inpernu gabe.

Zuri dautzudan maitasun orde
 Zeru edeñik ezpa'lego be,
 Bardin zinduket laztan ta maite.

*Esaten danez, Xabier'tar Franzizko Doneak
 gazteleraz idatzia.*

Otoitz au egin ondoren, zoaz autoörtzera. Zure
 aurrekoa autoörtzen dan bitartean, esaizu biotzez:

NIK, pekatari onek, autoörtzen dautset al-
 guztidun Jaungoikoari, Andra Maria beti-
 -Birjiñari, Zoriondun Migel goi - ainge-
 ruari. Zoriondun Joan Bautisteari, Pedro
 ta Paulo Apostolu deunai, beste Santu
 guztiai eta zuri, ene Aita oñi, pekatu lañe-
 gi egin dodala, gogapen, itz eta egitez,
 neure eruz, neure eruz, neure eru andiz.
 Augaitik eskatzen dautset Andra Maria be-
 ti-Birjiñari, Zoriondun Migel goi-aingerua-
 ri, Zoriondun Joan Bautisteari, Pedro ta
 Paulo Apostolu deunai, beste Santu guz-
 tiai eta zuri, ene Aita oñi, otoi-egin dayo-
 zuela nire alde Jaungoiko gure Jaunari.

AUTOÓRTZEKO EREA

«Nik pekatari onek» esan ondoren, zoaz autoört-
 tegira ta belaunikaturik esaizu lenen:

Aguñ, Maria, guztiz garbia.

Autoí-entzuleak erantzungo dautzu: *Orban bagarik sórtua.*

Gero esan:

Ílabete (edo astebete edo dan beste) da azkenen-goz autoítu nintzala eta ez neban ezer itxi aiztuta ez lotsaz.

Azkespena ártu neban...

Árezkero. Lenengo aginduan... Bigárenean...

Eta onelan, lenengo agindutik asi-ta, egin dozu-zan utsegite ta pekatuak zeuk esan egizuz. Ez, asko lez, autoí-entzulearen itaunen begira egon...

Oírelan egiñaz érezago ta lenago amaituko dozu, eta autoí-entzuleak, zuk zeurea amaitu ondoren, itaunen bat egin badaizu, erantzun egiozu apal, argi ta garbi.

Entzun gero berak emongo dautzuzan aolku edo konseju onak, oben-nekea gogoan ártu ta azkespena (asoluziñoa) emotera yoatzunean, esan biotz-biotzez: *Jesukristo neure Jauna.*

Gero zoaz zeure lekura; astirik ba-dozu, egizu antxe emondako oben-neke edo penitentzia, ta úrengo datoíren otoitz au esan:

Ondorengo otoitza

Jaungoiko Aita Betikoari Andra Maria'ren bidez

AITA érukioí eta ondasun guztien ituí-burua! Zeure atsegiña dan Jesus zeure Seme maite ta gure Eroslearen Biotz Santua bide dala, gogo beroz eskatzen dau-

tzut emon daistazuzala: sinismen bizia, itxaropen sendoa ta Zeuganako ta urko-lagunagazko maitasun sutsua. Orez gañera eskatzen dautzut: neure pekatu guztien benetako garbai edo damua ta aurre-rantzean Zu bein be ez iraindu ta naigabetzeko asmo sendoa: Zuk gura dozun lez beti biziteko, Zure gogo santua biotz osoz betetako ta zeure maitasunean eriotz arteraño irauteko. Olantxe.

¡Neure Erosle ta Jaunaren Ama maitea, Maria Birjiña doatsua, aeren eskatzen dautzut erukiz emon daidazula: galbide ta lañi-aldi guztietan Zugana joateko ta zeure laguntza beti eskatzeko beař dodan grazia.

(40 egun. parkapenak bein).

III. JAUNARTZEA

«Aingeruen Ogia
Gizonen janari».

I. SAÑEREA

1) Jesukristo gure Irakaslearen esanak. (JOAN. VI).

Joan Deunak bere Ebangelioan adierazten daukuz.

Ona emen nagusienak:

48) Ogi bizia Ni naz.

49) Zuen gurasoak «mana» jan eben basamortuan eta il ziran.

50) Zerutik jatsiriko ogia auxe da: berau jan dagiana, ez da ilgo.

54) Egi-egiaz diñotzuet: Gizonaren - Semearen (1) Aragia jan ezpa-dagizue eta bere odola edan, zeuekan ez dozue bizirik izango.

55) Nire aragia jaten eta nire odola edaten daunak, betiko bizia dauko ta azken egunean Nik berpiztuko dot.

56) Nire aragia ziñez janaria da, ta nire Odola ziñez edaria.

57) Nire aragia jaten eta nire Odola edaten dauana Nigan dago ta Ni beragan.

58) Bizi dan Aitak bialdu nauan lez eta Ni Aita-ren bidez bizi nazan lez, bardin Ni jaten nauana be nire bidez biziko da.

Gure siñeskintza edo fedeko egien artean, itz oneik baño edeñagorik eta batera pozkañagorik nekez aurkituko dozu, ene kristiñaua. Gogoan artu egizüz eta sañi irakuñi zeure siñesmena biztu ta sendotzeko.

2) Jesukristo gure gogo edo arimen bizia da.

ALDE BATETIK:

Oben astunaren eriotzatik gure arimea jagoten daualako.

Zerutik jatsiriko Ogia auxe da: «berau jan dagiana, ez da ilgo» diño Jesukristo gure Jaunak. Eta Trentoko batzañak deitzen dautso: oben astunetik jagongo gaituan osakaya. (TRIDENT. SES. XIII-2).

Auxe berau irakasten dasku Tomas Deun jakintsuak be. (III P. Q. 79, A. 6).

(1) Sañi aurkituko dozu Jesukristok Ebangelioan «Gizonaren Semea» bere izentzat artzen dauala: izen onegaz adierazo nai dasku, ba, Beragaitik esan ebala.

Eriotzea gizonari—diñausku—edo kanpotik edo bañenetik datořkio: bañeneko gexoak janari indarřtsu ta osakai egokiz osatzen ditu; kanpoko arerioakandik bere burua jagoten dau. Onantxe, Jaunartzeaz gure gogoak indarř bařia arřtzen dau batetik, Jaungoikoaz alkarřtzen dalako; ta bestetik, Jauna bere bañenean daukala, bere burua arerioakandik eřezago jagon daroa.

BESTE ALDETIK:

Onbide (birtute) guztiak gure gogoan sendotzen ditualako.

Berak emoten dauskun poz-eztiak aiztu eragiten dauskuz luřeko atsegiřnak. Beraz, gero ta geyago Jaungoikoagana uřeratu ta luřeko galbideetatik uřuntzen gaitu ta onelan, onoimenak, indarřtzen dira. Gizonaren areriorik andiena dan gařamura edo aragi-zalakeria be itzali edo gitxitu daroa. *Gustato spiritu, desipit omnis caro* eta beste griņa gaizto guztien sukarř edo beroa be bai.

Berak biurřtzen dauskuz, azkenez gogapen onak eta asmo edeřak be.

3) *Sarř ta egunero, al bada, Jaunartu bearř da.*

Trento'ko Batzarř Nagusiak (XXII-G. BILLERAN. VI-G. AZALBURUAN) erabagi au dakarř:

Batzarř Nagusi onek, kristiřnau guztiak meza entzuten daben bakotxean, Jaunartzea nai leuke.

Auxe berau eskatzen dausku Jesukristo gure Jaunak: *Zuen gurasoak «mana» jan eben eta il ziran: nire aragia jan dagianak, betiko bizia dauko.* Esan nai

dau: gogoak beaí-beaía dauala janari au saíi aítzea, gorputzat ogia beaía dauan lez.

Gure Eleiza-Ama arduratsuak eta Eíomako Aita Santu guztiak ao batez auxe berau diñoskue, eta batez be Pio X-gaíenak «*Sacra Tridentina Synodus*» deritxon bere idazki gomutagaíian.

Daniel Igaíleak: Gizonaren Semeak Jaungoiko Aitagandik dakaz eskubide, aintza ta agintzea eta laterí, abeí ta izkuntza guztietako gizonak daía-yoe, onelan Mesias gizonen Eroslea dala erakutsirik.

4) *Saíi Jaunaítzeko zer eskatzen dan.*

Saíi ta egunero Jaunaítzeko duin ez dala uste izan daike norbaitek. Oneri erantzungo dautsat gai eta duin iñoz be ez dala izango ta aingeruak eurak be duin ez dirala Jaunaítzeko.

Ona emen: Pekatu astun barik, biotza garbi dauzu?

Asmo zuzenaz Jaunaítu nai dozu?

Ez yatzu besterik eskatzen. *Gauza bi oneik, biotz garbia ta asmo zuzena, naikoa díra, saíi ta egunero Jaunaítzeko.*

Zetan esan bez, oíezaz gañera, maitasun beroz eta gurari andiz altarako maira uíeratu ba-zadiz, irabazi andiangoak aterako dozuz, gose geyagogaz bazkaltzera zoazanean, onura ta indaí geyago ateraten dozuzan lez.

Zatoz, ba, saíi, zatoz egunero, al ba-dozu, Jaunaítzera Berak emongo dautzu pekatu astunetik iges-egiteko indaía, arerio zitalen ziltzaldiaak austeko kemen eta biotza.

II. JAUNAÍTZE AUÍEKO TA OSTEKO OTOITZAK

Oaíak:

1.—Uíengo doazan otoitzak ez dauke beste asmorik Jaunaítzera doanari zerbait laguntzea baño: azkozaz obe da bakotxak bere biotzari eraso dayozan Jaunagaz itz-egiteko beaí dituan gogai ta gurariak.

2.—Otoitz guzti oneik esateko era ta astirik ez daukanak esan begiz Jaunaítu auíeko ta osteko egintzak, «Jesus gurutzean josiari» deritxona ta «Eriotz-etsipena».

3.—Jaunaítu auíeko ta osteko otoitzak era bitarra ipiñi dira.

Bata labuía goa, Umeentzat oso egokia, *guztiak batera esan dagien*, toki askotan oi danez.

Bestea luzeagoa. Bakotxak bakaíean esateko Siñespen, maitasun-egintzak *bietan* ipiñi dira, ta oíezaz gañera «Jesus gurutzean josiari» ta «Eriotz etsipena» be *beti esatea* ondo litzake.

JAUNAÍTU AUÍEKO OTOITZAK

ERA LABUÍA

Gogoratu Jaunaítu baño len zugana datoíren Jaun ori *nor dan*. Zeure Jaun eta

Jaungoikoa dozu, zeru-lúren Jabea, zure Egíle, zure Erosle, zure Ongíle ta Maitalea.

Eta biotz-biotzez esan:

Siñespena

NEURE Jaun eta Jaungoiko guztiz Egizale zarean ori! Siñesten dot orain aítzera noan osti oíretan zure Gorputz eta Odola Gogo (arima) ta Jaungoikotasun ber-bera emoten daustazuzala. Ori sendoro siñesten dot, zeuk oírelantxe esan zebalako ta ori egiztau eta aldeztearén, neure bizi au emongo neuke.

Zetara datoíren:

Zuri bere mesede ugariak ekaíttera, zure zoriona emen lúrean egitera, gero zerruan be egiteko.

Itxaropena

JAUNGOIKO zintzoa: Zeuk esan zeban Zuggan bere itxaropena ipiñi dagianik ez dala galduko. Zure eskintzari zintzoetan uste osoa daukat eta sendoro itxaroten dot, orain lúrean aítzen ba-zaitut gero

zeruan Zugaz bat egiteko zoriona be emongo daustazula.

Zergaitik datořen:

Zuri dautzun maitasunagaitik datoř, ez Berak zerbait irabaziko daualakoan: zure onak dakař zure biotzera, ez bere irabaziak.

Maitasuna

JESUS maitagaři ori: Nigaitik gurutzean zeure bizia emonez gañera, zeure aragi garbiz ni indaítzera zatořkidaz. Neure biotz, gogo ta indař guztiaz maite zaitut eta zeugazko maitasun ořetan bizi ta ilteko zoriona eskatzen dautzut.

Norgana datořen:

Zeure biotzera datoř, pekataria: ainbeste bidař oben astunaz ořbandu ta ezaindu dozun zeure gogo edo arimara. Bere arerio izan zara, eta ona emen non datořkizun, zure gaiztakeriak aizturik, aiskitasun laztan gozoa zuri baři emotera.

Damu-egintza

ENE Jaun andia: zure anditasunaren aurēan neure ezereztasuna ezaguturik, lotsa,

garbai ta damuz auzpaztzen naz eta parkeske nagokizu. ¿Zelan ausartu naiteke Zu artzera, ainbeste bidañ eta ain dongarro naigabetu zaitudan eskañgaiztoko au? Ez, ez naz ontasun andi orñ jabe egiteko duin, ez gitxiago be; baña zeuk ori nai dozun ezkerro, egin bedi Zeuk nai dozun lez.

ERA LUZEA

Siñespena

ZERU-luñaren Egile ta Jaun zarean Jesus, gizonen Erosle ori: orain nigana zatoz, neure biotzean artu beañ zaitut. ¡Au zorion andia! Mirari añgañi au egia dala ¿nok siñestuko leuke Zeuk zeure agoz adierazo ta egiztau ezpa'zendu?

Bai, siñesten dot, ene Jauna, sakramentu onetan artzera noana Zeu zerori zareala. Zeu zara: aterpe baten jayo ziñean eta gero gurutzean zeure bizia nire alde emon zeban Jaun ori zara: zeruan Zeure esku-bide ta anditasuna agiri dozuz: emen, oster, ogi-ardao irudipean estalduta zagoz.

Neure begiz ikusten ba'neu lez siñesten dot. Zeuk esan daustazulako, siñesten dot

eta zure itzak onetsi ta guítzen dodaz. Bai, neure esku-begiak igaíri ez aíren, eta nire adimenak ezin aitu dauan aíren be, biotzez siñesten dot eta neure zentzun eta adiña (eírazoya) siñestearen menpean ipinten dodaz.

Siñesten dot, Jauna, ta egia dala autoítzearen, zeure laguntzaz neure bizi ta odola pozik emongo neukez; beaía ba' litz, pozik aítuko neuke eriotzea neure siñesmen eta erlejiñoaren alde.

Apaltasun - egintza

NOR naz, Jaun Altsua; nor naz, zeru-luítaren Eíregea, Zuk nigan zure begiak ipinteko? Nire Jaungoiko ta Jauna nigana etoítteko zorion andi ori, nondik eta zelan jadetsi dot? ¡Nigana, pekatari aít-zikin ezereza baño ezerezago nazan onegana Jaungo andia datoít! Aingeruen Ogia jatera noa, Jaungoikoaren Gorputz-Odola artzera! *Enaz ni duin Zu nigana etoítteko eta iñoz be ez naz izango, Jauna.*

Zeru-luítaren Egíle, Jabe ta Jauna: zure aúrean neure burua eratsi ta apalesten dot Zu goratzearen, Sakramentu onetan

nire maitasunez, Zuk zeure burua eratsi ta apalesten dozun lez.

Zure anditasun eta neuíribako almena ta nire ezereztasuna batera autoítzen dot eta biotz-biotzez diñotzut: «Jauna, Zu nigana etoítteko ez naz ni duin».

Damu - egintza

NIRE oben eta gaiztakeriak nigandik al-
dendu beaí zindukenean, nigana zatoz,
Jaun eíukioí eta on ori...; baña orain,
neure Jaungoiko maitea, orain zure auíean
biotzez goírotatzen dodaz. Nire gaiztake-
riok Zu Jaun on eta maitagaíi ori iraindu
ta naigabetu zaituelako, biotz - biotzez
garbai ta damu naz eta oírelakorik ínoz
geyago ez egiteko, asmo sendoa aítzen
dot.

Parkatu egidazuz, neure Aita maite-laz-
tan oírek, maite nozulako, Zeugana natoí-
ela agintzen daustazu-ta. Orain autoítza-
ren bidez garbi nagoala deritxat; baña
garbitu oraindik neure baíena, Jaun ona;
kendu bertatik oíban eta zikinkeririk txi-
kienak be: soítu nigan biotz baíi bat eta,
azkenez, Zuri dagokizun lez ezpa-da be,

albait ondoen aritu zaidazan beintzat, gogo garbia emoidazu.

Itxaropena

NIGANA zatoz, gizonen Erosle ta Salbatzale maite ori? Zugan baño obeto inogan ipiñi neinke neure itxaropena? Zu baizen on, Zu baizen aberats nor da?

Beraz, uste betez natoñ zure aurera, neure Jaun eta Jaungoikoa, zure maitasuna zeure eskubidea baizen andia dalako, biak neurigabeak dira-ta.

Nire utsune ta beañizan guztiak ondo ezagutzen dozuz; lagun zakidaz, ene Jaun ori, ala ta gogoa badaukazuz-ta; zeure laguntza, eskañ eta mesedeak eskiñi dautazuzan ezkerro, lagun zakidaz.

Neure Jaungoiko maitea: utsune ta argalkeriz beterik nago emen, zure aurean, itsu, maka-makal, guztiz erukañi. Zuk indartuko nozu, Zuk argituko nozu, Zuk osoro aldatuko nozu. Bai, oñelan egingo dozula ziñez siñesten dot. ¿Ez al-zara ba, Zu nire Jabe bakaña? Eta bere biotzean zaukazanari ¿ezer ukatu ete zengikeo?

Anbrosio Deunaren Otoitza

ZEURE bazkal - maira natoí gaur, Jesukristo neure Jaun maitale ta érukioía, ez neurez gai ta duin nazalako ustez, zeure éruki ta maitasunean neure itxadona ipiñirik baño. Neure gorputz ta biotza ainbat gaiztakeriz loitu dodaz... neure min, eta adiña ez dodaz arduraz zaindu; ori dala-ta, lotsa ta bilduñez natoí. Jaun érukioí, Jaungoiko andia; laíritasunez, inguratuta nagoan gixaxo au, érukiaren ituíburu zarean oregana natoí; Zugana zuzentzen naz eta lenbailen zure babespean jaíri nai dot neure burua, zuk osatu ta sendatu nagizun. Epaikari edo juez izango zaitudala-ta, bilduñ nazan onek, neure Beérosle euki ta ezautu nai zaitut.

Neure zauri ta neure lotsari guztiak Zuri, ene Jaun oí, agertu ta erakusten dautzudaz, Nire obenak asko ta andiak dirala bai dakit eta bilduñ naz; baño zure éruki amaigabeak itxaropena emoten daust. Jesukristo neure Jauna, Betiko Érege, gure alde gurutzean il ziñan Jaungoiko -Gizon orek zeure begi érukitsuok nigana biuítu egizuz. Neure itxaropena Zugañ

daukat eta, aġen, entzun nagizu: iġnoz agořtzen ez dan eřuki-ituřia zarean Jaun ori, nire bidegabe ta obenetzaz eřuki zaitez. Nire ta beste gizon guztien alde gurutze-ko urkamendian eskiņi ziņan Bildots osasungarġa, agur dagitzut. Jesukristo neure Jaunaren zaurietatik jarion ziņan eta gizon guztien ořbanak kentzen dozuzan Odol garbi ta edeř ori, biotzez gurťzen zaitut. Zeure eskuz egindako gizona, zeure odol ez beřerosi dozula gomutau egizu, Jauna. Egindako utsegite ta obenetzaz garbai naz eta neure okeřok zuzendu nai dodaz. Aita onbera ta eřukitsua, nire gaiztakeri ta pekatu guztiak nigandik kendu egizuz, Santuen Santua biotz eta gogo garbiz ařtu dagidan: duin ez nazan aġen, orain ařtze-ra noan zure Gorputz eta Odola neure pekatuen parkapena izan bekidaz, eta beti zure gogoko egikizunetan diardudantzat, Nire ořbanak garbitu, gogamen txařak aldendu, asmo ta gurari onak sořtu ta nire gorputz eta arimea arerio guztien maltzuřkerietatik zaindu begiez. Olantxe.

Abadearen «Domine non sum dignus» entzunda, meza-laguntzaleak txiliņa josten dauanean, esan zuk be iru bidar:

✕ «Jauna, ez naz duin, Zu nire etxean saítzeko; baña itz bakaí bat esaizu ta nire arimea sendatuko da».

Gero, itz oneik ezpanetan dozuzala, zoaz begirune ta itzal andiaz Jaunaítzera, beso ta eskuak bulaí gañean dozuzala, eta ez, asko lez, eskuak sakelean eta baztaí guztietara begira.

III. JAUNAÍTU OSTERAKO OTOITZAK

ERA LABUÍA

Egon zaitez pizka baten ixil-ixilik, Jauna zeure biotzean laztantzen dozula eta zeure lekuan belau-nikaturik, ez besterik gogoratu Jesus zeurea dozula baño. Ixildu bedi miña eta itz-egin begi zure biotzak. Aguítu egizu... eskeíak emon... parkapena eskatu... daukazun guztia eskeñi... eta batez be eskatu, eskatu asko, beaí dozun guztia, zeuretzat, etxekoentzat, senide, lagun, etsai eta gizon guztientzat: ez aitzu Garbitokiko arima eíukaíen alde eskatzeaz be. Esan gero, astiro-astiro, ixil-ixilka, Jauna zeure biotzean laztantzen dozula:

DILECTUS meus mi-
hi, et ego illi.

NIRE maitea neu-
rea da ta ni be-
rea.

Inveni quem diligit
anima mea, tenui
eum nec dimit-
tam.

Veniat dilectus in
hortum suum, et
comedat fructum
pomorum suo-
rum.

Dilectus meus can-
didus et rubicun-
dus, electus ex
millibus.

Guttur illius suavis-
simum, et totus
desiderabilis.

Ego dilecto meo,
et dilectus meus
mihi.

Nire biotzak maite
dauana auítitu
dot: ba - dautsat
eta ez dot itxiko.

Betoí nire laztana
bere baratzera
eta bere sagastien
sagaíak jan be-
giz.

Nire kutuna zuri
-goískea da, bes-
te milen arítean
aukeratua.

Bere abotsa ezti
-gozoa da, ta
guztia da maita-
gaí.

Nire maitearena naz
eta nire maitea
nirea da.

Begiratu ondo, kristiñaua: Jauna arítu auítetik
zeure gogoa gertu edo prestau beaí dozu, Éregeen
-Érege dan Jauna arítzeko; baña Jaunaítu ondoren
batez be, Jesus, zerutaíen atsegiña, zeure biotzean
daukazula, alak egin beaí dozuz bere mesede an-
diakaitik eskeíak emoten, eta zeure biotz ori beti-
ko eskintzen dautsazula, mesede baíak eskatzen.

Jaun andi bati, zeure etxean arítzean, egiten dau-

tsazun aéra edo abegi ona, egingo al dautsazu beintzat Jaun guztien Jaunari.

Otoitz eta egintzak

Jauna guítzeko.

JESUS, neure zoriona! Aíturik eta pozez zoraturik nago, nigana etoñiaz egin daustazun mesede andiaz eta biurtu daustazun ondasunaz, Zeruko Aingeru ta Santuekaz batera, zure aurean auzpazturik, zure maitasun eta erukia aintzaldtu, goratu ta guítu nai ditut.

Eskeñak emoteko.

JAUNGOIKO ona: Nire ezereztasuna begiratu dozu. Gexo nengoan eta Zuk indartu nozu: txiro ta beartsu aurkitzen nintzan eta zeure ondasunez bete nozu. ¿Zer emongo dautzut, ene Jaungoikoa, zure eskuetatik artu dodazan ondasunen orde?

Zeure burua eskintzeko.

NEURE Jaun eta Jabea: nazan eta daukadan guzti-guztia damotzut, Zeuk guzti-guztia lenago emon daustazu-ta.

Nire biotza nai dozu?... iaítu betiko, Jauna!

Neure adimen, oroimen, gorputz eta arima be zeureak dozuz.

Zure maitetasuna naikoa dot, eta órenbestegaz oso aberatsa naz.

Eskar-mesede baíriak eskatzeko.

BAÑA ¿zer negike, Jauna, zure indaí eta zure laguntza barik?

¡Ene Jaun maitea! Zure Gorputz-Odol agurgaíriak jan-edaritzat aítu dodazan ezkerro, Andra Maria bitaíteko ipiñirik, aíren eskatzen dautzut emon daistazuzala argi ta indaía, pekatuagazko bilduía ta arerioen ekiñaldi guztiak ausirik, zugaz bat-izateko beaí dodan laguntasuna.

ERA LUZEA

Jauna gurítzeko egintza

JAUNGOIKO alguztidun eta betikoa: luíteko eítege ta agintari nagusienak baldin zure auítean bilduítez ba-dagoz, ¿zer egin neiketik, ixilik egon eta zure anditasun eta almena biotz baírenetik gurítu baño besterik?

Agurítzen zaitut Jaungoiko Santua,

agurtzen zaitut Jaungoiko indartsua, agurtzen zaitut Jaungoiko ileziña.

Zure anditasuna agurtzen dot, zure eskubide ta almen osoaren ondoan emen beko anditasunak uts eta utsalak dira-ta. Zure aurrean jañi ezkerro, emeko indaía, argaltasuna da: aberastasuna, txirotasun eta beañizan goía; emengo argia, iluna baño besterik ez.

Zuri bakañik, Jaungoiko andi, Betikotasunaren Jabe, Jaun ileziña zarean oñi, dagokizu aintza (gloria): Zuri bakañik gorapena.

Aintzatua, goretsia, bedeinkatua izan bedi Jaungoikoaren izenean datoñena. Bedeinkatua izan bedi Jaungoiko Alorodun eta Betikoaren Seme bakaña, orain nigaz bat egin dana, nire biotz bañenera etoñi dana...

Maitasuna

NEURE Jesus laztan-maitea: jau nire poza! orain nire bañenean zagoz, neure biotzean laztantzen zaitut, oso-osorik neurea zara. ¿Nok leukean luía baizen biotz andia Zu, beañ danez, eta zu bakañik maitatzeko!

Andra Maria, Jaungoikoaren Ama, ain-

geru lirañak, Jaungoikoa zeruan maite ta gurtzen dozuenok, luñean bizi zaren maitale guztiok, zuen maitasun ori emoidazue, neure Jesus laztana maite izateko.

Maite zaitut, Jauna; biotz-biotzez maite zaitut eta auñerantzean beti maite zaitudala agertuko dautzut, zeure aginduak beteaz.

Eskeñak emoteko egintza

¿ZELAN ordainduko ete-dautzudaz, Jauna, neure asieratik egin daustazuzan mesede guztiak, jayotza, bizia, osasuna eta, batez be, orain neure biotzera etoñiaz egin daustasun andi au?

Eskeñak damotzudaz, Jauna, ainbeste mesede ta ain andiak egin daustazuzalako. Egia da asko alpeñik galdu ta ondatu dodazala; baña auñerantzean, orain arte lez, ez naz eskañ-gaiztoko izango. Beti, bai, beti gomutauko dodaz gaur egin daustazuzan mesedeak eta Zuri eskeñak emoteko alegiña, neure bizitza osoan egingo dot.

Eskaria

ORAIN, Jaun ona, neure biotzean zagozan ezkerro, zeure auñean belaunikatzen naz,

beaí dodazan eskaí guztiak zuri eskatze-ko. Lenengo zeugazko maitasuna eskatzen dautzut eta oíetan beti irauteko, laguntasun eta indaía; eta uréngo, beaí dodazan eta mesedegaíri yatazan beste on eta eskaí guztiak.

Uste betez eskatzen dautzut gure Eleiz-Amaren alde, zaindu ta lagundu dagizun beti; guzuíak urundu, siñestebako ta pekatariak biuríu ta Garbitokiko arima érukaíriak lenbailen azkatu egizuz, batez be N. N.'ren (*ipíñi emen zeure senide, lagun eta ezagunen izenak*) arimak; nire lagun eta ongíleak ondasunez bete egizuz, baita nire etsayak be.

Lagun guztietan zintzoena, ta Aita guztietan érukitsuena zarean Jauna: auíerantzean ez nau iñok Zugandik aldenduko: beti zurea izango naz, zure ikasbideak jaíraituko ditut beti.

Jauna, zure aragia jan dot eta zure odola edan; zagoz beti nigaz luíean, gero beti Zugaz zeruan egon nadintzat.

**Loyola'taí Iñazio Deunak esan oi
eban Otoitza**

KRISTOREN arimea, santutu nagizu.
 Kristoren gorputza, salbau nagizu.
 Kristoren odolá, ase ta birlorau nagizu.
 Kristoren sayetzeko ura, garbitu nagizu.
 Kristoren nekaldia, indaítu nagizu.
 O Jesus ona, entzun nagizu.
 Zure zauri-baíuan gorde nagizu.
 Zugandik alde-egiten, ez niri itxi.
 Arerio gaiztoagandik, jagon nagizu.
 Eriotz-aldian deitu nagizu.
 Eta Zugana joateko agindu dazu.
 Zure Santuekaz, Betikotasun osoan
 Zu goratzeko. Olantxe.

(300 eguneko parkapenak, 7 urtekoa egunean bein, Jaunaítu ondoren esan ezkeró. Parkapen osoa ílean bein, autoítu, Jaunaítu, Eleizaren bat ikeítu ta bertan Aita Santuaren alde eskatuaz).

Iñazio Deunaren beste Otoitza

NIRE aukeramena osoro zeugandu egizu,
 Jauna: nire oroimen, adimen eta naimen
 osoa aítu egizuz. Daukadan eta dodan
 guztia, zeuk emon zeustan eta zeuri biúr-
 tzen dautzut: zeurea dozu ta nayen do-

zunez, erabili egizu. Zeure maitasun eta eskaña, añen, emoidazuz eta naiko aberats naz, eta oñezaz gañera besterik ezertxu be ez dot eskatzen.

(300 eguneko parkapenak egunean bein).

Jesus gurutzean josiari

(Bere irudi aurrean esan beañ da)

ONA emen ni, o Jesus on eta gozo-gozoa, zeure aurrean auzpaz eta be-launiko nago eta gogorik bizi ta gartsuenaz bein eta bañiro eskatzen dautzut, añen nire biotz oni siñesmen,

itxañopen eta maitasunaren sua, neure obenen garbai zindoa eta oker oñeik zuzentzeko asmo sendoa ezañi ta añaño dayozuzala; maitasun andiz eta garbai zintzoz zure bost zauri oñeik gogoz ikusi ta auznañtzen dodazan bitañtean, Dabid igañleak zure aoan ipinten ebazan itz oneik

neure begi-auírean dodazala: *Nire esku ta oñak zulatu ta nire azur guztiak zenbatu dabez.*

(Parkapen osoa Jaunaítu-ta, Aita Santuaren alde otoitz egin ezkerro: Garbitokiko arimen alde be eskiñi daiteke).

Andra Mariari

BIURTU nigana zure begiok, Maria Birjiña goragaía, orain zure begien atsegin poza egiñik nago-ta. Eskatu nire alde zure Seme maite-maiteari, bere Gorputz-Odol osasungaría jan-edariz emon daust-eta: zure irabaziak eskiñi nire uts eta beañizan andien orde. Eskeñak emon nire izenean, eta eskatu: ez daitela nire biotz-bañenetik joan, nire gorputz eta arimea bere eskañ eta mesedez bete-bete egin barik. Olantxe.

IV. ERIOTZ - ETSIPENA

(ONTZAT ARTZEA)

Eriotz-aldirako parkapen osoa, gaurdanik irabazi dagikezu, ene kristiñaua. Une lañi aretan, erdi konoírgatuta zagozala, beañ bada parkapen oso ori irabazteko ez zara gauza izango: irabazi egizu bertatik, gaur bertan: *oírelarako* autoítu, Jaunaítu ta uíengo doan otoitza biotzez esatea, *naiko dozu.*

(Pio X-gaírenak 1904'ko Epalaren 9'an)

Otoitza

NEURE Jaun eta Jaungoikoa: Zure gogoko dan edozelako eriotzea bere laítasun, bildur eta oñaze guztiakaz, oraindixe gogo onez aítzen dot zure eskutik.

Oaíak:

- 1.—Eriotz-aldirako parkapen oso au bein baño ezin irabazi daiteke.
- 2.—Ori ta guzti be, asmo oíregaz autoítu, Jaun aítu ta otoitz ori saí esatea askoz obe da, ziuíago irabazteko.

V. GOGOZKO JAUNAÍTZEA

Trento'ko Batzar Nagusiak, Jaunaítzea aítzen dauanean, oíretarako iru bide dagozala diñausku:

Lenengoa.—Egiaz bai, baña gogo oíbanduaz edo pekatu astunean dagozala, aítzen dabenena.

Bigaíena.—Altarako maira uíeraturik, egiaz eta gogo garbiz aítzen dabenena.

Irugaíena.—Gogozko Jaunaítzea da.

Jesukristo geure Jauna zíñez eta egiaz ezin aítu dogunean, Bera aítzeko daukagun gogo edo gura-zi bizia, eta gero geure biotzean ba-geuke lez, Berari agertzen dautsagun maitasun eta atsegin-poza; gogozko Jaunaítzea orixe da, Akino'taí Tomas deunak diñoskunez.

Oíretarako, Meza-emoílea Jaunaítzera doanean, zeu be beste ainbeste egitera baiziñoaz lez, Jaunaítzeko albait ondoen geítu edo prestau zaitez: pekatuazko zeure goítoa Jaunari agertu egiozu «*Ni pekataria*» esanaz. Egin gero Jaunaítu auíetik egin oi dozuzan otoitzak. Iruditu Andra Mariak edo beste santuen batek *Osti-Deuna* dakaítzula ta Jesus zeure biotzean dozula. Orduan biotzez eta astiro esan:

Otoitza

NEU'RE Jesus laztan maitea: altarako Sakramentu guígarí oíretan, ogiaren antz-irudipean estalduta bai, baña egiaz eta benetan zagozala sendoro siñesten dot: agurítzen zaitut neure Jaungoiko maite ori ta aítu nai zaitut; baña orain oíretarako duin ez naz-ta, zatoz gogoz beintzat nire biotz onetara: bertan ba-zendukedaz lez laztantzen zaitut, Jauna, ta Zugaz bat eginda bizi nai dot beti. ¡lñoz ez al naz Zugandik aldenduko!

Edo beste au:

ZATOZ, aíren, Jesus laztana, neure atsegin, poz eta maitasuna: zatoz neure biotz otzera: zatoz nire gurariak ase ta betetara:

zatoz nire arimea santu-egitera; zatoz nigana, Jesus eztitsu ori, zatoz.

Zagoz ixilik pizka baten. Aguritu egizu Jauna, eskerak emon eta mesede bariak eskatu.

Gauza oneik jolasak edo zorakeriak dirala norbaitek uste ba'leu, Jesusen Lagundiko Rodriguez Aita jakitunak diñoanaz erantzungo dautset: «Gogozko Jaunartzea askotan egiazko Jaunartzea bizen mesede andikoa izan daiteke» eta *Gogozko Jaunartze ori* gure Jesus maiteari atsegin yakola ondo dakigu. Berak erakutsi eutsan bein Sena'ko Katalina deunari, urzko ontzi bi eskuetan ebazala agertu yakonean: batean *egiazko Jaunartzeak* eta bestean *gogozkoak* eukazala adierazo eutsan.

Beste santu askok be mesede guztiz andiak atera dabez, gogoz Jaunartzen oitu ziralako.

Ene kristiñau ori: ziñez eta egiaz Jauna artu ezin ba-dozu, gogoz gitxienez artu egizu ta zeure gañera mesederik ugarienak ekañiko dozuz.

IV. MEZA DEUNA

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!
Zure bizi-tokien maitagaía, Jaun Altsua.

Antziña, Lege-Zaíreko aldian, Jerusalem'go Eleiza nagusi edeía aukeratu eban Jaungoikoak gizonen artean egoteko: *nire biotza ta begiak bertan izango dira beti*, esan eutsan Jaunak Salomon érege jakitunari. Lege-Baíiko aldi onetan gure eleizetan dago, órte altaretan úrezko kutxan gordeta: gure artean dago, gugaz batera bizi da. ¡Jaun Altsuaren etxe, eleiz eta altaren maitagaía! oneik bai dirala kristiñauentzat maitagaí! Jerusalem'go eleiza edeía ziñez maite ba-eben judataiak, askoz maitagaíago izan beaí yakuz guri geure eleiza ta altarak; ezkutirik andiena ta miraririk aígariena egunoro órte ikusten dogu-ta; MEZA DEUNA.

I

Mezea ¿zer da?

Jesukristok bere Gorputz-Odolez, ogi ta ardao irudipean, Aita Jaungoikoari egiten dauksan oparia (sakrifizioa) da Mezea.

a) Lege-Zaréan era eta enda askotako opariak eskintzen ziran, odoltsuak batsuk, besteak ez. Jesukristok, aek kendurik, Opari bañi guztiz edeñá ipiñi dau: *mezako oparia*.

b) Meza ta Gurutzeko oparia.

1.—Meza Santuak, Jesukristok gurutzean bere eriotzeaz, Jaungoikoari eskiñi eutsan oparia gogoratzen dauku.

Kalbarioan Jesukristoren Gorputz eta Odola berezi ta banandu ziran lez, altaran be bananduta bai legozan agertzen yakuz (1) ogi ta ardao irudipean.

2.—Baña Meza Santua ez da kalbarioko opariaren gomutea bakañik: *gurutzeko oparia berbera da, altaran bañiztatzen dana*. Bietan Jesukristok bere Gorputz-Odola eskintzen ditu: Bera da bietan Eskintzale ta Opari.

3.—Oraitik be, Jesukristok gurutzean bere Odola ixuri eban; augaitik kalbarioko oparia odoltsua izan zan. Altaran ez dau odolik ixurten; beraz, altarakoa odol-ixurte bako oparia da.

Gurutzean Berak bakañik eskiñi eban oparia: al-

(1) «Berezi edo bananduta bai legozan» diñot, naiz ogi naiz ardao antz-irudipean Jesukristo oso-osorik dagoala geure siñesteko egia dalako.

taran meza-emoleak eta Eleiza osoak Jaunagaz batera eskintzen dabe.

Gurutz-Oparia gizonak irabaztearen egin zan: altarakoak gurutzeko opariaren irabaziak zabal-tzen ditu kristiñauen artean.

II

Mezea ¿zetarako da?

a) *Lenen, Jaungoikoa gurtu edo jauresteke.*

¿Zetarako deritxazu egin zaituala Jaunak, Bera gurtu ta goratu dagizun baño? Ora zegaitik Jaungoikoaren lenengo aginduak «Jauna gurutzeko» diñoskun. Baña Jaungoiko alorodunari dagokiozan gorapenak ¿non aurkituko dozuz lúrean? Alpeñik ibiliko zara oñein bila. Jesukristok bakañik, Jaungoikoaren Semeak, emon dagikeo Goiko-Jaunari zoñ yakon besteko gurtxea eta meza santuan emoten dautso, bere Gorputz-Odola eskiñiaz.

b) *Jaungoikoari egin yakazan pekatu-irañak ordaintzeko eskintzen da Meza Santua.*

Izugañizko andia da geure obenakaitik Jaungoikoari dautsagun zoña. Pekatu bakañ batek Jaungoikoari egiten dautsan iraña ordaintzeko, santu guztien egite on eta irabaziak ez dira naiko, iraña neuribagea dalako ta oneik ez. Jesukristok bakañik, Aita lez Jaungoiko dalako, gure pekatuen zoña ordaindu dagike ta auxe da meza santuan egiten dauana, bere Gorputz-Odola eskiñiaz.

d) *Mezea Jaungoikoari eskeñak emoteko eskintzen da.*

Berari zoñ dautsazuz bizia, osasuna, gorputz

-arimako doyak eta egunero egiten dauskuzan ain-
beste eskar eta grazi, guk sañi ezagutu ez añen.
¿Zer emongo dautsagu, geure aldetik mesede guzti
óreik zelanbaist ordaintzeko?... *Calicem salutaris...*
Meza santuko oparia, eskintza guztietan edeñena.

e) *Mezea eskar edo mesede bariak jadesteko opal-
tzen da.*

Geure obenak dirala-ta, begiak zerurantz jaso-
teko bildur ba-gara, Jesukristo meza santuan bere
Aitari gure alde eske dagoala gomutau daigun.
«Meza santuaren bidez, kristiñauak zerua jadeste-
ko beañ dauan guztia irabazi dagike» diño Molina
jakintsuak.

III

¿Nok eskintzen dau Mezea?

Lenen, Jesukristok berak, meza santua bere Gor-
putz-Odolaren Oparia da-ta.

Gañera, abadeak, Jesukristoren ordezeko ta on-
dorengoak lez.

Eleiza osoak eta kristiñau guztiak, abadearen
bidez.

Ora zegaitik esaten dauan meza-emoleak alta-
ran: «Otoitz egizue, anayak, nire ta zuen opari au
Jaungoiko alorodunaren gogoko izan daiten».

Baña kristiñau guztiak bardin ez dabe mezea
eskintzen. Meza-emoleagaz alkarituago dagoz-ta,
origaitik meza santuko oparian zati ta alde geyago
dauke *mezea ateraten dabenak, meza-lagumtzaleak eta
entzuten dabenak.*

IV

Mezearen balioa ta irabaziak

a) *Meza santuaren balioa berez neurigabea da: mezea eskintzen dauana Jesukristo da-ta; oparia, bañiz, bere Gorputz-Odol agurgañiak.*

b) *Bere irabaziak be andi-andiak dira.*

1.—Batzuk kristiñau guztien arñtean banatzen dira. Abadeak Eleizearen izenean meza-emoten dau-ta; beraz, kristiñau guztiak, naiz biziak naiz iñlak, Eleiz-Amaren seme diran ezkerro, aberastasun orñein jabe egiten dira.

2.—Beste batzuk, meza entzuten daben kristiñauak irabazten dabez eta argiak (kandelak), ostiak eta abañ emoten dabezanak: oneik besteak baño ugariagoak dira, eta zenbat eta eraspen edo deboziño geyagogaz meza entzuten dan ainbat eta andiagoak.

3.—Beste batzuk, mezea ateraten daunak bakañik irabazten ditu, naiz beretzat naiz beste edonor entzat, naiz bizientzat naiz iñlentzat. Oneik auke-razko irabaziak dozuz. Emen daukazu bide guztiz egoki ta eñeza aberaski andiak batzeko naiz zeurentzat naiz zeure etxeko senide, aide, lagun edo il diranentzat: meza santuak atera egizuz.

d) *Mezearen aberastasun eta irabazi oneik zer dira?*

1.—Meza santuak pekatuak parkatzen ditu. Mezeak, berez pekaturik ez dauala parkatzen gauza jakiña da; baña «Jaungoikoa berealaxe eñukitzen da meza santuaren bidez» diñosku Trento'ko Batzañak, eta lasterñ emoten dausku egiazko damua

sořtzeko beař dogun eskař eragilea ta onen bidez parkapena.

2.—Gure pekatuen zořa kitutu ta ordaintzen dau.«Asko ta asko laguntzen dautse Garbitokiko arimai kristiřnauen otoitzak eta batez be, meza santuak» diřo len aitatu dogun Batzařak.

3.—Azkenez, mesede ta grazi ugariak irabazten dauskuz, naiz arima naiz gorputzarentzat: osasuna, giro edo eguraldi onak... eta abar.

Emen oarřtu egizu, kristiřnaua, eskař edo mesedeen bat edo beste lořtzearen, zuk mezea atera, eta nai dozuzan mesedeok jadetsi ezpa-dagizuz, edo zeure arimearen kaltean izango litzakelako dala, edo ořein ordez Jaungoikoak beste mesede andi ta edeřagoen bat egin nai dautzulako. Beraz, galtzen dozula uste dozunean be, askotan, zuk ezagutu ez arin, uste zeban bařo askoz geyago irabazten dozu.

V

Mesarako beař diranak

Jesukristo gure Beřeroslea adierazten dau Meza-emolea, *Sacerdos alter Christus*. Altaran Jesukristo ber-bera eskintzen da kalbarioko mendi galurean eskiři zan lez, mezea ta kalbario'ko oparia gauza bat eta ber-bera da-ta. Meza-emolea Jesukristo'ren ordeko bařo ez da.

1.—*Altarea*.

Altara-mayak (naiz ariuřdin naiz zulezkoa dala) arři bat euki beař dau erdian, martiri edo santuren baten azuř edo gorpuzkiřnak dituana.

Eleizearen asieran, martirien obi-gañetan emon oi zan meza deuna. Altarea Jaungoikoaren jañ-lekua lez da. Antxe dago gure agur, eskintza ta eskariak aritzeko. Augaitik altarea luřetik mañ bi edo iru gorago jasoten da.

Altara-erdian gurutzea agiri da: bere esker-eskoman argi bi biztuten dira. Altarako gurutzeak gure Erosle maitearen kalbarioko gurutze agurgañia adierazten dausku: argiak kristiñau-eñia adierazten dabe, siñesmen-argiz eta maitasun-indarrez Jesukristoren gurutzea gurtzera datořen eñia. Orezaz gañera, Jesukristo gure Jauna egiazko argia, obena-ren ilunak kentzen dituan argia dala be esan nai dauskue.

Altara gañeko iru zapiak, Jesusen gorputz-ila batzeko erabili ziran zapi zurien irudi dira.

2.-Meza-ontziak:

Jesukristo'ren ilobia eta sañerako ari-lozea adierazten dabez: guztiz ederak, ure ta zidañezkoak izan oi dira. Eta ez da aritzeko gauzea be, ure ta zidañik garbiena baño askozaz ederagoak diran ezkerro, eurak euki beañ dabezan Jesukristo'ren Gorputz eta Odol agurgañiak. Zure biotz ori be, ene kristiñaua, altarako sakramentua aritzen dozu-nean, Jesukristoren ilobia lez da. Ardura artu egizu, ba, meza-ontziak baizen garbi egon dadin zure biotz ori be.

3.-Meza-emolearen jantziak,

Buru-estalgia (amitua) Jaunari arpegia estaltzeko bota eutsoen zapi zuriaren irudi da, belarñondo-

koak emon-eta itundu eutsoenean: «Kristo, igafi egio! nok jo auan».

Garikoa (zingulua) Jetsemani'ko esparuan, eskuak ezañi eutsoezanean, jauñti eutsoen txikot edo sokearen irudi da, ta gorputz-arimako garbitasuna adierazten dau.

Jantzi zuria (albea), Erodes'en aginduz, Jaunari, zoroa bai li'tzan jantzi eutsoen soñeko zuriaren irudi dozu.

Eskubitoñekoak (manipuluak) Jaunari bere eskuak lotzeko ezañi eutsoen lokañia dirudi.

Samakoa (estolea) gurutzea bere bizkañean eroala samatik lotu eutsoen txikotaren irudi dozu.

Ganekoa (kasulea) zigoñkatu ondoren, jantzi eutsoen soñeko bañegañiaren irudia da: *goria* danean, ziñopa edo martiriak siñesmenaren alde ixurritako odola gogoratzen dausku. Gabon eta Pazko-aldiko jantzi zuriak, poza ta atsegiña adierasten dauskuez, Jesukristo gure Jaunaren Jayotza ta Beñbizkundera gomutaurik. Oñlegi edo *berdea* Pentekoste ondorengo domeketan erabilten da ta itxaropena esan nai dau. Elgaro (abendu) ta Garizuman *urdin-baltza*: biotz garbai edo penitentzia adierazteko. *Baltza*, Barieku gurenez eta iñen mezatan bakañik erabilten da.

Abade-jantzi bakotxak gurutzea dauka erdian. Onelan gure Ama Eleizeak gomutazoten dausku zeruko atea idegi dauskuna gurutzea dala.

4.-Meza-liburuak.

Gure Eleiza Amaren otoitzak eta Jaungoiko berberaren mintzaldi ta itzak daukez meza-liburuak.

Ebangelioko itzak Jaungoikoarenak dira-ta, Jaungoikoaren itzak lez aritu bea' dozuz beti, begirune ta maitasun andiz, eta zeure biotz ba'nean gorde, Mariak bere Semearen itz guztiak gordetan eban lez. *Conferens in corde suo.*

VI

MEZA ENTZUTEKO EREA

Abadeak meza emoten dauanean, Kenpis'ek diñosku, Jaungoikoa goratzen dau, aingeruak poztu ta Eleizea adoretu. Bizi diranai laguntza daka'rtse, ilai atsedena.

Meza bita'rtetan zeruak zabalik dagoz eta aingeruak gora ta bera dabiltz, gure eskariak eroan eta Jaungoikoaren eska' eta mesedeak gugana eka'rtzen. Mezearen bidez Jauna al danik ondoen goratzen dogu, zo' dautsaguzan mesedeakaitik eske'ak emoten dautsaguz, geure obenen parkapena jadesten dogu ta, azkenez, Jaungoikoaren laguntza irabazi.

Itz ede' o'rikaz ondo ba'no obeto adierazten dausku Kenpis jakintsuak:

Meza deunak, Jauna goratzen dauala.

Bere mesede ugarien orde, eske'ak damotsoguzala.

Geure obenen parkapena irabazten dogula.

Eta eska' edo grazirik andienak Jaungoikoagandik jadesten dauskuzala.

Lau asmu ede' o'rik (diño Porto Maurizio'ta' Leonardo Deunak) beti begien au'ean euki bea' doguz meza entzuten dogun bakotxean.

VII

MEZEAREN ESKINTZA

(300 eguneko paŕkapenak bakoŕtxean)

AITA Betikoa; Maria, Ama atsekabetuak, kalbarioan eukazan asmo ta gogoakaz batera eskintzen dautzut gaur Jesukristo zure Semeak gurutzean eskiñi eutzun bere Buruaren oparia, orain altaran baŕiztauko dana: Eta ori eskintzean lau asmo daz:

LENENGOA: Guŕtu nai zaitut eta zoŕ yatzun aintza emon be bai, gauza guztien Jabe bakaŕa zareala autoŕtuaz, oneik guztiok zure gogoko dira-ta, neure asmo osoa Zugan ipiñirik.

BIGARRENA: Uŕengo, Eskeŕak emon nai dautzudaz, guri egin dauskuzuzan eta neuŕirik ez dauken ainbeste mesedegaitik.

IRUGARRENA: Ainbeste bidegabekeri dirala-ta, zure bidezko aseŕe ori baretu ta gozatu nai neuke ta irain oŕein ordezeko zoŕak Zuri beaŕ dan lez ordaindu be bai.

LAUGARRENA: Zure eskaŕ, grazi ta eŕukia eskatzen dautzudaz, neuretzat... *(jari*

emen zeure aide ta lagunen izenak) naigabe ta negáez bizi diranentzat, pekatari erukañi-entzat, gizon guztientzat eta Garbitokiko arima bedeinkatuentzat.

MEZA - AUÑEAN

Meza-nagusitan, mezeari asiera emon baño len, abadeak altara-auñean abestu edo kantau oi dabe:

Asperges me

Asperges me, Domine hyssopo et mundabor: lavabis me, et super nivem dealbabor.

ÿ. Ps. Miserere mei, Deus:

R). Secundum magnam misericordiam tuam.

ÿ. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

R). Sicut erat in principio, et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Asperges me... (bañiro).

ÿ. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam:

R). Et salutare tuum da nobis.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam;

R). Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum

R). Et cum spiritu tuo.

Oremus

Exaudi nos, Dómine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus: et mittere digneris sanctum Angelum tuum de cœlis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Berbizkunde edo Pazko aldian «Asperges» en orde ezan oi da.

Vidi aquam

Vidi aquam egredientem de templo, a latere dextro, alleluia: et omnes ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt, et dicent: alleluia, alleluia.

Ÿ. Confitemini Domino quoniam bonus:

R). Quoniam in sæculum misericordia ejus.

Ÿ. Gloria...

R). Sicut erat...

Vidi aquam... (bañero).

(Ostende nobis... alleluia...)

MEZEAREN LENENGO ZATIA

ASIERATIK EBANGELIORAÑO

Mezearen lenengo asmua gogoratu bear dozu emen: au da, Jaungoikoa goratu, gurtu ta aintzaldu bear dozula. Bere anditasun eta eskubidea autortu egizuz eta bere aurrean maktutu zaitez, Jaun Bera bakañik da-ta, Altsua be Bera bakañik.

Altara aurreko Otoitzak

Meza-emoleak altara aurrean zutunik «Gurutze Santua» egiten dau lenengo, bera eskintzera doan Oparia (Sakrifizioa) ta Jesukristok gurutzean Aitari eskiñi eutsona, gauza ber-bera dirala guztioi gomutau eragiteko.

Gero, altarara igoteko daukan guraria agertzen dau eta bere pekatuen parkapena eskatu «Confiteor» esanaz.

In nomine Patris
et Filii et Spiritus
Sancti. Amen.

Ant. Introibo ad
altare Dei.

Aitaren eta Se-
mearen eta Espiritu
Santuaren izenean.
Olantxe.

i) Jaungoikoaren
altarara igongo naz.

R). Ad Deum qui
lætificat juventu-
tem meam.

Júdica me, Deus,
et discerne causam
meam de gente non
sancta: ab hómine
iniquo et doloso
érue me.

Quia tu es, Deus,
fortitudo mea: qua-
re me repulisti? et
quare tristis incedo
dum affligit me ini-
micus?

Emitte lucem
tuam, et veritatem
tuam: ipsa me de-
duxerunt, et addu-
xerunt in montem
sanctum tuum, et
in tabernácula tua.

Et introibo ad al-

e) Neure gazte-
tasuna poztuten
dauan Jaungoikoa-
gana.

i) Jauna, nire bi-
zibidea ikusi ta la-
gun dongeakandik
berezi egizu: gizon
gaizto ta guzurúa-
kandik jagon nagi-
zu.

e) Jauna, nire
sendotasuna Zu za-
ra-ta, Zugandik ze-
gaitik urundu no-
zu? eta zegaitik na-
bil gogo - ilun, are-
rioak atsekabetzen
nauanean?

i) Zure argi ta
egia bialdu egida-
zuz: eurak zuzendu
ta eroango nabe zu-
re mendi santura ta
zure egon-lekura.

e) Eta Jaungoi-

tare Dei: ad Deum
qui lætificat juven-
tutem meam.

Confitebor tibi in
cithara, Deus, Deus
meus; quare tristis
es, ánima mea? et
quare conturbas
me?

Spera in Deo,
quóniam adhuc
confitebor illi, salu-
tare vultus mei, et
Deus meus.

Gloria Patri, et
Filio, et Spiritui
Sancto.

Sicut erat in prin-
cipio et nunc et
semper, et in sæcula
sæculorum. Amen.

koaren altarara
igongo naz: neure
gaztetasuna poztu-
ten dauan Jaungoi-
koagana.

i) Zure gorespe-
nak soñuz abestuko
dodaz, neure Jaun
eta Jaungoikoa: zer
dala-ta zagoz itun,
ene arimea, eta ze-
gaitik artega ipinten
nozu?

e) Jaungoikoa-
gan itxaron egizu:
oraindik eresiz go-
retsiko dot, neure
Beéerosle ta Jaun-
goiko da-ta.

i) Aintza Aitari
eta Semeari eta Es-
piritu Santuari.

e) Len lez orain
eta beti eta gizal-
dien gizaldietan.
Olantxe.

Jantzi baltzaz meza-emoten danean, abadeak «Introibo» ta beroni dagokion erantzuna esan ondoren, jaraitzen dau:

Adjutorium nostrum in nomine Domini.

Qui fecit cœlum et terram.

i) Gure indaía Jaungoikoaren ize-nean dago.

e) Zeru - luíaak egin dituana.

Meza-emoleak «Confiteor» esaten dau ta meza-erasotzaleak erantzuten dautso:

Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam.

R). Amen.

Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli Archángelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et

Jaungoiko aloroduna zutzaz eruki bedi eta zure pekatuak parkatu ta betiko bizitzara eroan aizalza.

e) Olantxe.

Nik pekatari onek, autoítzen dautset alguztidun Jaungoikoari, Andra Maria beti-Birjiñari, Zoriondun Migel goi-aingeruari. Zoriondun Joan Bautisteari, Pedro ta

tibi, Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et ópere, mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archán-gelum, beatum Joannem Baptis-tam, sanctos Após-tolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te, Pa-ter, orare pro me ad Dóminum Deum nostrum.

Misereatur vestri omnípotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur

Paulo Apostolu deunai, beste Santu guztiai eta zuri, ene Aita oñi, pekatu lar-egi egin dodala, go-gapen, itz eta egi-tez, neure erúz, neure erúz, neure erú andiz. Augaitik eskatzen dautset Andra Maria beti - Birjiñari, Zorion-dun Migel goi-ain-geruari, Zoriondun Joan Bautisteari, Pedro ta Paulo Apostolu deu-nai, beste Santu guztiai eta zuri, ene Aita oñi, otoi-egin dayozuela nire alde Jaungoiko gure Jaunari.

Jaungoiko aloro-duna zuetzaz eruki bedi, zuen obenak parkatu-ta, betiko

vos ad vitam æternam.

R). Amen.

Indulgéntiam, absolutionem, et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dóminus.

R). Amen.

ÿ. Deus, tu conversus vivificabis nos.

R). Et plebs tua lætábitur in te.

ÿ. Ostende nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

R). Et salutare tuum da nobis.

ÿ, Dómine, exaudi orationem meam.

R). Et clamor meus ad te véniat.

bizitzara eroan zagiezala.

e) Olantxe.

Jaungoiko alorodun eta érukioiak bere éruki, azkespen eta geure obenen parkapena emon begiguz.

e) Olantxe.

i) Jauna, gugana biurturik, bizkoitu gagizuz.

e) Eta Zugan poztuko da zure éria.

i) Zure érukia erakutsi eiguzu, Jaun orek.

e) Eta zure osasuna emoiguzu.

i) Nire otoitza entzuizu, Jauna.

e) Eta nire oyua Zugana eldu bedi.

Ÿ. Dóminus vo-
biscum.

R). Et cum spíri-
tu tuo.

i) Jauna zuekaz.

e) Baita zure ari-
meaz be.

Abadea altarara igoten da ta ixilik esaten dau:

OREMUS

Aufer a nobis,
quæsumus, Dómi-
ne, iniquitates nos-
tras: ut ad Sancta
Sanctorum puris
mereamur ménti-
bus introire. Per
Christum Dómi-
num nostrum.

Amen.

OTOITZA

Gure gaiztakerie-
tatik garbitu gai-
zuz, Jauna, altara
deun onetara biotz
garbiz sartu gaite-
zan. Jesukristo geu-
re Jaunagaitik.

Olantxe.

Altareari mun egiten dautso, esanaz:

Oramus te Dó-
mine, per mérita
Sanctorum tuorum,
quorum reliquiæ
hic sunt, et ómnium
Sanctorum: ut in-

Jauna; altara one-
tan euren gorpuz-
kiñak daukezanen
eta beste santu guz-
tien irabaziakaitik,
neure oben guztiak

dulgere digneris
omnia peccata mea.

Amen.

parkatzeko eska-
tzen dautzugu.

Olantxe.

Gero meza-emolea eskoi aldera joaten da. «Gurutzte Santua» egin eta mezearen Saiera irakurten dau. Ondoren altara-erdira itzulirik «Kyrie eleison», «Jauna eruki zakiguz» otoitz edera esan da-roa. Otoitz ori Lege-Zareko Igarle ta Erkabak, Me-sias'en eske, Jaungoikoari zuzendu eutsoen otoitz ederaren oyarzuna lez da.

Kyrie eleison.

i) Jauna, eruki
zakiguz.

Kyrie eleison.

e) Jauna, eruki
zakiguz.

Kyrie eleison.

i) Jauna, eruki
zakiguz.

Christe eleison.

e) Kristo, eruki
zakiguz.

Christe eleison.

i) Kristo, eruki
zakiguz.

Christe eleison.

e) Kristo, eruki
zakiguz.

Kyrie eleison.

i) Jauna, eruki
zakiguz.

Kyrie eleison.

e) Jauna, eruki
zakiguz.

Kyrie eléison.

i) Jauna, eruki zakiguz.

Ondoren «Gloria» esaten dau. Gizadi osoak Jaungoikoari laguntza eskatu dautso: Jaunak bere Salbatzailea bialdu dausku, deabruaren joputzan geunkiezan kate gogoak uratzera.

GLÓRIA in excelsis Deo. Et in terra pax homínibus bonæ voluntatis. Laudamus te, benedícimus te, adoramus te, glorificamus te. Grátias ágimus tibi propter magnam glóriam tuam. Dómine Deus, Rex cœlestis, Deus Pater omnípotens. Dómine Fili unigénite, Jesu Christe. Dómine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, misere-

AINTZA Jaungoikoari zeru-goyetan eta luñean bakea gogo oneko gizonai. Goresten zaitugu, bedeinkatzen zaitugu, guñtzen zaitugu, Zeure aintza andi ori dala-ta, eskeñak damotzuguz Jaungoiko Jauna, Zeruko érege, alorodun Jaungoiko Aita, Jesukristo Jaungoiko Seme bakaña, Jaungoikoaren Bildotsa, Aita-ren Semea, Jaungoiko ta Jauna. Gi-

re nobis. Qui tollis peccata mundi, súscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad déxteram Patris, miserere nobis. Quóniam Tu solus Sanctus, Tu solus Dóminus, Tu solus Altíssimus, Jesu Christe, cum sancto Spíritu in glória Dei Patris. Amen.

zonen obenak kentzen dozuzan ori, éruki zakiguz. Gizonen obenak kentzen dozuzan órek, gure eskaria abegi onez aítu egizu. Aitaren eskomaldian jesaíta zagozan ori, éruki zakiguz. Deuna Zu bakańik zara - ta, Zu bakańik Jauna, Zu bakańik Gorenengo, Jesukristo, Espiritu Santuaz batera Jaungoiko Aitaren zorionean. Olantxe.

Meza-emoleak, ériaganantz biuŕturik, esaten dau:

Ÿ. Dóminus vobiscum.

R). Et cum spírítu tuo.

i) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure ari-man be.

Gero eskoi-aldera joanik, meseari dagokiozan otoitzak esango ditu, eskuak zabal eta zerurantz

jasoak dituala, Moises'en antzera, mendi gañean, Jaunari bere eñarentzat garaitzea eskatzen eutsanean. Otoitzen amayan laguntzaleak «Amen» erantzungo dau.

Gero meza-emoleak Epistola ta ondorengoak irakuriko ditu.

(Epistoleak idazki edo karta esan nai dau, apostoluak eta batez be Paulo Deunak kristiñauai bialduriko idazkien zatiren bat izaten dalako, geyenez beintzat).

**Lectio Epistolæ
B. Pauli Apostoli
ad Corinthios
(1.ª XIII)**

Si linguis hominum loquar et Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens.

Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria om-

**Paulo Deunaren
lenengo idazkia
(epistola)**

Korinto'tarai (XIII)

(Kristiñau-maitasuna goratzen dau)

ENE anayak: gizonen izkuntzak eta aingeruenak itz-egingo ba'nitu be, maitasunik ezpa-daukat, soñu-egiten dauan buñnia ta ots-egiten dauan txiliñaren antzeko naz.

Eta eto'rkizuna igar'teko doya ba'neuko ta eskutuki

nia, et omnem scientiam: et si habuerō omnem fidem ita ut montes transferam, charitatem autem non habuerō, nihil sum.

Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

Charitas patiens est, benigna est: charitas non æmulari, non agit perperam, non inflatur.

Non est ambitiosa, non quærit quæ

guztiak ba' nekiz eta jakintza guztia ta mendiak aldatzeko bea' dan beste-ko siñesmen sendo ta osoa ba'neukaz be, goimaitasunik ezpa - daukat, ezer be ez naz.

Eta neure ogasun guztiak txiroen janaritzat banatuko ba' nitu ta neure gorputza e'eteko emongo ba'neu be, maitasunik ezpa -daukat, o'ereik guztiok onik apu'rik be ez daka'rzte:

Maitasuna eroa-pentsua da, onbera da, ez dau bekaitzik (inbidirik), ariñegi ez dau ezer egiten, ez da a'rotzen.

Ez da andizale, bere onurarik ez

sua sunt, non irritatur, non cogitat malum.

Non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati.

Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

Charitas numquam excidit: sive prophetiæ evacuabuntur, sive scientia destruetur.

Ex parte enim cognoscimus, et ex parte prophetamus.

Cúm autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est.

dau bilatzen, ez da aseíratzen, *iñoren* txarik ez dau pentsaten.

Bidegabekeriaz ez da poztuten, baña egiaz alaitzen da.

Guztia jasaten dau, guztia siñesten, guztia itxaroten eta guztia ontzat aítzen.

Igaríki - doyak agoítuko dira, izkuntzak be amaituko dira, jakintza be ezereztuko da, baña maitasuna ez da iñoz ilgo.

Ba orain zati bat ezagutzen dogu eta beste zati bat bakarik igaríten: baña ornidu ta osoa datoíkenean, zatizkoa dan ori ezereztuko da.

Cúm essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli.

Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum.

Nunc autem manent, fides, spes, charitas, tria hæc. Major autem horum est charitas.

Altara auéra baíro joan eta makuíturik esaten dau:

Ume nintzanean, ume lez mintzitzen (berba egiten) neban, ume - gurariak neukazan, ume lez pentsaten neban; baña gizon egin nazanean, umearenak ziranok itxi dodaz.

Orain izpiluan lez igarkayetan ikusten dogu: orduan, osterara, arpegiz - arpegi; orain erdizka ezagutzen dot; orduan, osterara, neu ezagutua nazan lez, olantxe ezagutuko dot.

Orain, siñespen, itxaropen eta maitasunak, irurok diraue; baña iruretan andiena, maitasunada.

Munda cor me-
um, ac l bia mea,
omnípotens Deus,
qui l bia Isa e pro-
phet e c culo mun-
dasti ignito: ita me
tua grata misera-
tione dignare mun-
dare, ut sanctum
Evang lium tuum
digne v leam nun-
tiare. Per Christum
Dóminum nostrum.

Isaias igarlearen
ezpanak txingar  go-
riz garbitu zebazan
Jaungoiko alorodun
o rek nire biotz eta
ezpanak be garbitu
egizuz: olantxe zeu-
re e uki - atsegiñez
garbitu nagizu, zu-
re Ebangelio santua
bear dan lez iragar i
dagikedantzat. Jesu-
kristo gure Jauna-
ren bidez.

MEZEAREN BIGA EN ZATIA

Mezearen biga en asmua gogoratu bear dogu
emen: au da, gure oben eta gizon guztien gaizta-
kerien parkapena eskatzea. Jesukristo, Jaungoikoa-
ren Semea zure ta gizon guztien zo ak ordaintze-
ko il zan gurutzean. Eski i egiozu, ba Jaungoiko
Aitari bere Semearen odol agur ga ia zeure gaizta-
kerien ordan ez.

Ebangelioa

*Ebangelioa bear dan lez iragar teko Jaungoikoaren la-
guntza eskatu ondoren, meza-emol ea altara-esker aldera*

doa, ta antxe ipar aldera begira, ebangelioa irakurten dau. Iparak bere otz, edur eta ilunaz mundua zelan egoan adierazten dausku, ilunpe ta otz-ikaraz, deabruaren menpean, Jesukristo lura etori zan arte.

ÿ. Dóminus vobiscum.

R). Et cum spiritu tuo.

ÿ. Sequéntia (vel initium) sancti Evangelii secundum...

R). Glória tibi, Dómine.

i) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure ari-man be.

i) N. Santuaren Ebangelio - jaraipe-na.

e) Aintza zuri, Jauna.

Ondoren Ebangelioa irakurten dau «gurutze santu» egiñaz. Lenengo liburuaren gañean, eta Ebangelioaren azalpena gurutzeak emongo dauskula esan nai dau. Gero, bekoki, ao ta bular gañean guztioi adierazteko: Ebangelioak diñoanaz ez gareala lotsatu bear eta biotz eta ezpanetan euki bear dogula. Lenengo kristiñauak altarako kutxan gordetan eben, Jaunagaz batera, ta sarí irakuriaz, bertatik atera eroyen etsayak garaitzeko indara be.

(Domeka ta Jai nagusi bakotxaren Ebangelioak liburu onen azken-aldean aurkituko dozuz).

Ebangelioa amaitu ezkerro, laguntzaileak erantzuten dau:

Laus tibi Kriste.

Aintza zuri, Kristo.

Gero meza-emoleak mun-egiten dautso Ebangelioari esanaz:

Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

Irakurí dan Ebangelioagaitik parkatuak izan beitez gure pekatuak.

Baíro altara-erdira joaten da ta esaten dau:

CREDO in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cœli et terræ, visibílium ómnium et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Filium Dei unigénitum. Et ex Patre natum; ante ómnia sécula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Génitum, non factum, consubstantialem Patri; per

SIÑESTEN dot Jaungoiko bakaña, Aita aloroduna, zeru-luñen, agiri diran eta ez diran gauzen Egilea: ta bere Seme bakañ Jesukristo gure Jauna, gizaldi guztien aurretik Aitagandik jayo dana: Jaungoikoagandiko Jaungoikoa, argitiko argia, egiazko Jaungoikoagandik, egiazko Jaungoikoa. Soñtua ta ez egiña, Aitaren izakidea, gauza guz-

quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines, et propter nostram salutem descendit de cœlis. ET INCARNATUS EST DE SPÍRITU SANCTO EX MARIA VIRGINE: ET HOMO FACTUS EST. Cruxifixus étiam pro nobis: sub Póntio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tértia die, secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum: sedet ad dexteram Patris. Et íterum venturus est cum glória judicare vivos et mórtuos; cujus regni non erit finis. Et in Spíritum sanctum, Dóminum et vivificantem, qui ex Patre Filioque

tiak egin dituana. Gu gizonokaitik ta gure osasuna egi-teařen zeruetatik jatsia: ETA ESPIRITU SANTUAREN BIDEZ MARIA BIRJIÑAGAN ARAGIZTU ETA GIZON EGIN ZAN. Baita gugaitik izan zan gurutzean josia, Pontzio Pilatoren men-pean nekaldua ta eortzia be. Eta, Idazti deunak diñoenez, irugařen egunean beərbiztu zan. Eta zerura igon zan: Aitaren eskomaldean jesařita dago. Eta bařiro etoř-iko da aintzaz beterik, biziak eta ilak epaitzera: eta bere eřeñuak ez dau azkenik izango. Eta (siñesten dot) Espi-

procedit. Qui cum Patre et Fílio simul adoratur, et conglorificatur; qui locutus est per prophetas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi séculi Amen.

Meza-emoleak altareari mun egiten dautso ta erriaganantz itzulirik, esaten dau.

ÿ. Dominus vobiscum.

R). Et cum spiritu tuo.

Oremus.

ritu Santua, Jaun eta bizi-emolea, Aita ta Semeagandik datořena. Aita ta Semeagaz batera guřtu ta goretsia dana: Igarleen bidez itz-egin dauana. Eta Eleiza bakařa, deuna, katolikua eta apostoluekandikoa. Autořtzen dot obenak parkatzeko bataio bakařa. Eta itxaroten dot ilen biztue-rea. Eta datořken gizaldiko bizitzea. Olantxe.

i) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure ari-man be.

Otoitza.

MEZEAREN IRUGAÑEN ZATIA

Antziña, Eleizearen lenengo urteetan, kristiñau izateko asmoz Batioaren begira egozanak Eleizatik kanpora bialtzen ebezan, Eskintza edo *Ofertorioa* asten zanean.

Mezearen irugañen asmua gogoratu beaí dogu emen: au da, Jaunari eskeñak emotea guri ta gizon guztiai Berak egindako mesede asko, andi ta neuñigabeakaitik. Esan egizuz ba, biotz-biotzez eta meza-emoleagaz batera emen jañten diran otoitz edeñak.

Offertorium

Meza-emoleak bere eskuetan artzen dau azpiltxua Ostiaz eta, begiak zerurantz jasota gero, Osti gañera biurtzen ditu esanaz:

SÚSCIPE sancte Pater, omnípotens æterne Deus, hanc immaculatam hóstiam, quam ego indignus fámulus tuus offero tibi, Deo meo vivo et vero, pro innume-

Eskintza

ARTU egizu, Aita Deun Jaungoiko Alguztidun Betiko oñek, orbanbako Opari au, nik zure otsein gai ez nazan onek zuri, ene Jaungoiko bizi ta egiazko oñi, eskintzen

rabilibus peccatis,
 et offensionibus, et
 negligentis meis,
 et pro omnibus fi-
 delibus christianis
 vivis atque defunc-
 tis, ut mihi et illis
 proficiat ad salutem
 in vitam æternam.
 Amen.

dautzudan au, neu-
 re azkenbako oben,
 irain eta utsegiteen
 ordez, baita emen
 dagozan eta gañe-
 rako kristiñau bizi-
 ta ilen aldez be, ni-
 retzat lez orentzat
 be betiko bizitza-
 rako osasungari
 izan dadin. Olantxe.

*Mezako ardaoari bota bear dautsan ura bedeinkatzen
 dau, esanaz:*

DEUS, qui humanæ
 substantiæ dignita-
 tem mirabiliter
 condidisti, et mira-
 bilius reformasti:
 da nobis per hujus
 aquæ et vini mys-
 térium, ejus divini-
 tatis esse consor-
 tes, qui humanitatis
 nostræ fieri digna-
 tus est particeps,

MIRARIZ gizona
 egin eta mirari an-
 diagoz bariztau ze-
 ban Jauna: ardao ta
 ur onein ezkutukia-
 ren bidez, emoigu-
 zu: Jesukristo, zure
 Seme ta gure Jau-
 naren Jaungoikota-
 sunaren zorionkide
 izan gaitezán, Bera
 gure gizatasuna ar-

Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spíritus sancti Deus per omnia sécula seculorum. Amen.

tzeraño jatsi zan lez. Zugaz eta Espiritu Santuagaz beti bizi dan eta agintzen daun Se-me ori bide dala. Olantxe.

Meza-ontzia jasoaz, esaten dau:

OFFÉRIMUS, tibi Dómine, cálicem salutaris, tuam deprecantes cleméntiam: ut in conspectu divinæ majestatis tuæ pro nostra, et totíus mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

EDONTZI osasungarí au eskintzen dautzugu, Jauna, zure erukia eskatuaz, beronen usain gozoa zure aureraño igon dadin gure ta beste guztien onerako. Olantxe.

Gero eskuak altara gañean ipiñi ta, makurturik esaten dau:

IN spíritu humilitatis, et in ánimo con-

BIoTZ apal eta damutuok artu gagi-

trito suscipiamur a te, Dómine; et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hódie, ut placeat tibi, Dómine Deus.

zuz, Jauna, eta gure gauúrko opari au zure gogoko izan dadin zeuk egizu.

Orduan begiak zerurantz jaso ta Andra Mariaren sabelean Jaungoiko-Semea sórtu eban Espiritu Santuari, altara gañeko ogi ta ardaoa be Jesukristoren gorputz eta odol biúrta dagizala eskatzen dautso.

VENI, sanctificator omnípotens æterne Deus, et † bédedic hoc sacrificium tuo sancto nómini præparatum.

BETIKO Jaungoiko alorodun eta doneztalē ori, zatoz, arén, eta zeure izen Santuari eskiñiriko opari au bedeinkatu † egizu.

Atzamañak garbitzeko altara-muztuñera doa. Atzamañak garbitze órrek auxe adierazten dausku: Jesukristok Apostoluei oñak garbitu eutsezala ta Jaunañtu nai dauan edonok be garbi-garbi egon bear dauala.

LAVABO inter innocentes manus meas: et circúmdabo al-

NEURE eskuak érugabeen artean garbituko dodaz eta

tare tuum, Dómine.

Ut áudiam vocem laudis: et enarrem universa mirabilia tua.

Dómine, dilexi decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ.

Ne perdas cum ímpiis, Deus, ánimam meam: et cum viris sánguinum vitam meam.

In quorum mánibus iniquitates sunt: déxtera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocéntia mea ingressus sum: rédi-

zure altarea inguratuko dot, Jauna.

Gorespen-abotsa entzuteko eta zure mirari guztiak edestu edo zabaltzeko.

Jauna: zure etxearen edertasuna maite izan dot eta zure anditasunaren egontokia be bai.

Ez galdu, áren Jauna, gaiztoekaz batera nire arima, ezta gizon odolzalekaz nire bizi au be.

Orein eskuak bigabenez zikinduta dagoz eta euren ezkoya lapuřetaz beterik.

Baña nik bizibide garbi ta erugabea egin dot: gaizkatu

me me, et miserere
mei.

Pes meus stetit
in directo: in ecclé-
siis benedicam te,
Dómine.

Glória Patri...

nagizu ta eruki za-
kidaz.

Nire oñak bide
zuzenez ibili dira;
Eleiz - batzaíretan
bedeinkatuko zai-
tut, Jauna.

Aintza Aitari ta
Semeari ta Espiritu
Santuari. Len lez
orain eta beti ta
amaibako egunetan.
Olantxe.

*Altara erdira joaten da baíro ta zerbait makurturik
esaten dau:*

SÚSPICE, sancta
Tríntas, hanc obla-
tionem, quam tibi
offérimus ob me-
móriam passionis,
resurrectionis et
ascensionis Jesu
Christi, Dómini
nostri: et in hono-
rem beatæ Mariæ

ARTU egizu Iruta-
sun Deuna, opari
au: Jesukristo gure
Jaunaren nekaldi,
berbizkunde ta Igo-
kundearen gomutaz
eskintzen dautzu-
gu: baita Maria beti
Birjiña zorientsu-
aren, Joan Batiatzale

semper Virginitis, et beati Joannis Baptistæ, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et ómnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercédere dignentur in cœlis quorum memóriam agimus in terris. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Gizon pekatari bat dala gogoraturik, abadeak bere begiak erirantz biurtzen ditu eta beragaz batera otoitz-egiteko eskatzen dautse guztiei, esanaz:

ORATE, fratres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

zoriontsu, Pedro ta Paulo apostoluen eta beste Santu guztien opazibe, euroen omen eta dedurako ta gure osasunerako izan dadin, eta luñean goresten doguzanok zeruan bitarteko izan dakiguzan, Jesukristo gure Jaunaren izenean. Olantxe.

i) **O**TOITZ egizue, anayok, neurea ta zuena dan opari au Jaungoiko Aita alorodunari bere gogoko izan dakion.

SUSCÍPIAT Dóminus sacrificium de má-nibus tuis ad lau-dem et glóriam nó-minis sui, ad utili-tatem quoque nos-tram totiusque Ec-clésiæ suæ sanctæ.

e) ARTU begi Jaunak, zure eskue-tako opari ori bere izenaren gorespen eta aintzaz eta gu-re ta bere Eleiz Ama Deun osoaren onerako. Olantxe.

Ondoren meza-emoñeak otoitz ixilak esaten ditu.

MEZEAREN LAUGAREN ZATIA

Mezearen laugarren asmua gogoratu bear dozu orain: au da, bear dozuzan eskar eta mesede guztiak Jaunari eskatzea. Geure siñesmena biztu ta Jauna altara gañean ikusten dogula, naiz, artu ba-dogu, geure biotzetan daukagula, atsedean barik eskatu ta asko eskatu bear dautsagu. Mezearen laugarren zati au, guztietan ederena ta nagusiena, Prefazio edo Sañera deritxon otoitzaz asten da. Meza nagusian abadeak abestu egiten dau; beti bat eta bardiña ez da izaten: emen astegunetan sañien esaten dana ipinten dogu.

ÿ. Per ómnia sé-cula seculorum.

R). Amen.

i) Gizaldien gi-zaldi guztietan.

e) Olantxe.

ÿ. Dóminus vobiscum.

R). Et cum spíritu tuo.

ÿ. Sursum corda.

R). Habemus ad Dóminum.

ÿ. Grátias agamus Dómino Deo nostro.

R). Dignum et justum est.

VERÉ dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, per Christum Dominum nostrum: per quem Majestatem tuam

i) Jauna, zuekin bego.

e) Baita zure ari-man be.

i) Gora, biotzok!

e) Jaunagan daukaguz.

i) Eskeñak damotsaguzan geure Jaun eta Jaungoikoari.

e) Gauza bidezko ta zuzena da.

GAUZA bidezko ta zuzena, egoki ta osasungarria da beti ta alde guztietan guk Zuri eskeñak emotea, Jaun santu, Aita alorodun, betiko Jaungoiko oñi, Jesukristo gure Jaunaren bidez. Berau bide dala, Jaun andi

laudant Angeli,
adorant Domina-
tiones, tremunt Po-
testates. Cœli Cœ-
lorumque virtutes
ac beata Seraphim
solia exultatione
concelebrant, cum
quibus et nostras
voces, ut admitti
jubeas deprecamur,
supplici confessione
dicentes:

Sanctus, Sanc-
tus, Sanctus, Dómi-
nus Deus Sábaoth.
Pleni sunt cœli et
terra gloria tua.
Hosanna in excel-
sis. Benedictus †
qui venit in nómine
Dómini. Hosanna
in excelsis.

ori goosten zaitue
Agintariak, ikara-
tzen dira Aldunak.
Goyak eta goiko
Indárdunak, ainge-
ru Gartsuekaz ba-
tera, pozez ospa-
tzen zaitue. Gure
abotsak be óreina-
kaz batera on-ártu
egizuz, apaltasunez
autoártzen zaitugu
-ta esanaz:

Santua, Santua,
Santua, gizon eta
aingeruen Jaungoi-
koa. Zeru-luák zu-
re aintzaz beterik
dagoz. Aintza go-
yetan Zuri. Onetsia
(bedeinkatua) Jau-
naren izenean da-
tořena. Aintza go-
yetan.

Zeru-luák Jaungoikoaren aintzaz beterik ba-
-dagoz, gure biotzak be, Jaunagazko maitasun eta
eskař-onez bete-beterik begoz.

«Canon» deritxon zatia

Emen Mezearen baúu-baúuko mamiñean saítzen gara. Orain meza-emoleak esango dituan otoitzak, lenengo kristiñauak esan oi ebezan otoitz berberak dira.

1.—*Lenen*, Eleiza osoaren alde eskatzen dau, gero bere gogokoen alde.

2.—*Berealaxe*, zeruko santuen laguntza eskatuko dau, Andra Maria ta gorengo santuena batez be.

3.—*Urengo*, opari-gañean bere eskuak ipinten ditu ta ontzat aítzeko eskatzen dautso Jaunari.

4.—Azken-aparian lez, ogi-ardaoak Jesukristoren Gorputz eta Odol agurígaíri biúrtzen dira.

5.—Jesukristo. altara gañean dagoala, Jaungoiko Aitari oparitzat eskintzen dautso. Lege Zaíeko Opari berezienak era berean goratuaz.

6.—Garbitokiko arimen alde eskatzen dau gero.

7.—Azkenez, Aita gurea ta Jaun-aítu auíeko otoitzak esanaz, mezearen zati au amaitzen da.

1) — Eleiza osoaren aldezko otoitza

TE ígitur, cleméntissime Pater, per Jesum Christum Fílium tuum Dóminum nostrum súplices rogamus ac pétimus uti accepta hábeas, et benedi-

ZURI, Aita guztiz eúkioía zarean oíri, auzpaz eskatzen dautzugu, zeure Se-me Jesukristo gure Jaunaren bidez emoi † oneik, eskin-tzari † oneik, opari

cas, hæc † dona,
 hæc † múnera, hæc
 † sancta sacrificia
 illibata, in primis
 quæ tibi offérimus
 pro Ecclésia tua
 sancta cathólica:
 quam pacificare,
 custodire, adunare,
 et régere digneris
 toto orbe terrarum,
 una cum fámulo
 tuo Papa nostro N.,
 Antíste nostro N.,
 et ómnibus ortho-
 doxis, atque cathó-
 licæ et apostólicæ
 fidei cultóribus.

santu † oneik áren
 ontzat ártu ta be-
 deinkatu daizuzala.
 Lenen zeure Eleiza
 deun osoaren alde
 eskintzen dautzu-
 guz, baketu, jagon,
 batu ta zuzendu
 dagizun lúr zabal
 osoan: baita zure
 zerbitzari Aita San-
 tu (*izena esan*) gure
 Gotzain (*izena esan*)
 ta apostoluekandi-
 ko siñeste katoli-
 kuan bizi diran
 guztien alde be.

BIZIEN ONERAKO ESKARIAK

Abadeak, Mezea eskiñi dauna ta bere senideak
 gogoratzen ditu lenen).

MEMENTO, Dómi-
 ne, famulorun fa-
 mulárumque tua-
 rum N. et N.

GOMUTAU zaitez,
 Jauna, zeure men-
 peko otsein I ta I
 etzaz.

(Zeuen senide, lagun ta ongileen izenak gogoratu).

ET ómnium circumstántium, quorum tibi fides cógnita est, et nota devótio: pro quibus tibi offérimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque ómnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolunitatis suæ tibi-que reddunt vota sua æterno Deo, vivo et vero.

BAITA emen dagozan guztietzaz be, siñesmen onekoak eta eraspentsuak dirala ondo dakizu-ta. Opari goragañi au euren alde eskitzen dautzugu, eta eurak be, euren buru ta senideen alde, arimen gaizkapena, betiko osasun eta zoriona jadesteko ustez, eskintzari oneik zuri, egizko ta betiko Jaungoiko bizi oñi, egiten dautzuez.

2)—Zeruko done (santu) ta Andra Maria'ren laguntza eskatzeko otoitza

COMUNICANTES, et memoriam venerantes, in primis

GUZTIOK alkarturik, Andra Maria, Jesukristo gure Jaun

gloriosæ semper
 virginis Mariæ, Ge-
 nitricis Dei et Dó-
 mini nostri Jesu
 Christi: sed et bea-
 torum Apostolo-
 rum ac Mártýrum
 tuorum Petri et
 Pauli, Andreae, Ja-
 cobi, Joannis, Tho-
 mæ, Jacobi Phi-
 lippi, Bartolomæai,
 Matthei, Simonis
 et Thaddhæi; Lini,
 Cleti, Clementis,
 Xisti, Cornélii, Ci-
 priani, Lauréntii,
 Chrysógoni, Joan-
 nis et Pauli, Cos-
 mæ et Damiani, et
 ómnium Sancto-
 rum tuorum; quo-
 rum, méritis preci-
 busque concedas,
 ut in ómnibus pro-
 tectionis tuæ mu-

eta Jaungoikoaren
 Amaren izena lenen
 gúrtu ezkerro, zo-
 rioneko Apostolu
 ta Martiri Pedro ta
 Paulo, Andres, San-
 tiago, Joan, Tomas,
 Santiago, Felipe,
 Bartolome, Mateo,
 Simon eta Tadeo,
 Lino, Kletto, Kle-
 mente, Sisto, Kor-
 nelio, Zipriano, Lo-
 renzo, Krisogono,
 Joan eta Paulo, Kos-
 me ta Damiano ta
 Santu guztiena be-
 gurtzen dogu, ta
 onein irabazi ta
 otoitzen bidez es-
 katzen dautzugu
 gauza guztietan zu-
 re laguntzaren in-
 dańak babestu ta
 jagon gaizala. Jesu-
 kristo gure Jaun ber

niamur auxilio. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

3) — Bere oparia ontzat aítzeko eskatzen dautso meza emoleak Jaungoikoari

HANC igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ famíliæ tuæ, quæsumus, Dómine, ut placatus accípias: diesque nostros in tua pace disponas, atque ab æterna damnatione nos éripi, et in electorum tuorum júbeas grege numerari: Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in

-beraren bidez.

Olantxe.

ZURE seme guztiok eskintzen dautzugun mentasunezko opari au, a'ren ontzat, artu egizu geure Jaun o'rek: bakezko bizibidea emoiguzu ta betiko ondamenditik gure buruak gordeaz, zeure autuen artaldean artu gagizuz, Jesukristo gure Jaunaren izenean.

Olantxe.

Opari au, zeuk Jaungoiko o'rek, be-

ómnibus, quæsumus, bene + dictam, adscri + ptam, ra + tam, rationábilem, acceptabilem-que fácere digneris: ut nobis Cor + pus et San + guis fiat dilectíssimi Fílii tui Dómini, nostri Jesu Christi.

dein + katu, ber + ezi, ontzat + artu, guztiz bidezko ta zeure gogoko egin dagizula eskatzen dautzugu, zure Seme maite-laztan Jesukristo gure Jau-naren Gor + putz eta o + dol biurtu dakigun.

**4) — Azken avarian lez, ogi ta ardaoa
Jesukristoren gorputz eta odol
biurtzen ditu**

Qui pridie quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerábiles manus suas: et elevatis óculis in cœlum, ad te Deum Patrem suum omnipotentem, tibi grátias agens, bene + dixit, fregit, deditque dis-

ONEK, bere Nekaldi auñeko egunean ogia bere esku santu agurgaríetan artu eban, eta begiak gorra, zugana bere Aita Jaungoiko alorodun oñegana jasoaz eta zuri eskañak emonaz, bedein + katu ta zatitu eban

cípulis suis, dicens:
Accípite, et man-
ducate ex hoc om-
nes.

HOC EST ENIM
CORPUS MEUM

SÍMILI modo post-
quam cœnatum est,
accípiens et hunc
præclarum Cálí-
cem in sanctas ac
venerábiles manus
suas: item tibi grá-
tias agens, bene †
dixit, deditque dis-
cipulis suis, dicens:
Accípite et bíbite
ex eo omnes.

HIC EST ENIM CA-
LIX SANGUINIS MEI,
NOVI ET ÆTERNI
TESTAMENTI (MYS-
TERIUM FIDEI), QUI
PRO VOBIS ET PRO
MULTIS EFFUNDE-

eta bere ikaslai
emon eutsen, esa-
naz: Artu ta jan egi-
zue onetatik guz-
tiok.

AU NEURE
GORPUTZA DA-TA

ERA berean, apal-
-ostean edontzi (ka-
liz) bikain au bere
esku santu ta guí-
gañietan ártu eban:
zuri bañiro eskañak
emonaz bedein †
katu eban eta bere
ikaslai emon eutsen,
esana z: Ártu ta
edan egizue oneta-
tik guztiok:

AUXE DA, BA, NI-
RE ODOL - ONTZIA,
TESTAMENTU BARRI
TA BETIKOA (SIÑES-
TE-EZKUTUKIA) ZU-
EN ETA BESTE AS-
KOREN PEKATUAK

TUR IN REMISSIO-
NEM PECCATORUM.

HÆC QUOTIES-
CUMQUE FECERITIS
IN MEI MEMORIAM
FACIETIS.

PARKATZEKO IXURI-
KO DANA.

GAUZA ONEIK
EGIN DAIZUEZAN
BAKOTXEAN NIRE
GOMUTAZ EGIKE-
ZUEZ.

Meza-emoleak *Osti deuna* jasoten dauanean, be-
rari begiratuaz esazu: **Neure Jaun eta neure
Jaungoikoa.**

(7 urte ta 7 berogeiko parkapen-egunak, Pio X'g. Lotazilaren
18'an, 1907).

Odol-Deuna jasoten dauanean, esan: **Aita Beti-
koa, Jesukristoren Odol guztiz gu'rga'ria
eskintzen dautzut neure pekatuen ordañez
eta Eleiza-Amaren beañizanetarako.**

(100 eguneko parkapenak. Pio XII'g.)

**5) — Jesukristoren gorputz-odol agur'ga'riak
Jaungoiko Aitari eskintzen dautsaz
meza-emoleak**

UNDE et mémoires
Dómine, nos servi
tui, sed et plebs tua
sancta, ejusdem
Christi Fílii tui
Dómini nostri tam
beatæ passionis,

ORI dala - ta, guk
zure otsein oneik
eta zeure e'ri osoak,
Jesukristo gure Jau-
naren Nekaldi deu-
na, ba'enditiko ber-
bizkundera eta ze-

necnon et ab ínfe-
ris resurrectionis,
sed in cœlos glo-
riosæ ascensionis:
offérimus præcla-
ræ majestati tuæ
de tuis donis ac da-
tis, Hóstiam † pu-
ram, Hóstiam †
sanctam, Hóstiam †
inmaculatam, Pa-
nem † sanctum vi-
tæ æternæ, et Cá-
licem † salutis pér-
petuæ.

SUPRA quæ propí-
tio ac sereno vultu
respícere digneris:
et accepta habere,
sicuti accepta habe-
re dignatus es mú-
nera púeri tui justí
Abel, et sacrificium
patriarchæ nostri
Abrahæ, et quod
tibi óbtulit summus

ruetarako bere igo-
kunde aintzatsua
geure gomutan do-
guzala, zuri Jaun
andi ta bikain oñi
eskintzen dautzugu,
zeuk emondako doe
ta emoyetatik. Opa-
ri † garbi, Opari †
santu, Opari † eñu-
gabea, betiko bizi-
tza emoten dauan
Ogi † deuna ta be-
tiko osasuna dakañ-
en † Edontzia.

OPARI oneik abegi
on eta eñukioñez
begiratu ta ontzat
aítu egizuz, añen,
Abel zeure otsein
onaren emoyak,
Abraan gure Eñka-
bearen Oparia ta
Melkisedek zure
abade nagusiak
opaldu eutzun Opa-

sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Gero, makurturik esaten dau:

SÚPPLICES te rogamus, omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tuæ: ut quotquot, ex hac altaris participatione, sacrosanctum Filii tui Cor + pus, et San + guinem sumpsérimus, omni benedictione cœlesti, et grátia repleamur. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

ri deuna, eskintza oírbangea, ontzat artu zebazan lez.

ZURI, Jaungoiko alorodun oíri, airen bai airen eskatzen dautzugu opari on-eik zeure goiko altara oíretara, zeure anditasunaren aúrra eroateko zeure aingeru deunari agindu dagiozula, emengo altara onetatik zure Semearen Gor + putz eta O + dol deunak artuko doguzan guztiok, zeruko onespen eta eskaéz be-teak izan gaitazan. Jesukristo gure Jaun ber-beraren bidez. Olantxe.

6) — **Iñen aldezko eskariak**

MEMENTO étiam,
Dómine, famulo-
rum famularumque
tuarum N. et N.,
qui nos præcesse-
runt cum signo fí-
dei, et dórmiunt in
somno pacis.

(Senide, lagun eta garbitokian aztuta dagozan arima gaixoen alde eskatu emen).

IPSIS, Dómine, et
óm nibus in Christo
quiescéntibus, lo-
cum refrigerii, lucis
et pacis, ut indúl-
geas, deprecamur.
Per eundem Chris-
tum Dóminum nos-
trum. Amen.

(Negar-samin, ilobi eder eta lorak ez dabez arin-
duten arima gaixoen nekeak; otoitz, egite on eta,
batez be, meza santuak baño).

GOMUTAU zadiz,
Jauna, gure auřetik
siñestedun bizi izan
ziran eta orain ba-
kezko lotan dago-
zan I. I. zeure zer-
bitzarietzaz be.

ONEIK eta Kristo-
ren aiskitasunean il-
diran beste guztiak
betiko atsegin, argi
ta bakea dagozan
lekura eroan daizu-
zala eskatzen dau-
tzugu Jaun oři, Je-
sukristo gure Jau-
naren izenean.

Olantxe.

NOBIS quoque peccatóribus fámulis tuis, de multitudíne miserationum tuarum sperántibus, partem áliquam et societatem donare digneris cum tuis sanctis Apóstolis et Martyribus: cum Joanne, Stéphano, Mathia, Bárnaba, Ignátio, Alexandro, Marcelino, Petro, Felicitate, Perpétua, Agatha, Lúcia, Agnete, Cæcília, Anastásia, et ómnibus Sanctis tuis, intra quorum nos consórtium, non æstimator mériti- sed véniaë, quæsumus laárgitor admitte. Per Christum Dóminum nostrum.

ZURE eúki andi-ugarian geure us-tea daukagunoi, guri pekatarioi be, eúki órétatik zerbait egiguzu eta zeure Bidali (Apostolu) ta Ziñopa (Martiri) done Joan, Esteban, Matias, Bernabe, Iñazio, Alejandro, Marzelino, Pedro, Felizitas, Perpetua, Ageda, Luzia, Ines, Zezilia, Anastasia ta beste santu guztien baltsuan aítu gairuz; euren lagun eta zorikide egin gaizuzala eskatzen dautzugu, ez gure irabaziakaitik, zure eúki samur origaitik baño. Jesukristo gure Jaunaren ize-nean.

PER quem hæc
ómnia, Domine,
semper bona creas
sanctí + ficas, viví
+ ficas, bene + dícis,
et præstas nobis.

Per ip + sum; et
cum ip + so, et in
ip + so, est tibi
Deo Patri + omni-
potenti, in unitate
Spiritus + Sancti,
omnis honor et gló-
ria.

7) — Aita gurea

Meza-emolea Jaunaítzera doa; baña bere biotza gertu edo prestetako biderik onena otoitza dala gogoraturik, *Aita gurea*; Jesukristok bere agoz irakatsi euskun otoitz edeía esaten dau lenago.

ÿ. Per ómnia sé-
cula seculorum.

R). Amen.

ONEIK on guztiok,
Jesukristoren bidez,
egiten, dones + ten,
indaí + tzen, be-
deinka + tzen eta
emoten dauskuzuz
beti, Jaun oírek.

Bere + bidez, be-
ra + gaz eta bera +
gan zuri Aita aloro-
dun oíri, Espiritu
Santuagaz batean
dedu ta aintza guz-
tia dagokizu.

i) Gizaldien gi-
zaldi guztietan.

e) Olantxe.

OREMUS

PRÆCEPTIS salutáribus móniti et divina institutione formati, audemus dicere.

Pater noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum: advéniat regnum tuum: fiat vóluntas tua sicut in cœlo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hódie: et dimitte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem.

ÿ. Sed líbera nos a malo.

R). Amen.

OTOITZA

AGINTZA OSASUNgaríz eta Jaungoiko beraren irakaskintzaz oartu ta irakatsiak izan garenok, ausartzen gara esaten: Aita Gurea, zerruetan zagozana: santifikadu bedi zure izena; betorkigu zure éreñua; egin bedi zure borondatea zeruan lez lúrean be. Emoiguzu gaur geure eguneroko ogia; parkatu eiguzuz geure zořak, geuk gure zořdunai parkatzen dautseguzan lez; eta ez eiguzu itxi tentaziñoan jausten, baña gatxetik jagon gaizuz. Amen.

(Meza-emoñeak «Amen» ixilik erantzuten dau: gero «Libera» esanaz, dañai.

Otoitz guztietan edeñena *Aita gurea* da: batetik Jesukristok berberak irakatsi euskulako, bestetik *zazpi eskabide*, zein baño zein edeñagoak, daukazalako.

Lenengoan: Jaungoikoaren izena luñaso guztian ezagutua ta guñtua izan dadila eskatzen dogu.

Bigarenean: Jaungoikoaren jaurgo ta agintzea eldu dakigula; au da: Berak agindu dagiala gure arimetan emen luñean eta gero betiko zoriona emon daigula zeruan.

Irugarnean: Jaungoikoaren naya egin daigula luñean gagozanok, zerutañak egiten daben baizen ondo.

Laugarnean: Gorputz eta arimaren janaria eskatzen dautsagu Jaunari.

Boskarnean: Geure obenak parkatu daiguzala, geuk geure arerioai parkatzen dautseguzan lez.

Seigarnean: Deabruaren ziltzaldi edo tentaziñoetatik jagon gaizala.

Zazpigarnean: Gorputz eta arimaren gaitz guztiak gugandik aldendu dagizala).

LÍBERA nos quæsumus Dómine, ab ómnibus malis præteritis, præsentibus

JAGON gaizuz, añen, Jaun oñek, lenago-ko, oraingo ta gero-ko gaitz guztietatik,

et futuris: et intercedente beata et gloriosa semper Vírgine Dei Genitrice María, cum beatis Apóstolis tuis Pedro et Paulo, atque Andrea, et ómnibus Sanctis, da propítius pacem in diebus nostris ut ope misericórdiæ tuæ adjuti, et a peccato simus semper líberi, et ab omni perturbatione securi.

Gero meza-emoleak Osti Deuna altara gañean iruzati egiten dau, esanaz:

PER eundem Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit et regnat

eta Jaungoikoaren Ama zorientsu ta Aintzatsua, Maria beti Birjiña, zure Apostolu Pedro ta Paulo ta gañerako Santuak bitarteko doguzala, geure bizitzaldi onetan bakkea emoiguzu, zeure erukia lagun yakula, pekatutik betiazke ta bere naspil guztietatik jarein izan gaitezán.

JESUKRISTO gure Jaun eta zure Seme gizaldien gizaldietan Zugaz eta Espiritu Santuagaz ba-

in unitate Spíritus
Sancti Deus.

Per ómnia sécula
seculorum.

R). Amen.

ÿ. Pax † Domini
sit † semper vobis
† cum.

R). Et cum spíri-
tu tuo.

Eskuan daukan Osti zatitxua Odol-ontzira botaten dau esanaz:

HÆC commixtio et
consecrátio Cór-
poris et Sánguinis
Dómini nostri Jesu
Christi fiat acci-
piéntibus nobis in
vitam æternam.
Amen.

Osti zatitzeak Jesukristoren neke-oñazeak adierazten dauskuz.

Odol-ontzira botaten dan Osti zatiak, Jesukristo Abraan'en baéndira jatsi zala adierazten dau.

tera bizi dan eta
agintzen dauanaren
izenean.

e) Olantxe.

i) Jaungoikoaren
† bakea zuekin †
bego † beti.

e) Eta zure ari-
man be bai.

JESUKRISTO gure
Jaunaren Gorputz
eta Odolaren alkar-
tze deun au, aítuko
doguzanoi betiko
bizitzarako izan be-
kigu. Olantxe.

Ostia ta odola kalizean alkařegaz nasteteak, Jesukristoren berbizkundera adierazten dauskue, bere gorputz eta arimea iġobitik urteiteko baġiro alkařganatu ziran-ta.

Bere bulařa iru bidař joten dau, esanaz:

AGNUS Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

GIZONEN obenak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori, eřuki zakiguz.

Gizonen obenak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ori, eřuki zakiguz.

Gizonen obenak kentzen dozuzan Jaungoiko-Bildots ořek, bakea emoi-guzu.

Emen, azkenez, meza-emoġleak Jesukristo Bildots otzanari bakea eskatzen dautso: au da, pekatu bako bizibide onak emon daroan bařeneko bake ezti-goza, pekatariak atsegin eta zorakerietan alpeř-alpeřik bilatzen daben bakea: *non est pax impiis*. Auxe bake au eskatzen dau Eleiza osoarentzat be, ondoren esaten dauan otoitzean. Bařeneko bake edeř ori eskatu egizu zuk be.

DÓMINE Jesu
Christe, qui dixisti
Apóstolis tuis: Pa-
cem relinquo vobis,
pacem meam do
vobis: ne respicias
peccata mea, sed
fidem Ecclesiæ tuæ:
eamque secundum
voluntatem tuam
pacificare, et coa-
dunare digneris.
Qui vivis et regnas
Deus, per omnia
sécula seculorum.

Amen.

ZEURE apostoluei
«neure bakea izten
dautzuet, neure ba-
kea damotzuet»
esan zeuntsen Jesu-
kristo neure Jauna;
áren nire obenak ez
egizuz begiratu, zeu-
re Eleizearen siñes-
mena baño, eta zeu-
re nayaren arauz,
baketu ta bat-egizu,
amaibako egunetan
bizi zarean eta agin-
tzen dozun Jaun-
goiko orek. Olan-
txe.

Meza nagusietan meza-emoleak bere eskomal-
dekoa laztantzen dau, bakea emonaz eta onek ge-
ro, ezkeáaldekoa.

Gero jaraitzen dau:

DÓMINE Jesu
Christe, Fili Dei vi-
vi, qui ex voluntate

JESUKRISTO neure
Jaun, Jaungoiko
biziaren Semea, Ai-

Patris, cooperante
 Spírítu sancto, per
 mortem tuam mun-
 dum vivificasti:
 libera me per hoc
 sacrosanctum Cor-
 pus, et Sánguinem
 tuum, ab ómnibus
 iniquitátibus meis,
 et universis malis;
 et fac me tuis sem-
 per inhærerere man-
 datis, et a te num-
 quam separari per-
 mittas. Qui cum
 eodem Deo Patre
 et Spírítu Sancto
 vivis et regnas
 Deus in sécula se-
 culorum.

Amen.

PERCÉPTIO Córpo-
 ris tui, Dómine Je-
 su Christe, quod ego
 indignus súmere
 præsumo, non mihi

taren naya zalako,
 Espiritu Santua la-
 gun, gizadia bizi-era-
 zo zenduana: zeu-
 re Gorputz - Odol
 agurgaríen bidez,
 neure oben eta bes-
 te gaitz guztietatik
 azkatu ta jagon na-
 gizu, eta zeure
 aginduai beti dau-
 tsedala ta zeugan-
 dik iñoz aldendu
 barik bizi naitela
 egizu, Jaungoiko
 Aita ta Espiritu San-
 tuagaz batera beti
 bizi zarean eta agin-
 tzen dozun Jaun-
 goiko orek.

Olantxe.

JESUKRISTO neure
 Jauna, nik oretara-
 ko gai ez nazan
 onek, orain artzeko
 asmua dodan zure

provéniat in iudí-
cium et condemna-
tionem; sed pro tua
pietate prosit mihi
ad tutamentum
mentis et córporis,
et ad medelam per-
cipiendam. Qui vi-
vis et regnas cum
Deo Patre in unita-
te Spíritus Sancti
Deus, per omnia
sécula seculorum.

Amen.

Belaunikatzen da ta gero esaten dau:

PANEM coelestem
accipiam en nomen
Domini invocabo.

*Eskeřeko eskuan Osti Santua artu ta iru bidar bulara
joten dau, esanaz:*

Gorputza, neure
burua galtzeko epai-
-bidea ez bekit,
ařen, izan: zeure
erukia bide dala,
neure gorputz eta
arimea zaindu ta
euren sendabidea
artzeko baño. Ori
daskatzuk zuri,
Jaungoiko Aita ta
Espiritu Santuagaz
batera amaibako
egunetan bakaldun
bizi zarean orı.

Olantxe.

ZERUKO ogia artu-
ko dot eta Jaunari,
laguntzera datořki-
dan, dei egingo
dautsat.

DOMINE, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

Gero Osti Santuaz gurutzea egiten dau, esanaz:

CORPUS Domini nostri Jesu-Christi custodiat animam meam in vitam æternam. Amen.

JAUNA, Zu nire etxean sartzeko ez naz ni duin, baña itzez bakañik esaizu ta nire arimea osatuko da.

JESUKRISTO gure Jaunaren Gorputz onek nire arimea betiko bizitzarako jagon begi. Olantxe.

Orduan pizka baten ixilik gelditzen da: bitartean Jauna artzeko dagozanak altarara uñeratzen dira ta *Confiteor* (Nik pekatari onek) esan begie.

Gure Eleiza Amak meza entzuten dan bakoitzean, Jauna artzea be nai leuke; ezin ba-dogu, *Gogozko Jaunartzea* egin beintzat, 144'gañen oñaldean ipiñi dan lez.

Ondoren meza-emoleak Osti apuñak batzen ditu, esanaz:

QUID retribuam Dómino pro ómnibus quæ retribuit

¿ZER emongo dau-tsat Jaunari egin daustazan on guz-

mihi? Cálicem salutaris accípiam, et nomen Dómini invocabo. Laudans invocabo Dóminum, et ab inimicis meis salvus ero.

tien ordez? Edontzi osasungarí au artu ta Jaunaren izenari ots-egingo dautsat. Jauna goresten dodala bere laguntza eskatuko dot eta neure arerioetatik gaizkatuko nau.

Gero Odol deuna artzen dau, esanaz:

SANGUIS Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam. Amen.

JESUKRISTO gure Jaunaren Odol on-ek nire arimea betiko bizitzarako ja- gon begi. Olantxe.

Ardao pizka bat meza-ontzian artzen dau, esanaz:

QUOD ore sumpsi- mus, Dómine, pura mente capiamus; et de múnere tempo- rali fiat nobis remé- dium sempiternum.

Aoz artu dogun au, Jauna, gogo gar- biz eukiteko eskaña emoiguzu eta biz- taldi onetako emaitz au betiko osasun biurtu bekigu.

Ardao ta ura ontzian nastetan ditu esanaz:

CORPUS tuum Dómine, quod sumpsi, et Sanguis, quem potavi, adhæreat viscéribus meis: et præsta, ut in me non remáneat scélerum mácula, quem pura et sancta referunt sacramenta. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

ARTU dodazan zure Gorputz-Odolaren eírayei iratsi bekioez, Jauna, eta sakramentu garbita deun oneik alikatu naberen onegan, gaiztakerien órbanik ez bedi gelditu. Egizu ori, amaibako egunetan bizi zarean eta agintzen dozun Jaun oírek. Olantxe.

Ur-ardaoa artu ezkerre, edontzia garbitzen dau. Gero altara musturera doa «Communio» deritxon meza-ataltxua irakurteko. Ondoren diño:

ÿ. Dominus vobiscum.

R). Et cum spiritu tuo.

i) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure ari-man be.

Emen Jaunaírtu ondorengo otoitzak irakurten ditu ta gero erdira biurturik esaten dau:

ÿ. Dóminus vobiscum.

i) Jauna zuekin bego.

R). Et cum spíri-
tu tuo.

ÿ. Ite, Missa est.
(vel)

ÿ. Benedicamus
Domino.

R). Deo gratias.

e) Baita zure ari-
man be.

i) Zoaze, Mezea
amaitu da. (edo)
Onetsi daigun Jau-
na.

e) Jaungoikoari
eskeřak.

Meza-emořeak altara erdian makuřturik, diřo:

PLÁCEAT tibi, sanc-
ta Trínitas, obse-
quium servitutis
meæ, et præsta, ut
sacrificium quod
óculis tuæ majesta-
tis indignus óbtuli,
tibi sit acceptábile,
mihique, et ómni-
bus pro quibus
illud óbtuli, sit, te
miserante, propitiá-
bile. Per Christum
Dóminum nostrum.
Amen.

IRUTASUN Deuna:
zure otsein onen
oparia zure gogoko
izan bedi, eta gai ez
nazan onek zuri,
Jaungoiko andi oři,
opaldu dautzudan
eskintz au ontzat
ařtu egizu, ta, Zu
erukioř izanik, niri
eta euren alde eski-
ņi dodan guztiai
osasungaři izan be-
kigu. Jesukristo gu-
re Jaunaren izene-
an. Olantxe.

Altareari mun-egiñik, biurtzen da ta eria bedeinkatzen dau, esanaz:

Benedicat vos
omnípotens Deus.

Pater, et Fílius,
et Spíritus Sanctus.

R). Amen.

ÿ. Dóminus vo-
biscum.

R). Et cum spíri-
tu tuo.

ÿ. Inítium sancti
Evangélii secundum
Joannem.

R). Glória tibi,
Dómine.

IN principio erat
Verbum, et Ver-
bum erat apud
Deum et Deus erat
Verbum. Hoc erat
in principio apud
Deum. Omnia per
ipsum facta sunt: et

Jaungoiko aloro-
dun, Aita eta Seme
eta Espíritu San-
tuak bedinkatu za-
giezala.

e) Olantxe.

i) Jauna zuekin
bego.

e) Baita zure ari-
man be.

i) Ebangelio san-
tuaren asiera Joan-
ek dakaírenez.

e) Aintza zuri,
Jaun oíi.

LENENEAN bazan
Aditza (Jaungoiko
-Semea) ta Adi-
tza Jaungoikoagan
egoan eta Jaungoi-
ko zan Aditza. Au
lenendik egoan
Jaungoikoagan.

sine ipso factum est nihil quod factum est; in ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum

Guztiak bere bidez egiñak dira ta egin-dakorik ezer be ez da egin bera barik. Beragan egoan bizitza ta bizitzau gizonen argia zan; eta argiak ilunetan argi-dagi, eta ilunak bera ez eben artu. Jaunak bialduriko gizon bat izan zan, Joan eritxona. Au siñespidetzat etoñi zan, argiari siñespideta emon egion, bere bidez guztiak siñetsi egien. Bera ez zan argia, argiari siñispidea emon beañ eutsona baño. Egiazko argia (*beste ori*) zan, luñaso onetara datoñen edozein gizon argitzen daun *argia*. Luñean egoan eta luña bere

non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. *Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.*

R. Deo gratias.

bidez egiña da, ta luékoak bera ez eben ezagutu. Bereakana etoñi zan eta bereak ez eben artu. Baña Bera artu eben guztiai, bere izenean siñisten dabena, Jaungoikoaren seme izateko almena emon dautse. Oneik ez dira odoletatik soñtu, ez aragi-senetik ez gizonaren naitik, Jaungoiko agandik baño. *Eta Aditza gizon egin zan eta gurre artean bizi, eta bere aintza ikusidogu, Aitagandiko Seme bakañari, eskañ eta egiz beteari, dagokion lako aintza.*

e) Jaungoikoari eskeñak.

MEZA-IXILAREN ONDOREN ESATEKO**XIII'GAREN LEON AITA SANTUAK****AGINDURIKO ESKARIAK**

(300 egun. park.)

Meza-emoleak erriagaz batera «iru Agur Maria» esaten ditu, ta gero:

Salve Regina

MATER misericordiae.

Vita, dulcedo et spes nostra, salve.

Ad te clamamus exsules filii Evæ.

Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrymarum valle.

Eja ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte.

Et Jesum benedictum fructum

Agur Eregiña

AGUR Eregiña, Ama erukioña, geure bizitza, gozotasun eta itxaropena, agur. Zuri deyez gagoz Ebaren ume erbestetuok: antsiz, eta negarez gatoñkizuz negar-eri onetan. Ea bada, geure bitarteko Andrea, zeure begi erukitsu oreik gugana biurtu egizuz, eta erbeste onen ondoren erakuskuzu Je-

ventris tui nobis
post hoc exsilium
osténde.

O clemens.

O pia, o dulcis
Virgo Maria.

Ÿ. Ora pro no-
bis, Sancta Dei Gé-
nitrix.

R). Ut digni effi-
ciámur promissió-
nibus Christi.

OREMUS

DEUS refúgium
nostrum et virtus,
populum ad te cla-
mantem propítius
réspice; et interce-
dente gloriosa et
inmaculata Virgi-
ne Dei Genitrice
Maria cum beato
Joseph ejus Spon-
so, ac beatis Após-
tolis tuis Petro et

sus, zeure sabeleko
seme onetsi ori. O
biotz-bigun! O éru-
kioí! O Maria Birji-
ña gozoa! Gure al-
dez otoi egizu,
Jaungoikoaren Ama
done oírek, Jesu-
kistoren agintza-
riak jadetsi daike-
guzan.

Olantxe.

OTOITZA

GURE igesleku ta
indaía zarean Jaun-
goikoa, deyez da-
gokizun eíi au éru-
kiz begiratu egizu;
ta Birjiña órban-
ge ta aintzatsua, Ma-
ria Jaungoikoaren
Ama, Jose bere ez-
kontide zorion-
tsua, Pedro ta Paulo
zure apostoluak eta

Paulo, et ómnibus Sanctis, quas pro conversione peccatorum, pro libertate et exaltatione sanctæ matris Ecclésiæ, preces effundimus, misericors et benignus exaudi. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amem.

INVOCATIO

SANCTE Michaël Archángele, defende nos in prælio; contra nequítiam et insídias diáboli esto præsídiu.— *Imperet illi Deus, súpplices deprecamur: tuque, Princeps militiæ cœlestis, Sátanam alios-*

beste santu guztiak bitarteko doguzala, erukioŕ eta onbera entzun egizuz, pekatarien donekunde eta Eleiz-Ama deunaren azkatasun eta garaitzarako zuzentzen dautzuguzan eskariok. Jesukristo gure Jaun berberaren izenean.

Olantxe.

ESKARIA

MIKEL goiaingeru done oŕek; gudaketan jagon gagizuz eta diabruaren gaiztakeri ta maltzurkerien aurka lagun zakiguz. Jaungoikoak menpetu dagiala, auzpaz eskatzen dogu, eta zuk, zeruko gudarien buruzagi oŕ-

que spiritus malignos, qui ad perditionem animarum pervagantur in mundo, divina virtute in infernum detrúde.

Amen.

Cor Jesu sacratíssimum, miserére nobis.

ek, gure arimak galdu nairik luéean zear dabiltzan satan eta bere lagun gaiztoak, goiko indárez beko baéndira jaurti egizuz.

Olantxe.

Jesusen Biotz guztiz deun ori, eruki zakiguz.

(7 urte ta 7 berogeiko parkapenak meza ondoren iru bidaer esan ezkerro: garbitokiko arimentzat izan daitekez).

Ondorengo Otoitza

Eskeerak damotzuguz, zeure mesede guztiakaitik Zuri, Jaungoiko Alorodun, gizaldien gizaldietan bizi zarean eta agintzen dozun orí. Olantxe.

Aingeru - otoitza

1

Aingeru batek Maria'ri
Diñotso: graziz betea
Jaungoikoaren Semeari
Emon dautsazu soítzea.

(Guztiak).

Goiz, aráts, eguerdietan
 Ama, goosten zaitugu
 Aingeruaren itzak eurak
 Guk ber-esaten ditugu.

2

Nigan Jaungoikoaren naya
 Bete ta egin daitela,
 Bere Ama izan nadintzat
 Baña Birjiña naizela.

Goiz, aráts...

3

Jaungoikoaren Seme maitea
 Geu lez, gizon egin yaku,
 ¡Auxe bai zorion andia!
 ¡Bere anai egin gaitu!

Goiz, aráts...

IĻEN MEZA

(In die obitus.—Norbait il dan egunerako)

INTROITUS

RÉQUIEM æternam
dona eis Dómine:
et lux perpétua lú-
ceat eis. (Ps. 64).

Te decet hym-
nus Deus in Sion, et
tibi reddétur vo-
tum in Jerúsalem:
exáudi oratiónem
meam, ad te omnis
caro véniet.

SARREREA

BETIKO atsedena
emoiezu, Jauna, ta
amaibako argiak ar-
gi egin begioe. (64'
G. ERES).

Sion'go ereserkia
zuri, Jaun orí, da-
gokizu ta Jerusalem'
en oparia zuri
emongo yatzu. Ár-
en nire otoitza en-
tzun egizu, gizon

—Réquiem æternam.

ORATIO

DEUS, cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices exoramus pro ánima fámulí tui N. quam hódie de hoc sæculo migráre jussísti: ut non tradas eam in manus inimíci, neque obliviscáris in finem, sed júbeas eam a sanctis Angelis súscipi, et ad pátriam paradísi perdúci; ut, quia in te speravit et crédidit, non poenas inférni sustíneat, sed gáudia ætéрна possídeat. Per Dómi-

guztiok zugana joan beaí dogu-ta.

—Betiko atsedena...

OTOITZA

BETI eúkitu ta parkatzea dagokizun Jaun oí, gaur bizitza onetatik eroan dozun zeure otsein I'ren arimearen alde zeure aur-ean auzpaz eskatzen dautzugu: ar-en, arerioen eskue-tan ez egizu ipiñi ta beratzez azkenera-ño ez zaitez aitzu, aingeru deunak ar-tu ta goiko zorion-abeíra eroan da-giela agindu baño, Zugan itxaron eta siñetsi eban ezkerro, gaiztokiko nekerik ez dagian jasan eta

num nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spíritus Santi Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Léctio Epistolæ beáti Páuli Apóstoli ad Thessalonicénses

(I THESS. 4. c.)

FRATRES: Nólumus vos ignoráre de dormiéntibus, ut non contristémini, sicut et cæteri, qui spem non habent. Si enim crédimus quod Jesus mór-tuus est, et resurrexit, ita et Deus eos, qui dormiérunt per Jesum, addúcet

azkenbako atsegin-pozen jabe egin daiten. Amaibako egunetan zugaz eta Espiritu Santuagaz batera bizi dan eta agintzen dauan Jesuskristo gure Jau-nagaitik. Olantxe.

Paulo deunaren idazkia Tesalonikatarai (I. 4)

Il diranak beíbiztuko dira

ANAYOK: Lotan dartzazanetzaz (il diranetzaz) jakitun ipiñi nai zaituegu, itxaropenik ez daukenak lez, naibagetu ez zaitezzen. Jesus il eta beíbiztu zala siñesten dogun ezkerero, olantxe Jesus-egan loak artu zitu-tuanak be, Jaungoi-

cum eo. Hoc enim vobis dícimus in verbo Dómini, quia nos, qui vívimus, qui resídui sumus in advéntum Dómini, non præveniémus eos, qui dormiérunt. Quóniam ipse Dóminus in jussu, et in voce Archángeli, et in tuba Dei descendet de cœlo: et mortui, qui in Christo sunt, resúrgent primi. Deínde nos, qui vívimus, qui relínquimur, simul rapiémur cum illis in núbibus obviam Christo in áëra, et sic semper cum Dómino erimus. Itaque consolámini invicem in verbis istis.

koak *berbiztu* ta Jesus beragaz eroango dauzala *siñestu bear dogu*. Beraz Jaunaren itzez diñotzuegu, guk, bizi garenok, il ziranai ez dautsegula aúrea artuko. Jauna bera goiaingeruaren agindu ta abotsez eta Jaungoikoaren turuta-soñuz zerutik jatsiko da - ta, Kristogan il ziranak lenen *berbiztuko* dira. Gero gu, bizi garenok, gelditu garenok, aekaz batera odayetan zear aidean eroanak izango gara Jesukristoren aúera, eta onelan beti Jaunagaz egongo gara. Egi oneikaz poztu zaitzeze, beraz,

Graduale. Ré-
quiem ætérnam do-
na eis Dómine: et
lux perpétua lúceat
eis.

ÿ. Ps. 111. In
memória ætérna
erit justus: ab audi-
tióné mala non ti-
mébit.

Tractus. Absólve
Dómine ánimas
ómniúm fidéliúm
defunctórum ab
omni vínculo delic-
torum. ÿ. Et grátia
tua illis succurren-
te, mereántur evá-
dere judícium ultió-
nis. ÿ. Et lucis
ætérnæ beatitúdine
pérfrui.

alkaíren arítean.

Maláquena. Beti-
ko atsedena emoie-
zu, Jauna, ta amai-
bako argiak argi-
egin begioe.

111'gn. Eres. Go-
mutagaía izango
da beti gizon zu-
zena, ez dau bera-
tzaz txarío esaka
diarduenen bildurik
izango.

Luzakia. Azkatu
egizuz, Jauna, ilda-
ko zintzo guztien
arimak gaiztakeri
guztien lokaíetatik.
Eta zure grazia la-
gun yakela, zure
asaíezko epayari
iges-egin begioe-ta
amaibako argiaren
zoriona jadetsi be-
gie.

Dies iræ*(Sequentia)*

1

Dies iræ, dies illa
Solvat sæclum in favil-
[la,
Teste David cum Sibyl-
[la.

2

Quantus tremor est
[futurus,
Quando Judex est ven-
[turus
Cuncta stricte discus-
[surus.

3

Tuba mirum spargens
[sonum
Per sepulchra regio-
[num,
Coget omnes ante thro-
[num.

4

Mors stupebit, et na-
[tura,
Cum resurget creatura,
Judicanti responsura.

Sumin-eguna*(Jaraihia)*

1

Aseré-egun, a eguna
Luía austuko dauana

Dabi ta Sibilen zñaz.

2

Ikarea darioke

Ta Epailea dakañke

Oro zoñotz epaitzera.

3

Turuta izugañiak

Idegirik ildegia

Batuko ditu il guztiak.

4

Añituko da eriotza

Entzutean erantzuka

Berak ildako gizona.

5

Liber scriptus profe-
[retur,
In quo totum contine-
[tur,
Unde mundus iudice-
[tur.

6

Judex ergo cum sede-
[bit,
Quidquid latet, appare-
[bit:
Nil inultum remanebit.

7

Quid sum miser tunc
[dicturus?
Quem patronum roga-
[turus,
Cum vix justus sit secu-
[rus?

8

Rex tremendæ majes-
[tatis,
Qui salvandos salvas
[gratis,
Salva me fons pietatis.

9

Recordare, Jesu pie,

5

Idaztia da idegiko
Guztia bertan bai dago
Gizadia epaitzeko.

6

Epaikaria jañirik
Gauza ixilak agerturik
Ez daitekez zigoñ barik.

7

Zer diñoket nik gai-
[xoak?
Lañi ba-dira zintzoak?
¿Nori luzatu besoak?

8

Erege andi ta Jauna,
Duan salbetan dozuna,
Salbau naizu, erukioña.

9

Oroi zaite, Jesus ona,

Quod sum causa tuæ
[viæ:
Ne me perdas illa die.

10

Quærens me, sedisti
[lassus:
Redemisti, crucem pas-
[sus:
Tantus labor non sit
[cassus.

11

Iuste iudex ultionis,
Donum fac remissionis
Ante diem rationis.

12

Ingemisco tanquam
[reus:
Culpa rubet vultus me-
[us:
Supplicanti, parce De-
[us.

13

Qui Mariam absol-
[visti,
Et latronem exaudisti,
Mihi quoque spem de-
[dísti.

Nire aldez il ziñala:

Ez, aŕen, ni galdu, Jau-
[na.

10

Ni-biĭa ziñan nekatu,
Gurutzan erosi nozu:

Lan ori ezpedi galdu.

11

Epaikari zuzena, aŕen
Parkatu nagizu emen
Epaikundea baño len.

12

Obenak dauste ipiñi
Arpegia lotsaz goŕi:

Garbai naz; Jauna, az-
[ketsi.

13

Maria'ri parka zeu-
[tsan:
Lapuŕari be eriotzan,
Uste bete daukat Zu-
[gan.

14

Preces meæ non sunt
   [dignæ:
 Sed tu bonus fac benignig-
   [ne,
 Ne perenni cremer igne.

15

Inter oves locum præ-
   [sta,
 Et ab hædis me seques-
   [tra,
 Statuens in parte dex-
   [tra.

16

Confutatis maledictis,
 Flammis acribus addic-
   [tis,
 Voca me cum benedic-
   [tis.

17

Oro supplex et accli-
   [nis,
 Cor contritum quasi ci-
   [nis,
 Gere curam mei finis.

14

Nire otoitza ez da
   [duin,
 Baña egizu alegin
 Gaiztokian ére ez na-
   [din.

15

Bildotsakaz artu nai-
   [zu,
 Akeí taldetatik kendu,
 Eskomaldera bidaldu.

16

Gaiztetsiak gaiztoki-
   [ko
 Sutara jaurti ezkerro,
 Deitu naizu zerurako.

17

Auzpaz autsaren ga-
   [ñean
 Daskatzut gaurko egu-
   [nean
 Gorde naizun azke-
   [nean.

18

Lacrimosa dies illa,
Qua resurget ex favilla
Judicandus homo reus.

19

Huic ergo parce,
[Deus:
Pie Jesu Domine,
Dona eis requiem.
Amen.

✠ **Sequéntia sancti.**
Evangélii secun-
dum Joánem

(JOANN. 11 c.)

IN illo témpore: Di-
xit Martha ad Je-
sum: Dómine si
fuisses hic, frater
meus non fuisset
mórtuus: sed et
nunc scio, quia
quæcúmque popós-
ceris a Deo, dabit
tibi Deus. Dicit illi
Jesus: Resúrget fra-

18

Negar' utsezko eguna
Autsetik biztuko dana
Obendun epaikizuna.

19

Gaurko oni parka,
[Jauna;
Jesus on, erukioía,
Emon eyezu zoruna.
Olantxe.

(Bera'tar' E. M. Aba).

✠ **Ebangelio santua-**
ren jaíaipena
Joanek dakaíenez

(JOAN XI)

ALDI aretan: Mar-
tak esan eutsan Je-
sus'i: Jauna, emen
egon ba-ziña, nire
anaya ez zan ilgo;
baña orain be ba-
dakit, Jaungoikoari
eskatu dagiozun
edozer, Jaungoi-
koak emongo dau-
tzula. Jesusek diño-

ter tuus. Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit ei Jesus: Ego sum resurrectio, et vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: et omnis, qui vivit, et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi: Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Christus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.

OFFERTORIUM

Dómine Jesu Christe, Rex gloriæ, líbera ánimas ómnium fidélium defunctórum de

tso: zure anaya biztuko da. Martak diñotso: azken egunean biztuko dala bai dakit. Jesusek esan eutsan: Berbizkunde ta bizitza neu naz: nigan siñesten dauana, ilten ba-da be, biziko da, ta nigan bizi dana ta siñesten dauna, ez da iñoz be ilgo. ¿Au siñesten dozu? Diñotso: Bai Jauna, siñestu dot zu Kristo zareala, Jaungoiko biziaren Semea, ludi onetara etoñi zarena.

ESKEINTZA

Jesukristo Jauna, zeruko egegea, ildako kristiñau guztien arimak inpernuko neke ta zulo sako-

poënis inférni, et de profúndo lacu: líbera eas de ore leónis, ne absorbeat eas tártarus ne cadant in obscurum: sed sígnifer sanctus Michaël repræséntet eas in lucem sanctam: * Quam olim Abrahæ promísisti, et sémini ejus.

ÿ. Hóstias et preces tibi Dómine laúdis offérimus: tu súscipe pro animábus illis, quarum hódie memoriam fácimus: fac eas Dómine de morte transíre ad vitam. * Quam olim Abrahæ promísisti, et semini ejus.

netik aldendu egizuz: leoiaren aotik jagon egizuz, inpernuak iruntzi ez dagizan, ilunpetara jausi ez daitezán; baña Mikel Deun buruzagiak argi santura eroan begiz; antziña Abraan eta bere ondorengoai agindu zeutsen argira.

Jauna, Opari ta gorespen - otoitzak eskintzen dautzuguz: abegi onez ar-tu egizuz gaur gogoratzen doguzan arimen alde: egizu, Jaun orek, eriotzatic bizitzara igaro daitezala: antziña Abraan eta bere ondorengoai agindu zeutsen argira.

SECRETA

PROPITIÁRE, quæsumus Dómine, animæ fámuli tui N. pro qua hóstiam láudis tibi inmólámus, majestátem tuam suppliciter deprecántes: ut per hæc piæ placationis offícia, pervenire mereatur ad requiem sempitérnam. Per Dóminum nostrum.

COMMUNIO

Lux ætéRNA lúceat eis, Dómine. * Cum sanctis tuis in ætéRnum: quia pius es.

ÿ. Réquiem ætéRnam dona eis Dómine: et lux per-

OTOITZ IXILLA

ERRUKI zaitez, aRen Jauna, zure menpeko I'ren arimeaz, gorapen-oparia bere alde eskiñi dautzugu-ta, zuri Jaunandi oñi eskaturik, bakezko Opari érukitsu onen bidez, betiko atsedenera eroan dagizula. Jesukristo gure Jaunagaitik.

JAUNARTZA

Betiko argiak argi-egin begioe, Jauna, zure santuekatz amaibako egunetan, érukioña zara-ta.

Betiko atsedena emoiezu, Jauna, ta azkenbako argiak

pétua lúceat eis.
Cum sanctis tuis in
æténum: quia pius
es.

POSTCOMMUNIO

PRÆSTA quæsumus
omnipotens Deus;
ut anima famuli tui
N., quæ hodie de
hoc sæculo migra-
vit, his sacrificiis
purgata, et a pec-
catis expedita: in-
dulgentiam pariter
et requiem capiat
sempiternam. Per
Dominum...

argi - egin begioe,
zure santuekaz
amaibako egunetan,
erukioía zara-ta.

JAUNARTZE-OSTEKOA

ARREN eskatzen
dautzugu, Jaungoi-
ko alguztidun oñi:
gaur bizitza oneta-
tik joan dan zure
otsein I'ren ari-
meak, opari oneikaz
garbiturik eta peka-
tuetatik azkaturik,
betiko eruki ta atse-
dena eskuratu dagi-
zala. Jesukristo gu-
re Jaunagaitik.

MEZA-ERASOTTEKO EREA

Apaizak. In nómine Patris, et Fíllii et Spíritus
Sancti. Amen. Introíbo ad altare Dei.

Lagunak. Ad Déum, qui lætíficat iuven-
tutem méam.

A. Iúdica me, Deus et discerne causam méam, de gente non sancta, ab hómine iniquo et doloso érue me.

L. Quia tu es, Deus, fortitudo mea; quare me repulisti, et quare tristis incedo dum affligit me inimicus?

A. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula túa.

L. Et introibo ad altare Dei; ad Déum qui lætíficat iuventutem meam.

A. Confitebor tibi in cíthara, Deus, Deus meus, quare tristis es ánima mea, et quare conturbas me?

L. Spera ín Deo, quoniam adhuc confitebor ílli, salutare vultus mei, et Deus meus.

A. Gloria Patri et Fílio et Spíritui Sancto.

L. Sicut erat in princípío, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

A. Introíbo ad altare Dei.

L. Ad Déum, qui lætíficat iuventutem meam.

A. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

L. Qui fecit cœlum et terram.

A. Confíteor Deo omnipotenti, etc. Et vos fratres, orare pro me ad Dóminum Deum nostrum.

L. Misereatur túi omnípotens Deus, et

dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam.

A. Amen.

L. Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaëli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostólis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis et tibi, Pater; quia peccavi nimis cogitatione, verbo et ópere; mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beatam Mariám semper Vírginem, beatum Michaëlem Archángelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos et te, Pater, orare pro me ad Dóminum Déum nostrum.

A. Misereatur vestri omnípotens Deus, et dimissis peccatis vestris perducatur vos ad vitam æternam.

L. Amen.

A. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

L. Amen.

A. Deus, tu conversus vivificabis nos.

L. Et plebs, túa, lætábitur in te.

A. Ostende nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

L. Et salutare túum da nobis.

A. Dómine, exaudi orationem meam.

L. El clamor meus ad te véniat.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

“KYRIE,, RA ELTZEAN

A. Kyrie, eléison.

L. Kyrie, eléison.

A. Kyrie, eléison.

L. Christe, eléison.

A. Christe, eléison.

L. Christe, eléison.

A. Kyrie, eléison.

L. Kyrie, eléison.

A. Kyrie, eléison.

“KYRIE,, EDO “GLORIA,, ONDOREN

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

“OREMUS,, AMAITZEAN

L. Amen.

“EPISTOLA,, AMAITZEAN

L. Deo grátias.

"EBANGELIO,, 'AN

- A. Dóminus vobiscum.
- L. Et cum spíritu túo.
- A. Initium vel Sequéntia sancti Evangéllii secundum, etc.
- L. Glória tibi, Dómine.

"EBANGELIO,, 'A AMAITZEAN

- L. Laus tibi, Christe.
- A. Dóminus vobiscum.
- L. Et cum spíritu túo.

"ORATE FRATRES,, 'EAN

L. Suscípíat Dóminus sacrificium de má nibus túis, ad laudem et glóriam nó minis súi; ad utilitatem quoque nostram totiusque Ecclesiæ súæ santæ.

"PREFACIO,, 'AN

- A. Per ómnia sæcula sæculorum.
- L. Amen.
- A. Dóminus vobiscum.
- L. Et cum spíritu túo.
- A. Sursum corda.
- L. Habemus ad Dóminum.

A. Grátias agamus Domino Deo nostro.

L. Dignum et iustum est.

“PATER NOSTER,, ’EAN

A. Per ómnia sæcula sæculorum.

L. Amen.

“PATER NOSTER,, AMAITZEAN

A. Et ne nos inducas in tentationem.

L. Sed libera nos a malo.

OSTIA PUSKATZEAN

A. Per ómnia sæcula sæculorum.

L. Amen.

A. Pax Dómini sit semper vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

JAUNARTZE-ONDOREN

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

“OREMUS,, AMAITZEAN

L. Amen.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spírítu túo.

A. Ite, Missa est, vel Benedicamus Dómino.

L. Deo grátias.

ILLEN MEZATAN

A. Requiescant in pace.

L. Amen.

ONESPENEAN

A. Benedicat vos... Spírítus Sanctus.

L. Amen.

"AZKEN - EBANGELIO,, 'AN

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spírítu túo.

A. Initium vel Sequéntia Sancti Evangélii secundum etc.

L. Glória tibi Dómine.

"EBANGELIO,, 'A AMAITZEAN

L. Deo grátias.

V. ERASPEN edo Deboziñoak

KRISTOREN NEKALDIAGAZKO ERASPENA

SAREREA

Kristoren nekauste agur gaia, kristiñauok beti begien aurrean euki bear geuken idazti edera da: kalbarioko mendi galurrean Jesusek betiko idegita itxi dauskun liburua; bere odolez ikaskai nagusi-eder bi idatzi ebazan bertan:

LENENGOA: guztioi dauskun maitasun neurigabea.

BIGARRENA: obenari (pekatuari) dautsan goroto bizia.

1.—Kristoren gurutz aguráña, lenengo ta bein bere eruki andiaren, amaibako maitasunaren ezaurá da: gurutzean baño obeto çnon erakutsi dausku Jesus maiteak guztioi dauskun maitasuna? zek, maitasunak izan ezik, josi dau gure Erosle maite ori gurutzean? Ain egoera laí ta negaráñian ipiñi dauana ez da Pilatos, ez Judas, ez dira judarák, ezta gure obenak be: *bere maitasunak, bere erukiak josi dau gurutzean*, alpeérkoa izango zan ba, Judasen dolorkeria, alpeérkoa judarén goítoa, alpeérkoa gure gaiztakeria, Berak bere gurez eta eskubide osoz, ezpa'leu, bere burua opaldu, bere bizia emon.

Oía zegaitik diñoskun Paulo deunak: *Maite izan gaitualako bere bizia gure aldez emon dau*: Dilexit me et tradidit semetipsum pro me.

2.—Orezaz gañera, Jesukristok gurutzetik obenari, pekatuari, dautsan goítoa irakasten dausku, Berak lez guk be obena goítau daigun. Obena kentzeko, pekatua ezereztuteko, obenaren ondorengo kalteak gugandik urundu ta ayenatzeko, gurutzean josirik il da, izugarízko oñaze-miñez, lapur biren erdian, lapur eta gaizkin andi, Barabas bera baño be gaizto ta biuríagoa izan bai'litzan.

Ona emen ene kristiñaua, idazti edo liburu guztiz edeía; bertan ikasiko dozu beste liburuetan alpeík bilatuko zeukena. *Deun edo Santuen jakituria, gurutze-jakintza*: oí ikasi eben Santuak zeruko bidea, oítik atera eben euren jakituri, zurítasun eta kemena.

Augaitik iñoan Bernardo Deunak: *Nire jakituria Jesus gurutziltzatua ezagutzea da*.

Paulo deunak be ba-diño: *Beste gauzarik ez dauala jakin nai Jesus gurutziltzatua baño.*

Eta Felipe Benizio deunak, il-zorian egoala, bere liburua eskatzen eban: emon eutsoezan liburu batzuk; baña berak gurutzea erakutsi ta eskatu eban, esanaz: *nire liburua auxe da.* Oneik lez maite egizuzuk be, kristiñaua, Kristoren Nekaldia, Kristoren gurutze agurígaía.

GURUTZ-BIDEA

SARÉREA

1.—*Kristiñauen artean oituak diran jayera, eraspen edo deboziñoetan ez da izango beaí-bada, bat egiñik be, gure Ama Eleizeak maiteago dauanik eta Jaungoikoari atsegin geyago emoten dautsanik, Gurutz-bidea baño.*

Benedicto XIV-gaírenak diñosku: *Jayera, eraspen onenetaikoa dala, ez bakaírik Jesukristoren eriotz-nekeak gurítzeko, baita pekatariak biurtu, nagi-epelak berotu ta onak sendotzeko be.*

Naibage ta lanak be érez arintzen dira gure Bererosleak kalbarioko bidean eroan eta jasan zituan oñaze nekeak gogoratu ezkeró.

Orezaz gañera, Eíromako Aita Santuak, Klemente XII'g., Benedicto XIII ta XIV'g., Pio IX ta Leon XIII'gaírenak batez be, parkapen askoz aberastu dabe. Gurutz-bidea eraspenaz egin ezkeró, ba, antziña kristiñauak Jerusalem'era joanaz irabazten ebezan parkapen ber-berak irabazi daitekez.

Noz eta zelan soñtu zan ziuñ eztakigu. Brigida deunak diñosku Gurutz-bidearen eraspen oni Andra Mariak berak emon eutsola asierea, bere Semagaz kalbarioko bide neketsuan ibili zanean... Dana dala, gauza argia da eraspen (deboziño) agur-gañi au guztiz edeña, oso atsegiña ta onuragaña dala guztioentzat.

2.—*Gurutz-bidearen parkapenak irabazteko, iru gauza eskatzen dira.*

LENENGO, *pekatu astunean ez egotea.*

Jakiña, pekatu astunean zagozala, gurutz-bidea egiten ba-dozu, ez dozu txarño egiten; parkapenik ez dozu irabaziko, zeuretzat beiñepein; baña zure egikizun oñek Jaunaren eñukia irabaziko dautzu, lenbailen bide onera biurñteko.

BIGARREN: *14 egotaldiak egitea, batetik bestera joanaz.*

Emen oañtu beañ dogu, bidezko dala gurutz-bidea amaitu barik iztea, autoñtu naiz jaunañteko, gero itxi dogun gelunetik asi ta amaitzen dogula; ta eleizea lagunez beterik dagoanean, ez dala beañezkoa gelune batetik bestera joatea be.

IRUGARREN: *Jesukristoren Nekaldi agur-gaña gogoz auznañteza.*

Baña egotaldi bakotxean Kristoren Nekaldiaz gogoratzea, ez da beañezkoa.

Beste otoitz, gogapen, abesti ta abañ... otoitz-liburuetan dagozanak, irabazi ugariagoak aterateko asko lagundu añen, ez dira beañezkoak, Gurutz-Bidearen parkapenak irabazteko.

3.—*Gexorik dagozanak, Gurutz-Bidearen parkapenak irabazteko, oñetarako bedeinkatua dagoan*

gurutzea eskuetan aítu, Kristoren Nekaldia gogoratu ta ogei Aita gure, Agurí Maria ta Gloria esatea, naiko dabe:

14 Gurutz-bidearen 14 egotaldien ordez.

5 Kristoren 5 zauri agurígañien gomutaz, eta

1 Aita Santuaren asmuetarako (LEON XIII'G. 1884'KO URTARRILLAREN 19'AN).

Aita gure oreik ezin esan dituanak, naiko dau biotzez damutu ta esatea: Añen eskatzen dautzugu, Jauna, zeure Odol edereez beñerosi dozuzan zeure otseñak jagon daizuzala.

Eta gero, beste norbaitek esan dagizan 3 Aita gure, Agurí Mari ta Gloríai biotzez erantzutea. (LEON XIII'G. 1890'KO IRALLAREN 9'AN).

Gurutze Santuaren...

Jesukristo neure Jauna...

ESKINTZA

NEURE Jesus gozo-laztana, nire maitasunez, gurutze astuna bizkañean zeroala, ainbeste bide neketsutan ibili zareana!

Kalbarioko zure oñaze-miñak gauñ emen gogoraturik, lenen neure eskañ-ona erakutsi gura dautzut eta gero, Eleiza Amak eskiñitako parkapen ugariak irabazi be bai, Garbitokiko arima erukañientzat eta batez be, zure gogokoen diran eta zoñik geyen dautzuenentzat. Lagundu nagizu, Jauna, asmo eder biok albait ondoen bete dagidazan.

Toki batetik bestera zoazala esan:

Sancta Mater istud agas.

Crucifixi fige plagas.

Cordi meo valide.

Jesusek gurtzean

Arturiko zauriak.

Ama, josi nirean.

LENENGO EGOTALDIA

Gure Jesus maitea iltea erabagi dabe

Adoramus te Christe, et benedicimus tibi.

Quia per sanctam crucem tuam, redemisti mundum.

Gurtzen zaitugu, Jesus, eta onesten zaitugu, zeure gurutze santuz gizadia bererosi dozulako.

NEURE Jesus maitea, judatar lotsagabe ta Pilatos'en aúrean ixil-ixilik zagoz, agintari zital au zure kaltez, bidegabeko epairik gogořena emotera doanean, zu gizonik zuzenena izanik.

Ařen eskatzen dautzut, Jauna, emoidazula neure ařokeria menperatzeko indařa, erbeste onetako naibageak pozik eroanaz, jadetsi dagidan nozbait zeruko zorion edeřa. Olantxe.

Aita gurea, Agurř Maria, Aintza (Gloria).

BIGAŘEN EGOTALDIA

Jesus maiteak gurutzea ařtzen dau

Adoramus...

ZERU-luřaren Egile ta Jauna: judatar biuřien menpean jaři zara, ainbat neke gogořaen eskuetatik ařtu ta gero, gurutze astuna sorbalda gaņean eroateko...

Emoidazu, Jauna: nik be gurutzea lantzantzea, au da: atsekabe, min eta ezbearř guztiak biotz onez ařtu ta eroatea, gero zeru edeřean ikusi zagidazan. Olantxe.

(*Aita gurea...* ta ondoren ipiñi diran beste otoi-
tzak, lenengo egotaldian lez, beste guztietan be
esaten dira).

IRUGAÑEN EGOTALDIA

Gure Jesus maitearen lenengoz jaustea

Adoramus...

NEURE Jesus laztana! Luñean etzana ikus-
ten zaitut gurutzepean, guztiz auldu ta
nekatua. Gurutze astunak eratzi ete-zaitu
ba luñera, zeru-luñak indartzen dozuzan
Jaun altsu ori? Ez, nire oben (pekatu) as-
tun ta bidegabe andiak dira: orain ezagu-
tzen dot bakotxaren gaiztakeria.

Emoidazu, Jauna, guztiak biotzez goño-
tatzea. Olantxe.

LAUGAÑEN EGOTALDIA

Jesus maiteak kalbarioko-bidean bere

Ama ikusten dau

Adoramus...

ANDRA Maria, Amarik erukañiena; zure
oñazearen Andia, Jesus zeure Seme lazta-

na ikusirik txistuz zikindua, zauriz josia, guztiak iri ta baře egiten dautsela!

Parkatu, ařen, ene Ama: nire bidega-beak ipiñi dabe zure Semea ořelan; baña orain autořtzen ditut eta auřerantzean beste bat izango naz. Emoidazu, Ama laz-tan ořek, biotzeko garbai ta damu egiazkoa. Olantxe.

BOSGAŘEN EGOTALDIA

Jesus onari gurutzea eroateko laguna damotse

Adoramus...

NEURE Jesus maite-maitea! Laguna artu dozu gurutzea eroateko, ez laguntza beařean zagozalako, gu oso aldakořak, guztiz aul eta pekatariak izanik, geure indař utsez ezer ezin gegikela erakusteařen baño.

Emoiguzu, Jaun maite ořek, guztiori ain beařezkoa dogun zeure laguntza ori. Olantxe.

SEIGAÑEN EGOTALDIA

Beronikak Jesus maiteari arpegia garbitzen dautso

Adoramus...

ZERUKO izañ argiak eta eguzkia bera baño edeñagoa zarean neure Jesus eta Jauna: ñok zure arpegi edeñ ori txistuz ezaindu dau?... Neuk, pekatari onek, neure gaiztakeri ta obenez; baña damuzko zapi edeñaz orain zure izerdi-loyak kendu nai dodaz.

Ezañi, Jauna, nire biotzean zure izerdi edeña, ta ez naz auñerantzean Zugandik aldenduko. Olantxe.

ZAZPIGAÑEN EGOTALDIA

Gure Jesus maitea bigañenez jausten da

Adoramus...

JESUSEK bigañen aldiz luña joten dau, ene kristiñaua: zegaitik ete da? Adierazo nai dauskulako, asmu sendo bañiak sañi arñu añen, bañiro jausiko gareala, bere laguntza eskatu ezpa-dagigu. Zoritxañez oñelan izan

da; amaika bidañ geure biotza emon dau-
tsagu ta beste ainbestetan bañiro ukatu
dogu, Pedrok lez; bere laguntza barik,
ezer ezin geinke.

Emoiguzu, Jauna gure asmu onak inda-
tuko dituan zeure laguntza ori. Olantxe.

ZORTZIGAREN EGOTALDIA

Gure Jesus maiteak Jerusalemgo alabai itz-egiten dautse

Adoramus...

NEGARREZ ikusten ditu Jesusek Jerusalem-
go alabak, Bera gurutziltzatzera daroela-
ko, ta erukiz beterik euren buruez nega-
egiteko diñotse, euren buruez eta euren
semeetzaz.

Geure bañuan daukagu pekatariok zer-
tzaz nega egin: geure obenak, geure gaiz-
takeri ta bidegabeak: oña oñ zertzaz nega-
-egin; ondo damutu ta nega egin ezik,
betiko galdumen eta zoritxaña ekañiko
daukuez-ta.

Biztu añen, Jauna, gure biotzetan zure
maitasun-gaña ta pekatuagazko damu ta
goñoto bizia. Olantxe.

BEDERATZIGAREN EGOTALDIA

Jesus maitea irugañenez jausten da luñera

Adoramus...

IKUSKIZUN ariña! Zeru-luñaren Egile ta Jabe dan, Jaun andia irugañenez luñera jausten da. Bein eta biñitan jaustea, ez ete-zan ba naikoa? Ez, beañezkoa zan bañiro ta irugañenez be jaustea, guztiok ikasi gengian gurutzea azkeneraño eroan beañ dogula, au da: beti izango doguzala neke-lanak, oñaze miñak, ezbeañ eta naibageak, baña biotz onez arñtu ta eroan beañ doguzala.

Jaun maite oñek, gurutzea beti gogo onez eroateko adore ta kemena emoiguzuz. Olantxe.

AMARĠAREN EGOTALDIA

Jesus maiteari soñekoak kentzen dautsoez

Adoramus...

BEGIRATU ta ikusi egizu, kristiñaua, Jesus zure Jaungoikoa, aingeru lirañak baño as-

kozaz garbiago dan Jauna, bilosik bere arerioen aúrean... Axe bai lotsaía! zenbaterañoeko naigabe samiña ártu ete-eban ain lotsagaíro bere burua ikusirik, ainbeste lagunen artean?

Oía or, zelan ordaindu nai izan dituan gure nasaikeri ta loikeriak, gure aragikeri ta lizunkerik guztiak.

¡Emoiguzu, aén Jauna, biotz-garbitasun andia! Olantxe.

AMAIKAGAREN EGOTALDIA

Jesus maitea gurutzean josten dabe

Adoramus...

NEURE Jesus erukioí eta maitea: gurutzean ipinten dozuz zeure esku-oñak eta ikaragarizko oñaze - miñez gurutzean josten zaitue boíeru biotz-gogoí oreik... Baña zer diñot boíeruak? Ni naz, Jesus maitea, zure boíerurik andiena, gurutze oíetan amaika bidar josi zaitut-eta, pekatu egin dodan bakotxean.

Eruki zaitetz nizaz gaur, ene Jaun ori, ta parkatu, aén, nire bidegabe guztiak. Olantxe.

AMABIGAÑEN EGOTALDIA

Gure Jesus maitea gurutzean ilten da

Adoramus...

IKARATU zaitez, kristiñau ori, Jesus gurutzean eskegita, zintzilik begiratzen dozula, ikusgaririk andiena zure begiak orain ikusten dabe-ta.

Gizon zuzena lapur-gaizkiñen artean, bildotsik otzanena otso amuratuaren erdian, Jaungoikoaren Semea ta Aita lez Jaungoikoa bere arerioen eskuetan... gurutzean josita, odola dariola, oña oñ gure pekatuen ordaña.

Agurtzen zaitugu, Kristo gure Jauna ta bedeinkatzen zaitugu, zure gurutze santuaz beñerosi gaituzulako. Olantxe.

AMAIRUGAÑEN EGOTALDIA

**Jesus maitearen gorpua bere Amaren
altzoan ipinten dabe**

Adoramus...

AMA samindu ta naibagetsua! ¿nok neurtu zure oñazeak, Jesus zeure Seme laztana

zeure altzo ta besoetan ilda ikusten do-
zula? Ama erukitsu maitea, zure naiga-
beak besteko biotz-garbai ta damua euki
nai neukez, neure pekatuak gorotatzeko,
zure Seme laztan ori nire obenak erail
dabe-ta.

Jadetsi egidazu eskañ edo grazi berariz-
ko au: biotzez eskatzen dautzut. Olantxe.

AMALAUGAÑEN EGOTALDIA

**Gure Jesus maitearen gorpua eortzi
edo obiratzen dabe**

Adoramus...

BEGIRATU egizu azkenez, kristiñau oñek,
Jesusen gorputz ila eortzi daben obia: obi
bañia da, aitz bizian zulatua ta añi zabal-
-lodi batek isten dau bere sañerea: Zure
biotzak be obi bañia izan beañ dau, Jesus
izan ezik, beste iñor gordeko ez dauana:
sañerako añiak irakasten dausku, ardura
andiz zaindu beañ dogula, Jesusen etsai
edo arerioak sañtu ez dakiguzan, berak
emondako eskañ-doyak ostutera.

Andra Maria, neure Ama, emoidazu,

añen, zure Seme ta nire Beéerosle laztana-
gazko maitasun bero-sutsua. Olantxe.

JESUKRISTOREN BOST ZAURIARI

Xabier'tar Franzizko deunak egin oi eban otoitza.

NEURE Jaun eta Jaungoiko Jesukristo: gu-
ganako maitasunak gurutzean idegi eutzu-
zan bost zauriakaitik eta gurutze-bidean
izan zebazan beste ezin neurtu ala gor-
putz-urátze minberagaitik, eskatzen dau-
tzugu: zure odol edeí-aldintsuz gaizkatu-
riko guztiok, zure erukia, zure laguntza
ta betiko zoriona jadetsi daigula.

(5 Aita gure, Agur Mari ta Aintza, ta azkenean
beste bat Aita Santuaren alde).

Gero:

*Adoramus te, Christe, et benedicimus tibi,
Quia per sanctam crucem tuam, redemisti
mundum.*

OREMUS

Respice quæsumus Domine, super hanc
familiam tuam, pro qua Dominus noster
Jesus Christus non dubitavit manibus tra-
di nocentium et crucis subire tormentum.

Qui t̄ocum vivit et regnat, in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

**Jesus gurutziltzatuaren bost
zauriai Agurak**

Gorago ipiñi dan otoitzaren orde z beste au esan daiteke, Gurutz-bidea amaitzeko.

Ezkeréko oñeko zauriari:

Biotzez guřtzen zaitut neure Jesusen zauri eder ori, ta berorigaitik, eskatzen dautzut, Jauna, neure ibilera gaiztoz egindako pekatu guztien parkapena. (*Aita gurea, Agur Maria ta Aintza*).

Eskoiko oñeko zauriari:

Biotzez guřtzen zaitut neure Jesusen zauri eder ori, ta berorigaitik eskatzen dautzut, Jauna, neure itz eta egite gaiztoz egindako pekatuak parkatu daiztazuzala. (*Aita gurea...*)

Ezkeréko eskuko zauriari:

Biotzez guřtzen zaitut neure Jesusen zauri eder ori, ta berorigaitik daskatzut.

Jauna, neure begi ta beste zentzunez egingdako pekatuak parkatzeko. (*Aita gurea...*)

Eskoiko eskuko zauriari:

Biotzez guritzen zaitut neure Jesusen zauri eder ori, ta berorigaitik eskatzen dautzut Jaun ori, nire gomutamen, adimen eta naimenaz egindako pekatuak, aŕen, parkatu daistazuzala. (*Aita gurea...*)

Bularreko zauriari:

Biotzez guritu ta jauresten zaitut neure Jesusen zauri eder ori, ta berorigaitik eskatzen dautzut, ene Jauna: zure Biotza aztamakil gogoŕak eta zure Amarena ezpata zoŕotzak josi eban lez, nire arima be zure maitasunak josi dagiala. (*Aita gurea...*)

Beste *Aita gure*, *Aguŕ Maria* ta *Aintza*, *Aita Santuaren alde*.

LEZO'KO KRISTO DEUNARI

Gure asaba zaŕak; euskaldun zindo ta zintzoak, oso *Gurutze-Deunaren* zaleak zirala agiri da, gure Euskaleriko mendi-tontoŕ eta galuŕetara begiratuaz beste barik be, nonai *gurutze ederak* agiri dira-ta:

Urkabe, Guadalupe, Igeldo, Ernio, Gorbea... eta beste amaika ta amaika, bata bestea baño andi ta ede'agoak.

Baña oneik guztiok baño entzute andiagoa dauko *Lezo'ko Gurutze Deunak*. Lezo'ko Gurutze au Euskale'ri guztian antziña-antziñatik ezaguna da: bertara eto'rtan dira bai Gipuzkoa, Bizkaya, Araba, Napa'oa ta Bidasoz andiko euskaldunak be. Gurutze ori noiztik dagoan eta nondik eto'ria dan, ondo-ondo iñok ez daki. Lezo'ko eleizatxu ede' au Bayona'ko Gotzain eta martiri Leon deunaren egunetan eregia dala diño'e batzuk.

Baña *Lezo'ko Gurutze* ori noiz eta zelan eto'ri yakun ezpa-dakigu be, ondo baño obeto dakiguna, auxe da: Lezo'ko Gurutze Santuak mesede guztiz andiak eka'ri dautsazala Euskale'riari, eta antziña Jesusek, lu'ean ebilela, itsuak argitu ta elba'ituak zutindu zituan lez, Lezo'n be o'rein antzeko amaika mirari eder egin izan dirala.

Biztu daigun ba, euskaldun onak, Lezo'ko Gurutze Deunagazko eraspen eta maitasuna: Lezo'n daukagu euskaldunok, urunera joan barik, geure sendagai ona: *Kristo gure Jaun Gurutziltzatua*.

Eresia (Ormaetxea'rena)

Lezon daukagu, euskaldun onak

Gure sendagai baka'ra.

Kristo gure Jaun Gurutzetua

Jaungoikoaren inda'ra.

1

Geixoak makuítu
zauzana
naigabe eta neke
zarana.

2

Goiak emen dira
ernetzen
baitaitsuak bere
argitzen.

3

Emen gaiztakeri
andia
lasteí gelditzen da
garbia.

4

Beso zabal zagoz
Jainko ori,
agirian dagoz
bost zauri.

JESUS GURUTZILTZATUARI

Otoitza

ANTZIÑA-antziñatik, Lezon euskaldunok guítzen zaitugun Jesus gurutziltzatu maitea! nik orain daukadan onen antzeko beaízan asko, zuk gurutze oíetatik, eíuki andiz, estaldu dozuz. Lagundu dozuzan oíei baizen gozaro diñostazu: *eskatu ta ar-tuko dozu*, ta itz onek entzunik, zure irudi auíean auzpaztzen naz uste oso beteaz: beste oíeintzat zabaldu zebazan biotz-esku oíeik aíren niretzat be zabaldu gaur, Jauna; entzun nire eskaria, (ipíñi emen es-

katu nai dozuna) sorosi nire beaizana.
Olantxe.

(Pio V'gañen Aita Santuaren Otoitza—60 eguneko parkape-
nak bakoitzean).

Jesukristo gurutziltzatuaren irudi aurrean belau-
nikaturik esan biotz-biotzez.

JESUKRISTO neure Jaun gurutziltzatu, An-
dra Maria Birjiña Doatsuaren Seme guztiz
maitea, zure belarriak idegi ta entzun na-
gizu, zeruko zure Aita Tabor mendian
entzun zenduan lez. (Kredoa esan: *Siñesten
dot...*)

2) Jesukristo neure Jaun gurutziltza-
tua, Andra Maria Birjiña Doatsuaren Seme
maite-maitea; zure begiak idegi ta begira-
tu nagizu, zure Ama guztiz maite, naiba-
getu ta samindua gurutzetik begiratu
zenduan lez. (*Siñesten dot...*)

2) Jesukristo neure Jaun gurutziltza-
tua, Andra Maria Birjiña Doatsuaren Seme
maite-maitea: zure ao bedeinkatu ori ide-
gi ta itz egidazu, Joan Santuari itz egin
zeutsan lez, zure Ama maiteari semetzat
emon zeutsanean. (*Siñesten dot...*)

4) Jesukristo neure Jaun gurutziltza-
tua, Andra Maria Birjiña Doatsuaren Seme

laztana; zure besoak zabaldu, airen, ni laztantzeko, gurutzean zabaldu ta luzatu zebazan lez gizadi osoa laztantzeko. (*Sinesten dot...*)

5) Jesukristo neure Jaun gurutziltzatu, Andra Maria Birjiña Doatsuaren Seme laztana: zure biotz ori idegi, neure au artu ta nire eskintzariak entzun, airen, zure gogo santuak nai ba-dau. (*Sinesten dot...*)

Ondoren esan:

«Aita betikoa: Jesukristoren odol agur-gaia eskintzen dautzut neure oben edo pekatuen ordañez, eta beste Eleiza-Amaren beaizanetarako».

(100 eguneko parkapenak).

Eskatu emen zuretzat, zure senideentzat eta gure Euskaleñi maite onentzat.

SAKRAMENTU GUZTIZ DEUNARI IKEÑALDIA

Biotzez alkar maite daben lagunak, alkar-ikus-teaz eta alkarégaz egoteaz poz eta atsegiñik andie-na dauke ta onelan noz alkar ikusiko ibilten dira, bata-besteagaz egoteko atxaki bila beti.

Jesus gure Jauna biotzez maite ba-dogu, eta ez itzez eta mingañez bakañik, ez dogu egunik itxiko Berari ikeñaldi edo ikustaldia egin barik.

¿Zer, astirik ez daukazula diñozu? egun oso-luzean ordu lauren bat bederen ez ete-dozu izango, Jesus zure lagun eta aiskiderik onena ikustera joa-teko?

Beaí bada, eleizaraño ezin joan zaitekez: baña etxean bertan, baseñian, mendi-txabolan be gogoz eta biotzez ikeñtu zegike, aguñtu zegike, Beragaz jardunean edo autuan egon zaitekez.

¡Áren eskiñi egiozu, kristiñaua, egunean ordu laurentxu bat, Beragaz aiztuta bizi diran ainbat eta ainbaten izenez eta ordañez. Eskeñ mesede ugarienak irabaziko dozuz.

Asierako otoitza

JESUKRISTO neure Jaun maite, gizonen maitasunez, gau ta egun bakañ-bakañik, altaran estalduta zagozan ori, gu zugana noz etoñiko begira. Agurñtzen zaitut eta siñesten dot orñxe, altara oñetan, zagozala bizi-bizirik eta egi-egiaz. Lenen gurñtu nai zaitut Jaungoiko andi ori zeure auñean auzpaz, neure ezereza ezagutu ta autoñtzen dodalarik. Eskeñak dagitzudaz, oñezaz gañera, gaurañte egin daustazuzan mesede guztiakaitik, eta auñerantzean egingo daustazuzanakaitik, batez be, emen altaran nigaitik gelditu zarealako, zure oñetara deitu nozulako ta Andra Maria, zeure Ama berbera, neure Amatzat emon daustazulako.

Agurñtzen zaitut, bai, neure Jaun maite ori; zure Biotz gurñgañia be gurñtzen dot eta gaur zure auñera etoñirik, iru asmu bete nai ditut.

Lenengoa: Bidezko eskañak, eskañ ugar-
riak emon nai dautzudaz, gure artean,
gure aldamenean, gugaz batera gelditu
zarealako.

Urén: Emen, zure etxe onetan eta ba-
tez be altarako Sakramentuan gaur arte
egin yatzuzan irain guzti-guztien ordaña
emon nai dautzut.

Eta azkenez: Zugaz aiztuta bizi diran
gizaseme guztien (eta batez be neure aide
ta lagunen) tokia bete nai dot, euren or-
dez, euren izenean eskañak eta agurak
zuri egiñaz.

Neure Jaun laztan-maite ori! biotz-bio-
tzez maite zaitut: naibage ta garbai naz
ainbeste bidañ Zure Biotza mindu ta atse-
kabetu dodalako; ta asmu bañi sendoa
artzen dot auñerantzean iñoz be obenik
ez egiteko; neure gogo ta biotza, neure
gomutamen eta naimena (borondatea), na-
zan eta al dodan guztia zeureak dozuz.
Bakañ-bakañik zeure maitasuna gorde nai
dot eta il arterañño maitasun oñetan irau-
tea eskatzen dautzut. Eñuki zaitetz, Jauna,
Garbitokiko arima gaixoetzaz, eñuki zai-
tez pekatarietzaz: aen eta onein alde es-

kintzen dautzudaz Aita Jaungoiko orí neure irabazi apurák zure Semearen irabazi neuríbakoekez batera: abegi onez artu egizu, Jaungoiko andia, neure opari au eta ordañez emoidazu Zeugazko maitasun bero-sutsua. Olantxe.

Gogapenak

Deliciæ meæ esse cum filiis hominum.

GizasemeeKin egotea, nire atsegiña.

ARRITU zaitez, kristiñau ori: Jaungoiko berberak diño bere atsegiñak gizasemeeKin daukazala: dirudienez, ez zan naikoa bere odol agurgarí guztia gure alde gurutzean ixurtea eta bere bizia gure onerako emotea: oraindik zerbait geyago itxi gura dausku eta altarako kutxan gure artean gugaz gelditu da.

¿Eskargaiztoko gizona — diño Teresa Deunak — ainbeste maite zaituan Jauna zeure gaiztakeriz naigabetuko dozu? neuríbako ondonaya erakusten dautzula, iraindu egingo dozu? ¿Zer, Zeruko Jaun andiak bere atsegiñak gugaz daukaz eta guk iges-egingo dautsagu, bakañik itxiko dogu?

Zorionekotzat daukaguz éregeak bere etxera, bere maira deitzen dituan lagunak; baña ¿ez ete-gara askozaz be zoriontsua-goak zeru-luñaren érege andia beti geure arítean daukagun kristiñauok?

Neure Jaungoiko maitea! orain zure oñetara natoñ, gau ta egun estalduta zagozan zeure altara auñera; on guztien iturburu, gaitz guztien osatzale, beárean dagozanen aberastasuna ta makalen indaía Zu zara-ta: gizon guztietan beartsuen eta makalen nazan au emen naukazu; nizaz éruki zaitez, Jaun ori: andiak dira, egia da, nire utsegite, oben eta bidegabeak; baña zure azken bako érukiaz gomutaurik, uste oso-betez natoñkizu, Jauna.

Aguñtzen zaitut, bedeinkatzen zaitut, maite zaitut neure Jaun eta Ongile andi ori: eta mesede bat eskatzera asartuko naz: añen, emoidazu, Jauna, auñerantzean zure Biotza iñoz be ez naigabetzeko ta zure maitasunean beti irauteko eskañ eta indaía: maite zaitut, Jauna, eta maite nai zaitut orain neure bizitza labur onetan eta gero, betikotasun osoan zeruan. Olantxe.

Gogozko Jaunaítzea

NEURE Jesus maite-laztana! Ziuñ eta sendoro siñesten dot altarako Sakramentu guígaí onetan, ogiaren antz - irudipean estalduta bai, baña egiaz eta benetan zagozala: agurñzen zaitut, ene Jaungoiko ori, maite ta laztan zaitut; baña orain neure bulañ eta bañenean ezin arñtu zaitudan ezkerero, zatoz gogoz beintzat nire biotzera; bertan ba-zengoz lez, laztantzen zaitut, Jauna, ta zugaz bat egin eta izan nai dot beti. ¡Ez al naz aldenduko iñoz geyago Zugandik!

(Zagoz apur baten ixilik eta eskatu Jaunari beañ dozuzan mesedeak).

JESUS SAKRAMENTUKOARI

BOST IKUSTALDI

Lenengo ikustaldia

AGURTU daigun Jesus Sakramentukoa: ezkutuki arígaí au ipiñi ebalako eskañak emonaz.

Auzpaz agurñzen zaitut Jesusen Biotz maitagaí ori Sakramentu guígaí oñetan,

eta eskeñak emoten dautzudaz mirari guztien laburgo ta gugazko maitasunaren berarizko agerbide au, asmau ta ipiñi dozulako. Baña eten barik, Zuri eskeñak emoten ekiteko, zeruko zoriondun eta luñeko zuzenai dei egiten dautset, neure biotzeko maite-beroa aenaz baturik, betiraun-osoan Zu goratzen gogo-garñtsuz diardudantzat.

Baita agurñzen zaitut, siñestebako ta kristiñau gaiztoakandik arñzen dozuzan irañak zelanbaist ordaintzeko be: berariz, ainbeste *sagrariotan* aiztuta lez bakañik itxiaz, egiten yatzuzan eskañ gaizto ta bigabeben ordez. Guzti-guztietan emendixek apal eta auzpaz gurñzen zaitut, eta neure oparixu oneik gogoko izan dakizuzan, santurik zintzoenen, zure Biotza maitteen izan dabenen maitasun-luñunaz usaindu nai dodaz. Arñtu, neure Jesus maitte oñek, nire eskari gartsu-samuñok, emen gugazko maitasunak zaukazan Sakramentu oñetan gurñtu ezkerok, zeruan be beti onetsi, bedeinkatu ta goretsi zagidazan. Olantxe. (*Aita gurea, Agurñ Maria ta Aintza*).

Bigarren ikustaldia

AGURTU daigun Jesus bere Sakramentuan, ainbeste bidañ arñu dogulako, esan ezin ala on geuganduaz.

Neure arimearen Salbatzale, Jesusen Biotz maitakoñ-biguna! Amaibako eskeñak emoten dautzudaz, zure eskutik arñu dodazan on guztiakaitik eta batez be, ainbeste bidañ nire biotzera etoñi zarealako, zure erukiak esku zabalez niri emonaz, zure Biotzeko ugaritasuna iñoz agoñtu bari. Ortixek bialtzen daustazuz beti ainbeste argi ta biotz-ikutze, zeugana ni deitu ta zure maitasunaren buztañi bigunera erakarñteko. Emen naukazu, ba, zure menpeko au zure oñetan. Emendik auñera zure asmu eder maitetsu oñei ez natxakioe jañkiko, ez dautset gogoñik egingo. Zuk bakañik agindu egizu, gure biotzetan nagusi zareala. Guztiok ezagutu ta maitatu beañ zaitugu ta Zure Jainkozko Biotzaren onegiñei zintzoro erantzun beañ dautsegu, guztiok maitatu ta onetsi zagiguzan zeruan be. Olantxe. (*Aita gurea...*)

Irugañen ikustaldia

A GURTU daigun Jesusen Biotza siñestebako ta siñausle edo erejeakandik aítzen dituan irañen ordeez.

Siñausleen biurkeri ta itsutasunez, Sakramentu agurgañi onetan ainbeste irain aítzen dozuzan Jesusen Biotz guztiz maitagañi ori! neure biotzeko indar guztiaz agurtzen zaitut eta ainbeste irañen kitugañia zuri emoteko, zeruko zoriontsuei dei egiten dautset, euren gorapenez gizonen eskar - gaiztoa ordaindu dagizuen. Neure gurari epelak aingeru sutsuen gurari bizi ta goriekin batzen dodaz, zure maitasun aintzat artu gabe ori, neure biziako une guztietan, iraingetu, onetsi ta goresteko asmoz. Egizu, Jauna, gizon guztien biotzak goratu zagiezala ta euren gorapenok, Aingeru, zorioneko ta zeure Ama guztiz santuaren biotz garbi-garbiak emoten dautsuezanakin alkaritu ta batu daitezala. Azkenez, Sakramentuko Jaun goragañi ori, Jaungoikoari zor yakozan gorapenen Ordaintzale zeu zara-ta, zu zerori izango zara ainbeste irañen ordainbiderik egokiena be. Artu, Aita betiko

orrek, nire eskari apalok zure Seme baka-
aren Biotzak zuzentzen dautzuzanakin.
Bera da Zugaz eta Espiritu Santuagaz gi-
zaldien gizaldietan bakaldun edo agintari
bizi dana. Olantxe. (*Aita gurea...*)

Laugarren ikustaldia

A GURTU daigun Jesus Sakramentuan, si-
nestedunekandik aítzen dituan lotsaba-
keri ta donauste edo sakrilejioen ordain-
-bidetzat.

Ona emen ni, neure Jesusen Biotz mai-
tea, atsekabe ta samíñez beterik zure an-
ditasun eregiaren aúrean, gomutaurik pe-
katu astunean Zu aítzera úreratzen diran
ainbestek egiten dautzuen irain ikaragaía,
baíztaurik onelan judataren gaiztakeri ta
Judas'en salkeri doíoía.

Bigundu ta samúrtu zeuk, Jesus, zeure
eúkiaren indaraz ainbeste biotz eskeíga-
bekoen gogoíkeria: argitu, erakaíri zeure
maitasunera, gure osatzale, artzain eta
Aita maitetsua Zu zara-ta. Emendik aúera
ez laketu aren, Jauna, kristiñaurik pekatu
astunean Zu Sakramentuan aítzera úre-
ratu dadin.

Zure Biotz gozo-gozo ta zure Ama maitetsuarenagaitik eskatzen dautzut. Esker au egidazu luéan eta zeruan Zu ikusi ta gozatzea be emoidazu. Olantxe. (*Aita durea...*)

Boskañen ikustaldia

AGURTU daigun luéko eleiza guztietan ain aizturik eta ain gitxitan ikeñtu edo bitaurik dagoan Jesus on eta maitagaña.

Gure maitez, gau ta egun, osti deun oñetan egiaz eta benetan zagozan añen, gizonak ain aizturik zaukezala ikusirik, Jesusen Biotz maitagaña ori Sakramentuan zagozan luéko eleiza guztietan ikeñtu nai zindukedaz, gizonen biotz guztiak eskiñi zuri oparitzat eta neure alegin ezerezok, arima beroak luéan eta zorionekoak zeruan egiten dautzuezan agur eta eskintza zintzoekaz batu. Zure neuribako arte ta eroapena oraintxe dazaut ondo, garbai ta damu naz mila bidañ nik be Zu, Jesusen Biotz erukioñ ori aiztu ta iraindu zaitudalako. Lagun zakidaz Jaun ori, gauñtik auñera gañtsu, zintzo ta aspeñtu gabe maite zagidazan. Argitu, añen, nire adimena, sutau nire naimena, garbitu nire biotza:

emoiguzu niri ta gizon guztiei benetako zaletasun eta eraspena, Jaungoikozko Sakramentu au itzalik andienaz jauretsi ta guítzeko, laguntza ta on guztien oxin eta ituíri berau da-ta. Oírelantxe itxaroten dot zure amaibako ontasun eta érukia bide dirala, zeruan be betiraun guztian Zu go- retsi ta andiesteko.

Eta zuk, Andrea, Jaungoikoaren eta nire Ama maite oírek, zure Biotz guztiz samu-í-aren garbitasun eta Santutasunagaitik ja- detsi egidazu, aíren, zure Seme maite Je- susen Biotzaganako eraspen benetako ta iraunkoía, beragaz estu-estu baturik, neu- re eginbear guztiak zintzoro bete dagida- zan, eta biotzeko poz eta atsegin andiz beti (baña il onetan batez be) bere Biotz guztiz bigun eta érukioíaren aginduak egin dagidazan. Olantxe. (*Aita gurea...*)

Otoitz labuía

*Bone Pastor, panis vere, Jesu, nostri miserere.
Artzain ona, ogi bizia, Jesus, guzaz éruki.*

Andra Mariari gogapenak

ANDRA Maria, neure Ama maite, guztiz garbia: Zugana natoí orain Jaungoikoaren

Ama zarealako, gure éregiña ta pekatari érukañien itxaropen eta abaroa. Zure oñetara natoí ni pekatari andi au, neure esker ona zuri erakustera, orain arte egindako ta auéerantzean egingo daustazuzan ainbat eta ainbat mesedegaitik. Maite zaitut Ama laztan ori eta zure seme ona izan nai dot beti, bai beti: zure babesean artu nagizu, ba, Ama érukitsu-maitea: eskatu nire alde Jesus zure Semeari, beragazko maitasuna egunerik-egunera nire biotzean ugaritu dadin, gero betiraun osoan zeru goi-edeéean ikusi dagidan. Olantxe.

Bernardo Deunaren Otoitza

(300 eguneko parkapenak bakoitzean; osoa, ilean)

MEMORARE

GOMUTAU zadiz, Birjiña Maria guztiz érukioí ori, iñoz ez dala entzun laguntza barik itxi dozula Zugana etoí ta zure laguntasuna eskatu dauanik. Itxaropen onegaz sendoturik zugana natoí arin-aringa: zure auéean nago negárez. ¡Seme Jaungoikoaren Ama! nire eskariak, aén, aintzat artu barik ez itxi, entzun eta abegi ona egin baño. Olantxe.

Jose Doatsuari

Iru aldiz esan:

Jose doatsua, neure Jagola eztitsu-maittea, nizaz eruki.

IÑAUTERI EDO ARATUZTEAK

Ikaragañiak dira egun oneitan Jesus gure Jaun eta Jaungoiko maiteari egiten yakazan irañak: ez bakañik bere etsai edo arerioak, baita (auxe da beretzat samiñena) bere lagunak, bere mayan jesañten diranak, bere Gorputz - Odolaz alikatzen diranak be, zoroen antzera ibili oi dira-ta, loikerizko jai aldi oneitan. Kristiñauak dirala; au da, Kristoren Semeak, Kristoren jañaitzaleak eta berak lez, gurutzea sorbaldan eroan beañ leukiela aiztu dabela dirudi.

Baña ainbat eta ainbatek Jesus'en Biotza samintzen ba-dabe egun oneitan, ba'dira kristiñauen arñtean beste batzuk pozez betetan dabena be, eta zenbat eta geyago gaiztoak samintzen dabena, ainbat eta geyago alegintzen diranak atsegin-pozez betetako. Batu zaitez azkenengo oneikin, kristiñau ona, ta iru egun oneitan zoaz al dozunik sañien eleizara, Jaun agiria ikeñtzera, ta egiten yakazan irain eta pekatuak zure aldetik ordaintzera.

Ona emen egun oneitarako otoitz egoki batzuk:

Damu-egintza

JESUKRISTO neure Jaun maitea: pekatuak aseñatzen zaitu ta oben-neke edo penitentziak zure asárea ausi ta baretzen dau: entzun gaur gure otoitza, éruki-parkapen eske gatoz eta parkatu zeure amaibako érukiañen gure gaiztakeri guztiak. Áren eskatzen dautzugu guretzat eta, batez be, Zugandik úrun bizi diranentzat, goñoto dautzuenentzat, pekatari guztientzat.

Gure gaiztakeri ta gure guraso, anai, lagun eta etsayen oben edo pekatuetzaz.

Éruki zakiguz, Jauna (1).

Gure añokeri asáre, goñoto ta biotz-gogoñkerietzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Gure zikoizkeri, lapuñeta, diru-ondatze ta apaindura lañegietzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Gure nasaikeri, autu loi-zantañ eta aragikeri guztietzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

(1) Itz oneik orok esan begiez.

(Nai danean otoitz au esanaz, aldiro urtebeteko parkapena irabazi daiteke.—(Pio VII'g. 1801, Garagañil 23-n).

Zine ta antzoki edo teatroetan egin oi diran pekatuetzaz, eta ainbeste nasaikeri, irudi lizun eta dantza-nastu zikiñetzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Semeak ondo azteko gurasoen ardurarik ezaz eta umeen lotsabagakerietzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Kristiñau nagien epeltasunaz, esamesen bilduraz eta siñis gogoñekoen lotsagabekerietzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Kaleetan entzun oi diran añen eta birauetzaz, baita egunero papel eta liburuetan idazten diranetzaz be.

Éruki zakiguz, Jauna.

Jai-egunak gordetan ez diralako eta eleizetan egiten diran pekatuetzaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Masoi ta dongeak Aita Santuari, gure Eleiza Amari ta Jesukristo gure Jaunari dautsen goñotoaz.

Éruki zakiguz, Jauna.

Jauna, aitzu egizuz, añen, gure pekatuak.

Parkatu gure bidegabeak.

Otoitza

ENTZUN, Jauna, gure otoitza, beti erukioŕ eta parkapen-zalea zara-ta: parkatu gaur gure obenak eta gizon guztiak egin dau-tzuezanak, Jesukristo zure Semearen ize-nean. Olantxe.

Birauen ordezeko gorapenak

Jaun agiria altara-kutxan sartu baño len esan beaŕ dira, belauniko, bere aŕean:

BEDEINKATUA izan bedi Jaungoikoa.

Bedeinkatua izan bedi bere Izen deuna.

Bedeinkatua izan bedi Jesukristo, egiaz-ko Jaungoiko ta egiazko gizona.

Bedeinkatua izan bedi Jesusen Izena.

Bedeinkatua izan bedi bere Biotz Jaun-goikozkoa.

Bedeinkatua izan bedi altarako Sakra-mentu guztiz deuna.

Bedeinkatua izan bedi Jaungoikoaren Ama goragaŕi, Maria guztiz Donea.

Bedeinkatua izan bedi bere Soŕtze guz-tiz deun eta orbangea.

Bedeinkatua izan bedi Maria Birjiña ta Amaren Izena.

Bedeinkatua izan bedi bere Ezkontide guztiz garbi Jose Donea.

Bedeinkatua izan bedi Jaungoikoa bere aingeru ta Santuetan.

(Nai danean otoitz au esanaz, aldiro urtebeteko parkapena irabazi daiteke. (Pio VII'g. 1801, GARAGARRIL 23-N).

JAUNAREN ONESPENA EGITEKO EREA

Jauna agirian ipinten danean: *O salutaris... Pange lingua...* edo onein antzeko beste zerbait abestu oi da.

Urren: Egoki litzake *Tu es Petrus...* edo *Oremus pro Pontifice...*, ondoren doazan lez...

PRO SUMMO PONTIFICE

Ÿ. *Orémus pro Pontífice nóstro N...*

R). *Dóminus consérvet eum, et vivíficet éum et beátum fáciat éum in térra, et non trádat éum in ánimam ínimicórum éjus.*

Ÿ. *Fíat mánus túa super vírum déxte-ræ tuæ.*

R). *Et supra fílium hominis quem con-firmásti tibi.*

OREMUS

Deus, omnium fidélium pastor ei rector, fámulum tuum N. quen pastórem Ecclésiæ tuæ præesse voluisti, propitius réspice: da ei quæsumus, verbo et exém-plo, quibus præest profícere; ut ad vitam una cum grege sibi crédito, pervéniat sempitérnam. Per Christum...

Gero: *Tantun ergo... liburu onen azkenean da-goan lez.*

ÿ. Panem de cælo præstitistí eis. (T. P. Alleluia).

R). Omne delectamentum in se habentem. (T. P. Alleluia).

OREMUS

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue, quæsumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. R). Amén.

SAKRAMENTU GUZTIZ DEUNA IKERTZEAGAITIK PARKAPENAK

1.- *Aratuzte edo inãuterietan:*

Parkapen osoa autoítu, Jaunaítu eta Aita Santuaren alde otoitz egiñaz, Jaun agiriaren auéan.

2.- *Beéogei orduko otoitzak* egin oi diran eleizetan parkapen osoa, auérago esan dan lez.

3.- *Eguen eta Bariku gurenez:*

Parkapen osoa autoítu, Jaunaítu ta eguen gurenez edo Biztuera jai-aldian, monumentu aué an, Aita Santuaren alde otoitz egiñaz.

4.- *Sakramentu guztiz Deunari* egiten yakon ikeítaldi bakoitzagaitik, baita gordea dagoala be; 300 eguneko parkapenak, 5 Aita gure, Aguí Mari ta beste bat Aintzakin Aita Santuaren izenean esan ezkeró.

JESUSEN BIOTZAGANAKO ERASPENA

1.- *Maitasunak* maitasuna eskatzen dau ta neurí-bako ondonayak maitasun guztiz andia: Jaungoiko-Semeak guztioi dauskun maitasun andiaren ezau-garítzat, bere Biotza erakutsi dausku, baña gure au irabaztearen, bere maitasuna adierazten dausku, guk be geurea emon dayogun. Oía ba, maitasunari maitasunak erantzun bearí dautsa ta Jesusen Biotzaganako jayera, erazpen edo deboziñoa, orixe da: Berak biotz osoz maite gaituan lez, guk be biotzez Bera maite izan daigula, ainbeste maite gaituan bere Biotz agurígaría maitatu ta goratuaz.

2.- *Baña Jesusen Biotzaren maitasun ori* ez da edo-zelakoa: biotz erdian gurutze bat dauala agertu yaku, orélan adierazteko, gizonen arítean asko ta askok ez dabela aintzat arítzen maitasun ain andi ori

ta beste askok ukatu egiten dabela: oía zergaitik Jesusen Biotza maite dogunok, zintzoro alegin egin beaí dogun gizon itsu oíen eskaítxaía geure maitasun sutsuaz osotu ta ordaindu daigun. Maite daigun, beraz, Jesusen Biotz aguígaí ta edeí ori.

Maite daigun biotz-biotzez, kristiñau epel nagien eskaí-gaiztoa ordaintzeko. «Ez gaitezala euskaldunok izan Jesusen Biotzaren maitatzale txikiak». (*Aita Mendiburu*).

Amabi eskintzak

1.ª Euren bizibidean beaí dabezan laguntasun guztiak, Nik emongo dautsedaz.

2.ª Euren sendi edo familietan bakea zabalduko dot.

3.ª Atsekabe guztietan Nik poztuko dodaz.

4.ª Bizitzan eta, batez be, eriotz-aldian, euren abaro ta estalpea Ni izango naz.

5.ª Euren egikizun guztietan bedeinkatu ta lagunduko dodaz.

6.ª Pekatariak nire Biotzean eíukizko itxaso baztergabea aurkituko dabe.

7.ª Kristiñau epelak berotuko dodaz.

8.ª Beroak nire maitasunean irazegiko ditut.

9.ª Abadeai biotzik gogoíenak biguntzeko doya emongo dautset.

10.ª Nire Biotz-irudia agirian dauken etxeak bedeinkatuko dodaz.

11.ª Nire Biotzaganako maitasuna zabaldu dagien guztien izenak, neure Biotzean iraríta euki-ko dodaz.

12.ª Iñen lenengo bederatzi bariku jaíaikoetan Jaunaítu dagien guztiei, neuí gañezko nire Biotzaren erukiak eskintzen dautse, nire aseíean ez dirala ilgo, ezta eleizakoak aítu barik be.

Gertrudis deunaren otoitza

AGUR, maite zaitudan Jesusen Biotz ori. Agoítzen ez zaran eta bizitzako ura darrion ituía zu zara. Jainkotasunaren ondasunak zuk daukazuz. Jaungoikoak dauskun maitasuna berotzen daun sutegia zu zara, ta nire gaztelu ta atsedentokia be zu izango zara. Urtu egizu, Jesus zurea urtzen dauan suaz nire biotz au. Bete egizu zure oí dariozan grazi ta ondasunez neure biotz au, orain eta beti zuk nai dozuna baño besterik maite ez dagidan. Olantxe.

(Zeruratzeko indaía liburutik aítua).

Irañen ordezeko egintza

(Iñero lenengo barikuetan, Jaun agiriaren auíean egin daiteke).

GURE Jaun aguígaí maite, Jesus, gizon guztien Beíerolea; zure Biotzaren gonburuzko maitasunak ipiñi zaitu oí altaran, Osti Deunaren antz irudipean. Zure auí-

ean belaunikatzera gatoz, Jauna, oso nai-gabeturik, gizonak egunero egiten dautzuezan irain eta pekatuakaitik: zure inguruan batu gara orain, irain oñein ordeze geure maitasun sutsua agertu nai dautzugula, ta al dogun neurian irain oñeik ordaintzeko, batez be zeure Eriotz-Nekealdian eta altarako sakramentuan aritu dozuzanak. ¡Nok ixuri leikezan odol-negarak, urtu arteraño, Zuri eñege guztietan maitetsuena ta biotz guztietan onena zarean oñi erakutsi dautzugun gaiztakeria, maitasun ordezeko eskañ gabe andia, negañez ordaintzeko!

¡Parkatu Jauna, ainbat eta ainbatek biotz eta gogo epelez, edo pekatu astuñean egozala aritu ba-zaitue!

¡Parkatu Jauna, gure biotz-gogoñkeria, gure eskañgaiztoa, Zuganako epelkeri ta maitasunik-eza!

Zatoze abadeok, zatoze Jesukristoren emazte garbiok, zatoze Jesukristoren Biotzaren maitatzaleok; goazan guztiok bere aurrean belaunikatzera, bere Biotz guñgañari egin dautsaguzan zauriak geure maitasunez gozatzera.

Eta Zuk, Jauna, entzun gaur gure eska-

ria, ontzat aritu gure damu ta negarrik,
parkatu gure gaiztakeriak, eta zeure Biotz
bañen-bañenean aritu gaizuz, betiraun oso-
an zugaz batera Aita ta Espiritu Santua
beti maitatzeko. Olantxe.

Alakoke'taí M. Maria Deunaren Eskintza

(300 eguneko parkapenak: parkapen osoa iloro 1898-1908)

JESUKRISTO neure Jaunaren Biotz Deunari
gaurganik betiko neure gorputz, gogo-
bizi, egikizun, neke ta loí guztiak. Nik (II,
esan emen zeure izena) eskiñi ta emoten
dautsadaz, eta ez dot auíerantzean ezer-
txu be egin nai Bera guítu, maitatu ta go-
ratzeko ez danik. Jesusena bakaírik izan
nai dot beraz, eta bere maitasunaíren gau-
za guztiak egin nai ditut, Bera naigabetu
legiken guztia bein eta betiko itxirik.

Jesusen Biotz agurígaíria! Zu izango zara
nire maitasun bakaíra, nire laguntzalea bi-
zitza onetan, nire argaltasunen Sendagaya,
nire utsegiteen zuzentzalea ta nire iges-
lekua atzenean, neure eriotz-aldi laírian.

Zugan jaíri nai dot, Biotz maitakoíra,
neure itxaropen edo uste osoa, neure

gaiztakeri ta argaltasunen bildur naz-ta: baña estura guztietatik zure ontasunak aterako nauala uste dot. (Zugan jañi nai dot...: itz oneikaz bakañik 300 eguneko parkapenak irabazi ledikez).

Ere ta kizkaldu nigan Zuri naigabe emoten dautzun guztia. Zutzaz bein be ez aztu ta Zugandik iñoz be ez alde egiteko, zure maitasun garbia nire biotzean sartu bedi. Nire izena Zugan ezañi daizula eskatzen dautzut zeure ontasun andi origaitik, bizitza ta eriotzan zure menpekoizatea nire atsegin-pozik andiena da-ta.

Sendi edo familien Eskintza

JESUS guztiz maitagaña! ontzat artu zeure Ama gozoaz etxe onetara etorñtea, ta zure Biotzari eskiñi yakazan sendi edo familiei agindutako mesedez bertoko bizi-lagun guztiak bete egizuz Zuk, Jesus gure Erosle erukitsu oñek. Margarita Maria deunari eskatu zeutsan ainbeste, maite dogun Biotz oñi geure maitasunik bero ta sutsuena emoteko. Ori dala-ta sendi oso au, zure deya entzunik, arin-aringa Zugana datoñ, eta ainbeste eskañ gaiztoren or-

dez, gaurtik Biotz Deun ori Jabe ta Eé-
getzat ártzen zaitu, ta bere poz, lan, nega
eta naigabeak gogoz eskintzen dautzuz,
orain eta beti zurea izango dala auto-
tuaz.

Bedeinkatu, Jauna, zure auéan belauni-
ko gagozanok. Onetsi (Zuk oérelan nai do-
zularik) eriotz zitalak gure ártetik eroan
dituanak.

Onetsi, Jesus maite oék, etxetik urun
dabiltzanak be; Maria zure Amari dautsa-
zun maitasunagaitik, áren eskatzen dau-
tzugu: zure maitasun oéren agintzea etxe
onetan jártzeko, zure siñeste, santutasun
eta garbitasunaz gure etxeko guztiak be-
tetako.

Gorde, Zuretzat bakañik biotz oneik
eta luéko zorakerietatik urundu egizuz.
Zure Biotz érukitsuaren zauri santuan ártu
ta gorde gagizuz guztiok, gaizkapen edo
salbaziñoko ontzian lez, betiko bizitzara
eldu árteraño.

¡Aintzatu, maitatu ta goratua izan bedi
beti gure ártean, Jesusen Biotz garaitzalea.
Olantxe.

**Urtero pañoki guztietan esan
beař dan Otoitza**

(Pio X-gařenaren aginduz, Jesus-Biotzaren egu-
nean, Jauna agirian dala, bere auřean, Leon XIII-
gařenaren Otoitz au esan beař da).

GURE Jesus maitea, gizonen Eroslea! zure
oñetan gagozanok eřukiz begiratu gaizuz.
Zureak gara, zureak izan nai dogu ta Zu-
reak beti izan gaitez, gutariko bakoitza
gaur zure Biotzari eskintzen yako.

Asko dira, Jauna, iñoz ezagutu ez zai-
tuenak; beste askok, oster, zure agin-
duak ukatu-ta, baztertu zaitue: batzuk
eta besteetzaz eřuki zaitez, Jauna, ta guz-
tiak zeure Biotz Santuan batu egizuz.

Guztion Jaun eta Jabe izan zaitez, ez
bakařik Zugandik iñoz aldendu ez diranen
baita zugandik urun joan diran Seme ba-
natzaleena be, eta gosez eta beařez il ez
daitez, biurtu lenbailen etxera.

Guzuř edo aseřeak banatu dituanen
eřege izan zaitez, egiaren kaira ekařuz,
guztiok siñesmen bateko izanik, auře-
ntzean artegi bat eta ařtzain bat baño izan
ez daiten.

Azkenez, Jauna, siñestebako ilunpetan oraindik bizi diran guztien érege egin zaitetz, ilunpetik argira ta Jaungoikoaren éreñura lenbailen ekañten dozuzala.

Emoiozu, Jauna, zeure Eleizeari azkatasun eta bakea, érei zoriona, lurbira mustur batetik bestera guztiak ozen esan dagien: Aintza, osasuna emon dauskun Jesusen Biotzari; aintza ta gorapena Berari amaibako egunetan. Olantxe.

(Parkapen osoa, autoñtu, Jaunañtu ta Aita Santuaren alde otoitz egiñaz: autoñtu barik, 7 beñogeiko parkapena: Garbitokiko arimentzat be izan daiteke. Pio X-gañenak 1906'ko Dagonilaren 22'an.

Ondoren Jesusen Biotzaren añentza (letañia) esan beañ da).

JESUSEN BIOTZAREN AÑENTZA (letañia)

(300 eguneko parkapenak egunean bein)

Jesusen Biotzaren añentza Alakoke'tañ Margarite Maria Deunak erabili oi ebana da, zerbait aldatuta. Ogetamairu eskari daukaz, Jesukristo gure Jaunak luñean igaro zituan 33 urteen gomutaz.

Lenengo zazpi eskariak (1-7) Jesusen Biotza zer dan adierazten dauskue (Jaungoikoaren Semea dala, Andra Mariaren sabelean soñtua. Espiritu Santuaren eleizea).

Urrengo laurak (8-12) Jesusen Biotzaren maitasuna ta beste bere onoimenak gogoratzen dauskuez.

Ondorengo beste bostak (12-17) Jesusen Biotza goretsi beaí dogula diñoskue, guztiz bikain eta goragaía dalako.

Eta azkenez 17'gaínetik asi ta azkenerañoakoak Jesusen Biotzaren mesedeak gogoratzen dauskuez. Berak gure alde egin eban guztia.

Kyrie, eleison

Kyrie, eleison

Christe, eleison

Christe, eleison

Kyrie, eleison

Kyrie, eleison

Christe, audi nos

Christe, exaudi nos

Pater de coelis Deus

miserere nobis

Fili Redemptor mundi

Deus,

Spiritus Sancte Deus

Sancta Trinitas unus

Deus

Jauna, éruki zakiguz.

Jauna, éruki zakiguz.

Kristo, éruki zakiguz.

Kristo, éruki zakiguz.

Jauna, éruki zakiguz.

Jauna, éruki zakiguz.

Kristo, entzun gagizuz.

Kristo, entzun gagizuz.

Kristo, aíen, entzun gagizuz.

Kristo, aíen, entzun gagizuz.

Zeruko Aita Jaungoikoa, *guzaz éruki.*

Jaungoikoaren Seme, gizadiaren Eroslea, *guzaz éruki.*

Espiritu Santu Jaungoikoa, *guzaz éruki.*

Irutasun Deun Jaungoiko bakaía, *guzaz éruki.*

- 1) Cor Jesu Filii Patris æterni
- 2) Cor Jesu, in sinu Virginis Matris á Spiritu Sancto formatum
- 3) Cor Jesu Verbo Dei substantialiter unitum
- 4) Cor Jesu, majestatis infinitæ
- 5) Cor Jesu, templum Dei sanctum
- 6) Cor Jesu, tabernaculum Altissimi
- 7) Cor Jesu, domus Dei et porta cœli
- 8) Cor Jesu, fornax ardens caritatis
- 9) Cor Jesu, justitiæ et amoris receptaculum
- 10) Cor Jesu, bonitate et amore plenum
- 11) Cor Jesu, virtutum omnium abyssus

MISERERE
NOBIS

- 1) Jesusen Biotza, Betiko Aitaren Semearena.
- 2) Jesusen Biotza, Ama Birjiñaren Sabelean Espiritu Santuak egiña.
- 3) Jesusen Biotza, Jaungoiko-Semeagaz izatez bat egiña.
- 4) Jesusen Biotza, Anditasun neurigabekoa.
- 5) Jesusen Biotza, Jaungoikoaren eleiza donea.
- 6) Jesusen Biotza, Jaungoiko altsuaren egon-lekua.
- 7) Jesusen Biotza, Jaungoikoaren jauregi ta zeruko atea.
- 8) Jesusen Biotza, maitasunaren laba gorria.
- 9) Jesusen Biotza, zuzentasun eta maitasunaren untzi edeía.
- 10) Jesusen Biotza, ontasun eta maitasunez betea.
- 11) Jesusen Biotza, onoimen (birtute) guztien oxin sakona.

GUZAZ
ERRUKI

12) Cor Jesu, omni laude dignissimum	12) Jesusen Biotz, guztiz goragaía.
13) Cor Jesu, rex et centrum omnium cordium	13) Jesusen Biotza, biotz guztien érege ta erdokia.
14) Cor Jesu, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ	14) Jesusen Biotz, jakituri ta jakintza guztiak zeugan daukazuzana.
15) Cor Jesu, in quo habitat omnis plenitudo divinitatis	15) Jesusen Biotza, Jaungoikoa bere betetasunean bizidantokia.
16) Cor Jesu, in quo Pater sibi bene complacuit	16) Jesusen Biotza, Aitaren atsegiña.
17) Cor Jesu, de cuius plenitudine omnes nos accepimus	17) Jesusen Biotza, zerre ugaritasunetik guztioi mesedeak egiten daukuzuzana.
18) Cor Jesu, desiderium collium æternorum	18) Jesusen Biotza, muño betikoen guraria.
19) Cor Jesu, patiens et multæ misericordiæ	19) Jesusen Biotza, arte ta éruki andikoa.
20) Cor Jesu, dives in omnes qui invocant Te	20) Jesusen Biotza, eskatzen dautzuenentzat aberatsa.
21) Cor Jesu, fons vitæ et sanctitatis	21) Jesusen Biotza, bizitza ta Santutasunaren ituría.

MISERERE NOBIS

GUZAZ ERUKI

22) Cor Jesu, propitiatio pro peccatis nostris

23) Cor Jesu, saturatum opprobriis

24) Cor Jesu, attritum propter scelera nostra

25) Cor Jesu, usque ad mortem obediens factum

26) Cor Jesu, lancea perforatum

27) Cor Jesu, fons totius consolationis

28) Cor Jesu, vita et resurrectio nostra

29) Cor Jesu, pax et reconciliatio nostra

30) Cor Jesu, victima peccatorum

31) Cor Jesu, salus in te sperantium

32) Cor Jesu, spes in te morientium

33) Cor Jesu, deliciae

22) Jesusen Biotza, gurre obenak ordaindu dozuzana.

23) Jesusen Biotza, irañez ase-betea.

24) Jesusen Biotza, gurre gaiztakeriakaitik birindua.

25) Jesusen Biotza, eriotzaraño men eta esanekoa.

26) Jesusen Biotza, aztamakilaz zultatua.

27) Jesusen Biotza, atsegin poz gutien iturburua.

28) Jesusen Biotza, gurre bizitz eta berbizkundera.

29) Jesusen Biotza, gurre bake ta aiskitasuna.

30) Jesusen Biotza, pekkatarien Oparia.

31) Jesusen Biotza, Zuggan ditxaroenen osasuna.

32) Jesusen Biotza, Zuggan ilten diranen itxadona.

33) Jesusen Biotza, San-

MISERERE NOBIS

GUZAZ ERUKI

sanctorum omnium.
Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi, parce
nobis Domine.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi, exau-
di nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi mise-
rere nobis.

ŷ. Jesu mitis et humilis
corde.

℞. Fac cor nostrum se-
cundum Cor tuum.

OREMUS

OMNIPOTENS sem-
piterne Deus, res-
pice in Cor dilectis-
simi Fillii tui et in
laudes et satisfac-
tiones, quas in no-
mine peccatorum
tibi persolvit, iisque

tu guztien atsegiña.
Gizonen pekatuak ken-
tzen dozuzan Jaun-
goikoaren Bildots
órek, parkatu eiguzu,
Jauna.

Gizonen pekatuak ken-
tzen dozuzan Jaun-
goikoaren Bildots
órek, entzun gagizuz,
Jauna.

Gizonen pekatuak ken-
tzen dozuzan Jaun-
goikoaren Bildots ori,
eruki zakiguz.

ŷ. Jesus biotzez otzan
eta apala.

℞. Egizu gure biotz au-
zure Biotz óren an-
tzeko.

OTOITZA

JAUNGOIKO aloro-
dun betikoa, zeure
Seme maite-maitea-
ren Biotza ta onek
pekatarien alde
emoten dautzuzan
gorapen eta ordain-
gayak aintzat artu

miseriordiam tuam
petentibus, tu ve-
niam concede pla-
catus, in nomine
eiusdem Filii tui Je-
su Christi qui te-
cum vivit et regnat
in unitate Spiritus
Sancti Deus, per
omnia sæcula sæ-
culorum. Amen.

egizuz, eta zeure
eruki eske dagozan
onei, aeren erukitu-
rik parkapena emon
egiezu, amaibako
egunetan Zugaz eta
Espiritu Santuagaz
batera bizi dan eta
agintzen dauan Je-
sukristo zeure Se-
mearen izenean.
Olantxe.

Eriotz-zorian dagozanen aldezko Otoitza

Eun eta berogeia mila (140.000) giza - emaku-
me inguru egunean ilten dira. Ogetamaka miloi
(31.000.000) inguru urtero.

Sei mila (6.000)'tik gora ordu bete bakoitzean
eta eun (100) minutu bakoitzean.

Onein guztioen alde, kristiñau orek, otoitz egizu:
eruki zaitez orain Jaungoikoaren auera doazan
arima gaixo oneitzaz, Jauna zutzaz eruki dadin.

GURE arimak ainbeste maite dozuzan
Jesus erukioia, zure Biotz Deunaren lañi-
-aldia ta zure Ama erugabearen oñazea-
kaitik, aeren eskatzen dautzut, eriotz

-aldian dagozan eta gaur ilgo diran pekatari guztiak zeure odoletan garbitu daitezuzala. Olantxe.

Eriotz-aldian egon zīñan Jesusen Biotz ona: iltzer dagozanetzaz eřuki zaitez.

(Eskari bi oneitako bakotxagaitik 300 eguneko parkapenak Pio X-gařenak 1907'ko Lorilaren 11'an).

Īlen lenengo bederatzi barikuak edo Agintza andia

1.- Agintza andia:

Asko ta andiak dira Jesusen Biotzak bere maitalei egindako eskintzak, baña guztietan berezi ta nagusiena bat da: lenengo bederatzi barikuen agintza andia. Ona emen, Jaunaren ezpanetatik Alakoke ' tař Margarite Maria Deunak entzun zituan itz edeřak:

Bariku goiz baten—diņosku—Jaunařtu ondoren itz oneik esan eustazan Berak:

«Neure Biotzaren neuřiz-goitiko eřukiak eta nire maitasun alorodunak ĩlen lenengo bederatzi bariku jařayetan Jaunařtuko daben guztiei agintzen dautse: nire aseřean ez dirala ilgo, ezta eleizakoak ařtu barik bez, eta azken une laři aretan nire Biotza iges-leku ziuřa izango dabela».

2.- Agintzen dana:

Jaungoikoaren aiskitasunean ilteko eskař edo grazi berezi andia eskintzen dausku Jesukristoren

Biotz erukioak: beraz, bederatzi lenengo bariku jaiaikoetan Jaunañtu dagien guztiak, naiz dala lenago eleizakoak artuko dabezalako, naiz oreik ezin arturik, biotz-damu egiazkoa egingo dabelako, Jaungoikoaren aiskitasunean ilgo dira ta zerua irabaziko dabe.

3.-Eskatzen yakuna:

Eskar edo grazi berezi-andi ori irabazteko, *naiko da ilen lenengo bederatzi bariku jaiaikoetan Jaunañtzea*, beraz, Jaungoikoaren grazian egon ezkerro, ez da bearezkoa ez autoñtzea, ez beste otoitz edo egikizun onik egitea be. Oraitik be, eraspin onetatik irabazi andiangoak aterateko, guztiz ondo ta egoki izango da egun oreitan otoitz eta elizkizunak egitea, Jesusen Biotzaren opaz eta aintzaz.

(Parkapen osoa irabazten da lenengo bariku bakoitzean. autoñtu, Jaunañtu, Aita Santuaren alde eskatu eta Jesusen Biotzari otoitz bat edo beste zuzenduaz).

Jaunañtu ondoren lenengo bariku

bakoitzean esan daiteken Otoitza

JESUS samur - eztitsua: zure Biotz oren maitasun eta eruki andi-andiak zeure aiskitasunean ilgo dirala agindu dautse lenengo bederatzi bariku jaiaikoetan Jaunañtu dagien guztiei; aren, Jaun ori, eruki zakidaz, eta zeure agintza ori gomutaurik, neure

oben guztiak goñotatzeko laguntza ta zeure maitasunean ilteko zoriona emoidazuz.

¡Jesusen Biotz erukioía, zeruko ate zabala, nizaz eruki!

¡Jesusen Biotz erukioía, aberastasunez betea, nizaz eruki!

¡Jesusen Biotz erukioía, Zugan ilten diranen itxadona, nizaz eruki!

Bagiā, Jesusen Biotzaren iā

Leon XIII-gařen Aita Santu omengariak askotan eskatu dausku Bagiā Jesusen Biotzari eskintzeko ta gure biotzak irazegitzeařen parkapen oso andi ta ugariak emon ditu il onetarako: ona emen nagusienak.

1.—7 urte ta 7 berogeiko, Jesuseñ Biotzaren iā egiten dala, egun bakotxagaitik.

2.—300 eguneko parkapenak bederatziurēna egiñaz, egun bakoitzean, eta onen amayan parkapen osoa egun aukeratu baten.

3.—*Parkapen osoa*, Jesusen Biotzaren jai-egunean.

4.—*Parkapen osoa*, lenengo barieku bakoitzean.

5.—*Parkapen osoa*, il onetako egun aukeratu baten, egunoro itz oneik esanaz: «Jesusen Biotz gutiz deuna, neure itxadona Zugan daukat».

6.—Bagiāaren azkenengo domekan *parkapen osoa* sañtu-urten aldi bakotxean, eguneroko itzaldiz edo mixiño antzeko zortziurēnez Jesusen Biotzaren iā ospatu dan eleizetan.

7.—Izlari (sermolari) ta paŕokoak Bagilaren azken eguneko mezan Eŕomako Gregorio Santuaren altara-eskaŕ edo grazia (ad instar) irabazi legikie.

8.—Eleizkizun oneik ospatzeko alegin egiten dauan bakotxak 500 eguneko parkapena aldiro, ta egunero parkapen osoa, egunero Jaunaŕtu ba-dagi. (Au be Garbitokiko arimen alde eskiñi daiteke.

Oaŕa:

Parkapen osoak irabazteko:

1.—Autoŕtu, Jaunaŕtu ta Aita Santuaren alde otoitz egin beaŕ da.

2.—Egunero edo ia egunero Jaunaŕtzen dabena, autoŕtu beaŕik ez dauke Bagilaren azken-igandekoak irabazteko izan ezik.

3.—Astero autoŕtzen diranak ez dauke beste autoŕtza beaŕik.

4.—Eleizkizunetara joateko eskatzen danean, naiz bederatziurenera naiz ilera joatea beaŕezkoa da; baña Bagilaren azken igandekoak irabazteko, ez.

5.—Zortzi egun auŕetik autoŕtu daiteke ta egun berean edo auŕekoan Jaunaŕtu.

Jesusen Biotzaren anaidiak eta gutuna

1.—*Jesusen Biotzaren Goi-anaidia* (artxikofradia) Porto-Maurizio'taŕ Leonardo Deunak irasi eban Eŕoman.

LENENGOA: 1732'gaŕen urtean, Jesusen Biotzagazko maitasuna (batez be altarako Sakramentuan)

gero ta geyago zabaltzeko ta egiten yakozan irain eta eskaŕgaizto guztiak ordaintzeko.

Oŕetarako, bazkideai agintzen yake:

a) Urteoro Jesusen Biotzaren jai-egunean autoŕtu ta Jaunaŕtzea.

b) Bardin iloro Jaunaŕtzea eta egun oŕetako elizkizunetara joatea.

c) Bazkide bizi ta ilen alde eskatzea, otoitz egitea.

d) Aita gurea, Agur Maria ta Aintza egunero esatea, ta otoitz laburtxu au be bai: *Jesusen Biotz gozo-eztia, gero ta geyago maite zaidazala egizu.*

Irabazi andiak ditu: nagusienak bakaŕik ipiñiko dira emen.

Parkapen osoa: Batzaŕean saŕtzean, Jesusen Biotzaren jai-egunean naiz urango igandean, iloroko lenengo bariku naiz igandean, ilen bein aukeratzan dan egunean, eriotz-aldian, jai andienetan, Jesusen Biotzaren jai-egun aŕeko naiz atzeko sei domeka naiz bariekuetan; beti, autoŕtu, Jaunaŕtu... ta abaŕ. (Garbitokiko arimentzat izan daitekez parkapen oneik).

2.—*Jesusen Biotzaren Zaingo omengaria* (Guardia de honor) 1864'gaŕen urtean soŕtua da, «Jesukristoren inguruan egunero biotz on-zuzenak batzeko, bere Biotzari egiten yakozan irañen ordezt». Leon XIII-gaŕenak 1878'gaŕen urtean ontzat emon eban: aŕezkero asko zabaldu da.

Eginbeaŕak: izena anaidi onetan emon eta

a) Eguneko orduren bat aukeratu Jesukristogaz egoteko ta lan eta egite guztiak ordu aretan Berari eskiñi.

b) Iñoro Jaunaítzera joan.

c) Egunean saíri, baña batez be bariku guren aratsaldeko lauretan, Aita Jaungoikoari eskiñi Jesusen Biotzeko odol eta ura gizon pekatarien alde. Jesusen Biotzaren anaidiko parkapen ber-berak daukaz eta beste batzuk be bai.

Gutuna

Alakoke'tar' Margarite Mari Deunak diño: *Jesukristo gure Salbatzaileak nai dauala bere maitaleak Jesusen Biotzaren irudia biotz gañean eroan dagien. In hoc signo vinces. Iku' onegaz garaituko dozu (diñosku Leon XIII-gaírenak), Konstantinok bere etsayak lez.*

Onek be irabazi andiak daukaz: 60 eguneko parkapenak gutun ori norberaz eroan ezkerro, otoitz edo egikizun on bat egiten dan bakotxean.

Otoitz-Bidalguntza (Eskari-Apostoladua)

1844'gaíren urtean soítua da ta aiezkerro asko ta asko zabaldu da (1889'g. urtean 15.000.000 eta geyago bazkide bai zituan).

Onen asmua da: *Jesusen Biotzaren otoitz ta irabaziakaz kristiñau on-sutsuenak batu ta Aita Jaungoikoari eskintzea, bere agintza edo éreñua lenbailen luíera etoí dadin. Iru maía ditu: Otoitza, egikizun onak, saíri autoítu ta Jaunaítzea, Jaungoikoaren aginduak gordetea, Jesukristoren Biotzagazko maitasuna zabaltea eta abar' eskatzen yake bazkideai; baña batez be:*

1.—Lenengo malakoai: *eguneko lan eta nekeak Jesusen Biotzari eskintzeko, 40'gañen orialdean jañi dan otoitza esanaz.*

2.—Bigañenekoai, oñezaz gañera: Aita gurea ta érosarioaren amaíeko bat egunero esateko, Aita Santuaren alde.

3.—Irugañenekoai, oñezaz gañera: ordañezko Jaunaítza asteoro edo iloro.

(Irabazi andiak ditu: guztiak emen aitatzea luzeegi litzake: anaidiaren Zuzentzaleari itandu oñetzaz).

JESUSEN BIOTZAREN JAURESKUNDEA (ENTRONIZAZIÑO)

(*Sendi edo familien eskeintza or goratxuago daukazue: Jaureskundera, ostera, beste gauza bat da. Sendi kristiñau guztiei dago-kien egikizun au zer dan eta bera egiteko erea emen osoro ipinten doguz, egin ez dozuen guztiok, lenbailen egin dai-zuentzat).*

ZER DAN?—«Jesusen Biotzaren Jaureskundera» Jesusen Biotza sendi edo familiaren éregetzat ar-tzea da, etxeko tokirik edeírenean bere irudia ba-kaulki edo tronuan ipiñi ta guztien biotzak berari eskiñirik.

Jesusen Biotzak Alakoke'tar Margarita Maria Deunari agertuta, esan eutsan: *Guztioen Éregetza nai dau nire Biotzak... eta ugari bedeinkatuko dodaz neure irudia agirian ipiñi ta gogoz apainduko dabenen etxeak.*

Auxe da Jesusen Biotza Éregetzat ártuta, etxeko tokirik egokienean bere irudia ipinten dogunean, etxeko guztien joranik andienaz egiten dogun jai edeía. Ez da ba, etxea edo luák Jesusen Biotzaren irudiaz bedeinkatzea: bera sendi edo familiaren burutzat ártu ta bere menpean guztiak jartzea baño, óratarako bere irudia toki agiri ta ondo apaindu baten ipiñiaz.

Egun aretan, al dala, etxeko guztiak autoártu ta Jaunaártu beár dabe. Onelan asiko dira, Jesusenak izaten, Jaunaártzean bere Biotzaz bat egiñik.

Jaureskundera egiteko erea

Óretarako autetsi dan egunean sendi guztia etxeko gelarik egokienean batzen da: Jesusen Biotzaren irudi alik edeíena ipinten da mai gañean edo beste tokiren baten. Jaureskundera egiten dauana abadea izan ezik, latiñez dagozan otoitzak ez dira esaten, eta «Gurutze Santuaren» eta Jesukristo neure Jauna'gaz asi daiteke.

Edozein abade, gizon nai emakumek egin daike.

Jauresten dauana abadea danean, txaramela (sobrepeliza) ta estolea jantzita, Jesusen Biotzaren irudia onelan bedeinkatuaz, asiko da.

Benedictio imaginis Sacratissimi Cordis Jesu Christi Domini nostri

Ÿ. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Èt cum spiritu tuo.

OREMUS

Omnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imágenes pingi aut sculpi non réprobas, ut quoties illas oculis córporis intuemur, toties, eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriæ óculis meditemur; hanc, quæsumus Imaginem in honorem et memoriam Sacratissimi Cordis Unigéniti Filii tui Domini Nostri Jesu Christi adaptatam, bene † dicere et sanc † tificare digneris; et præsta ut quicumque coram illa Cor Sacratissimi Unigéniti Filii tui supliciter cólere et honorare studuerit, illius méritis et obtentu a te gratiam in præsentí, et æternam gloriam obtineat in futurum. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

(Ultimo aspergat aqua benedicta).

Kredoa guztiok batera abots beteaz esan, zeuen sinesmena autoítzeko.

Biotzak eskintzeko otoitza

ZATOZ, Jesus maitagaíri ori, zeure Ama laztanagaz, eskintzen dautzugun etxe onetara, ta emen bizi garenok zure Biotz Jaungoikozkoa maite daben sendiai agindutako mesedez bete gagizuz.

¡O Jaun erukioía! Margarita zoriontsuari esan zeutsan zuk, eskar gaiztoz erantzuna izan arén be, zure Biotz orek gizasemeak

*ainbeste maite dituala, ta mundu guztian go-
retsia izatea nai zeukela. Guk beintzat
maite zaitugu ta pozik geure etxeko toki-
rik egokienean ipinten zaitugu. Ona emen
guztiok batuta, zu éregetzat árturik, zure
menpean jarren gara. Bai, gure ondoan
biziko zayakuz eta gure biotzen jabe zu
izango zara. Poz eta negáretan, gozotasun
eta neke-lanetan, etxe onetako gora-bera
guztietan zu gure ondoan egotea nai do-
gu orain eta beti. Bedeinkatu gagizuz, ba;
bedeinkatu Jaungoikoak gure artetik be-
tiko eroan ebazan maiteak eta orain gugaz
emen ez dagozan senide guztiak be.*

*Zu maitatuaz bizi gaitezala, Jauna, si-
ñesmenez zuzen eta garbi; luéko zorake-
rietatik atera ta gure arimak zure Biotz
óretan sartu egizuz eta órtxe josi. Zure
Biotzeko zauriaren erdi-erdian gorde ga-
gizuz eta gero guztiok eroan beti zugaz
bizitera! Maite, onetsi ta goratua bizi bedi
Jesus gure ártetan! Bai, áren, bai.*

*Ordu atsegin onetan gogora ekári bear doguz
etxeko guzti-guztiak, ilak eta kanpoan diranak
eta euren alde esan daigun. Aita gurea, Aguí
Maria ta Aintza.*

Orain aitak, amak edo etxeko buruak arçuko dau Jesusen Biotzaren irudia, eroango dau gerturik dagoan to-kira eta berak bakaulki edo tronuan jarriko dau. Bitar-tean beste enparauak «O Biotz Santu» edo beste gauza-ren bat Abestuko dabe.

Bereala belaunikaturik, urango otoitz au esango dabe:

Otoitza

ORRA or gure etxetxu au beste milen ar-tean berezi ta bere jauregitzat artu dauan Jesus Eregea. ¡Gora Jesusen Biotza! Ariturik gagoz gure buru izatera etoñiaz egin dauskuzun mesede andi onegaz: bañen-bañenetik poztuta zeure aurrean auzpaz makuñtzen gara: Aita bere umeakin lez telape baten bizi gara ta gure pozetan poztuten zarean ori geure lan eta nekeetan be geugaz zagozala bai-dakigu. ¡A! Ez gara gu nor zu gure etxean sartzeko; baña zeure naya erakutsi dauskuzu ta egañiz dagoana ituñira lez zure Biotzera gatoz, betiko bizira garoezan ur garbien bila: Zugana gatoz damuturik eta .uste osoz. ¡Zagoz, añen gugaz, Biotz santu maitati ori. Zure egañiz dagoz gure arimak: guk eta besteak be zu maitatzea nai dogu. Or daukazu mundu guztia garbitu ta berotu

bear dauan sua. ¡Bai, bai! Betania'ko etxea baizen gozo-atsegiña izan bedi gure au zuretzako; emen aurkituko dozuz zugaz beti egon nai daben lagun kutunak. Zure arerioak erbesteratzen zaitue, baña ona emen Egipton lez gorde ta biziteko tokitxua, ez Zuri dagokizun bestekoa, baña bai zintzoro gorde ta maitatuko zaituana.

Zatoz, Jesus ona, zatoz; etxe onetan be, Nazaret'en lez, maite dogu Maria, zeuk emon zeuskun Ama biguna; zatoz eriotzeak gure artean itxi dituan utsak betetara. A gure negarezko egunetan Zu emen izan baziña, gozotuko zebazan, bai, gure malko garatzak eta Zuk dakizuzan gure biotzeko zauriak sendatuko zebazan... zatoz bai... bear bada laster nekaldi negargañi bañiak etoriko yakuz eta gaztaroko gure uste ariñak joan dira; gelditu emen gugaz, ilunabaña da-ta, mundu gaiztoak bere odei baltzetan sartu nai gaitu-ta: guk Zu nai zaitugu, gure Bidea, Egia ta Bizia zarealako.

Aldi baten lez esan eiguzu: «Gaurgan-dik etxe onetan bizi nai dot». Bai, Jauna; etxe onetako Eregea Zu zara-ta, nai ta agintzen dozuna, guztiok egingo dogu.

Zure gerizpean biziko gara; ez dogu nai bestek emen agintzerik. Zu bakañik gure Éregea. Goretsia izan zaite etxe onetan. ¡Gora Jesusen Biotza! Betoñ gugana zure éreñua. Olantxe beti.

*Ama Birjiñaren Biotz guztiz garbiaren ize-
nean Salbe bat.*

¡Jesusen Biotz guztiz Santua, guzaz éruki! (3 bidañ)

¡Maria'ren Biotz guztiz garbia, gure alde otoitz-egizu!

¡Jose Deuna, gure alde eskatu!

¡Margarita Maria Alakoke zorionekoa gure alde eskatu!

(Abade jaunak bedeinkatuko ditu).

Benedictio Dei Omnipotentis: Patris, et Filii et Spiritus Sancti † descendat super vos et maneat semper. Amen.

OARRAK: 1.—Jaureskunde egun gogoangari onetan etxeko guztiak Jauna artu bear leukie eta eskatu Jesusen Biotzari éruki dadila munduko pekatarietzaz eta bere itzalpean guztiok artu gaizala.

2.—Etxe oretakoak beartzen dira urteoro Jesusen Biotzaren egunean Jauna artzera ta sendi edo familiko jai andia lez gordetera, batez be umeai zerbait pozgari emonaz. Baita egoki izango litzake *Lenengo Barikuetan* Jauna artzea, Jesusen Biotzak bederatzi ilabete jaraituetan Jaunartzen dabenai eskiñi dautsen eriotz ona jadesteko.

3.—*Parkapenak.* - XV'g Benerito Aita Santuak mundu guztirako emonak oneixek dira:

i. Jaureskunde egunean, pekatuen damuz eta Jesusen Biotzaganako maitasunez, auñean dagozan sendiko guztiak 7 urte ta 7 berogeiguneko parkapenak irabazten dabez.

ii. Etxeko guzti oneik egun aretan *Parkapen osoa* irabazi dalgikie, autoñtu, Jaunañtu ta Eleizen baten Aita Santuaren alde zerbait otoitz egiñaz.

Maitasun ederñ au zabaltzen dabena, Jesusen itz oneik entzun:

«*Eraspen au zabaltzen dabenen izenak, neure Biotz Jaungoikozkoari irañita eukiko dodaz, kendu ezingo diran eran*».

¡Sañtu zaitez Jauna...!

Jesusen Biotza bakaulkian ipintean esan legike

1. Sañtu zaitez! egin dau eguzkiak
Eguneroko jira, ta ilargiak
Buru a gertzen dau.
Gaba luzea da: gañera otza:
Zuretzat dago emen gure biotza
Sañtu zaitez, Jesus.
2. Baldin ba-dagoz etxeak, Zu añtzeko
Ta Buru egiteko
Gogo apuñik be ez daukenak,
Ez bildurtu, Jesus; gu bizi ezkerro,
Zureak dira, len, orain ta gero
Emen gaozanenak.

3. Saítu zaitez: ez zara Zu eskalea:
Gure Aita, Nagusi, adiskidea
Egin zaitugu.
Gogoń dabiltz, zure kaltez, etsayak,
Baña gu ez: gu gara seme alayak:
Gure Érege autońtzen zaitugu.
4. Saítu zaitez: orok maite zaitugu,
Jańgoya egin dautzugu
Gure biotzetan.
Zu izango zara gure Éregea,
Zu izango zara Jaun ta Jabea
Bizileku landeńtxu onetan.
5. ¡Zatoz lasteń, Jesus! Zińez nai geunke
Emengo gauzen truke
Zu sańtzea gure biotzetan.
Gure artean saltzalerik ez dago:
Zu saldu naiz itxi bańo nayago
Il zure menpean.
6. Ta gure aterańo, etsai gaiztoak
Suturik ba'letoz, pozoyak joak,
Bańena ez beintzat.
Galduko ditugu geure biziak
Ańtuko ditugu zauri guztiak:
Ez dira oneik izango Zuretzat.

7.   ¡Zatoz Jauna! Uratu gure griñak:
 Guzti-guztiok Zugaz bat-egiñak
 Poz-pozik gengokez.
 Beti asmo bardiñak doguzala,
 Untza-ormak bezala,
 Alkañi iratsita biziko gintekez.
8.   Bizitz onetan izaten diran pozak,
 Datoñkuzan samintasun zoñotzak
 Artuko ditugu.
 Atsegiñak, eskeñak emoteko,
 Naigabeak, Zuri eskaintzeko
 Zure oñetan jañi nai ditugu.
9.   ¡Sañtu zaitez! gure Jesus laztana,
 Izan beti Nagusi, Eñege, dana
 Etxetxu onetan.
 Ondasunik ez dago
 Baña bai zerbait askoz edeñago:
 Zu maitatzea gustiok benetan.

ESPIRITU DONEARI BEDERATZIUÑENA

Otoitzak

1'goa. Argi begisku guztioi Jaun Alguztidun oñen argi-izpiak, eta Espiritu Donearen igurtziaz sendotu begiz, zure Ar-

giaren Argiak, zeure laguntzaren bitartez bizitza bañi batera jayo diran guztien biotzak. Kristo Jaunaren izenean. Amen.

(Aita Gurea, Agur' Maria, Aintza (Gloria)).

2'gna. Gaurko egunez kristiñauen biotzak Espiritu Donearen argiz jakintsu egin zenduzan Jauna: emon eiguzu, a'eren, Espiritu bero'eren bitartez, zuzenbidea maitte izan ta beti bere pozaz pozturik bizi izateko bear dogun zure laguntza zeruta'ra. Amen. *(Aita Gurea...)*

3'gna. Zure amabi apostoluai Espiritu Donea emon zeutsen Jauna: emon egiezu zure kristiñauai bere euren eskarietan eskatzen dautzuen, eta antxiña siñismena opa zeuntsoenai, opa egiezu gaur zeure bakea. Amen. *(Aita Gurea...)*

4'gna. Bego, a'eren, Jauna, gugan Espiritu Donearen inda'ra, gure biotzak leunkiro garbitu ta gu etsaikeri guztietatik gorde gagizan. Amen. *(Aita Gurea...)*

5'gna. Argitu begiz, a'eren, Jauna, gure biotzak, zugandik dato'eren Espiritu Pozkileak; eta eruan gagizala berak egi-itu'ri gozoetara, Zeukin eta Espiritu bero'rekin

batean betiko Eéрге bizi dan Zure Semeak agindu euskun lez. Amen. (*Aita Gurea...*)

6'gna. Emoiozu Jaun eúkitsu oék, Zure Elizari, Zuk antziña Espiritu Donearen bitartez emon zeutsan batasun edeía ez dagiola iñongo arerio-ekiñaldi gaiztok uratu. Kristo Gure Jaunaren izenean. Amen. (*Aita Gurea...*)

7'gna. Ixuri egizu, aén, Jauna, gogoz gure adimenetan zure Espiritua, bere jakintzagaz egin ginduzuzanok bere arduraz zuzendu gagizuzan. Kristo gure Jaunaren izenean. Amen. (*Aita Gurea...*)

Andra Maria'ri

Otoitz egizu, Ama, munduaren alde; otoitz egizu Eliza'ren alde; otoitz egizu Eroma'ko Aita'ren alde; otoitz egizu Abeñiaren alde; otoitz bai, gizadi guztia-
ren alde, guztioen gañera Espiritu Doneak bere doaiak ixuri dagizan eta guztiok zerurako bidean ipiñi ta azkenez beti-
betiko bizitzara eroan gagizan. Amen. (*Salbe*).

IRUTASUN DEUNARI

(Deuntza laburra)

Deuna, Deuna, Deuna, gudarostien Jaun eta Jabea. Zeru ta luñak zeure aintzaz beterik dagoz. Aintza Aitari, Aintza Semeari ta Aintza Espiritu Deunari. Amen.

(Deuntza luze ta aundiagoa)

Aitaren, eta Semearen...

Jesukristo neure Jauna...

Aita Goikoari Otoitza

¡O neure Aita betikoa! ¡Aita Alguztiduna! Zeu gorestekoa ta Zeure otsein izateko, egin ninduzun; eta emengo luñeko beste gauza guztiak be oñetarakoxe egin zenduzan. ¡Aita samur eta erukioña! Zeure erukiaren andiz ezer-ezetik atera ta ainbeste maitatu ginduzuzanok zeruratzearen, zeure Seme laztana bialdu zeuskun ezkerro, egizu aren, Jauna, mundu onetan galdu barik, Jesukristoren irabazkiaeren eta Espiritu Deunaren eskaerez, zerua loñtu daigula, gero an beti goratu zaiguzan.

(Aita gurea ta Agur Maria...)

(Orain bederatzi bidar)

Deuna, Deuna, Deuna, gudarostien Jaun eta Jaungoikoa. Zeru ta luák zure aintzaz beterik dagoz. Aintza Aitari, ta Semeari ta Espiritu Deunari.

Seme Jaungoikoari otoitza

¡O Jaungoiko Betikoaren Seme Jaungoikozkoa eta Jakituri Amaibakoa! Zeure bitartez ezagutzen dogu Aita, eta beronegaz guk bakeak egitearen zerutik jatsi ta gizon egin zinan eta zeure odola emon zenduan.

¡Gure birerosle maitea!, Añen eskatzen dautzugu gure bidea, egia, ta bizitza zarean ezkerro, bide oretatik zerura eroan gaizuzala, egi ori ezagutu, ta bizitza ori bizi daigula, zeure irabazi ta Espiritu Deunaren eskañen bidez gero beti ta beti goretsi zaiguzan. *(Aita Gurea... Agur Maria ta bederatzi bidar Deuna... len lez).*

Espiritu Deunari otoitza

¡O Espiritu Deuna! ¡O maitasun Jaungoikozkoa! Jaungoikoaren ontasuna, gizonen Aldezlaria, ezeukien Aita, doe guz-

tien Emolea, biotzen Argia, Pozgile bika-
 ña, makalen Sendotasuna, eta Eleizearen
 Donetzalea, Munduko pekatuak kentzen
 dozuzan orek zuzenetsi gaizuz gizase-
 meok: Jaungoiko - seme egiten gozuzan
 orek baristau gagizuz, gure adimenak ar-
 gitu egizuz siñesmenari eutsi dagiogun;
 gure biotzetan maitasuna ixuri egizu *Mai-
 tasuna* izan daigun, eta geure arimak zeure
 doe ta emaitz ugariz aberastu egizuz, geu-
 re bizibidean sendo ta zintzoak izanaz,
 gero zure Aintzan, Aita ta Semea ta Zu,
 ¡O Espiritu Deun ori! goratu zaiguzan,
 Amen. (*Aita Gurea... Agur Maria... ta bedera-
 tzi bidar Deuna... len lez*).

BEGOŇA KO GEURE AMA

ANDRA MARIAGANAKO ERASPENA

Norbaitek esan dau: «*Euskaleríko mendi galúr bakoitza gurutze batek apaintzen dau*»: bardin esan ledike: Gure Euskaleríko ibar bakoitzak Andra Maria' ren izenari eragitako Eleizaen bat daukala, euskaldun bakoitzak bere biotzean altara bat jaso dautsan lez.

Asi Laburdi'ko erkitik eta Adu' ibara igarota Ebro ibayaren ertzeraño, Euskalerían-ze' goazala, gero Bizkaiko mugetatik Napa'oa' ren mugetaraño jasten gareala, non-nai eleiz ede'ak ikusi daikeguz gure siñesmenaren gaztelu jagolak lez, Andra Maria'ri eregiak.

Laburdi ta Zuberota'ak *Lurdes'ko Ama* dauke.

Napa'ak *Ama Bidekoa*.

Estibaliz'ko Andra Mariak Araba zaintzen dau.

Begoñakoak Bizkaya.

Eta Gipuzkoan sa'rtzen gareala, *Guadalupe'ko Amak* Onda'abin, *Korukoak* Donostin, *Iziar'koak* Deban, *Izazkungoak* Tolosan, *Olasko'ak* Azpeitin eta batez be, *Arantzazukoak* Gipuzkoa mugetan argiro erakusten dauskuez gure Euskaleriak Andra Maria'ri beti izan dautsan zaletasun, eraspen eta maitetasuna.

Nok ez daki gañera, gure Batza' Nagusietako agintariak batzen ziran lenengo egunean zin-egiten

ebela: *Andra Maria Jaungoikoaren Ama Orbange ta guztiz garbia izan zala bere Soñkudean*» siñestu, aldeztu ta erakusteko, ta jai eder au, Batzar nagusiaren aginduz, ordutik auera gure artean egin eta ospatzen dala?

Euskaldunak: «leñargiak zindotasuna eskatzen dau ta odol garbiak egikizun andiak nai ditu»: gure asaba zarak lez izan gaitez an beti Andra Maria-zaleak eta biotz-biotzez maite dagigun.

AMA NEKETSUA-STABAT MATER

1. Zutik gurutze ondoan
Ama samiña egoan
Ta Semea zintzilik.
2. Bere gogo gaxo iluna
Ezpatak uratu ebana
An egoan lañirik.
3. Ain estu ta atsekabea
Seme bakañdun Andrea.
¡Ama erukaña!
4. Oñazez eta naigabez
Seme kutunaren lanez
Osoro samindua.
5. ¿Nok ez leuke negar eingo
Ba'lekus Amaren oingo
Oñaze izugaña?

6. ¿Nor legoke lañi barik
Kristo-Ama ikusirik
Semeagaz miñetan?
7. Eñitañen oben andiz,
Zigoñkada astiñaldiz
Dago zauriz betea.
8. Iñortxuk bere ez laguntzen...
Ta azken-arnasak emoten
Dakus bere Semea.
9. ¡Ea Ama, maite-ituñia,
Zurekin samin bizia
Añ dagidan egizu!
10. Suta Kristoren maitean
Biotz au, ta Aren auñean
Atsegiña nagizu.
11. ¡Ama, nire biotzari
Kristo-zauriak ezañi
Añen, mami-mamian.
12. Seme oñen neke-lana
Erdiz bialdu nigana,
Niretzat jasan dau-ta.
13. Zurekin negañ bizian
Naukazu, ta aren zorian
Ilgo nazaneraño.

14. Ama samur, on, biguna
 ¡Zure nekeen astuna!
 ¡Niri negar eragin!

15. ¡Kristoren nekauste, eriotz,
 Zauriak artzeko, biotz
 Aul au bizkoía egin!

16. Zauritu zeure zauriez,
 Birlorau nadin odolez
 Gurutz-ituíripean.

17. Su-gáretan ére ez nadin
 Nire alde otoitz-egin
 Ama, azken egunean.

BEGOÑA'KO ANDRA MARIA'RI

(Jai eguna Dagoniā'ren 15'an)

Noz eta zelan agertu zan Begoña'ko Andra Maria'ren irudi edeña, ziuñ ez dakigu: bakañik esan geike: Bilbao-uria irasi zanetik bai dala, ta Andra Maria'ren irudi miragañi ori guztiz ezaguna zala aldi aretan: gaur agurtzen dan irudia bañiz, jakitunen eretxian VIII-gařen edo IX-gařen gizaldikoa da, ta lenengo eleizea X-gařenekoa: oraingo au XVI-gařenean eregi eben siñesmen andiko bizkaitař gure asabak.

Alatz edo mirari asko egin ditu Begoña'ko Amak, eta origaitik eraspen (deboziño) andia dautse Bizkaitařak eta beste euskaldun guztiak be bai, batez be ařantzaleak.

Begoña'ko Andra Maria, laztan edeñ ori! zaindu beti gure Euskaleñi maite-maite au, lengo oitura garbiak gorde-ta, lenbailen jadetsi daigun lengo zorion edeña, Jaungoiko ta Lege-Zařaren itzalpean.

Otoitza (ex officio)

ARREN eskatzen dautzugu, Jaungoiko maitea! zure serbitzarien oben edo pekatuak parkatu daizuzala, eta gure egikizunak gogoko ezpa'litzakezuz, Zugaz bate-

ra bizi dan eta agintzen dauan Jesukristo zure Semearen Amak, bere bitartekotasunez, betiko zoriona jadetsi daigula. Olantxe.

ARANTZAZU'KO ANDRA MARIA'RI

¿Arantzan Zu?

1

Edeírenetan edeírena zara

Ama, ta arantzan Zu?

Arantz baten edeírtasun ber-bera

¿Zelan agertu yaku?

Lorarik edeírena arantz-arítean

Jaunak ipinten du:

Oíregaitik, Ama, arantz-gañean

Agertu zíanan Zu.

2

Arantzak guretzat samiñak dira,

Ama, ta zuretzat

Samiñak ba-dira, ¿zegaitik arítu

Zure bakaulkitzat?

Samiñak dira, bai; baña Jesusek
asko maite ditu.

*Oregaitik, Ama, arantz-gañean
agertu ziñan Zu.*

3

Zeru-luñen jabe beti zaralako,
Jesus Bakaldunak
Artu nai izan dau guretzako
Arantz-burestuna.

Arantz-burestundua gurutzean
Il zan bada Jesus.

*Oregaitik, Ama, arantz-gañean
agertu ziñan Zu.*

4

Bere Biotz on-ona erakusteko
Gizon gaiztoari,
Biotzean Jesusek artu ditu
Arantzak ugari:

Arantzak Semearen biotzean
Zorotzak dakuzuz.

*Oregaitik, Ama, arantz-gañean
agertu ziñan Zu.*

Otoitza

ZORIONEKO Andra Maria: parkapenaren ituáburua, eskaá, mesede ta maitasunaren Ama, gizasemeen itxaropena ta zeruko Éregiña; entzun Zugana datozañ zure seemeen eskariak!

i) Emoidazu, Birjiña aguárgaía, nik beti Zu goratzea.

e) Eta neure arerioen auáka indazu indaía.

Eskaria

JAUNGOIKO alorodun eta Betikoa, zorioneko Andra Maria'ren garbitasun oáibanba-koa mirari aárigaáriz adierazo dauskuzuna; bere irabazi ta otoitzen bidez emoiguzu luáreko zorakerietatik biotza azkaturik, zure menpeko otsein zintzo izateko grazia, gizaldien gizaldietan Zugaz batera zorionekoak izan gaitezán. Olantxe.

(Arantzazu'ko Andra Maria'ren jaya, Irailaren 9'an ospatzen dogu; 1499'gaíen urtean Baltzategi'taá Rodrigo eritxon artzain gazte batek, arantza baten gaíean, Arantzazu'ko Amaren irudia auákitzen dau, eta bertatik ezin neuártu al besteko mesede andiak, Zeruko Éregiñak gure Éñari egiten dautsaz, batez be, anai euskaldunen aáreko bakea).

Otoitza

ARANTZAZU'KO Ama maitea! Guda ikaragarrian alkañegaz nastauta ebiltzan Euskaldunak zure ardurapean batzeařen, Aloña mendian agertu ziñalako, eta añezkero zure eskuan daukazuzan ontasun azken-gabeak bein be eten-barik zabaltzen dozuzalako, Euskaldun esker onekoak euren zerutar Zaindari nagusitzat artu zinduezan.

¡Ene Ama biotz samuía! Eruki zaitez guzaz, artu gaizuz zeure babes atsegingarrian eta zaindu gaizuz, geure griña okeären arantzarteian naspilduta, galdu ez gaitezán. Olantxe.

(Berogei ta amar eguneko parkapenak).

GUADALUPE'KO ANDRA MARIA'RI

(Jai eguna Irala'ren 8'an)

Jaizkibel deritxon eta Ondañabi'ko ipar aldera dagoan mendian, Guadalupe'ko eleizatxua dago, Zeruko Eregiña artzain gaztetxu biri agertu yaken tokian.

Guadalupe'ko Amaren agerpen au edo Arantzazu'koa baño lenago edo andik laster jazo zala uste

da. Gure auřetikoak eraspin andia izan dautsoe beti, batez be, ařantzale ta itxas-gizonak, eta one-lan ikusten dogu Elkano ospatsuak bere ilburuko edo testamentuan zerbait diru izten dautsala Guadalupe'ko Andra Maria'ri: ez daigun ba, euskaldunok aiztuta euki ainbat maite gaituan eta ainbat laguntza emon dauskun Guadalupe'ko Andra Maria.

Otoitza

ZORIONEKO Andra Maria Guadalupe'koa, gure Ama maitea. Egun sentiko izařak luřari adierazten dautsan lez eguzki pozgařia laster jayoko dala, olantxe zure jayotzak zeruko eguzki Jesusen etořerea adierazo dausku.

Ařen ba, entzun egizuz gure eskariak eta jaritxi eiguzu geure pekatuen parkapenaz batera, gure biotzak ez daitezala iratsi auřerantzean luřeko ondasun guzuřtietara. Olantxe.

LURDES'KO ANDRA MARIA

OŘBANGEARI

(Jai eguna Zezeřa'ren 11'an)

1858'gařen urtean, Aita Santu Pio IX-gařenak «Andra Maria jatořizko ořban barik sořtu zala» erabagi ebanetik laugařen urtean, Zeruko Eřegin

andia Bernardeta eritxon neskatilatxu bati aitz gañean agertu yakon Lurdes'en. Jakitun batzuk diñoenez, Lurdes'ko uri au, Bidasoz andiko Lapurdi edo Laburdi-erñian eta Euskalerñian aurkitzen zan antziña, eta Bernardeta Soubirous doatsuak odol euskalduna eukan, bere abizena Zubiri edo Zubiru, jatoñiz, agian izango zala-ta.

Otoitza

(Antif... ex officio)

ZORIONEZKO Zeruko Eregiña gaur luñean agertu da; gaur bere eñari azkatasun eta bakezko bañi onak ekañi dautsoz: gaur aingeru lirañak eta kristiñau onak alkañturik Soñkunde orbangea ospatzen dabela pozez beterik dagoz.

i) Jatoñiz Eñubako Eregiña, gure alde eskatu.

e) Jesukristoren eskintzariak jadetsi egiguzuz.

Eskaria

ANDRA Maria'ren oñbanbako Soñtze garbiaz zure Semeari bizitoki egokia gertu zeutsan Jaungoikoa: añen eskatzen dautzugu, Birjiña doatsua agertu zan eguna

gogoratzen dogunok, gorputz eta gogoaren osasuna jadetsi daigula. Olantxe.

KARMEN'GO ANDRA MARIA'RI

ZORIONEZKO Birjiña Eñugabea, Karmelgo aintza ta gorespenna! zure gutun edo eskapularioa daroen guztiai laguntza berezia emoten dautsazuen ezkerro, biurtu egizuz nigana zeure begi eñukiorok eta zeure magalpean, Ama, artu nagizu. Indartu zeure laguntzaz nire makalkeria, nire adimenaren ilunak zeure jakituriz argitu, siñesmen, itxadon eta maitasuna be nigan geitu. Zuri ta zure Semeari osoro atseginañak yatzuezan doyez nire gogoa apaindu egizu, ta lagundu nagizu, azkenez, neure bizitza osoan eta batez be, neure eriotzako aldi lañian. Olantxe.

AGUÑTZA DEUNA (EÑOSARIOA)

Otoitz eder guztietan ederenetaikoa noski Aguntza Deuna dogu: Otoitz guztiz edera, «*eximia peccatorum formula*» diño Leon XIII-gařenak.

Otoitz guztiz edera: ez da ba, beste batzuk lez,

gizonak asmaua, zerutik jatsia baño. Andra Mariak berak, Domingo Deunari irakatsi eutsan, Albitańak bide onera biurtzeko 1213'gańen urtean, ońtxe nunbait.

Otoitz guztiz edeńa: eskaririk edeńenak bere bańeńean daukazalako; *Aita gurea*, Jesukristok irakatsia, *Aguń Maria*, aingeruak zerutik ekańia ta *Gloria*.

Otoitz edeńa: bere 15 ezkutukiak (misterioak) Jesus eta bere Amaren bizitza edeńa begien auńean jańten dauskuela, onoimen edo birtute guztiak irakasten dauskuezalako.

Ońa zegaitik Aita Santu guztiak ainbeste goratu daben eta ainbeste parkapen, eskań ugari erantsi dautsoezan.

Parkapen osoa egunero, eńosarioaren 15 ezkutukiak esan ezkerok, «Eńosario Santuaren» anaidiarentzat; eta 100 egun eta 100 beńogeiko, eńosarioa norberagaz eroateagaitik bakańik be.

Oańak:

Aguńtza ondo esateko, bere eskutuki edo misterioak gogoz-nańtu beań dira. Geyenetan, ez da eńosario osorik esaten, bere 5 misteriozko zatia baño: ona emen 15 misterio ońeik, astearen egunetan, zegaitik banandu diran, egunero ezpada be, aste osoan beintzat guztiak esateko.

Gure auńetiko euskaldun zańak osoro eńosario-zaleak ziran.

Erasperen (debozińo) onek, entzute andiko Deun ospatsuak sońtu ditu gure Eńian: Loyola'tań Ińazio,

Xabier eta Martin deunak, Lizardi, Tomás eta Beñiotxo zoriondunak.

Berak gorde ditu gure Érian siñesmen eta oitura garbiak eta gure egunetan be, ainbat siñesge edo siñesgaldukoen artean, siñismenak gure Érian dizdiratzen ba-dau, érosarioari zoř dautsogu.

Gure asaba zarak lez esan daigun egunero, guztiok batera, geure etxetan, agurřta edo érosario deuna.

Agurřta esateko erea

Gurutze santuaren...

Jesukristo neure Jauna...

1) *Domine, labia mea aperies.*

2) *Et os meum annuntiabit laudem tuam.*

3) *Deus, in adiutorium meum intende.*

4) *Domine, ad adjuvandum me festina.*

5) *Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.*

1) Jauna, nire ezpanak idegi.

2) Ta nire agoak zure gorapena esango dau.

3) Jauna, lagun zakidaz.

4) Niri laguntzera bizkoř zatořkidaz.

5) Aintza Aitari ta Semeari ta Espiritu Santuari.

6) *Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.*

6) Len lez orain, beti ta amaibako egunetan.

Olantxe.

Ama eskañtzu ta erukioñ, geure arerioakandik zaindu ta eriotz-aldian arñtu gaizuz. Olantxe.

Pozeko ezkutukiak (misterioak)

(ASTELEN ETA EGUENETARAKO)

I'goa: *Jaungoiko-Semearen gizakundea.*

Mariak, bere bizitza apal - ezkutuz, Jaungoikoa beraganatu dau, eruka bazter-etako loratxuak bidaztien begiak lez...

Emoiguzu, Andra Maria, geure buruak gitxitan euki ta Jaungoikoaren menpean beti biziteko beañ dogun laguntasuna.

Aita Gurea, 10 Agur Maria... ta Aintza.

Ama eskañtsu ta erukioñ...

II'g.^a *Andra Mariak bere lenguseñari egindako ikustaldia.*

Negu otzaren biotzean, seña egiteko egoan bere lenguseiña ikerñtzera doa.

Andra Maria: maitasunak daroa ta ez irabaziak.

Andra Maria, maitasunez betea! emoi-guzu geure urko-lagunetan Jaungoikoaren antz-irudia ikustea.

III'g.^a *Jaungoiko-Semearen jayotzea.*

Belen'go aterpetik diñosku Jesus ume-txuak, lu'eko aberastasunak, biotzez beintzat, gitxitan eukiteko ta Berak lez, txirotasuna maite izateko.

«Zorionekoak biotzez txirotak». Lan-de'eren artean beartsuen agertzen zayakuzan Jesus-ume o'ek, txirotasuna maiterazo egiguzu.

IV'g.^a *Andra Maria'ren eleizan sartzea.*

Maria, beartzanik euki ez a'ren, Eleizara doa garbikunde-legea betetara, guztioi erakutsi nai dauskulako, zelako ardura aundiz zaindu be'ar dogun geure arimen garbitasuna.

¡Ama guztiz garbi o'ek, jagon nire biotzean garbitasuna!

V'g.^a *Jesus umea galdu ta eleizan aurkitzea.*

Mariak bere Semea aurkitzen dauanean, onek diñotso: ¿«Ez al zenkien neure Aitarren gauzetan ibili be'ar nazala»? Kristiñaua, Paulo Deunak diñotzu: «Egin be'ar

dozun guztia, Jaungoikoaren izenean egizu».

Jauna, zuk nai dozuna egitea izan bedi beti nire asmu bakarra.

Nekezko ezkutukiak

(ASTARTE TA BARIKUETARAKO)

I'goa. *Getsemani'ko Jaunaren otoitza (oraziñoa).*

Gatxik andiena, okeñena, gaitz bakarra, oben edo pekatua da; gure obenak ipiñi eben Jesus gure Beñeroslea, odol-izeñdi patzetan Getsemani'ko esparuan.

Aita Jaungoikoa: Zure Semearen oñazeakaitik soñtu, añen, ene biotzean pekatuagazko goñoto bizia.

II'g.^a *Jaungoiko-Semea zigorñkadaz astindua.*

Munduaren asieran, ikaragañizko uyola batek gizonen lizunkeriak garbitu zituan: orain beste batek, Jesukristoren odol Agurñariak aragikeri zantañak garbituko ditu.

¡Ama laztan atsekabetua! zure Semearen oñazeak dirala-ta, biotz garbitasuna emoidazu.

III'g.^a *Jesukristoren arantzazko burestuna (koroya).*

Añokeriak galdu eban aingerua zeruan eta Adan atsegin-baratzan. Jesus gure Éregeak, arantzazko koroya bere buruan eroala, itxura bañegañi órétan agerturik, añokeria menperatu dau, azkatu gaitu.

Emoiguzuz, Jauna, zeure arantzak eta aítu, órén orde, zeure maitasun eta damua.

IV'g.^a *Jesus gurutze astunaz zamatua.*

«Nire ondoren etoñi nai dauanak—diño Jesukristok—bere burua ukatu bei ta bere gurutzea aíturik, jañaitu beist». Beraz —diño Jeronimo Deunak—aguñ egin legikeo zeruari, gurutzerik eroan nai ez dauanak.

Jauna, zeure laguntza emoidazu gurutzea eroateko.

V'g.^a *Jesukristoren gurutzeko eriotzea.*

Jesukristok gurutzetik bere Ama on-ona, erukiz betea, zeure amatzat emon euskun, Joan bere ikasle maiteari esan eutsanean: «oñá oñ zure Ama».

Maria, Jaungoikoaren Ama doatsua eta neurea: emoidazu auñerantzean zure seme on beti izateko zoriona.

Aintzazko ezkutukiak

(EGUAZTEN ZAPATU TA DOMEKETARAKO)

I'g^a. *Jaungoiko-Semearen beñbizkundera.*

Jesus gure Jauna ziñez beñbizturik, urten zan ilobitik eta bañiro ez ilteko iñoz be. Ziñez beñbiztuko gara, geure lengo bizibide txara betiko izten ba-dogu, lengo gaiztakerietara bañiro ez biurtzeko.

Zure beñbizkunde adigañagaitik emoiguzu, Jauna, obena eta orako bidea betiko iztea.

II'g.^a *Jaunaren zerura igokundera.*

Luña itxi-ta zeruratzen dalarik, Jesusek diñausku: «Zuentzako toki bat gertutzera noa»: an ikusiko dogu geure Jauna, maitatuko dogu, betiko geurea izango dogu.

Zeruko zorion edera eskiñi dauskuzun Jauna; ori irabasteko, zeure laguntza emoiguzu.

III'g.^a *Espiritu Santuaren etoñerea.*

Espiritu Santuak Jesukristoren bidaliak betetan ditu eta len lotsaturik bildurñi

-koldańak, agiri ziranak, orain bilduń barik, Jesusen izena autońtzen dabe.

Zatoz, ańen, Espiritu Santu ori eta biztu gure biotzetan zure maitasunaren su-gań bizia.

IV'g.^a *Andra Maria'ren jasokundea.*

Luńeko eńbeste onetatik pozez doa Maria zerura: guretzat luń au atzeńia izan beańean, atsedentokia da: ez dogu nai itxi ta egunen baten itxi beańko dogula-ta, bilduń gara.

Emoiguzu, Jauna, luńeko zorakeri ańtean Zeruz ez aztuteko grazia.

V'g.^a *Andra Maria'ren bureskundea (koronazińoa).*

Maria, Jaungoikoaren Ama, zeruko Eńegińa ez eze luńekoen Eńegińa be bai da; zeruko eńegińak lagundu gengikez, luńeko eńegińak lagundu nai gaitu. Ogasun eta ontasuna, eskubide ta eńukia bere biotzean alkańtu ta laztantzen dira.

Maria, zeruko Eńegińa ta gure Ama; ainbeste ondasunen ondoren emoiguzu Jesus zure sabeleko Seme bedeinkatua.

Esan gero *Andra Maria'ren ańentza ta ondorengo otoitza 64'gańen ońialdean jańi dan lez.*

Aguítza esateko era laburagoa**POZEZKO EZKUTUKIAK**

(Astelen eguenetarako)

1'goa. Jaungoiko-Semearen gizakundea,
Eskaria: Apaltasuna.

2'g.^a Andra Mariak bere lenguseñari
egindako ikustaldia.

Eskaria: Geideagazko maitasuna.

3'g.^a Jaungoiko Semearen jayotzea.

Eskaria: Luñeko ogasunetara biotza ez
makurtzea.

4'g.^a Andra Maria'ren eleizan sartzea.

Eskaria: Jaungoikoaren eta Eleiza Ama-
ren legeak gordetea.

5'g.^a Jesus umea galdu ta eleizan aur-
kitzea.

Eskaria: Pekatuakaitik Jauna galdu ba-
-dogu, lenbailen aurkitzea.

NEKEZKO ESKUTUKIAK

(Astaríte barikuetaarako)

1'goa. Getsemani'ko Jaunaren otoitza
(oraziñoa).

Eskaria: Pekatuen garbai edo damua.

2'g.^a Jaungoiko-Semea zigoñkadaz astindua.

Eskaria: Aragikeritik iges-egitea.

3'gn.^a Jaunaren arantzazko burestuna (koroya).

Eskaria: Gogoeta (pentsamentu) txarretatik alde-egitea.

4'g.^a Jesukristo gurutze astunaz zama-tua.

Eskaria: Naigabeak onez aritu ta eroa-tea.

5'g.^a Jesukristoren gurutzeko eriotzea.

Eskaria: Jesukristoren eriotzea gure biotzetan pekatuaren bidez ez bañiztatzea.

AINTZAZKO ESKUTUKIAK

(Eguazten, zapatu ta domeketarako)

1'goa. Jaungoiko Semearen berbizkundera.

Eskaria: Graziatzko bizieran eriotzaraño irautea.

2'g.^a Jaunaren zerura Igokundera.

Eskaria: Zeruratzeko zaletasuna.

3'g.^a Espiritu Santuaren etoñerea.

Eskaria: Otoitza maite izatea.

4'g.^a Andra Mariaren jasokundea.

Eskaria: Eriotza on bat egiteko Santuen antzera bizitea.

5'g.^a Andra Mariaren bureskundea (koronaziñoa).

Eskaria: Andra Mariaganako zaletasuna.

ZAZPI OÑAZEAK

Otoitza

ANDRA Maria, osoro atsekabetua: Zure Semeagaz batera kalbarioan aritu zebazan neke-oñazeakaitik añen eskatzen dautzut, neure oken guztien parkapena, auñerantzean ez jausteko laguntza ta zeure zazpi oñazeak gogoraturik loñtu nai neuken berarizko eskañ au... (ipiñi emen eskatu nai dozuna). Olantxe.

Lenengo oñazea: *Simeon zañaren iragañkia.*

¡Ama naigabetua! Simeon igañlearen itzak, Jerusalem'go eleizan, emon eutzuen oñazeagaitik, eskatzen dautzut: neure pe-

katu guztiak garbituko dituan egiazko damua jadetsi daiztazula.

(Aita gurea... Agur Maria).

Bigarren oñazea: *Egiptora igestea.*

Ama naigabetua! Nazaretetik Egiptora, zure Semeagaz igesi ziñoazanean artu zeban oñazeagaitik, eskatzen dautzut, galbide guztietatik iges-egiteko asmu sendoa jadetsi daistazula.

(Aita gurea... Agur Maria).

Irugarren oñazea: *Jesus umea galtzea.*

¡Ama naigabetua! Semea galdu yatzunean artu zeban oñazeagaitik eskatzen dautzut: bizirik diraudan artean ez dagidala Jesus galdu, gero zeruan betiko ikusi dagidan.

(Aita gurea... Agur Maria).

Laugarren oñazea: *Jesus gurutzeaz zamatua.*

¡Ama naigabetu ori! Gurutzea sorbal-dan eroala zeure Semea ikusteaz artu zeban oñazeagaitik eskatzen dautzut, neure gurutzea pozez eroateko indara jadetsi daistazula.

(Aita gurea... Agur Maria).

Boskaíren oñazea: *Jesus gurutzean josia.*

Ama naigabetua! Zure Seme maitea gurutziltzatzan ikusiaz aritu zeban oñazeagaitik eskatzen dautzut; neure griña gaiztoak ezi ta menperatzeko laguntasuna jaldetsi daistazula.

(Aita gurea... Agur Maria).

Seigaraíren oñazea: *Jesus ila bere Amaren altzoan.*

¡Ama naigabetua! Zure Semearen gorputz zauritua zeure besoetan ikusirik aritu zeban oñazeagaitik eskatzen dautzut, beti biotz garbiaz Jauna aritu daidala Altarako mayan.

(Aita gurea... Agur Maria).

Zazpigararen oñazea: *Jesus maitea eortzen (obiratzen) dabe.*

¡Ama naigabetua! Zure Semea obian sartu ebenean aritu zeban oñazeagaitik eskatzen dautzut, loitu daistazula laguntza pekatua gorotau ta luíreko zorakerietatik alde egiteko.

(Aita gurea... Agur Maria).

Otoitza

ANDRA Maria, Ama txit naigabetua! neke gogoñen artean, gurutzepean soñtu ta bizia emon dauskuzun oñek erakutsi, añen, geure Ama zareala, zazpi oñaze onein asieran eskaturiko grazia irabazirik, zure Semeari jañaitu dayodan emen luñean, gero betikotasun osoan zeruan Bera goratzeko. Olantxe.

(Edozein astetan, bariku gabeko amaiketatik domeka goiz bitañten, Andra Maria naigabetua bere bakañtasunean lagundu dagien kristiñauak, 300 eguneko parkapena irabazi dagikie. Ìlero, aste gutietan orixe egiñaz, parkapen osoa, bein autoñtu ta Jaunañtu ba-dagie. (Pio VII'gk. 1822'ko Bagilaren 18'an).

Ìleroko lenengo larunbata (zapatua)

Pio X-gañenak ìleroko lenengo larunbata autu eban Andra Mariaren kaltezbo birauak ordaintzeko, egun ori Berari eskiñiaz. *Parkapen osoa* lenengo zapatu bakotxean irabazi daiteke, autoñtu, Jaunañtu ta edozein otoitz Andra Maria'ri esanaz eta Aita Santuaren alde otoitz egiñaz. (Garbitokiko arimen alde opaldu daiteke).

Andra Maria'ri eskiñitako ilak

Iru dira:

Mayatza edo Loraila.

Dagonila (Agustua) Maria'ren Biotz garbiari eskiñia.

Eta Iraila, Andra Maria Naigabetuaren (Doloretakoen) ila. 300 eguneko parkapenak iru il oneitako bakotxean irabazi leiz, nai dan otoitza Andra Maria'ri egunero esanaz, eta il osoan ori berori egin ezkerro, *parkapen osoa* azken egun baten autoitu, Jaunaitu ta Aita Santuaren alde otoitz egiñaz (Pio VII-gk. 1822'ko Bagila'ren 18'an. Pio X-gk. 1913'ko Epaila'ren 13'an. Leon XIII-gk. 1888'ko Urtaila'ren 27'an).

ANDRA MARIA'REN ELEIZ -BAZKUN, ANAIDI, GUTUN ETA DOMIÑAK

Andra Maria Deunaren Bazkunak (kongregaziñoak)

Izen oneikaz ezagutzen dira: naiz «Maria'ren alabena» (neskatilentzat) naiz Luistarena (mutilentzat): batak eta besteak lenengo zaindaritzat Andra Maria euki bea' dabe, naiz-ta beste zaindari bat (Luis Deuna edo Koska'ta' Estanislao) duakela bigarentzat.

Jesusen Lagundiko anai Sebastian Kabañasi'k lenengoz asmau ta irasi edo ipiñi eban Sirakusan, gaztedia pekatu - bidetik aldenduteko: Gregorio XIII-gaíenak ontzat emon eban, eta Benedito XIV-gaíenak gero eskaí-mesede andiz aberastu eban esanaz: «bazkun oneik garbitasuna zaintzen dabela, gazte galdu asko biurtzen dabezala ta askok bertatik atera dabela Erlejiñoan sartzeko asmua be». Ligorio'taí Alfonso Mariak bañiz, Jakintza-Idaztiaren itzak zuzentzen dautsaz esanaz: «On guztiak oítik etoíi yataz. (CAP. VII. v. II) Ainbat eta ainbat gizon ospetsu bazkun oíreatatik sórtu dira: Aita Santu, Érege, Agintari ta abañ. Santuen artean: Boíomeo'taí Karlos, Sales'tar Franzizko, Ligorio'taí Alfonso, Gonzaga'taí Luis, Koska'tar Estanislao, Berchman'taí Joan... eta beste askoren izen agurígaíiak aurkitzen doguz: azkenengo Aita Santuen artean: Benedito XIV, Pio IX, Leon XIII-gaíena ikusten doguz.

Bazkideen eginbearak: lenengo izena emon eta baltsuan sartu: oírezaz gañera:

a) Goizean, oetik jagitean, iru «Aguí Maria» esan, garbitasuna ta beste onoiemenak eskatzeko.

b) Saíi autoítu ta Jaunaítu (iíero gitxienez, as-tero al ba-da).

c) Lagun gaizto ta dantza nastuetatik alde egin.

Trabaziak: Bazkideen Zuzentzaíleak azalduko ditu: bakaírik esango dot emen parkapen osoa irabazten dabela bazkideak: batzaíean sartzean, eriotz-aldian, jai-nagusienetan, bazkunaren bilera egunetan; beti, autoítu ta Jaunaítu ezkerro.

(Parkapen guzti oneik Garbitokiko arimentzat izan daitezke).

Aguítza (eírosario) Santuaren Anaidia

Aita Domingo Santua il eta laster, Balentzian soítu zan «Aguítza deunaren» lenengo Anaidia 1221'g. urtean; aírezkero Aita Santu guztiak, baña batez be, Leon XIII-gk, asko ta asko aberastu da-be. Onen asmua da, kristiñau asko batu daitezán, eírosario santua esanaz, Andra Maria gorestekó ta bere laguntza guztiak batera eskatzeko. Bazkideai auxe baño besterik ez yake eskatzen (eta au be pekatupean ez) astero eírosario santuaren 15 ezkutu-kiak (amaírekoak) esatea).

Irabazi ugariak ditu: bi bakaírik aitatuko dodaz emen:

a) *Parkapen osoa egunero*: (Garbitokiko arimentzat izan daiteke) eírosarioaren 15 amaírekoak esanaz (amaíreko bat orain ta geroago beste bat esan leikez) gure Ama Eleizearen alde eskatu ta Eleizaren baten otoitz eginda.

b) 100 eguneko ta 100 beírogeiko parkapenak egunean, eírosarioa eroateagaitik.

Karmel'go Andra Maria'ren Anaidia

1251'ko Garila'ren 16'an, Simon Stok, Karmel-deraen Agintariari Andra Maria agertu yakon, eskuan Karmel'go gutun edo eskuplarioa eukala, ta esan eutsan: Gaiztoki edo inpernuko su-gaíretik gordeko zituala Karmel-Anaidiko bazkideak: au da, berarizko laguntasunak jadetsiko dautsezala Andra Mariak bazkide onei.

Aírezkero beste sari eder bat egin dautso anaidi

oneri: Aita Santu Joan XXII-gaíenari agertu yakon irurogei urte geroago ta agindu eutson: Garbitokian poztu ta andik ainbat lasterén, eta batez be il da uréngo zapatuan, aterako zituala Karmel-anaidiko bazkideak.

Lenengo saria irabazteko, beaí da: Karmel'go Anaidian saítu ta il arteraño gutuna (eskuplariora) erabili.

Bigaíena irabazteko: garbitasuna gorde, norbere bizibidean ete Andra Maria'ren ofizio labuía egunero esan. (Otoitz onen ordeez esan leikez 6 Aita gure, 6 Aguí Mari ta 6 Gloria).

Soíkunde oírange, Andra Maria'ren gutun urdiña

Jesukristo berak eta bere Amak iragaíri eutsoen Ursola Beninkasa zorientsuari gutun au. Eskiñita daukazan mesedeak irabazteko, gutun (eskuplariora) beti eroan beaí da, Andra Maria'ri alaitasun zindoa erakutsi ta pekatariak biurtu daitezán otoitz egunero egin.

Izugaízko irabazi andiak daukaz, batez be *parkapen osoa* egun bakoitzean: 6 Aita gure 6 Aguí Mari ta 6 Gloria esanaz, Andra Maria'ren Soítze eíugabearen deduz.

DOMIÑAK

Eíosarioa

Eíosarioak ditu, bedeinkatuta ba-dago:

100 eguneko parkapenak, «Aita gurea ta Aguí Maria» bakoitzagaitik.

100 urteko ta 100 berogeiko parkapenak, erosarioa norberaz eroateagaitik (Aita Domingoren Semek naiz oretarako eskubidedun abaderen batek bedeinkatuak ba-dira).

500 eguneko parkapenak Aita gurea ta Agur Maria bakoitzagaitik, gurutzedun edo kruziferoen onspena ba-dauke.

Domiña miraritsua

Oribanbako Andra Maria'ren irudia dakañ alde batetik, eta bestetik «M» bat gurutzeaz eta azpian biotz txiki bi. 1848'gañen urtean, Andra Mariak berak Katalina Labouré gazteari iragañi eutson: mirari andiak egin ditu ta ortik etoñi yako «Domiña miraritsuaren izena». Parkapen ugariak ditu onek be: 100 egunekoa bakoitzean, auxe esanaz: «Maria orban barik soñtua, Zugana gatozan onein alde, añen, eskatu».

JOSE DEUNAGAZKO ERASPENA

Jaungoiko ta bere Amaren uréngo Jose Deuna jañi bea' dogu, Jesukristoren Aitaordeko, Eleiz-Amaren Zaindari ta eriotz-aldian laguntzalerik onena dogu-ta.

Ez daukat gogoan—diño Teresa deunak—eskaturiko gauzarik Jose Deunak ukatu daustanik: Jaungoikoak beste Santuei bea'izan bat edo bestean laguntzeko doya emon dautsela dirudi: santu andi onek, ba'iz, ikusita daukat, guztietan laguntzen dauala, Jaungoikoak adierazo nai dauskularik, lu'ean lez zeruan be, bere esanak egiten dituala.

Maite daigun, beraz, Jose Deuna; baña ziñez eta egiaz, bere laguntza eskatu ta bere bizitzari jañaiturik: ezkongek bere garbitasunean jañaitu begioe;

ezkonduak ikasi emazteai zor dautsezuen maitasuna ta semeak ondo azten; abade ta enparauak Jaunartzean Jaungoikoari euki bea' dautsen itzala: kristiñau guztiok, bere eroapen, lan-zaletasun eta zintzotasuna ja'raiturik, eriotz-aldirako Jagolatzat autu daigun.

Arentzak (letañiak)

(300 eguneko parkapenak, egunean bein)

Kyrie, eleison

Christe eleison

Kyrie, eleison

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,
miserere nobis.

Filii Redemptor mundi
Deus, *miserere nobis.*

Spiritus Sancte Deus,
miserere nobis.

Sancta Trinitas unus
Deus, *miserere nobis.*

Sancta Maria, *ora pro*
nobis.

Sancte Joseph

Proles David inclita

Lumen Patriarcharum

Dei Genitricis Sponse

Jauna, e'uki zakiguz.

Kristo, e'uki zakiguz.

Jauna, e'uki zakiguz.

Kristo, entzun gagizuz.

Kristo, a'eren entzun ga-
gizuz.

Zeruko Aita Jaungoi-
koa, *guzaz e'uki.*

Jaungoikoaren Seme,
gizonen Be'eroslea,
guzaz e'uki.

Espiritu Santu Jaungoi-
koa, *guzaz e'uki.*

Irutasun Deuna, Jaun-
goiko baka'ra, *guzaz*
e'uki.

Maria Deuna, *gure alde*
eskatu.

Jose Deuna

Dabiden jato'ri leñargia

E'rkaben argia

Jainko-Amaren ezkona

Custos pudice Virginis
Fili Dei nutritie

Christi defensor sedule

Almæ Familiæ præses

Joseph justissime

Joseph castissime

Joseph prudentissime

Joseph fortissime

Joseph obedientissime

Joseph fidelissime

Speculum patientiæ

Amator paupertatis

Exemplar opificum

Domesticæ vitæ de-
cus

Custos virginum

Familiarum columen

Solatium miserorum

Spes ægrotantium

Patrone morientium

Terror demonum

Protector sanctæ ecle-
siæ.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *Parce*
nobis Domine.

Birjiñaren Jagola garbia
Jainko-Semearen Aitor-
dea

Jesukristoren Zaintzale
arduratsua

Sendi (famili) Santua-
ren buruzagia

Jose guztiz zuzena

Jose guztiz garbia

Jose guztiz zuria

Jose guztiz sendoa

Jose guztiz mena

Jose osoro zintzoa

Eroapenaren ispilua

Txirotasunaren mai-
tatea

Langileen eredua

Etxe - bizitzaren
edeertasuna

Gizkañbien Jagolea

Sendien euskaya

Érukañien poza

Geizoen itxadona

Iltzer dagozanen lagun-
tzalea

Deabruen ikarea

Eleiza Deunaren Zain-
daria.

Gizonen obenak ken-
tzen dozuzan Jaun-
goikoaren Bildotsa,
eruki zakiguz.

ORA PRO NOBIS

GURE ALDE ESKATU

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *exau-*
di nos Domine.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *mise-*
rere nobis.

ŷ. Constituit eum
Dominum domus suæ.

℞. Et principem om-
nis possessionis suæ.

OREMUS

Deus, qui inefabili
providentia beatum Jo-
seph sacratissimæ Geni-
tricis tuæ sponsum eli-
gere dignatus es: præ-
sta quæsumus, ut quem
protectorem veneramus
in terris, intercesorem
habere mereamur in
cœlis. Qui vivis et reg-
nas in sæcula sæculo-
rum. Amen.

Gizonen obenak ken-
tzen dozuzan Jaun-
goikoaren Bildotsa,
entzun gagizuz.

Gizonen obenak ken-
tzen dozuzan Jaun-
goikoaren Bildotsa,
eruki zakiguz.

i) Bere etxearen
Jaun egin eban.

e) Eta bere ogasun
guztien nagusi.

OTOITZA

Jose doatsua zeure
Amaren ezkontide iza-
teko ardura andiz aute-
tsi zeban Jaungoiko al-
tsu orek, emoiguzu lur-
ean geure Zaindaritzat
daukagun Santu au, ze-
ruan geure bitarteko
izan dakigula: Amaiba-
ko egunetan bizi zarean
eta agintzen dozun Jau-
na. Olantxe.

Otoitza

ANDRA Maria'ren Ezkontide garbi, neure
Zaintzale zarean Jose Deuna! Zure lagun-

tza eskatu-ta jadetsi barik iñor ez dala gelditu gomutau egizu. Uste oregaz zugana natoñ ta siñesmen biziz zure menpeko egiten naz, Jesusen Aitordea: nire eskariau entzun barik ez aeren, itxi, ontzat artu baño. Olantxe.

(300 eguneko parkapenak egunean bein. Pio IX-gk. 1863'ko Urtañila'ren 26'an).

Garbitasuna eskatzeko Otoitza

ANDRA Maria'ren Ezkontide guztiz garbia ta Jesusen Aitorde zuzena, Jose Doatsua: gorputz-arimaren garbitasun osoa guretzat eskatu, edozein pekatoren oñbanetik garbi ta eztegu-soñekoa jantzirik, zeruko ezteguetara sartu gaitezán, Aitaren eta Semearen eta Espiritu Santuaren ize-nean. Olantxe.

Urñila'ko agurñza ondorengo Otoitza

(7 urte ta 7 berogeiko parkapenak, Urñila'ko agurñza ondoren esaten danean: 300 eguneko parkapenak egunoro. Leon XIII-gk. 1889'ko Irañila'ren 21'an).

GEURE lañi - aldian zugana gatoz, Jose Doatsua, ta zeure emazte guztiz garbiaren laguntasuna eskatu ezkeró, zure bitartekotasuna be uste osoz eskatzen dau-

tzugu. Jaungoikoaren Ama Maria oꝛban-geari zeutsan oneretxi ta Jesus umetxua laztandu zeban maitasun samuꝛagaitik apal-apalik eskatzen dautzugu: Jesukristok bere odolaz erosiriko Sendi edo famili au, eꝛukiz begiratu daizula, ta zure eskubide ta laguntzaz lagundu gaizuzala geure beaꝛizenetan.

Sendi Deunaren Jagola oso arduratsua! zaindu, aꝛen, Jesukristoren eꝛi autetsi au, uꝛundu gugandik utsegite ta gaiztakerien oꝛban guztiak; geure Bitaꝛteko guztiz altsua! zerutik begi onez begiratu ta lagundu gagizuz, baꝛendiko etsayakaz darabilgun buꝛuka onetan, eta len Jesus umea eriotzako aꝛiskutik atera zeban lez, zaindu orain be Jaungoikoaren Eleiza Deuna arerioen ekiñaldi ta zoritxaꝛ guztietatik; eta gutariko bakotxa zeure ardura ta babespean aꝛtu egizu, zure laguntasunaz indaꝛturik, zure antzera santutasunean bizi gaitezcan, eriotza ona egin eta betiko zoriona zeruan jadetsi daigun. Olantxe.

Zazpi igandeak

1. *Guztiz ezauna da gure aꝛtean «Jose Deunaren zazpi domeken eraspena»:* zazpi igande jaꝛaituetan autoꝛtu, Jaunaꝛtu ta ondoren ipinten diran zazpi atsekabe-atsegiñak esanaz, egiten da.

Noznai egin leike; baña obe da bere jai - auéko domekan amaitzea.

2. *Parkapenak*: *Parkapen osoa* igande bakoitxerako, autoítu, Jaunaítu, Eleizen baten Aita Santuaren alde otoitz egiñaz, ta atsekabe-atsegiñak esanaz.

Irakurten ez dakienak, otoitz onein ordeez esan begiez: 7 Aita gure, Agur Mari ta Aintza, parkapen osoa irabazteko.

100 eguneko parkapenak, egunean bein, otoitz oneik esan ezkerok.

300 eguneko parkapenak, urte osoaren eguastenetan eta Jose Deunaren jai bien auéko bederatzi egunetan.

Parkapen osoa: Jose Deunaren jai egunean eta bere zaindartzaren pozaldian.

Zazpi Atsekabe-Atsegiñak

Lenengo atsekabe-atsegiña.

Jose Deunak, bere Emaztea seindun ikusirik, ixilean laga ta itxi nai dau: ¡Aunaigabea...!

Baña aingeruak adirazten dautso: Espiritu Santuaren egitez Jaungoiko - Semea bere eíayetan soítu dala: ¡au poz andia!

Atsekabe-atsegin onein bidez emoidazu, Jose Deuna, biotz garbitasuna.

(Aita gurea, Agur Maria, Aintza).

Bigarren atsekabe atsegiña.

Txiro, beaítsuen antzera, Belen'go estalpe zaírean Jesus jayo da: ¡au atsekabea!

Baña laster zeruko aingeruak, aítzain

eta iru éregeak aguŕtzen dabe: ¡au atsegiña!

Atsekabe-atsegin onein bidez emoidazu, Jose Deuna, lúreko ondasunak eze-reztat eukitea...

(Aita gurea, Aguŕ Maria, Aintza).

Trugáren atsekabe-atsegiña.

Jesus umeak, jayo ta zortzigáren egunean ixurten dau lenengoz bere odola: ¡au samintasuna!

Baña aingeruak Joseri adierazten dautso, bere Seme ordeko órek, Jesus izen edéra arturik, gizonak gaizkatuko dituala: ¡Au bai atsegiña!

Atsekabe-atsegin onein bidez emoidazu, Jose Deuna, Jesusen izen gozoa beti neure ezpanetan erabiltea.

(Aita gurea, Aguŕ Maria, Aintza).

Laugáren atsekabe-atsegiña.

Simeon igárle zárak Jesusen Nekaldi-Eriotz gogóra iragárten dau: ¡au oñaze-samiña!

Baña au be adierazten dautso, bere neke ta eriotzaren bidez gizonai zerua idegi

ondoren, ilobitik beřbiztua urtengo dala:
jau atsegin andia!

Atsekabe-atsegin onein bidez, egizu Jo-
se Deun ořek, zerua irabazi dagidala.

(Aita gurea, Agurř Maria, Aintza).

Boskařen atsekabe-atsegiņa.

Jaungoikoaren aginduz, Jose Deuna be-
re Emazte ta Semeagaz Egipto'ra iges-
-doa: jau lařialdia!

Baņa iges-egiņaz, Herodes'en aseřeari
iges - egiten dautsala gomutaurik izelako
poz andia Jose Deunarena!

Atsekabe - atsegin onein bidez, Jose
Deun ořek, pekatutik beti iges - egitea
emoidazu.

(Aita gurea, Agurř Maria, Aintza).

Seigařen atsekabe-atsegiņa.

Nazaret'era bařiro joateko aingeruak
agintzen dautsanean, Jose bildurř da, He-
rodes'en Seme biurřa ango eřege dala ba-
-daki-ta.

Baņa bere bildurřa ezereztuten da, ez
ikaratzeko aingeruak diņotsanean.

Atsekabe - atsegin onein bidez, egizu Jose Deuna, eriotz-aldian neure arimea Jesus eta Mariaren eskuetan ipiñi daidala.

(Aita gurea, Agur' Maria, Aintza).

Zazpigar'eren atsekabe-atsegiña.

Jose Deunak Jesus umetxua galtzen dau jau zoritxaña!

Baña irugar'eren egunean, Eleiz Nagusian, jakitunen artean aurkitzen dau: jau zoriona berea!

Atsekabe - atsegin onein bidez, egizu Jose Deuna, pekatu aztunez ez daidala Jesus iñoz galdu.

(Aita gurea, Agur' Maria, Aintza).

(Esan azkenez Jose Deunaren a'rentzak amaitzeko ipiñi dan otoitza).

Jose Deunaren i'la

Epai'la da Eleiz-Amak Jose Deunari eskiñitako i'la.

300 eguneko parkapenak irabazi ledikez egun bakoitzean, Jose Deunaren opaz eta deduz otointzen bat esanaz.

Eta egunero Jose Deunari otointz egiñaz, *parkapen osoa* il onen azken aldeko nai dan egunean, auto'rtu, Jauna'rtu ta Aita Santuaren alde otointz egin ezkeru.

Jose Deunaren gutuna (eskuplariora)

Alde batetik Jose Deunaren irudia daka' itz oneikaz: «Josegana zatoze». Beste aldetik: «Jose Deuna, Eleizearen Zaindaria, zaindu gagizuz».

Jose Deunaren bitartekotza andia ezagutzen dogun ezkerro, ezin daikegu gauza oberik egin bere gutuna (eskuplariora) geugaz eroatea baño, batez be, eriotz aldi larirako.

Parkapen ugariak be baditu: 100 egunekoa, Aita gurea, Agur' Maria, Gloria esanaz, itz oneikin: «Jose Santua, gure alde eskatu egizu».

LOYOLA'TAR IÑAZIO DEUNAGANAKO ERASPENA

(Xabier' tar Franzizko Deunak bizi zala egin eutsan otoitza).

NEURE arimako Aita, guztiz agur'garia: nik belaunak lurrean josirik, aurre-aurrean ikusiko bai'zindudaz lez, apal eskatzen dautzut, nire alde Jaungoikoari eten barik otoitz dagiozula, bere nai guztiz santua argiro ezagutu ta osoro betetako laguntasuna emon dagidan.

i) Aita Iñazio, gure alde Jaungoikoari eskatu.

e) Zure Seme on eta maitaleak izan gaitezaz.

Otoitza

ZURE izen santuaren gorapena zabaltzeko, Iñazio santuaren bidez zure Eleiza gudariari indar baía emon zeutsan Jaungoikoa! Egizu: bere antzera ta bere laguntasunaz luéan guda eginda, beragaz zerruan sariztuak izan gaitezala: Zugaz Espiritu Santuaren batasunean betiraun guztian bizi dan eta agintzen dauan Jesukristo gure Jaun eta zure Semearen irabaziak dirala bide. Olantxe.

Eraspen eta maitasun andia zoí dautsagu euskaldunok *Iñazio deunari*, gure arteko ta odolekoa, euskaldun jatoría dalako ta bardin deun edo santu andienetaiko dalako be. Ez itxi egun bakaí bat zeure buru ori bere ardurapean jaí gabe, bere laguntza eskatu barik: eskatu dayogun orobat gure soítei maite Euskaleí onen alde be: asko maite eban Berak: 1541'gaíen urtean Eíromatik bere eítaíai bidaliko idazki baten, itz oneik esaten eutsezan: *Ez nehan nik iñola be irabazi eta ez dautsat iñoz beaí dan lez Jaunari ordainduko, eí oíetan jayoazoaz agertu eustan ondonaya.*

¡Iñazio Deuna, gure Aita ta Euskaldun leñargi ori!

Guztion alde ta Euskaleíaren alde eskatu Jaunari!

XABIER'TAÍ FRANZIZKO DEUNAGANAKO ERASPENA

¡Benetan ariñariak Jaungoikoaren bide ez ezagutuak!

1521'gañen urtean Iruña auñean Mikel eta Joan Jaso, Xabier'en anayak, alde batetik guda-burukan alkañen aurka dabiltz eta antxe Iñazio zauriturik jausten da luñera, begiak idegiten ditu ta Jaungoikoagana biurñzen da.

1530'gañen edo 31'gañen urtean. Paris'en aurkitzen dira Iñazio ta Xabier, aren Iruñako etsayen anaya: bañero burukea soñtzen da bien arñean; baña ez ezpata edo izkilu-burukea, otoitz ta eñegu burukea baño ta oraingoan Iñazio Deuna garaitzale urteiten da, ta Jaungoikoarentzat irabazten dau betiko Xabier.

Deun edo Santu euskaldun andi au Napañoan jayoa, Sanziano deritxon Ugartean (Asian) il zan, Jaunari euskeraz otoizka. Aita Santu Pio X-gañenak misiño ta misiolarien Zaindari autu ta izentau dau.

Eskeñezko (Graziatzko) bederatzi urñena

(Jesusen Lagundiko aita Mastrili'ri Deunak agindu eutsan: Epala'ren 4'tik 12'gañenera bederatzi-urñenau egingo dabena, eskatu dagioena jadetsiko dabela).

Otoitza

SANTU guztiz maitagañi ta maitale andi Xabier Deuna, zugaz batera itzal andiz guñtu ta jauresten dot Jaungoikoa. Zuri emon eutzuzan grazi berarizkoakaitik poz naz eta orain zeruan daukazuzan atsegiñakaitik eskañik andienak emoten dautsaz eta eskatzen dautsat: bizitza ta eriotz ona eukiteko laguntza, zure bitaítez emon daidazala. Baita eskatzen dautzut jadetsi daistazula bederatzi-urén onetan eskatzen dautzudana be (ipini zer nai dozun): baña nai dodan ori Jaungoikoaren aintza ta nire arimearen onerako ondo ezpa'letoñ, biontzat ondoen datoñena jadetsi egidazu.

(*Aita gurea, Agur Maria, Aintza, iru bidañ*).

Parkapenak:

1'goa. *Parkapen osoa*, Jesusen Lagundiko eleizan egiten dan bederatzi-urénéan, lagun guztientzat, autoñtu ta Jaunañturik naiz egun oñeitan naiz gero, orduan ezin ba'litz. Leon XIII-gk.

2'g. 300 eguneko parkapenak bederatzi-urénéko egun bakoitzean eta parkapen osoa azken egunean, autoñtu, Jaunañtu ta Aita Santuaren alde otoitz eginda. Pio X-gk.

Oaña: Otoitz ori ezin ba-dozu esan, oñen ordezbost Aita gure, Agur Mari ta Aintza esatea naiko da.

LUIS DEUNAGAZKO ERASPENA

(Jai-eguna Bagila'ren 21'an)

Gonzaga'tar Luis Deuna. garbitasunaren eredu edera, aingeruen antzera luean bizi izan zan: oraindik bederatzi urte ebazala, garbitasuna beti gordeteko ziñeskain edo promesa egin eutsan Jaungoikoari; 17 urtegaz Jesusen Lagundian sartu eta sei urtetan bizibide garbi, santu ta edera egin eban antxe.

Benedito XIII-gk. gazte ikasleen Zaintzale autu eban. Jesusen Lagundian igarotako 6 urte orein gomutaz sei igandetako eraspena sortu da.

Sei igande edo domekak

Eraspen onek eskatzen dau: 6 igande jaraikoetan autoitu, Jaunaitu ta otoitz batzuk Santuaren deduz esatea: bakoitzean parkapen osoa irabazten da. Klemente XII-gk. 1739'ko Lotazila'ren 11'an.

Noznai egin daiteke; baña oitura da bere jai-egun aureko 6 igandeak aukeratzea.

Otoitza

GARBITASUNA JADESTEKO

(100 eguneko parkapenak egunean bein)

AINGERUEN antzeko ta garbitasunaren eredu zarean Luis santua! neure gorputz

-arimaren garbitasuna zure eskuetan ipintzen dot: Jesus Bildots oírbangeari ta bere Ama Maria Eíugabe, garbienetan garbieniari nire alde eskatu egiezu euren laguntza emon dagistela pekaturik ez egiteko. Ez itxi neure aingeru oírek, oíbanik txikienez neure arimea loituten: pekaturako bidean edo ziltzaldi laíian ba - nakuzu, urundu nire buru ta biotzetik gogamen txarak eta gurari lizunak; ekaíri nire gogora betikotasunaren eta Jesus gurutziltzatuaren gomuta osasungaríak! josi nire biotz baruan Jainkoagazko bildurí santua ta kizkaldu nagizu bere maitasunaren subizian, zure antzeko luíean izanik, gero Zugaz batera zoriontsu zeruan izateko.

(Aita gurea, Agurí Maria ta Aintza).

Ÿ. *Ora pro nobis
Sancte Aloisi.*

R). *Ut digni efficiamur
promissionibus Christi.*

OREMUS

Cœlestium donorum distributor De-

i) Gure alde eskatu, Luis Santua.

e) Jesukristoren eskintzariak irabazi daikeguzan.

OTOITZA

Zeruko eskaírdoyen banatzale za-

us, qui in angelico juvene Aloisio, miram vitæ innocentiam pari cum pænitentia sociasti: ejus meritis et præcibus concede; ut, innocentem non secuti, pænitentem imitemur.

Per Christum Dominum nostrum. Amen.

rean Jaungoikoa! Aingeru antzeko Luis gazteagan ari-garizko bizitza garbia ta gorputz-ildura miragaría alkaritu zebazan: bere otoitz eta irabazien bidez emoiguzu: garbitasunean jaraitu ez dautsagunok, geure buruak ilduratzen bere antzeko izan gaitetzala, Jesukristo gure Jaunaren ize-nean. Olantxe.

ANTONIO DEUNAGAZKO ERASPENA

Eraspen andia izan dautse beti euskaldunak santu andi oni: bera euskaleñian jayo ez zan ařen, euskaldunen odola eukan amaren aldetik, batzuk diñoenez: dana-dala, guztiok dakigu gure artean, Urkiolan bere eleiza ospe andikoa daukala ta andik eskar ugariak zabaltzen dituala.

Amairu astarte edo martitzenak

Epaila'ren 13'garren egunetik uringo astartean asi leikez, bere egunean, Bagila'ren 13'an amaitzeko: beste edozein astartetan be egin daitekez, baina eten barik edo igandetan.

Parkapen osoa dauka bakoitzak, autoitu, Jauntu ta otoitz bat santuaren izenean esanda: ondoren jaitzen dan au izan daiteke.

Otoitza (ex officio)

Poztu begi, Jauna, zure Eleizea Antonio Deunaren bitarteko otoitzak, Zure laguntzak beti indartu ta sendotzen dauala, zeruko zorion azken bageak jadetsi dagizan. Zugaz eta Espiritu Santuagaz amaibako egunetan bizi dan eta agintzen dauan Jesukristo zure Seme ta gure Jaunaren bidez. Olantxe.

ASIS'TAR' FRANZIZKO DEUNAGAZKO ERASPENA

Otoitza

GURE biotz otzak irazegiteko zure maitasunaren su-bizian, zeure Nekaldiko bost zauriak Franzizko Santuaren gorputzean

bañiztau dozuzan Jesukristo Jaun maite oírek: onen irabazi ta otoitzen bidez emoi-guzu gogo onez beti gurutzea eroan eta gorputz ustelkoí au ilduratu daigula; Aita-gaz eta Espiritu Santuagaz batera amai-bako egunetan bizi zarean eta agintzen dozun Jaun oírek. Olantxe.

Aita Franzisko Deunaren irugaíren maía (ordena)

Asis'ko Franzisko Deun andiak anaidi au soítu eban: *Kristoren jaíaitzaleak egin beaí daben bizibide on, zuzen eta garbia, kristiñauen artean zabaltzeko. Ezingo dot goratu beaí dan lez—diño Aita Santu Leon XIII-gk.—Franzisko Deunak soírutako anaidi au: berak soítu dituan Santu ta Zoriondunak nik baño obeto itz egin dagikie: Beronek kristiñau ta famili bakotxari egin-dako eskeí eta mesedeak neuígabeak dira, ta emen agiri da Irugaíendarakin betetzen dala Jesukristok esandako au: «Bilatu egizue lenengo Jaungoikoaren eíeñua, ta beste gauza guztiak gañez izango dozuez».*

Irugaíendarai agintzen yake: jantzi apalak erabiltea, dantza ta beste jolas galgaíetatik alde egitea, barau ta aragi izteko egunak gordetea, saíi autoítu ta jaunaírtzea; itz gitxitan, eredu ta jaíibide izan beaí dabe beste kristiñau guztientzat.

Irabazi ta beste zertzelada guztien baíi Zuzentzaleak emongo dautzue.

OTOITZAK

Sendi edo famili Deunari

(Jaya Jauna erakuskunde osteko I igandea)

JESUS maitasunez betea! Iúrean autetsi zeban sendia zeure onoimen eta ikasbide guztiz edeérez donetu zeban oírek, begiratu gaur zerutik gure sendia, gogoraturik zeurea dala, Zuri eskiñi ta opaldu dautzugu-ta.

Onetsi (bedeinkatu) gure lan guztiak, nekeak arindu, lañi-aldietan lagundu gagizuz, zure Sendiaren antzeko gure au egi-ten beti ta beti alegindu gaitezán.

Andra Maria, Jesusen Ama doatsua, entzun gure eskaria.

Jose Santua, Sendi deunaren buru ta jagolea, zaindu beti gureau be. Olantxe.

Joakin Deunari

(Jai-eguna Dagoniá'ren 16'an)

SANTU guztien ártean zorioneko Joakin doatsua aukeratu dozu Jauna, Andra Mariaren Aita izateko; bere bidez emoiguzu: Jesus bere Semea beti maite daigula, geu-

re laguntzale izan dakigun orain luñean eta gero, azkenbako zoriona zeruan. Olantxe.

Ana Deuna

(Jai-eguna Garagarila'ren 26'an)

ANDRA Maria'ren Ama Deuna, ezkongee, ezkondu, ama ta emakume guztien eredu edeña; neure eginbeñ eta lan guztietan lagundu nagizu, bizibide on-ona zure laguntzaz eroan dagidan emen luñean, Jesus eta Maria'ren besoetan eriotz edeñ-edeña azkenean egiteko. Olantxe.

Pedro ta Paulo Santuei

(Jai-eguna Bagila'ren 29'an)

LURREAN Eleizea irasi ta siñesmena zabal-tzeko Pedro ta Paulo bidali ta martiri andiak autu dozuzan Jauna: onein bidez egizu geure siñesmena zintzoro zaindu daigula, Eleiz - Amaren Seme onak izan gaitezan beti. Olantxe.

Joan Batiatzale Deunari

(Jai-eguna Bagila'ren 24'an)

MESIAS'i bideak gertuteko Jaunak aukeratu zinduzan Joan Santu zorientso oñi,

zeure otoitz-irabazien bidez, aŕen eskatzen dautzut, nik be Jaungoikoa autoŕtu ta goretsi dagidala, baita zuk lez neure gorputz au ilduratu be, zeruko saria irabazteko. Olantxe.

B. Thomæ a Spiritu Sancto

Tomas Zoriontsuari

(Zumaŕaga'taŕ sendi ospetsuaren jatoŕikoa, Gazteiz'en jayo zan eta Japon'go ugaŕtean 1622'gaŕen urtean siñesmenaren alde bere odola ixuri eban Pio IX-gaŕenak 1867'gaŕen urtean martiri zoriondunen aŕtean jaŕi dau: bere jai-eguna Iraŕa'ren 13 an ospatzen da).

Otoitza (ex officio)

SIÑESMENAREN alde sutan bere bizia emon ebalako, Tomas Zoriondunari martirien koroŕi edeŕa emon dautsazun Jaun andia! Aŕen eskatzen dautzugu, bere laguntzaren bidez gure siñesmena sendotu ta Zugana-ko maitasuna gure biotzetan ugaritu daitela. Olantxe.

Fermin Santuari

(Jai-eguna Garagaŕiŕa'ren 7'an)

NAPARROAKO lenengo apostolu, Obispo ta Zaindari zarean Fermin deuna! Jaungoiko

ta Eleiz-Amaren aginduak ondo bete ta zeruko atsegiñak irabazteko asmu sendoa jadetsi egiguzu: luñeko ondasun galkoñ guztiak itxi-ta Jesukristogaitik ilterañ erakutsi zeutsan maitasunañen eskatzen dautzut.

Prudenzio Santuari

(Jai-eguna Joñala'ren 28'an)

Gazteiz'ko goteñki-zaintzale dogu, Iñazio Deunagaz batera.

GEURE Jagola Prudenzio santua! Alkañen arñtean aseñe dabiltzanak bakean ipinteko Jaunak emon eutzun doyagaitik, añen, eskatzen dautzugu: zure ardurapean gagozan guztiok gogo-biotz batekoak izan gaitezala. Olantxe.

Martin Santuari

(Jai-eguna Zezela'ren 5'an)

XVI-gañen gizaldian gure Euskaleñian jayoa da 1862'ko Bagila'ren 5'an Pio IX-gk. santuen arñtean ipiñi eban.

JAUNGOIKO ta Ebangelioaren alde Japon'go Nagasakin zure bizia opaldu zeban Martin Deun andia! añen eskatzen dau-

tzut: siñesmen aldeko zure maitasunaren su-gar' bizia nire biotzean biztu daizula, Zuk lez gauza guztien au'etik eta guztien gain Jaungoikoa ipiñi dagidantzat. Olan-txe.

Beñiotxoa'ta' Balentin Zoriontsuari

Jesukristoren alde bere zanetako odola ixuri dabenen ar'tean, beste zoriontsu bat be ba-daukagu euskaldunok: Beñiotxoa'ta' Balentin Gotzaña.

Bizkaita' au Eloñioko urian 1827'ko Zezela'ren 14'an jayo zan. 1858'ga'ren urtean Zenturia'ko Gotzain (obispo) egin eben. 1861'ko Azaro edo Zemendia'ren 1'an, 34 urte ebezala, bere bizia siñesmen alde emon eban.

Otoitza

SIÑESTEBAKOEN ar'tean Jesukristoren izen eta legea zabaltzearen ainbat oñaze-neke gogo' ar'turik, zeure zanetako odola azkenean ixuri zeban Beñiotxoa zoriontsua! eskatu Jaunari gure alde, gure siñesmena ta Jesukristoren izena aldezteko gertu egon gaitezau Zu lez, eta alan bea' bada, geure bizi ta odola emoteko be bai. Olantxe.

Isidro Nekezari Deunari

(Jai-eguna Lorila'ren 15'an)

JAUNGOIKO alorodun betikoa! luñean apalak diranak zeruan goratzen dozuz eta emen bean aro diranak, zeruan beratzen: añen eskatzen dautzut Isidro Nekezari Deunaren bidez, bere egikizun eta lan eskutuak jañaiturik, apal-apala izan nadila emen luñean, gero zorioneko izan nadin zugaz batera zeruan. Olantxe.

Norbere izeneko Santuari

ZEURE ontasunagaitik zerutañ artera igon zarean eta Jaungoikoak ni zaintzeko izentau zaituan Santu andia! Jaungoikoari niretzat eskatu: kristiñau eginbear guztiak zintzoro beteta, zure antzeko izan nadila, zure izena zikindu gabe, gero zure laguna zeruko jauregi ederean betiko izan nadinatzat. Olantxe.

(Parkapen osoa irabazten da, jayo garean urte urteneko egunean, autoñtu, Jaunañtu ta otoitz au esanaz).

Eguneko Santuari

ZORIONEKO Santuak, gaurko egunez erbesteau itxi-ta aberira joan ziñenak, luñerako

il eta zerurako jayoak! érege ta agintariak euren jai-egunetan mesede andiak egiten dabezan ezkerro, egidazue gaur mesede andiren bat, zuen anditasunari dagokion bestekoa. Olantxe.

Emaztearen otoitza, senáren alde

NEURE Jaungoiko maitea! sená bat emon daustazu neure bizitz-aldian lagun izan dagidan: emoidazu Jauna, Zugan eta Zuzetzat maite daidala ta bere emazte ta lagun ona beti izan nadila. Zure laguntzaz bakezko aingeru, emazte ta ama on-zuzena izan nai dot. Zaindu egizu, Jauna, nire sená maitea, eta alkañen arñean erdibanatu daiguzala naiz pozak naiz atseka-beak: gorde egizu, bedeinkatu egidazu: nik lez berak be guñtu ta maite zagizala egizu, eta azkenean biok alkañekin emen bean bizi ondoren, alkañekin zeruan geurre seme-alabakaz aurkitu gaitetzala, antxe guztiok batera zure izen deuna betiraun osoan goratzeko. Olantxe.

Ama baten otoitza bere semeen alde

NEURE Jaungoiko maitea! neure semeak eskintzen dautzudaz: Zuk emon daustazuz, Zureak dira, Zuretzat azi nai dodaz, zure izena goratu dagien: zureak izan beitez, ba, euren lan guztiak eta bizitza oso-oso: egizu, Jaun laztan orek, zorionekoak izan daitezala, (au zure gogoko bada): baña beintzat kristiñau egin - bea' guztiak beti zintzoro bete dagiezala, naiz ta neketsu ta txiro izan, eta emoiezu azkenean zeruko zorion ede'ra euren aita-amagaz batean. Olantxe.

Il zorian dagozanen aldezko Otoitza

AITA Betikoa! gizon guztietan, zure Aita ordeko izateko, autu zeban Jose doatsuari dautsazun maitasunagaitik, guzaz e'ruki zaitez, baita il agiñean dagozan guztietzaz be.

(Aita gurea, Agur' Maria ta Aintza).

(300 eguneko parkapenak egunean bein).

○ Seme Jaungoiko betikoa! lu'eko zeure Jagola arduratsu Jose Santuari dautsazun

maitasunagaitik, guzaz eruki zaitez, baita il agiñean dagozan guztietzaz be.

(*Aita gurea...*)

Espiritu Santu, Jaungoiko betikoa, zure emazte laztan Andra Maria guztiz garbita Santuaren Zaintzale arduratsu Jose doatsuari dautsazun maitasunagaitik, guzaz eruki zaitez eta il agiñean dagozan gizagaizoetzaz be bai.

(*Aita gurea...*)

«Eriotz-eguna, bat-batean eta uste ez dogunean, etoriko yaku, lapura gabaz etori oi dan lez» (I THE-SAL. V. 2):

Egunero 140.000 giza-emakume inguru ilten dira Urtero 51.000.000. Minutu bakoitzean 97.

Otoitz ori osorik ezin esan ba-dozu, esan belau-niko iru *Aita gurea* Jesukristoren nekaldi ta eriotza-ren oroipenez eta iru *Aguir Maria*, Jesukristoren eriotz-aldian bere Amak igarotako oñazeen oroipenez.

(300 eguneko parkapenak, egunean bein).

Eriotz-on bat jadesteko Otoitza

(300 eguneko parkapenak egunero)

NEURE Jesus gurutziltzatu maitea! gogo onez artu egizu nire eriotz-aldirako orain

zuzentzen dautzudan otoitza, eriotzaren bilduréz nire zentzun guztiak uts-egingo daben aldi labur aretarako.

Nire begiak, nastau ta lausotuak aurkituko diranean, Zure arpegi samura geyago ezin ikusi dagikeela, orduan neure Jesus laztan ori, gogoratu orain zuzentzen dautzudan begirakun samuraz eta nizaz eruki.

Nire ezpan legorak, zure zauri agurgarriak ezin laztandurik aurkituko diranean, gogoratu orduan, Jauna, orain emoten dautzudazan laztan gozoak eta nizaz eruki.

Nire esku otzak zure gurutze maitea ezin laztandurik aurkituko diranean, gogoratu orain biotzez laztantzen dodala ta nizaz eruki.

Eta azkenez, nire min lodi-motelduak geyago itzik ezin esan al izango dauan une aretan, gogoratu oraingo nire eskari au.

Jesus, Maria ta Jose, nire arimea zuen eskuetan ipinten dot.

Ordua joten dauanean, esan:

Agur Maria guztiz garbia, orbanik gabe soirtua.

Lana asteko:

Jauna, lan au eskintzen dautzut: aŕen
bedeinkatu egizu.

Ziltzaldi edo tentaziñoetan:

Andra Maria, neure Ama laztan, zure
magalpera natoŕ, arerioa ni galdu nairik
dabil-ta.

Siñestebakoen aldezko Otoitza

(Xabieŕ'taŕ Frantzizko Deunarena)

GAUZA guztien Egile, Jaungoiko betikoa,
gomutau zadiz, siñestebakoen arimak be
zure esku altsuak soŕtuak dirala, zeure
antzera egin dozuzala. Begira, Jauna, zuri
lotsa emonaz baŕendiko su-lezea betetan
dabela, ta ez aitzu Jesus zure Semeak,
oneik irabazteaŕen, jasan ebazan neke go-
goŕ eta eriotza latza.

Ez laketu auŕerantzean, Jauna, siñeste-
bako oŕeik zure Semeari iri ta baŕe egin
dagioen: baña kristiñau zintzoen otoitz
eta zure Semearen ezkontide Eleizearen
bidez, bigundu zaite eta euren siñisgabe-
keriaz aitzurik, egizu: oŕeik be nozbait

ezagutu dagiela Jesus zure Bialdua ta gure Jauna, gure Beéerosle, bizitza ta itxadona.

Berak gaizkatu (salbau) gaitu.

Aintza Berari betiraun guztian.

GARBITOKIKO ARIMEN ALDEZKO

ERASPENA

«Garbitokiko arimen alde egiten dozu-na, zeuretzat irabazten dozu; eriotz-ostean, orain emondako baten ordeztan, eun aurkituko dozuz». (*Anbrosio Deunak*)

1.—*Guzaz éruki zaitzeze, diadaí egiten dauskue Garbitokiko arima érukañiak: guzaz éruki zaitzeze, gitxienez be zuok gure aizkideok». «Saltem vos amici».*

Garbitokiko arima gaixoak! Urteak izango dira beaí-bada, su-gaíezko leza ilun aretan dagozala, euretzaz iñor gogorátzen ez dalako.

¿Iñor ez...? ez da egia: biotz batek maite ditu beti, Eleiz-Amaren biotzak, egunero, «Meza santuan» eurentzat betiko atsedeen, bake ta argitasuna eskatzen ditu-ta.

Badira kristiñauen arítean be, asko maite dabezanak, euren otoitz eta egite onen bidez laguntzen dautsenak, oñaze gogoí aek itxirik, lenbailen azke aurkitu daitezana: alkaítu gaitezana oíeikaz eta Eleiza Amaren irakasbide edeíak jaíaiturik, egunero zerbait egizu, kristiñaua, Garbitokiko arimen alde.

2.—Garbitokiko arima gaixoai, auferantzean, maitasun andiagoa izan dayoegun, gogoratu emen, kristiñau orek, aen alde lan egiñaz:

Jaungoikoa goratzen dogula: Berak arima aek maite ditu ta lenbailen zerura eroan nai leukez: oretarako eskatzen dautzuz zeure otoitz eta egite onak, onein bidez ordaindu dagioen pekatuen zoía. Gogoratu gañera.

¡Zer! ito-agiñean dagoan gizonari laguntzearen, zeure burua jañiko zeunke eta arima aek aztuko dozuz? Eta nok daki ez ete-dagozan Garbitokiko oñaze miñetan Zure erakuste txar eta pekatuakaitik? Eta gañera ez al dozuz guraso, anai-areba, aide edo ezagun ilak beañ bada zure otoitzaren beañean aurkitzen diranok? Gogoratu azkenez:

Zeuretzat irabazi andiak batzen dozuzala.

Garbitokiko arimakaz aiztuten ez ba-zara, eurak be ez dira zutzaz aiztuko, eurak lez beañizanean aurkituko zareanean.

Jesukristo bañiz, zutzaz erukituko da, zu aetzaz erukitu zarean bezela, eta baten orde, eun biur-tuko dautzuz zeruan.

3.—*Bide asko daukaguz Garbitokiko arimai laguntzeko:*

Meza Deuna, arimen alde atera edo entzuten dozuna. Jeronimo deunak diñoanez: «Arima baten alde mezea ateraten dogunean, suak indara galtzen dau, ta ez dau arima orek oñazerik meza bitartean».

Otoitzak, eta batez be parkapenez aberastuak.

Gorputza ezi ta ilduratzearen arduriko neke-lanak, txiroen artean zabaldutako ugitsu edo limosnak.

Eta batez be:

Egintz andia edo maitasun-ziñeskaña

Onen bidez, Andra Mariaren eskuetan ipinten doguz Garbitokiko arimen alde gure irabazi guzti-guztiak; baita gure eriotz-ostean gure alde esango diran meza, otoitz, egikizun onen irabazi ta parkapen oro be.

Eskintza ori egiteko, itz oneik esan:

ANDRA Maria, neure Ama, zure eskuetan ipinten dodaz neure bizitzako irabazi guztiak, baita nire eriotz-ostean nire alde egingo diran otoitz, meza ta beste egite on guztien irabazi osoa be, Garbitokiko arimen artean zeuk banandu dagizuzan nai dozun lez.

Jaungoikoaren eta erukiaren Ama Maria, gure ta il diranen alde otoitz-egizu.

(300 eguneko parkapenak, azken-itx oneik esanaz).

Maitasunezko eskintzau egiten dabena (ez dagoz pekatu-pean egitera beartuak).

1.—Parkapen osoa irabazten dabe, Jaunañtzen dabena bakoitzean, Garbitokiko arimaentzat izan beart dauana.

2.—Parkapen osoa, astelenetan, Garbitokiko arimen alde meza entzunaz. Aita Santuaren alde beotoitz egin bea da parkapen oreak irabazteko.

Azaro edo zemendiko ila

Garbitokiko arimen alde eskiñita dago.

7 urte ta 7 beogeiko parkapena irabazi daiteke egunero, Garbitokiko arimen alde eskiñi-ta.

Parkapen osoa, egunero otoitz egiten dala aen alde ta aukeratu dan edozein egunetan, autoitu, Jaunaitu ta Aita Santuaren alde otoitz egiñaz.

Arimen egunean (Azaroaren 2'an):

Parkapen osoa eleizan sartu-urten bakoitzean, autoitu, Jaunaitu ta Aita Santuaren asmoetarako otoitz-egiiñaz.

Parkapen oneik Garbitokiko arimentzat izan bea dabe.

ERIOZ ONERAKO GERTUAREA

1.—*Geixorik zagozanean.*

Geixorik ba-zagoz, kristiñaua, osatzalearen eskuetan zeure burua ipiñi egizu: Jaungoikoaren legearen kaltezko zorakeri andia da, arokeriz, iñoz ikusi oi dan lez, osatzalearen laguntza aintzakoizat ez artzea.

Baña batez be zeruko osatzaileagana jo egizu; osasuna eskatu, baldin zure onerako ba-da, ta bestela erioz-ona egiteko eskaia.

Eleizakoak eskatzea ez azken ordurako itxi: ma-kiña bat, uste ez ebenean, eriotzearen menpean betiko jausi dira, Eleiza Amaren azken laguntza barik: ¡eriotza bildurgarria oréina! ¡ta zoritxarrekoak euren guraso ta lagunak be, atxaki guzurteiekaz betiko galdumendira bialdu dabezalako bea-bada.

2.-Eriotzea uréan dagoanean.

Orduan batez be zor dautsaguz geure ardura ta laguntza geixoari, eriotz-aldi lañian betiko zorion edo zoritxararen epaya, gaixoarentzat emongo da-ta.

Arerio gaiztoak bere aldetik iñoz baño alegin andiagoak egingo ditu orduan, arima ori galtzeko: lagundu dayogun geure aldetik, gure Ama Eleizeak, lañialdi orétarako gertu dituan otoitz edeñak esanaz.

Otoitzak

Gurutze-auñean kandelea biztu ta belaunikaturik esan:

ARRENTZA

Kyrie eleison	Jauna, éruki zakiguz.
Christe eleison	Kristo, éruki zakiguz.
Kyrie eleison	Jauna, éruki zakiguz.
Sancta Maria, <i>ora pro eo</i> (<i>ea</i>)	Maria Deuna, <i>oren alde</i> <i>otoitz egizu.</i>
Omnes sancti Angeli et Archangeli, <i>orate...</i>	Aingeru ta Goiaingeru guztiok, ... <i>egizue.</i>
Sancte Abel, <i>ora...</i>	Abel Deuna, ... <i>egizu.</i>

Omnis Chorus justorum, <i>orate...</i>	Zoriontsuen Sail osoa, ... <i>egizue.</i>
Sancte Abraham, <i>ora...</i>	Abraan Deuna, ... <i>egizu.</i>
Sancte Joannes Baptista, <i>ora...</i>	Joan Batiatzale Deuna, ... <i>egizu.</i>
Sancte Joseph, <i>ora...</i>	Jose Deuna, ... <i>egizu.</i>
Omnes sancti Patriarchæ et Prophetæ, <i>orate...</i>	Eíkaba ta igarle deun guztiok, ... <i>egizue.</i>
Sancte Petre, <i>ora...</i>	Pedro Deuna, ... <i>egizu.</i>
Sancte Paule »	Paulo Deuna, »
Sancte Andrea »	Andres Deuna, »
Sancte Joannes »	Joan Deuna »
Omnes sancti Apostoli et Evangelistæ, <i>orate...</i>	Apostolu ta Ebangelari guztiok, ... <i>egizue.</i>
Omnes sancti discipuli Domini, <i>orate...</i>	Jaunaren ikasle deun guztiok, ... <i>egizue.</i>
Omnes sancti innocentes, <i>orate...</i>	Ume - santu erugabe guztiok, ... <i>egizue.</i>
Sancte Stephane, <i>ora...</i>	Esteban Deuna, ... <i>egizu.</i>
Sancte Laurenti, <i>ora...</i>	Lorenzo Deuna, »
Omnes sancti Martyres, <i>orate...</i>	Ziñopa (martiri) guztiok, ... <i>egizue.</i>
Sancte Silvester, <i>ora...</i>	Silbestre Deuna, ... <i>egizu.</i>
Sancte Gregori »	Gregorio Deuna, »
Sancte Augustine »	Agustin Deuna, »
Omnes sancti Pontifices et Confessores, <i>orate...</i>	Gotzain eta Autoñle Deun guztiok, ... <i>egizue.</i>
Sancte Benedicte, <i>ora...</i>	Benito Deuna, ... <i>egizu.</i>
Sancte Francisce »	Frantzizko Deuna, »
Sancte Camille »	Kamilo Deuna, »
Sancte Joannes de Deo, <i>ora...</i>	Jaungoikoaren Joan Deuna, ... <i>egizu.</i>

Omnes sancti Monachi
et Eremitæ, *orate...*

Sancta Maria Magdale-
na, *ora...*

Sancta Lucia, *ora...*

Omnes sanctæ Virgines
et Viduæ, *orate...*

Omnes sancti et sanctæ
Dei, *intercedite pro eo*
(*ea*)

Propitius esto, *parce ei*
Domine

Propitius esto, *libera*
eum (eam) Domine

Propitius esto

Ab ira tua

A periculo mortis

A mala morte

A pœnis inferni

Ab omni malo

A potestate diaboli

Per nativitatem tuam

Per crucem et pas-
sionem tuam

Per mortem et se-
pulturam tuam

Per gloriosam resur-
rectionem tuam

Per admirabilem as-
censionem tuam

Praile ta Eremuta r

Deun guztiok, ...*egizue*

Maria Magdalena Deu-
na, ...*egizu.*

Luzia Deuna, ...*egizue.*

Birjin eta alargun Deun
guztiok, ...*egizue.*

Jaungoikoaren Santu
guztiok, *oren bitarteko*
izan zaitez.

Erukio r zakioz, *parkatu*
egiozu, Jauna.

Erukio r zakioz, *jagon*
egizu, Jauna.

Erukio r zakioz.

Zure ase r etik.

Eriotz-a r iskutik.

Eriotz txar r etik.

Gaiztokiko o n a z e e -
tatic.

Gaitz guztietatic.

Deabruaren menpe-
tik.

Zure jayotzeagaitik.

Zure gurutze ta ne-
kaldiagaitik.

Zure eriotz eta obi-
ratzeagaitik.

Zure berbizkunde
aintzatsuagaitik.

Zure igokunde a r i -
ga r i agaitik.

LIBERA EUM (EAM) DOMINE

JAGON EGIZU, JAUNA

Per gratiam Spiritus
Sancti Paracliti

In die iudicii

Peccatores, *te rogamus*
audi nos

Ut ei parcas, *te rogamus*
audi nos

Kyrie, eleison

Christe, eleison

Kyrie, eleison

Espiritu Santuaren do-
yakaitik.

Azken-epai egunean.

Gu pekatariok, *entzun*
gaizuz, aŕen.

Parkatu dayozula, *en-*
tzun gaizuz, aŕen.

Jauna, eŕuki zakiguz.

Kristo, eŕuki zakiguz.

Jauna, eŕuki zakiguz.

Otoitza

(PROFICISCERE)

ARIMA kristiñau ori: luŕ onetatik urten zaitez, ezerezetik egin zinduzan Aita Jaungoikoaren izenean, zure alde il zan Seme Jaungoikoaren izenean, zугan ixuri zan Espiritu Santu Jaungoikoaren izenean, Jaungoikoaren Ama Maria Birjiña deunaren izenean, Jose Santua, Birjiña beraren ezkontide ospatsuaren izenean, aingeru ta goiaingeruen izenean, Jaŕgoi ta Menperatzaleen izenean, Agintari ta Almenen izenean, Aingeru argi ta Aingeru sutsuen izenean, apostolu ta Ebangelari Santuen izenean, Martiri ta Autoŕle Santuen izenean, Lekaide ta Eremutaŕ Santuen ize-

nean, Birjin deun eta Santu guztien izenean, zure egolekua gaur zeruko atsedenean izan bedi ta zure bizitokia Sion Santua: Jesukristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Otoitza

(SUSCIPE)

JAUNA! Erukiz emongo dautsazula uste daun zeruan, zure menpeko zerbitzari auartu egizu. Olantxe.

Jauna! Gaiztoki-bařendira jausteko ariskuetatik, neke-loř ta estutasun guztietatik onen arimea jagon egizu. Olantxe.

Jauna! Enok eta Elias il barik gorde zenduzan lez, zure menpeko onen arimea gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Uyolan Noe gorde zeban lez zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Kaldeako Ur eritxon uritik Abraham atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Job santuari bere oñazeak kendu zeutsazan lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Isaak bere aita Abraan'en eskuetatik bizirik atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Sodomatik eta sugáretatik Lot gorde zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Egiptotaíren érege Faraonen eskuetatik Moises atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Leoi-lezatic Daniel atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! labako sutatik eta biotz gogoé-ko éregearen eskuetatik iru gazteak atera zebazan lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! guzuérezko salakuntzatic Susana atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Saul eta Goliat 'en eskuetatik Dabid atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Jauna! Pedro ta Paulo deunak presondegitik atera zebazan lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu. Olantxe.

Eta Tekla deuna, Birjiña ta Ziñopa zo-

rionekoa, iru neke ta oñaze izugarrietatik atera zeban lez, zure menpeko onen arimea be gorde egizu, Zugaz batera zeruko ondasunen jabe izan dadintzat. Olantxe.

Otoitza

(DELICTA)

JAUNA! Onen gaztaroko pekatuetzaz ez zaitez, aŕen gomutau; baña zeure eŕuki andiaren arauz eŕuki zakioz eta zeruko zeure argitasunean beraz oroi zaitez. Zeruaŕak idegi bediz! Aingeruak, poztu zaitezze arima oŕegaz batera! Jauna, zure menpeko au zeruan aŕtu egizu! Zeruko gudarostearen buruzagi dan Mikel deunak arima au aŕtu begi. Jaungoikoaren aingeru santuak, bidera urten zakioez eta zeruko Jerusalem urira arima au eroan egizue. Jaungoikoaren eskuetatik zeruko giltzak aŕtu zituan Pedro biali deunak, arima au aŕtu begi. Paulo deunak, ontzi autua izateko gai zan apostoluak, lagundu begi. Jaungoikoak autetsi eban eta zeruko eskutukiak agertu eutsozan Joan apostoluak onen alde eskatu begi. Lotu ta azkatzeko eskubidea Jaungoikoagandik aŕtu eben

apostolu deun guztiak arima onen alde otoitz begie, aragiaren lokañiak azkatu ta zeruko zoriona jadesteko gai dadin, Aita ta Espiritu Santuagaz amaibako egunetan bizi ta agintari dan Jesukristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

Andra Maria'ri Otoitza

ANDRA Maria Jaungoikoaren Ama eñukioñ, naigabetuen alaitzaleak, ilteko zorrian dagoan onen arimea bere Semeari eskiñi dagiola, Amaren bitartekotasunaz eriotz-ikararik ez dagian izan, bere laguntzaz opa izan dauan zeruko egolekua pozik jadetsi baño. Olantxe.

Jose Deunari Otoitza

ZUGANA natoñ, Jose deuna, il agiñean dagozanen Zaindaria, eta zuri, zeure eriotz zoriontsuan Jesus eta Maria begira zeukazan oñi, eskañ pozgañi bikoitz origaitik, il-zori neketsuan dagoan I. mirabe onen arima zure ardurapean gogoz ipinten dot, deabruaren maltzurkeri ta betiko eriotzatik zure laguntzaz aldendu dadin eta betiko zorionera sartzea merezi dagian. Kristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

**Iltzeí dagozanen aldezko iru otoitz
oso egokiak**

Esan lenengo:

Jauna, éruki zakiguz

Kristo, éruki zakiguz

Jauna, éruki zakiguz.

Aita gurea... Agur' Maria...

Otoitza

Ondoren esan:

Jesukristo gure Jauna! Zure laí - aldi santu ta gure alde egin zeban otoitzagaitik, Olibete'ko mendian odolezko izerdi tantak luñeraño ixuri zebazanean, eskatzen dautzut, gugaitik ikara-lañiz ixuri zeban odol-izerdi oso andi ori zure menpeko onen pekatu guztien ordañez, Aita Jaungoiko alorodunari eskiñi ta emoteko, eta eriotzako zori onetan bere pekatuen bildurak ezar'ten dautsazan ikara-laí guztiak beragandik aldentzeko: Amaibako egunetan Aita ta Espiritu Santuagaz bizi zarean eta agintzen dozun Jauna. Olantxe.

Bigarénez esan len lez.

Jauna, éruki zakiguz... eta gero.

Otoitza

Jesukrísto gure Jaun, gurutzean gugaitik il ziñean orí! añen eskatzen dautzut: gu pekatariokaitik gurutzean aítu zebazan neke-oñaze ta jasakizun guztien samintasun gaíatzak, eta batez be, zure gogoa gorputzetik urten zanean aítu zebazanak, Aita Jaungoiko alguztidunari, zure menpeko onen arimaren alde eskiñi ta emoteko, ta eriotzako zori onetan bere pekatuen ikaralari guztiak beragandik aldentzeko, gizaldien gizaldietan Aita ta Espiritu Santuagaz bizi zarean eta agintzen dozun Jauna. Olantxe.

Esan irugaírenez:

Jauna, eruki zakiguz... eta gero.

Otoitza

JESUKRISTO neure Jauna, igarleen aoz esan dozuna: betiko maitasunaz maite izan zaitut eta neure erukiz Niganatu zaitut; añen eskatzen dautzut, zerutik luíera ekañi zinduzan maitasun ori, zure oñaze-neke guztien samintasunak eroateko indartu zinduzan maitasun ori, Aita Jaungoiko aloro-

dunari zure menpeko arima onen alde eskiñi ta emoteko, ta eriotzaren zori onetan Bizitzako atea idegi egiozu ta betiko zoriontsu egizu zure santuen alkañasunean. Zure odol guztiz agurgariz beéerosi gozuzan Jesukristo gure Jaun guztiz érukitsu ori; zure menpeko onen arimaz érukitu zaitez eta atsegintegiko bazteé alai ta edeéretara eroan egizu, zuretzat bizi dadin maitasunez beterik, zuk eta zoriontsuak zeruan daukazuen maitazunaz. Olantxe.

(Geixoa iltera doala igarí dagizunean, esan aregaz batera, edo bakarik, arek ezin ba-dau.

Jesus, Jesus, Jesus.

Zure eskuetan, Jauna, neure arima au ipinten dot.

Jesukristo neure Jauna, ártu nire gogoa.

Andra Maria, nire alde eskatu.

Maria eskaré eta érukiaren ama; arerioakandik jagon nagizu eta il-zorian ártu nagizu.

Oitura guztiz ona da eleiz-kanpaya astiro jotea, geixoa eriotz-aldi edo iltamuan dagoala érikoai adirazteko, bere alde otoitz egin dagientzat.

Azken-arnasa emon baizen lasteé esaizu.

(*Subvenite*).

e) Zeruko santuok, zatoze; Jaungoikoaren aingeruak onen bidera urten zaitez; ártu bere arimea ta Jaungoikoaren auñera eroan egizue.

i) Deitu eutzun Jesukristok ártu ta Abraan'en egoitzara aingeruak eroan zategiezala.

e) Ártu bere arimea ta Jaungoikoaren auñera eroan egizue.

i) Betiko atsedena emoyozu, Jauna, ta betiko argiak argi egin begio.

e) Jaungoikoaren auñera eroan egizue.

i) Jauna, guzaz eruki; Kristo, guzaz eruki; Jauna, guzaz eruki. *Aita Gurea...*

i) Ez eiguzu itxi ziltzaldian jausten.

e) Baña gatxetik jagon gaizuz.

i) Betiko atsedena emoyozu, Jauna.

e) Eta betiko argiak argi-egin begio.

i) Gaiztokiko saíeratik.

e) Bere arimea aldendu egizu.

i) Bakean bego.

e) Olantxe.

i) Jauna, entzun nire otoitza.

e) Eta nire eskaria Zugana eldu bedi.

i) Jauna zuekaz.

e) Baita zure arimeaz be.

Otoitza

JAUNA! zure eskuetan izten dogu zure menpeko onen arimea, mundurako il dan au, zuretzat bizi dadin; eta erukioa zarean ezkerro, argalkeriz egin ebazan pekatu guztiak parkatu egiozuz, Jesukristo gure Jaunaren bidez. Olantxe.

VI. BEZPERAK

ARATSALDEKO OTOITZAK

Bezperak, aratsaldeko otoitzak dira, otoitz guztiz eder eta mamintsuak, Jaungoikoak berak Dabid eta beste igarleari iragarriak.

Bakoitzak bost eresi (salmu) ditu, geyenak Dabid eregeak egiñak, eta eurakaz edo Jaungoikoa goratzen dogu, edo eskerak dagitsoguz, edo mesede bañiak eskatzen dautsaguz, edo oñein antzeko beste asmuren bat erabilten dogu. (Eresi bakoitzaren aurretik bere gaya azalduko da).

Eresi ondoren abadeak zutunik esaten

dauan otoitz - laburá (kapitulua) Paulo deunaren edo beste idazleen epistoletatik aítzen da.

Gero abesti bat datoí, eta ondoren Andra Mariak egin eban eresi edeía «Magnificat» deritxona.

Salve, Regina cæli edo beste otoitzen bat egaz amaitzen dira Bezperak.

I.—IGANDEKO BEZPERAK

Pater noster. Ave María.

Ÿ. Deus in adiutorium meum intende.

Ŕ. Dómine ad adjuvándum me festina. Gloria Pátri et Filio, et Spirítui Sancto. Sicut érat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculórum. Amen. Allelúia.

Zazpigarén igandetik Paskoraño Allelúia'ren ordez, esaten da:

Laus tibi Dómine Rex ætérnae glóriæ.

ANT. Dixit Dóminus.

Pasko aldian. Allelúia, allelúia, allelúia.

1. — 109'g. eresia.

Dabid éregeak Jesukristo goratzen dau, abade, érege ta Jaungoiko dala adieraziaz.

DIXIT Dóminus Dómino meo: * Sede a *dextris meis*.

Donec ponam inimicos tuos, * scabellum pedum tuorum.

Virgam virtútis tuæ emittet Dóminus ex Sion: * dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum princípium in die virtútis tuæ in splendoribus Sanctorum: * ex útero ante lucíferum genui te.

Jurávit Dóminus, et non pœnitebit eum: * Tu es sacérdos in ætérnum secúndum órđinem Melchisedech.

Dóminus a *dextris tuis*, * confrégit in die iræ suæ reges.

Judicábit in natióibus, implebit ruinas: * conquassábit cápita in terra multorum.

De torrénate in *via bibet*: * proptérea exaltabit caput.

Glória Patri, et Filio, * et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et *nunc*, et *semper*, * et in sæcula sæculórum. Amen.

(Eresi guztiak onelan «Gloria» esanda amaitzen dira).

ANT. Dixit Dóminus Dómino meo: Sede a *dextris meis*.

ANT. 2. Magna ópera Dómini.

2. — 110'g. eresia.

Jaungoikoak bere Eriari egindako mesedeak aitatu ta goratzen dira.

CONFITÉBOR tibi, Dómine, in toto corde meo: *

in consílio justórum, et congregatione.

Magna opera Domini
* exquisita in omnes vo-
luntates ejus.

Conféssio et magnifi-
céntia opus ejus: * et
justítia ejus manet in
sæculum sæculi.

Memóriam fecit mi-
rabílium suórum, — mi-
séricors et miserator Dó-
minus: * escan dedit ti-
mentibus se.

Memor erit in sæcu-
lum testamenti sui: * vir-
tútem óperum suórum
annuntiábit pópulo suo:

Ut det illis heredita-
tem gentium: * ópera

mánuum ejus véritas et
judicium.

Fidélia ómnia mandá-
ta ejus: — confirmata
in sæculum sæculi, *
facta in veritáte et æqui-
tate.

Redemptiónem misit
populo suo: * mandávit
in ætérnum testamen-
tum suum.

Sanctum, et terríbile
nomen ejus: * inítium
sapiéntiæ timor Domini.

Intelléctus bonus óm-
nibus facientibus eum: *
laudátio ejus manet in
sæculum sæculi.

ANT. Magna ópera Domini exquisita in omnes
voluntátes ejus.

ANT. 3 Qui timet Dominum.

3. — 111'g. erezia.

Gizon zuzena zoriontsua izango da.

BEÁTUS vir, qui timet
Dominum: * in mandá-
tis ejus volet nimis Po-
tens in terra erit semen
ejus: * generátio rectó-
rum benedicetur.

Glória, et divítiae in
domo ejus: * et justítia
ejus manet in sæculum
sæculi.

Exórtum est in téne-
bris lumen rectis: * mi-

séricors, et miserator,
et justus.

Jucúndus homo qui
miserétur et cómmo-
dat, — dispónet sermó-
nes suos *in judicio*: *
quia in ætérnum non
commovebitur.

In memória ætérna
erit justus: * ab auditió-
ne mala nón timebit.

Parátum cor ejus sperá-
re in Dómino, — confir-

ANT. Qui timet Dominum, in mandatis ejus
cupit nimis.

ANT. Sit nomen Dómini.

4. — 112'g. eresia.

*Jaungoikoaren guztialtasuna tu beartsuenganako eru-
kia aintzatzan dira.*

LAUDÁTE, *pueri*, Domi-
num: * laudáte nómen
Domini.

Sit nómen Dómini bé-
nedictum, * ex hoc
nunc, et usque in sæcu-
lum.

A solis ortu usque *ad*
occasum, * laudábile
nomen Domini.

Excélsus super omnes

mátum est cor ejus: * non
conmovébitur donec
despíciat inimicos suos.

Dispérsit dedit pau-
péribus, — justítia ejus
manet in *sæculum sæcu-
li*: * cornu ejus exaltá-
bitur in *gloria*.

Peccátor videbit et
irascétur, — déntibus
suis fremet *et tabescet*:
* desidérium peccato-
rum peribit.

gentes Dominus, * et su-
per cœlos *gloria ejus*.

Quis sicut Dóminus
Deus noster, qui in *al-
tis habitat*, * et humília
réspicit in cœlo *et in*
terra?

Suscitans a terra *ino-
pem*, * et de stércore
erigens *pauperem*:

Ut cóllocet eum *cúm*

principibus, * cum principibus populi sui.

Qui habitare facit

ANT. Sit nomen Dómini benedictum in sæcula.

ANT. 5. Deus autem noster.

5. — 113'g. eresia.

Israeldararak Ejipto'tik ateratzerakoan Jaungoikoak egindako mirariak, gogoratzen dira.

IN éxitu Israel de Ægypto, * domus Jacob de populo bárbaro:

Facta est Judæa sanctificatio ejus, * Israel potestas ejus.

Mare vidit et fugit: * Jordánis convérsus est **retro**sum.

Montes exsultavérunt ut **ar**ietes: * et colles sicut agni ovium.

Quid est tibi, mare, quod fugisti? * et tu, Jordánis, quia convérsus es **retro**sum?

Montes, exsultastis sicut **ar**ietes, * el, colles, sicut agni ovium?

A fácie Dómini mota

stérilem in domo, * matrem filiorum lætantem.

est **terra**, * a fácie Dei **Jacob**:

Qui convertit petram in **stagna aquarum**, * et rupem in fontes **aquarum**.

Non nobis, Dómine. non **nobis**: * sed nómini túo da **gloriam**.

Super misericordia tua, et veritate tua: * nequándo dicant Gentes: Ubi est Déus **eorum**?

Deus autem noster in cœlo: * omnia quæcúmque vóluit fecit.

Simulácra Géntium **argentum et aurum**, * ópera manuum **hóminum**.

Os habent, et non lo-
quentur: * óculos ha-
bent, et non **vidébunt**.

Aures habent, et non
audient: * nares ha-
bent, et non **odorabunt**.

Manus habent, et non
palpábunt:—pedes ha-
bent, et non **ámula-**
bunt: * non clamábunt
in gutture **suo**.

Símilis illis fiant qui
faciunt **ea**: * et omnes
qui confidunt in **éis**.

Domus Israel sperávit in
Dómino: * adjutor eó-
rum et protector **eorum**
est.

Qui timent Dóminum
speraverunt in **Domino**:
adjutor eórum et pro-
tector **eorum** est.

Dóminus memor fuit
nostris * et benedixit
nobis:

ANT. Deus autem noster in cœlo, ómnia quæ-
cúmque vóluit, fecit.

PAZKO ALDIAN: Allelúia, allelúia, allelúia.

(Orain abadeak Kapituluá esaten dau, ta Deo gra-
tias erantzuten yako).

Benedíxit domui **Is-**
rael: * benedíxit domui
Aaron.

Benedixit ómnibus,
qui timent **Dominum**, *
pusíllis cum **majori-**
bus.

Abjiciat *Domínus* **su-**
per vos: * super vos, et
super filios **vestros**.

Benedícti vos a **Domi-**
no, * qui fecit cœlum et
terram.

Cœlum cœli **Domino**,
* terram autem dedit fí-
liis **hominum**.

Non mórtui lauda-
bunt te **Domine**, * neque
omnes qui descéndunt
in **infernum**.

Sed nos qui vívimus,
benedicimus **Domino**, ex
hoc nunc et úsque in
sæculum.

Ereserkia

LUCIS Creator optime
Lucem dierum profe-
rens,

Primordiis lucis novæ,
Mundi parans origi-
nem:

Qui mane junctum
vesperi

Diem vocari præcipis:
Illabitur tetrum chaos,
Audi preces cum fleti-
bus.

Ne mens gravata cri-
mine.

Vitæ sit exul munere,
Dum nil perenne cogi-
tat.

Seseque culpis illigat.

Cœleste pulset osti-
um:

Vitale tollat præmium:
Vitemus omne noxium:
Purgemus omne pessi-
mum.

Præsta, Pater piissi-
me,

Patrique compar Uni-
ce.

Cum Spiritu Para-
clito.

Regnans per omne
sæculum. Amen.

Ū. Dirigatur, Dómi-
ne, orátio mea. R̄. Sicut
incénsus in conspéctu
tuo.

Andra Mariaren Abestia

MAGNIFIGAT * ánima
mea Dominum.

Et exsultávit, spiritus
meus * in Deo salutari
meo.

Quia respéxit humi-
llátem ancillæ suæ: *
ecce enim ex hoc beá-

tam me dicent omnes
generationes.

Quia fecit mihi ma-
gna qui potens est: *
et sanctum nomen ejus.

Et misericórdia ejus
a progenie in progénies
* timentibus eum.

Fecit poténtiam in brachio suo: * dispérsit superbos mente cordis sui.

Depósuit potentes de sede, * et exaltavit humiles.

Esuriéntes implévit bonis * et divites dimisit inanes.

Suscépit Israel puerum suum * recordátus misericordiæ suæ.

Sicut locútus est ad patres nostros, * Abraham, et sémini ejus in sæcula.

(Abestiño edo antifona ondoren, abadeak egunari dagokiozan *Otoitzak* esaten ditu, ta azkenengoaren ondoren):

- a) Dóminus vobiscum. e) Et cum spíritu tuo.
- a) Benedicámus Dómino. e) Deo gratias.
- a) Fidelium animæ per misericordiam Dei requiéscent in pace. e) Amen.
- a) Dóminus det nobis suam pacem. e) Et vitam ætérnam. Amen.

Eta *Andra Mariaren Abestiño* oneitakobat (urte aldiari dagokiona) abestuten da:

Abendutik Otsaila'ren 2'ra.

ALMA Redemptóris Mater, quæ pέρvia cœli Porta manes, et stella maris, succúrre cadenti, Súrgere qui curat, pópulo: tu quæ genuisti, Natúra miránte, tuum sanctum Genitórem, Virgo prius ac postérius, Gabriélis ab ore Sumens illud Ave, peccatórum miserére.

- a) Angelus Dómini nuntiávit Mariæ. e) Et concépit de Spíritu Sancto

edo

- a) Post partum, Virgo, inviolata permansísti.
 e) Dei Génitrix, intercède pro nobis.

Otsaila'ren 2'tik Pasko-aldira

AVE, Regina cœlorum.

Ave, Dómina Angélorum:

Salve radix, salve porta

Ex qua mundo lux est orta:

Gaude, Virgo gloriósa,

Super omnes speciósa,

Vale, o valde decóra,

Et pro nobis Christum exora.

a) Dignáre me laudáre te, Virgo sacráta.

e) Da mihi virtútem contra hostes tuos.

Pazko-aldian Regina cœli (79'gn. o'rian)

Trutasun Deunetik Abendura

SALVE, Regina, Mater misericórdiæ, vita, dulcêdo et spes nostra, salve. Ad te clamámus, éxsules, fílii Hevæ. Ad te suspirámus, geméntes et flentes in hac lacrimárum valle. Eia ergo, advocáta nostra, illos tuos misericórdes óculos ad nos convérte. Et Jesum benedíctum fructum ventris tui, nobis post hoc exsílum osténde. O clemens, o pia, o dulcis Virgo María.

a) Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

e) Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

II. ANDRA MARIAREN BEZPERAK

1.—Dixit Dóminus, 400'g. oñaldian.

2.—Laudate pueri, 402'g. »

3.—121'gn eresia

Kristauak artu beaí dauan poza elizara datoñenean eta kristauak zerura joateko agertu beaí daun zaletasuna.

LÆTATUS sum in his,
quæ dicta sunt mihi: *
In domum Dómini ibi-
mus.

Stantes erant pedes
nóstri, * in atriis tuis Je-
rúsalem.

Jerúsalem, quæ ædi-
ficatur ut civitas: * cujus
participatio ejus in idíp-
sum.

Illuc enim ascendé-
runt tribus, tribus Do-
mini: * testimónium Is-
rael ad confiténdum
nomini Domini.

Quia illic sedérunt
sedes in iudicio, * sédes
super domum David.

Rogate quæ ad pa-
cem sunt Jerusalem: * et
abundántia diligenti-
bus te:

Fiat pax in virtute tua:
* et abundántia in túr-
ribus tuis.

Propter fratres meos,
et proximos meos, * lo-
québar pacem de te:

Propter domum Dó-
mini Dei nostri, * quæ-
sivi bona tibi.

4.—126'g. erezia

Jaungoikoa izan bear da gure janaria, gure igeslekua, gure itxaropena.

NISI Dóminus ædificaverit domum, * in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Nisi dóminus custodierit civitatem, * frustra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: * surgite postquam sederitis, —qui manducatis panem doloris.

5.—147'g. erezia

Eskeñak Jaunari, bere Eñiari ta gure Eliz-Amari egin dautsazan mesedeakaitik.

LAUDA, Jerusalem, Dominum; * lauda Deum tuum, Sion:

Quóniam confortávit seras portarum tuarum: * benedixit filiis tuis in te.

Qui pósuit fines tuos

Cum déderit diléctis suis somnum: * ecce hereditas Dómini, filii:—merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: * ita filii excussorum.

Beátus vir qui implévit desidérium suum ex ipsis; * non confundetur cum loquétur inimicis suis in porta.

pacem; * et adipe frumenti satiat te.

Qui emittit elóquium suum terræ; * velociter currit sermo ejus.

Qui dat nivem sicut lanam; * nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit cristallum su-
am sicut buccellas; * ante
faciem frígoris ejus quis
sustinebit?

Emíttet verbum suum
et liquefaciet ea; * flabit
spíritus ejus et fluent
aquæ.

Ereseŕkia

AVE, maris stella,
Dei Mater alma,
Atque semper Virgo,
Felix cœli porta.

Sumens illud Ave
Gabriélis o-e,
Funda nos in pace,
Mutans Hevæ nomen.

Solve vincla reis,
Profer lumen cæcis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.

Monstra te esse ma-
trem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

(Ondoren igandetán lez).

Qui annuntiat ver-
bum suum Jacob; * jus-
títias, et judícia sua Is-
rael.

Non fecit táliter omni
nationi; * et judícia sua
non manifestavit eis.

Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solútos,
Mites fac et castos.

Vitam præsta puram,
Iter para tutum,
Ut vidéntes Jesum,
Semper collætémur.

Sit laus Deo Patri,
Sumo Christo decus,
Spíritui Sancto,
Tribus honor unus.

Amen.

A. Dignare me laudá-
re te, Virgo sacráta.

E. Da mihi virtútem
contra hostes tuos.

Beste eresi batzuk

116'g. eresia

Goratu begie eři guztiak Jaungoikoa

LAUDÁTE Dóminum,
omnes *gentes*: * laudáte
eum, *omnes pópuli*:

Quóniam confirmáta
est super nos misericór-
dia ejus: * et véritas Dó-
mini manet in *ætérnum*.

115'g. eresia

*Eskeřak Jaunari ziltzaldia (tentazioa) menderatu on-
doren.*

CRÉDIDI, proptet quod
locutus sum: * Ego au-
tem humiliátus sum ni-
mis.

Ego dixi in excéssu
meo: * Omnis homo
mendax.

Quid retríbuan Dó-
mino, * pro ómnibus,
quæ retríbuit mihi?

Cálicem salutáris ac-
cípiam: * et nomen Dó-
mini invocábo.

Vota mea Dómino
reddam coram omni pó-
pulo ejus: * pretiósá in

conspéctu Dómini mors
Sanctórum ejus;

O Dómine, quia ego
servus tuus; ego servus
tuus, et filius ancillæ
tuæ.

Dirupísti víncula mea;
* tibi sacrificabo hós-
tiam laudis,—et nomen
Dómini invocabo.

Vota mea Dómino
reddam in conspéctu
omnis pópuli ejus; in
átriis domus Dómini in
medio tui, Jerúsalem.

125'g. erezia

Jaunari eskerak emon eta otoitz egiteko.

IN converténdo Dóminus captivitatem Sion; * facti sumus sicut consoláti.

Tunc replétum est gáudio os nostrum; * et lingua nostra exultatióne.

Tunc dicent inter Gentes; * Magnificavit Dóminus fácere cum eis.

Magnificabit Dóminus fácere nobiscum; * facti sumus lætantes.

Convérte, Dómine, captivitátem nostram, * sicut torrens in Austro.

Qui séminant in lácrymis, * in exultatióne metent.

Eúntes ibant et flebant, * mittentes sémina sua.

Veniéntes autem véniunt cum exultatióne, * portantes manípulos suos.

138'g. erezia

Jaunari laguntza eskatzeko otoitza.

DÓMINE, probasti me, et cognovísti me; * tu cognovisti sessiÓNem meam, et resurrectiÓNem meam.

Intellexisti cogitatiÓnes meas de longe, *

sémitam meam, et funículum meum investigásti.

Et omnes vias meas prævidísti; * quia non est sermo in lingua mea.

Ecce, Dómine tu cognovisti ómnia novíssi-
ma, et antíqua, * tu formásti me, et posuisti
super me manum tuam.

Mirábilis facta est
sciéntia tua ex me; *
confortáta est, et non
pótero ad eam.

Quo ibo a spíritu
tuo? * et quo a fácie
tua fúgiam?

Si ascéndero in cœ-
lum, tu illic es; * si des-
céndero in infernum,
ades.

Si sumpsero pennas
meas dilúculo, * et ha-
bitávero in extremis ma-
ris.

Etenim illuc manus
tua dedúcet me; * et te-
nébit me dextera tua.

Et dixi: Fórsitan téne-
bræ conculcábunt me:
* et nox illuminátio mea
in delíciis meis.

Quia ténebræ non
obscurabúntur a te,—
et nox sicut dies illumi-
nábitur: * sicut ténebræ
ejus, ita et lumen ejus.

Quia tu possedísti re-
nes meos: * suscepísti
me de útero matris
meæ.

Confitebor tibi quia
terribiliter magnificátus
es: * mirabília ópera
tua, — et ánima mea
cognóscit nimis.

Non est occultátum
os meum a te,—quod
fecísti in occúlto: * et
substántia mea in infe-
rióribus terræ.

Imperféctum meum
vidérunt óculi tui,—et
in libro tuo omnes scri-
béntur: * dies forma-
búntur, et nemo in eis.

Mihi autem nimis ho-
norificáti sunt amíci tui,
Deus: * nimis confortá-
tus est principátus
eórum.

Dinumerábo eos, et
super arénam multipli-
cabúntur: * exsurrexi, et
adhuc sum tecum.

Si occíderis, Deus,
peccatóres: * viri sán-
guinum, declináte a me:

Quia dicitis in cogi-

tatione: * Accipient in
vanitate civitates tuas.

Nonne qui odérunt
te, Dómine, óderam? *
et super inimícos tuos
tabescébam?

Perfécito ódio óderam
illos: * et inimíci facti
sunt mihi.

131'g. eresia

*Dabid éregeak gogoratzen dautso Jaunari bere etxekoak,
apaizak eta ériya bedeinkatuko dituela aginduta daukala.
Gure Eliz-ama ta Aita Santuaren aldeko otoitza.*

MEMÉNTO, Dómine,
David, * et omnis man-
suetúdinis ejus:

Sicut jurávit Dómino,
* votum vovit Deo Ja-
cob:

Si introiero in taber-
náculum domus meæ, *
si ascéndero in lectum
strati mei:

Si dédero somnum
óculis meis: * et pálpe-
bris meis dormitatio-
nem:

Et réquiem tempóri-
bus meis: donec invé-

Proba me, Deus, et
scito cor meum: * inter-
roga me, et cognósce
sémitas meas.

Et vide, si via iniqui-
tátis in me est: * et de-
duc me in via ætér-
na.

niam locum Dómino, *
tabernáculum Deo Ja-
cob.

Ecce audívimus eam
in Ephráta: * invénimus
eam in campis silvæ.

Introíbimus in taber-
náculum ejus: * adorá-
bimus in loco, ubi ste-
térunt pedes ejus.

Surge, Dómine, in ré-
quiem tuam, * tu et ar-
ca sanctificatiónis tuæ.

Sacerdótes tui indu-
ántur justítiam: * et
sancti tui exsultent.

Propter David, servum tuum, * non avértas fáciem Christi tui.

Jurávit Dóminus David veritátem,—et non frústrábitur eam: * De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Si custodierint filii tui testaméntum meum, * et testimónia mea hæc quæ docébo eos:

Et fílii eórum usque in sæculum, * sedébunt super sedem tuam.

Quóniam elégit Dóminus Sion: * elégit eam in habitationem sibi.

50'g. eresia

Jaungoikoari erukia eskatzeko Dabid'en otoitza.

MISERÉRE mei, Deus, * secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitudinem miseratiónum tuárum, * dele iniquitátem meam.

Amplius lava me ab

Hæc réquies mea in sæculum sæculi: * hic habitábo quóniam elégi eam.

Víduam ejus benedicens benedícam: * páuperes ejus saturábo pánibus.

Sacérdotes ejus induam salutári: * et sancti ejus exsultábunt.

Illuc prodúcam cornu David, * parávi lucernam Christo meo.

Inimícos ejus induam confusióne: * super ipsum autem efflorébit sanctificátio mea.

iniquitáte mea: * et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: * et peccátum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: *

ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum iudicáris.

Ecce enim in iniquitatibus concéptus sum: * et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim veritátem dilexísti: * incerta et occúlta sapiéntiæ tuæ manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor: * lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui meo dabis gáudium et lætítiam: * et exsultábunt ossa humiliáta.

Avérte fáciem tuam a peccátis meis: * et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: * et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: * et Spíritum Sanctum tuum ne aúferas a me.

Redde mihi lætítiam

salutáris tui: * et spíritu principáli confirma me.

Docébo iníquos vias tuas: * et impii ad te convertentur.

Líbera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meæ: * et exultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: * et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísset sacrificium dedíssem útique: * holocáustis non delectáveris.

Sacrificium Deo spíritus contribulátus: * cor contrítum et humiliátum, Deus, non despícies.

Benígne fac, Dómine, in bona voluntáte tua Sion: * ut ædificéntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sacrificium justítiæ, oblationes, et holocáusta: * tunc impónent super altáre tuum vítulos.

Urte-aldi ta jayetarako ereseñkiak (imnoak)*Abenduan*

CREATOR alme siderum,
 Æterna lux credentium,
 Jesu Redemptor om-
 nium,
 Intende votis suppli-
 cum.

Qui dæmonis ne frau-
 dibus.

Periret orbis, impetu
 Amoris actus, languidi
 Mundi medela factus es.

Commune qui mundi
 nefas

Ut expiaries, ad crucem
 E Virginis sacrario
 Intacta prodis victima.

Cujus potestas gloriæ,
 Nomenque cum pri-
 mum sonat,

Et cœlites et inferi
 Tremente curvantur
 genu.

Te deprecamur ultimæ
 Magnum diei Judicem,
 Armis supernæ gratiæ
 Defende nos ab hosti-
 bus.

Virtus, honor, laus, glo-
 ria

Deo Patri cum Filio,
 Sancto simul Paraclito,
 In sæculorum sæcula.

Amen.

ŷ. Rorate, cœli, dé-
 super, et nubes pluant
 justum.

℞. Aperiátur terra,
 et gérmínet Salvatórem.

Gabonetan

JESU Redemptor om-
 nium,
 Quem lucis ante origi-
 nem

Parem paternæ gloriæ
 Pater supremus edidit.
 Tu lumen, et splendor
 Patris,

Tu spes perennis omnium,
 Intende quas fundunt preces
 Tui per orbem servuli.
 Memento, rerum Conditor,
 Nostri quod olim corporis,
 Sacrata ab alvo Virginis
 Nascendo, formam sumpseris.

Testatur hoc præsens dies,
 Currens per anni circum-
 lum,
 Quod solus e sinu Patris
 Mundi salus adveneris.
 Hunc astra, tellus,
 æquora,

Jesusen izen deunarena

JESU dulcis memoria,
 Dans vera cordis gaudia:
 Sed super mel, et omnia,
 Ejus dulcis præsentia.

Hunc omne, quod cœlo
 subest,
 Salutis auctorem novæ
 Novo salutatur cantico.

Et nos, beata quos sacri
 Rigavit unda sanguinis,
 Natalis ob diem tui
 Hymni tributum solvi-
 mus.

Jesu, tibi sit gloria,
 Qui natus es de Virgine,
 Cum Patre et almo Spi-
 ritu,
 In sempiterna sæcula.

Amen.

ÿ. Notum fecit Dóminus,
 alleluia. R. Salutare
 suum, alleluia.

Nil canitur suavius,
 Nil auditur jucundius,
 Nil cogitatur dulcius,
 Quam Jesus Dei Filius.

Jesu, spes pœnitentibus,
 Quam pius es petenti-
 bus!
 Quam bonus te quæ-
 rentibus!
 Sed quid invenientibus?
 Nec lingua valet dicere.
 Nec littera exprimere:
 Expertus potest crede-
 re,
 Quid sit JESUM diligere.
 Sis, JESU, nostrum gau-
 dium,

Éregenetan

CRUDELIS Herodes,
 Deum Regem venire
 quid times?
 Non eripit mortalia,
 Qui regna dat cœlestia.
 Ibant Magi, quam vide-
 rant,
 Stellam sequentes præ-
 viam:
 Lumen requirunt lumi-
 ne:
 Deum fatentur munere.
 Lavacra puri gurgitis.
 Cœlestis Agnus attigit:

Qui es futurus præmi-
 um:

Sit nostra in te gloria,
 Per cuncta semper sæ-
 cula.

Amen.

ŷ. Sit nomen Dómi-
 ni benedíctum, allelúia.

℞. Ex hoc nunc et
 usque in sæculum, alle-
 lúia.

Peccata, quæ non detu-
 lit,

Nos abluendo sustulit.

Novum genus potentia:

Aquæ rubescunt hy-
 driæ,

Vinumque jussa fun-
 dere

Mutabit unda originem.

Jesu, tibi sit gloria,

Qui apparuisti Genti-
 bus,

Cum Patre et almo Spi-
 ritu,

In sempiterna sæcula.
Amen.

ŷ. Reges Tharsis et

ínsulæ múnera ófferent.

Ŕ. Reges Arabum et
Saba dona addúcent.

Garizuman

AUDI, benigne Condi-
tor,

Nostras preces cum fle-
tibus,

In hoc sacro jejunio

Fusas quadragénario.

Scrutator alme cordi-
um,

Infirma tu scis virium:

Ad te reversis exhibe

Remissionis gratiam.

Multum quidem pecca-
vimus,

Sed parce confitenti-
bus:

Ad nominis laudem tui

Confer medelam lan-
guidis.

Concede nostrum con-
teri

Corpus per abstinen-
tiam;

Culpæ ut relinquunt pa-
bulum

Jejuna corda criminum.

Præsta, beata Trinitas,

Concede, simplex Uni-
tas;

Ut fructuosa sint tuis

Jejuniorum munera.

Amen.

ŷ. Angelis suis De-
us mandávit de te.

Ŕ. Ut custódiant te
in ómnibus viis tuis.

Nekaldian

VEXILLA Regis prode-
unt:

Fulget crucis mysteri-
um,

Qua vita mortem pertu-
lit.

Et morte vitam protulit.

Quæ vulnerata lanceæ.
Mucrone diro, crimi-
num

Ut nos lavaret sordibus,
Manavit unda, et san-
guine.

Impleta sunt quæ con-
cinit

David fideli carmine,
Dicendo nationibus:
Regnavit a ligno Deus.

Arbor decora et fulgida,
Ornata Regis purpura
Electa digno stipite
Tam sancta membra
tangere.

Beata, cujus brachiis
Pretium pependit sæ-
culi,

Pazko aldian

AD regias Agni dapes,
Stolis amicti candidis,
Post transitum maris
Rubri,
Christo canamus Prin-
cipi.

Divina cujus caritas
Sacrum propinat san-
guinem,

Statera facta corporis,
Tulitque prædam tar-
tari.

O Crux, ave, spes uni-
ca,

Hoc passionis tempore
Piis adauge gratiam,
Reisque dele crimina.

Te, fons salutis Trinitas,
Collaudet omnis spiri-
tus:

Quibus Crucis victo-
riam

Largiris, adde præmi-
um. Amen.

Ÿ. Eripe me, Dómi-
ne, ab hómine malo.

Ŕ. A viro iníquo éri-
pe me.

Almique membra cor-
poris

Amor sacerdos immo-
lat.

Sparsum cruorem pos-
tibus

Vastator horret Ange-
lus:

Fugitque divisum mare:

Merguntur hostes fluctibus.

Jam Pascha nostrum
Christus est,
Paschalis idem victima,
Et pura puris mentibus
Sinceritatis azyma.

O vera cœli victima,
Subjecta cui sunt tartara.

Soluta mortis vincula,
Recepta vitæ præmia.

Victor, subactis inferis,
Trophæa Christus explicat;

Cœloque aperto, subditum

Regem tenebrarum trahit.

Ut sis perenne mentibus
Paschale, Jesu, gaudium,

A morte dira criminum
Vitæ renatos libera.

Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna sæcula.

Amen.

ÿ. Mane nobiscum,
Dómine, allelúia.

ŕ. Quóniam advesperáscit,
allelúia.

Jose Deunarena

TE, Joseph, celebrent
agmina cœlitum,

Te cuncti resonent
christiadum chori.

Qui clarus meritis, junctus
es inclytæ

Casto fœdere Virgini.

Almo cum tumidam
germine conjugem

Admirans, dubio tangeris
anxius

Afflatu superi Flaminis
Angelus

Conceptum puerum
docet.

Tu natum Dominum
stringis, ad exteras

Ægypti profugum tu
sequeris plagas;

Amissum Solimis quæris,
et invenis,

Miscens gaudia fletibus.

Post mortem reliquos
sors pia consecrat,
Palmamque emeritos
gloria suscipit:

Tu vivens, Superis par,
frueris Deo,
Mira sorte beatior.

Nobis, summa Trias,
parce precantibus,
Da Joseph meritis side-
ra scandere:

Jaunaren Igoeran

SALUTIS humanæ Sator.
Jesu, voluptas cordium,
Orbis redempti Condi-
tor,

Et casta lux amantium:

Qua victus es clemen-
tia,

Ut nostra ferres crimi-
na?

Mortem subires inno-
cens,

A morte nos ut tolleres?

Perrumpis infernum
chaos;

Vinctis catenas detrahis;

Victor triumpho nobili

Ut tandem liceat nos ti-
bi perpetim

Gratum prómere canti-
cum. Amen

Ÿ. Sub umbra illíus,
quem desideráveram,
sedi, allelúia.

Ŕ. Et fructus ejus
dulcis gútturi méo, alle-
lúia.

Ad dexteram Patris se-
des.

Te cogat indulgentia,
Ut damna nostra sar-
cias

Tuique vultus compo-
tes.

Dites beato lumine.

Tu dux ad astra, et se-
mita,

Sis meta nostris cordi-
bus,

Sis lacrymarum gau-
dium,

Sis dulce vitæ pœmi-
um. Amen.

ŷ. Dóminus in cœ-
lo, allelúia.

Ŕ. Parávit sedem
suam, allelúia.

Espiritu Santuaren etoóeran

VENI, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus.
Altissimi Donum Dei,
Fons vivus, ignis, cari-
tas,
Et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
Digitus paternæ dexte-
ræ.

Tu rite promissum Pa-
tris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensi-
bus:

Infunde amorem cordi-
bus:

Infirma nostri corporis.
Virtute firmáns perpeti.

Hostem repellas lon-
gius.

Pacemque dones proti-
nus:

Ductore sic te prævio.
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Pa-
trem;

Noscamus atque Filium.
Teque utriusque Spiri-
tum.

Credamus omni tem-
pore.

Deo Patri sit gloria,
Et filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula.

Amen.

ŷ. Loquebántur vá-
riis linguis Apóstoli,
allelúia.

Ŕ. Magnália Dei,
allelúia.

Trutasun Deunarena

JAM sol recedit igneus;
 Tu, lux perennis, Uni-
 tas,
 Nostris, beata Trinitas,
 Infunde amorem cordi-
 bus.

Te mane laudum car-
 mine,
 Te deprecamur vespere:
 Digneris ut te suppli-
 ces.
 Laudemus inter cœli-
 tes.

Patri, simulque Filio.
 Tibique, Sancte Spiri-
 tus,
 Sicut fuit sit jugiter
 Sæclum per omne glo-
 ria. Amen.

ŷ. Benedíctus es,
 Dómine, in firmamento
 cœli.

Ṛ. Et laudábilis et
 gloriósus in sæcula.

Sakramentu Deunarena

PANGE, lingua, gloriósi
 Córporis mystérium,
 Sanguinísque pretiósi,
 Quem in mundi préti-
 um
 Fructus ventris generósi
 Rex effúdit Géntium.

Nobis datus, nobis na-
 tus
 Ex intácta Virgine,
 Et in mundo conversá-
 tus

Sparso verbi sémine,
 Sui moras incolátus
 Miro clausit órdine.
 In supremæ nocte cœ-
 næ,
 Recúmbens cum frátri-
 bus
 Observáta lege plene
 Cibis in legálibus,
 Cibum turbæ duodénæ
 Se dat suis má nibus.

Verbum caro, panem
verum

Verbo carnem éfficit:

Fitque sanguis Christi
merum,

Et si sensus déficit,

Ad firmándum cor sin-
cérum

Sola fides súfficit.

Tantum ergo Sacramén-
tum

Venerémur cernui:

Et antíquum documén-
tum

Novo cedat rítui;

Præstet fides supple-
méntum

Sensuum defectui.

Genitóri Genitóque

Laus et jubilátio,

Salus, honor, virtus
quoque

Sit et benedíctio:

Procedenti ab utróque

Compar sit laudátio.

Amen.

Ū. Panem de cœlo
præstitísti eis, allelúia.

Ŕ. Omne delecta-
méntum in se habén-
tem, allelúia.

Jesusen Biotzarena

AUCTOR beate sæculi,
Christe, Redemptor om-
nium,

Lumen Patris de lumi-
ne,

Deusque verus de Deo.

Amor coegit te tuus

Mortale corpus sumere,

Ut novus Adam redde-
res

Quod vetus ille abstu-
lèrat.

Ille amor almus artifex
Terræ marisque et si-
derum,

Errata patrum miserans
Et nostra rumpens vin-

cula.

Non corde discedat tuo

Vis illa amoris inclyti:

Hoc fonte gentes hau-
riant

Remissionis gratiám.

Percussum ad hoc est
 lancea,
 Passumque ad hoc est
 vulnera

Ut nos lavaret sordibus
 Unda fluente et sanguine.

Decus Parenti et Filio

Apostolu ta Ebangelarien jayetan

EXSULTET orbis gaudiis,
 Coelum resultet laudibus:

Apostolorum gloriam
 Tellus et astra concinunt.

Vos, sæculorum iudices,

Et vera mundi lumina:
 Votis precamur cordium:

Audite voces supplicum.

Qui templa coeli clauditis

Serasque verbo solvitis,
 Nos a reatu noxios

Solvi jubete, quæsumus.

Sanctoque sit Spiritui,
 Quibus potestas, gloria,
 Regnumque in omne
 est sæculum. Amen.

ŷ. Hauriétis aquas
 in gaudio.

Ŕ. De fónitibus Salvatóris.

Præcepta quorum protinus

Languor salusque sentiunt,

Sanate mentes languidas:

Augete nos virtutibus.

Ut, cum redibit arbiter
 In fine Christus sæculi,
 Nos sempiterni gaudii
 Concedat esse composites.

Patri, simulque Filio,
 Tibique, Sancte Spiritus,

Sicut fuit, sit jugiter,
 Sæclum per omne gloria. Amen.

ŷ. In omnem terram
exiuit sonus eorum.

Ṛ. Et in fines orbis
terræ verba eorum.

Apostoluena (Pazko aldian)

TRISTES erant Apostoli
De Christi acerbo fu-
nere,

Quem morte crudelissi-
ma

Servi necarant impi.

Sermone verax Angelus
Mulieribus prædixerat:
Mox ore Christus gau-
dium

Gregi feret fidelium.

Ad anxios Apóstolos
Currunt statim dum
nuntiæ.

Illæ micantis obvia
Christi tenent vestigia.

Galilææ ad alta mon-
tium

Se conferunt Apostoli

Jesuque, voti compotes,
Almo beantur lumine.

Ut sis perenne menti-
bus

Paschale, Jesu gaudium,
A morte dira criminum
Vitæ renatos libera,

Deo Patri sit gloria,
Et filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna sæcula.

Amen.

ŷ. Sancti et justî, in
Dómino gaudéte, alle-
lúia.

Ṛ. Vos elégit Deus
in hereditátem sibi, alle-
lúia.

Ziñopa (martiri) batena

DEUS, tuorum militum
Sors, et corona, præ-
mium.

Laudes canentes Mar-
tyris

Absolve nexu criminis.

Hic nempe mundi gaudia,
Et blanda fraudum pabula

Imbuta felle, deputans
Pervenit ad cœlestia.

Pœnas cucurrit fortiter,
Et sustulit viriliter,
Fundensque pro te sanguinem,

Æterna dona possidet.

Ob hoc precatu supplicii

P. A. Deo Patri sit gloria, Apostoluena lez.
428'gn. or.

Ziñopa bat baño geyagorena

SANCTORUM meritis inclyta gaudia

Pangamus, socii, gesta-
que fortia:

Gliscens fert animus
promere cantibus

Victorum genus optimun.

Hi sunt, quos fatue
mundus abhorruit;

Hunc fructu vacuum,
floribus aridum

Te poscimus, piissime:
In hoc triumpho Martyris,

Dimitte noxam servulis.

Laus et perennis gloria
Patri sit, atque Filio,
Sancto simul Paraclito
In sempiterna sæcula.

Amen.

Ÿ. Justus ut palma
florébit.

Ŕ. Sicut cedrus Líbani
multiplicábitur.

Cæduntur gladiis more
bidentium:

Non murmur resonat,
non querimonia:

Sed corde impavido
mens bene conscia

Conservat patientiam.

Quæ vox, quæ poterit
lingua retexere

Quæ tu Martyribus
munera præparas?

Rubri nam fluido san-
guine fulgidis

Cingunt tempora lau-
reis.

Te, summa o Deitas,
unaque poscimus;

Ut culpas abigas, noxia
subtrahas.

Des pacem famulis; ut
tibi gloriam

Annorum in seriem ca-
nant.

Amen.

ŷ. Exsultábunt sanc-
ti in glória.

Ŕ. Lætábúntur in
cubílibus suis.

Pazko - aldian

REX gloriose Marty-
rum,

Corona confitentium,

Qui respuentes terrea

Perducis ad cælestia:

Aurem benignam proti-
nus

Intende nostris vocibus:

Trophæa sacra pangi-
mus:

Ignosce quod delíqui-
mus.

Tu vincis inter Marty-
res,

Parcisque Confessori-
bus:

Tu vince nostra crimi-
na,

Largitor indulgentiæ.

Deo Patri sit gloria... 428'gn. or.

Autoŕlearena

ISTE Confessor Domini,
colentes

Quem pie laudant po-
puli per orbem,

(1) Hac die lætus me-
ruit beatas

Scandere sedes.

Qui pius, prudens, hu-
milis, pudicus,

Sobriam duxit sine labe
vitam,

Donec humanos anima-
vit auræ

Spiritus artus.

Cujus ob præstans me-
ritum, frequenter.

Ægra quæ passim ja-
cuere membra,

Viribus morbi domitis,
saluti

Restituuntur.

Noster hinc illi chorus
obsequentem

Concinit laudem, cele-
bresque palmas,

Ut piis ejus precibus
juvemur

Omne per ævum.

Sit salus illi, decus at-
que virtus,

Qui, super cæli solio
coruscans,

Totius mundi seriem
gubernat

Trinus et unus. Amen.

ŷ. Justum dedúxit
Dóminus per vias rec-
tas.

Ŕ. Et osténdit illi
regnum Dei.

(1) *Eriotz-eguna ezpada esan:*

Hac die lætus meruit supremos

Laudis honores.

Birjiņena

JESU, corona Virginum,
 Quem mater illa concipit
 Quæ sola Virgo parturit,
 Hæc vota clemens accipe:

Qui pergis inter lilia
 Septus choreis Virginum,
 Sponsus decorus gloria
 Sponsisque reddens præmia.

Quocumque tendis Virgines
 Sequuntur atque laudibus
 Post te canentes cursitant,

Hymnosque dulces personant.

Te deprecamur supplices,
 Nostris ut addas sensibus

Nescire prorsus omnia
 Corruptionis vulnera.

Virtus, honor, laus, gloria

Deo Patri cum Filio,
 Sancto simul Paraclito,
 In sæculorum sæcula.
 Amen.

ŷ. Diffusa est grátia
 in lábiis tuis.

Ŕ. Proptérea benedixit te Deus in ætérnum.

P. A. Deo Patri, etc. 428'gn. or.

Birjiņa ez zan Emakume Deunarena

FORTEM virili pectore
 Laudemus omnes feminam,
 Quæ sanctitatis gloria

Ubique fulget inclyta.

Hæc sancto amore saucia,

Dum mundi amorem
noxium

Horrescit, ad cælestia
Iter peregit arduum.

Carnem domans jeju-
niis,

Dulcique mentem pa-
bulo

Orationis nutriens,
Cœlli potitur gaudiis.

Rex Christe, virtus for-
tium,

Qui magna solus efficis,
Hujus precatu, quæsu-
mus,

Audi benignus suppli-
ces.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
Cum Spíritu Paraclito,
Nunc et per omne sæ-
culum.

Amen.

ŷ. Diffúsa est grátia
in lábiis tuis.

Ṛ. Proptérea bene-
dixit te Deus in ætér-
num.

P. A. Deo Patri, etc. 428'gn. or.

Elizaren Opalpen egunean

CÆLESTIS urbs Jerusa-
lem,

Beata pacis visio,

Quæ celsa de viventi-
bus

Saxis ad astra tolleris,

Sponsæque ritu cinge-
ris

Mille Angelorum milli-
bus.

O sorte nupta prospera,
Dotata Patris gloria,
Respersa Sponsi gratia,
Regina formosissima,
Christo jugata principi,
Cæli corusca civitas!

Hic margaritis emicant,
Patentque cunctis ostia:
Virtute namque prævia

Mortalis illuc ducitur,
Amore Christi percitus
Tormenta quisquis sus-
tinet.

Scalpri salubris ictibus
Et tunsione plurima,
Fabri polita malleo
Hanc saxa molem cons-
truunt,
Aptisque juncta nexi-
bus
Locantur in fastigio.

Decus Parenti debitum
Sit usquequaque Altis-
simo,

Natoque, Patris unico,
Et inclyto Paraclito,
Cui laus, potestas, gloria
Æterna sit per sæcula.

Amen.

ŕ. Domum tuam,
Dómine, decet sancti-
tudo.

℞. In longitúdinem
diérum.

Juan Batiatzale Deunarena

U^T queant laxis reso-
nare fibris
Mira gestorum famuli
tuorum,
Solve polluti labii rea-
tum
Sancte Joannes.
Nuntius celso veniens
Olympo,
Te patri magnum fore
nasciturum
Nomen, et vitæ seriem
gerendæ
Ordine promit.

Ille promissi dubius su-
perni,
Perdidit promptæ mo-
dulos loquelæ;
Sed reformasti genitus
peremptæ
Organa vocis.

Ventris obstruso recu-
bans cubili
Senseras Regem thala-
mo manentem;
Hinc parens nati meritis
uterque
Abdita pandit.

Sit decus Patri, genitæ-
que Proli,
Et tibi compar utrius-
que virtus,
Spiritus semper, Deus
unus omni

Temporis ævo. Amen.

ŷ. Iste puer magnus
coram Domino.

℞. Nam et manus
ejus cum ipso est.

Mikel Deunarena

TE splendor et virtus
Patris,
Te vita, Jesu, cordium,
Ab ore qui pendent tuo,
Laudamus inter Ange-
los.

Contra ducem superbiæ
Sequamur hunc nos
principem

Ut detur ex Agni thro-
no

Nobis corona gloriæ.

Tibi mille densa mi-
llium
Ducum corona militat;
Sed explicat victor cru-
cem
Michael salutis signifer.

Patri, simulque Flio,
Tibique, Sancte Spiri-
tus,

Sicut fuit, sit jugiter
Sæclum per omne glo-
ria. Amen.

Draconis hic dirum ca-
put
In ima pellit tartara,
Ducemque cum rebel-
libus
Cœlesti ab arce fulmi-
nat.

ŷ. In conspectu An-
gelórum psallam tibi,
Deus meus.

℞. Adorábo ad tem-
plum sanctum tuum, et
confitébor nómini tuo.

Aguítza (Érosario) Deunarena

TE gestientem gaudiis,
Te sauciam doloribus,
Te jugi amictam gloria,
O Virgo Mater pangimus.

Ave, redundans gaudio
Dum concipis, dum visitas;
Et edis, offers, invenis;
Mater beata, Filium.

Ave, dolens, et intimo
In corde agonem, verbera,
Spinas crucemque Filii
Perpessa, princeps Martyrum.

Ave, in triumphis Filii,
In ignibus Paracliti,
In regni honore et lu-

Deun Guztien jayegunean

PLACARE, Christe, servulis,
Quibus Patris clementiam
Tuæ ad tribunal gratiæ
Patrona Virgo postulat.

mine,
Regina fulgens gloria.
Venite, gentes, carpite
Ex his rosas mysteriis,
Et pulchri amoris inclytæ

Matri coronas nectite.

Jesu, tibi sit gloria,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre et almo Spiritu,
In sempiterna sæcula.
Amen.

v. Regina sacratissimi Rosárii, ora pro nobis.

R. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

Et vos, beata per novem
Distincta gyros agmina,
Antiqua cum præsentibus,
Futura damna pellite.

Apostoli cum Vatibus,
Apud severum Judicem
Veris reorum fletibus
Exposcite indulgentiam.

Vos, purpurati Marty-
res,

Vos, candidati præmio
Confessionis, exsules
Vocate nos in patriam.

Chorea casta Virginum,
Et quos eremus incolas
Transmisit astris, cæli-
tum

Locate nos in sedibus.

Auferte gentem perfri-
dam

Credientium de finibus,
Ut unus omnes unicum
Ovile nos pastor regat.

Deo Patri sit gloria,
Natoque Patris unico,
Sancto simul Paraclito,
In sempiterna sæcula.

Amen.

ŷ. Exsultábunt Sanc-
ti in glória.

Ŕ. Lætabúntur in cu-
bílibus suis.

DEUN ASKORI DAGOZKIEN BEZPERAK

Apostolu ta Ebangelarienak

I'go Bezperetako: Lenbiziko 4 eresiak Igandekoak, 399'an; 5'goa *Laudate Dominum*, 411'an.

II'garen Bezperetako: 1'go eresia *Dixit Dominus*, 400'an; 2'goa, *Laudate pueri*, 402'an; 3'goa, *Credidi*, 411'an; 4'goa, *In convertendo*, 412'an; 5'goa, *Domine probasti me*, 412'an.

Eresekia, *Exsultet*, 427'an.

Pazko aldian. Eresekia *Tristes*, 428'an.

Martiriyenak

I'go Bezperetako: Lenbiziko 4 eresiak igandekoak, 399'an; 5'goa, *Laudate Dominum*, 411'an.

II'garren Bezperetako: 5'go, eresia *Credidi* 411'an.

Ereseñkia; martiri batena bada: *Deus tuorum*, 428'an.

Ereseñkia, martiri bat baño geyago badira: *Sanc-torum*, 429'an.

Pazko aldian: *Rex gloriose*. 430'an.

Gotzaiu Antorlearenak

I'go Bezperetako: Lenbiziko 4 eresiak Igandekoak, 399'an; 5'goa *Laudate Dominum*, 411'an.

II'garren Bezperetako: 5'go eresia *Memento*, 414'an.

Ereseñkia: *Iste Confessor*, 431'an.

Gotzaña ez dan Antorlearenak

I'go eta II'go Bezperetako: Lenbiziko 4 eresiak Igandekoak, 399'an; 5'goa *Laudate Doæinum*, 411'an.

Ereseñkia: *Iste Confessor*, 431'an.

Birjiñak

I'go eta II'go Bezperetako: Eresiak Ama Birjiñare-nak, 408'an.

Ereseñkia: *Jesu, Corona Virjinum*, 432'an.

Birjiñak ez diran Emakume

Deuneenak

Dana Birjiñeenak bezela, Ereseñkia: *Fortem virili*,
432'an.

Jaunari opaldutako Eliz'en baten
oroimenian esaten diranak

Lenbiziko 4 eresiak Igandekoak, 399'an; 5'goa
Lauda Jerusalem, 409'an; Ereseñkia, *Cœlestia urbs*,
433'an.

IĻEN AĀRENDIA (OFIZIOA)

Noturnua

Aita gurea, Agur̄ Maria eta Kredoa ixilik eta zuti.

Zuti. *Regem cui omnia vivunt, * Venite adoremus.*

Venite, exultemus Dōmino, jubilemus Deo, salutāri nostro; præoccupemus faciem ejus in confessiōne, et in psalmis jubilemus ei.

Regem, cui omnia vivunt, venite, adorēmus.

Quoniam Deus magnus Dōminus, et Rex

magnus super omnes deos: quoniam non repellet Dōminus plebem suam: quia in manu ejus sunt omnes fines terræ, et altitudines mōntium ipse cōspicit.

Venite, adorēmus.

Quoniam ipsius est mare, et ipse fecit illud, et áridam fundaverunt manus ejus (1) *venite*

(1) Itz onek belauniko esan beař dira.

adorémus et procidamus ante Deum: plorémus coram Dómino, qui fecit nos, quia ipse est Dóminus Deus noster; nos autem pópulus ejus, et oves páscuæ ejus.

Regem, cui ómnia vivunt, venite, adorémus.

Hódie si vocem ejus audiéritis, nolite obduráre corda vestra, sicut in exacerbatióne secundum diem tentatiónis in desérto; ubi tentavérunt me patres vestri, probaverunt et viderunt ópera mea.

Venite, adorémus.

Ant. Dirige * Domine, tu tuo viam meam.

1.—5'gn. erezia

Zuzenak Jaunaren laguntza eskatzen dau gaizkiñen aurka.

Jasarita. Vérba mea áuribus percipe Dómine, * intéllige clamorem meum.

Quadráginta annis próximus fui generatióni huic, et dixi: Semper hi errant corde; ipsi vero non cognoverunt vias meas: quibus juravi in ira mea: si introíbunt in requiem meam.

Regem, cui omnia vivunt, venite, adorémus.

Requiem æternam dona, eis Dómine: et lux perpetua lúceat eis.

Venite, adorémus.

Regem, cui ómnia, vivunt, venite adorémus.

Deus meus in conspec-

Inténde vóci orationis méæ, * rex méus et Deus meus.

Quóniam ad te ora-

bo, * Dómine mane
exaudies vocem meam.

Mane astábo tĭbi et
videbo, * quóniam non
Déus vólens iniquita-
tem tu es.

Neque habitábit juxta
te malignus, * neque
permanebunt injústi an-
te oculos tuos.

Odisti ómnes qui
operántur iniquitatem,
* pérdes ómnes qui lo-
quuntur mendacium.

Virum sánguinum et
dolósum abominabitur
Dominus, * égo autem
in multítudine miseri-
cordiæ tuæ.

Introíbo in dómum
tuam, * adorábo ad
témplum sánctun túum
in timore tuo.

Dómine, deduc me in
justitia tua, * propter
inimícos méos, dirige in
conspectu túo viam
meam,

Ant. Dirige, Domine Deus meus, in conspectu
tuo viam meam.

Ant. 2'gna. Convértere, * Dómine, et éripe ani-

Quóniam non est in
óre eorum veritas, * cor
eorum vanum est.

Sepúlcrum párens est
gúttur eórum, — línguis
súis dolóse agebant, *
júdica illos, Deus.

Décidant a ongita-
tiónibus súis, — secun-
dum multitudinem im-
pietatum eórum expelle
eos, * quóniam irrita-
verunt te Domine.

Et læténtur ómnes
qui sperant in te, * in
ætérnum exsultábunt,
et habitabis in eis.

Et gloriabúntur in te
ómnes qui diligunt no-
men túum, * quóniam
tu benedices justo.

Dómine, ut scúto bó-
næ voluntatis tuæ, *
coronasti nos.

Réquiem æternam *
dóna eis Dómine.

Et lux perpetua * lu-
ceat eis.

mam meam: quoniam non est in morte, qui memor sit tui.

2.—6'gn. erezia

Jaunaren erukia eskatzeko, pekatari damutuaren otoitza.

Dómine, ne in furóre túo árguas me, * neque in ira túa córripias me.

Miseré-e méi Dómine, quóniam infirmus sum: * sána me Dómine, quónian conturbáta sunt óssa mea.

Et ánima méa túrbata est valde, * sed tu Dómine, usquequo.

Convértere Dómine, et éripe ánimam meam, * sálvum me fac propter misericórdiam tuam.

Quóniam non est in móрте qui mémor sit tui * in inférno autem quis confitébitur tibi.

Laborávi in gémitu méo,—lavábo per singulas nóctes léctum meum, * lácrimis méis

strátum méum rigabo.

Turbátus est a furóre óculus meus, * invetarávi inter ómnes inimicos meos.

Discédite a me ómnes qui operámini iniquitatem; * quóniam exaudivit Dóminus vócem flétus mei.

Exaudivit Dóminus deprecationem méam, * Dóminus oratióem méam suscepit.

Erubéscant et conturbéntur vehementer ómnes inimíci mei, * convertántur et erubescant valde velóciter.

Réquiem æternam * dóna éis Dómine.

Et lux perpetua * luceat eis.

Ant. Convértere, Dómine, et éripe animam meam: quoniam non est in morte, qui me mor sit tui.

Ant. 3'gna. Nequando rápiat * ut leo animam meam, duin non est qui rédimat, neque qui saluum fáciat.

3.—7'gn. erezia

Dabid'ek bere obena kendu ta bere uste onagaitik gorde dagiala eskatzen dau.

Dómine Deus méus, in te speravi, * sálvum me, fac ex omnibus persequentibus me, et libera me.

Nequándo rápiat ut leo ánimam, meam, * dum non est qui rédimat, neque qui sálvum faciat.

Dómine Déus meus, si féci istud, * si est iniquitas in mánibus meis.

Si réddidi retribuéntibus mihi mala, * decídám mérito ab inimicis méis inanis.

Persequátur inimicus ánimam meam, — et comprehéndat, et concúlcet in térra vítam meam, * et glóriam méam in púlverem deducat.

Exsúrge Dómine in ira tua, * et exáltare in finibus inimicórum meorum.

Et exurge Dómine Déus méus in præcepto quod mandasti, * et synagoga populórum circúmdabit te.

Et propter hanc in áltum regrédere, * Dóminus júdicat populos.

Júdica me Dómine secúndum justítiam meam, * et secúndum innocéntiam meam super me.

Consumétur nequítia peccatórum, et diriges jústum, * scrútans córda et rénes Deus.

Jústum adjutórium méum a Domino, * qui

sálvos fácit rectos corde.

Déus júdex jústus, fórtis et patiens, * numquid iráscitur per singulos dies?

Nisi conversi fueritis, gládium súum vibrabit, * árcum súum teténdit, et parávit illum.

Et in éo parávit vása mortis, * sagíttas súas ardentibus effecit.

Ecce parturiit injustitiam, * concépit dolórem et péperit iniquitatem.

Ant. Nequando rápiat * ut leo animam meam, duin non est qui rédimat, neque qui salvun fáciat.

Zuti. V. Aporta inferi. R. Erue Dómine animas eorum.

Trakurtza ta érespontso bitarítean jasaríta.

Credo quod Redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrectúrus sum: * Et in carne mea videbo Déum Salvatórem meum.

Quem visúrus sum ego ipse, et non álius; et óculi mei conspectúri sunt. Et in carne mea, etc.

Qui Lázarum resuscitasti a monumento fætidum; * Tu eis, Dómine, dona requiem, et locum indulgentiæ.

Lácum apéruit, et effódit eum, * et incidit in fóveam quam fecit.

Convertétur dólor ejus in caput ejus, * et in vérticem ipsíus iniquitas ejus descendet.

Confitébor Dómino secúndum justítiam ejus, * et psállam nómini Dómini altissimi.

Requiem æternam * dóna éis Domine.

Et lux perpetua * lúceat eis.

Qui ventúrus es judicáre vivos et mórtuos, et sæculum per ignem. Tu eis, Dómine, etc.

Dómine, quando véneris judicáre terram, ubi me abscondam a vultu iræ tuæ? * Quia peccávi nimis in vita mea.

Commissa mea pavésco, et ante te erubesco: dum veneris judicáre, noli me condemnáre. Quia peccávi...

Requiem æternam dona eis, Domine; et lux perpétua lúceat éis. Quia peccávi, etc.

Īlen aldez azkespena

Zuti egon bear da.

Libera me, Domine, de morte æténa in die illa tremenda, * Quando cæli movendi sunt et terra; * Dum veneris judicáre sæculum per ignem.

Tremens factus sum ego, et timeo, dum discússio venerit, atque ventura ira. * Quando...

Dies illa, dies iræ, calamitatis et miseræ, dies magna et amara valde. * Dum...

Requiem æternam. Líbera me...

Kyrie eleison Christe eleison

Kyrie eleison.

Pater noster... (*Aita gurea ixilik*).

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

A porta inferi.

Erue Domine animam ejus (*askogaitik* animas eorum).

Requiescat in pace.

Amen.

Domine exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Gorpua luġperatzera eruaten dan bitarġtean kantau beaġ da: In paradisum deducant te Angeli: in tuo adventu suscipiant te Martyres, et perducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Chorus Angelorum te suscipiat, et cum Lazaro quondam paupere æternam habeas requiem.

Ego sum...

Benedictus Dóminus Déus Israel, * quia visitávit, et fécit redemptionem plébis suæ:

Et eréxit córnu salutis nobis, * in dómo Dávid púeri sui.

Sicut locútus est per os sanctorum, * qui a sæculo sunt prophetárum ejus.

Salútem ex inimicis nostris,* et de mánu ómnium qui oderunt nos.

Ad faciéndam misericordiam cum pátribus

nostris, * et memorári testamenti súi sancti.

Jusjurándum, quod jurávit ad Abraham pátrém nostrum, * datúrum se nobis.

Ut sine timóre, de mánu inimicórum nostrórum liberati, * serviámus illi.

In sanctitáte et justítia córam ipso, * ómnibus diébus nostris.

Et tu púer, prophéta Altíssimi vocáberis, * præíbis enim ante fá-

ciem Dómini, paráre
vias ejus.

Ad dandam sciéntiam
salútis plébi ejus, * in
remissionem peccató-
rum eorum.

Per viscera misericor-
diæ Dei nostri * in qui-
bus visitávit nos, óriens
ex alto.

Ant. Ego sum resurrectio et vita: qui credit in
me, etiam si mortuus fuerit, vivet; et omnis qui
vivit et credit in me, non morietur in æternum.

Kyrie eleison, Christe eleison

Kyrie eleison

Pater noster... *Aita gurea ixilik.*

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

A porta inferi.

Erue Domine animam ejus (*batez goitik badira ilak*
animas eorum).

Requiescat in pace.

Amen.

Domine exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spíritu tuo.

Requiem æternam dona ei Domine.

Et lux perpetua luceat ei (*askogaitik eis*).

Requiescat in pace.

Amen.

Illumináre his qui in
ténébris et in úmbra
mórtis sedent, * ad di-
rigéndos pédes nóstros
in viam pacis.

Réquiem æternam *
dóna éi Dómine.

Et lux perpetua * lú-
ceat ei.

VII. Ebangelioak

Eleiz - urtea

Eleiz-urteak iru aro edo aldi nagusi ditu.

1'g.) *Abendu edo Elgaro-aldia.*

2'g.) *Pazkoa edo Berbizkunde aldia.*

3'g.) *Pentekoste edo Mayatz Pazko aldia.*

Bakoitzak bere jai nagusiak daukaz, bi edo iru, ta beste jayak onein inguruan batzen dira, eura-kaz bat lez egiñik.

1'g.) *Elgaro-aldia:*

Abendu edo Elgaroko lenengo domekan asten da ta zazpigarénean amaitu. Aldi onetan, *Jesukristo gure Jaunaren jayotzea* ta bere lenengo urteak gogoratzen dauskuz gure Ama Eleizeak.

Abendu edo Elgaroko lau asteak jaíten dira le-

nengo, Jesusen jayotzarako gertuera edo prestaera lez.

Uréngo Egubeñi edo Gabon eguna, Éregeen jaya ta oni dañayoen igandeak.

Aldi onetako jai nagusienak: Jesukristoren jayotzea ta Jaunaren erakuskundea (iru éregeen jaya) dira.

Andra Mariaren beste jai andi bi be saítzen dira emen: *bere Soñkunde garbia* ta *bere Garbikunde* edo *Eleizan Sartzea*. Jesus gure Beñeroslea, Maria'ren bidez, Jaungoikoak emon euskula, gomutarazo nai dausku gure Eleiza-Amak.

2'g.) *Pazko edo Beñbizkunde-aldia.*

Zazpigañen igandean asi ta Pentekoste uréngo larunbat edo zapatuan amaitzen da. Aldi onetan *Jesukristo gure Beñeroslearen Nekaldi, Eriotza, Biztuera, Igokundea ta Espiritu Santuaren Etoñerea* gogoratzen doguz. Atal bitan erdibitzen da.

LENENGOA: Zazpigañen igandetik Beñbizkunde-eguneraño ta negaí-aldia da.

BIGARRENA: Berbizkunde - igandetik Pentekoste uréngo iganderaño ta poz-aldia da.

Lenengo atalean saítzen dira:

Zazpigañen, Seigañen ta Boskañen igandeak, Beñogeikaro edo Garizumaren lau igandeak, Nekaldi-igandea, Abaí-igandea ta Eguen, Barieku ta Zapatu guren egunak.

Bigañenean: Beñbizkunde-jaya ta bere ondorengo bost domekak, Jaunaren igokunde ta uréngo domekea.

Jai nagusiak: Eguen, Barieku ta Zapatu guren egunak ta Be'rbizkunde-igandea dira.

Aldi onetan sa'rtzen da Jose Deunaren jai-aldi pozga'ria be.

3'g.) *Pentekoste ondorengo aldia.*

Pentekoste u'engo domekan asi ta Elgaro edo Abendura'ño doa.

Aldi onetan, Jesukristo gure Jaunaren bizitza, mirari, ibi'lera, itzaldi ta abar' gogoratzen doguz.

Ogetalau igande ditu ta aldi onetan jai andi ede'rak ospatzen dira. Andienak: Gorpuzti, Joan Batiatza'learen jayotzea, Pedro ta Paulo Deunen jai-aldia, Andra Maria'ren Jasokunde ta Deun edo Santu guztien jai-eguna.

ABENDUA

Antzi'ña Garizuma'ren azken aldean iraga'ri ta a'rtzen ziran Buldak, orain Elgaroan iraga'rtzen dira ta aldi onetan a'rtu bea' dabez euren eskubideen jabe izan nai daben kristi'ñauak. Au dala-ta, barau ta aragi-izteko legeak eta Buldearen parkapenak ementxe azalduko dira.

Barau, aragi-izte ta parkapenak

I Barau ta aragi-izteko legeak.

II Parkapenak.

I

(Barauak gaitzak osatzen ditu, deabruai iges-eragin, gogoeta txarrek urundu, adiña argiagotu, biotza garbitzen dau ta azkenez, Jaungoikoaren egoleku aurera eroan oi dau gizona).

(Atanasio Deunak).

A) *Barau ta aragi-izteko legeak bi dira:*

Bata estuagoa, buldarik ez dauken guztientzat.

Bestea bigunagoa, Españako legea, buldadunentzat.

Bien bañi, laburtxu ba - da be, emongo dogu emen.

B) *Barau ta aragi-izteko legeak beartzen dabez.*

Aragi-iztekoak: 7 urte bete dabezan kristiñau guztiak.

Barau-legeak: 21'gañen urtetik asi ta 60 urteraño-koak.

OARÁ: 7'gañen urtea baño lenago adimen argira eltzen diran umeak ez ditu beartzen aragi-izteko lege onek.

C) *Lege oneik zer eskatzen dabe?*

Aragi-izteko legeak: aragi ta aragi-saldea debekatzan ditu egun batzuetan, (arautzak, esnea ta esnekiak ez dagoz galerazota).

Barau-legeak: egunean janaldi bakañ bat egiteko agintzen dau.

Oraitik be:

goizean: ontza bi (62,50 gramo) ta aratsean 8-10 ontza (250-300 gramo) artu daitekez.

Goix-aratseko orduetan oitzen dan eran jañaitu.

D) *Noiz barau-egin eta aragia-itxi beañ dan.*

Ez da lege bardiña guztientzat. Au dala-ta lege bi azalduko doguz jañaijan.

LENENGOA: *Bulda bakoien legea.*

BIGARRENA: *Buldadunen legea.*

Bulda bakoien legea.

Barau egunak

Garizuman 40 egun osoak.

Lau barukaldi edo denporetako eguasten, bariku ta zapatuak.

Pentekoste, Maria'ren Jasokunde, Domusantu ta Jesusen Jayotzaren (Lotaziñaren 25'g.) aurreko egunak.

Guztira 53 egun.

Barau ta aragi izteko egunak

Autsen - eguna; Garizuma - barukaldiko eguasten, bariku ta zapatuak.

Irutasun Santuaren, Mateo Deunaren eta Elgaro edo Abenduko denporak.

Pentekoste, Maria'ren Jasokunde, Domusantu ta Jesusen Jayotzaren aurreko egunak,

Guztira 29 egun.

Beraz, Garizumako beste 24 egunak barau-egunak dira, baña aragi-iztekoak ez.

Larunbat (Zapatu) gurenako baraua eguerdian amaitzen da.

Aragi izteko egunak

Urte guztiko bariekuak.

*Buldadunen legea.*A) *Buldea noizkoa?*

Kristiñauak moroen aurka guda edo bujukan asi ziran aldikoa.

Urbano II'gk lenengoz (1095'g. urtean) parkapen andiak emon eutsezan Luí - Santua maomatañen menpetik aterateañen, oneikaz guda-egitera yoazan kristiñauai eta onei lagundu egioen guztiei be bai

Ondorengo Aita Santuak, oñein antzeko beste mesede asko eskiñi eutsoezan, naiz Luí Santuetara yoazanai naiz Españan moroen aurka gudakatzen ziranai.

Julio II'gk., uste danez, emon eban lenengoz España'ko Buldea: añezkero beste mesede azkoz aberastu dabe ondorengo Aita Santuak eta azkenez, Benedito XV'gk. ipiñi eban gaur egunean dagoan lez.

B) *Oar batzuk, sañera anzo.*

1.—Buldeak eskintzen dituan parkapen eta mesedeak irabazteko, Buldea *artu* beañ da, eskatzen dan limosnea emonik.

Norbere izen-abizena Buldan idaztea ez da beañezkoa, ezta Buldea etxean gorde eta sakelean eroatea be.

Beste norbaitek zure izenean artu daike ta duan emon zuri, ori nai ba dau. Urteko Bulda bañia artu beañ da, baña nagikeriz edo bañia artu ezpa-da, joan dan urtekoa ona da ilabete bat geyagorako.

Bulda jabe zareala, atzeñi edo eñbestera ba-zoaz, Buldearen mesedeak an be zeugandu zeikez, aurrekoai galbiderik ez emoteko ardurea artuaz.

2.—*Buldak ¿zeinbat dira?*

Buldea, berez, bakaña da: Gurutze-Buldea; baña «Aragiarena», «Ildakoarena» eta beste enparauak be oituraz izen ori daroe.

Iru ezagunenak aitatuko dodaz emen eta oiturreari jaraituaz, Bulda izena emongo dautset:

«Gurutze-Buldea»

«Aragi-Buldea»

«Iñen-buldea».

Bulda bakoitzaren azalpen laburra

Gurutze-Buldea.

Bulda onek emoten dituan parkapen mesede ta beste zertzelada guztiak emen aitatzea lañegi litzake. Nagusienak bakañik aitatuko dodaz.

Parkapenak.—*Parkapen osoa urtean biritan, norberak aukeratu dagizan egunetan, autoñtu ta, al izanik, Jaunañtu ezkeru. (Jaunartu ezin dauenak, Pazkoazkoa egin begi parkapenok irabazteko asmoz).*

15 urte ta 15 berogeiko parkapenak, barau egiten dan bakoitzean (aginduta ez dagoan egunetan) biotzez damuturik eta Aita Santuaren alde otoitz-egiñik. Auxe berau egiten dabenak, kristiñaudi osoan egun oreitan egiten diran egikizun on guztietan aldedun dira.

Eñoma'ko egotaldi edo estaziñoen parkapen guztiak, Aita Santuaren alde eleizan otoitz-egiñaz eta autoñtu ta Jaunañtu ezkeru, parkapen osoak irabaziz nai ba-dira.

Parkapen osoa eriotz-aldian, autoártu ta Jaunaártu-rik, al dala edo ori ezin ba-da, biotzez damutu, «Jesus» esan eta eriotzea gogo onez Jaunaren eskutik ártu ezkerro.

Parkapen guzti oárik, azkenengo au izan ezik, Garbitokiko arimentzat izan daitekez

Emen oártu beaá dozu bein eta betiko, Buldea ez dala erosten, askok esan oi daben lez: Buldea ártu egiten da, arima-eskeáak ezin saldu daitekez-ta. Buldak ártuaz batzen dan diru zati bat txiro ta geixo-etxeetan banatzen da: beste zati bat eleiza landeá, abadekien etxe ta Abadeai laguntzeko izan oi da.

Aragi-buldea.

Aáautza, esne ta esnekiak ártzeko eskubide osoa emoten dautse Bulda ori ártu daben guztiai, edozein egunetan (Aste Santuko egunetan be bai) ta edozein jatordutan (naiz goizean naiz aáatsean) neuáia gorde ezkerro.

Edozein janari (naiz goizeko naiz aáatsekoa) koipez egin edo gertutzeko eskubidea (okela ta okela-saldea galerazten ditu).

Azkenez, urte baáuan barau ta aragi-izteko egun asko kentzen ditu, ondoren agiri dan lez.

Barau ta aragi izteko egunak

Garizumako barikuak.

Pentekoste, Maria'ren Jasokunde (Dagoniá'ren 15'g.) ta Jesusen Jayotzaren (Lotaziá'ren 25'g.) auáeko egunak.

(Azkenengo au Gabon auáeko larunbat edo zapatuan egiten da).

Guztira 10 egun.

Barau egunak	bakarrik	}	Garizumako eguasten eta zapatuak.			
			Guztira: 14 egun.			
Aragi iztekoak	bakarrik	}	Irutasun (Trinidade) Santu, Mateo Deun			
			ta Abendu-barukaldietako barikuak.			
BERAZ:		}	+ barau eguna esan nai dau			
			× aragi izteko...			
Garizuman	}	Eguaztena	+			
		Barikua	+	..	×	
		Zapatua	+			
Aurregunak	bijiliak	}	Pentekoste'koa	+	..	×
			Maria'en Jasokunde'koa	+	..	×
			Jesusen Jayotza'koa. . .	+	..	×
Barukaldi (denpo- retako) barikuak	}	Irutasun Santuarena			×	
		Mateo Deunarena			×	
		Abendukoa			×	

Oařak:

1. Barau ta aragi-izteko legeak, jai-egunez ba datoz, ez dauke indařik, Garizuman izan ezik.

2. Autoř - entzuleak azkapen edo dispentsea emongo dautse beař dabena.

Bulda onek emoten dituan eskubide ta mesedeen jabe egiteko, Gurutze-Buldea ařtzea beař-beařekoa da; baņa txiroak ez dauke ez Bulda onen ez Gurutzekoaren beařik aitatu diran egun ořeitan aragi edo okelea jařeko.

Oren ordez «Aita gurea ta Agur Maria» esatea ondo da; baña bearezkoa, ez.

Sendi (famili) andia daukenak sei lagunentzat okela-bulda bakar bat, eta beste seirentzat beste bat artzea naiko dabe; baña *Gurutze-Buldea* bakoi-tzarentzat atera bear da.

Ilen buldea

Buldau artu dagienak parkapen osoa irabazi daikie il danarentzat, autoartu, Jaunaartu ta ildakoa-ren alde otoitz-egiñaz

Il danaren izena naiz norberea Buldan idaztea, ez da bearezkoa. Kurutze-Buldea be ez da bearezkoa parkapen au irabazteko: zealdo edo atautan buldea sartzea be ez, oitura ona dan aren... «Aita gurea, Agur Maria ta Gloria» ilaren alde esatea naikoa da.

Kurutze-Buldeak dirauan urte baruan, ilen bulda bi artu dagikez kristiñau bakotxak, eta bigaren buldearen parkapena nai lenengoa ezañi eutsan il berberari nai beste bateri ezañi dagikeo, nayan dauanez:

Kristiñaua: zeure etxekoak maite ba-dozuz, biotzez maite ba-dozuz zeure aide ta lagunak, zeure maitasun ori ezin erakutsi zengikeoe obeto, eurentzat «Ilen Buldea» artuaz baño. Ez dira negarak, ezta lorak be, oreik eskatzen dabezanak; otoitzak nai dabez, parkapen eta egikizun onak. Guztiz egoki da «Ilen Buldea» etxean eukitea, etxekoen edo lagunaren artean norbait ilgo danerako, eurentzat lenbailen parkapena irabazteko.

Parkapenak

«Dabo tibi thesauros absconditos».

Aberastasun ezkutukak emongo dautzudaz. (ISAI XV, 3).

«Thesaurizate vobis thesauros in cælo».

Batu egizuez zuentzat aberastasunak zeruan. (MAT. VI, 20).

Pekatariak bere obenak autoítu-ta gero be zerbait ordaindu bea' dau oraindik, edo emen lu'ean edo gero Garbitokian.

Parkapenak aberastasun andi-andiak ipinten dabez bere eskuetan zor ori ordaintzeko.

Parkapen osoak pekatuen zo'ra oso-osorik ordaintzen dabe. Beraz parkapen osoa irabazi ta berealaxe norbait ilgo ba'litz, zuzen-zuzen zerura joango litzake.

Osoak ez diranak zerbait ordaintzen dabe, zo'ra gitxitu daroe. Baña ez uste izan, *urte beteko parkapenak* diñogunean, Garbitokiko urtebetea kitutzen dabela esan nai dogunik. O'rek auxe esan nai dau: Eleizearen antziñako lege-arauz urte beteko penitentzi-egiaz irabaziko geuken beste, parkapen o'regaz irabazi gegikela zo'ra ordaintzeko.

Parkapenak irabazteko bea' dira:

a) Biotz garbia; pekatu astunean ba-zagoz, zoaz autoítzera ta ori ezin ba-dozu, egiazko damua so'rtu egizu biotzean, «Jesukristo neure Jauna» esanaz.

b) Agintzen diran otoitz eta beste egite onak zeatz betetea. (Mezea agintzen ba-da, jai-egunekoa ez da naiko, beste bat entzun bea' da).

Autoítzea eskatzen danean, pekatu astunik euki ez aŕen be, autoítu beaŕ zara. Astero autoítzen danak, aste batetik besterako parkapenak irabazteko, ez dauko baŕiro autoítu beaŕik, pekatu astunik ez pa-dauko beintzat: oraindik geyago: autoít-kuntzea parkapenak irabazteko izentau dan eguna baño zortzi egun lenago, ta Jaunartzea, auŕegunean egin daitekez, eta bata ta bestea, nai izan ezkeru, zortzi uŕen-baŕuan be bai.

Eleizea ikertzea (bixitatzea) eskatzen danean, geixorik dagozalako edo oŕetara naiz Jaunaítzera ezin joan daitekezanak, beste otoitz eta egikizun onen bidez parkapenak irabazi dagikiez, autoít-entzuleak esango dautsena egiñaz.

Beste otoitz berezirik agintzen ez danean, «5 Aita gure ta 5 Aguí Maria» esatea, naiko da.

Jubileo-parkapena

Ogetabost urtetik ogetabost urtera, Aita Santuak *parkapen* oso bat eskintzen dau, urte baŕu guztian irabazi leitekena. Augaitik *urte* Santua deritxo parkapen osoa dakaŕen urte oni.

Urte Santu au Jangoikoaren eŕukizko urtea da. Eleiza Amak urte oŕetan geure pekatu-zoŕ guztien parkapena eskintzen dausku, ta onein neke-ordaña eŕezago kitutu daigun, parkapen oso ori geuganatzeko eŕeztasun andia be bai.

Parkapen osoa irabazteko egin beaŕ diran gauzak, iragaŕten danean esan oi dira. Geyenez autoítu ta Jaunartzea ta Eleizaren baten Aita Santuaren alde otoitz egitea eskatzen dira.

Ez bakañik 25'gañen urte bete bakoitzean, baita beste gertaldi nagusienetan be, Jubileo'ko parkapena Aita Santuak emoten dabe. Ori danean, ondo begiratu bea' da baraua edo beste zerbait eskatzen ete-dan parkapena irabazteko.

Dagonila'ren 2'an «Porziunkula» deritxon parkapena.

Asis'tar Prantzizko Deunak eskatu eutsan Jaunari Andra Mariaren bidez eta *III*-gañen Onorio Aita Santuak, 1221'gañen urtean, ontzat emon eban.

Dagonil edo Agustuaaren lenengoaren eguerditik asi eta biga'ñen eguneko gauerdirarte irabazi daiteke.

Eskatzen dira:

- a) Autortu ta Jauna'rtzea.
- b) Prantzizkota'ñen, kaputxinoen edo parkapen ori irabazi daiteken beste eleizaren bat ike'rtzea, bertan Aita Santuaren alde otoitz egiñaz (5 Aita gure ta Agur' Mari esan oi dira.
- d) Ikertaldi (sa'rtu urten) bakoitzean parkapen osoa irabazi daiteke.
- e) parkapen guztiok Garbitokiko arimen alde eskiñi leitekez.
- g) Bakoitzak beretzat parkapen oso bat irabazi legike; baña geyago ezin legi beretzat irabazi. Beraz guztiz egoki da ildakoentzat osasunga'ñi izan daitezcan, Jaunari eskintzea.

E'ri askotan gorago aitatu dan egunaren au'eko edo osteko domekan irabazi daitekez parkapen oneik.

Ur-bedeinkatua

Eleizearen asieratik erabili da ur-bedeinkatua kristiñauen artean. Basilio Deunak diñosku kristiñauak eleizan sartu, naiz andik urteiten ziranean, beti artzen ebela ta etxeetan goizean jagi naiz oeratzean be bai.

Baña ur bedeinkatua, arimearentzat onuratsua izateko, siñismen bizi ta osoz artu bear da, ez gadora barik eta edozelan. Bear dan lez artu ta erabili ezkerro, deabrua gure ondotik uxatzen dogu ta Espiritu Santuak bere doyakaz laguntzen gaitu.

Artzen dozun bakoitzean esan egizu, ba: *Aqua benedicta sit nobis salus et vita*. Ur bedeinkatu au guretzat osasun eta bizia izan bedi.

Abendua ¿zer da?

Elgaro edo abendua barau-neke eta otoitz-aldi edo aroa da. Jesukristo gure Beñeroslearen jayotzara gertu gaitezana.

Saí entzungo dozuez garai onetan, antziñako Aitalen eta Igarleen abotsak, Aita Goikoari bere Semea, gizonen Beñeroslea, bialdu dagiala eskatuaz.

«Zabaldu beitez zeruak eta betoñkigu zuzena. Idegi bedi luía ta soñtu bei Salbatzañea».

Aekaz batera, Eleiza - Amaren Seme onak izan nai dogunok poztu gaitezana gure Salbatzañea bañiro datoñkigulako ta barau-nekez eta otoitz bero sutsuz geure biotzat gertu daiguzana.

Elgaro (abenduko) lenengo domekea

(Luc. XXI, 25-33)

Azken epairako (juiziorako) gertaera ta Jesukristo'ren etoríerea.

ALDI aretan: Jesusek bere ikasleai esan eutsen: Ezaugañiak izango dira eguzki ta ilargi ta izaretan (*ludiaren azkenean*) eta luírean giza-emakumeen laíritasuna, itxasoko olatuen oíroya entzunda: bildurez josiak agertuko dira, mundu osoari etorí beaí yakon ondamendiaren ikaraz, zeru-luíaren indaí guztiak naspilduko dira-ta. Orduan ikusiko dabe Gizonaren Semea eskubide andiz eta nausiro odai baten gañean datoírela. Gauza oneik jazoten asi ta gero, jaso buruak eta begiratu egizue: Azkatasun-eguna ba datoíkizue-ta. Eta antz-irudi oneikaz jaíaitu eban: iko-ondoa ta beste zugatzak begiratu; arnari edo frutuak emoten asten diranean, badakizue udea ur daukazuela: olantxe zuek be; gertakizun oneik asi dirala dakutzuenean, gogoratu Jaungoikoaren agintzea ur dagoala. Egi-egiaz diñotzuet: ez da gizaldi au joango oneik guztiok amaitu baño len; zeru-luía

aldatuko dira, baña nire itzak ez dira inoz aldatuko.

Elgaroko II'garren igandea

(MAT. XI, 2-10)

Joan Batiatzalearen bizi bide neketsu-gogoña.

ALDI aretan: Joanek katez lotua aurkitzen zala, Kristo'ren mirariak entzun zituanean, ikasle bi bialdu eutsazan, itandutera: ¿Zu zara eto'rtoko zareana (*Mesias*) ala besteren bat itxaroten dogu?

Jesus'ek erantzun eutsen: Zoaze ta Joani esan egiozuez entzun eta ikusi dozuezanok: itsuak ikusten, legendunak garbituak, goñak entzuten, ilak berbiztuak, txiro beartsuak bañi ona ikasiak. Eta zorionekoa da nizaz galbidetzen (eskandalizaten) ez dana. Oneik biurtu ziranean, Jesus asi zan (ozteari) itaunka ¿zetara joan zarie basamortura? aizeak darabilan kañaberaen bat ikustera? ¿ala gizon apain jantzia ikustera? Baña apain jazten diranak, e'lege-etxeetan dagoz; ¿zetara joan zarie ba? ¿igarlea ikustera? Bai, igarle da ta igarlea baño andiagoa: beratzaz esana dago, ba: «Nire aingerua bialduko dautzut

auretik, zure bideak zuzentzera». Egi-egiaz diñotzuet: emakumegandik jayotakoen artean ez dala Joan Batiatzalea baño andiagorik soñtu; baña zeruko ereñuan txikiena be ori baño andiago da.

Elgaroko III'gañen igandea

(JOAN I, 19-28)

Joan Batiatzalearen apaltasuna.

ALDI aretan: Judañak abade ta abade lagunak bialdu ebezan Jerusalem'dik Joanegana itanduteko: Nor zara zu? Eta autortu eban eta ez eban ukatu. Autoñtu ta esan eban: ni ez naz Kristo. Eta bañiro itandu eutsen: ¿nor zara, ba. Elias al zara? Ez, erantzun eutsen. Orduan itandu eutsoen: ¿nor zara ba bialdu gaituenai erantzuteko? zer diñozu zeure buruaz? Basamortuan oyu egiten dauanaren abotsa naz. Jaungoikoaren bideak zuzendu, Isaias igañleak esan eban lez.

Bialduak fariseotañak ziran eta itandu eutsoen: ¿zegaitik bateatzen dozu ba, ezpa-zara Kristo, ez Elias, ezta igañlea be? Eta Joanek erantzun eutsen: nik urez bateatzen dot, baña zuen artean dago zuek

ezagutzen ez dozuena: Bera da nire ondoren etorriko dana, ni baño lenago sortua eta aren oñetakoen lokaña askatzeko be ni ez naz duin. Gertaera oneik Betanian bete ziran, Joan bateatzen ebilela».

Elgaro IV'gañen igandea

(Luc. III, 1-16)

Joan Batiatzalearen irakaspenak.

TIBERIO Erroma'ko nagusiaren 15'gañen urtean, Ponzio Pilatos Judañen agintari zala, Herodes Galileako errege, Pilipo bere anaya Iturea ta Trakonitidas eritxon alderdikoa, Lisania, bañiz, Abiliniko erregea: Anata Kaifas abade nagusien Agintaritza-aldean, Jaungoikoak itz-egin eutsan basamortuan Joan, Zakarias'en Semeari; eta etorri zan au Jordan inguruko erietara, non nai bateoaren beña agertuaz, pekatuen parkapena jadesteko, Isaias igarñearen itzaldi-liburuan esana dagoan lez «basamortuan oyu dagianaren abotsa: gertu ta zuzendu bere bideak: ibañ guztiak beteko dira, ta mendi ta muño guztiak zapalduak izango dira: bide okeñak zuzenduak eta bide latzak bardinduak: eta gizon guz-

tiak Jainkoaren osasuna (Salbatzailea) ikusiko dabe.

GABON-ALDIA. JESUKRISTOREN JAYOTZEA

Gabon aldi pozgarri au abenduaren 25'an astenda Zezela'ren 2'an amaitzeko: berogeia egun alai onetan gure Ama Eleizeak Jesus umearen jayotzako eskutuki edo misterioak gogoratzen dauskuz, atsegina-pez bete gaitezana Jesus jayo yakulako.

GABON EGUNA

Jesukristoren Jayotza

Jai ospatsu-eder onetan, Jesukristo Jainko Semearen jayotzea ospatzen dau gure Ama Eleizeak eta pozaldi ain eder ori gogoraturik, Jesukristo gure Beferosle edo Salbatzaileagazko eska-ona ta biotzeko maitasun goria eskatzen dausku: Emoiozu gaur, kristiñaua, zeure biotz osoa, eskiñi egiozu zeure maitasuna; maitasun sutsu, andi ta beti-betiko izango dana!

Iru Meza emoten ditu abade bakotxak egun onetan, Jesukristo gure Jaunaren iru jayotzak ospatzeko:

Lenengoa: Jesukristoren jayotza luéan, Andra Mariaren érayetatik.

Bigarrena: bere gogozko jayotza, kristiñau guztien biotzetan.

Trugarrena: bere betiko jayotza, Aita Jaungoikoa-gandik.

Lenengo mezea

(Gau-erdikoa. Luc. II, 1-14)

Jesukristo gure Beéeroslea noz eta zelan jayozan.

ALDI aretan: Kesar Augusto Eíromako nagusiak agindu eban luálalde guztia izentatzeko. Kirino Siriako agintariak lenengoz egin eban izen-batze au. Eta ba yoazan guztiak, bakoxta bere jayoteíra, izena emoteko. Dabid éregearen ondorengo ta jatoírikoa zalako, Jose be igon (joan) zan bere emazte seindunaz Galilea'ko Nazaret'etik Belen izeneko Dabiden eíra, Judean, bere izena emoteko. Eta bertan egozala, seña-egiteko egunak bete ziran eta seme bat egin eban, eta zapiz baturik, estalpe baten etzan eban, ostatuan tokirik aurkitu ez ebelako. Gau aretan bertan eta inguru artan artzaintzan itzaí ebiltzan artzain batzuk, eta bat-batean zeruko aingeru bat etoíri zan eurakana eta argitasun bizi batek inguratu zituan: laíitu ziran orduan gogotik, baña aingeruak esan eutsen: «ez bilduítu, poz andi baten baíri emotera natoíkizue, eíi guztientzat pozgaíia: Salbatzalea jayo yatzue gaur, Dabid'en eían,

Kristo gure Jauna, eta ona zetan ezagutuko dozuen: oyal-zapiz batua eta estalpean etzana aurkituko dozue seña». Eta bereala, aingeru talde andia lenengoekin alkañturik, asi ziran guztiok Jauna goresten iñoela: «Aintza Jaungoikoari zeru goi-goyan eta bakea luñean gogo oneko gizonai».

Bigarren mezea

(Luc. II, 15-20)

Artzañak Jauna gurtzera datoz.

ALDI aretan: Artzañak alkañi iñotsen: Goazan Belenera eta ikusi daigun, orain jazo dan eta Jaungoikoak jakinazo dauskun mirari au. Lenbailen joan ziran, eta Maria ta Jose aurkitu ebezan, umetxua estalpean etzana eukela. Au ikusirik, igañi eben seintxuaz entzundakoa egia zala, eta gauza oneik entzun ebezan guztiak bardin añitu ziran, baita artzañak iñoenaz be.

Mariak bañiz, bere biotz bañenean gordezituan itz oneik eta gogoratzen ebezan. Gero artzañak biurtu ziran, Jaungoikoa aintzatu ta goratuaz, aingeruak adierazo eutsen guztia ikusi ta entzun ebelako.

Irugañen mezea

(JOAN I, 1-15)

Jesukristoren betiko jayotzea ta Jaungoikotasuna.

LENENEAN bazan Aditza (Jaungoiko-Semea) eta Aditza Jaungoikoagan egoan eta Jaungoiko zan Aditza. Au lenendik egoan Jaungoikoagan. Guztiak bere bidez egiñak dira ta egindakorik ezer be ez da egin bera barik. Beragan egoan bizitza ta bizitz au gizonen argia zan, eta argiak ilunetan argi-dagi eta ilunak bera ez eban ar̄tu. Jaunak bialduriko gizon bat izan zan Joan eritxona. Au siñespideztat etoñi zan, argiari siñespidea emon egion, bere bidez guztiak siñetsi egien. Bera ez zan argia, argiari siñespidea emon beā eutsana baño. Egiazko argia (beste ori) zan, lūaso onetara datoñen edozein gizon argitzen dauan *argia*. Lūean egoan eta lūa bere bidez egiña da ta lūekoak bera ez eben ezagutu. Bereakana etoñi zan eta bereak ez eben ar̄tu. Baña Bera ar̄tu eben guztiai, bere izenean siñisten dabennai, Jaungoikoaren Seme izateko almena emon dautse. Oneik ez dira odoletarik soñtu, ez aragi-senetik

ez gizonaren naitik, Jaungoikoagandik baño. *Eta Aditza gizatu zan eta gure artean bizi, eta bere aintza ikusi dogu, Aitagan-diko Seme bakañari, eskañ eta egiz beteari, dagokion lako aintza.*

Jayotzatik zortziurénéko igandea

(Luc. II, 33-41)

Simeon eta Anaren iragarkiak.

ALDI aretan: Añiturik egozan Jesusen gurasoak, beronetzaz iñoena entzunda: baña Simeon'ek bedeinkatu ebazan eta bere Ama Mariari esan eutsan: «Ara, askoren ondamendirako ta askoren berbizkunderrako izango da Berau ipiñia Israël'en, eta ukatuko dabenen ezaupiderako be bai: ezpata batek zulatuko dautzu biotza (gogoa) askoren biotzak gordetan dabena agertu dadin. Eta bazan emakume igarle bat, Phanuelen alaba, Aseren erkikoa, Ana eritxana, oso zaña zan; ezkonduta gero, zazpi urtez bizi izan zan senañagaz, baña alargundu zan eta larogetalau urte zituala, egun oso-osooan eleizan egoan, otoitz eta barauz, gau ta egun Jaunari eske: ordu aretan ba, sañtu zan au eleizara eta asi zan

Jauna goresten eta Jesus umetxuetzaz itz-egiten Salbatzailearen begira egozan israël daíai.

Jaunaren legeak eskatzen eban guztia bete ezkerro, atzera Nazaret, Galilea'ko euren eíra biúrto ziran. Eta Jesus umea aziez eta sendotuez yoyan, jakituriz betea eta Jaungoikoaren eskaía beragan zan.

Jaunaren erakuskundea.—Iru éregeen jaya

(MAL. II, 1-13)

Soítaldeko éregeak Jauna guítzen dabe.

HERODES éregearen egunetan, Judeako Belen'en Jesus jayo zanean, érege batzuk etoíri ziran soítaldetik Jerusalem'era, esanaz: ¿non dago judaíren érege jayo baía? Soítaldean bere izaía ikusi dogu ta Bera guítzera gatoz. Laíitu zan Herodes éregea au entzunaz eta bardin Jerusalem'daíak be; orduan batzau ebazan abade-nagusi ta eíi-idazkariak eta Kristo non jayoko-ete zan itandu eutsen. Oneik esan eutsoen: Belen'en, igaíleak esanda dagoan lez: «Eta zu Belen, Iudeako eía, ez zare ez txikiena Iudeako eíi nagusietan: zугan jayoko da-ta, Israel nire eía zuzenduko

dauan buruzagia». Herodes'ek orduan, Magoak ixilik deituta, ardura andiz itandu eutsen izaía noz agertu yaken eta gero, Belen'era bidaldu zituan, esanaz: «Zoaze, jakizue non dagoan umea ta aurkitutakoan, jakitun ipiñi nagizue, nik be ara joan eta gurtu dagidan». Aek éregearen itzak entzunda joan ziran eta soítaldean ikusiriko izaía auéetik yoakien eta umea egoan tokira eldu ziranean, antxe gelditu zan. Izaía ikusirik pozez bete ziran eta etxe baúra sarturik, Umea aurkitu eben Maria bere Amagaz; orduan auzpaz gurtu eben eta euren ogasunak atera-ta, opariak eskiñi eutsoezan: uréa, kedatza (intzentzoa) ta mírea. Eta lotan egozala, igarí ebelako Herodes'gana ez biurtzeko, beste bide batetik euren soíteira biurtu ziran.

Érege-egunaren zortziuruneko igandea

(Luc. II, 42-52)

Jesus Jerusalem'go eleiza nagusian Irakasle artean.

ALDI aretan: Jesus'ek amabi urte ebazala, bere gurasoak Jerusalem'era joan ziran, jai-egun aretako oitura zan lez. Jai-egunok

amaitu-ta, biurterakoan, Jesus, bere gurasoak igari barik, Jerusalem'en geldituzan. Oneik beste lagunen artean izango zalako ustez, egun bateko bidea egin eben eta senide ta ezagunen artean bila asi ziran: baina aurkitu ez ebenean, atzera Jerusalem'era biurtu ziran, bere bila. Iru egunen buruan, eleiza nagusian idoro eben, jakitunen artean jesarita, batean aie entzuten, bestean aie itaunka, eta entzuten eutsoen guztiak arituta egozan, aren jakituri ta erantzunak ikusirik. Bere gurasoak be aritu ziran, ikusi ebenean, eta, Amak esan eutsan: «Ene Semea, zegaitik egin dozu orrelan? ona emen zure aita ta ni estu ta lari ibili gara zure bila». Berak erantzun eutsen: ¿zetarako nire bila ibili? ¿ez al zenkien neure Aitaren lanetan egon beari nazala?» Baina aek ez eben ulertu itz oneikaz esan nai eutsena. Gero alkarrekin Nazaretera jatsi ziran eta bere gurasoen menpean egoan. Bere Amak oneik gauza guztiok bere biotz-baruan gordetan ebazan. Eta Jesus gero ta beteago agiri zan jakituri ta doayez Jaungoiko ta gizonen aurrean.

Erege-egunaren ondorengo II-igandea

(JOAN. II, 1-12)

Kana'ko ezteguetan Jesus'ek ura ardao biurtzen dau.

ALDI aretan: Ezteguak ziran Galilea'ko Kana'n eta antxe egoan Jesus'en Ama: Jesus eta bere ikasleak be deitu ebezan ezteguetara. Eta ardaoa amaiturik, esan eutsan Jesus'i bere Amak: «ardaorik ez dauke». Jesus'ek erantzun eutsan: «emakumea çzer dausku zuri ta niri? oraindik ez da eldu nire aldia». Baña bere amak esan eutsen moñoiai: «aginduko dautzuen guttia egizue». Sei arizko ontzi egozan bertan, judataren garbiketarako, bakoitzak bi edo iru neuñi aritzen zituenak. Jesusek esan eutsen: «ontzi oñeik urez bete egizuez». Goi-goiraño bete ebezan: gero esan eutsen: «orain atera egizue ta nausi-ordeari eroan», eta eroan eutsoen: Onek, ardao biurtu zan ura dastau ebanean, nondik atera zan ez ekian-ta, deitzen dau senaía ta diñotso: edozein gizonak, asieran ardao ona ipinten dau ta moskoítzen diranean, orduan txaragoa: zuk ostera, ardoa ona azkenera arte gorde dozu».

Jesusek egindako lenengo alatz edo miraria auxe da: orduan erakutsi eban bere almena eta bere ikasleak siñestu eben.

Érege-egunaren ondorengo III-igandea

(MAT. VIII, 1-13)

Usteriduna (lepraduna) sendatua gelditzen da. Eunburuaren siñesmena.

ALDI aretan: Jesus menditik jatsi zalarik, giza-talde andia joan zan bere jañai. Eta gizon usteridun bat uñeratu yakon eta gurtu eban, esanaz: «Jauna, zuk nai ba-dozu, osatu nagikezu». Jesusek eskua luzaturik ikutu eban eta esan eutsan: «nai dot, garbitu zaitez» eta bat-batean usteri barik, garbi aurkitu zan. Gero esan eutsan: «ez iñori aitatu, baña zoaz abadeakana ta Moises'ek agindutako oparia emoiezu, siñestu dagien».

Eta Kafarnaun'en sartu zanean, eunburu bat (100 gudarien buruzagia) uñeratu yakon oyuz eta esanaz: Jauna, nire moñoya elbarñtua dago etxean eta min andia dauko. Jesusek diñotso: joango naz eta osatuko dot. Baña eunburuak erantzun eutsan, esanaz: «Jauna, ni ez naz duin zu

nire etxean sartzeko; baña esaizu itz bakar bat eta osatuko da. Neu be inoren menpekoa naz; baña ba daukadaz guda-riak neure agindupean, eta bateri ba-diñotsat: zoaz, joaten da; ta besteari: zatoz, eta etorten da; eta urangoari; egizu au, eta egiten dau». Itz oneik entzunaz, Jesus asko aritu zan eta bere jaraitzaleari esan eutsen: «egiaz, diñotzuet, ez dot Israël'en bertan be siñesmen ain andirik aurkitu. Eta orobat diñotzuet: asko ta asko iparalde ta sartaldetik etoriko dira, ta Abraan, Isaak eta Jakobegaz jesariko dira mayan, zeruko ereñuan: ereñuko semeak, oster, kanpoko ilunpetara botako dabez; an izango dira negara ta agin-kiriskadea». Gerro euntariari esan eutsan: «zoaz eta siñestu dozun lez egin bekizu». Eta ordu aretan-txe bere moroya osatuta aurkitu eban.

Erege-egunaren ondorengo IV igandea

(MAT. VIII, 23-27)

Jesukristok, itxasoa baretuaz, bere eskubidea erakusten dau.

ALDI aretan: Jesus, bere ikasleak lagun ebazala, batel baten sartu zan, eta bat

-batean izugarizko ekaitz andia sortu zan itxasoan, olatuak batela estaltzeraño; baña Bera lo egoan bien bitartean. Bere ikas-lak uferatu ziran eta itzartu eben esanaz: «Jauna, gaizkatu (salbau) gagizuz, galduak gara osterantxean». Eta Jesusek erantzun eutsen: Zegaitik zarie bildur siñeste gitxi-ko gizonok?» Gero jagi ta aize-itxasoari agindu eutsen eta bare-bare gelditu ziran.

Gizon aek, guztiz arituta, iñoen: «Nor ete-da berau, aize ta itxasoak be bere menpean jarnten dira-ta?»

Erege-egunaren ondorengo V igandea

(MAT. XIII, 24-30)

Iraka edo zoragariaren ipuña.

ALDI aretan: Ipuin au esan eutsen Jesus'ek bere ikaslai: zeruko bakal edo ereñua bere soloan azi ona erein eban gizon baten antzekoa da; baña otsein - moñoyak lotan egozala, etoñi zan aren arerioa, ta gari artean zoragaria erein eban eta joan zan. Garia azita burura etoñi zanean, zoragaria be agertu zan. Moñoyak orduan, ugazabagana joan eta esan eutsoen: Jauna, ez al zeban azi ona erein zeure soloan? non-

dik dator ba zoragaria? Arek erantzun eutsen: nire arerioen batek egin dau ori. Moñoyak bañiro esan eutsoen: çnai dozu joan gaizan eta batu daigun? Ez, erantzun eutsen ugazabak: bestelan, beaí bada, zoragaria batzen zabiltzela, garia be aregaz batera, érotik aterako dozue-ta. Itxi biok igitaldiraño azi daitezen eta orduan igitariai esango dautset: lenengo zoragaria batu ta eskutetan ipiñi egizue éretako; garia, ostera, batu egizue neure aletegirako.

Érege-egunaren ondorengo VI igandea

(MAT. XIII, 31-36)

Zerba-ale ta orantz edo legamiaren ipuña.

ALDI aretan: Ipuin au esan eutsen Jesusek bere jañaitzaleai: zeruko bakal edo éreñua, gizon batek bere eskuetan artu ta bere soloan erein eban zerba edo mustarda aziaren antzekoa da; ale edo azi guztietan txikiena da berau; baña azi daitenean, beste barazki guztiak baño landara andia-go egiten da, zugatz egiten da ta zeruko txoriak jatsi ta bere adañetan jarten dira. Gero beste ipuin bat esan eutsen: zeruko éreñua, legamia lakoxea da, emakume ba-

tek ar̄tu ta iru imilaun-urunetan nastau eban legamia lakoxea, ora guztia jagi zan ar̄teraño.

Eta Jesusek ipuñez edo antz - irudiz azaltzen eutsazan er̄iari oneik gauza guztioek eta ipuin barik ez eutsen itz egiten, Igarlearen esana bete zedin: Ipuñez itz egiteko idegiko dot neure aoa ta munduaren asieratik ezkutuan dagozan gauza ar̄igañiak agertuko dodaz.

ZAZPIGAREN IGANDEA

Garizuma aūreko iru igandeari zazpigar̄en, seigar̄en, eta boskar̄ena deritxoegu. Gure Ama Eleizeak aldi onetan auxe eskatzen dausku: Berogeikaro edo Garizuman sartu baño len emen beko zorakeri ta atsegiñei agur̄ egiñik, biotzak garbitu daiguzala. Soloetan azia erneko ba-da, lūra aūretiez landu bear da; bardin, garizuman gure biotzetara jatsiko dan graziaren-aziak be, erne ta emai edo frutu onak emoteko, lūr ondo landua eskatzen dau.

Zazpigar̄en igandea. Garizuma aūreko lenengoa

(MAT. XX, 1-17)

ALDI aretan: Ipuin au esan eutsen Jesusek bere ikasleai: Zeruko er̄eñuak goiz

-goizetik bere mastirako langile bila urten zan etxejaunaren antza dauko. Eta eguneko amaíreko bana aginduta, bialdu zituan. Irugaíren orduan baíro urten zanean, beste batzuk auríkitu ebazan enparantzan alperkerian eta esan eutsen: zoaze zuek be nire mastira ta bidezkoa dana emongo dautzuet; eta aek joan ziran. Seigaíren eta bederatzigaíren orduan urtenda, beste ainbeste egin eban. Azkenez, amaikagaíren orduan urten zan eta banaka batzuk aurkitu zituan lan barik, eta esan eutsen: zetan zagoze emen egun osoan ezer egin barik? Inok ez gaitualako deitu, erantzun eutsoen. Orduan esan eutsen: zoaze zuek be nire mastira. Ilunabaírian, deitu eban ugazabak langile-zaña ta esan eutsan: langileak deitu ta emon bakotxari bere alogera, azkenengoetatik asi ta lenengoetaraño. Eldu ziran lenengo amaikagaíren orduan etoíriak eta bakotxak amaíreko bana artu eben. Gero lenengoak eldu ziran, zerbait geyago artuko ebelakoan; baña bakotxak amaíreko bana baño ez eben artu. Orduan mor-mor asi ziran ugazabaren kaltez, iñoela: zer, neke ta bero guztia jasan dogu guk eta ordu bete baño lan

egin ez daben oneikin bardintzen gozuz? Baña berak onetara, erantzun eutsan aetariko bati: Aiskidea, kalterik egin dautzut? ez al neutzun amaŕeko bat agindu? aŕtuiu zu ba zeurea ta zoaz: baña azkenengo oneri be zuri aña emon nai dautsat: çala ezin dagiket egin nai dodanik? ala zure begia okeŕa da ni zuzena nazalako? Eraberean, azkenengoak lenengo izango dira ta lenengoak azken: deituak asko dira, baña autuak gitxi.

**Seigaŕen igandea edo Garizuma auŕeko
bigaŕena**

(Luc. VIII, 4-15)

Aziaren ipuña.

ALDI aŕetan: Ozte (lagun-aldra) andi bat eŕietatik etoŕena Jesusen inguruan batu zanean, onek ipuin au esan eutsen: Eraile bat urten zan bere azia ereitera eta ereiten ziarduala, azi batzuk bide baztaŕera jausi ziran: oneik oinperatuak izan ziran eta zeruko txoriak jan ebezan. Beste batzuk toki aŕitsuetan jausi ziran; baña erne ta lasteŕ, ezorik ez eukelako, igartu ziran.

Beste batzuk arantza-artera, eta arantzak eurakin batera azirik ito ebezan. Azkenez, beste batzuk luí onera jausi ziran eta er-nerik, alea ugari (bateko eun) emon eben. Gero ots andi batez esan eban: entzuteko belarıak dituanak entzun begi. Bere ikas-leak ipuin onegaz zer adierazo nai eban itandu eutsoen, eta berak erantzun eutsen: zuoi emon yatzue Jaungoikoaren eřeñuko eskutuak ezagutzea: besteai ostera, ipuñetan, ikusirik ez dagien ikusi ta entzun ařen, ez dagien ulertu. Ona emen ipuin ořen azalpena: azia, Jaungoikoaren itza da: bide basteñera jausitako azi-aleak, bere itzak dantzuezan entzuleak dira; baña deabruak, laster etoři ta biotzetik kentzen dautsez, siñestu ez dagien eta ez daitezcan zeruratu. Aři-artean jausirikoak, bere itzak pozik artu dabezan entzuleak dira; baña sustrairik ez dauke-ta, puzka baten siñestu ařen, ziltzaldi edo tentaziño aldian atzera egiten dabe. Arantza artean jausiak, bere itza entzun daben aditzaleak dira; baña bizitzako ardura, aberastasun eta atsegiñak dirala-ta, ito dabe ta bein be ez dau ezer emoten. Azkenez, luí onean jausirikoak, biotz oneko entzuleak

dira, bere itza entzunda gordeten dabenak eta oneik eroapenez arnari edo frutua dakaŕe.

Boskaŕen igandea edo Garizuma auŕeko irugaŕena

(Luc. XVIII, 31-43)

Jesukristok bere Nekaldi ta Berbizkundera iragaŕten ditu. Itsu bat osatu.

ALDI aretan: aŕtu zituan Jesus'ek amabi ikaslak eta esan eutsen: ona emen, Jerusalem'era goaz eta Gizonaren-Semeaz igaŕlak esandako gauza guztiak beteko dira: aŕotzen eskuetan ipiñiko dabe, baŕe ta izeka egingo dautse, zigoŕaz jo ta txistua bota. Eta zigoŕkadaz astindu ta gero, erailgo dabe; baña irugaŕen egunean berbiztuko da. Eta aek ezin uleŕtu ebezan gauza oneik eta itz au ezkutua zan eurentzat eta esaten yakezanak ez ebezan uleŕtzen. Eta Jeriko'ra uŕeratu ziranean, itsu bat auŕkitu eben eske, bide bazteŕean. Eta onek andik etoŕen oztearen (lagun-aldearen) zaratea entzunik, zer ete-zan itandu

eban, eta Jesus Nazaretaía etoírela esan eutsenean, oyuka asi zan: Jesus, Dabid'en Seme ori, éruki zakidaz. Auíretik yoazanak, ixilik egoteko iñotsen: baña gero ta oyu andiagoaz iñoan; «Dabid'en Seme ori, éruki zakidaz». Jesus orduan gelditu zan eta itsua bere auíera ekaíteko agindu eban: eldu zanean itandu eutsan: zer naidozu egin daitzudan? Eta berak erantzun eutsan: Jauna, ikusi dagidan. Eta Jesus'ek erantzun eutsan: Ikusi egizu, ba: zeure siñesmenak gaizkatu (salbau) zaitu. Eta bertatik ikusi eban eta Jesus'i jaíaitu eutsan, Jangoikoa goratuaz. Eta au ikusi eben guztiak, Jauna goretsi eben.

BEÍROGEIKAROA (GARIZUMA)

Beírogeikaroa (garizumea) autsen egunez astenda ta bere izenak diñoan lez, beírogei eguneko aldi edo aroa da. Jesukristok basamortuan egindako barauaren gomutaz, barau ta aragi-izteak agintzen dira, gorputza ilduratu ta bere griña gaiztoak ezita bezau daiguzan, oben-nekea ordaindu ta gogobiotza garbitu daigun, zeruko sari edeía eskurtzeko.

Beñogeikaro edo Garizumaren lenengo igandea

(MAT. IV, 1-11)

Jesukristoren baraua ta ziltzaldia basamoñtuan.

ALDI aretan: Gogo - Deunak (Espiritu Santuak) eroan eban Jesus basamoñtura deabruak ziltzau edo tentau egian: eta beñogei eguneko baraua egin ondoren, gosetu zan. Ureratu yakon orduan tentatzalea ta esan eutsan: Jaungoikoaren Semea ba-zara, ogi biurtu egizuz ari oneik. Jesus'ek erantzun eutsan: ez da gizona ogi utsez bizi, baita Jaungoikoaren aotik urtendako edozein itzez be. Deabruak eroan eban orduan Uri Santura (Jerusalen'era) eta eleiza nagusiaren galurean ipiñirik, esan eutsan: Jaungoikoaren Semea ba-zara, amildu zaitez emendik bera, esana dago - ta: Bere aingeruai agindu dautse zaindu zagiezan eta eskuetan artu zagiezan, zure oñak airik ez dagian jo. Baita au be esana dago, erantzun eutsan Jesus-ek: ez dozula tentauko zeure Jaun eta

Jaungoikoa. Bañero eroan eban Jesus mendigoia batera eta luereko alderdi ta edertasun guztiak andik erakutsirik, esan eutsan: oreik guztiok emongo dautzudaz, auzpazturik gurto ba-nagizu. Jesusek orduan esan eutson: alde emetik Satanas, esana dago-ta: «Zure Jaun eta Jaungoikoa gurto dozu ta bera baño beste jaunik ez dozu izango». Deabruak orduan itxi eban eta zeruko aingeruak jatsirik, jaten emon eutsoen.

Beñogeikaro edo Garizumaren II igandea

(MAT. XVII, 1-8)

Jesukristo antz-aldatua.

ALDI aretan artu zituan Jesus'ek, Pedro ta Santiago ta Joan, onen anaya, ta mendigarai batera eroan ebazan. Eta beste antz edo irudi bat artu eban aen aurean; arpegia eguzkia baizen argi eukan eta bere soñekoak edura baizen zuri. Eta Moises eta Elias agertu ziran Jesusegaz itz-egiten. Pedrok orduan Jesus'i esan eutsan: Jauna, ondo gagoz emen: iru txabola egingo doguz, nai ba-dozu, bata zuretzat, bestea

Moises'entzat eta beste bat Elias'entzat. Oraindik izketan ziarduala, odai argi baten itzalak estaldu ebazan eta odai baru-tik abots bat urten zan, iñoala: Au da nire Seme maitea, nire atsegiñak Beragan daukadaz: entzun egizue. Ikasleak itz oneik entzunda, oso bilduriturik, auzpez jausi ziran; baña Jesus ureratu yaken eta iku-tuaz esan eutsen: jagi zaiteze, ez bildurik izan. Eta begiak jaso ebezanean, Jesus baño beste iñor ez eben ikusi.

Beñogeikaro edo Garizumaren III igandea

(Luc. XI, 14-28)

Deabrupeko menpetasun gogoña. Zorionekoak Jaungoikoaren legea gorde dagienak.

ALDI aretan: Bota eban Jesusek deabrua, gizon mutu baten gorputzetik, eta bertatik mutua itz-egiten asi zan, guztiak arituta itxirik; baña aetako batzuk iñoen: Beltzebu deabru nagusiaren indañez bota dau deabrua; beste batzuk zirikatzen eben mirari bañi bat eskatuaz; baña Berak, aen gogoetak igarita, esan eutsen: banatuta dagoan eñeñuak berez luña joko dau, eta

etxe apurtua jausiko da. Satanas bere kalte-
 tez erdibituta ba-dago ¿bere éreñuak ze-
 lan dirauke zutunik? Zuek diñozue ba,
 nik aren izenean deabruak botaten doda-
 zala. Eta baldin nik, Beltzeburen indárez
 botaten ba-dodaz deabruak, zuen semeak
 ¿noren laguntzaz botaten dabez? Onelan
 ba aek izango dira zuen epaikari edo jue-
 zak; baña Jaungoikoaren indárez botaten
 ba-dodaz deabruak, agiri da Jaungoikoa-
 ren agintzea zuen artera etoñi dala.

Gizon bularitsu izkiludunak bere etxea
 zaintzen dauanean, daukan guztia ondo
 gordeta dago; baña beste sendoago bat
 ba-datoñ eta azpiratzen ba-dau, izkiluak
 (armak) kenduko dautsoz eta aren onda-
 sunak sakabanatuko ditu. Nigaz ez da-
 goana, nire kaltez dabil eta nigaz batzen
 ez dauanak, banatzen dau. Deabru loya,
 gizonaren gorputza itxi dauanean, toki
 agoñetan dabil atsedean bila ta aurkitu ezi-
 ñik, onelan diño: «urten nazan neure
 etxera biurtuko naz»: eltzen danean, apain-
 -garbia aurkitzen dau ta orduan ba-doa
 bañiro eta beste zazpi lagun, bera baño
 biuriagoak alkañegaz arturik, lengo etxean
 sartuta, antxe bizilekua ipinten dabe, eta

gizon aren azkena, asierea baño okeágoa izaten da. Autu onetan ziarduala, lagun aítetik emakume batek deadaí egiñik, esan eutsan: «zorionekoak eroan zaituen érayak eta ugatza emon eutzuen bulaíak»; baña Jesusek erantzun eutsan: «zoriontsuagoak, Jaungoikoaren itza entzun eta gordetan dabenak».

Beíogeikaro edo Garizumako IV igandea

(JOAN. VI, 1-15)

Bost ogi ta arain bigaz Jesus'ek 5.000 gizon alikatzen ditu.

ALDI aretan: Jesus joan zan Galilea'ko itxasoa deritxon Tiberiades'ko oxinaren beste aldera, eta gizozte (lagun aldra) andi batek jaíaitu eutsan, Berak geixoen alde egindako mirariak ikusten ebezalako. Orduan Jesus mendira igon eta antxe bere ikasleekin jasaíri zan. Lasteré etoíren Paskoa judataíren jai-eguna.

Jesus'ek, begiak jaso ta ainbesterañoko lagun - talde andiak jaíaitu eutsola ikusi ebanean, Pilipe'ri itandu eutsan: ¿non erosiko doguz ogiak oneik jan dagien? ziri-

katzearen esaten eutsan, bai-ekian ba Berak zer egin. Pilipek erantzun eutsan: bereun amaírekoz erositako ogiak be ez dira naiko, bakotxak ogi pizka bana euki dagien. Orduan bere ikasle batek, Andres'ek, Simon Pedroren anayak, esan eutsan: mutil bat ba-dago emen, bost tremes-ogi (garagaí-ogi) ta arain bi dituana; ¿baña zer dira oíreik ainbeste lagunentzat? Jesus'ek erantzun eutsan: esan gizonai jesarteko. Bedaí asko egoan toki aretan. Jesaíi ziran gizonak bost mila inguru ziran. Artu zituán ba, Jesus'ek ogiak eta eskaíak emon ezkerro, jesaíirikoen arítean banatu ebezan eta beste oírenbeste egin eban arañekaz be, bakotxari nai aña emonaz. Guztiok ase ziranean, bere ikaslai esan eutsen: batu egizuez gelditu diran apuíaak, ezer ez galtzeko. Batu ebezan, eta ainbeste lagun ase ondoren, bost tremes-ogi aen apuiekaz amabi otsara bete ziran. Gizon aek, Jesus'ek egindako mirari andi au ikusirik, alkaíi inótsen: auxe bai dala benetan luíerra etoíri beaí dan igarílea. Baña Jesus'ek igarí ebanean, indaírez etoíriko ziralá Bera eírege egiteko, baíro mendira iges-egin eban berak bakaírik.

NEKALDI EDO PASIÑOKO IGANDEA

Nekaldi edo Pasiñoko igandea deritxo gaurko oni gure Ama Eleizeak, gaurtik asi-ta egunero gogoratzen dauskuzalako gure Beéerosle edo Salbatzaíleak gurutzean ar̄tu ebazan neke gogoák eta eriotz latza. Zapi baltzez jantziko ditu altarak, Jesuskristoren eriotza negaígaíak gure biotzak nairbagez bete dagizan, Jesus gurutzean josi ebenak, gure gaiztakeriak dira-ta.

(JOAN VIII, 46-59)

Jesus'ek Jaungoiko dala adierazten dautse judataíai eta oneik ar̄ika egin nai dautsoe.

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen judataíaren giza-taldeai: zuen ar̄teko nok ezaíiko daust pekaturik? eta egia esaten ba-dautzuet ¿zegaitik ez dozue siñesten? Jaungoikoarena danak, Jaungoikoaren itzak entzuten ditu; baña zuek ez dozuez entzuten, Jaungoikoarenak ez zarielako. Judataíak erantzun eutsoen: ¿ez dogu ondo esaten Samaritaía zareala ta deabrua daukazula? Jesus'ek erantzun eutsen: Ni ez naz deabrudun: nik neure Aita goratzen dot, baña zuek iraindu nozue. Ni ez nabil neure aintzaren bíla: norbait ba-da bílatu

ta aldeztuko dauana. Egi-egiaz diñotzuet: «nire itzak gorde dagizanak, ez dau bein be eriotzarik ikusiko». — Abraan gure Aita zana baño andiagoa ete-zara ba? igañleak be il ziran: ¿nortzat daukazu zeure burua? Jesus'ek erantzun eutsen: Neure burua goratzen ba-dot, utsa da nire aintza: baño neure Aitak goratzen nau, zuen Jaungoikoa dala diñozuenak: zuek ez dozue ezagutzen, nik bai ezagutzen dot eta ez dodala ezagutzen ba'niño, zuek lez guzurítia nintzake; baño ezagutzen dot eta bere itza gordeten dot. Zuen aita Abraan pozez bete zan nire eguna ikusteko: ikusi eban eta poztu zan. Judatarak esan eutsoen: zer, oraindik beñogetamañ urte ez daukazuz eta Abraan ikusi dozu? Jesus'ek erantzun eutsen: egi-egiaz diñotzuet: Abraan jayo baño lenago ni bai-nintzan. Au entzunda, ariak artu ebezan berari jauítiteko; baño Jesus eskutau zan eta Eleizatik urten.

ABAÑ-EDO EÑAMU-IGANDEKO NEKALDIA

(MAT. XXVI-XXVII)

Emen gogoratu nai neuken ekandu guztiz eder bat dauke Bidasoz andiko gure anai euskaldunak.

Abañ-igandeko meza-ixil bakoitzean, meza-emoñeak altaran Nekaldi edo Pasiñoa irakurten dauan bitartean, beste abadeen batek irakastegitik (pulpitutik) orixe berori irakurten dau, guztiak entzun dagien. Asko irabazten dabe oregaz meza entzuten dagozan guztiak, batetik ez diralako aspertzen, bestetik Jesukristoren Nekaldi agurgrafia osoro gogoratzen dabelako, urtean bein beintzat.

Beraugaitik ots-egin nai dautset emetik Euskal-eriko abade jaun agurgrafiai, ondo ba-deritxoe, oitura eder au sartu dagiela euren eleizetan: abade bakañ bat dagoan eleizetan, beste norbaitek, sakristauak-edo, bere tokitik irakuri legike.

Jesukristo gure Beéeroslearen Nekaldia.

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere ikaslai: ba-dakizue egun bi baúu Pazko jaya dala eta Gizonaren Semea emongo dala gurutzean josi dagien. Aldi aretan abade nagusiak eta eíko zaírenak Kaifas abade nagusiaren etxeko atarian batu ziran eta alkar ártu eben Jesus iruzuréz arápaú ta ilteko. Baña iñoen: jai-egunean, ez, bestelan matxinadaren bat eían soítuko da-ta. Eta Jesus, Betani'an zala, Simon legenaárdunaren etxean, uíeratu yakon emakume bat *ukendu* edeírdun alabastro edo kelagaí-ontzi bat az jesaíta egoan ártean buru gañera ixuri eutsan. Bere ikaslak, au ikusita, aseíratu ziran eta iñoen: zetarako ondamen ori? Ondo saldu eitekean txiroai emoteko. Baña Jesus'ek, entzunik, esan eutsen: zegaitik naigabetzzen dozue emakume ori? gauza guztiz ona egin dau Nigaz. Txiroak beti zeuekin izango dozuez, baña Ni ez nozue beti izango. Onek, ukendu ori neure gorputzean ixuri dau ni eortzi edo obiratzeko. Egiaz diñotzuet: gertaera au jakingo dan toki guztietan emakume onek egin dauana

be zabalduko dabe, berori goratzeko. Orduan Judas eritxon amabietako bat abade nagusiekana joan zan eta esan eutsen: ¿zer emon nai daustazue eta nik Bera eskuetaratuko dautzuet? Aek ogetamar zidañ-diru eskiñi eutsoezan eta andik auñera noz salduko eban aukera-bila ebiñen. Eta Azimo-jayaren lenengo egunean, ikaslak Jesusgana joan ziran eta esan eutsoen: ¿non nai dozu Pazko-aparia gertu daigun? Jesus'ek erantzun eutsen: zoaze urira, urliegana, ta esayozue: Irakasleak diño: zure etxean egingo dot neure ikaslakin Pazko-aparia. Iksalak Jesus'ek agindu eutsena egin eben eta gertu eben aparia. Ilunabañean, bere amabi ikasleekin mayan jesañi zan. Eta jaten ziarduela, esan eutsen: egiaz diñotzuet: zeuetariko batek salduko nau. Guztiak asko naigabetu ziran eta itaunka asi yakozan: Jauna, beañ bada ni ete naz? Berak erantzun eutsen: Nigaz batera azpilean eskua sañtzen dauanak, oñexek salduko nau. Gizonaren Semea bada, Beratzaz esanda dagoan lez; baña Gizonaren Semea salduko dauanaren eñukaña! Obe litzakeo jayo ezpa'litz. Judas'ek, saltzaleak berak, itandu eutsan esanaz:

Irakaslea, ausaz ni izango ete-naz? Jesus'ek erantzun eutsan: zeuk esan dozu. Apaiten egozala, artu eban ogia, bedeinkatu ta zaitu eban eta bere ikaslai emon eutsen, esanaz: Artu ta jan egizue: auxe da neure gorputza. Gero edontzia artu ta eskarak egin ondoren, emon eutsen, esanaz: onetatik edan egizue guztiok: auxe da, ba, askoren alde, pekatuen parkapenerako ixuriko dan Ziñaltza (Testamentu) bañiko neure odola. Eta diñotzuet, ez dodala gaurdanik iñoz mastiaren ardaorik edango, zuekin batera neure Aitaren ereñuan edango dodan arteraño. Eta ereserkia esanda, Olibet mendirantz joan ziran. Orduan Jesus'ek esan eutsen: guztiok Nitzaz lotsatuko zarie, gau onetan, esana dago ba: Artzaña joko dot eta artaldeko ardiak sakabanutuko dira. Baña beñbiztuko nazanean, zuen aurretik Galilea'ra joango naiz. Baña Pedrok erantzun eutson: Zutaz guztiak lotsatu ba-daitez be, ni ez naz lotsatuko. Jesus'ek esan eutson: Egiaz diñotzut; gaur gabea, olañak jo baño len, iru bidañ ukatuko nozu. Baña Pedrok erantzun eutsan: Zugaz batera il beañ ba'neu be, ez zaitut ukatuko. Eta beste ikas-

le guztiak be, beste oírenbeste iñoen. Jesus orduan Getsemani eritxon esparu batera joan zan eurakaz eta bere ikaslai esan eutsen: jesaíri emen, nik aruntzago joanda, otoitz-dagidan arítean. Eta Pedro ta Zebedeoaren semeak beraz arturik, naigabetzen eta laíitzen asi zan. Orduan esan eutsen: Eriotzearen laíitasuna Nire gogora saítu da: itxaron emen eta Nigaz batera ernai egon. Eta zerbait auíeratuta, auzpaztu zan eta otoitz-egin eban, esanaz: Neure Aita, aldendu egizu, al bada, ontzi au nigandik; baña ez bedi nire naya egin zurea baño. Eta bere ikaslakana etoíri zanean, lotan auíkitu ebazan eta Pedro'ri esan eutsan: zer, ezin egon izan zarie ordu betean itzaírik Ni lez. Ernai egon eta otoitz-egin, ziltzaldian ez jausteko: gogoa gertu dago, baña aragia makal. Baíiro joan zan eta bigaírenez otoitz-egin eban, esanaz: Ene Aita, ezin itxi ba'negi ontzi au edan barik, zure gogoa egin bedi. Eta baíiro etoíri zan eta lotan auíkitu zituan, begiak logurez astunduta eukezalako. Itxi ebazan, baíiro joan zan eta otoitz-egin eban, lengo itz berberak esanaz. Orduan ikasleakana biurtu zan eta esan eutsen: Lo

egin eta atseden aritu: eldu da garaya ta Gizonaren Semea pekatarien eskuetan ipiñia izango da. Jagi zaiteze ta goazen: ba-dator nire saltzalea. Oraindik izketan egoala, bere amabi lagunetako bat, Judas, eldu zan eta beragaz batera gizatalde andia, ezpata eta makilakaz, apaiz-nagusi ta eriko agintariak bialduak. Saldu bear ebanak, ezaupidea emon eutsen: Nik laztanduko dodan gizona, axe izango da, esan eutsen: eldu egiozue. Eta bertatik Jesus-gana ureratu zan, esanaz: Agur Irakaslea (maixua) ta mosu emon eutsan. Jesus'ek erantzun eutsan: Aizkidea, zetara etorizara?: baña bereala eldu ziran besteak eta eutsi ta lotu eben. Baña Jesusegaz egoan batek, eskua luzatu ta ezpatea atera eban eta abade nagusiaren moñoi bati, belarria ebagi eutson. Jesus'ek orduan esan eutsan: Saritu ezpata ori bere zoñoan, ezpata darabilen guztiak, ezpataz ilgo dira-ta. ¿Uste al dozu ba, neure Aitari eskatu ezkerro, ez leuzkedazala berealaxe amabi aingeru-gudarozte baño geyago bialduko? ¿Baña zelan beteko litzake orduan onelan gertau bear dala esana dagoan au? Orduan Jesus'ek jente-talde aei esan eutsen: lapuraren

bila lez etoři zarie nigana ezpata eta ma-
 kilakaz: zuen arıtean egunero, eleizan ager-
 tzen nintzala, ez nozue eldu. Baña au
 guzti au etoři da Igarılearen esanak bete-
 tako. Orduan bere ikasle guztiak itxi eben
 eta iges joan ziran. Baña Jesus elduta eu-
 kenak Kaifas abade nagusiaren etxera
 eroan eben eta erıko agintari ta zaırenak
 bertan batzandu ziran. Pedro'k urınetik
 jaraitu eutsan apaiz nagusiaren etxe-atari-
 raño. Eta baırura sarıturik, moıoyakin ba-
 teıra jesaři zan, zer etoři bearı ete-zan ekus-
 teko. Abade nagusi ta batzaıreko lagun
 guztiak Jesus'en kaltez guzurı bila ebiltzan,
 bera ilteko asmoz. Baña ziñaldari (testi-
 gu) guzurıti asko etoři arıen, ez eben
 ezer aurıkitu. Azkenez beste bi eldu zi-
 ran, iñoela: Gizon onek esan dau: Jaun-
 goikoaren eleizea luıra eratsi negike
 ta iru egun baıru baıro jaso. Eta abade-
 -nagusia jagi zan eta esan eutsan: ¿Ez dau-
 tsazu ezer erantzuten, oneik zure kaltez
 diñoenari? Baña Jesus ixilik egoan. Eta
 apaiz-nagusiak esan eutsan: Jaungoiko bi-
 ziaren izenean agintzen dautzut esan dai-
 guzula Kristo, Jaungoikoaren Semea, ete-
 -zarean. Jesus'ek erantzun eutsan: Zuk

esan dozu: eta auxe be baidiñotzuet: laster ikusiko dozuela Gizonaren Semea Jaungoiko Alorodunaren eskumaldean jesarita eta odei gañean datořela. Orduan abade nagusiak bere soñekoak uratu ta esan eban: Biraua bota dau: ¿zetarako ziñaldaririk? zeuok entzun dozue biraua, eta arek erantzun eben: ilgařia da. Orduan txistua arpegira bota eutsoen, ukabilka erabili eben eta batzuk matralakoak be emon eutsoezan, esanaz: Igaři egiozu, Kristo, nok jo zaituan. Bienbitartean Pedro atarian jesarita egoan eta neskame bat eldu yakon eta esan eutsan: Zu be Jesus Galileatarakin zengozan; baña berak, guztien aurrean ukatu eban, esanaz: Ez dakit zer diñozun. Eta atera joan zan; baña beste neskame batek ikusi eban eta an egozanai esan eutsen: Ori Jesus Nazaretarakin ebilen. Eta bařiro ukatu eban, zinegiñaz, iñoala: Iñoz ez dot gizon ori ezagutu. Andik laster ureratu ziran an egozanak eta Pedro'ri esan eutsoen: Egiaz, zu be aetaikoa zara, zeure izkeran be ezaun dozu-ta. Orduan asi zan ukatzen eta zinegiten iñoz ez ebala a gizona ikusi, eta berealaxe olařak jo eban.

Pedrok gomutau ebazan orduan Jesus' ek esan eutsozan itzak: oñarak jo baño len, iru bidañ ukatuko nozu. Eta atera urtenda, atsakabez negañ egin eban. Goiza elduta, apaiz nagusi guztiak eta eriko zañenak batzañean batu ziran Jesus'en kaltez, Bera ilteko, eta loturik eroan eta Ponzio Pilato agintariaren eskuetan ipiñi eben. Orduan Judas'ek, saldu ebanak, ilterayoazala ikusirik, naigabez, biurtu eutsezan apaiz-nagusi ta zañenai ogetamañ zidañezkoak, esanaz: Txañto egin dot: gizon zuzenaren odolā saldu dot. Baña aek erantzun eutsoen: ¿Eta guri zer? zeuk ikusiko dozu. Eta zidañ-diruak eleizan jaurtirik, joan zan eta soka bategaz bere burua urkatu eban. Eta apaiz-nagusiak dirua arturik, esan eben: Ez da bidezko oneik diru-kutxan sartzea, odolaren salneuria dirata. Eta alkañ arturik, erabagi eben ontzigile baten zelaya erostea, bertan arotzak eortzi edo lurperatzeko. Beraugaitik ari soloari gaur arte *Haceldama* deritxoe, auda, «Odol-zelaya». Orduan bete zan Jeremias igarñleak esandakoa: «Ogetamañ zidañezko artu dabez, salduaren salneuria, Israelgo semeak ontzat emondako neuria,

eta oneikaz ontzigilearen zelaya erosi dabe, Jaunak agindu eustan lez». Eroan eben Jesus eriburuararen auñera eta onek itandu eutsan: Judatarén eregea zu zara? Jesus'ek erantzun eutsan: Zeuk diñozu. Baña abade-nagusi ta zañak, salatzen eben añen, berak ez eutsen itzik be erantzuten. Orduan Pilatos'ek esan eutsan: ¿Ez dozu entzuten zenbat gauza diñoezan zure kaltez? Baña Berak ez eutsan itzik erantzun eta agintaria guztiz añituta gelditu zan.

Jai egun nagusian eribururuak preso bat askatu oi eban, eriak nai ebana. Eta Bañabas eritxon gaizkin ospatsu bat eukan orduan espetxean. Batzandu zireanean ba, Pilatos'ek itandu eutsen: ¿Zein nai dozue askatzea, Bañabas ala Jesus, Kristo deritxona? Bai ekian ba, bekaitzez bere eskuetan ipiñi ebela. Eta epai-tokian jesañita egoala, bere emazteak bialdu eutsan esatera: Ez ezetan sañtu gizon zuzen oñen gauzetan: gaur amesetan, ori dala-ta, atsekabe andiak izan dodaz-ta. Baña apaiz-nagusi ta agureak buruan sañtu eutsoen eriarri Bañabas eskatzeko, Jesus galdu egien. Eribururuak bañero itandu eutsen: Bioetatik zein nai dozue askatzea? eta

eurak erantzun eutsoen: «Bařabas». Pilatos'ek bařiro esan eutsen: ¿Eta Kristo dertxon Jesus'egaz zer egingo dot ba? Guztiak erantzun eben: «Gurutzean josi bedi». Agintariak orduan esan eutsen: Baña Berak ze kalte egin dau ba? eta guztiak deadař andiagoaz erantzun eben: «Gurutziltzatu bedi». Pilatos'ek ezer ez ebala auřeratzen eta gero ta zalaparta andiagoa sořtzen zala ikusirik, ura eskatu ta eskuak garbitu ebazan eřiaren auřean, esanaz: Nik ez daukat zer ikusirik gizon ořen odolaz: zeuek erantzungo dozue. Eta eři osoak erantzun eban esanaz: Betoř bere odola geu geronen eta geure semeen gañera. Orduan Bařabas askatu eban eta Jesus zigořkadaz astindu ta gero, gurutzean josi egien, emon eutsen. Orduan eři - buruaren gudariak, Jesus jauregira eroan eben eta antxe aldrako gudari guztiak batu ebezan. Eta Jesusi bere jantziak erantzirik, soņeko goři bat jantzi eutsoen eta arantzazko koroe bat eginda, buruan ipiņi eta eskomako eskuan kaņabera bat. Eta gero, auřean belaunikaturik, iři-egiten eutsoen, esanaz: «Aguř Judatař'en eřege ori». Eta txistu egiten eutsoen eta kaņa-

berea artuta, buruan joten eben. Eta iri-eginda gero, soñeko goña kendu ta bere jantziak ipiñi eutsoezan eta gero gurutziltzatzera eroan eben. Eta uriko atera urten ziranean, Simon eritxon Zirene'ko gizon bat aurkitu eben eta bere gurutzea eroatera beartu eben. Eta Golgota, au da, Koskotegi (Buruazurtegi) eritxon tokira eldu ziran, eta ardao beastunez nastaua emon eutsoen edateko: artu eban; baña ez eban edan nai izan. Eta gurutzean josi ebenean, bere soñekoak banakatu ebezan, zotz-eginda, igarleak esandakoa bete zedin: «Nire soñekoak banakatu dabez eta azpi-soñekoa zotzetara egin dabe». Eta bere ondoan jesañita, jagoten eben. Eta bere buru gañean zegaitik ilten zan idatzi eben: «Auxe da Jesus, Judatañen egegea». Baita lapur bi be gurutzean josi ebezan, bata bere eskoman eta bestea bere eskeñean.

Eta andik igaroten ziranak, buruari eragin eta birauak botaten ebezan, iñoela: Iaba, Jaungoikoaren eleizea luñera eratsi ta iru egunean bañero zutintzen dozun orek, zeure burua salbau egizu. Jaungoikoaren Semea ba-zara, jatsi gurutzetik». Bardin iñoen apaiz-nagusi eta agintari ta eriko

zañenak be: «Besteai lagundu dautse, ta bere burua ezin askatu dau: Israeldaren éregea ba-da, gurutzetik jatsi bedi ta siñestuko dogu. Bere itxadona Jaungoikoagan ipiñi dau; lagundu dagiola Berak nai ba-dau, Jaungoikoaren Semea dala esan dau-ta». Beste oñenbeste iñoen Beragaz batera gurutzean josita egozan lapur biak be.

Baña bigaeren ordutik asita, bederatzi-gaeren orduraño (eguerditik irurakañte) lur-alde osoa ilundu zan. Eta 9'gaeren ordu inguruan (irurak aldean) Jesus'ek deadañ andi bat eginda, esan eban: «Eli, Eli lamma sabachthani»: au da, Ene Jaungoikoa, Ene Jaungoikoa, zegaitik itxi nozu?» An egozanetako batzuk itz oneik entzunda, iñoen: Elias deitzen dau. Eta gero, euretako batek arin joanda, belaki (esponja) bat artu eban eta ozpiñez bustirik eta kañabera baten erpiñean ipiñirik, luzatu eutsan edateko. Eta besteak iñoen: Itxi, ikusi daigun Elias datoñen Berau askatzera. Baña Jesus'ek bañiro deadañ andi bat eginda, bere azken arnasea emon eban (*Emen guztiak belaunikatzen dira pizka baten*). Orduan eleiza nagusiko oyala goitik bera zati bitan uratu zan.

luí-ikara entzun zan, ariak zatitu ziran, ilobiak be idegi ta gizon zuzen askoren gorputzak, lurperatuta egozanak, beíbiztu ziran eta bera (Jesus) beíbiztutakoan ilobietatik urtenik, urira sartu ziran eta askori agertu yakezan. Jesus zaintzen egozan eunburua ta bere lagunak, luí-ikara ta beste gertaera aek ikusirik, asko bildutu ziran eta inoen: «Egiaz au Jaungoikoaren Semea zan». Antxe egozan, urunetik begira, Galilean asi ta, Jesusi laguntzeko, bere jarai etori ziran emakume asko; euren artean, Maria Madalenea ta Maria Jakob'en eta Joseran ama eta Zebedeo'ren semeen ama. Ilunabartu zanean, eldu zan Jose Arimateara, gizon aberatsa, Jesus'en jaraitzalea be bai zana. Au Pilatos'gana joan zan eta Jesusen gorpua eskatu eutsan. Pilatos'ek emoteko agindu eban; eta gero, berak beretzat, ari bizian eginda eukan ilobian ipini (eortzi) eban. Eta ari andi bat ilobiaren sareran jari ta joan zan. Baña Maria Madalenea ta beste Maria an egozan jearita, ilobiaren aurean. Biaramonean, Paraskebe egunaren urengoan, apaiz - nagusi ta fariseotarak Pilatos'gana joan ziran, inoela: Jauna, gomutau gara

gizon guzurti arek; oraindik bizi zala, esan ebala: «Iru egun baru beřbiztuko naz». Agindu egizu ba, ilobia jagon dagiela irugařen egunerařte; bestela beař-bada, bere ikaslak etořiko dira, ostuko dabe ta eřiari esango dautsoe: «ilen ařtetik beřbiztu da», eta orduan onelan bigařen guzur au, lengoa baño kaltegařiago izango da. Pilatos'ek erantzun eutsen: «Txinelak ba-daukazuez; joan ba, ta zaindu egizue zeuek dakizuen lez». Joan ziran, beraz, eta ařiari seluak ezaři eutsoezan eta jagolak ipiři ebezan.

EGUEN GURENA

(JOAN XIII, 1-15)

Jesus'ek bere amabi ikaslai (bidaliai) oňak garbitzen dautsez. Altarako Tkuřton edo Sakramentua.

PAZKOA, jai andiaren auřeko eguna zan, eta Jesus'ek luř au itxi ta bere Aitagana joateko aldia bai etořkiola igaři ebanean, luře an egozan bereak, auřerago lez, azkeneraño be maite-maite izan ebazan.

Apal ostean ba, Simon Iskariotereren seme Judas'i deabruak sařtu eutsan biotzean

bere Jauna saltzeko asmua; baña Jesus'ek bai ekian Aitak gauza guztiak bere eskuetan imiñi zituala eta Jaungoikoagandik etoñi zan lez, Jaungoikoagana joango zala; jagi zan ba, orduan maitik, kendu zituan bere soñekoak eta esku-zapi bat arturik, gañian lotu eban; botaten dau gero ura ontzi batera eta asten da bere ikaslên oñak garbitzen, eta gañian lotu eban zapiaz legoörtzen.

Eltzen da Simon Pedrogana; baña onek diñotso: ¿zer Jauna, zuk niri oñak garbitu? Jesus'ek erantzuten dautso: «Orain egiten dautzudana, zuk ezin daikezu ulerñtu; baña geroago igañiko dozu». Pedrok diñotso: «Ez daustazuz bein be oñak garbituko». Jesus'ek erantzuten dautso: Ez ba-dautzudaz garbitzen, ez dozu Nigaz artu-emonik izango. Orduan Pedrok diñotso: Jauna, ez oñak bakañik, baita eskuak eta burua be». Jesus'ek diñotso: Garbi dagoanak, oñak garbitzea naiko dau; beste guztia garbi dago-ta. Eta zuek garbi zagoze: baña ez guztiok; nok salduko eban bai-ekian-ta, oregaitik esan eban: «Ez zagoze guztiok garbi».

Oñak garbitu eutsezanean, jantzi zituan

bañiro bere soñekoak, jesañi zan mayan eta esan eutsen: ¿Ba dakizue zer egin dautzuedan? Irakasle ta Jauna deitzen nozue eta ondo egiten dozue, izan be ba naz-ta. Baña, nik, zuen Irakasle ta Jaun nazan onek, oñak garbitu ba-dautzuedaz, zuek be alkañi garbitu beañ dautsezuez. Ikasbidea emon dautzuet ba, Nik zuoi egin dautzuedan lez, zuek be egin daizuen.

BERBIZKUNDE-ALDIA

Beñbizkunde-igandeak beste aldi edo aro bat asten dau, Pentekoste ondorengo lenengo domekan amaitzen dana: aldi edo aro adigañi onek, Jesukristoren biztuerea gogoratzen dauskularik, bere antzera gu be, bizibide bañi batera biztu gaitezala diñosku: «Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite»; Jesukristogaz batera biztu zarenok, emen beko gauza ustelkoñ oneik itxi-ta, zeuen begi ta biotzak zeruan ipiñi egizuez.

Beñbizkunde-igandea

(MARC. XVI, 1-17)

Maria Madalenea ta beste emakumak Jesusen ilobira doaz.

ALDI aretan: Maria Madaleneak eta beste Maria Santiago'renak eta Salomek ukendu

-usaindunak erosi ebezan, joan eta Jesus igurtzi edo gantzutzeko. Eta goizean-goiz, astearen lenengo egunean ba-doaz obira eguzkiaren urteieran. Eta alkañi iñotsen: Nok kenduko ete-dausku ilobi - sañeran dagoan aña? Eta begiak jasorik, aña kenduta egoala ikusi eben: oso andia zan bera. Eta ilobira sañturik, eskoma - aldean, gazte eder bat jesañita ikusi eben zuriz jantzia, eta ikaratu ziran. Baña berak esan eutsen: Ez ikaratu; Nazaret'eko Jesu gurutztatuaren bila zatoze: beñbiztu da, ez dago emen: ora or imiñi eben tokia.

Zoaze ba, ta Pedro ta beste ikasleai esan: zuen aurretik Galileara joango da: an ikusiko dozue, agindu eutzuen lez.

Beñbizkunde-ondorengo I igandea

(JOAN XX, 19-30)

Jesus apaltokian biritan agertzen yake bere ikaslai.

ALDI aretan: Astearen lenengo egunaren iluntz-aldia zan, eta ikaslak batzanduta egozan toki edo gelako ateak, Judatañen bildurez, itxita egozala, Jesus agertu zan

eta aen arítean jaíri zan, esanaz: Bakea zuoi. Eta itz oneik esanda, eskuak eta alboa erakutsi eutsezan. Ikaslak asko poztu ziran Jauna ikusteaz. Berak baíro esan eutsen: Bakea zuoi. Nire Aitak bialdu ninduan lez, Nik be bialtzen zaituet. Gero arnasa-emon eutsen, esanaz: Artu Espiritu Santua; zuek askatuko dozuezanen pekatuak, askatuak izango dira, eta lotuko dozuezan aenak, lotuak. Baña Tomas, Didi-mo eritxona, ez egoan aekin Jauna etoíri zanean. Beste ikaslak esan eutsen: Jauna ikusi dogu; baña berak erantzun eutsen: Untze-zuloak bere eskuetan ikusi ezpadagidaz, untze-zuloetan neure atzamaía saítu ezpadagit eta neure eskua alboko zaurian, ez dot siñestuko.

Zortzi egun igaro ziran eta ikasleak baíro batzanduta egozan eta Tomas be bai eurakin batera. Eta ateak itxita egozala, Jesus saítu zan, aen arítean jaíri zan eta esan eutsen: «Bakea zuoi». Gero Tomas'i diñotso: Saítu emen zeure atzamaía ta ikusi nire eskuak: ekazu zeure esku ori ta saítu egizu nire alboan, eta ez zaitez siñes-gogoía izan, siñesteduna baño. Tomas'ek erantzun eutsan: «¡Ene Jaun eta

Jaungoikoa!» Orduan Jesus'ek esan eutsen: «Ikusi nozulako, Tomas, siñestu dozu; zorionekoak ikusi barik siñesten dabena».

Beñbizkunde-ondorengo II igandea

(JOAN X, 11-17)

Artzain ona

ALDI aretan: Jesus'ek fariseotañai esan eutsen: Artzain ona neu naz: artzain onak ardiakaitik bere bizia pozik emoten dau. Alogerekoak ostera, ta artzain ez danak, ardiak bereak ez dituanak, otsoa datoñela ikusirik, ardiak izten ditu ta iges doa, ta otsoak ardiak ostu ta banantzen ditu. Sari-artzaña iges doa alogerekoa dalako ta ardietzaz zer ikusirik ez daukalako. Artzain ona neu naz; neure ardiak ezagutzen dodaz eta nire ardiak ezagutzen nabe. Aitak ezagutzen nauan lez, nik be Aita ezagutzen dot eta ardien alde pozik bizia emongo dot. Badaukadaz beste ardi batzuk be, artalde onetakoak ez diranak; baña Nik ekañi beañ dodaz, nire itza entzungo dabe eta artalde bat eta artzain bat izango dira.

Beñbizekundero III igandea

(JOAN XVI, 16-23)

Naigabe ondorengo poza

ALDI aretan: Jesus'ek bere ikaslai esan eutsen: Oraindik pizka bat, eta ez nozue ikusiko, ta bañiro beste pizka bat eta ikusiko nozue, neure Aitagana noa-ta. Bere ikaslak alkañi iñotsen orduan: Zer esan nai ete-dausku itz oneikaz: «Oraindik pizka bat eta ez nozue ikusiko, ta bañiro beste pizka bat, eta ikusiko nozue, neure Aitagana noa-ta?», eta bañiro itandu eben: «Zer esan nai ete dau *pizka bat* itz oñegaz? Ez dakigu zer esan nai dauan». Jesus'ek igañi eban zerbait itandu nai eutsoela eta erantzun eutsen: Alkañi itaunka zabiltze zer esan nai ete-dodan itz oneikaz: «Oraindik pizka bat eta ikusiko nozue, ta bañiro beste pizka bat eta ez nozue geyago ikusiko». Egi-egiaz, diñotzuet, ba: nega' egingo dozuela zuek, baña mundua poztuko dala. Emakumea, seña egiteko dagoanean, naigabez aurkitzen da, bere garaya bai-datoñkio-ta; baña seña eginda gero, ez dautso lañitasunari begiratzen, pozik dago-ta, gi-

zon bat munduari emon dautsalako. Oñe-
lan zuek be orain ilun-lañi zagoze; baña
lasteñ bañiro ikusiko zaituet eta zuen bio-
tza poztuko da; ta poz ori iñok ez dau-
tzue kenduko.

Beñbizkunde-ondorengo IV igandea

(JOAN XVI, 5-14)

Jesus'ek Gogo Deuna (Espiritu Santua)

agintzen dau

ALDI aretan: Jesus'ek bere ikaslai esan
eutsen: Banoa bialdu ninduanagana eta
zuetatik iñok be ez daust itanduten: ¿no-
ra zoaz? Baña itz oneik esan dautzueda-
zalako, naigabez bete da zuen biotza.
Baña egia diñotzuet: Zuoi ondo datoñki-
zue Ni joatea; joango ezpa'nintz ba, Go-
go Deuna ez litzakezue etoñiko; joan ba-
-nadi, bañiz, Neuk bialduko dot zuekana.
Eta Bera datoñenean, munduari agirian ipi-
ñiko dautsoz bere pekatua, zuzentasuna
ta epai edo juizioa. Pekatua, Nigan ez
daualako siñestu. Zuzentasuna, Ni Aita-
gana noa ta geyago ez nozuelako ikusiko.
Epaya (juizioa) mundu onetako nagusia
epaituta dagoalako. Beste gauza asko dau-

kadaz, zuoi esateko; baña oraindik ezin daikezuez ulertu. Baña Egiadun Gogoa (Espiritu Santua) datořkenean, Berak irakatsiko dautzuez egi guztiak; ez dau ba berenez itz egingo, baña Berak entzundauan guztia esango dautzue ta etořkizuna agertuko dautzue. Berak aintzatukonau, Nigandik arturikoa zuoi adierazoko dautzue-ta.

Beřbizkunde-ondorengo V igandea

(JOAN XVI, 23-30)

Otoitzaren indařa

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere ikaslai: egi-egiaz dirautzuet: Nire izenean Aitari zerbait eskatu ba-dagiozue, emongo dautzue. Orain arřte ez dautsazue eskatu nire izenean: eskatu ta arřtuko dozue, zuen poza osoa izan dadin. Auřerago ipuñen bidez itz-egin dautzuet; baña eldu da garaya ta orain ez dautzuet ipuñez itz-egingo; baña argiro azalduko dautzuedaz neure Aitaren gauzak. Orduan nire izenean eskatuko dozue ta ez dautzuet esaten Neuk neronek Aitari zuen alde eskatuko dautzadanik, Aitak berak maite zai-

tue-ta, zuek maite nozuelako ta Aitagandik urten nazala siñestu dozuelako. Bai, Aitagandik urten eta luñera etoñi naz; orain bañiro lur au itxi-ta, Aitagana noa. Bere ikaslak esan eutsoen: oña orain argiro itz-egiten dozu, ez len lez ipuñetan: orain ezagutzen dogu guztia dakizula ta iñok ezer itandu beañik ez daukazula: beraugaitik siñesten dogu Jaungoikoagandik urten zareala.

Jauna'ren igokundea

(MARC. XVI, 14-20)

Jesus'en azkenengo itzak. Bere igokundea

ALDI aretan: Jesus agertu yaken bere amaika ikaslai mayan jesañita egozala eta aurpegira jaurti eutsen euren siñesgabe-keri ta biotz-gogoñkeria, Bera beñbiztuta ikusi ebenai, ez eutselako siñestu nai izan. Azkenez esan eutsen: Luñbira osora zoa-ze ta giza - emakume guztiai Ebangelioa irakatsi. Siñesturik bateatu daitena, zeruratu da; baña siñestu nai ez dauna, galduko da. Siñestuko dabena mirari oneik lagunduko dautse: Nire izenean deabruak botako dabez, izkuntza bañiak mintzatu-

ko dabez, sugeak kenduko dabez, eta edari pozoiduna edan ba-dagie be, ez dautse kalterik egingo: geixoai eskuak ezañiaz, osasuna biurtuko dautse». Itz oneik esan ondoren, Jesus gure Jauna zerura igon zan eta antxe jesañita dago Jaungoikoaren eskomaldean. Bere ikaslak joan ziran eta alderdi guztietan Ebangelioa irakatsi eben, eta Jaunak laguntzen eutsen eta euren itzak indartu eroazan mirarien bidez.

Igokunde ondorengo I igandea

(JOAN XV, 26-27—XVI—1-4)

Kristo'ren jaraitzaleak nekeak jasan bear ditu

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere ikaslai: Nik Aitagandik bialduko dautzuedan Parakleto edo Pozkilea, Aitagandik datoñen Egi-Espiritua, etoñiko danean, Berak emongo dau nitzaz siñispide edo testigantzea ta zuek be testigantza ori emongo dozue, asieratik nigaz zabiltze-ta. Gauza oneik esan dautzuedaz, nizaz lotsatu ez zaitez. Batzañ-tokitik (Sinagoetatik) botako zaitue: eta aldia datoñke, ilgo zaituen edozeñek, oñetan Jaungoikoari atse-

gin emon dautsala uste izango dauana. Gauza oneik egingo dautzuez, nire Aita ta Ni ez gabezalako ezagutzen: Baña gauza oneik esan dautzuedaz, euren aldia datořkenean, nik iragaři neutzuezala gomutau daizuen.

Pentekoste-Gogo Deunaren (Espiritu Santuaren) etořerea

(JOAN XIV, 23-31)

ALDI aretan: Jesus'ek bere ikaslai esan eutsen: Norbaitek maite ba-nau, nire itza gordeko dau ta nire Aitak maitatuko dau ta beragana etořiko gara ta beragan geldituko gara. Maite ez nauanak, nire itzak ez ditu gordeten. Eta entzun dozuen itza, ez da nirea, bialdu nauan neure Aitarena baño. Gauza oneik esan dautzuedaz zeuekin nagoala. Baña Aitak bialduko dauan Espiritu Santu Pozkileak, arek irakatsiko dautzue guztia ta nik esandako guztia gogoraziko dautzue. Bakea izten dautzuet, neure bakea damotzuet; nik emoten dautzuet, ez munduak emoten dauan lez. Zuen biotza ez bedi bilduřtu. Entzun

dozue esan neutzuela: Banoa eta bana-
tořkizue. Maite ba - ninduzue, poztuko
zeintekeze ziuř, Aitagana noalako, Aita
ni baño andiagoa da-ta. Eta orain jazo ba-
ño len esan dautzuet, jazo daitenean si-
ñestu dagizuen. Emendik auřera ez dot
zuekin askorik itz-egingo: bai-datoř ba,
mundu onetako nagusia (deabrua) ta ez
dauko Nigan zer-ikusirik. Baña munduak
ezagutu dagian Aita maite dodala ta Aitak
agindu eustanez, olantxe egiten dodala:
Jagi zaiteze ta goazan emetik.

Pentekoste-ondorengo I igandea

Lenengo Ebangelioa (MAT. XXVIII, 18-20)

*Jrutasun Deunaren ezkutuki edo misterioa
Jesus'ek irakasten dau*

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere
ikaslai: Eskubide osoa emon yat zeruan
eta luřean; zoaze ba, ta gizadi guztiari ira-
katsi egiezue, Aitaren eta Semearen eta
Espiritu Santuaren izenean bateatuaz, nik
zuo aginduriko guztia betetan irakatsiaz.
Eta ona emen Ni zuekin egongo naz egu-
noro, munduaren azkeneraño.

Azkeneko Ebangelioa

(Luc. VI, 36-42)

Maitasuna ta apaltasuna

ALDI aretan: Jesus'ek bere ikaslai esan eutsen: Erukioiak izan zaiteze, zuen Aita erukioia dan lez. Ez inor epaitu (juzgau) ta ez zarie epaituak izango: ez inor gaiztetsi (kondenau) ta ez zarie gaiztetsiko. Parkatu egizue ta parkatuak izango zarie. Emoiezue ta emongo yatzue, neurí on, bete, gonburu-gañezka dagoana emongo yatzue zeuen magalera. Zuek auřekoa neurtu dagizuen neurí ber-beraz neurtuko yatzue zuoi be. Baita beste antz-irudi au be esan eutsen: Itsu batek beste itsurik bidez eroan ete-dagike? Ez ete-dira biak leza-zulora jausiko? Ikaslea ez da bere Irakaslea (maixua) baño andiago: eta edozein ikasle ornidua izango da, bere Irakaslearen antzekoa ba-da. Eta zeure lagun urkoaren begietan ¿zegaitik ikusten dozu samařa, zeure begietan agea be ikusten ez dozula? Edo ¿zelan ausartzen zara zeure anayari esaten: anaya, zure begietatik samař

ori kentzen itxidazu, zeuk zeure begietan agea ikusten ez dozula? Aizun ori (jipokrita ori!), lenengo zeure begitik agea kendu egizu ta zeure anayaren begitik samaña kentzeko, gero sayatu al izango zara.

Jesukristoren Gorputz Deunaren jaya

(JOAN. VI, 56-60)

Jauna-artzen dauana Jesukristogaz bat egiten da ta bere bizitzaz bizi da

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere ikaslai: Nire aragia janari egiazkoa da, ta nire odola egiazko edaria: nire aragia jan eta nire odola edan dagiana, nigan izango da ta ni beragan. Ni bialdu nauan Aita bizi dan lez, eta Ni Aitaren bidez bizi nizan lez, olantxe Ni jan nagiana be, nire bidez biziko da. Zerutik jatsiriko ogia, auxe da. Zuen gurasoak basamoítuan mana jan eben eta il ziran. Ez da orélan izango: ogi au jaten dauanak, betiko bizitzea izango dau.

Pentekoste-ondorengo II igandea

(Luc. XV, 14-24)

Apaitera deiturikoen ipuñā

ALDI aretan: Ipuin au esan eutsen Jesus' ek fariseotañai. Gizon batek apari andi bat gertu eban eta asko deitu zituan. Eta apari-orduan bialdu eban bere moñoia, deituai etoñteko esatera, guztia gertu egoala-ta. Eta guztiak, orobat, atxakiak ipinten asi ziran. Lenengoak esan eban: Basetxe bat erosi dot eta bera ikustera joan beañ dot; azketsi, añen. Bigañenak esan eban: bost idi-buztañi erosi dodaz eta eurak ikustera noa; azkesteko eskatzen dautzut. Beste batek esan eutsan: oraintxe ezkondu naz; beraz ezin joan naiteke. Biurñtu zan moño-ya ta guztia adierazo eutsan bere ugazabari. Orduan etxeko jaunak, aseñaturik, esan eutsan bere moño-yari: oa bereala uriko zelai ta auzoetara ta ekañi egizak ona txiro, argal, itxu ta elbañituak. Eta moño-yak esan eutsan: Egin dot, Jauna, zuk esan dozun lez eta oraindik tokia bai dago. Eta ugazabak esan eutsan moño-yari: Joan adi bide ta etxadietara eta sañ-erazo

egioek, nire etxea bete dadin. Zuei diñotzuet ba, deituak izan diran gizon aetatik batek be ez dauala nire aparia dastatuko (probauko).

Pentekoste-ondorengo III igandea

(Luc. XV, 1-10)

*Ardi galdua. Zerutaŕen poza pekataria
biuritzen danean*

ALDI aretan: Zergari (publikanu) ta pekatariak Jesus'gana ureratu ziran berari entzuteko. Eta fariseo ta eskribak moŕ-moŕ asi ziran, esanaz: Onek pekatariak aritzen ditu ta eurakin jaten dau. Eta Jesus'ek ipuin au esan eutsen: Zuen arteko norbaitek, eun ardi ba-ditu eta bat galtzen ba-yako: ez al da, laŕogeta emeretziak basamortuan itxita, galdu danaren bila joango, aurkitu arte? Eta aurkitutakoan, pozez bizkaŕean ipinten dau ta etxeratzen danean, aiskide ta auzoai dei-egiten dautse, esanaz: Poztu zaiteze neugaz batera, neure ardi galdua aurkitu dot-eta: Nik diñotzuet: oŕelakoxe atsegiña izango da zeruan, damutzen dan pekatari batetzaz, damutu beaŕik ez dauken laŕogeta-emere-

tzi zuzenetzaz baño andiagoa. Eta emakume batek, amañ drakma eukirik, bat galtzen ba-dau, ez ete dau argia biztuko ta etxe guztia garbitu ta azteítuko, aurkitu aríte? eta aurkituta gero; bere lagun eta auzokoak deitzen ditu eta diñotse: Poztu zaiteze neugaz batera, drakma (diru) galdua idoro dot - eta. Era berean—diñotzuet—Jaungoikoaren aingeruak be poz-tuko dirala damutzen dan pekatari bakañ bategaitik.

Pentekoste-ondorengo IV igandea

(Luc. V. 1-11)

*Miragarízko arantzua. Jesus'ek bidaliak
(apostoluak) deitzen ditu*

ALDI aretan: Jenezaret'eko itxaso inguruan Jesus ebilela, lagun-aldrak parastaka yoakozan, Jaungoikoaren itza entzuteko leyaz. Eta ikusi zituan itxas-ertzean egozan ontzi bi: arantzaleak ontzitik jatsita, sare-garbiketan ziarduen. Simon'en ontzia zan bata eta ara igonik, eskatu eutsan itxas-baztaíretik bañurago eroateko. Eta ontzi-bañuan jesañita, andik asi zan lagun-aldreari irakasten. Eta itzaldia amaitu on-

doren, Simoni esan eutsan: Eroan egizu itxaso zabalera ta zareak bota arantzarako. Simon'ek erantzun eutsan: Irakaslea, gau osoan, alperik nekatu arren, ezer be ez dogu artu: baña Zeuk agindu dozulako, sareak botako dodaz. Eta ori egin ebe-nean, arain pilo andia arapau eben eta sareak uratzera yoazan. Orduan beste ontzian egozan lagunai dei-egin eutsen, laguntzera etori eitezan. Eta etori ziran eta ontzi biak bete ebezan, ia ondatu agiñean ipiñi arteraño. Simon Pedro, au ikusirik, Jesus'en oñetan auzpaztu zan, esanaz: Jau-na, alde egizu Nigandik, gizon pekataria naz-ta. Egin eben arantza ugariaz izututa gelditu ziran ba, bera ta beragaz egozan guztiak: eta bardin, Zebedeoaren seme Santiago ta Joan, Simon'en lagunak be. Eta ontziak leorera ekañi ondoren, gauza guztiak itxi ta Jesus'i jaraitu eutsoen.

Pentekoste-ondorengo V igandea

(MAT. V, 20-24)

Maitasun-lege nagusia

ALDI aretan: Jesus'ek bere ikaslai esan eutsen: Zuen zuzentasuna eskriba ta fari-

seotařena baño andiagoa ezpada, ez zarie sařtuko zeruko eřeñuan. Entzun dozue antziñekoai esana: «Ez dozu iñor ilgo: iñor il dagiana ba, auzi-epaigaři izango da». Baña nik diñotzuet: bere anayagaz aseřatu daitena, auzi-epaigaři izango dala. Eta bere anayari «burugabea, *řaka*, esaten dautsana, batzařaren auřean eřudun izango dala. Eta eroa, *fatue*, esaten dautsana, bař-endiko sugaři izango da. Zure oparia altara auřean eskintzen ba-dozu ba, ta an gomutau ba-zaitez zure anayak zerbait badauala zure kaltez, itxi bertan altara auřean zeure oparia ta zoaz lenengo zeure anayagaz aiskidetzera: ta orduan etořirik, eskiñiko dozu zeure oparia.

Pentekoste-ondorengo VI igandea

(MARC. VIII, 1-9)

Bigařenez ogi-ařain banaka batzukaz 4.000 gizon alikatzen ditu

ALDI aretan: Ozte (lagun - aldra) andia egoan Jesus'egaz eta zer jan ez eukela-ta, bere ikaslak deiturik, esan eutsen: Ozte onetzaz eřuki naz: iru egun badira ba, nigaz dabilzala ta jatekorik ez dauke, eta

euren etxeetara baraurik bialtzen ba-dodaz, bidean aulduko dira, batzuk urunetik etoñiak dira-ta. Eta ikasleak erantzun eutsoen: ¿Nok eta zelan basamortu onetan, oneik ogiz ase? Eta berak itandu eutsen: ¿Zenbat ogi daukazuez? Zazpi, esan eutsoen. Eta lagun-aldreari luñean jañi-eragin eutsan. Eta zazpi ogiak aíturik, eskerak emonaz, zatitu ebazan eta bere ikaslai emoten dautsez lagun aldreari banatzeko ta banatu eutsezan. Añaintxu batzuk be bai-ebezan, eta bedeinkatu zituan eta bardin emoteko agindu eutsen. Eta jan eben eta ase ziran eta ondakiñakaz zazpi otzara bete ebezan. Jan ebenak bai-ziran lau mila inguru: orduan bialdu ebazan.

Pentekoste-ondorengo VII igandea

(MAT. VII, 15-21)

Guzurézko igarñeak eta guzurézko kristiñauak

ALDI aretan: Jesus'ek bere ikaslai esan eutsen: Guzurézko igarñeetatik zeuen buruak jagon egizuez, otso lapurak izanik, ardi jantziz agertzen dira-ta; euren egikizunetan (frutuetan) ezagutuko dozuez. Eloñietatik matsak, edo sasietatik ikoak

batzen ete-dira? Orelan: edozein zugatz onek arnari-garau onak emoten ditu: zugatz txarak, ostera, arnari (frutu) txarak dakaiz.

Zugatz onak ezin emon daike arnari txarik, ezta zugatz txarak be arnari (frutu) onik. Arnari onak emoten ez dituan edozein zugatz, ebagi ta surtara botako da. Euren frutuetatik ezagutuko dozuez beraz. «Jauna, Jauna» diñoen guztiak ez dira zeruko ereñuan sartuko, zeruetan dagoan nire Aitaren naya bete dagiana baño: orixe sartuko da zeruko ereñuan.

Pentekoste-ondorengo VIII igandea

(Luc. XVI, 1-10)

Etxezain (ogasun-zain) biurria

ALDI aretan: Ipuin au esan eutsen Jesus' ek bere ikaslai: Gizon aberats bat zan etxezain bat eukana, ta jakin eban onek bere ogasunak ondatzen ebazala. Dei-egin eta esan eutsan, ba: ¿zer da zutzaz entzuten dodan au? Azaldu egizuz zeure artu-emon guztiak, gaurtik aurera nire ogasunik ez dozu zainduko-ta. Eta etxezainak berekautan onelan iñoan: ¿Zer egingo dot ugazabak etxe-zaintzea kentzen

daustan ezkerro? atxurketan? ez naz gauza: eskean ibili? lotsatzen naz. Ba-dakit zer egin, etxe-zaintzea kendu daistanean, euren etxeetan aritu nagien. Bere ugazabaren zorðun guztiak deiturik, ba, lenengoa-ri itanduten dautso: ¿Zenbat zor dautsazu ugazabari? eta arek diñotso: Eun zagi orio. Jesari zaitez, diñotso, eutsi zeure agiria ta idatzi egizu «berogetamar». Gero beste bati diñotso: Eta zuk zenbat zor dautsazu? Onek erantzuten dautso: Eun anega gari. Aritu zeure agiria—diñotso orduan—eta ipiñi or «larogei». Eta goretsi eban ugazabak etxe-zain gaiztoa, gizon zur eta bizkoia agertu zalako; gizar-te one-tako semeak, euren egikizunetan, argiaren semeak baño zuragoak diralako. Eta nik be ba diñotzuet: Aiskideak egizuez gaiz-takerizko ogasunez, ez dozuezanean (ilgo zarienean) betiko egoitzetan (zeruetan) aritu zagiezan.

Pentekoste-ondorengo IX igandea

(Luc. XIX, 41-47)

Jerusalen ikusita, Jesus'ek negar egiten dau

ALDI aretan: Jesus Jerusalem'era ureratu zanean, negar-malkoak ixuri ebazan, uria

ikusirik, esanaz: ¡Ba-zenki, gau' beintzat, oraindik aldi danean, zek emongo dautzun bakea!... baña orain zure begientzat eskutauta dago. Eto'riko dira ba, zuretzat egunak, eta zure etsayak zure inguruan, esiak ipiñiko dabez eta alde guztietatik estutuko zaitue: zu ta zure semeak ondaturuko dabez eta a'irik a'ri gañean ez da zugaran geldituko, Jaungoikoa ezagutu ez dozulako, zugaranatu danean. Gero eleiza nagusian sa'rturik, sal-erosleak andik bota zituan, esanaz: Idatzita dago, nire etxea otoitz-etxea dala; zuek, oster, lapu'zulo egin dozue. Eta egunoro asi zan eleiza-nagusian irakasten.

Pentekoste-ondorengo X igandea

(Luc. XVIII, 9-14)

*Fariseota'ra ta zergaria. Jaunak biotz
ba'ua ikusten dau*

ALDI aretan: Bere buruak zuzentzat eta besteak gaiztotzat eukezan gizon batzuei Jesus'ek ipuin au esan eutsen: Gizon bi igon ziran Eleizara, otoitz-egiteko; bata fariseota'ra ta bestea zergaria. Fariseota'rak zutunik, onelan iñoan bere a'rtan: Jauna,

eskerak zuri, beste gizon lapur, bidegabe ta ezkontzausleak langoa ez nazalako. As-tean biritan barau-egiten dot: neure oga-sunen amaínenak emoten dodaz. Zergaria, osterá, an urúnean egoalarik, ez zan au-zartzen bere begiak zerurantz jasoten be; baña bere bulaía joten eban, esanaz: Jaun ori, eruki zakidaz, pekataria naz-ta. Eta nik diñotzuet: Deunduta jatsi zala au bere etxera; baña ez bestea; bere burua goretsi dagiana ba, apaldua izango da, eta apaletsi dagiana, goratua.

Pentekoste-ondorengo XI igandea

(MARC. VII, 31-37)

Goí-mutua osaturik

ALDI aretan: Tiro'ko mugaldetik urten eta Sidon'en zear, Dekapolis'ko eri-tal-de-tik barne, Galilea'ko itxasora etoíri zan Jesus. Eta ekaíri eutsoen goí-mutu bat, eskuak ezaíta, áren, osatu egian. Eta lagun ártetik bazteítuta, bakaírik árturik, bere atzak belárietan saítu eutsozan eta txistua atereaz, min-gañean ikutu eutsan. Eta ze-rurantz begiak jatorik, antsi-egin eban, esanaz: *Effeta, au da, Idegi adi.* Eta bat-ba-

tean, aren belarriak idegi ziran eta minga-
ñeko koropiloa be azkatu yakon, eta argi
ta garbi itz-egiten asi zan. Eta agindu
eutsan iñori ez esateko. Baña zenbat eta
geyago agintzen eutsan, ainbat geyago
zabaltzen eban eta gero ta geyago aritzen
ziran, esanaz: Guztia ondo egiten dau;
goñai entzumena emoten dautse ta mutuei
mintzoa (itz-egitea).

Pentekoste-ondorengo XII igandea

(Luc. X, 23-37)

Biotz-oneko Samaritararen ipuña:

Ziñesko maitasuna

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere
ikaslai: Doatsuak, zuek ikusten dozuena,
dakusen begiak. Nik diñotzuet ba: igarle
ta eñege askok ikusi nai izan ebela, zuek
dakutzuena, ta ez ebela ikusi; baita entzun
be, zuek entzuten dozuena, eta ez eben
entzun. Jagi zan orduan lege-gizon bat
zirikatzen ebala, esanaz: Irakaslea, betiko
bizitzea jadesteko ¿zer egin beañ dot?
Jesus'ek erantzun eutsan: ¿Legean zer
dago idatzita? ¿zelan irakurten dozu?
Arek erantzun eutson, esanaz: Maite egizu

biotz-biotzez, gogo-gogoz, alegin guztiaz, adimen osoz zeure Jaun eta Jaungoikoa ta zeure burua lez, zeure geidea (urko laguna). Jesus'ek erantzun eutsan: Ederto erantzun dozu; orixe egizu ta biziko zara. Baña arek, burua garbitu nairik, esan eutsan Jesus'i: Ta nor da neure urko-laguna? Orduan Jesus'ek esan eutson: Ba-yoyan gizon bat Jerusalem'dik Jeriko'ra ta lapuren eskuetan jausi zan; onêk kendu eutsoen eroyana ta zauriz beterik erdi ila itxita, joan ziran. Bai-etoñen, alan beañ-ta, bide aretatik apaiz bat (judataña) ta bera ikusi añen, auñera jo eban. Bardin andik yoyan apaiz-lagun (*lebita*) batek be ikusi eban; baña *jaramon barik* auñera joan zan. Baña bidazti Samaritañ bat eldu zan ara, eta onek ikusi ebanean, erukiturik eta ureraturik, ardao-orioz igurtzi ta lotu eutsazan zauriak eta gero, mando gañean ipiñi ta ostatura eroan eta zaindu eban. Biramonen deitu eban ostataria ta amañeko bimon eutsazan, esanaz: zaindu egizu gizon ori, ta zerbait geyago zoñ ba-dautzut, neuk itzuliko nazanean, ordainduko dautzut. Iru gizon oneitatik zein deritxazue izan zala urko-lagun lapuren eskue-

tan jausiriko gizon arentzat? — Beragaz erukitu zana erantzun eutsan lege-gizonak. — Zoaz ba, esan eutsan Jesus'ek, eta alantxe egizu.

Pentekoste-ondorengo XIII igandea

(Luc. XVII, 11-19)

Amar legendar dun sendatuak

ALDI aretan: Jesus Jerusalem'era joateko, Samaria ta Galilea erditik yoyan. Eta alderdi baten sartzerakoan, amar legendar dun (lepradun) bidera urten yakozan, urun gelditurik, eta diadarka asi ziran, esanaz: ¡Jesus irakaslea, gutzaz eruki! Ikusi ta bertatik esan eutsen: zoaze ta abadeakana agertu. Eta yoazala, garbirik aurkitu ziran. Aetako bat, bere burua garbirik ikusi ebanean, atzera itzuli zan, Jauna oyuka goratuaz, eta bere oñetan auzpaztu zan, eskerak emonaz; samaritará zan bera. Eta Jesus'ek erantzun eutsan, esanaz: Ez al dira garbituak amar? beste berderatzi aek non dira, ba? Atzeritar au baño beste inor ez da itzuli Jaungoikoari aintza emotera. Gero diñotso: Jagi zaita ta zoaz: zeure siñesmenak gaizkatu (salbau) zaitu.

Pentekoste-ondorengo XIV igandea

(MAT. VI, 24-33)

Jaungoikoak guztioen ardurea dauko

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere ikaslai: Iñok be ezin daikez ugazaba bi otseindu (serbidu); edo bata goñotauko dau, ba, eta bestea maite, edo batari entzungo dautso ta besteari jaramonik ez. Jaungoikoa ta dirua ezin zengikiez otseindu. Beraugaitik diñotzuet: ez arduretan ibili zer jango dozuen biziteko, ezta gorputza zegaz jantziko ete-dozuen be. Bizitzea ez al da jana baño geyago eta gorputza jantzia baño? Begira goiko egaztiak: ez dabe ereiten, ez batzen, ez aletegietan sartzen, eta zeruko zuen Aitak alikatzen ditu. Ez ete-zarie zuek, aek baño askozaz geyago? ¿Nor da zuen artean bere asmo guztiekaz, ukondo bete azi daitekenik? ¿Eta jantziaz zegaitik zabilte arduratsu? Begira zelayetako lirioak: ez dabe lanik ez goruetarik egiten; nik diñotzuet ordea: Salomon bera, bere aintzaldirik andienean be, ez zala oñeitako bat lez jantzi. Beraz, gaur zuzen dagoan eta biar labara bota-

ko dan landa-bedaŕ bat Jaungoikoak oŕe-
lan janzten ba-dau, izenbat geyago zuek
siñeste gitxidunok! Ez ba kezkarik izan;
zer jango dogu, edo zer edango dogu, edo
zegaz jantziko gara esanaz. Zinge edo
siñeste bakoak ibilten dira gauza guz-
ti oŕein bila. Ondo daki zuen Aitak oŕeik
guztiok beaŕ dozuezala. Bilatu egizue len-
engo Jaungoikoaren eŕeñua ta bere zuzen-
tasuna, ta beste gauza guztiak be emongo
yatzuez.

Pentekoste-ondorengo XV igandea

(Luc. VII, 11-16)

Nain'go alargunaren seme beŕbiztua

ALDI aretan: Nain eritxon urira yoyan Je-
sus eta beragaz yoazan bere ikasleak eta
beste lagun asko be. Eta uriko atera uŕe-
ratuaz batera, ildako bat ekaŕen eortzi
edo luŕperatzeko. Ila seme bakaŕa zan eta
bere ama alarguna, ta lagun asko yoazan
beragaz. Jaunak alaŕguna ikusi ebanean,
eŕukiturik esan eutsan: «Ez negaŕik egin».
Eta uŕeratu zan eta ikutu eban zeŕaldoa
(atautea) eta eroyenak gelditu ziran. Or-
duan esan eban: «Gaztea, zuri diñotzut:

Jagi zaitez». Eta ilik egoana jagi ta itz-egiten asi zan, eta Jesus'ek bere amari emon eutsan. Guztiak ikaratu ziran, eta Jaungoikoa goretsi eben, esanaz: Igarle andi bat sortu da gure artean, eta Jaungoikoak bere eria ikeritu (bisitau) dau.

Pentekoste-ondorengo XVI igandea

(Luc. XIV, 1-11)

Jesus'ek lotsaturik izten ditu fariseotarak.

Apalak goratuak izango dira

ALDI aretan: Jesus fariseotañen nagusi (andiki) baten etxera joan zan bazkaltzera larunbat edo zapatuz, eta aek (guztiak) zelatan begira egokiozan. Eta gizon ugeridun (hidropesidun) bat egoan bere aurrean. Orduan Jesus'ek lege-gizon eta fariseotañakana biurturik, itandu eutsen: Zilegi (bidezko) ete da zapatu-egunez osatzea? Baña aek ixil-ixilik egozan. Berak, oster, ikutu, osatu ta bialdu eban. Gero fariseotañakana bañiro biurturik esan eutsen: Zuen arteko bati astoa naiz idia leza - zulora jausiko ba'litzakeo ez ete-leuke lenbailen aterako, zapatua izan añen? Eta zer erantzun ez ekiela gelditu

ziran. Geroago, bazkaldañak lenengo tokien bila ebiltzala ikusirik, ipuin au esan eutsen: Ezteguetara zoazanean, ez mayan lenengo tokia aritu; bestelan, beari bada, zu baño andiagoren bat deitua badago, etoriko yatzue biokana nagusia ta esango dautzu: emon oni zeure tokia, eta orduan lotsaturik azkenengo tokira joan bearko dozu. Norbaitek ezteguetara deitzen zaituanean ba, azkenengo tokian jesañi zaitez, nagusia datoñkizunean, esan dagitzun: aiskidea, zatoz gorago, ta orrelan maikideen aurean goratua izango zara. Bere burua goretsi dagian edonor, eratsia izango da ba, ta bere burua apaletsi dagiana, goratua.

Pentekoste-ondorengo XVII igandea

(MAT. XXII, 34-46)

Maitasun-lege nagusia. Jesus

Jaungoikoaren Semea

ALDI aretan: Fariseotañak eldu ziran Jesusgana eta aetako lege-gizon batek, ziltzatuaz itandu eutson: Irakaslea ÷legearen agindu nagusiena zein da? Jesus'ek erantzun eutson: Maiteko dozu zeure Jaun

eta Jaungoikoa biotz osoz, arima guztiz eta adimen guztiz. Agindurik nagusien eta lenengoa orixe da. Bigarena baiz, oren antzekoa da; zeure burua lez, zeure geidea (urko laguna) maiteko dozu. Agindu bi oneitan batzen da lege guztia ta igarileak (*igarleak dakarena*). Eta fariseotarak alkarregaz batuta egozala, Jesus'ek itandu eutsen, esanaz: Kristo nor dala deritxazue? ¿Noren semea ete-da?—Dabid'ena, diñoe. Jesus'ek erantzuten dautse: Beraz ¿zelan Dabid'ek goi-argiz deitzen dau Jauna, esanaz: «Nire Jaunari, Jaunak esan eutsan; nire eskomaldean jañi zaitez, zeure arerio guztiak oinperatuko dautzudazan arte? Dabid'ek «Jauna» deitzen ba-dau ba, ¿zelan da bere semea? Eta iñok itzik ezin eutsan erantzun, eta egun onetatik aurera, iñor ez yakon azartu itaun bañirik egitera.

Pentekoste-ondorengo XVIII igandea

(MAT. IX, 1-18)

Elbaritua (perlesiduna) sendaturik. Jesus'ek obenak parkatzen ditu

ALDI aretan: Jesus, untzi baten sarturik, itxasoaren beste aldera joan zan, bere

eñira (Kafarnaun'era). Eta oean zetzan elbaritu bat aurkeztu eutsoen. Eta aen siñesmena ikusirik, Jesus'ek elbarituari esan eutson: Semea, uste osoa eukizu, zeure pekatuak parkatzen yatzuz. Eta bereala, idazle (eskriba) batzuk euren artean iñoen: biraua esan dau onek. Eta Jesus'ek, euren gogamenak igaririk, esan eutsen: ¿Zegaitik oldoztu edo pentzetan dozue txarto zeuen biotzetan? ¿zer da ba, érezago «zeure pekatuak parkatzen yatzuz» esatea ala «jagi zaitez eta zoaz»? Jakin daizuen ba, Gizonaren Semeak ba daukala luñean pekatuak parkatzeko almena (eskubidea) orduan elbarituari diñotso: «Jagi zaitez, artu zeure oe ori ta zoaz etxera». Eta jagi zan eta bere etxera joan zan. Au ikusirik, ikaratu ziran eta gizonai oñenbesteko eskubidea damotsen Jaungoikoa goretsi eben.

Pentekoste-ondorengo XIX igandea

(MAT. XXII, 2-14)

Ezteguen ipuña

ALDI aretan: Apaiz nagusi ta fariseotari, ipuñez itz egiñaz, esan eutsen Jesus'ek:

Zeruko éreñua, bere semearen ezteguak egin zituan éregearen antzekoa da. Bialdu ebazan arek moñoyak, bazkaldañak deitzera, baña oneik ez eben etoñi nai izan. Bañiro beste moñoi batzuk bialdu zituan, esanaz: Bazkaria gertu dago, idi ta arakiak ilak dodaz, guztia prest dago. Zatoze ezteguetara. Baña aek erantzun be ez eutsen egin eta joan ziran, bata bere base-txera, bestea sal-erosiko irabazietara; besteak bañiz, éregearen moñoya eldu-ta, bidegabekeri asko egin ondoren, erail ebezan. Eta éregeak gauza onein bañi jakin ebanean, aseñaturik eta bere gudarosteak baturik, jo ta zuzitu zituan iltzale aek eta euren eñia kiskaldu eban. Orduan bere moñoyai esan eutsen: Ezteguak gertu dagoz: baña deituak izan ziranak, ez ziran gai. Zoaze beraz, bide-buruetara ta aurkitu daizuezan guztiak, deitu egizuez.

Urten ziran ba moñoyak bideetara eta aurkitu ebezan guztiak, onak eta txarñak, batu ebezan eta ezteguetako maya bete zan bazkaldañez. Gero éregea sartu zan jantokira, etoñitakoak ikustera, eta eztegu-jantzi barik egoan gizon bat ikusi eban. Eta esan eutsan: Aiskidea, eztegu-jantzi

barik ez zelan sartu zara emen? Eta ixilik egoan. Orduan éregeak bere ordekoai esan eutsen: Oin eta besoak loturik, kanpoko ilunpera bota egizue: An bai izango dala negara ta agin-kiñiskadea! Asko dira ba deituak; baña autuak gitxi.

Pentekoste-ondorengo XX igandea

(JOAN IV, 46-53)

*Kaparnaungo gudari nagusiaren semea
Jesus'ek osatzen dau*

ALDI aretan: Jesus etoñi zan bañiro Galilea'ko Kana'ra, lenago ura ardaotan biurtu eban tokira. An aurkitzen zan Kaparnaun'en bere semea geixorik eukan éregetxu bat. Éregetxu au, Jesus Juda'tik Galilea'ra eldu zala entzun ebanean, joan yakon eta eskatu eutson Kaparnaun'era jatsi ta bere semea osatu egiola, il-agiñean egoalata. Jesus'ek esan eutson: Zuek miraririk ikusten ezpa-dozue, ez dozue siñesten. Éregetxuak erantzun eutson: Jauna, zatoz añen, nire semea il baño len. Jesus'ek diñotso: Zoaz, zure semea ondo dago. Gizonak, Jesus'ek esandako itza siñestu eban eta ba-yoyan. Eta bidean yoyala, moñoyak

beragana etoñi yakozan eta bere semea ondo egoala adierazo eutsoen. Itandu eutsen beraz ze ordutan bizkortu zan eta erantzun eutsen: Atzoko zazpiretan jatzi yakon sukaña. Aitak ezagutu eban ordu axe zala Jesus'ek esan eutsanean: «Zure semea ondo dago», ta berak eta etxeko guztiak siñestu eben.

Pentekoste-ondorengo XXI igandea

(MAT. XVII, 113-35)

Moñoi biotz-gogoña

ALDI aretan: Ipuin au esan eutsen Jesus'ek bere ikaslai: Zeruko eñeña bere moñoyaz kontu-garbiketa egin nai eban eñegaren antzekoa da. Kontuak garbitzen asizanean, ekañi eutsoen amañ mila *talento* zoñ eutsazan bat. Baña zegaz ordaindu ez eukalako, nagusiak agindu eban aren emazte, seme-alaba ta eukan guztia saldu ta zoñak ordaintzeko. Baña moñoi arek auzpazturik, añen eskatzen eutsan, esanaz: Nizaz artea arñtu egizu, ta guztia ordainduko dautzut. Bere nagusia eñukitu zan, itxi eban eta zoña parkatu eutsan. Moñoi arek oster, andik urten zanean, eun denario zor eu-

tsazan bere moñoi-lagun bat aurkitu eban, eta eldurik itoteko zorian eukan, esanaz: Zor dokana ordaindu egik. Eta moñoi-kideak auzpazturik, eskatzen eutsan, esanaz: Nizaz eroapena artu egik eta guztia ordainduko dauat. Baña arek ez eban nai izan: bestera, joan zan eta espetxera (presontegira) bialdu eban, zoñ ordaindu arte. Baña beste moñoi-lagunak, zer jazo zan ikusirik, oso naigabetu ziran; eta nagusiagana etoñirik, jazoera guztiaren bañi emon eutsoen. Orduan onek deitu eban eta esan eutson: Moñoi zikoitza (txaña), zoñ guztia parkatu dauat, eskatu daustalako: beraz, ez ete-enduan ik be eure lagunaz erukitu beañ, ni itzaz erukitu nazan lez? Eta nagusiak, sumindurik, zigoñkariakana (boñeruakana) bialdu eban zoñ guztia ordaindu arte. Zeruko nire Aitak be orixe egingo dautzue, bakoitzak biotzez bere anayari parkatu ezpa-dagiozue.

Pentekoste-ondorengo XXII igandea

(MAT. XXII, 15-21)

Jaun bakoitzari zoñ yakona biurtu bear yako
ALDI aretan: Pariseitañak joan eta alkañekin itundu ziran Jesus izketan añapatzeko

asmuz. Oretarako euren ikasleak Erodes-
tarakin, bialdu eutsoezan esatera: Irakasle,
ba dakigu egitia zareana ta Jaungoikoaren
bidea egiz irakasten dozuna, ta inortzaz
ajolarik ez dozuna: ez dozu ba zuk nor
nor dan begiratzen. Esan egiguzu bada:
¿Zesar'eri zerga emotea zilegi (bidezkoa)
da ala ez? Jesus'ek baña, aren gaiztakeria
ezaguturik, onelan erantzun eutsen: Aza-
lutsok (ipokritok) ¿zer dala-ta ziltzaten
nozue? Erakutsi egidazue zerga-dirua. Ta
denario bat erakutsi eutsen. Eta Jesus'ek
diñotse: ¿Norenak dira irudi ta ikuñitz au?
Zesar'enak, diñotse. Orduan esan eutsen
Jesus'ek: Emon egiozue ba Zesar'i Zesar'-
ena ta Jainkoari Jainkoarena.

Pentekoste-ondorengo XXIII igandea

(MAT. IX, 18-26)

*Geixorik egoan emakumea osatu. Jairoen ala-
bea berbiztu.*

ALDI aretan: Jesus osteari (lagun-aldrea-
ri) itz-egiten egoala, gizon andiki bat uré-
ratu yakon eta guñtu eban, esanaz: Jauna,
nire alabea oraintxe il da; baña zatoz,
ezañi egiozu eskua ta biziko da. Jagi zan

Jesus ta bere ikaslakin jaraitu eutsan. Eta ona emen, amabi urtean odol-erionaz geixorik egoan emakume bat atzetik ureratu yakon eta jantziaren ertza ikutu eutsan. Berakautan esaten eban, ba: bere soñekoa bakañik ikutuko ba'neu be, osatua nintzake. Eta Jesus biurtu zan eta ikusirik esan eutsan: Uste betea eukizu, ene alabea; zeure siñismenak osatu zaitu. Eta bertatik emakumea osatuta aurkitu zan. Eta Jesus jaun-andiaren etxera eldu zanean eta ile-tariak eta jentearen iskanbila ikusi zituan, esan eban: Urten zaiteze: neskatil ori lo dago, ez dago ilda. Eta iri-bañezka egokiozan guztiak. Baña jentea bota eban, sartu zan eta eskutik artu eban eta neskatilea biztu zan. Eta mirari onen baña eñialde guztian zabaldu zan.

Pentekoste-ondorengo XXIV igandea

(MAT. XXIV, 15-35)

Munduaren azkena.-Jesukristoren etorërea.

ALDI aretan: Jesus'ek esan eutsen bere ikaslai: Daniel igarñleak aitaturiko ondamen nardagaña toki donean ikusi dagizuenean, irakurten dauanak ulertu begi; orduan Ju-

dean dagozanak mendietara igon begie ta sabayan dagoana ez bedi jatsi etxera zer-bait artzera; ta soloan dagoana ez bedi biurtu soñeko bila. ¡Zorigaitza, egun aetan seña-egiteko ta seña-azten dagozanentzat! Eta egun aek laburtuko ezpa'lira, inor ez litzake gaizkatuko (salbauko); baña autuakaitik egun aek laburtuak izango dira. Orduan norbaitek esango ba'leutzue: ona emen edo ara an Kristo, ez siñestu. Kristo aizunak eta igañle aizunak (guzuñezkoak) jagiko dira ba, eta al ba'litz, autuak be okeértzerañoko ezaugañi ta mirari andiak egingo dabez. Oñ zuei auñez esana. Beraz ba-diñotzue: Ara an basamortuan dago, ez urten. Oñ or zokoetan, ez siñestu. Bada gizasemearen etoñerea eguzki aldetik urten eta sañkalderaño agertzen dan tximista lez izango da. Gorpua aurkitzen dan tokian, batuko dira añanoak be. Egund aetako lañialdi ondoren bereala eguzkia ilunduko da; ilargiak bere argirik ez dau emongo, zeru-ortzetik izañak jausiko dira; zeruaren sendotasunak kordekatuko (lokatuko) dira, ta orduan zeru-goitik agertuko da Giza - Semearen ezaugañia, eta orduan negañ-zotin egingo

dabe lu'eko gizeli (tribu) guztiak eta ikusiko dabe gizonaren Semea, odei ar'tean almen eta anditasunez beterik dato'ela. Eta bialduko ditu bere aingeruak, turuta joaz eta ots-egiñaz, eta batuko dabez bere autuak lau aizeetatik odai-ertze goyenetik euren azkenetaraño. Ar'tu egizue ba, irudiki bat iko-zugatzetik: Bere inda'ra guritu ta o'riak so'rtzen diranean, udea ur dagoala bai dakizue: zuek be o'relantxe, oneik guztiok ikusi dagizuezanean, jakin egizue (*gizonaren Semea*) laster dala atean. Egiaz diñotzuet: Oneik guztiok jazo ar'te, gizaldi au ez dala igaroko. Zeru-lu'ak igaroko dira; baña nire itzak ez dira igaroko.

BESTE JAI OSPATSUENETAKO EBANGELIOAK

Lotazilaren 8.—Andra Maria'ren So'kunde garbia

(Luc. 1, 26-28)

Gabriel aingeruak Jaungoikoaren au'rean Maria agurtzen dau.

ALDI aretan: Jaungoikoak bialdu eban Gabirel aingerua, Nazaret eritxon Galilea'

ko uri batera Jose izenezko Dabid eřegearen etxeko gizaseme batekin ezkontuta egoan Birjiña bategana: onen izena Maria zan. Eta bera egoan tokira aingerua sartu zanean, esan eutsan: Agur, eskañez betea, Jauna zugaz, bedeinkatua zu emakumeen artean.

Epala 19.—Jose Deunaren jai-eguna

(MAT. 1, 18-22)

Jose Deunari aingeruak adierazten dautso, Espiritu Santuaren egitez Maria seindun dagoala.

MARIA Jesus'en Ama, Josegaz ezkontuta egoala, alkaranganatu baño lenago, Espiritu Santuaren egitez, seindun aurkitu zan. Baña Jose bere senarak, zuzena zalako, ez eban galdu nai izan eta ixilik bialtzeko asmua eukan. Eta gogoeta oneikin ebilela, Jaungoikoaren aingerua agertu yakon amesetan eta esan eutsan: Jose, Dabiden Semea, ez bildurik izan: artu egizu zeure emazte Maria; beragan sortu dana, Espiritu Santuarena da-ta. Seme bat izango dau ta Jesus izena ipiñiko dautsazu: Berak gaizkatuko dau, ba, bere eria euren pekatuetatik.

Beñbizkunde ondorengo II asteko eguastena. Jose Deun zaindariaren jai nagusia

(Luc. III, 21-24)

Jesus, Jaungoikoaren Semea, Jose Deunaren Seme-ordea.

ALDI aretan: Eñi guztia bateatu zanean, Jesus be bateatu zan; eta otoizketan egoala, zerua idegi zan; orduan Espiritu Santua, usoaren antzez, bere gañera jatsi zan eta zerutik jatsiriko abotsa entzun zan: zu zara nire Seme laztana: zугan dodaz neure atsegiñak. Ogetamañ urte inguru eukazan Jesus'ek bere lanak asi zituanean, eta guztiak Jose'ren semetzat euken.

Bagilaren 24.—Juan Bateatzale Deuna

(Luc. I, 57-69)

Joan Ugutzalearen (Bateatzalearen) jayotza miragañia.

SEINDUN egoan Elisabeti eldu yakon seña egiteko aldia ta seme bat egin eban. Eta bere senide ta auzoak asko poztu ziran, Jauna beraz erukitu zala yakin ebenean, eta zorionak emoten eutsoezan. Zortzigaren egunean, seña bilebatera eroan eben eta bere aitaren izenaz Zakarias, deitu nai

eben. Baña bere amak esan eutsen: orelan ez yako eretxiko, Joan baño. Eta erantzun eutsoen: Baña zure senitar-tean ez dago izen ori daukanik. Orduan bere aitari itandu eutsoen keñuz, zelan nai eban deitu egikion, eta onek idatz-ola eskatu ta idatzi eban: Joan da bere izena. Guztiak aritu ziran. Eta bat-batean mingaña azkatu yakon eta Jauna goresten asi zan. Orduan bere auzoko lagun guztiak ikaraz bete ziran eta Judeako ibar-mendi guztietan bañi oneik zabaldu ziran, eta entzuten ebezan guztiak, biotz bañenean auznar-tzen ebezan, alkañi iñotsela: Nor deritxazu sein au izango dala? bada Jaungoikoaren eskua beragaz egoala agiri zan. Eta Zakarias bere aita Espiritu Santuak bete eban eta iragañi eban esanaz: Donetsia (bedeinkatua) Jauna, Israël'go Jaungoikoa, bere eña ikertu eta beñerosi daualako.

Bagilaren 29.—Pedro ta Paulo Deunak

(MAT. XVI, 13-19)

Pedrok Jauna autortzen dau ta onek Gotzain-buru egiten dau.

ALDI aretan: Jesus etoñi zan Zesarea Filipo'ko alderdietara ta bere ikaslai itandu

eutsen: Gizonak, nor dala diñoe Gizonaren Semea? Aek erantzun eutsoen: Batzuk, Joan Bateatzalea, besteak Elias, Jeremias edo igarilaren bat. Jesus'ek diñotse: ¿Eta zuek nor nazala diñozue? Pedrok erantzuten dautso: «Zu Kristo, Jaungoiko biziaren Semea zara». Jesus'ek orduan diñotso: zorionekoa zara, Simon Bar Jona, ez dautzu ba, zeure aragi ta odolak diñozun ori irakatsi, zeruko neure Aitak baño: nik bañiz diñotzut: zu zareala Pedro (aíria) ta ari onen gañean neure eleizea jasoko dodala eta inpernuko ateak (indañak) ez dabela garaituko. Zuri emongo dautzudaz zeruko eřeñuaren giltzak: luñean lotuko dozun guztia, lotua izango da zeruan eta luñean askatzen dozuna, zeruan be askatua izango da.

Dagonila 15.—Andra Mariaren Yasokundea

(Luc. X, 38-43)

Marta ta Maria aitzak Andra Maria'ren irudi.

ALDI aretan: Eri txiki batera joan zan Jesus eta Marta eritxon emakume batek bere etxean artu eban: Aizta bat eukan

onek Maria eritxona eta au Jaunaren oñetan jařita egoan bere itzaldiak entzuten. Bien bitartean Marta laři ebiñan bear ziran (gauza) guztiak gertuten, eta Jesus-gana etoři zan eta esan eutsan: Jauna ¿ez dozu ikusten nire aizteak bakařik itxi nauala etxeko lanetan? esayozu ba, lagun-du nagiala. Baña Jaunak erantzun eutsan, esanaz: Marta, Marta, asko leyatzen zara ta gauza askotaz urduri zabiltz; baña, egi-egiaz, gauza bat bakařa da beařezkoa. Mariak egiñen ohea aukeratu dau ta bein be ez yako kenduko.

Iraña 9.—Arantzazu'ko Andra Maria, Gipuzkoa'ko zaindari nagusia

(Luc. 1, 26-39)

Aingeruak Maria agurtzen dau ta Espiritu Santuaren egitez sořtuko dauala adierazten dau-tso.

ALDI aretan: Jaungoikoak bialdu eban Gabriel aingerua, Nazaret eritxon Galileako uri batera, Jose eritxon gizaseme bategaz ezkonduta egoan Birjiña bategana; onen izena, Maria. Eta bera egoan to-kira aingerua sařtu zanean, esan eutsan:

Aguí, eskaíez betea, Jauna zugaz, done-
tsia zu emakumeen artean. Itz oneik en-
tzunda, laíitu zan, eta aguí oíregaz zer
esan nai ete - eutsan egoan bere artean.
Baña aingeruak esan eutson: ez bildurtu
Maria, Jaungoikoaren gogoko zara - ta;
Seindun aurkituko zara eta Jesus izena
ipiñiko dautsazun seme bat sortuko dozu.
Andia izango da Bera ta Altsuaren Semea
deituko dautse ta Jaungoiko Jaunak Da-
bid bere Aitaren jaí-lekua emongo dau-
tso. Jakob'en etxean (ondorengoetan)
aginduko dau beti, ta bere Agintzeak ez
dau azkenik izango. Mariak esan eutsan
aingeruari: ¿zelan izan daiteke ori gizo-
nezkorik ez dot ezagutzen-ta? Eta ainge-
ruak erantzun eutson: Espiritu Santua
zugana etoíiko da, ta Altsuaren indaíak
itzal-egingo dautzu. Eta beraz, zugandik
jayoko dana, Jaungoikoaren Semea izango
da (deituko dabe). Ara, Elisabet zure len-
gusiñak bere zaítzaroan, seme bat soítu
dau eta seinge zana, seigaíren ilabetean
dabil, Jaungoikoaren auíean ba, ez dago
gauza eziñik. Mariak orduan esan eban:
Ona emen Jaunaren mirabea; egin bedi
nigan zuk diñozun ori.

Garagañila 25.—Santiago Deuna

(MAT. XX, 20-24)

Joan eta Jakobaren Ama Jesusi eskatzen.

ALDI aretan: Zebedeotañen ama bere seme biek in Jesusgana etoñi zan eta bere aurean auzpaztu zan zerbait eskatu nairik. Jesus'ek esan eutsan: ¿Zer nai dozu? Arek erantzun eutsan: Agindu egizu nire seme bi oneik, bat zure eskomaldean eta beste zure eskeretan jesañi daitezala zure ereñuan. Jesusek erantzun eutsan: Ez dakizue zer eskatzen dozuen. Nik edango dodan edontzia edan ete-dagikezue? Aek esan eutsoen: Bai, edan dagikegu. Orduan esan eutsen: Nire edontzia edango dozue bai; baña nire eskoman naiz eskeretan jesañtea, ori ez dago nire eskuan zuoi emotea, neure Aitak gertu dautsenai baño.

Garagañila 31.—Loyola'tañ Iñazio Deuna**Gipuzkoa ta Bizkai'ko Zaindaria**

(Luc. X, 1-10)

Jesus'ek bere bialduai erakusten dautse eririk-erik zelari ibili.

ALDI aretan: Jesus'ek autu ebazan beste irurogeta amabi lagun eta biñaka, bera

baño auñerago, bialdu zituan gero ikusiko ebazan eñi ta urietara. Eta esaten eutsen: Uzta ugaria da, baña langile gitxi; uzta-jabeari eskatu ba langileak bialtzeko. Zoaze; ona emen ardiak otsoetara lez bialtzen zaituet. Ez zororik arñtu, ez dirurik ezta oñetakorik be, ta bidean ez iñori aguñik egin. Sañtzen zarien etxean lenengo esan: Bakea etxe onetako bizi lagunai; eta bakezaleak ba-dira bertokoak, onein gañera zuen bakea jatsiko da; bestela bañiz, zeuekana biuñtuko da. Etxe aretan egon zaiteze, bertakoakin jan-edanaz, langileak lan-saria bidezkoa dau-ta: ez etxerik-etxe ibili. Sañtzen zarien eñian, baldin arñtzen ba-zaitue, jan egizue emongo dautzuena: geixorik dagozanak, osatu ta jente aei esan: Jaungoikoaren eñeñua uñeratu yatzue.

Azaroa (Semendia) 1.-Deun guztien

jai - eguna

(MAT. V, 2 - 13)

Zoriontasunak

ALDI aretan: Jesus, berari jañaitzen eutsan oztea (lagun aldrea) ikusirik, mendira igon

zan eta antxe jesaí zanean, bere ikaslak inguratu eben. Orduan irakasten asi zan, esanaz:

Zorionekoak biotzez txiroak, zeruetako éreñua euren dabe-ta.

Zorionekoak otzanak, luíaren jabe egingo dira-ta.

Zorionekoak negaí-dagienak, poztuak izango dira-ta.

Zorionekoak zuzentasunaren gose-egaí diranak, aseak izango dira-ta.

Zorionekoak érukioak, érukia jadetsiko dabe-ta.

Zorionekoak biotz-garbiak, Jaungoikoa ikusiko dabe-ta.

Zorionekoak baketsuak, Jaungoikoaren semeen izena emongo yake-ta.

Zorionekoak zuzentasunagaitik jazaítuak, zeruko éreñua euren dabe-ta.

Zorionekoak izango zarie, Nigaitik gizonak madarikatu ta jazaítuko zaituenean, eta guzuréz, txaríto-esaka zuen kaltez ibiliko diranean; poztu zaitez orduan, zeruetako zuen saria oso andia da-ta.

Kristiñau-ikasbide laburpena

I

UZKURTZ EDO ERLEJIÑOAREN OÑARI-EGIAK

1) *Jaungoiko bakaña, betikoa ta alguztiduna.*

Bere izatez betikoa da-ta, Jangoikoak ez asierarik ez amairik ez dauko: beti izan da ta izango be bai: *Nazana naz Ni*. Neuribagea da-ta, Jaungoikoa toki guztietan dago, ta aren begiak biotzetako zokondorik eskutuenak be argiro dakusez. Goiko-Jaun onen bikaintasunak neuribageak dira, ta gauza guztietan: anditasun, jakituri, zuzentasun, almen, zorion eta enparauetan, azkenbagea da. Arek egin eztauan gauzarik ezer be eztago, Jangoiko bakaña Bera da-ta. Ezertxu be ezta jazoten Aren agintza edo baimen barik, diran guztien ardurea dau-ta *Txoririk be ez da luñera jausten Jangoikoaren baimen: barik; esan eban Josu gure jaunak.*

2) *Iru notin edo pertsona Jaungoikoagan.*

Iru notin edo pertsona banak dira Jaungoikoagan: Aita, Semea ta Goteuna edo Espiritu Santua. *«Zoaze ta enderi guztiak bateatu egizuez Aitaren eta Semearen eta Goteunaren izenean.*

Semea, Aitak soítua da, aren aintzaren diórdira ta aren izatearen irudi lez.

Goteuna, Aita ta Semeagandik datoí, bioen arteko maitasuna lez.

3) *Ízadia ta gizona.*

Asieran zerua ta luía irazan ebazan Jaungoikoak sei egunetan, au da, sei ekiñalditan. Seigaíenean irazan eban gizona. Onetarako, Idazteunak diñoanez, lur pizka bat artu ta len-gizonaren soña aregaz egin eban: gero arpegira arnasa emon eta adimendun gogo edo arima ilezkor eta Bere antz-irudikoa erantsi eutsan gizonari. Adan'en sayets-azuráz egin eban Eba. Gure lenengo gurasoak onelantxe egiñak dira.

4) *Jatoírizko obena.*

Adan eta Eba grazi donetzaleaz apainduak irazan ebazan Jaunak eta grazi oíregaz batera jatoí-zuzentza ta il eziteko doya be emon eutsezan.

Grazi donetzaleak gure arimeari Jangoiko-bizitza damotso ta bizitza oíregaz batera betiko zorionaren eskubidea be bai.

Adan eta Eba'ren grazi donetzalea, jatoí-zuzentza ta il eziteko doyak guk be izango genduzan, aek nai izan ba'lebe.

Oíretarako Jaungoikoaren esana egin bear eben: Jaunak esan eutsen: *Jan egizue atsegin - baratzeko zugatzen edozein arnari, baña on eta txarà jakiteko zugatzarenik; ez: ori jan ezkeru, il egingo zarie-ta,*

Baña arerioak atzipetuta, gebendutako arnari ori jan egin eban Ebak eta Adan'i emon eutsan eta

onek be jan egin eban. Gizonakaz Jangoikoak zitu-
tuan lenengo asmuak. Adanen pekatu onek ondatu
ebazan. Oben au zala-ta jaurti ebazan Jaunak gure
lenengo gurasoak luéko atsegintegitik eta galdu
ebezan eurentzat eta ondorengoentzat be grazi
donetzalea, zerurako eskubidea, naimen-zuzentza
ta il barik biziteko emaitza. Orain, Adan'en ondo-
rengoak jayotzaz daben grazirik-ezari, jatoñizko
obena deritxo, ta zuzenik-ezari, griña.

5) *Eroslea.*

Jangoikoak ez eban gizona beronen zoritxañean
bertan bera laga: biotz-garbaiz eta Eroslearen itxa-
ropenez zerura bidea bañiro idegi eutsan.

Jangoikoak erabagitako garaya eldu zanean,
Adan'ek oben egin-ta, milaka urteak geroago, Au-
gusto agintariaren beñogei ta bigañen urtean jayo
zan Jesu, Aitaren Seme betikoa jaugoikotasunez
eta egiazko Gizonaren Semea gizatasunez: Juda'ko
Belen'en jayo zan, Abraan, Isak, Jakob eta Dabid'
en odoletik, Joakin eta Ana'ren alaba ta Jose Deu-
naren ezkontide zan Andra Mari Birjiñagandik.
Jesu, izen onek, salbatzalea esan nai dau.

Jesu, Jaungoiko-Gizonak *izate* bana bi ditu: au-
gaitik adimen bi ta naimen bi, jangoikozkoa bata
ta gizonezkoa bestea. Izate biok notin edo per-
tsona baten, Jangoiko-Semearenean, naste barik
alkartuta dagoz.

Ogei ta amar urtean Nazaret'en bizi izan zan
Jesu, Andra Mari ta Jose'ren etxean bizitza ezku-
tua egiñaz. Gero azken-iru urteetan Bidali edo
Apostoluak batu ebazan eta Judea ta Galilea'n

alatz edo mirarien bidez, bere jaungoikotasuna adierazo ta egiztau be bai.

6) *Erosketa.*

Erosketa-ordua eldu zanean, Josu'k bere burua arerioen eskuetan laga eban, oneik nekaldi ta erio-tzea a'ferazo egioezan.

Judas'ek saldu, e'riko-za'ak gaiztetsi ta Pilato e'romatar agintariak erioztara epaitu eban. Zigorkatu, arantzaz burestu, so'nekoak kendu ta gurutzean josi eben eta lapur biren erdian il zan Josu.

Ordu aretan lu'ra ikaraz dardar asi zan eta a'riak alkar joka zatitu ziran, eleizako estalkia erdibitu, i'lak berbiztu...

A'ri-i'lobi ba'rian eortzi eben Jaunaren gorpua, ba'ña erioztatik iruga'eren egunera, berberak iraga'ri ebanez, i'lobiko a'ria irauli-ta, bizirik urten zan andik, eta be'rogei egunez agertu yaken, berbiztu ta gero, Bidaliei ta beste si'nesmendun askori.

Azkenez, Berbizkundetik be'rogeiga'eren egunean zeruratu zan Josu, beronen ikasle guztien au'fean... Adan'ek galdu euskun zerua, Josu'k ipi'ni eban ba'iro gure eskumenean.

7) *Kristiñau uzkurtz edo Erleji'ñoa.*

Kristiñau-Uzkurtza Jesu'k, gu gaizkatu edo salbetako gurutzean il zan Jangoiko-semeak irasi ta ipi'nitako uzkurtza dogu. Jesu'k idatzita ez eban ezer itxi. Iksalai ta e'riei itzez agertu eutsen Jaunak bere *Ba'ri Ona* ta ludi osoan zabaltzeko egi'ñena Bidali edo Apostoluei itxi eutsen, itz onein bidez:

*Zoaze ta eri guztiei irakatsi egiezue nik agindu dautzue-
dan guztia... Siñestu dagiana gaizkatuko da: siñestu ezta-
giana, ostera, galduko da.*

Kristiñau-Uzkurtza baño beste egiazko erlejiño-
rik eztago, bat egiñik be. Au egia dala siñestu era-
giteko, onexek be naiko dira: 1n. Jesukristo'ren eta
Apostoluen alatz edo mirariak: 2'gn. gizostea ain
laster kristiñau egitea, gizonen griñak eta gi-
zarteko indařak aurka zirala. 3.gn. Kristiñau-Uz-
kurtza egiztatzeko bizia emon eben Apostolu,
Ikasle ta milaka siñesmendunen autořak.

II

AZAGA EDO AZKENKIAK

8) Zerua.

Gu guztiok zerurako egiñak gara. Zerua, ainge-
ru ta zorientsuak, Jaungoikoa ikusiaz, betiko atse-
giñetan bizi diran zorientegia da.

Zerua betirakoa ta bakařa da; baña guztioen
zoriona ez da bardiña izango. Irabazi dauan zorion-
neuřia emongo dautso Jaungoikoak bakotxari. Uři
erein dagianak gitzi batuko dau: ugari erein dagia-
nak, ostera, batu be ugari.

9) Garbitokia.

Orbandurik ezertxu be ezin sartu daiteke ze-
ruan.

Oben egiñaz Jaungoikoa iraindu dauanak eta
obenaren zořak, neke-ilduraz ta egite onez Jaunari

osoro ordaindu ez dautsazanak, Garbitokira joan bea' izango dau, zo'ak osoro ordaindu ta oben-orbanak guztiz garbitu arte.

10) *Gaiztoki-Inpernua.*

Pekatuaren menpean, grazi donetzale barik, il daitena, inpernura doake, an bere obenai dagokien zorigatxa jasateko. Era bitakoa da inpernuko zorigatxa: kalte-zorigatxa edo Jaungoiko barik bizi-bea'ra (*alde nigandik gaiztetsiok*) eta zentzun-zorigatxa edo sua (*zoaze betiko sutara*).

11) *Banango epaikundea ta guztiena.*

Il eta berealaxe epaituko dau Jaungoikoak baktxaren arimea, ta epaikunde onen ostean arimea edo zerura edo garbitokira edo inpernura joango da, irabazi dauanez. Baña munduaren azkenean, Jaungoikoaren zuzentasuna argi ta garbi agertu daiten, gizaseme guztien epaikunde nagusia egingo da. An batzanduko gara guztiok, baktxa bere gorputz eta arimaz, ageriko epaya artzeko.

12) *Berbizkundea.*

Gizaseme oro berbiztuko gara, edo aintzarako edo lotsarako. Gorputz eta arima egin eban Jaungoikoak gizona, ta orduan be, gorputz eta arima artuko dau gizonak, edo betiko saria edo betiko zigo'ra. Epaikunde au'etik izango da, berbizkundea.

III

AGINDUAK ETA AOLKUAK

13) *Zeruratzeko nai ta naiezkoa: Jaungoikoaren Legea betetea.*

Betiko bizitzan sartu nai ba dozu, aginduak bete egizuz. Jaungoikoak gizonoi emondako lenen-legea, bañen-legea da. Bañen-lege onek, zerbait egin aurretik, egitera goazana ondo ala txarto dagoan adierazten dausku: egin ondoren, bañiz, ondo egiña txalotu ta txarto egiña kezka zimikotu daroa.

Bañen-legearen ilunbe, zalantza ta ezbayak Sinai-mendian emondako legearen bidez argitu ebazan Jaungoikoak. Lege onek amar agindu ditu.

14) *Jaungoikoaren Legeko amar aginduak.*

Jaungoikoaren Legeko lenengo iru aginduetan Jaunagazko doguzan eginbeařak sartzen dira: geure geide edo projimua ta geure buruagazkoak, beste zazpiretan.

Jaungoikoagazko eginbeařak

1'GO. *Jaungoiko bakařa gurtuko dozu ta maiteen Berau izan egizu. Jaungoikoari siñesmena zor dautsagu, egi utsa da-ta; uste ta itxaropena, bere eskintzarietan zintzo-zintzoa da-ta; goi-maitasuna, azken barik on eta maitagaři da-ta. Gure Egile, asiera ta irakasle nagusi dalako, jaurespena zor dautsagu ta emaitz*

eta mesede oro Beragandik datorkiguzalako, otoitz edo eskaria.

2'GN. *Jaungoikoaren izena alperik aotan ez egizu artu.*

Jaungoikoaren Aunditasunari, Deuntasunari ta Egiari zor yakon itzalañen, eragotzita dago Jaungoikoa, beañizan eta egi barik, diñogunaren testigu ekarte, baita Jaungoikoaren izenean zin egiñaz Agindutakoari uts-emotea be.

3'GN. *Jai-egunak jai egin bear dozuz.*

Guri egindako mesede ta on ugarien orde zor dautsaguzan menpetasun eta omena, gizonok obeto agertu dayoguzan, astean egun bat beretzat gorde dausku Jaungoikoak. Lege Zañean larunbata zan, izadiaren sortze - gomutaz: Lege bañian igandea (domekea), Jesu Eroslearen Berbizkunde-gomutaz.

Geideagazko eginbeañak

4'GN. *Gurasoai dedu ta lotsa izan egiezuz.*

Jaungoikoaren legeko laugañen aginduak seme-alabak gurasoai izan bear dautsezan lotsa, itzal eta maitasuna agintzen ditu, umeak euren aziera ta ezierea gurasoakandik artu bear dabez-ta. Era be-rean agindu onetan sartzen dira menpekoak uga-zaba ta agintarietzaz dabezan eginbeañak bere.

5'GN. *Iñor ez egizu il.*

Boskañen aginduak geide edo projimuari kaltegañi yakon edozer egitea galerazten dau.

6'CN. *Aragikeririk ez egitea.*

Seikañen aginduak norberagan nai bestegan garbitasunaren aurka dan edozer egitea galeraztendau: beraz, egite loyak eta itz eta begiratze lizunak.

7'GN. *Ezer ez ostutea.*

Geidearen ondasunak eta aren eskubide ta jabetzea aintzat artzeko agintzen dau zazpigañen aginduak.

8'GN. *Eztan gauzarik inñori ez ezartea ta guzurik be ez esatea.*

Bear dan aldi ta tokian egia esateko ta geidearen egiteak al bestean ontzat eukiteko agintzen dau zortzigañen aginduak, eta inñoren izen onarentzat kaltegañi dan edozer, zearo galeraztendau.

9'GN. *Besteren senar nai emazterik ez gura izatea.*

10'GN. *Inñoren ondasunen gurari hidebakorik ez eukitea.*

Seigañen eta zazpigañen aginduen aurka diran gurari ta gogo txararak gebentzen dabez bederatzi ta amařgañen aginduok. Gurariak egitera eroan oi gaitue-ta, origaitik egitea ez eze egiteko gogoa be eragotzi egin dau Jangoikuak.

15) *Eleiza Amari zor yakon menpetasuna.*

Jesukristo gure Jaunak, gizadia zerura - bidean zuzentzeko irasi ta eratu eban Eleiza Amagazko menpetasuna; kristiñau - erlejiñoaren ezaugañirik onena ta beañena, orixe da. Ebangelioa irakatsi ta

Jaunaren aginduak bete eragitea, orixe da Eleizearen egiñena. Zoaze ta enderi guztiei irakatsi egiezue. Iragarri Bariona gizaki guztiei... Irakatsi agindu dautzuedana egiten... Luñean lotu dagizuena, zeruan be lotua izango da, ta luñean askatu dagizuena, zeruan be askatua geldituko da. Zuek entzun zagiezanak, Neu nantzu, ta zuek ezetsi zagiezanak, Neu ezesten nau... Siñetsi dagiana gaizkatuko da ta siñetsi eztagiana, galduko da.

16) *Aita Santua Eleizearen buru ta zuzentzale.*

Bidali edo Apostoluei era batera emondako aginpide nagusia, Bidalien buru, Pedro'ri emon yakon berariz, eta Pedro'gaz onen ondorengo Eroma'ko Gotzainai. Eleiza ondatu-eziñaren oñari sendoa Pedro da.

«Zu (Pedro) Atxa zara ta aitz onen gañean eregiko dot neure Eleizea ta inpernuko indarrik eztabe bein be menperatuko. Zaindu egizuz nire bildotsak, zaindu nire ardiak. Ziñesmenean sendotu egizuz zure anayak».

17) *Jesukristo'ren egiazko Eleizearen ezaugarriak.*

Jesukristo'ren egiazko Eleizearen ezaugarriak onexek dira: Bat eta Deuna, katolikua ta apostoluekandikoa izatea. Bat da, aren irakaspidea bat eta bardiña, ta aren aginpidea be bat eta bakaía dalako.

Deuna (Santua), Kristo'rena izanik, Eleizearen irakaspidea nai ta ez deuna da-ta: gañera, eleiztañetan deun asko ta andiak izan ditu beti ta oitura ta

siñeste-gayetan be utsik ezin dagike *Katolikua*, ludi diko eñi guztietara zabaldua baitago ta zabaldu beara *baita*.

Apostoluekandikoa, eten bako jañaipenez izan baitira Apostoluen egunetatik gaur arte Eleizan aginpidea izan daben Gotzañak eta berariz Eñomakoak.

Eñoma'ra, Eñoman il zan Pedro deunaren ondorengo Eñoma'ko Gotzaña, Eleizearen buru ta zuzentzale, beti orixe izan da-ta.

18) *Eleizearen aginduak*.

Eleizearen aginduak, Jaungoikoarenak obeto beteten laguntzeko dira. Bost dira Eleizearen agindu nagusiak:

1) Lenengoa, jai-egunai dagokiena da. Oben astunpean Meza osoa entzun bear da jai-egunetan. Domekak eta beste zortzi egun dira ludi osorako, nai-ta-naiezko jai-egunak: Jesu'ren Jayotza, Urtebañi, Eñegen, Igokunde, Sortze garbi, Jasokunde, Pedro ta Paulo deunen eta Domusantu.

España'rako beste iru geyago: Jose deuna, Gorpu-usti ta Santiao-egunak.

Eta Euskaleñian oneizaz gañera: Gipuzkoa ta Bizkayan, S. Iñazio eguna; Araba'n S. Prudentziorena ta Napañoan Xabier deunaren eguna.

2'gn. Graziako bizitzea nai-ta naiezkoa da zeruratzeke ta bizitza ori da lege guztiaren elburu: oregaitik Eleizeak, bere bigařen aginduan, urtean bein gitxienez autortzeko agintzen dausku; autoritzaren bidez, bear izan ezkeru, Jaungoikoaren grazia gure arimetan bañiztatzeko.

3'gn. Eukaristia da, bañiz, grazi-bizitzaren janari. «Gizasemearen aragia jan eta odola edan ezpa-dagizue, eztozue zeuekan bizirik izango. Oregaitik agintzen dau Eleizeak bere irugañen aginduan urtean bein gitxienez, Paskoaldian Jauna artzeko.

4'gn. Eleiza-Amak agintzen dauenetan aragi-izte ta barau-egitea.

5'gn. Oi danez amañenak eta asikiñak Eleizeari emotea.

Kristiñau guztiak dagoz, bakotxak al dauan era ta neuñian eta Eleizeak agintzen dauanez, eleizkizun eta eleiz-gizonentzat zerbait emotera bear-tuak. Al izan eta ezer ez emotea, obena da.

19) Ebangelio-aolkuak.

Kristiñau-bizitza oso ta bikañera eltzeko biderik egoki ta onena Ebangelio-aolkuak dira. Edozein Gopatzeko iru eskintzariak osotzen dabe bide ori.

1) *Gogozko txirotasuna*, au da Jaungoikoaren luñeko ogasunak iztea.

2'gn. *Garbitasuna*, Jaungoikoaren ezkontza ta aragi-atsegiñak iztea.

3'gn: *Menpetasuna*, Jaungoikoaren, onen ordezkorearen menpean norbere naya ta aukeramena ipintea.

«Osoro ona izan nai ba-dozu, saldu egizu dozun guztia ta emoyezu txiroai, erdu ta jarai nagizu ta ondasuntegia zeruan izango dozu».

20) Obena edo pekatua.

Jaungoikoaren legeko agintzak eta Eleiza Amarenak ez betetea, oben edo pekatu da. Jaungoikoa-

ren agindua, jakiñaz gañera ta norbere guraz, gauza astunean ez betetea, oben astuna da. Eriozkiña deritxo oben oni, grazi-donetzañea kenduaz, oben dagianaren arimea ilik izten daualako. Pekatu astuna egin-ta, grazi ori barik ilten dana, betirako inpernura baztertzen dau Jaungoikoak. Jaungoikoaren agindua, ardura gitxiko gauzetan nai gauza astunean, baña ezaguera argi nai gogo oso barik, ez betetea, oben ariña da.

IV

BIDEAK

21) Otoitza.

Kristiñau guztiak otoitz-egin bear dabe, euren buruak gaizkatu edo salbau nai ba-dabez beintzat, Jaungoikoagandik eskar eta mesedeak jaristeko bidea, geyenez otoitza da-ta. «Eskatu ta jadetsiko dozue, bilatu ta aurkituko dozue».

Gogoaren gaizkapena ta oretarako laguntza ta grazia eskatu dagiozanari, beti emoten dautsaz Jaungoikoak. Eskintzari ziuña da: *Eskatu egizue ta artuko dozue.*

22) Meza deuna.

Kistañentzat grazi-biderik bikañena, Meza deuna da: Gurutzeko opari berbera dalako ta aren indaña be ba-daualako.

Mezeak dakartzan on eta mesedeak Mezemolearen esku dagoz lenen, nai dauan asmu ta elburura-

ko izan daitezzen, eta Meza-entzuleen esku, uréngo.

Meza santua lau gauzetarako da:

1) Jaungoikoa gurtu ta gure Jaun eta Jabetzat ezagutzeko.

2'gn. Eskeñak emoteko.

3'gn. Ontarte edo mesedeak eskatzeko.

4'gn. Parkapena yadesteko, bai pekatuena ta bai onein ordain-nekearena be.

23) *Sakramentuak.*

Jesukristo gure Jaunak irasi ta ipiñiriko grazi-bide bereziak dira Sakramentuak. Grazia guztiak emoten dabe, edo zeruratzeko bear-beaía (done-tzalea) edo laguntzalea. Sakramentuak zazpi dira: Bateoa, Sendatza, Eukaristia, Autortza, Azken-igortza, Abadegintza ta Ezkontza.

24) *Bateoa (Ugutza).*

Bateoak jatoñizko obena kentzen dau, ta eza-gueran sartu ta gero, bear diran siñesmen eta damuz artu dagianari, baita berak egindako pekatuak be. Iñor be ezin daiteke gaizkatu edo salbau bateo barik: «*Urez eta Goteunez birjayo eztanik, ezin daiteke zeruan sartu*».

Estualdietan bere senean dagoan edonok bateatu daike, umeari al dala, burura ur utsa ixuriaz eta bateatzeko asmuz esanaz: *Nik bateatzen zaitut Aitarren eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean.*

25) *Sendatza.*

Sendatza'k Goteuna edo Espiritu Santua emoten dausku grazi ugariekin, bide batez Jaungoiko-semetzan sendotu egiten gaitu ta kistar-bizitzarako indartu. Kistar-gudari-ezaugaría ezarten dausku Sendatzak eta bein baño ezin daiteke artu.

26) *Eukaristi deuna.*

Eukaristia da sakramentuetan bikañena, Eukaristian Jesukristo gure Jauna, grazi-egile ta emolea berbera dago, gorputz, odol, arima, jaungoikotasun eta guzti.

Sakramentuaz gañera, Eukaristia Oparia be ba da-ta, Opari danez Mezea deritxo. Meza deunean, ogi ta ardaoa Jesu'ren gorputz eta odol biurtuaz egiten da Eukaristia.

Eta Jaunartzearen bidez Eukaristia gure arimen janari da: «*Nire aragia ziñez janari da ta nire odola edari. Zinziñez diñotzuet: Giza-Semearen aragia jan eta bere odola edan ezpa-dagizue, eztozue zeuekan bizirik izango*».

Oregaitik Eleizeak: 1) Ezagueradun kistar guztiei urtean bein, Pasko-aldian jaunartzeko agintzen dautse: 2) Sañi eta egunero, bear dan prestaereaz, jaunartzeko eskatzen dautse.

Jauna ondo artzeko gauza bi bear dira: Jaungoikoaren grazia ta asmu zuzena. Eriotz-aldian be jaunartzera beartuak gagoz, arerioen aurka azken-burukan indartsuago izateko.

27) *Autořtza.*

Bateatuaz gero egindako obenak, parkatzen ditu Autortzako Sakramentuak. Lau atal ditu Autor-
tzak:

1) *Damua*: damu barik eztago parkapenik. Zuzen-zuzena dan Jaungoikoak ezin parkatu legikeo damu eztanari.

2'gn. *Autorkuntzea*: oben astunak beintzat guztiak esan bear yakoz, parkatzeko eskubidea dauan autoř-entzuleari. «Zuek parkatu dagiezuezanai, parkaturik geldituko yakoz euren obenak, eta zuek lotu dagiezuezanai, loturik».

Oben astunen Autořkuntzea bakařik da beařezkoa; baña oben ariñak autořtzea be egoki ta onuragaři da, oben-sustrayak galtzeko ta garbai—penitentzi—egiteko.

3'gn. *Autoř-entzulearen azkespena.*

4'gn. *Ordaña*: autoř-entzuleak bakotxari ezaři dagion oben-neke edo penitentzia beteteko asmu zindoa.

28) *Azken-igořtza.*

Ilteko ařiskuan dagozanai pekatuen azteřen eta orbanak kendu ta arerioen ziltzaldien aurka indařa emoteko, Jesukristo'k irasi ta ipiñi eban Sakramentua da Azken-igořtza.

1) Pekatuak ariman sořtutako auleria da oben-orban ori. Azken - igořtzak gorputz - osasuna be biuřtu dagike, arimearen onerako egoki ba deritxo Jaungoikoari.

2'gn. Gorputz-osasuna emotea berez dagokio Azken-Igoítzari, aitaturiko baldintza oíekin ba-da bere.

29) *Abadegintza.*

Eleiz-zeregiñak egiteko eskubidea ta zeregiñok egoki ta euren deuntasunari dagokionez egin al izateko grazia emoten ditu abadegintza deritxon Sakramentuak.

30) *Ezkontza.*

Kristiñau-artean giza-emakumen alkaítzea onetsi ta ezkondueri alkaítekin bakez bizi ta seme-alabak ondo azi ta eziteko grazia emoten dautsen Sakramentua da Ezkontza.

Sakramentuak Eleizan ipiñi ebazan Jesukristo'k, Eleizeak bere gogora egin eta emon egizen: augaitik Eleizak bakaítek dau kristiñau-arteko ezkontzeari buruz legeak emon eta baldintzak ipinteko eskubidea.

Eíri-agintariak ezkontzaren izateari buruz eztabe eskubiderik; agintariok eíriari dagokiozan ezkontza-ondorenetan baño eztabe ikustekorik.

Kristiñauak, eleiz-legeak alde batera itxirik, egiten dabezan ezkontzak, utsalak dira ta sasi-ezkontza zantaíte batzuk baño besterik ez.

Ezkontza jatoíta ausi-eziña da ta ezkontz-austea Jaungoiko-legeak eragozten dau: »*Jaungoikoak batu dauana, ezpegi gizonak banatu*».

Obenik egin baga ezkondu al izateko:

1) Bizien sakramentua baita, ezkongayen arimak grazian, pekatu astun barik, egon beaíte dabe.

2'gn. Ezkongayetariko bat edo bestea bizi dan tokian egin bea' da ezkontza. Emen geyenez emaztegeyaren e'rian egin oi da.

31) *Pa'rkapenak.*

Pekatariak bizitza onetan edo garbitokian, bere pekatuen oke'a zuzentzeko, ordaindu bear dauan aldiko neke - zo'aren azkespena, orixe da pa'rkapena.

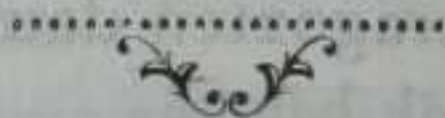
Auto'rkuntza-azkespenak pekatua ta pekatu astunari dagokion betiko neke - o'ñazea parkatzen dauz; ba'ña geyenetan Jaungoikoak ebatzi oi dauan aldiko neke-zo'a oraindik ordaintzeko gelditzen da.

Pa'rkapenak irabazteko nai-ta-naiezkoa da Jaungoikoaren grazian egotea.

O'rezaz ga'ñera Jaunartzea agintzen danean, Jaunartze baka'a da naikoa egun aretan irabazi daitezkezan parkapen guztietarako.

Auto'rkuntza agintzen danean, egunero Jaunartzen dabenak, astero nai amabostik bein egindako autortza naiko dabe parkapenak irabazteko.

Pa'rkapen geyenak irabazi daitekez garbitokiko arimen alde, o'regaitik pa'rkapen asko irabazi ta arima asko zeruratu daitekez batera.

VIII. GOGAKETAK

(MEDITAZIÑOAK)

GOGO-OTOITZA

Otoitzaren bidez, biotza Jaungoikoagana jazo-
ten dogu, mesedeak berari eskatzeko.

Era bitakoa da:

Bata.— *Aozkoa*, itzez egiten dana.

Bestea.— *Gogozkoa*, gogo utsezko otoitza.

Biak edeñak, oso edeñak dira, azkenengo au ba-
tez be gure egunetan. ¿Nondik datoí ba, kristiñauen
arítean asko ta asko Jaungoikoagandik urun bizi
izatea bere aginduetzaz oso aiztuta, epel eta nagi..?
«quia nullus est qui recogitet corde» baíena iñok
be aztertzen ez daualako (Jerem. XIII, 31).

«Ordu lauren bat egunero gogo-otoitzari emoio-
zu ta zerua zeurea dozu» diño Teresa Deunak.

Oía oí zerua ondo merke irabasteko bidea.

Gogo-otoitza ondo egiteko erea

Goizeko otoitzak amaitu ondoren, jaíi zaitez Jaungoikoaren aúrean, guírtu egizu ta otoitza ondo egiteko laguntza eskatu.

1'n.) Irakuíri gero, astiro-astiro, gogoan ondo aítzen dozuzala, berago ipiñiko diran gogaketak. (31 dira, ilaren egun bakotxerako bat).

2'n.) Ondoren zeure buruari itandu:

¿Ez al da *egia* orain irakuíri dodan guzti au?

¿Jesukristo ta Doneak ez al dabe or eskatzen dana *egin*?

¿Ez al da oso *egokia* niretzat, oso mesedezkoa, guztiz beaízan andikoa, oso éreza beste orénbeste egitea?

¿Eta zer egin dot orain aíte?

3'n.) Zure adimenak lan egin dau; orain zure naimenak (borondateak) berea egin begi.

Auferantzean obeto egiteko asmu sendoak aítu, emen auíkituko dozuzan eragozpen edo gaiztasunak aúrez ikusi ta oíeik austeko neuíriak aukeratu.

4'n.) Baña zure asmu onak uts-egin ez dagien, Jaungoikoari, Andra Mariari, Jose Deunari, azkenez, laguntza eskatu. Emen biotzak jardun beaí dau eta zenbat luzaroago, ainbat obe.

Otoitza amaitzeko, gogaketaren azken aldean ipiñi diran asmua ta oldozpena (pentsamentua) irakuíri ta buruan aítu, egunean saíi gogoratzeko.

«Aita gureaz» amaitu zeure otoitza.

LENENGO EGUNERAKO**Siñesmena (Fedea)**

1). Siñesmenak irakasten dauskun guzti-guztia, Jaungoikoaren itzak on-egiten dau. Jesukristoren aotik artu ditu gure Ama Eleizeak siñestuazoten dauskuzan egiak; beraz, ezin okei ibili geintekez, Egia berbera dan Jaunak, bidea erakusten dausku-ta. Norbere adimen edo eiazoya siñesmenaren menpean ipintea baño gauza zuzenagorik ez dago.

2) Siñesmena daukala esanaz zer irabaziko dau kristiñauak, bere egikizunak zuzendu ezpa-dagiz? Jaungoikuak irakasten dauskuna, eztabaidan edo zalantzan ipintea, zorakeri andia da. Martirien odolak eta mirari andienak egia dala diñoskue, ta deabruak berak be, bein baño sañiago, orixe berori autoitu dau: baña siñestearen esanak egizkoak dirala autoitu ta guzur-ekoak bai'liran bizitea, askozaz zorakeri andiagoa da. Deabruak beste orenbeste egiten dabe: siñestu ta Jaungoikoari menpetasuna ukatu.

3) Neure bizibide osoa siñesmenak zuzenduko dau auñerantzean. Berak uka-

tzen dauna, ukatu ta diñoana egingo dot. Munduko eskubide zoroen aúrean, Jaungoikoarenak jaíraituko dodaz. Bere esanak jaíraitzeko ¿munduak zer diño? «*laster ilgo gareala-ta, jan eta edateko nasai.*» (SAP. LIB. II, CAP. II, 6-8). Jesukristok ¿zer diño? gurutzea laztandurik, neke ta lanak biotz onez eroateko. ¿Non dago egia, Jesukristo ala munduaren aldetik?

Asmua.

Jaungoikoari eskerak emon Eleiza-Amaren magalean jayo zarealako ta esan astiro «Siñesten dot» edo «Kredoa» zeure siñesmena autoítzeko.

¿Quid prodest si quis catholice credat et gentiliter vivat. «Zer aúeratzen dozu, siñesmena eukirik, siñeste bakoak lez bizi bazara?»

2'GARÉN EGUNERAKO

Gizonaren azkena

1) Gure azken edo elburu bakaía. Jaungoikoa da. Berak beretzat egin gaitu ta beste iñorenak ezin izan gaitekez. Gure

biotzak Jaungoikoa eskatzen daualarik, ezin ukatu gengikeo.

2) Bakotxak zor yakona bear dau: Jaungoikoa gure Jauna da. Izan gaitezak bereak beti. Onean eta geure gurez edo bestela, txarean eta indarez, bereak izan bear ko dogu: semeen antzera nai ba-dogu: bestelan, menpeko ta mo'royak lez. Edo bere maitasunak edo bere zuzentasunak (zigo'ak) erabiliko gaitu. Bietatik ¿zein nai dozu, kristiñaua?

3) Gauza bakotxa bere azkenak zuzendu bear dau. ¿Zetarako eguzkia, argirik egingo ezpa'leu? Kaltezkoa litzake ez bai barik eta bardin gizonaren biotza be. Jaungoikoak beretzat egin dau: Jaungoikoagana ezpa-doa, ez da ezetarako ona, oke' dabil, kaltegar' da. Eta zelan bizi naz? Jaungoikoarentzat ete-dodaz neure gogoeta guztiak, neure asmuak, neure lanak? ¡Ene eruka'ria, gitxi, oso gitxi emon dautsat Jaungoikoari oraindiño-ta..!

¿Zetarako bizi naz ba, lu'ean neure zeregiña betetan ezpa-dot?

Asmua.

Au'erantzean Jaungoikoa baka'rik bila-

tuko dozu ta Berari zoř yakon guzti-guztia emongo dautsazu. *Dominus meus et Deus meus.* «Neure Jaun eta Jaungoikoa».

3'g. EGUNERAKO

Mundua ukatu beař da

1) Mundua maite dabena ez dira egizko kristiñauak. Mundua, andi-zalea da; zorakeri ta atsegin galgařiak maite ditu ta Jesukristoren areriorik andiena da. Aren esanak eta aren agintzak Kristo'ren esan eta agintzaz buřukan dabiltz. Bioi ezin jařaitu gengikeoe, bata edo bestea ukatu beař dogu.

2) Munduaren esanak jařaituaz, baseoan egindako eskintzak uřatzen dozuz: orduan deabrua ukatu zeban, bere esanak, bere ařokeriak, eta batera, mundua bera be ukatu zeban. Eta orain bařiz ĉatsegin bila, zorion bila zabiltz luřean, zeruak eskintzen dautzuzan atsegin-pozak ezetsi-ta? ¡Ori zorakeri andia!

3) Eta ĉzer dauko munduak, ilgo ez dan gogo edo arimearentzat ona danik? Ezer ez, guzuřezko aberastasunak izan ezik. Guzuřezkoak, bai; bere atsegiñak

bere zorionak, pizka batekoak dira-ta, egun batekoak lez; baña ezin bete, ezin ase dabe biotzaren gose-egaña: guzuñezko ogasunak; edo obeto esateko, txararak, kaltegarriak, askotan zorionaren ordeez, nairgabe ta zoritxara aberatsai ekarten dautsiez-ta. Malko ugariak, artzain txabolan ezeze, erege-jauregietan be ixuri oi dira.

Asmua.

Jaungoikoari eskatu, munduaren zaletasuna, zure biotzetik kendu ta aren tokian bere maitasuna biztu dagiala.

i Væ his qui hæserint transeuntibus, quoniam simul transeunt! «Zoritxarreakoa luñeko gauzai iratsiko yakena, eurekaz batera doa-ta».

4'g. EGUNERAKO

Eriotzea

1) Ikaratu zaitez, kristiñau onari dagokion lez bizi ezpa-zara. Lasteñ, bai, oso lasteñ ilgo zara. ¿Zer erantzungo dautsazu orduan Jaungoikoari? Bere aserean il nai zeunke? Beragandik urun? ¡Eriotzearen bildurgarria Jaungoikoaren aserean dagoanarentzat!...

2) Zer nai zeunke egin izan eriotz-zori lañi aretarako? Egizu orain aldiz, orduan ezin egin izango dozuna. Bertatik asi zaitetz lanean, gerorako itxi barik; aldi edo denporea auñera doa ta beragaz batera, guztiok goaz. Gaurko eguna eskuetan daukat, biarkoa ez dakit: etorkizuna Jaungoikoarena da; oraingoa, nirea: betiko zoriona, oraingo egite onen saria.

3) Zelan begiratuko dozuz aberastusunak eriotz-auñean? Gaurganik begiratu egizuz orduan ikusiko dozuzan lez. Eriotzea egi-zalea da: bizitzea sañi, guzurña. Bizi garean bitarñean ogasunak zerbait ba-dirudie; eriotz-auñean, utsak dirala, ezer ez dirala argiro agertuko da. Osasunean maite doguz; eriotz-lañian ez doguz ezetan eukiko.

Asmua.

Eriotz auñean gogoz jañi zaitetz, il zorian ba-zengoz lez eta zeure buruari itandu ilteko gertu edo prest ete-zagozan. ¿Ezetz erantzuten dautzu? Lenbailen gertu zaitetz, uste barik eriotzea gauñ bertan etoñi litzaikezu-ta. 51 miloi giza-emakume ilten

dira urtero luíbira osoan—150 mila egunoro—100 minutu bakoitzean.

Eriotzea lapuía lez datoíkigu: itzar egon. *Vigilate.*

5'g. EGUNERAKO

Guztioen azken-epaya (juizioa)

1) Azken - epai egunean Jesukristo Epaikari zuzen eta zoíotzaren auíean egongo naz. Onek nire egikizun guztiak begiratu ta azteítuko ditu: onak eta txar-ak. Orixe baño egi ziuíagorik gure Eban- gelioan ez dago. Siñesten dot, bai, eta adaí-ots bilduígaria dagoaneko entzuten dodala dirudit.

2) Zer erantzungo dautsat Epaikariari, ainbeste gogapen lizun, ainbeste egitade okeí, ainbat eta ainbat gaiztakeri arpegira jauítiko daustazanean? ¡Bilduígariizko eguna, Jaungoikoaren aseíre-eguna! ¡Ikaragaírizko eguna, nire oben edo pekatu guzti-guztiak, gizaseme guztien auíean agertu ta azalduko dituan eguna! Zuzenak bilduíaíren daí-daí egongo ei-dira, ¿eta pekatariak?

3) Gero Epaikariak bere epaya emongo dau, betikotasun osoan ezin aldatu izango dana.

Eta pekatariak: *Zoaze zuok, madarikatuok, zoaze betiko sutara, esango dautse. Epaya bera ikaragarria ba-zan, auzi au galtzea, gure kaltezko erabagia zer ete?*

Jaungoikoagandik urun... surtan... betiko ora or obenaren ordaña.

Asmua.

Irudimenaren indarez, Jaungoikoaren epai-tokira zoaz. Guztien aurrean zagoz. Zure oben guztiak antxe agiri dira. Jaungoikoak epaya berealaxe emongo dau. Zer aginduko dautzu? ¿Zoriona, zoritxara, zerua, inpernua? Zeuk nai dozuna izango da, ene kristiñaua: Epaikaria adiskide egizu.

Ante faciem indignationis ejus, quis stabit?
«Arpegi aseñatuaren aurrean zenor zutik egon?»

Horrendum est incidere in manus Dei viventis. «Jaungoiko biziaren eskuetan jaustea ikaragarria da».

6'g. EGUNERAKO

Gaiztokia (inpernua)

1) Gaiztokia, oben astunean ilten diranen tokia da. An gaitz guztiak dagoz eta onik ezer bez. Galduak an ikaragarizko oñazetan, su-garretan, beti izango dira. Aen oyuak, aen garaxiak, basoko piztitzar gosetuenen antzekoak gitxienez, miñagoak ezpa-dira be. Euren obenak autoótuko dabez; baña alpeér-alpeérik, berandu izango da-ta.

2) Ez iñoz Jaungoikoa ikustea, sutan beti ére ta kiskaltzen egotea, oñaze-min gogoórenak, atsedeen barik, eten barik eta batera aríteza, deabru itxusi zikiñak beti begi auéean ikustea, naigabea gorputzean, amuúua biotzean jikaragarizko bizibidea!

3) Baña aen oñaze-min gogoórenetari-ko bat ¿zein deritxazu izango dala? Ona emen: ain érez irabazi egikien zerua, uskeri bategaitik, zorakeri bategaitik beti-betiko galdu dabela gogoratzea.

Asmua.

Irudimenaz jatsi zaitez pizka baten inpernura. Begira, ¿ikusten dozu deabruak

an darabilen lana? Galduai nekeak a´eraz-
ten diardue. Oraindik toki utsak ba-da-
goz; bea´ bada, o´reitarikoen bat zurea da;
pekatu bat geyago ta galdua zara betiko.

De pœna in pœnam transeunt. «Oñaze bate-
tik urten eta beste oñazean sartzen dira».

7'g. EGUNERAKO

Inpernuko oñaze betikoak

1). Jaungoikoaren ase´rea, batez be,
onetan agiri da: oben astunean ilten dira-
nai *beti-betiko* oñaze-miñak emoten dautse-
zalako; zorigaiztokoa izan bea´a, Jaun-
goikoa Jaungoiko dan a´rte guztian; jau
bai zoritxa´rik zoritxa´rena!

2) ¡Betikotasuna, betikotasuna! Zu bai
zareala itz guztietan sakonena! Gaiztoki-
ko su-ga´retan dagoan galdu batek urtero
nega´ - malko bat botaten dauala kontu
egizu, ta nega´-malko o´reik batuta, miloi
ta miloika urteren buruan itxaso zabala
beteten dabela; ia neu´tu ezin leikezan
urte guzti o´reik Betikotasunaren au´rean
¿zer dira? Ezer ez. Ur tantatxu bat itxaso
zabalaren au´rean baño gitxiago.

3) Gañera, inpernuan dagokanak, une baxotxean Betikotasun osoaren oñazeak aítzen ditu: ¿zegaitik jakin nai dozu? Ara: Betikotasuna begien aúrean beti daukala-ko; bere oñaze guztietan Betikotasunaren beaztun mingoitza aurkitzen dau oñaze oíreiz gañera, berez naiko samiñak ezpai'liran. Gaiztokiko su-leza ori ikaragaía da; baña betikoa ez izatera ez litzake ain bildurgaíi.

Asmua.

Ezin ulertu ba-dozu be, inpernuko oñaze-miñak betikoak direala siñestu egizu biotz-biotzez.

Momentaneum quod delectat, æternum quod cruciat. «Une bateko atsegiña, betiko oñaze-miña». (S. JOAN KRISOST.)

8'g. EGUNERAKO

Zerua

1) Zerua! Izen andia! Zeruan ez dogu atsekaberik izango, ez naigabe, min edo geixo txiki bakaí bat be. Au siñesmenak argiro irakasten dauskun gauzea da: «Jaungoikoak bere Santuen negaíak leoítuko

ditu eta aurerantzean ez da negarik izango, ezta garaxi-min edo oñazerik be; atsekabe miñak joanak dira betiko» (ApoC. XXI). ¡Au zorion andia!

2) Zeruan gañera ondasun guzti-guztiak esku betez eta aukeran emongo yakuz: begiak ikusgaririk ederenak ikusiko dabez: adimenak ezkutuko gauza gatxena be argiro ezagutuko ditu: gomutarena Jaungoikoaren mesedeak gogoratu-ta, zoraturik lez egongo da: naimen edo borondateak nai dauan guzti-guztia euki-ko dau, zeru-luñaren Jaun Altsua berea izango dau-ta. Bai, zeruan atsegin-ondasun guztien Iturburu ta Egilea, gure Jaungoiko maitea ikusiko dogu, maitatuko dogu, geurea izango dogu eta onelan gure zorionak beti iraungo dau: *sic semper cum Domino erimus.*

3) Zer dira ba, erbesteko ezbeñak, zer emen beko neke-lan eta naigabeak, zeruan emongo yakun sari eder oñen ondoan?

Nekeak egun batekoak dira: atsedena beti-betikoa.

Lanak, egiñalak, pizka batekoak: saria, bañiz, ez da iñoz amaituko.

Negarak joan dira: poza ez da bein be amaituko.

Kristiñau orek, maitatu egizu gurutzea, zeruko atea onek idegiko dautzu-ta. *Per crucem ad lucem.*

Asmua.

Zeure lanetan begiak zerura sari jaso ta lan oreak sari edera irabazten dautzuela gogoratu.

Si labor terret, merces invitet. «Lanak bildurtzen ba-zaitu, sariak bizkoirtuko zaitu».

9'g. EGUNERAKO

Jaungoikoa beti begira dagokigu

1) Nagoan tokian nagoala, noranai noala, nabilanaz nabilala, Jaungoikoa beti begira daukat, lurbera zabalean neu bakarrik bizi ba'nintz lez. Guzti-guztia ikusten dau. Etoirkizuna lez igaro dan aldia be ikusten dau; edo obeto esateko, bere begien aurrean ez etoirkizunik, ez igaro dan aldirik ez dago; bat-batean ikusten dau guztia, igaro dana, oraingoa ta etoirkizuna.

2) Luíreko érege edo agintarien auréan lapurétan egiteaz lotsatuko ziñake, kristiñaua, çta bape lotsa barik, bildur barik, gaiztakeri andienak Jaungoikoaren auréan egiten dozuz? çala uste dozu zeuk Bera ikusten ez dozulako, Berak be ez zaituala ikusten?

3) Argia estaltzeko, gabeko ilunik bal-tzenak ez dira naikoa. Jaungoikoak ikus-ten ez dauan toki ezkutu bakañ bat be ez dago. Gizonakandik iges-egin zegike, ba-ña Jaungoikoa beti ta edonun aurkituko dozu.

Asmua.

Ziltzaldi edo tentaziño aldian zeure bu-ruari esayozu: «Jaungoikoa begira dau-
kat».

Si peccare vis, quære ubi non te videat Deus, et fac quod vis. (S. AGUST.) «Oben-egin nai ba-dozu, Jaungoikoak ikusiko ez zaituan tokira zoaz, eta zeure asmua orduan bete egizu».

10'g. EGUNERAKO**Gogoaren gaizkapena (arimearen salbaziñoa)**

1) Gauzarik beaíena, eginbeaíik andiena, nagusiena, bakaía, zerua irabaztea da. Beste egikizun guzti-guztiak, eíege-lanak, jakitun-lanak, guda, bake... zorakeriak dira, ume-jolasak oíren ondoan. ¿Zer aúeratzen dau gizonak luí-alde osoa eskuratu aíren be, bere arimea galdu ba-dagi?

2) Gauza guztiak oíretarako egiñak dira: euren bidez eta laguntzaz zerua irabazi daigun. Beraz, beste edozetan erabiltzen doguzanean, alpeíekoak doguz, kaltegaíi ezpa-dira be, zoriona irabazi beaíean, ondamendira garoez-ta.

3) Arimea gaizkatu edo salbetea: auxeda gizonaren eginbeaíik nagusiena, lan bakaía. Ori ta guzti be, gizonak beste gauza guztietan alegintzen diralarik, auxe bakaíik ez dabe aintzakotzat aítzen. Batek aberatsa izateaíren, izerdi patsak aterako ditu; besteak egiñalik andienak egingo ditu, jakituna izateaíren... ¿nok egiñalak egin, beste oíein antzera, bere gogoa gaizkatu eta salbeteko?

Asmua.

Askotan gogoratuko dot gaur arima ba-
kañ bat daukadala, ta ori galdu ba-dagit,
betiko galdua nazala.

«Begi bi daukazuz, kristiñaua, esku bi,
belañi bi; bat galdu añen, besteak lagun-
duko dautzu; baña arimea galtzen ba-do-
zu. ¿Zer gelditzen yatzu?» (KRISOSTOMO
DEUNAK).

11'g. EGUNERAKO

Obenaren kalteak

1) Urez beteriko sakeltxu bat galtzen dauan gizonak, asko galtzen dau. Bere ondasun guztiak itxasoan naiz sutan galtzen dituanak bañiz, geyago galtzen dau. Eta Jaungoikoa galtzen dauan pekatariak, luñbiran diran ure-goñi ta añi bitxi eder guztiak baño askozaz geyago ez ete-dau galtzen?

2) ¡Pekatua: i bai goñotogañi azala ta ori ta guzti be, gizasemeak maite abe! Gizonak jolasean lez añtzen dau pekatua, ta jolas onek betiko galdumendira daroela ez dau igarñten.

Gixaxoak nai leuke pekatua ta Jaungoikoa, biok batera, maite izan; beso bat az pekatua laztandu ta besteaz Jesus gurtziltzatu. ¡Itxutasun bildurgarria pekatariarena!

3) ¡Ikuskizun negargarria da benetan Jesus Bildots otzana lapur eta gaizkiñen artean gurutzean josita ikustea!

Baña arima bat pekatu astunez josita ikustea, askozaz be negargarriago litzake, beronek josi dau ba, Jesukristo gurutzean oren era txarean.

Asmua.

Ziñez, egi-egiaz siñestu egizu: erbeste neketsu onetan gauza gaitz eta samiña, bildurgarri ta kaltegarria bat bakaña dala: pekatua.

Quasi a facie colubri, fuge peccatum. «Suge zitaldunai baño ariñago, pekatuari iges-egiozu».

12'g. EGUNERAKO

Norbere burua ilduratzea

1) Arerio gaiztoa garaitzeko lenen egin bea dozun gauzea, zeure burua ezi, ildu-

ratu edo *mortifikatzea* da. Ez dau areriorik garaituko, ez dau zeruko ondasunik jade-tsiko, laztasun edo ildurarik egin nai ez dauanak. «Nire ondoren etoñi nai dauanak—Jesus onak diño—arñtu begi bere gurutzeta ta jañaitu beist edo betoñ neure ondoren». (MENDIBURU).

2) Santuak bañdin diñotzue, onaren ornitasun, onoimen edo birtuteak, berak daroan ilduraz edo bere buruari arerazten dautsazan atsekabeakaz neurtu dabez-ta. Loyolako Iñazio Deunari, norbait santua zala esaten eutsoenean, erantzuten eban: «ori oñelan izango da, bere buruaren etsai andia ba-da». Nekearen bidez lantzen ez dan luñean ez da birtuterik jayoten eta jayo dana be laster igarñten da, nekeak berak zerutik dauan ura ta janaria ekañten ezpa-dautso. (MENDIBURU).

3) Pekatuak bere ordaña eskatzen dau: edo emen luñean edo geroago garbitokian: utsegiterik ez dago. Garbitokiko su-gar bildurñari iges-egiteko, ene kristiñaua, ezi ta ilduratu egizu zeure gorputz ori.

Asmua.

Zeure pekatuen zoía ordaintzeko, egunoro ilduratze edo penitentziren bat egin zu, txikia ba-da be.

Nisi pænitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. «Gorputza ilduratu ezpa-dagizue, guztiok orobat galduko zarie».

13'g. EGUNERAKO

Jaungoikoagana biuŕtzea ez úrengorako itxi

1) Jaungoikoagana biuŕtzea asko ta asko luzatzen dot: bere eskuetatik iges joan nai dodala dirudi. ¿Zer? kaltegarí ete yat ba, Berea izatea? Beti pekatupean ego-tea ¿ez ete-da niretzat askozaz kalte an-diagoa?—«Biar, biar»... ¿zegaitik ez gaur? ¿Zergaitik gaur bertan asi negiken lana, beti biarko itxi?

2) Jaungoikoagandik urun ¿zek nauko luári lotuta? Neure bizikerea aldatu bea-ak emoten daustan bilduak. Jaungoikoa-gana biuŕtzeko nekea artu beaiko dodala? Baña neke oreik zeruko ondasunen ondoan ¿zer dira? ¿Eta Jesus'ek ez al ditu nigaitik nekeak artu?

3) «Gaur egin zeinkenik ez biarko itxi», diño esakun zar batek. Etořkizuna ez da zurea, Jaungoikoak bakařik ezagutzen dau. Biurtzen danari parkapena eskiñi ta agindu dautso: ori egia da; baña biarko eguna emongo dauskunik, iñon eta iñoz ez dausku esan: biar, beař bada, ildakoen anai izango zara ĉnok daki?

Asmua.

Jaungoikoagana biurtzea biaramonera-ko itxi ebelako, asko ta asko galdu dirala gogoratu egizu gaur. «Gaiztoki edo inper-nua asmu onez beterik dago», diño santu batek; baña bete bako asmuz.

Et dixi: nunc cœpi. «Erabagi dot: gaur bertan asiko naz» (Ps. 76).

14'g. EGUNERAKO

Esamesen bilduřa

1) Mundutařak au, ori ta bestea diño: itxi, esan dagiela nai dabena. ĉZoroen esanak zetarako aintzat ařtu? ¡Esango dabena! ĉEta zer esango ete-dabe? «Gizonai baño Jaungoikoari bilduř eta lotsa geyago

dautzazula»? Eta, azkenez, Jaungoikoa pozik ba-daukazu, zuri zer?

2) Eta kristiñau bat bere Jaungoikoaz lotsatzea ¿ez ete-da koldarñkeri andia, egunoro, nagusi aren edo onen moñoi ta mendekoak diralako, asko ta asko año dabiltzala ikusirik? Jaungoikoaren Semeaz orain lotsatzen ba-zara, Bera be azken-epai edo juizioko egun lañi aretan zutzaz lotsatu egingo da.

3) Jaungoikoaren Semeaz lotsatzen zara eta ¿zegaitik? ¿Lotsagañi ete-da bere izena, lotsagañiak bere agintzak, ausaz lotsagañi zuri bizitza emon eutzun bere eriotz-gañatz tamalgañia?

Jaungoikoaren Semeaz lotsatzen zara... eta aragi-atsegin lizunetan biziteaz ez zara lotsatzen, ezta añokeriz puztuta ibilteaz, ez bide txañez iñoren ondasunen jabe izateaz be. Ori begiratu, kristiñaua, pekatuak ala Jesukristok, zeñek lotsa geyago emon beañ dautzun.

Asmua.

Azteñtu, begitatu zeure bañena, besteen esamesen bilduñez. Jaungoikoaren agindurik bete barik itxi dozun ondo ikusteko.

15'g. EGUNERAKO

Norbere buruari bildur izan beara

1) Gizonaren etsairik andiena, gizona bera da. Bere aulkeri edo makalkeriak bildur geyago emon bea dautso, inpernuko deabruen ekiñaldi guztiak baño be. Salomon, jakitunen artean jakitunena, jausi bazan; Pedro Deunak, Apostoluetan lenengoak, Eleizearen oin-ari zanak, bere Jauna ukatu ba-eban: ¿zelan ez gara bildurtuko gu, zume ta kañaberak baizen aulak gareanok?

2) Geyenetan, gizona burukatu barik jausten da. Bere griña gaiztoak eta batez be, bere biotzak, galbidean jarten dabe beti. Biotzak, deabruaren egiñal guztiak baño gizon geyago galdu ditu. Estutze-nekeak menperatu ta euren biotza menperatu ez ebelako galdu ziran gizon asko ezagutu doguz.

3) Done edo Santurik andienak bildur andia izan dautse beti euren buruari, euren gorputzari, euren biotzari batez be. Azkenengo ordu lañian be bildur ziran ordurarte beti Jaungoikoaren aiskidetasunean bizi izan ziran Santu aek ceta gu na-

sai gagoz, geure biotzak eskatzen daukun guzti-guztia emonaz?

Asmua.

Galbideetatik alde - egizu, ta ez aitzu Jaungoikoak diñoskun au: «galbidea maite dabenak, ortxe jausiko dira».

Qui se existimat stare, videat ne cadat. «Zutik dagoanak, ez jausteko, ardurea artu begi».

16'g. EGUNERAKO

Jaungoikoaren eskañak zelan artu beañ diran

1) Egunero arñzen dozuzan eskañ edo graziak eta gaurdaño arñu dozuzan guzti-guztiak, Kristoren odol guñgañari zoñ dautsazuz, kristiñaua. Oñaze-miñetan gurutzean josirik egoala, bere zaurietako odol tanta bakotxa zerura zuzen-zuzen yoyan guretzat eskañ oneik irabazteko. Begira ba, ez dagizun ezereztzat arñu edo oinperatu eskañ txikienetatik bakañtxu bat be.

2) Ez bakañik arñu dozuzan eskañak, baita, zeure aldetik eragozpenik ez ipin-

tera, aítuko zebazan guztiak be Jaungoikoari zoń dautsazuz. Eguzki dizdiratsua argi dagoanean, leyoak isten doguzalako bere berorik aítzen ezpa-dogu, ori geure eńua da. Bardin, Jaungoikoaren eskeńai eragozpenak ipinten dautseguzanean be.

3) Zenbat urte ete-dira Jaungoikoak au edo bestea eskatzen dautzula, ta zu egin barik zagozala? 10, 20, 30 beań bada... ¡Au lotsagańia! Espiritu Santuaren eskolan ainbeste urtez ibilirik, ain gitxi auńeratu zara? ¿Zergaitik ete-da, uskerien bat egaitik ezpa-da? Berak emondako eskań onuragańiak aintzat be aítu ez dozuzalako? Gogoratu, goiz edo berandu oneik guztiok ordaindu beańean auńkituko zareala...

Asmua.

Eskańak emon Jaunari aíturiko mese-deakaitik eta parkapena eskatu, ainbat eta ainbat ezetsi dozuzalako.

Cui multum datum est, multum quæretur ab eo. «Asko emon yakonari, asko eskatuko yako». (Luc. XII).

17'g. EGUNERAKO**Astia (denporea) zelan erabili**

1) Asti edo denporea alperik galtzea, gatxik okeñenetaikoa da. Gure bizitz au laburra izanik eta asti-unerik txikiena ain gauza ederra, egiñenik ezpa'geuko edo iñoz il bea' ezpa'gendu lez, bizi gara...

2) ¡Ene! Gaiztokiko galdu bateri emongo ba'litzakio zuk ain e'ez galtzen dozun asti edo denporearen une txiki bat —minutu bat, esaterako—zerua irabazi dagian, ¿zenbat uste dozu aleginduko litzakela une labur o'etan betiko zoriona eskuratzeko? Eta zuk azkenbako zorion ori zeure eskuetan daukazularik, beste gauza guztietan alegintzen zara ¿ta au ba-ka'rik baztertuta izten dozu?

3) Oke' zagoz, kristiñaua, guztiz oke', zerurako baño erbesterako aberastasunak batzen arduratsuago ba'zabiltz. Irabazirik andieneko eguna, geure egunik onena dogunik ez uste izan, Jaungoikoaren aurean geure egiñenak ondoen bete doguzan eguna baño.

Alegindu zaitetz ba, aureantzean, egun guztiak eta ordu bakotxa onelan ondo

erabili ta beteten. Egun artean inok itandu ba-dagizu: ¿zetan diarduzu? erantzun zengikeo: «Jaungoiko ta neure buruaren alde lan egiten».

Asmua.

Gogoan ondo artu: Jaungoikoaren alde igaroten ez dogun astia, asti galdua dala.

Regnum Dei vim patitur et violenti rapiunt illud. «Zerua indaiez artu bea da, ta alegintzen diranak, irabaziko dabe. (MAT. XI, 12).

18'g. EGUNERAKO

Sakramentuak zelan artu

1) Ikuerton edo Sakramentuen bidez Jaungoikoak, bere Semearen Odol deunak zuretzat irabazitako eska ugar edeak emoten dautzuz: beraz, arimea zeruratze-ko osoro beaiezkoak dozuz. Dongaro artu ezkerro, Kristoren odola ta irabaziak, mesedezkoak ez, kaltegañiak bai, kaltegañiak izango litzakezuz, jolasean lez eta txarto erabiliko zeunkez-ta.

2) Eta Paulo Deunaren itz zoñotz oneik, batez be, ikara-lañ andia emon

beaŕ dautzue: «Arima loyaz edo obenpean Kristoren aragi-odola aŕtu dagizanak, bere betiko ondamenaren epaya jaten eta edaten dau». Eta Jaunak Kain odolzaleari lez, bere Semearen odolaz zer egin dozun itanduko dautzunean ¿zer izango da zutzaz? Eta ez bein edo biŕitan, askotan baño, odol deun ori ezetsi ta oinperatu ba-do zu ¿nora itxuliko zara bere aseŕeari iges-egiteko?

Asmua.

Zeure baŕen ori azteŕtu egizu, saŕi auroŕtu aŕen ain gitxi auŕeratzea ta saŕi Jauna aŕtu aŕen, ain epel-nagi egote ori, nondik datoŕkizun ikusteko.

Probet autem seipsum homo. «Bere baŕena, bere biotza azteŕtu begi gizonak». (I COR. XI).

19'g. EGUNERAKO

Meza Deuna

1) Meza Deuna ¿zer da? Jesukristok gurutzean Aita Jaungoikoari eskiñiriko oparia (sakrifizioa) ber-bera (ez antz-irudia bakaŕik) egunero gure altaretan baŕiz-

tetan dana. ¡Meza Deuna bai dala gauza andia! Gure luraldean egin daiteken gauzarik andiena ziu, eta guretzat onuratsuena, ure-meatza baño askozaz aberatsagoa.

2) Zetan jakin nai dozu, ene kristiñaua?

a) Jaungoiko-arguztidunak bere mirarrietan baño eskubide askoz andiagoa erakusten dau abadeak meza emonaz. Arek, gauza guztiak ezerezetik ateratzean, bere menpekoai agindu eutsen: onek, Jaungoiko ber-berari agintzen dautso ta Jauna menperatzen yako.

b) Mezearen bidez, Jaungoiko gure Egilea gurtzen dogu. Egin dauskuzan mesedeakaitik eskañak emoten dautsaguz. Gure pekatuen zoñ ordaintzen dautsogu. Eskañ ugariak eskatzen dautsaguz.

d) Mezearen bidez, Garbitokiko arima gaxo erukañiak azkatu ta zeruratzen doguz. Bere irabaziak andiak dira, zeru, lur eta garbitokiraño zabaltzen dira-ta.

3) Baña jau itsutasun negañoña! Jesukristo gurutzean il zanean, atxak erdibitu ziran, eta altaran eskintzen danean, kristiñau askoren biotzak, atxak baño be go-

goñagoak agiri dira. Kalbarioan il zanean, ilobiak idegi ziran: altaran opaltzen danean, kristiñau-biotzak itxiak dagoz. Kalbarioan emakume ta gudarien begiei negaía darioe: gure eleizetan, osteran, kristiñau askok ezpanetan baírea erakusten dabe ta begietan aspertuta dagozala...

Asmua.

Meza entzutera zoazanean, Kalbarioan, Jesukristoren iltamuan zagozala, iruditu egizu.

In omni loco offertur nomini meo, oblatio munda. «Toki guztietan nire izenari opari garbia eskintzen yako». (MALACH. I-11).

20'g. EGUNERAKO

Txiroai (beañtsuai) lagundu beañ yake

1) Guztiz asko zoñ dautsogu Jesukristo gure Jaun maiteari. Berari egin nai izango geuskion guzti-guztia, txiro edo pobrei egin dayoegun, oneik bere tokian itxi dauskuz-ta. Altarako mayan gordeta dago, guk guñtu daigun eta gure janari izateko; txiroetan, bañiz, Beraz eñukitu gaitezán eta jaten emon dayogun. Bada-kizu, ba, kristiñaua, Jesukristo txiroetan

soñeko zaípean estalduta dagoala. Bein baten Martin Deun andiak oírelantxe ikusi eban, bere soñekoa erdibiturik eskeko bati emon eutsanean. Uréngo goizean Jesus etoíri yakon eskaíak emotera, jantzi eban eskekoa Bera zala adierazoaz.

2) Aberatsai emonda, beaí-bada galduko dozu: Jaungoikoari emonda, bein bez. Berak esan dausku, bere izenean emondako ur pizkatxua be, ez dauala ordaindu barik itxiko. Len aberatsak izan aíren, jokoan edo jan-edanetan ibili diralako, txanpon barik asko aurkitu dira. Txiro beartsuai lagundu dautselako, esku-utsik aurkitu danik, nik dakidala ez dago: gero ta geyago irabazteko bidea, txiroai emotea da.

3) Emon dauskuzan ondasunetzaz erantzuteko, Jaungoikoak azken-epai egunean eskatuko dausku. Jaunak, euren gogoríkeria arpegira botako dautsenean, ainbat eta ainbat biotz gogoréko aberatsek ¿zer erantzungo dautse orduan? «Zoaze —esango dautse — zoaze aberats madarikatuok baírendiko sutara, ba gosez nengoan eta ez zeunsten jaten emon, bilosik nengoan eta ez ninduzuen jantzi».

Biotz gogoń, zeken eta zikoitzak galduak dira: esku zabaleko gizonak, zerua irabaziko dabe. Gure gaiztakeriak andiak ba-dira be, Jauna guzaz erukituko da, gure soñekoak bere gorputzean eta gure ogasuna bere eskuetan ikusi-ta. Ez, ez daukagu zetzaz bildurtu, txiro-beartsuak gure alde ba-dagoz.

Asmua.

Zugana datořen eskekoa beañizanean aurkitzen ba-da, ez bein be esku-utsik bialdu.

Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum Dominus. «Zorionekoa beartsu ta txiroen laguntzalea; Jaungoikoak egun lañian jagongo dau».

21'g. EGUNERAKO

Ziltzaldia (tentaziñoa)

1) Iñok ezin legikeo ziltzaldiari iges-egin. Naiz aberatsa naiz txiroa izan, naiz jauregi ederean jayoa naiz artzain, txabolan; naiz luřeko zorakerietan bizi naiz beañizanean, toki ta aldi guztietan ziltzal-

dia aurkitzen dau gizasemeak, non-nai galbidea. Ziltzaldia etxe baruan, ziltzaldia kanpoan, bere inguruan lez bere barenean be. Ziltzaldi-legeak giza - emakume guztiak beartzen ditu ta Jesukristo berari be basamorturaño jaraitu eutson.

2) Baña ziltzaldi-menpekoak guztiok garean aren be, ez gara orenbestez lairitu bea. Ziltzaldia, berenez, ez da ez ona ez txara: lotuta dagoan txakur gaiztoaren antzekoa da: zaunka egin daike, baña aginka inori bez, ureratzen ezpa-yako.

Gañera ziltzaldiak mesede andiak ekaarten dauskuz. Batetik, gure argaltasunaren bari emoten dausku, gure indaren neurita ezaguerea.

Bestetik, ziltzaldia garaitu ta menperatzeko alegintzen ba-gara, Jaungoikoak bere laguntza ez dauskula ukatuko ziltzaldiak erakusten dausku.

3) Ziltzaldia menperatu edo azpiratzeko, iru gauza eskatzen dira:

Lenengoa.—Galbide edo ariskutik alde egitea. Eba, gure lenengo ama, baldin suge madarikatuaz autuan asi ezpa'litz, eta Pedro Deuna Kaifas'en etxean ango neska-meaz, bea bada, ez bata ez bestea ez zi-

ran jausiko pekatuan, jausi ziran lez. Gogoratu Jaungoikoaren itz adigañi oneik: «Galbide edo ariskuak maite dituana, eurretan ilgo da».

Bigarrena.—Otoitza: ona zegaitik Jesukristok ez daukun esaten «begiratzeko» bakañik, «otoitz» egiteko baño. *Vigilate et orate*. Ziltzaldian, Jesukristogana joten badozue, Mariaren magalpean sartu bazaitze, onek eta bere Semeak zuen arerioen egiñal guztiak ez dabezala ausiko çuste ete-dozue? Esan ba ziltzaldian Pedro Deunagaz batera: «Jauna, lagun zakidaz galtzera noa-ta.

Irugarrena.—Sañi Jaunañtzea. Jesukristok berak diñosku: «Zeruko ogia jan dagienak, ez dira ilgo. Bera da gure gogo edo arimen janari, indań eta kemena, «Jaunañtzen dauanak begietatik su-gaña darion leoi *amurátua* dirudi». (KRISOSTOMO DEUNAK).

Asmua.

Galbide ta arizkuetatik ainbat lasterén iges-egizu.

Et ne nos inducas in tentationem. Ez eiguzu itxi ziltzaldian jausten.

22'g. EGUNERAKO**Oben ariñak**

Pekatu astunetatik alde egitea naiko dala uste dabe askok: oneik pekatu ariña aintzat ez dabe artzen: gauza txikia dala diñoe, uskeri bat, ezer ez... ¡Uskeria, gauza txikia, Jaungoikoaren naya ez egitea! Matraļekoak be uskeriak dira, gauza txikiak, beintzat ez dautse iñori bizia kentzen: baña ¿gauza txikia ete-da norbere amari arpegira txistu egitea edo matraļekoak emotea? Jesukristok bere nekaldian arturiko matraļako ta txistuak gure pekatu ariñak dirala deritxat, ene kristiñaua.

2) Uskeria, oben ariña, gauza txikia, ezereza...? Bere ondorenak begiratu egizuz:

Oben ariñak arimea ořbandu, gure gogo argia, Jaungoikoaren antz-irudira egiña dan gogo au loitzen dau. Soñeko uratuz eta arpegi zikiñez gain-gañeko jentearen auñera agertzen lotsatuko zeintez, eta pekatu ariñez arimea loituta dozula Jaungoikoaren auñera joaten ¿ez ete-zara lotsatuko?

Oben ariña gaitz zitala ta geizo bildur-

gaña da arimearentzat, uste barik erioztzara daroalako. Untz argalak urteakaz aratxik sendoena be ito egiten dau. Estul txiki batek buruko min andia sortzen dau, eta pekatu ariñak astiro-astiro, geldi-geldi-ka, pekatu astunera, erioztzara eroaten gaitu.

3) Entzun azkenez erakusbide ta itz adigañi batzuk:

Moises, Jaungoikoaren aiskide andia, ez zan Kanaango luñaldean sartu, oben arin bat zala bide.

Gaizki-esaka txiki bat zala-ta, bere aña-ba Maria, oñetatik bururaño izugañizko izuñi zikiñez bete zan.

Gonzaga'tar Luis Deuna, bein, autoñtzen asi zala, konoñte barik ia jausi zan, bere gazteroko oben arin batzuk gomutau-ta.

Anselmo Deunak esaten eban inpernu edo pekatu arin bakañ bat aukeratu beañ-ean egon ezkerro, berak lenengoa, betiko gaiztokia, autuko leukeala.

Asmua.

Jaungoikoaren naya ukatzen dauan eta zeuri ainbeste kalte dakañtzuzan pekatu

ariña, gauza txikia danik, ez uste izan auferantzean.

Observa diligenter ne incurras plagam lepræ.
«Legenar-izurria batu ez dagizun ondo begiratu egizu».

23'g. EGUNERAKO

Neke-lanak zelan eroan

1) Ez uste, ene kristiñaua, atsegiñetan biziteko edo aberastasunak batzeko, kristiñau egin zareanik, Bateoa oretarako artu dozunik.

Kristiñau - izenak zer esan nai dau? Kristoren seme, bere jaraitzale zareala ta, beraz, arek lez neke-lanak artu bea dozuzala, gurutzea eroan bea dozula zer ete-dau orixe esan gura? Zetarako bestelana, kristiñau egin, deabruari jaraitzekotan?

«Kristiñauak (Tertuliano argiak diño) eriotzarako gizon gertuak dira».

2) Ebangelioak zer diño? Zorionekoak nega egiten dabena; zoritxara zuri, aberatsa, zeure poza emen bean aurkitzen dozu-ta. Zer uste dozu, nega dagienak, nai-

gabe ta neke-lanak daroezanak zorioneko ta aberatsak, osterá, zorigaiztoko dirala? Ez noski: ori ta guzti be egia da, siñesmen egia, beste edozein fedeko egi baizen siñesgaíri ta siñesbeaía.

3) Jaungoikoaren Semea, zerura igon baño len, luíera jatsi da, gurutzea eroan dau: beste deun edo santu guztiak be gurutze-bidea aítu dabe zerura joateko. Eta Jaungoikoaren Seme ta doneak, ainbeste neke, ainbeste oñaze aítu ba-dabez zerua irabazteko, ¿neke lan barik uste dozu an sartuko zareala? Ez, ez, kristiñau oí; «neke-loí andien bidez zeruan saítuko gareala» diño Paulo Deunak. Beraz, Jeronimo deunak jaíaitzen dau, «aguí esan legikeo, betiko zeruari neke - lanik eroan nai ez dauanak».

Asmua.

Jaungoikoak neke-lanen bat bialduko dautzunean, oírek zerua irabazteko asko lagunduko zaituala gogoratu. *Qui vult venire post me... tollat crucem suam.* «Nire jaíai etoíri nai dauanak... aítu begi bere gurutzea».

24'g. EGUNERAKO

Jaungoikoaren erukia

1) Jaungoikoaren erukia, guztiz andia, bazter bagea, neuribagea da pekatarientzat. Entzun emen gure Liburu Santueta-ko bost itz oroigarri oneik:

«Biurtu zaitez, pekataria, ta biziko zara».

«Pekatoriaren eriotzarik ez dot nai, biurtu ta bizi dadin baño».

«Biurtu zaitez, pekataria, ta ziñez ezpa-dautzut parkatzen, guzurria nazala esan».

«Zure pekatuak arimea baltzitu badautzue, zuri-zuri biurtuko dautzut».

Eta azkenez, guztietan eztitsuena:

«Pekataria nigana badator, bere gaiztakeri guztiak erabatera aitzuko dodaz».

Bai; andia, neuribagea da Jaungoikoaren erukia.

2) Eta Lege-Zarean, bildurezko Legepean, Jaungoikoak ori esan ba-eban, zer deritxazu esango dautzula Lege-Bařian, maitasunezko Legepean?

Entzun bařiro bere itz gozoak:

«Ez naz gizon zuzenak bilatzera etori,

pekatariak baño». Ba-dirudi, beraz, Jau-nak onak baño pekatariak maiteago di-tuala.

Eta Artzain onaren irudi edeña? Iaroge-ta emeretzi ardiak itxi ta galdurikoen bila doa ta ez da geldituko aurkitu arte.

Eta seme banatzailearena? Etxera biur-tzen dala, urunetik ikusi dagienean, Aitak bere seme eskaŕgaiztokoak emoniko nai-gabe guztiak aiztuko ditu ta besoak zaba-lik laztanduko dau.

3) Oneik bere itzak dira ħeta bere egintzak? Ona emen: Pekatariekin bizi ta eurakin mayan jesaŕi da bazkaltzen.

Pekatarien ondoren joan da, eurak bide zuzenera biurtzeko: gogoratu Samaritaŕ emakumea ta Magdala'ko Maria.

Pekatariei parkatu dautse ta aldeztu ditu: gogoratu Simon Fariseotaŕa ta peka-tuan aurkitu eben emakumea.

Eta azkenez, pekataria, emen luŕean, deun edo santu egin dau. «Zeruan izango zara gaur» diñotso lapuŕ onari.

Asmua.

Jaungoikoaren erukia izan bedi beti zu-re itxadona.

Misericordias Domini in æternum cantabo.
«Jaungoikoaren erukiak beti gogoratuko ditut».

25'g. EGUNERAKO

Jaungoikoaganako maitasuna

1) Zenbaterañoako maitasun andia Jaungoikoari zor dautsagun ikusteko, gogora ekañi, ene kristiñau oñek, Berak zure alde egindako guztia: bere Seme laztan bakaña eriotzara emon dau zu irabaztearen, arerioaren atzamañetatik zu ateratearen. Zer? maite dozuz beañ bada, egun bateko lora zimelak, çeta neuribako Maitasuna, Maitasun-Ituñburua aintzat ez ete -dozu arñtuko?

2) Bera maite izateko agintzen dautzu Jaungoikoak. çAgintza gogoñregia ete-da Edeñrtasunaren Edeñrtasuna maite izatea? Berak zure biotza nai dau... çeta zure biotz apuñ oñek zeru-luñak ezin arñtu dabene Alguztiduna ez dau arñtu nai?

Ez aiztu, Jaungoikoak biotz osoa eskatzen dautzula. Beraz, zure maitasun osoa zor dautsazu. «Zeru-luñaren arñtean bere biotza erdibitu nai dauanak, guztia luñari

emoten dautso ta zeruari ezebez: luñak berari eskiñitakoa aítzen daualako ta ez zeruak eskiñia. (BOSSUET)

3) Gaiztokian, betiko sutan galduta dagozanen atsekabe-min gogoírena auxeda: Jaungoikoarentzat egiñak izanik, ezin Jaungoikoa maite izatea. Zuk, osterá, Jaungoikoa maite zegike, nai aña ta nai lez: beraz, ain érez eta ainbat maite zegiken Jauna, ez maitatzea, inpernua bera baño be oker eta kalte andiagoa da.

Asmua.

Auíerantzean Jaungoikoa biotz osoz maitatzeko asmu zindoa aítu egizu.

Præbe, fili mi, cor tuum mihi. «Ene semea, emoidazu zeure biotz ori.

26'g. EGUNERAKO

**Ziñez Jauna maite dogun ala ez
zetan ezagutu geiken**

1) Zeinbat eta geyago norbait maite dogun, ainbat eta ardura andiago aítzen dogu, aren biotza naigabetu legiken gauzarik ez egiteko. Arerio zitalen bat naiga-

betu aġen, ez dausku ardura andirik; baġa lagunari, aiskideaġi, aspaldiko aiskidea ba-dogu batez be, ez dautsagu ezegaitik kalte txikienik be egin nai.

Biotz gogoġa beaġ dau bere ama negaġ-
ez ipiġniko dauala gogoratuta, ori ta guzti
be, naigabeak naigabeen gaġean emoten
dautsazan semeak. Ziġez eta biotzez
Jaungoikoa maite dauanak, edozein oben
edo pekaturi albait lasteġen iges-egiten
dautso.

2) Jaungoikoa maite dozula diġozu ta
bape ardura barik ġbere biotza naigabe-
tzen dozu? Jaungoikoa maite dozula? Izan
daiteke; baġa biotz osoz, ez. Bera baġo
geyago maite dozu, dirudianez, arako
idazti (liburu) edo eguneroko papel lotsa-
bakoa, arako lagun galdua, arako batzaġ
edo bilera txaaġa, arako dantza lotu-zikiġa:
oġeik pekatura zaroaze, baġa ori ta guzti
be, ez dozuz itxi nai.

3) Jaungoikoa maite dauala esan eta
aġriskuetatik iges-egin barik liluratzen da-
na, guzuġean bizi da, Zuk beintzat; kris-
tiġaġua, gogoratu Jaungoikoaren aiskide
zarealako, Jesus ume laztana zeure besoe-
tan lez daroazula. Arduraz edo kontuz

ibili, ta norbaitek zertzaz laí zabiltzan itanduko ba'leutzu, esaiozu. «Neure kutuna biotz gañean daroat, eta suge zitalak uxegiko ete dautson edo sasi - arantzak uratu ta zulatuko ete-daben bildur nazarako, arduraz nabil».

Asmua.

Oben ariñak, asmoz beintzat, zugandik urundu.

Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo. «Zeure Jaun eta Jaungoikoa biotz osoz maiteko dozu».

27'g. EGUNERAKO

Urko-lagunagazko maitasuna

1) Bere geidea edo urko laguna maite ez dauanak Jaungoikoa maite dauanik ziñez ezin esan dagike, kristiñau ona danik be ezin esan izango dau-ta, bere egiteak siñesmen edo fedearen aurka dagozalako.

Zer aureratzen dau gizonak siñismena ba-daukala esanaz, bere egitadak siñesmenari laguntzen ezpa-dautse? diñosku Judas'ek, Jesukristo'ren bialduak: ezertxu bez, Jangoikoa ziñez eta benetan maitatu

nai dauan kristiñauak, bere urko-laguna be, nai ta ez maite izan bea' dau-ta.

2) Baña zelakoa izan bea' da urko-lagunagazko gure maitasuna? Ona emen Paulo Deunaren erantzuerara adiga'ia: Urko-lagunagazko maitasuna—diño—baketsua da, ona da, bekaizkeri edo ondamu bakoa: ez dau iñoren kalterik bilatzen, ez da a'oa, ez da besteen kalte edo oke'az poztuten, eta azkenez, a'rtu dituan oke' eta kalte guztiak, pozik daroaz. (I CORINT. XIII -4).

Eta Jesukristo gure Irakasla maiteak, itz gitxitan, baña oso argiro, orixe berori irakatsi dausku: «Maitatu egizu urko laguna zeure burua lez» diñosku.

3) ¿Au ete - da edo onen antzekoa beintzat, zeure urko-lagunari dautsazun maitasuna?

¿Zeure urko - laguna maite ete - dozu Jesukristok zu maite izan zaituan lez?

¿Maite ete-dozu zeure burua maite dozun lez, zeuretzat nai dozuzan mesedeak arentzat be nai ete-dozuz; urko-lagunaren alde, bea' izan ezkeru, zeure odola ixuriteko gertu ete - zagoz, Jesukristok zure alde ixuri eban lez?

Asmua.

Kristiñau guztiak; Jaungoikoaren seme diran aldetik zure anayak be badirala ez iñoz aiztu.

Qui diligit proximum, legem implevit. «Bere urko-laguna maite dauanak, legea bete dau».

28'g. EGUNERAKO

Arerioakanako maitasuna

1) Gure erlejiñoa maitasun - erlejiñoa dala esan geike, maitasuna bere bařen bařeneraño, unetaraño sartuta daroalako; maitasun-legea da bere legerik nagusiena, andiena. Jesukristo bere Jaun eta Irasleak maitasuna irakasten dausku itzez eta egi- tez: ez da, azkenez, Ebangelioan oři ba- kar bat be aurkituko maitasun au adieraz- ten ez dauskunik.

2) Baña maitasuna ezeze, arerioakana- ko maitasuna be eskatzen dauskue gure liburu santuak: «Zure arerioa maitatu egi- zu ta gořoto dautzunari ondo egiozu». (MAT. X, 44) Asko ta askok euren buru argalari begiratuta, onelan diñoie: «arerioai parkatzeko» eskatzen dauskun agintza ori,

gauza eziña edo beintzat zořotzegia da. Oneik aitzu dabela dirudi Dabid eřegeak Saul eta Absalon bere arerioai parkatu eutsela, eta Jesukristok gurutzetik Aitari eskatu eutsola bere etsai Judatařen gaiztakeri guztiak aitzu egizala.

3) Ez esan, kristiñaua, parkatu ezin dozunik, arerioai parkatzea gauza eziña edo geyegia danik. Geyegia kristiñau batek bere anai kristiñauari parkapena eskintzea, Jesukristo gure Jauna, gu guztiok, bere etsai nozbait izan garean guztiok maitasunez arřtu ta laztantzeko, gurutzean besoak zabalik dagoala ikusirik? Judatarř batek naiz siñeste bakoren batek ezin parkatu izatea, siñestu daiteke; baña ¡kristiñau batek, Jesukristoren odolaz erosiak, parkapena ukatu nai dautsala bera lez Jesukristoren odolaz erosia izan dan anayari! ¡Au bai dala geyegia ta siñestu ezin daiteken gauzea!

Asmua.

Begiratu norbaiteri oraindik gořotoa ez ete-dautsazun eta bertatik parkatu egiozu.

Qui odit fratrem suum, homicida est. «Bere anayari gořoto dautsana, gizon-erailea da».

Oara.

Goóotoak, ezin-ikusiak galdu gaitu euskaldunok beti: goóotoa oso griña gaiztoa da; baña anayak, eíri batekoak, etxe batekoak bear bada, banatzen dituanean, orduan askozaz be zital eta okeágoa da, bere ondorengo kalteak, alkaí-goóoto dabenen arítean gelditu barik, saíri eíri osora zabaltzen diralako.

29'g. EGUNERAKO

Jesukristoren antzekoak izan bear dogula

1) Adan, gure lenengo gurasoa, Jaungoikoaren antzeko izan nairik, galdu zan: beste gizon guztiok osterá, zerua irabazteko, Jesukristoren antz-irudi edeía geure arimetan soítu bear dogu: bere antzeko ba - gara, zeruratuko gara, bestelan ez, Jaun ori gure buru dan ezkeró, gure eredu ta ispílu be izan bear dau-ta.

2) Baña, aítzeko gauzea! egunero ikusten doguz andiki-etxe ta eírege-jauregietan, batez be, amaikatxu gizon eta emakume euren nagusien antzeko agertzeáren egiñalak egiten dabezala, aen agin-

tza ta guraririk txikiena lenbailen bete nairik dabiltzala ...eta Jaungoikoaren Semeari, éregeen érege ta agintarien agintari izan aŕen, lotsarik ez dautse, aiztuta lez bizi dira, oso urin, bere izena doi-doi gogoratzen dabela.

3) Azken-epaiko egun laŕi aretan ¿zer erantzungo dautsazu Epaikariari, Jesukristo zure Irakasla ta Ereduaren bizibide edeŕa zure egikizun eta bizibidearen aur- ez-aur ipiñiko dautzunean... bere apaltasun, oñaze-zauri ta biotz otzan gozoa alde batetik eta zure aŕokeri, bizibide nasai ta aseŕekeria bestetik ikusiko dozuza-nean? ¿Ala nai zeutsen Kristo ta deabruari, Kristo ta aragiari, Kristo ta munduari batera jaŕaitu? Baña ori ezin izan daiteke: guzuŕa egiaz, gurutzea pekatuaz ez dira iñoz alkaŕtu al izango. Jesukristok munduagaz zer ikusirik ez dauko. Edo Kristogaz edo bere kontra; beste biderik ez dago. Kristiñau zarean ezkerro, luŕa ukatu ta Kristori jaŕaitu.

Asmua.

Zure egikizunak Kristoren jaŕaitzalea agertzen daben ala ez begiratu.

Magister, sequar te quocunque ieris. «Jauna, noranai zoazala, jaraituko dautzut.

30'g. EGUNERAKO

Andra Maria gure eregiña

1) Eba'ren ondorengo emakume guztien artean bat bakarra dago egiz eta benetan eregiñen izena artu ta eroan legikeana, egoaldetik iparalderaño ta zeru goitik beko bañendiraño bere eskubide ta agintzea zabaltzen diralako: emakume au Maria da, Jaungoikoaren Ama doatsua.

Bera da lenen zeruko eregiña «regina coeli». Ona emen zegaitik. Jesus Jaungoikoaren Semeak eskubide osoa dauko zeru-lur-ean, euren Egilea dalako. Beraz, bere odol-lekoak, bere senideak, elege-odola daroe zanetan, elege-etxeakoak dira; baña çnor ete-da Jesukristogaz uragoko, nor ete-dago alkarituago bere Ama maitea baño?

2) Maria zeruko eregiña ezeze, lurko eregiña be bai da: *Gloriosa regina mundi.*

Alde batetik, bere Semea zeru-lur-ean elegea dan ezkerro, arek agintzen dauan toki guztietan bere Amak be agindu legikelako. Beste aldetik, deabruaren men-

pean eta buztarípean gengozanok, aren atzamañetatik atera ginduzalako, Seme maitearen odolaz batera, bere oñaze miñak gure alde Jaungoiko Aitari eskiñiaz.

3) Bañendiko éregiña orobat eretxi gengikeo, bere eskubidea araño be ba-doa-ta. Zeruan maitasunez agintzen dau, luñean érukiz, bañendian bere eskubide indarñtsuz.

Siñesmenaren kaltezko guzuñ guztiak berak ausi ditu, Eleiza-Amaren arerioak be azpiratu ditu, ta antziña Atsegin-Baratzan zuge arñari burua zapaldu eutsan lez, ausi ta zapalduko ditu auñerantzean be Jesukristo ta gure Ama Eleizearen etsai guztiak.

Asmua.

Gure estualdi larñetan, ziltzaldian batez be, Mariaren laguntasuna eskatuko dogu.

Salve Regina. «Aguñ Éregiña».

31'g. EGUNERAKO

Andra Maria gure Ama

1) Maria Jaungoikoaren Ama Doatsua, gure Ama maitetsua da; kristiñau guztioen Ama egiazkoa, ta ama guztietan onena, laztanena, maitetsuena.

Egi-egiazko Ama.

Berak soñtu gaitu eta gorputz ustelkoñ-arena baño askozaz edeñagoa dan arimaren bizia emon dausku. Nazaret'en soñtu gaitu ta kalbarioan bizia emon dausku, iñoz ama batek ezagutu ta jasan ez dituan oñaze gogoñen artean.

Berak emon dausku arimaren janaria: zatoze, semetxuok—diñausku—neure ogia jatera, nik geñtu dautzuedan ardao gozoa edatera» ¿Bere ogia zer izan daiteke, zer bere ardao gozoa Jesukristo bere Semearen Gorputz-Odola izan ezik?

Berak zaintzen gaitu, oñoak bere txitak lez, eta euren semeak zaintzeko ama guztiai Jaunak egoak emon dautsezala egia ba-da, Mariari bere biotza añakoak emon dautsazala deritxat, bere maitasuna baizen andi ta zabalak. Bere bizibide edeñaz, azkenez, zeruko bidea irakasten dausku.

2) Ama guztietan onena, maitetsuena Ama eñukioñ, Jangoiko Aitaren bidezko aseñea baretzen dakiana: baraugaitik deitzen dautsagu «pekatarien iges-lekua» Jangoiko aita zeure obenaz, gaiztakeriaz aseñez ipiñi dagizunean, nora jo ta zuzendu ba-dakizu: Mariagana, Amagana.

Baña siñestu, kristiñau ořek, Maria pekatarien Ama dala, eta ez pekatuaren Ama. Pekatariak eřuki ditu, maite ditu; baña pekatuari gořoto dautso.

Oso eskubide andiko Ama, gure zoriona emen luřean egin ondoren, azken bako zoriona emongo dauskuna, zeruko eřegiña andia, Jaungoikoaren Ama bera da-ta.

3) Kristiñau guztien Ama laztana baldin ba-da, Maria yaku Euskaldunoi Ama ezin ohea. Gure eřiari asko lagundu dautso, laři-aldian ikusi dauanean batez be. Oñaztařak eta Ganboarařak gure Euskaleřia ondamendira eroela, ekatxaren ostean ostadař edeřa agertu oi dan lez, Aloña mendiko ařkaitzetan Bera agertu zan eta bakea ekaři euskun eta bakeaz, zoriona.

Kristiñauok, Maria maite dagigun. Euskaldunok maite dagigun geure Ama, asko zoř dautsagu-ta.

Asmua.

Seme onak lez egiñal guztiak egingo dodaz Maria gero ta maiteago izaten.

ELEIZ-ABESTIAK

GABON-JAYETARAKO

LATIÑEZ

Adeste fideles

ADÉSTE, fidéles, læti triumphántes: veníte, veníte in Béthlehem:

* Natum vidéte Regem Angelórum: veníte, adorémus Dóminum.

* Natum.

2. En, grege relícto, húmilis ad cunas vocáti pastores appróperant:

* Et nos ovánti gradu

festinémus: veníte, adorémus Dóminum. * Et nos.

3. Ætérni Paréntis Splendórem ætérnum, velátum sub carne vidé-bimus:

* Deum infántem pannis involútum: veníte, adorémus Dóminum. * Deum.

4. Pro nobis egé-
num, et feno cubántem
piis foveámus ampléxi-
bus:

* Sic nos amántem
quis non redamáret?
Veníte, adorémus Dó-
minum. * Sic nos.

Púer nátus in Bethleem

BATEK

1. Púer nátus in Béthleem—Alleluia
Unde gáudet Jerúsalem—Alleluia, alleluia.

GUZTIAK

In córdis júbilo
Christum nátum adorémus
Cum nóvo cántico

2. Assúmpsit cárnem [Filius Dei Pátris altíssimus.	Revelat quod sit Dómi- [nus.
3. Per Gabriélem nún- [tium, Virgo concépit Fílium.	7. Reges de Saba ve- [niunt. Aurum, thus, myrrham [offerunt
4. Tanquam sponsus [de thálamo Procéssit Matris útero	8. Intrans domum in- [vicem Novum salútant Prínci- [pem.
5. Hic jacet in pæsepio Qui regnat sine térmi- [no.	9. De matre natus Vír- [gine Qui lumen est de lúmi- [ne.
6. Et ángelus pastóri- [ribus	

10. Sine serpentis vúl-
[nere,
De nostro venit sángu-
[ne.

11. In carne nobis sí-
[milis,
peccáto sed dissímilis,

12. Ut rédderet nos
[hómnes
Deo et sibi símiles.

13. In hoc natali gáu-
[dio,
Benedicámus Dómino.

Laudétur Sancta Trínitas,
Deo dicámus grátias

GUZTIAK

*In córdis júbilo
Christum natum adorémus
Cum novo cántico*

Puer nobis nascitur

1. Púer nobis náscitur
Rectórque angelórum
In hoc mundo pátitur
Dóminus Dominórum.

2. In præsepe pónitur
Sub fœno asinórum
Pánnis et invólvitur
Christus, Rex sæculó-
[rum.

3. Angeli, Pastóribus
Núntiant, in Béthleem
Promissum homínibus
Natum jam Salvatórem.

4. Cántant læti Dó-
[mino
Glória in excélsis,
Hómni corde bono
Pax et salus in terris.

5. Gaudens ad præ-
[sepium
Turba currit Pastórum
In lactente Dóminum
Adórant Angelórum.

6. Magi stella móniti,
Dona ferunt infánti,
Myrrham litant Homini,

Deo thus, aurum Régi.

7. Tunc Herodes tí-
[muit
Cæco tumens livóre;
Et infántes ábstulit
Diro cæsos mucrone.

8. Quid Heródes éf-
ficis?
Quem quæris liberatur;
Et ætéernam Pueris

Vitam ipse largítur.

9. Nos de tali gaudio
Dómino jubilemus
Nascentique filio
Pia corda litemus.

10. Qui natus ex Ma-
[ria
In die hodiérna
Perducat nos gratia
Ad regna sempitérna.

11. Virgo decus vírginum
Matris jungens honori.
Sis nobis præsidium
Gratos fac Salvatori.

Arin-arin

1

Goitik.—Arin arin guztiok goazen
atsegin pozez bete gaitezen
bart (gaur) jayo da Jesus Belen'en
zoriona.

Betik.—Gugaitik jayo da Belen'en
Jesus ona.

2

G.—Au gabaren zoragaña!
Jaungoiko zerutik jatsia

askatxuan dago jaía:

zoriona!

B.—*Gugaitik dago an jaía*

Jesus ona.

3

G.—Zeruak egin zituana

Jaungoiko beraren Seme dana

Lasto gañean dago etzana:

zoriona.

B.—*Gugaitik lastotan etzana*

Jesus ona.

4

G.—Eguzkia ta beroa

bein egin zituan Jaungoikoa

otzikaraz dago gaxoa,

zoriona!

B.—*Gugaitik dago otzez gaxoa*

Jesus ona.

5

G.—Birjiñagandik jayo dana,

Igarleak aurretiez esana;

Emanuel da bere izena:

zoriona!

B.—*Emanuel da bere izena*
Jesus ona.

6

G.—*Seintxu polit, mosu-goña,*
ume laztan-maitegaña,
zuretzat garean guztia
zoriona!

B.—*Zuretzat garean guztia*
Jesus ona.

7

G.—*Gora Jesus zeru goyetan*
gora Jesus beko lur onetan
gora gizaldi guztietan
zoriona!

B.—*Gora gizaldi guztietan*
Jesus ona.

Zatoze kristiñauok

1

G.—*Zatoze kristiñauok*
Biotza pozturik
Zatoze guztiok
Belen'era,

Jayo dan gure Jesus

Ikustera:

B. — *Jauna gurtu daigun*
Auzpazturik.

2

G. — *Ardiak itxita*
Datoz artzain onak
Zerutik deituak
Estalpera.
Goazan gu bere
Eurakin batera.

B. — *Jauna gurtu...*

3

G. — *Gure maitasunez*
Askatxu baten
Otzez daí-daí zago
Jesus ona!
Zatoz gugana
Sein gozo laztana.

B. — *Jauna gurtu...*

Gora ots-egin

1

Goitik. — *Gora, gora, gora ots-egin*
Alai, pozez txaloekin
Guztiak poztu eragin.

Betik. — *Agertu da Jaungoikoa*
Mariagandik sórtua.

2

Gazteak, aíen, abestu,
Jayo baía goratu,
Abots beteaz aupatu.
Agertu da...

3

Izan bedi onetsia
Gizonen gaizkatzalea.
Obenen kentzalea.
Agertu da...

Zer deritxozue?

*Batzuek:—Zer deritxozue
Belengo seintxua?*

*Erriak.—Egunik egunera
Da politagua,
Artzañak ardiak
Eutsezan ekañten,
Belendañak ezer
Ez eutsen emoten:
Oneitatik zeñeri*

*Jañaitukotsezue?
Artu bei nai dauana
Jabe bera da-ta.
Gabon jayetán zer
Emongotsezue?
Artu bei nai dauana
Jabe bera da-ta.*

GARIZUMA ALDIRAKO**Parkatu eiguzu****ERRIYAK**

*Parkatu eiguzu, Jauna,
Parkatu bai guri,
Parkatu, Jesus ona,
Pekatariari.*

1

*Ni naz gurutz oñetan
Josi zaitudana
Ni oñ bertan iltea
Merezi dodana.*

2

*Pozik ixuri dozu
Zeure odol dana
Erakusteko guri
Zure Biotz ona.*

3

Jesus, Zu maitatzea
Da nik nai dodana
Ta gero igotea
Zerura Zugana.

Jaungoiko Santua

Jaungoiko Santua
Jaungoiko indaritsua
Jaungoiko il-eziña:
Gaitz guztietatik
Aldendu gaizuz, Jauna.

Érukitu zaitetz

Érukitu zaitetz Jauna,
érukitu zaitetz guzaz
beti Jauna.

BIS { Parkatu egiozu
zeure ériari

Damu dogu, Jauna.

Noiz arte?

1

Noz arte beaí dozu
Egon pekatuan
Ikusirik zaozala
Ia inpernuan?

Damuz begiraturik
Zeure arimari,
Bigundu bedi, aŕen,
Biotz gogoŕ ori.

2

Jesus agertzen yatzu
Dana uraturik,
Odola dariola
Gurutz-iltzaturik:
Ni naz jo Jesus ona!
Zure boŕerua;
Garbai naz mila bider
Zu naigabetua.

3

Emen naukazu, Jauna
Negaŕez urturik,
Neure oben guztiez
Oso damuturik:
Jesus, eskatzen dautzut
Biotz-biotzetik
Onetsi nagizula
Gurutz oŕetatik

Ugolde baten eraz

1

Ugolde baten eraz
Orain pekatuak
Ganez baztar guztiak
daukaz ondatuak.
¿Non dira kristotaŕak?
¿Non siñesmendunak?
Azken eguna uré
Ete-dau munduak?
Otoi Ama maitea
Eruki zakiguz.
Geure eskar gaiztoak
Autortzen dautzuguz.

2

Jaunaren azken-epaiz
¿Zelan ez bildurtu?
Aŕen, Ama laztana,
Magalpean artu.
¿Jaunagana nor joan
Nor ageŕ zu gabe?
Zu zara Jesus-Biotz
Edeŕaren jabe.
Zugana gatoz, Ama
Oyu ta negaŕez.
Jaunaren aseréa
Baretu beaŕez.

MIXIÑOETARAKO**Zatoz pekataria**

Zatoz, pekataria
Zatoz Eleizara,
Jaungoikoaren itza
Gogoz entzutera.

Pekatuen neuria
Bete ez dagizun
Entzuizu Jaungoikoak
Zer esaten dautzun:

Ez egon pekatuan
Ez egon luzaro
Damu izan ez daizun
Alpeñik an gero.

Pekatuan oera
Etzuten ba-zara
Benturaz inpernuan
Itzartuko zara.

Urterik asko Jaunak
zuri emon dautzuz
Ta guztiak pekatuz
Zuk orbandu dozuz.

Mixiñoiko denporaz
Baliatu gabez
Dagoz inpernuetan
Gaur asko negañez.

Auxe dozu Jaunaren
Azkenengo deya
Eta agertzen dautzu
Zu gaizkatu naya.

Egizu zuk

Egizu zuk, Maria,
Gur'alde erégu,
Eriotzako orduan
Ez gaitezán galdu.

Pekatoriok Ama,
Birjiña, zaitugu,
Zugan gure biotza
Guk ipinten dogu.

Zure izen santuak
Lagundu begigu,
Zure biotz onean
Ustea guk dogu.

Sekulan iñor ez da
Ta bai, Maria zu,
Ama izan ezkerro
Dontzela gelditu.

Jaungoikoaren Ama
Egiñik zakusguz.
Aren! zeure semetzat
Ezagutu gaizuz.

Zure Semeak gaitu
Zerutik bilatu
¿Zelan zuk naiko dozu
Gu gaitezan galdu?

Jesus gure Jaun

*Jesus gure Jaun maite
Aita laztantsua,
Damu dogu guztiok
Zu naigabetua.*

Yosirik ikustean
Gurutze oretan Zu
Damuz bere biotza
¿Nok uratuko ez du?
Baita ba'leuko bere
Ari biurtua.

*Damu dogu guztiok
Zu naigabetua*

Burutik oñetara
Gorputz eder ori
Zauri gordin egiñik
Dozu guzti ori.

¡Ai zorigaiztokoa
Gure pekatua!

Damu dogu.....

Oñak, esku ta albo
Burniz zulaturik,
Bizkaia zigoñkadaz
Dana zauriturik,
Arantza gogoñakin
Josirik burua.
Damu dogu.....

Ainbeste min gogoñez
Ausita zaozala,
Artzain bat ardiaren
Ondoren bezala
Gure bila zabiltz zu
Erukiz urtua.

Damu dogu.....

Salbea

Aguí Eregiña

Ama érukioía

A. Geure bizitza, gozotasun eta itxa-
Aguí. [ropena.

Zuri deyez gagoz

A. Ebaren ume érbestetuk.

Antziz eta negáez

Gatoíkizuz

A. Negá-éi onetan.

Ea bada

Geure bitáteko Andrea,

A. Zeure begi érukitsu óreik

Gugana biútu egizuz

A. Eta erbeste onen ondoren

Erakuskuzu Jesus

Zeure sabeleko Seme

Onetsi ori.

A. A. O biotz bigun!

A. A. O érukioí!

A. O Maria Birgiña gozoa!

Gure alde

Otoitz egizu

Jaungoikoaren Ama Done órek

A. Jesukristoren agintzariak

Jadetsi daikeguzan. Amen.

PAZKOETARAKO

Meza bitartean

VICTIMÆ pascháli laudes ínmmolent Christiáni.

Agnus redémit oves:
Christus ínnocens Patri
reconciliávit peccatóres.

Mors et vita duéllo
confluxére mirando: dux
vitæ mórtuus regnat vi-
vus.

Dic nobis, María,
quid vidísti in via?

Sepúlchrum Christi
vivéntis: et glóriam vidi
resurgéntis.

Angélicos testes, su-
dárium et vestes.

Surréxit Christus,
spes mea: præcédit vos
in Galilæam.

Scimus Christum su-
rrexísse a mórtuis vere:
tu nobis, victor Rex, mi-
serére. Amen. Allelúia

O filii et filiaë

O FILII et filiaë,
Rex cælestis, Rex gloriæ,
Morte surrexit hodie.
Alleluia.

Et Maria Magdalene,
Et Jacobi, et Salome
Venerunt corpus unge-
re.

Alleluia.

A Magdalena moniti,
Ad ostium monumenti
Duo currunt discipuli.
Alleluia.

Sed Joannes Aposto-
lus
Cucurrit Pedro citius,
Ad sepulchrum venit
prius.
Alleluia.

In albis sedens Ange-
lus.

Respondit mulieribus:
Quia surrexit Dominus.
Alleluia.

Discipulis adstanti-
bus,

In medio stetit Christus,
Dicens: Pax vobis omni-
bus.

Alleluia.

Postquam audivit Di-
dymus

Quia surrexerat Jesus,
Remansit fide dubius.

Alleluia.

Vide, Thoma, vide la-
tus,

Vide pedes, vide ma-
nus,

Noli esse incredulus.

Alleluia.

Quando Thomas
Christi latus,

Pedes vidit atque ma-
nus,

Dixit: Tu es Deus meus.

Alleluia.

Beati qui non vide-
runt,

Et firmiter crediderunt!

Vitam æternam habe-
bunt.

Alleluia.

In hoc festo sanctissi-
mo

Sit laus et jubilatio:

Benedicamus Domino.

Alleluia.

De quibus nos humil-
limas,

Devotas atque debitas,

Deo dicamus gratias.

Alleluia.

¡Victoria! ¡Victoria!

1

Batzuk. Victoria! Victoria!

Surréxit nostra Glória,

Jesus devicit tártara

Alleluia! Alleluia!

Læta pulséntur órgana,

Jesus jacet mors súbdita;

Ériak. Alleluia, cantate
 Et Deo jubilate
 In citharis, in cymbalis
 Bene sonántibus.

2

B. Trophéa Christus éxplicat
 Patrum senatum líberat,
 Mortemque moírte fúnerat,
 Triumpho, coelum ínsonat,
 Mundus exultans júbilat,
 Horrens infermus úlulat.

É. Triumphavit victor Jesus
 A ligno regnat Deus;
 O læta sors, devicta mors,
 O Festa gaudia.

3

B. Victoria! Victoria!
 Quid mæsta ploras Magdala
 Vivit quem quæris anxia,
 Alleluia! Alleluia!
 Facéssat omnis tædia
 Luctum deponat cíthara.

É. Dux vitæ jam revixit
 Surrexit sicut dixit

Et visus est, et præsens est:

Quem vides Jesus est.

E'ROGATIBA - EGUNETARAKO

A'rentzak (Letañak)

KYRIE, eléison.

Christe, eléison.

Kyrie, eléison.

Christe, audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,

miserére nobis.

Fili Redemptor mundi

Deus, miserére nobis.

Spíritus sancte Deus,

miserére nobis.

Sancta Trínitas unus

Deus, miserére nobis.

Sancta Maria, ora pro

nobis.

Sancta Dei Génitrix,

ora pro nobis.

Sancta Virgo vírginum

ora pro nobis.

Sancte Michael, ora.

Sancte Gábriel, ora.

Sancte Ráphael, ora.

Omnes sancti Angeli, et

Archángeli, oráte pro

nobis.

Omnes sancti beatórum

Spirituum órdenes,

oráte pro nobis.

Sancte Joánes Baptis-

ta, ora.

Sancte Joseph, ora.

Omnes sancti Patriár-

chæ et Prophétæ, ora-

te pro nobis.

Sancte Petre, ora.

Sancte Paule, ora.

Sancte Andrea, ora.

Sancte Jacóbe, ora.

Sancte Joánes, ora.

Sancte Thoma, ora.

Sancte Jacobe, ora.

Sancte Philippe, ora.

Sancte Bartholomæe,

ora pro nobis.

Sancte Matthæe, ora.

Sancte Símon, ora.

Sancte Thaddæe, ora.

Sancte Mathia, ora.

Sancte Bárnaba, ora.

Sancte Luca, ora.

Sancte Marce, ora.	Sancte Benedicte, ora.
Omnes sancti Apóstoli et Evangelistæ, oráte.	Sancte Bernárde, ora.
Omnes sancti Discipuli Dómini, oráte.	Sancte Domínice, ora.
Omnes sancti Innocén- tes, oráte.	Sancte Francisce, ora.
Sancte Stéphane, ora.	Omnes sancti Sacerdo- tes et Levitæ, oráte.
Sancte Lauréti, ora.	Omnes sancti Mónachi et Eremiæt, oráte.
Sancte Vicéti, ora.	Sancta Maria Magdale- na, ora.
Sancti Fabiáne et Se- bastiáne, oráte.	Sancta Agatha, ora.
Sancti Joáannes et Paule, oráte.	Sancta Lúcia, ora,
Sancti Cosma et Da- miáne, oráte.	Sancta Agnes, ora.
Sancti Gervasi et Pro- tási, oráte.	Sancta Cæcilia, ora.
Omnes sancti Mártires, oráte.	Sancta Catharina, ora.
Sancte Silvéster, ora.	Sancta Anastasia, ora.
Sancte Gregóri, ora.	Omnes sanctæ Virgines et viduæ, oráte.
Sancte Ambrósi, ora.	Omnes Sancti et Sanc- tæ Dei, intercédite pro nobis.
Sancte Augustine, ora.	Propitius esto, parce nobis, Dómine.
Sancte Hierónyme, ora.	Propituis esto, exáudi nos Dómine.
Sancte Martine, ora.	Ab omni malo, libera nos, Dómine.
Sancte Nicoláe, ora.	Ab omni peccáto, libera nos, Dómine.
Omnes sancti Pontifices et Confessóres, oráte.	Ab ira tua, libera.
Omnes sancti Doctóres, oráte.	A subitánea et impro- visa morte libera.
Sancte Antoni, ora.	

Ab insidiis diaboli, libera nos, Dómine.

Ab ira et ódio, et omnia mala voluntate, libera nos, Dómine.

A spíritu fornicationis, libera.

A fúlgure et tempestate, libera.

A flagello terræmótus, libera.

A peste, fame et bello, libera nos, Dómine.

A morte perpétua, libera nos, Dómine.

Per mysterium sanctæ Incarnationis tuæ, libera nos Dómine.

Per advéntum tuum, libera nos Dómine.

Per nativitatem tuam,

Per Baptismum et sanctum jejúnium tuum, libera nos, Dómine.

Per crucem et passionem tuam, libera.

Per mortem et sepulturam tuam, libera.

Per sanctam resurrectionem tuam, libera.

Per admirabilem ascensionem tuam, libera.

Per advéntum Spíritus sancti Parácliti, libera nos, Dómine.

In die iudicii, libera. Peccatores, te rogámus, audi nos.

Ut nobis parcas, te rogámus audi nos.

Ut nobis indulgeas, te rogámus.

Ut ad veram pœnitentiam nos perdúcere digneris, te rogámus.

Ut Ecclesiam tuam sanctam régere et conservare digneris, te rogámus.

Ut domnum Apostolicum et omnes ecclesiásticos órdenes in sancta religione conservare digneris, te rogámus.

Ut inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, te rogámus.

Ut Régibus et Principibus Christiánis pacem et veram concórdiam donare digneris, te rogámus.

Ut cuncto pópulo Chri-

stiáno pacem et unitátem largiri dignéris, te rogámus.

Ut omnes errántes ad unitátem Ecclesiæ revocáre et infidéles univérsos ad Evangélii lumen perdúcere dignéris, te rogámus.

Ut nosmetipsos in tuo sancto servítio confortáre et conserváre dignéris, te rogámus.

Ut mentes nostras ad coeléstia desidéria erigas, te rogámus.

Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retribuas, te rogámus.

Ut ánimas nostras, fratrum, propinquorum et benefactórum nostrorum, ab æterna damnatióne erípias, te rogámus.

Ut fructus terræ dare et conserváre dignéris, te rogámus.

Ut ómnibus fidélibus defunctis réquiem æternam donáre dignéris, te rogámus.

Ut nos exaudire dignéris, te rogámus.

Fili Dei, te rogámus.

Agnus Déi, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, misere rére nobis.

Christe, audi nos.

Christe, exáudi nos.

Kyrie, eléison.

Christe eléison. Kyrie eléison.

PENTEKOSTE EGUNEAN**Veni, Sancte**

VENI, Sancte Spíritus,
Et emítte cœlitus
Lucis tuæ rádiu.

Veni, Pater páupe-
rum:

Veni, dator múnerum:

Veni, lumen córdium.

Consolátor óptime,
Dulcis hospes ámimæ,
Dulce refrigerium.

In labóre réquies,
In aestu tempéries.
In fletu solátium.

O lux beatíssima,
Reple cordis íntima
Tuórum fidelium.

Sine tuo númine,

Nihil est in homine,
Nihil est innóxiu.

Lava quod est sórdi-
dum,

Riga quod est áridum,
Sana quod est sáucium.

Flecte quod est rígi-
dum.

Fove quod est frígidum,
Rege quod est dévium.

Da tuis fidélibus,
In te confidéntibus.

Sacrum septenárium.

Da virtútis méritum,
Da salútis éxitum,
Da perénne gáudium.

Amen. Alleluia.

SAKRAMENTU GUZTIZ DEUNARI**Gorputz-egunean**

LAUDA, Sion, Salvato-
rem,

Lauda ducem et pastó-
rem,

In himnis et cánticis.

Quantum potes, tan-
tum aude:

Quia major omni lau-
de,

Nec laudáre súfficis.

Laudis thema speciális,
Panis vivus et vitális
Hódie propónitur.

Quem in sacræ mensa
coenæ,
Turbæ fratrum duodé-
næ.

Datum non ambígitur.

Sit laus plena, sit sono-
ra,

Sit jucunda, sit decóra
Mentis jubilátio.

Dies enim solemnis ági-
tur,

In qua mensæ prima
recólitur

Hujus institútio.

In hac mensa novi Re-
gis,

Novum Pascha novæ
legis,

Phase vetus términat.

Vetustátem nóvitas,
Umbram fugat véritas,
Noctem lux eliminat.

Quod in cœna Christus
gessit.

Faciéndum hoc exprés-
sit

In sui memoriam.

Docti sacris institútis,
Panem vinum in salútis
Consecrámus hóstiam.

Dogma datur Christiá-
nis,

Quod in carnem transit
panis,

Et vinum in sanguinem.

Quod non capis, quod
non vides,

Animosa firmat fides,
Præter rerum órđinem.

Sub diversis speciébus,
Signis tantum, et non
rebus,

Latent res eximiæ.

Caro cibus, sanguis po-
tus:

Manet tamen Christus
totus

Sub utrâque spécie.

A suménte non concí-
sus,

Non confráctus, non di-
vísus.

Integer accípitur.

Sumit unus, sumunt
mille:

Quantum isti, tantum
ille:

Nec sumptus consúmi-
tur.

Sumunt boni, sumunt
mali:

Sorte tamen inæquáli,
Vitæ, vel intéritus.

Mors est malis, vita bo-
nis:

Vide paris sumptionis
Quam sit dispar éxitus.

Fracto demum sacra-
mento,

Ne vacílles, sed memén-
to

Tantum esse sub frag-
ménto

Quantum toto tégitur.

Nulla rei fit scissúra:

Signi tantum fit fractú-
ra:

Qua nec status, nec sta-
tura

Signáti minúitur.

Ecce panis Angelorum,
Factus cibus viatórum;
Vere panis filiorum:
Non mitténdus cáni-
bus.

In figúris præsignatur,
Cum Isaac immolátur,
Agnus paschæ deputá-
tur,
Datur manna pátribus.

Bone pastor, panis vere,
Jesu, nostri miserére:

Tu nos pasce, nos tuére:
Tu nos bona fac vidére
In terra vivéntium.

Tu, qui cuncta scis et
vales,

Qui nos pascis hic mor-
táles:

Tuos ibi comensáles.
Cohærédes et sodáles
Fac sanctórum cívium.

Amen. Allelúia.

O salutaris

O sálutaris Hóstia
Quæ cœli pandis ósti-
um,

Bella premunt hostília,
Da robur, fer auxiliúum.

Uni trinóque Dómino
Sit sempitérna glória
Qui vitam sine término
Nobis donet in pátria.
Amen.

Ave verum

AVE, verum Corpus
natum de María Ví-
rgine;

Vere passum, immolá-
tum in cruce pro hó-
mine:

Cujus latus perforátum
fluxit aqua et sáanguine.

Esto nobis prægustá-
tum mortis in exá-
mine.

O Jesu dulcis! O Jesu
pie!

O Jesu, Fili Mariæ,
Tu nobis miserére.
Amen.

Adoro te

Akino'tar' Tomas Deunaren olerkia

ADÓRO te devóte, la-
tens Déitas,

Quæ sub his figúris ve-
re látitas:

Tibi se cor meum to-
tum súbjicit,

Quia, te contémpans,
totum déficit.

Visus, tactus, gustus in
te fállitur.

Sed audítu solo tuto
créditur:

Credo quidquid dixit
Dei Fílius,

Nil hoc verba Veritátis
vérius.

In cruce latébat sola
Déitas,

At hic latet simul et
humánitas:

Ambo tamen credens,
atque cónfitens,

Peto quod petivit latro
pœnitens.

Plagas, sicut Thomas,
non intúeor,

Deum tamen meum te
confiteor:

Fac me tibi semper ma-
gis crédere,

In te spem habére, te
diligere.

O memoriále mortis
Dómini,

Panis vivus vitam præ-
stans hómini,

Præsta meæ menti de
te vivere,

Et te illi semper dulce
sâpere.

Pie pellicâne, Jesu Dó-
mine,

Me immúndum munda
tuo sângvine:

Cujus una stilla salvum
fâcere

Totum mundum quit
ab omni scélere.

Jesu, quem velátum
nunc aspício,

Oro fiat illud, quod tam
sítio:

Ut, te revelâta cernens
fâcie,

Visu sim beátus tuæ
glóriæ. Amen.

○ quam suávis

Antiphona

O QUAM suávis est Dómine spiritus túus, qui, ut dulcédimen túam in fílios demonstráres, repleas pane suavíssimo de cœlo præstito, esuriéntes bónis, fastidiósos dívites dimíttens inánes.

○ sacrum convivium

Antiphona

O SÁCRUM convivium in quo Christus súmitur; recólitur memória passiónis éjus: mens implétur grátia: et futúrx glóriæ nobis pignus dátur. (T. P. Alleluia).

Adoremus

ADOREMUS in æternum sanctissimum Sacramen-
tum. (Laudate Dominum, Bezperetan, 411 oríaldean)

Sacris solemniiis

SACRIS solemniiis juncta sint gáudia,
 Et ex præcórdiis sonent præconia;
 Recédant vétera, nova sint ómnia.
 Corda, voces et opera.

Noctis recólitur cœna novissima,
 Qua Christus créditur agnum, et ázyna
 Dedísse frátribus juxta legítima
 Priscis indúlta Pátribus.

Post agnum typicum, explétis épulis,
 Corpus Domínicum dátum discípulis,
 Sic totum ómnibus, quod totum singulis
 Ejus fatémur manibus.

Dedit fragílibus córporis férculum,
 Dedit et trístibus sánguinis póculum,
 Dicens: Accípite quod trado vásculum,
 Omnes ex eo bíbite.

Sic sacrificium istud instituit,
 Cujus offícium commiti voluit
 Solis presbyteris, quibus sic cóngruit,
 Ut sumant, et dent coeteris.

Panis Angelicus fit pánis hóminum,
 Dat panis cœlicus figúris terminum:
 O res mirabilis, mandúcat Dóminum
 Pauper servus et húmilis.

Te trina Déitas únaque poscimus,
 Sic nos tu visita, sicut te cólimus:
 Per tuas sémitas duc nos quo tendimus,
 Ad lucem, quam inhábitas. Amen.

Zatoz, Jauna

*Jauna, nire biotzak
Deitzen zaitu,
Zatořkidaz ba, laster
Neure Jesus.*

Batzuk:

Egiaz siñesten dot
Oř zaozala
Neure Jaun eta neure
Jaungoikoa.
Zatoz, Jesus maitea
Biotzera.

Iñuntzik arřtu ezik
Loratxua
Laster ikusiko da
Igařtua:
Ni bere Jesus barik
Naz galdua.

Jaunagandik urundu
Ba-nadi ni,
Ezin neinteke ezelan
Bere bizi:
Zure zain gau ta egun
Nago beti.

Galburu ta mats-mordoa

Jesus seintxua
Yoan da mastira
¿Zer nai ete-dau?
¿Zer dakař etxera?
Odol darion
Mats-mordo edeřa.

Jesus seintxua
Yoan da solora
¿Zer bilatzen dau?
Zetan ete-doa?
Galburutxu bat
Arřtu dau eskura.

Itandu eutson
 Etxean Maria'k:
 ¿Zer dakazu or
 Ene semetxoa?
 Aurkitu dodan
 Gauzarik onena:
 Eukaristiko
 Ogi ta ardoa.

Goratu daigun

1

Goratu daigun alkar arturik
 Gure Jaun laztana
 Kristo Eroslea, Ostia'n dagoana,
 Gu'rtu daigun apal auzpazturik.
 Gora ta gora Jesus
 Zeru ta lu'ren Jaun eta Jabea,
 Oyu alayak Zuri, orain ta beti
 Maitasuna zuri, Jaun maitea.

2

Ogi irudipean Jaungoiko andia
 Janari egiñik
 Ostian dago gexoen sendakai:
 Otoitz bada, otoitz biotzetik
 Gora ta gora .....

Guñtu daigun

1

Jesus maitea zan azken
                                   [aparian
 Bera emon nairik ardaoa
                                   [ta ogian,
 Guretzat zalarik ilteko
                                   [auréan
 Maitasunak eukan bio-
                                   [tza menpean.

Guñtu daigun beti Jesus
                                   [Jaungoiko Jauna,
Sakramentu onetan gugaz
                                   [dagoana.

2

Apostoluai miñez esan
                                   [dautse
 «Ni gaur saldua naz:
                                   [biañ ilgo nabe:
 Neure Aitaganako aldia
                                   [yat bete,
 Ona orain zenbat zai-
                                   [tuedan maite».

Guñtu daigun beti Jesus
                                   [Jaungoiko Jauna,
Sakramentu onetan gugaz
                                   [dagoana.

3

Ogia arñturik, mintzo da
                                   [Jaungoikoa;
 «Au da nire Gorputz»
                                   [zuek jatekoa
 Eta arñturik ontzian ar-
                                   [daoa
 «Au da nire odol» ixuri-
                                   [tekoa

Guñtu daigun beti Jesus
                                   [Jaungoiko Jauna,
Sakramentu onetan gugaz
                                   [dagoana.

4

«Jan - edan eizue guz-
                                   [tiok onetarik,
 Zuekin bat nadin izan
                                   [oraindanik;
 Egizue gero egin doda-
                                   [na nik
 Nire gaurko itzak go-
                                   [goan izanik».

Guñtu daigun beti Jesus
                                   [Jaungoiko Jauna,
Sakramentu onetan gugaz
                                   [dagoana.

Siñespeno mirari

1

Siñespeno mirari
 Txit arigaña
 Ogiaren irudiz
 Jesus estalia:
 Jauna bera gurtzen dot
 Altara gañean
 Ta ber-bera jaten dot
 Egiz Jaunaítzean.

2

Nire begiak Jesus
 An ez dabe ikusten
 Eta sentzumenak be
 Ez dabe oartzen:
 Baña zalantz barik dot
 An dala siñesten,
 Siñesmenaren argiz
 Au dot ezagutzen.

3

Jesus'ek egin eban
 Azken aparia
 Janaritzat emonik
 Bere Aragia.
 Aragi deun ori
 Jaten dot nik bere
 Bera janik biotza
 Zorionez bete.

4

Gurutz baten josita
 Niretzat il zana,
 Zorionez jantzita
 Zerura joan zana,
 Ori Sakramentuan
 Dago estalia
 Ta bera da luéan
 Nire janaria.

Kristo'ren arima

Batzuk. Kristo'ren Arimea, deundu nagizu,
 Kristo'ren Gorputza, salbau nagizu,
 Kristo'ren Odola, ase nagizu,
 Kristo'ren sayets-ura, garbitu nagizu,
 Kristo'ren nekaldia, indartu nagizu.

Ériak. O Jesus ona! entzun eidazu,
 Zeure zaurietan, gorde nagizu,
 Zugandik alde-egiten, ez niri itxi.

B. Arerio gaiztoagandik, zaindu nagizu,

ε. Neure eriotz-aldian, dei-egidazu,

B. Zugana joateko, agindu eidazu,

ε. Zeure Doneakin batera,

Guztiak. Beti goretsi zaizadan. Amen.

(Abestu daiteke lenengo batzuk zati bat eta axe bera gero eñi guztiak beresaten dauala be).

Nai al-dozue?

1

¿Nai al-dozue jakin

Nire nai bizia?

Jainko onarentzat da

Nire biotz guztia.

Nigan asi naz gogoratzen

Noz ikusiko dodan neure Jainkoa

Ezin bestela biziz, iai! iltera noa.

2

Jauna daukat betiko

Neure biotzean

Bera barik ezin dot

Atsedean luéan.

Aregana noa lasterka

Eutsi ta biztu dayan nire gogoa

Ezin bestelan biziz iai! iltera noa.

3

¡O mai zoriontsua!

Jauna dot janari!

Aren odola bera

Dot emen edari.

Arentzat izango da beti

Nire biotzeko maitasun osoa

Ezin bestela biziz iai! ilterá noa.

4

Luéko janariak

Gatxa etorítean

Izten dira guztiak

Osatzeko ustean.

Baña neure gaitz guztietan

Ori dot nik sendagaíri guztizkoa

Ezin bestela biziz iai! iltera noa.

Ogi deuna

(Eíroma'ko Eukaristi-batzaíreko Ereseíria)

Ogi Deuna, Jaungoikozko ogia
 Jesus onak damosku
 Gure biotzen janaritzat,
 Gure biotzen indaí ta poz guztitzat.

Ogi deuna, Jaungoiko-indaía

Indaítu, indaítu, zuk gure biotzak.

Ogi Deuna, laba beroenetik,
 Jesusen Biotzetik,
 Gure biotzak berotzeko
 Urten zara, luí dana sugartzeko.

*Ogi Deuna, Eguzki argi beroa,
 Argitu, sugartu, zuk gure biotzak.*

Ogi Deuna, luírik garbienean,
 Miren'en sabelean,
 Jainkoak ereindako garia,
 Sendotzeko indardun janaria.

*Ogi Deuna, garbitasun ber-bera
 Garbitu, garbitu, zuk gure biotzak.*

Ogi zerutik

Ogi zerutik

Etoria

Zu zara gure

Poz guztia.

Bildot santua
 Ona emen
 Munduko gatzak
 Kentzeaíren
 Sagrarioan
 Non dagoen,
 Luía zeruaz
 Bat-egiten.

Misteriorik
 Andiena,
 Jaungoikoaren
 Oroimena,
 Gozotasunik
 Gozoena,
 Gizonentzako
 Dagoena.

Gauza guztien
 Egilea,
 Zeru ta luén
 Éregea,
 Gure artean
 Bizitea,
 ¡Zer zoriona
 Dan gurea!

Ez zaitut begiz
 Nik ikusten,
 Baña bai fedez
 Dot siñesten
 Sakramentuan
 Zelan zaozen
 ¡Jesus laztana
 Gu maitatzen!

Ona Bildots

*Ona bildots ezta
 Egiazko ogia
 Zerutik da jatsia
 Jaungoiko maitia.*

Gure Artzain ona
 Ta Egilea,
 Aitarik maiteena
 Zeru-emolea.

¡O Biotz maitea!
 Deitzen gaituzu
 Gugan egotea
 Bilatzen dozu.

Ostian zaozala
 Dogu siñesten
 Zeruan bezala
 Or Zu aurkitzen.

Eskiñi nai dautzut
 Neure biotza:
 Áren, sutu-egizu
 Otza dago-ta.

Ziñez guítzen zaitut
 Jesus ezta
 Áren emoidazu
 Goiko bizia.

Maitatuko zaitut
 Orain luéan,
 Gero maitatzeko
 Zeru ederean.

Onetsi dagigun*Onetsi dagigun**Jaungoiko Aitagandik**Luñera ogipean**Datoréna.*

Bildots onetsia

Deun eta garbia

Begien malkoak

Legoítu eiguzuz:

Naimenai indaía

Gogoai argia

Biotzai kemena

Ekaíkiezuz.

Kutxa txiro órétan

Zapi órén atzean

Maitatu zaiguzan

Begira zagokuz.

Oí zagoz Jesus*Oí zagoz Jesus**Oteunean,**Gorde nai zaitut**Biotzean.*

Zeruetako Jaun andia

Egiñik gure janaria:

O maitetasun ugaria

Gizonarentzat geyegia.

Ontasun danen ituía

Ilteko gure egaía,

O eskutuki pozgaía

Zeru ta luén miraria.

Ondo gabeko itxasoa,

Zerutik jatsiriko sua,

O maitetasun ain osua

Arimarentzat txit gozua.

Siñesten dot

Ériak: Siñesten dot Sakramentu donean
 Jesus ona, zagozala ostian.
 Siñesten dot, Siñesten dot.

Batzuk: Jesus Jauna, oi neure Nausia.
 Maitasunak zaitu ezereztu:
 Zugan daukat neure uste guztia
 Augaitik zaitut beti maitatu.

Guítzen zaitut Jainko guztiz andia
 Auzpazturik naukazu gaur emen,
 Ontzat aritu nire gogo bizia.
 Biotzez dautzut ori eskatzen.

Jauna, zure itz bakaí bat naiko da
 Oben-oíban guztiak kentzeko.
 Esaizu ba itz bat eta arimea
 Zuretzat izango da betiko.

Lenengo Jaun-ártzean*(Auréz)**Ériak.* 1

Gora, gora biotzak
 Zuen Jainkoari,
 Auzpaztu zakioez
 Jesus maiteari.

Umeak. 2

Apalik auzpazturik
 Egun andi onetan.
 Gagoz emen guztiok
 Jesusen oñetan.

3

É.—Ona non etoíi dan
 Jaunaren eguna:
 Zuekana dator gaur
 Zeru-emole ona.

4

U.—Oi egun doatsua
 Etoíi yakuna,
 ¿Nok ulertu legike
 Gure zoriona.

5

Ξ.—Deitu ume laztanok
Ama Birjiñari,
Aingeru ta zeruko
Santu guztieri.

6

U.—O Birjiña Maria
Gure Ama ona,
Érukioí eiguzu
Zure Jesus Jauna.

7

Ξ.—Uts egite askogaz
Zuen gurasoak
Naigabetu ba-dira,
Damu, umetxuak.

8

U.—Parkatu, bai, par-
Aita eta ama: [katu
Bakez, ártu dagigun
Geure Jaun laztana.

Jaun-ártu ondoren

Ériak. 1

Orain zuen biotzak
¿Zer ete-diño?e?
Guztien izenean
Esan eiguzue.

Umeak. 2

Atsegin poz andian
Orain gara saítu,
Jaunak gaitualako
Gu gaur ikustatu.

3

Ξ.—¡Ai zein grazi andia
Zeuen arimetan
Artu dozuen zuek
Gaurko goiz onetan!

4

U.—Zelan beaí dan le-
Gara mintzatuko, [gez
Jesus'i eskeí onak
Ondo biuítzeko?

5

Ξ.—Andia da egiaz
Daukazuen poza;
Emon Jesus'i, emon
Betiko biotza.

6

U.—Jesus geugaz dogu
Gu bere beragaz. [-ta
Zeruan gaitezala
Orok alkaíregaz.

JESUS'EN BIOTZARI

(LATIÑEZ)

Cor Arca

1

COR, árcá légem cóntinens,
Non servitútis véteris,
Sed gratiæ, sed veniæ,
Sed et misericordiæ.

2

Cor sanctuárium novi
Intemerátum fœderis
Tenplum vetusto sanc-
tius.
Velúmque scisso utilius.

3

Te vulnerátum cháritas
Ictu patenti voluit,
Amóris invisíbilis
Ut venerémur vúlnera.

5

Quis non amantem re-
damet?
Quis non redemptus di-
ligat.
Et corde in isto séligat
Æterna tabernácula?

5

Decus Parénti et Filio,
Sanctóque sit Spirítui,
Quibus pótestas, glória,
Regnúmque in omne est
sæculum. Amen:

Cor dulce

COR dúlce, cor amábile,
Amore nostri saucium,
Amore nostri lánguidum,
Fac sis mihi placábile.

Cor Jesu, melle dúlcius,
 Cor sole puro púrius,
 Verbi Dei sacrárium,
 Opum Dei compén-
 [dium.

Tu portus orbi náufra-
 [go,
 Secúra par fidélibus,
 Reis asylum méntibus,
 Piis recessus córdibus.

O Cor amoris victima

O Cor, amoris victima,
 Coeli perenne gaudium,
 Mortalium solatium,
 Mortalium spes unica.

Cor dulce, Cor amabile,
 Amore nostri fervidum,
 Amore nostri languidum,
 Fac sis mihi placabile.

Quos abluisti sanguine,
 Venis apertis omnibus,

Nos intimis recessibus
 Semel receptos contine.

Cor Jesu, o melle dúlcius,

Puris amicum mentibus,
 Puris amandum cordibus,

In corde regnes omnium.

Amen.

Agur Jesus'en

Agur' Jesus'en Biotz gozoa,
 Euskal-Biotzen zoragaía;
 Saítu ta gorde oítxe betiko
 Seme zintzo ta maitalaria.

Judea'n zeukan Efi autuak
 Gurutzan josi zinduzanian
 Zure begiak eta Biotza
 Ezaí zenduzan Euskaleñian.

Zatoz, Jesus

Ériak. Zatoz, Jesus laztana,
Zatoz gure Erege,
Gaur goratzen zaitugu
Gure Jaun ta Jabe.

Batzuk: Betoí lenbailen gugana
Zure jabetasuna
Arerioak oinperaturik
Betoí bai garaipena.

Ez da zerurako

Ez da zerurako
Beste hiderik
Jesus'en Biotza
Bezelakorik.

1

Jesus'en Biotzak
Samur'-samur'ik
Érukia baño
Ez dau besterik.

2

Biotz ori dago
Beti zabalik,
Pekatarientzat
Itxi bagarik.

3

Zeru ta luéan
Ez da biotzik
Jesus'enak ainbat
Maite gauzanik.

4

¡O Jesus maitea!
Artueizuz onez
Guztion biotzak
Zeure ófen orde.

Izan zaitez

*Izan zaitez beti,
Jesus maitea,
Gure biotzaren
Jaun ta Jabea.*

1

Jesus'en Biotza
Dago suturik.
Maitasuna dager
Alde guztitik.

2

¿Non aurkituko da
Biotz gogoñik
Biotz onen sutan
Urtuko ez danik?

3

Ez dau Jesus onak
Ez atsegiñik,
Gu oso bereak
Egin bagarik.

4

Bere Biotzean
Danok aíturik
Geratzen da Jauna
Pozez beterik.

5

O Jesus maitea!
Aítu bai pozik
Guztion biotzak
Betiko gaurtik.

6

Oí bizi nai dogu
Maitez urturik,
Zure biotzean
Ondo gorderik.

Jauna, nire biotzak

*Jauna, nire biotzak
Daitzen zaitu,
Zatorkidaz ba laster
Ene Jesus.*

1

Iñontzik ezpa-dauke
 Loratxuak
 Lasteré gelditzen dira
 Igarítuak:
 Ni bere ilgo nintzake
 Zu gaberik.

2

Zu ba'zengoz nigandik
 Ain urúti
 Ezingo nintzake ni
 Pozez bizi:
 Zure zain gau ta egun
 Nago beti.

3

Artzain on maitagaí
 Neure Josu,
 Zure artalde oítan
 Ártu naizu;
 Alkaíaz bizi gaizan
 Ni eta zu.

Nik guítzen zaitut

Ériak. Nik guítzen zaitut
 Jesus'en Biotz ona
 Zeru ta luéan dan
 Biotzik onena.

Ériak. Egizu o Jesus'en
 Biotz guztiz maitea,
 Gero eta geyago
 Nik Zu maitatzea.

Norbait zugará biziaz

Ériak: Norbait sugará biziaz
Maite nai ba-dozu,
Biotzik gartsuena
Ementxe daukazu.

Batzuk. 1

Adiskidien aldez
Biziya emotea
Maitasunen neuría
Guztientzat ba-da:
Biotz maitale ori
Samiñez urátua
Maitasunez urtua
Zure alde il da.

2

Ez dozu aurkituko
Giza-seme artean
Biotz edereanean
Bezelako garik:
Bular jainkotsuak
Laba gori bizian
Dakaígu agirian
Biotz bat suturik.

3

Biotz órén gozoak
Laba beroan sartu
Bere garétan garitu
Nai gindukez beti.
Aren, zatoíkieze
Biotz samindu oí:
Beti izango yaku
Alegiñez ezti.

O Biotz maite

O Biotz maite
Maitatia
Zu gure Érege
Jaun Andia.

1

Biotz eder au
Ba da munduan
Eta zeruan
Aguígaí.
Goazan, guk bere
Aguítu daigun,
Goretsi daigun
Biotz ori.

2

Zu zara Jesus
Maite-maitea
Nire Jabea
Ta Jainkoa.
Natoíkizu ni
Naibageturik,
Oso apalik
Zure auíera.

3

Zatoz gugana,
Jesus maitea,
Zure agindua
Betetera:
Zu zara gure
Jaun eta Jabe,
Bizi zu gabe
Ezin gara.

4

Adiskidetzat
Zugandutera
Zure Biotzera
Natoíkizu:
Aítu nagizu,
Baíen oíetan
T'eunki danetan
Euki naizu.

Zeru ta luén

1

Batzuk. Zeru-goitik luíera jatsi ziñan
Gizonakaz beti izateko,
Eta gero Jaun oíaz batean
Gu be izan gaitezán zerurako.

Ériak. Zeru ta luén Jaun andia,
Aítu, aítu zuretzat gure Euskalería

2

B. Sayetsetik agerian daukazu
Zeure Biotz maitagañi ori:
¿Nok Zu bere maitatuko ez zaitu,
Eskañ onak emonaz ugari?

ε. *Zeru ta luñen...*

3

B. Zure oñetan auzpazturik gagoz
Guzaz, Jauna, eñuki, eñuki:
Egin zaitez gure biotzen Jabe
Orain eta beti, beti, beti.

ε. *Zeru ta luñen...*

4

B. Añen ba, arñtu gaizuz guztiok
Eta gorde zeure Biotzean.
Orain zureak emen izan ezkero,
Beti zure zeruan gaitean.

ε. *Zeru ta luñen...*

ANDRA MARIA'RI

(LATIÑEZ)

Inviolata

INVIOLATA, íntegra et
casta es, María
Quæ es effécta fúlgida
cœli porta.
O Mater alma Christi
caríssima,

Súscipe pia laudum
præcónia.
Nostra ut pura péctora
sint et córpora,
Te nunc flágitant devó-
ta corda et ora.

Tua per precáta dulcí-
sona.

Nobis concédas véniam
per sæcula.

O benígna! O Regína!
O Maria!

Quæ sola invioláta per-
mansisti.

Omni die

OMNI die dic Mariæ.
Mea, laudes, ánima;
Ejus festa, ejus gesta
Cole devotíssima.

* Contempláre et mirá-
Ejus celsitúdinem, [re
Dic felícem Genitrícem,
Dic beátam Vírginem.

2. Ipsam cole, ut de mo-
Críminum te liberet: [le.
Hanc appella, ne procé-
Vitiórum súperet. * [Illa

3. Sine fine dic Reginæ
Mundi laudum cántica:
Ejus bona semper sona
Semper illam prædica.

O Sanctissima

O SANCTISSIMA, o purís-
sima.

Dulcis Virgo Maria,
Mater amáta, inteme-
ráta,
Ora, ora pro nobis.

2. Tu solátium, et refú-
gium,

Virgo Mater, Mariá;
Quidquid optámus, per
te sperámus:

Ora, ora pro nobis.

Salve, Mater

SALVE, mater miseri-
córdiæ,
Mater Dei, et mater vé-
niæ,

Mater spei, et mater
grátia,

Mater plena sanctæ læ-
títiæ. O Mariá!

Salve, decus humáni gé-
neris:

Salve, Virgo dignior cæ-
teris:

Quæ vírgines omnes
transgréderis,

Et áltius sedes in sú-
peris. O María!

Salve, Regina cœlitum

1

SALVE, Regina cœlitum, o Maria!

In terra spes viventium, o Maria!

Jubilate, Cherubim,

Exsultate, Seraphim.

Consolate perpetim:

Salve, salve, salve Regina.

2

Mater misericordiæ,
O Maria!

Dulcis parens clemen-
tiæ,
O Maria!

Jubilate...

3

Tu vitæ lux, fons gra-
tiæ,
O Maria!

Causa nostræ lætitiæ,
O Maria!

Jubilate...

4

Spes nostra, salve, Do-
mina, O Maria!

Exstingue nostra crimi-
na,
O Maria!

Jubilate...

5

At te clamamus exules,
O Maria!

Te nos rogamus suppli-
ces,
O Maria!

Jubilate...

Tota pulchra es

Batzuk.

1

TOTA púlchra es, o Maria, tota púlchra es
 Et mácula non est in te,
 Quam speciosa, quam suávis in delíciis
 Concéptio illibata.

Eriak.

*Veni, veni de Líbano,
 Veni, veni coronáberis.*

2

B. Tu progréderis ut auróra rútilans,
 Affers gáudia salútis,
 Per te órtus est Christus Deus, sol justítiaë,
 O fúlghida porta lucis.

É. *Veni, veni...*

3

B. Sicut lílium inter spinas: inter fílias
 Sic tu, Virgo benedicta.
 Túum refulget vestimentum ut nix cándidum
 Sicut sol fácies tua.

É. *Veni, veni...*

4

B. In te spes vitæ et virtútis, omnis grátia
 Et viæ et veritátis.

Post te currémus in odórem suavíssimum
 Trahéntium unguentórum.

É. *Veni, veni...*

Tota púlchra es Maria.=Tota púlchra es Maria.
 =Et mácula originális non est in te.=Et mácula

originális non est in te.=Tu glória Jerusalem.=Tu
lætítia Israel.=Tu honorificentia pópuli nóstri.=
Tu advocáta peccátorum.=O Maria.=O Maria.
=Virgo prudentíssima. = Mater clementíssima.=
Ora pro nóbis.=Intercéde pro nóbis ad Dóminum
Jésu[m] Chrístu[m].

Salve Regina

216'n orialdian

Angelus

1

Aingeru batek Maria'ri
Diñotso: «Graziz betea»
Jaungoikoaren Semeari
Emon dautsazu Soítzea.

*Goiz, arats ta eguerdietan
Ama, goresten zaitugu,
Aingeruaren itzak eurak
Guk ber-esaten ditugu.*

(Aguí Maria bat esaten da).

2

Jaungoikoaren nai san-
[tua
Nigan daitela egiña,
Izan nadin ni bere Ama
Baña geldituz Birjiña.
Goiz, arats...

(Aguí Maria)

3

Jainkoaren Seme mai-
[tea
Gizatasunez da janzten:
¡Or ontasun egiazkoa
Jainkoa gugaz egoten.
Goiz, arats...

(Aguí Maria)

Aguí, Éregiña*Aguí Éregin**Goyen Goyena,**Poz bikañena**Guretzako.**Zu zara beti**Ama maitea,**Zuzenbidea**Zerurako...**Batzuk.*

Ebaren ume

Érbestetuak

Naigabetuak

Gatoz, Ama,

Samintasunez

Eta negárez

Pozaren bila

Zeugana.

Edeñak dira

Zure begiak,

Maitagañiak

Dira guztiz.

Itzuli egizuz

Beti gugana

Ama laztana

Txit eñukiz.

Ama gozoa

Gorde gagizuz

Lagun zakiguz

Érbestean:

Beti-betiko

Oí, gora-gora

Zure ondora

Jun gaitean.

Izar argia

Batzuk. Izar argia dirudiela
Zeru guztia dau alaitzen

Ériak. Guztiz garbia beti izan danak
Asi zanetik izaten.

B. Pekatuak loturik zeukan
Biotza çnok dau askatzen?

É. Guztiz garbia...

B. Inpernuari ateak dautsaz
Beti betiko itxiten.

É. Guztiz garbia...

Jainkoaren Ama

Jainkoaren Ama,
Ama guztiz ona,
Zaitugu maite
Beti-beti.

Gure argalkeriak
Zure biotza
Dabe erdiratzen
Samuía da-ta.
Guzaz izan eizu
Beti erukia
Beti-beti.

Gugandik etsayak
Bialdu egizuz,
Guganontz begiak
Itzuli egizuz:
Ama guztiz ona,
Gure alde egizu
Beti-beti.

Zureak betiko
 Izan nai dogu,
 Zure Biotz onak
 Aítuko gaitu:
 Ama guztiz ona,
 Maitatzen zaitugu
 Beti-beti.

Izar eder

Izar eder
 Zoragaría
 Zeru goyan
 Zara, Maria.

1

Goizeko izaía
 Guztiz da edeía,
 Baña edeíago
 Zure soíera.

2

Guztiz edeía
 Zara, Maria,
 Soítzetik zara
 Garbi-garbia.

3

Graziaz Zu zaitu
 Jaunak apaindu,
 Zeruak dituzu
 Edeíez gaindu.

4

Grazien ituíri
 Agoítzeztana
 Guretzat zara Zu,
 Ama laztana.

Lora garbia

Batzuk.

Lora garbia,
 Kantu gozoak
 Zuri pozik eskintzean,
 Aítu jo Ama!

Nire biotza,
Gorde zeure biotzean.

Ériak. Artu io Ama!

Nire biotza,
Gorde zure biotzean.

2

B. Mendi gañetik
Eguzki argia
Gozaro dator goizean,
Gozaroago
Goiko doea
Gure ariman sórtzean.

É. Artu io Ama...

3

B. Argitu gaizuz,
Izaí Maria,
Zeruetako bidean,
Ibil gaitezán
Jesukristoren
Siñesmen argi betean.

É. Artu io Ama...

Maria guztiz dontsua

1

Maria guztiz dontsua
Onoimenez apaindua
Ontaríte aberastua,
Zugandik Zeru-emolea
Soítu da, Ama Maria.

*Maria da gure Ama
Begira dago gugana.*

2

Éregin eder andia
Zareala gure argia
Ikusten zaitut, Maria,
Zeru goietan jaía,
Izaí ain ariña.

Maria da...

3

Izaí argiak bezela
Gaur disdiatzen dabela
Dagoz, bai, ezin kon-
[tala
Dontsuak zeru zabalan
Éregintzak zaukezala.

Maria da..

4

Soítzetik zara garbia,
Goizeko izaí argia,
Gidari maitañoia:
Nago ni zuri begira
Ezin aspertuz, Maria.

Maria da...

Neure Ama

*Neure Ama, txit laztana,
Zuretzat aritu naizu,
Lagundu ta gorde beti
Zeruratu nagizu.*

Ama batek ezin ba-dau
Semea txarto ikusi,
¿Zelan amarik onenak
Al izango nau itxi?

Deabruak, griña txar-
Eta mundu galduak [ak
Gogaituta nauke, Ama,
Luzatu zeure eskuak.

Negarézko erbestean
Asko igaroten dogu:
Gure malko samin onek
Aren, Ama, legortu.

Zeruko Ama

*Zeruko Ama, izar argia
Zugana gatoz, poz pozik:
Gure biotzak aritu egizuz,
Zaindu gagizuz-zerutik.*

Gomuta zadiz, Ama
[on ona,
Iñoz be esan ez dala
Zuri deituta, laguntza
[barik
Iñortxo itxi dozula.

Biotz - biotzez gure
[erriak
Zaindari zaitu autetsi.
Ama begira, Eri gaxo
[au
Gorde egizu, beti beti.

LORA IĪERAKO**Ume baten**

*Ume baten antzera
Ama Mariana,
Liliak eskintzera
Biotzak naroa.*

Goiko uda baña
Zara zu, Maria;
Luñean Lora-iña
Zure irudia.

Zelai mendi-apañak
Dauskue autoñtzen
Edeñez zerua-be
Dozula apaintzen.

Birjiña gustiz ona

*Birjiña guztiz ona,
Zeruko Eregiña,
Arñtu egizu koro
Guk loraz egiña.*

1

Lora guztiak dabe
Edeñtasun bikaña;
Baña zu zara, Ama,
Lorarik edeñena.

2

Eguzkia baño be
Zara edeñago,
Zuri begira ezin
Asperturik nago.

3

Zelan zeru urdiña
Apaindurik izañez,
Alan zara, Maria,
Edeñaren edeñez.

4

Zu besteko edeñik
Ez da iñor besterik:
Zeru-luñak daukazuz
Danak argiz beterik.

Goazan guztiok

*Goazan, goazan guztiok
Birjiña Amagana,
Eskintzera biotzez
Loratxu eder bana.*

1

Lora mota guztiak
Luñaren gañean
Zure antzeko dira
Ederitasunean.

2

Bardiñik ez dozula
Garbitasunean
Lili ederak diño
Arantza artean.

3

Liliak utsak dira
Ezpa-da biotzik
Onbidez apaindua
Loretan gorderik.

4

Artuizu maitasunez
Goi-doyez jantzirik
Ama, gure biotza
Lorakaz baturik.

AZKEN-AGURAK

*Agur, Ama Maria,
Agur, agur, agur,
Agur sortzez garbia
Agur, agur, agur
Agur Ama, agur, agur.*

1

Birjin eder Maria
Jainkoaren Ama
Entzun eizu zerutik
Nire azken kanta.

2

Ama biotzekoa
Ezin dot aldegin;
Emen bizi nai neuke
Nik beti zurekin

3

Gera zaitez, Maria,
Altara onetan,
Maitez urtu nadin ni
Amaren oñetan.

4

Ona, Ama maitea,
Nire azken kanta;
Zure begi edeñok
Itzuli nigana.

Aguñ, aguñ, aguñ Maria
Agur, aguñ, guztiz garbia.

1

Zeru ta luñ guztia
osoro pozturik,
Kanta-kantari dagoz
Biotzak suturik.

3

Oin-azpian leñturik
Luzbeli burua,
Garaitu dozu, Ama,
Betiko inperua.

2

Maria, soñtu ziñan
Oñban gabekoa,
Deuntasun guztiagaz
Apaindurikoa.

4

Maite gorderik za-
Gure biotzetan: [goz
Añtu gagizuz, Ama,
Gero zeruetan.

Aguñ izañ eder

Aguñ izañ eder
Birjiña maitea,
Aguñ Ama gozo
Zeruko atea.

1

Aingeruak zuri
Bañ-on emonik,
Etoñi zan gutzat
Bakea zerutik.

2

Lotuak askatu,
Itsuak argitu,
On guztiak emon,
Gaitz guztiak kendu.

3

Guretzako, Ama,
Zaitetz samur' izan;
Gure otoi-deyak
Junak entzun daizan.

4

Bizibide on bat
Dautzugu eskatzen,
Jesus ikusteko
Zeruan gozatzen.

Agur' Jesus'en Ama

1

Agur' Jesus'en Ama,
Birjiña Maria,
Agur' itxasoko izañ
Dizdiatzañea,
Agur' zeruko Eguzki
Poz utsez betea,
Agur' pekatarien
Kaya ta estalpea.

3

Agur', gure poza ta
Atsegin guztia,
Atsekabe danetan
Gozakai ezta.
Agur', Birjiña edeñ,
Txit zoragaña,
Artuizu biotza ta
Semeen bizia.

2

Agur', gizonen Ama,
Zeruko Éregiña,
Ama gozo ta maite
Oberik eziña:
Zugandik joatea
Da gauza samiña;
Agur' neure biotzeko
Poz eta atsegiña.

4

Baña zugandik alde
Biotzak ezin dau,
Zugana berez doa,
Zugan bizi nai dau:
Birjin bardingabea,
Onetsi nagizu,
Agur', Ama neurea,
Agur', agur', agur'.

IÑAZIO DEUNARI

Iñazio,
Gure Zaindari andia,
Jesus'en Lagundia
Zuk batu
Eta indartu dozu;
Ez da ez etsairik
Jaíko yatzunik
Iñolaz aúean
Gaurko egunean,
Naiz betoí
Luziper gokaiztua
Itxirik inperua.
Zure Lagundia
Beti da bildur gabe,
Bere Jaun ta Jabe
Da Jesus andia.

Garaitu ditu
Zure Lagundiak
Etsayak.
Ez dauko Eleizeak
Ez Euskaleñiak
Ez dauke bildurik
Iñongo aldetik.
Iñazio oí dago,
Beti indartsuago
Dauka Lagundia
Su-gárez betia,
Gudakatu nairik
Ikuñña zabalik,
Gau t'egun guk
Guztiok bakea dauka-
Beti gau eta egun. [gun

Jaíai dayogun Iñazio'ri

*Jaíai dayogun Iñazio'ri
Euskaldun onak bagara,
Zabal-zabalik eroan daigun
Gure Jesus'en bandera.*

1

Bandera oíaz emen ba
[gara
Egiñaz beti jauñera!
Batuko gaitu Jaunak ze-
Iñazioren aldera. [ruan

2

Eguzki baíi bat Iñazio
[da
Loyola etxeko semea
Argi eñeñu biziz dauka-
Mundu guztia betea.[na

LUIS GONZAGA DEUNARI

Eriak. Guztiok Luis Gonzaga
Ementxe gaukazuz;
Guzaz erukiturik
Aren zaindu gaizuz.

Batzuk.

1

Zartzera eldu gabe
Il ziñan gazterik
Deuntasunez osoro
Guztiori beterik.

2

Jaíayan gatoz bada
Zugana gu bere,
Antzeko izan nairik
Iñoz itxi gabe.

Luis Deunari

Eriak. Jaunagandik dozu jadesten
Eskatzen dozun guztia,
Iguzu zuri jaíaitzea
Santu gazte, Luis geuria.

1

Utsegin txikitxu bi
[dozuz
Zeure pekatu guztiak
Eta oíregaitik dauka-
[zuz
Beti negaíez begiak.
¡Ez nabe ni lotsaz leítu-
[ko
Neure pekatu andiak!

2

Etsayari zeutsan be-
[zela
Goíoto bizi - bizia
Gorputza be goíoto do-
[zu,
Zauritu dozu erdia.
¿Ta nik bilatuko ete
[-dot
Atsegin eta saria?

Beztunik gabeko
 Uso zuria,
 Aingeru edo
 Luis zoragaña,
 Ikuña zabaldu,
 Bai zabaldu,
 Jesus'en gudari
 Izan nai dogu
 Beti beti
 Beti beti.

Seme ta alabak gatoz
 Ama Maria,
 Zuri eskiñi nairik
 Biotz garbia;
 Gorde gagizuz, Ama,
 Mantupean,
 Laguntz gabe jai! gal-
 Gu ez gaitean [du
 Bein-be bein-be
 Bein-be bein-be.

ASISKO FRANZIZKO DEUNA'RI

Aita Franzizko'ri agurá

Agur, Franzizko, agur
Serafin gartsua,
Agur, Aita maitea
Agur, agur, agur.

1

Zeure oñetan, Aita,
 Gaukazuz baturik
 Azken-agurá egiten
 Guztiz samindurik:
 Agur, gure begien
 Argi pozgaña,
 Agur, gure biotzen
 Gozamen ezta.

2

Baña gure biotzak
 Ezin alde-egin dau
 Zure onespenak gau
 Alaitzen ezpa-dau:
 Onespen au bertatik
 Alde egin baño len,
 Aita ona, guztiori
 Emon eiguzu, áren.

Asisko Franzizko Deuna'ri

*Ériak. Aita txit maite, Franzizko dontsua
Maitasunezko Serafin garítsua,
Onoimenetan txit au'reratua,
Izan zaitez beti guztion maisua.*

1

*Batzuk. Bizi izan ziñan bea'rtsu munduan,
Txirotasuna maite izan zenduan,
Aberats zara Jaunaren onduan
Betiraun guztiko orain o' zeruan.*

2

*Jesus daukazu beti biotzean,
Gura zeuke egon aren biotzean:
Bost zauri ede' bere irudian
Eza'ri dautzuz Ak zeure gorputzean.*

3

*Aintza beti, bai, Aita Jainkoari,
Beste ainbeste bere Semeari,
Ta ba'rdin bere maitetasunetik
Dato'ren Espiritu Santuari.*

Franzizko ziñanean

1

*Batzuk. Franzizko ziñanean
Mundura agertu
Jesus'ek bere antzera*

Zinduzan egin Zu:
Ta bere maitetasunez
Ziñan zu zauritu.

*Ériak. Franzizko, gure Jesus
Nai dogu maitatu.*

2

Jesus'en antzekorik
Iñor ba-da soñtu,
Franzizko okoluan
Zan jayo ta agertu:
Auíerantz beti eutsan
Jesus'i jaíaitu.

Franzizko...

3

Gaztetako urteak
Emen igarorik
Mundu nasi onetzaz
Ondo asperturik,
Añisku oneitatik
Ziñan zu aldendu.

Franzizko...

4

Jesus beti maitatzen
Zenduan ikasi,
Serafiñen bizitza
Bertatixe asi,
Baita onein antzera
Biotzak su arñtu.

Franzizko...

5

Bizturik biotzean
Jesus'en fedea
Irakasten zenduan
Jaunaren legea:
Arima asko zinduzan
Zeruetan sañtu.

Franzizko...

Zure semeak gara

*Ériak. Zure Semeak gara
Nai zaitugu maita;
Franzizko, izan zaitez
Beti gure Aita.*

1

San Franzizkoren Or-
 Irugaíenean [den
 Emen gagoz baturik
 Alkaítasunean:
 Mundu au igarorik
 Bizitza onean
 Zerura igoteko
 Ilten garanean.

2

Gaiztoak ondu eta
 Onak obetzea
 Gure bandera izan
 Bedi gurutzea:
 Eskapularioaz
 Jantzirik kordoya,
 Beti izango dogu
 Bizitz zerukoya.

3

Alpeñik egingo dau
 Satanas'ek geía,
 Bada beti garaile
 Gu izango gara:
 Oinperatzeko oso
 Inpernua bera
 Naiko da Orden ontan
 Daukagun bandera.

4

Aita baten semeak
 Beti gara anai,
 Dautsagula alkaí
 Biziro ondo nai.
 Orden Santu onetan
 Auíkitzen garenoi
 Maitasun ori yaku
 Ezagutzen non nai.

5

Aitaren seme onak
 Bear dogu izan,
 Bada ikusten gaitu
 Ze moduz gabiltzan:
 Aita goratu daigun
 Luíreko bizitzan
 Il ondoan zerura
 Berak jaso gaizan.

JOSE DEUNARI**Ave Joseph**

AVE Jóseh, fili Dávid, juste vir Mariæ, de qua natus est Jésus.

Sancte Joseph, páter nutritie Jésu Christi, ad éum qui vere est pánis vitæ nos perdúcere pie dignéris.

Salve, Pater Salvatóris

1
SALVE, Pater Salvatóris,
Salve, cústos Redemp-
[tóris,
O Joseph amábilis.
O *Joseph amábilis.*

2
Salve, spónse Mátris
[Déi,
Salve, hósper Dei mei,
O Joseph mirábilis.
O *Joseph mirábilis.*

3
O quam fuit admirán-
[da
Vita tua veneránda,
Hábens dei Filium,
Habens Dei Filium.

4
Per te, Joseph, suble-
[vémur,
Te patrónum adprecá-
Totius Ecclesiæ. [mur
Totius Ecclesiæ.

5
O mi Jesu salutáris,
Tui Joseph virginális
Méritis nos prótege.
Méritis nos prótege.

Jose Deunaren atsekabe-atsegiñak

1

Biotza guztiz atsekabetu yatzun
 Igañirik Maria egoala seindun:
 Aingeru batek alaitu zinduan
 Zure bilduñak aldendu zituan.
 Gure alde egin otoitz, Deun andia,
 Ta jadetsi biotzeko bake ezta.

2

Otzez egoalarik Jesus askan
 Zure biotz samuñ lañitu zan.
 Atsegin-pozez bete yatzun gero
 Aingeruak abeska entzun ezkeru.
 Gu bere il da gero igon gaitezela
 Aingeru-eresiak entzutera.

3

Oi! zein andia izan zan zure miña
 Jesus odol-ixurten ikusi-ta.
 Baña umearen izen pozgañiak
 Poztu zituan zure min guztiak.
 Iguzu, Jose Deuna, guri, añen
 Iltea izen ori gozaro aitatzan.

4

Mindu ziñan, Maria ta Jesus'en
 Oñazeak auñetik ezagutzen:
 Ta poztu ziñan ezautu orduko

Olan giñala gu zeruratuko.

Aek ekañi daben zoriona

Ez daigula guk galdu, Jose Deuna.

5

Oi! guztiz samindurik érbestera

Igesi zoaz, Jesus jagotera:

Baña alaitu ziñan érbestean

Jainko-aizunak jausten ikustean.

Egizu luñ ontako érbestean

Alai ta pozik bizi al gaitean.

6

Biurtzen zaranean zeure etxera

Seña ilgo ete-dautzuen bilduñ zara:

Baña zeruak esan eutzun bereala

Bilduñik gabe bizi zeintezala.

Guri jadetsi eiguzu, Deun maitea,

Jesus eta Maria'gaz bizitea.

7

Miñaren miñaz ziñan zu uratu

Jesus umea zebanean galdu;

Ardura andiaz zenduan bilatu

¡Zenbateraño ziñan gero poztu!

Bein bere ez daigula galdu Jauna.

Auxe jadetsi eiguzu, Jose Deuna.

Eleiz Ama*Eleiz-Ama Deunaren**Jagola andia.**Entzun, aŕen, zerutik**Gure otoitz-deya.*

1

Jesus eta Maria
 Zu il ziñanean
 Laguntzen egon ziran,
 Jose, zure aldean;
 Zatoz, ba, laguntzera
 Zori ain lañian,
 Gu bere il gaitezán
 Jaunaren bakean.

2

Ikara barik doa
 Pedroren ontzia
 Zu zaralako bere
 Zaindari andia:
 Betoz ekaitzak, betoŕ
 Itxasoa gose,
 Ez dabe ondatuko
 Ontzi ori, Jose.

3

¡O zein zoriona da
 Jose, bizitia
 Laguntzat dozuzala
 Jesus ta Maria!
 Jesus ta Mariagaz
 Egiguzu grazi.
 Gu be olantxe gaizan
 Beti, beti bizi.

GARBITOKIKO ARIMEN ALDE**Cántica penitentiae**

INTER vestibulum et altáre plorábunt sacerdótes,
 ministri Dómini plorabunt et dicent: Párce pópulo
 tuo, ne in ætérnum irascáris nobis.

Jesu Christe pro nobis crucifixe! per sacrum vulnus sacratissimi lateris tui, dona eis réquiem.

Jesu Salvator mundi, exaudi preces supplicum.

Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Dómini tétigit me.

1

Languéntibus in purgátorio,
Qui purgántur a dólore nímio,
Et torquentur gravi supplicio,
Subvéniat tua compássio.

O Mária!

2

Fons es párens quæ cúlpas ábluis,
Omnes lávas et núllum réspuis,
Mánum tuam extende míseris
Qui sub pœnis lánguent contínuis.

O Mária!

3

Ad te, pia, suspirant mórtui,
Cupiéntes de pœnis éruí,
Et adesse tuo conspéctui,
Et gáudiis æternis pérfrui.

O Mária!

4

Lex justórum, norma credéntium,
Vera salus in te sperántium,
Pro defúntis sit tibi stúdiúm
Assidue oráre Filium.

O Mária!

5

Benedicta per tua mérita,
Te rogámus, mórtuos súscita,
Et dimittens eorum débita,
Ad réquiem sis éis sémita.

O Mária!

6

Clavis David quæ cœlum áperis
Nunc beata succúrre miseris,
Qui tormentis torquentur ásperis
Educ eos de dómo cárceris.

O Mária!

7

In tremendo Dei iudicio,
Quándo fiet stricta discússio,
Tunc etiam súpplica Filio:
Ut cum Sánctis sit nóbis pórtio.

O Mária!

Aítu egizuz

*Aítu egizuz, Jesus maitea,
Ontzat gure éreguak,
Eta arima gaxo aei
Edegi laster zeruak.*

1

Guzaz éruki zaiteze zuek
Guraso ta anayak:

Adiskide onak, entzun zuek be
Gure dei érukañiak.

Jasaten gagoz su-gaí bizitan

Oñaze guztiz andiak:

¿Non dira zuen ondonai eta
Maitasunezko érayak?

2

Begira, anai, begira eta
Ikusi gure negaíak

Entzun bere bai, érukiturik

Gure penazko deadaíak.

¡Ai zein samiñak diran guretzat

Emengo suaren gaíak!

Zuen éregu ta egite onak

Ditugu guztiz beaíak.

3

Meza entzutea, ta Jaunaítzea

Baraua eta limosna,

Gogo onez egin ezkerro,

Dana da guretzat ona.

Gure ongile izan danari

Jainkoak emongo dautso:

Bere grazia luíean eta

Zeruan, zorion oso.

Jesus zuri dautzugu

Jesus zuri dautzugu

Eskatuten benaz

Éruki zaitezela

Arima aen penaz.

1

¡O, guzaz aitzurik or
Bizi zarienak!
Gogora ekaíñez
Daukaguzan penak:
Biotza biguntzeko
Guztiz dira onak.

2

Guraso eta ume,
Senaí-emazteak,
Anai eta aíeba,
Zaí eta gazteak,
Zuei deyez gagoz
Samiñez beteak.

3

Inguratu ik gaukaz
Osoro su-gaíak:
Entzuten ezpa-dira
Or gure negaíak,
Aíen, entzun eizuez
Gure deadaíak.

4

Gu emen su-gaíetan
Laíi eta estu.
¿Eta zuek aitzurik
Jolas eta olgau?
Pena andiagorik
Ínok bere ez dau.

BIDEZKUNDE EDO PEREGRINAZIÑOETARAKO

Aguí, eíugabeko

Aguí, eíugabeko
Birjiña Maria,
Aguí zeruko izar
Lausorik gabia:
«Guztiz zara edeía»
Zendun zuk aditu
Jaunagandik, mundura
Ziñanean soítu:
Ez dot bada eíurik
Zugan nik auíkitu,

Adan'en pekatuaz
Ez ziñan kutsutu.
Bertatik eguzkiak
Zinduzan apaindu,
Ílargia oinpean
Itzalez geratu,
Zure burua izaíak
Eben koroetu:
Zeru-luíeko galak
Zugan ziran batu.

Loyola'ra

Alpeñik dabiltzaz, alpeñ-alpeñik,
 Euskaldun-Ería Jesukristori
 Kendu ezetz, kendu ezetz.
 Euskaldun-Ería dauko gorderik
 Loyolak, Loyola gaztelu ori
 Artu ezetz, artu ezetz.
 Ez dogu nai, Jauna, Euskaleñirik
 Zuretzat ezpa-da oso-osorik,
 Ez dogu nai, ez dogu nai.
 Loyola! Loyola! Euskaleñiak
 Biotza Loyola'n dauko jañia:
 Ez zara, ez, ilgo Eñi maitea,
 Loyolan biotza dozu gordea,
 Ondo gordea.

Goazan, goazan

*Goazan, goazan guztiok
 Geure Amagana,
 Goazan bai, eskintzera
 Biotz eder bana.*

1

Zu zara gure Ama
 Birjiña Maria
 Izañ eta eguzki
 Guztien Argia,
 Aingeruen Eregin
 Egiz guñgañia
 Izan zaitez euskaldun
 Danen Zaindaria.

2

Zure semeok pozez
 Gara gaur alkañtzen
 Ta gogo onez dautzu-
 Biotzak eskintzen; [guz
 Bai dakigu Zugana
 Yatzuna etoñten,
 Zure magalpe oñtan
 Dozula jagoten.

3

Argi guztien argi
Dontsua Zu zara,
Augaitik Zure bear
Gu aurkitzen gara:
Izpi bat bialduzu
Gure biotzera,
Seme leyelak izan
Gaitezan aufera.

4

Gaur erukia izan
Egizu gutzako
Zure seme-alaba
Guztioentzako:
Zeruan lekutxu bat
Egizu geroko
Ilda zure ondora
Gu joan orduko.

Arantzazu'ra

Geure eritik gatoz
Gaur Arantzazu'ra
Mariaren aurrean
Otoitz-egitera:
Fedea sendotuta
Burdiña bezela,
Etsayak jauertiteko
Amiltoki-bêra.

Ederitasun guztiaz
Ziñalako sortu
Lurbera ta zeruak
Goratuten zaitu:
Jatorizko erreak
Ez zinduzan loitu,
Sortzez ain garbi-eder
Bakarrik zara zu.

Inpernua zapaldu
Mundu txara astindu,
Luzifer'en lagunak
Betiko garaitu:
Jesus eta Mariak
Gagiezan zaindu
Euskal-erietako
Semeok nai dogu.

Zeru garbi urdiña
Da zure irudia,
Izar eder-ederéz
Osoro josia:
Ainbat ederitasunez
Zaozala jantzia,
Sortze bertatik, Ama,
Zara Zu garbia.

*Agur, agur, agur Maria
Agur, agur, guztiz garbia.*

*Agur, agur, agur Maria
Agur, agur, guztiz garbia.*

ALDI BATZUETARAKO**Alleluia, Psallite**

Alleluía.

Psallite Deo nostro, psallite. Alleluia,
Psallite Regi nostro, psallite. Alleluia, Alleluia.

Alleluia.

Quoniam Rex omnis teræ Deus. Alleluia.
Psallite sapienter. Alleluia. Alleluia.

Alleluia.

Jubilate Deo omnis terra. Alleluia.
Exsultate, et psallite. Alleluia. Alleluia.

Alleluia.

Quoniam in æternum. Alleluia,
misericordia ejus. Alleluia. Alleluia.

Te Deum

TE Deum, laudámus; *
te Dóminum confité-
mur.

Te ætérnum Patrem *
omnis terra venerátur.

Tibi omnes Angeli, *
tibi Cœli, et univérsæ
Potestátes.

Tibi Cherubim et Se-
raphim * incessábili vo-
ce proclámant:

Sanctus * Sanctus *
Sanctus * Dóminus De-
us Sábaoth.

Pleni sunt cœli et te-
rra * majestátis glóriæ
tuæ.

Te gloriosus * Apos-
tolorum chorus.

Te Prophetarum *
laudábilis númerus.

Te Mártyrum candi-

dátus * laudat exércitus.

Te per orbem terrárum * sancta confitétur Ecclésia.

Patrem * imménsæ majestátis.

Venerándum tuum verum * et únicum Fílium.

Sanctum quoque * Paráclitum Spíritum.

Tu Rex glóriæ, * Christe.

Tu Patris * sempitérnus es Fílius.

Tu ad liberándum susceptúrus hominem: * non horruísti Vírginis úterum.

Tu, devícto mortis acúleo, * aperuísti credentibus regna cœlórum.

Tu ad dexteram Dei sedes, * in glória Patris.

Judes créderis * esse ventúrus.

(Belauniko)

Te ergo quæsumus, tuis fámulis súbveni: *

quos pretióso sángine redemísti.

Ætérna fac cum Sanctis tuis * in gloria numerári.

Salvum fac pópulum tuum, Dómine, * et benedic hereditáti tuæ.

Et rege eos, * et extólle illos usque in ætérnum.

Per síngulos dies * benedícimus te.

Et laudámus nomen tuum in sæculum, * et in sæculum sæculi.

Dignáre, Dómine, die isto * sine peccáto nos custodíre.

Miserére nostri, Dómine, * miserére nostri.

Fiat misericórdia tua, Dómine, super nos, * quemádmódum sperávimus in te.

In te, Dómine, sperávi: * non confundar in ætérnum.

ANJELIS MEZEA

M. M. = 130

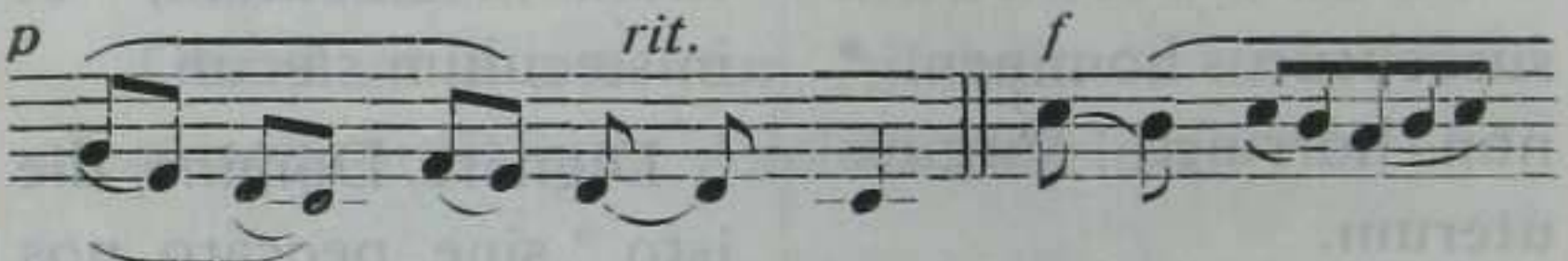
Ky- ri- e *

e lé- i- son.

iii. Chrís-te

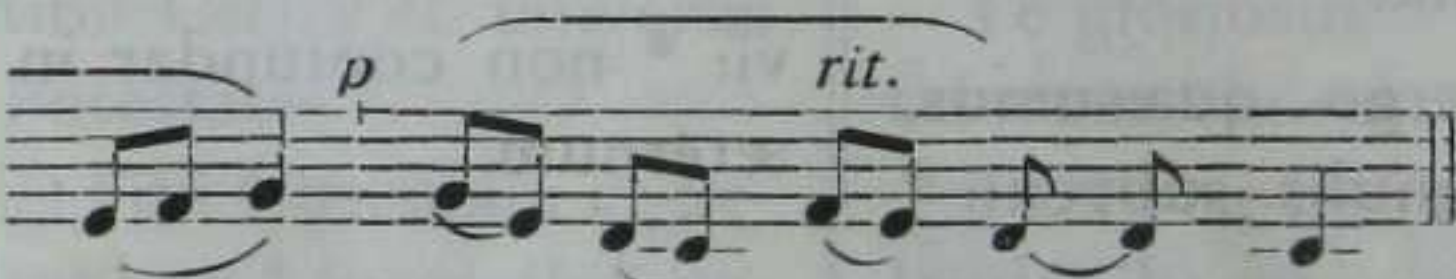
e- lé- i- son. *iii.* Ki- ri- e-

e- lé- i- son.

Ki- ri- e

** e- lé- i- son.

GLORIA

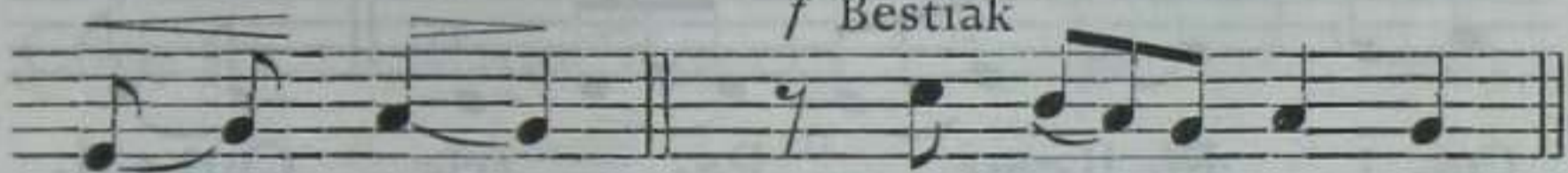
(Jauparijak)

Glo-ri-a in ex-cel-sis Dé-o.

p Batzuek

Et in tér-ra pax ho-mi-ni-bus bo-næ

f Bestiak

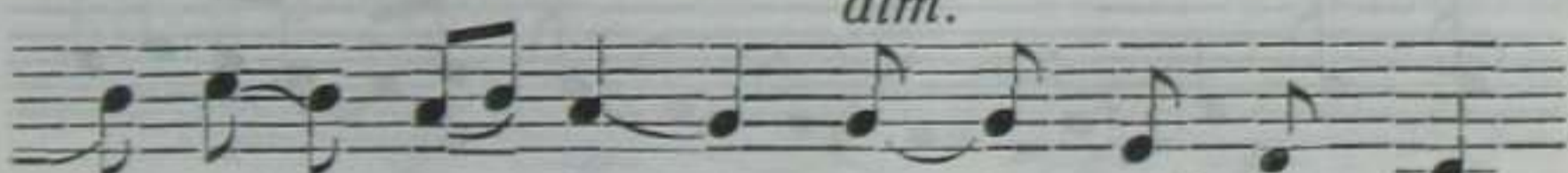
vo-lun-ta-tis. Lau-da-mus-te.

*f**mf poco rit.*

Be-ne-dí-ci-mus-te. A-do-ra-

*p tempo**cres.*

mus-te. Glo-ri-fi-cá-mus-te. Grá-ti-

dlm.

as á-gi-mus tí-bi, prop-ter mag-nam gló-

p

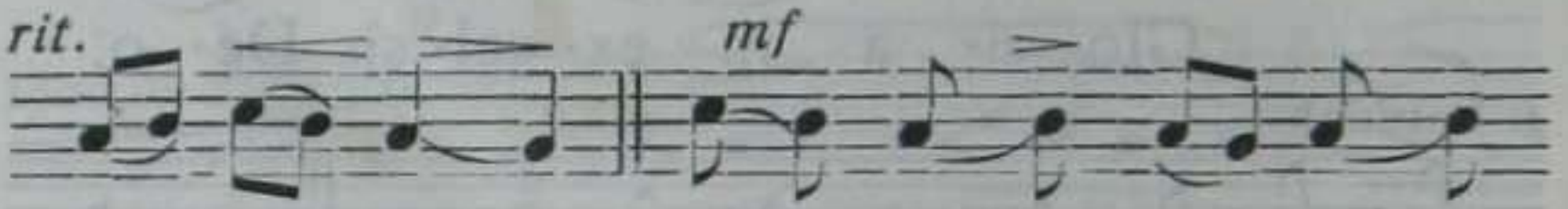
ri-am tú-am. Do-mi-ne De-us, Rex cœ-

lés-tis De-us Pá-ter om-ni-po-

tens. Dó-mi-ne Fí-li u-ni-gé-ni-te,

Je-su Chrí-ste. Do-mi-ne Dé-us Ag-nus

De-i, Fí-li-us Pa-tris. Qui tol-

lik pec-cá-ta mun-di mi-se-ré-

re nó-bis. Qui tol-lis pec-cá-ta mun-di

sú-sci-pe de-pre-ca-ti-ó-nem nó-

stram Qui sé-des ad déx-te-ram Pa-tris,

mi-se-re-re no-bis. Quó-ni-am tu

só-lus San-ctus. Tu só-lus Dó-mi-nus.

Tu só-lus Al-tí-si-mus Je-su-

Chri-ste. Cum Sán-cto Spí-ri-tu

in glo-ri-a De-i Pa-tris.

(Gustiak) *f rit.*

A-men.

C R E D O

(Jauparijak)

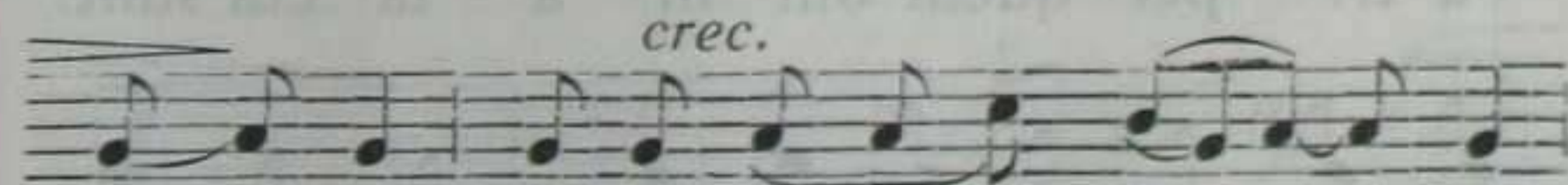
p (Batzuk)

Cre-do in ú-num Dé-um. Pá-

trem om-ni-po-tén-tem fac-tó-rem cœ-li

et tér-ræ vi-si-bí-li-um óm-ni-um

dim. *p* Bestiak

et in- vi- si- bí- li- um. Et in ú-
 num Dó- mi- num Je- sum Chri- stum Fí- li-
 um Dé- i u- ni- gé- ni- tum. Et ex Pa- tre
 ná- tum án- te óm- ni- a saé- cu- la.
mf
 Dé- um de Dé- o lu- men de lú- mi- ne.
cres. *p*
 Dé- um vé- rum de Dé- o ve- ro. Gé- ni-
 tum non fac- tum con- sub- stan- ti- a- lem
 Pa- tri per quem óm- ni- a fá- cta sunt.
 Qui pro- pter nos hó- mi- nes, et prop- ter

nós tram sa- lú- tem, des- cén- dit de cœ- lis.

p Astirotxoago

Et in- car- ná- tus est, de Spí- ri- tu San- cto

ex Ma- rí- a Vír- gi- ne, et hó- mo fac-

tus est. Cru- ci- fí- xus e- ti-

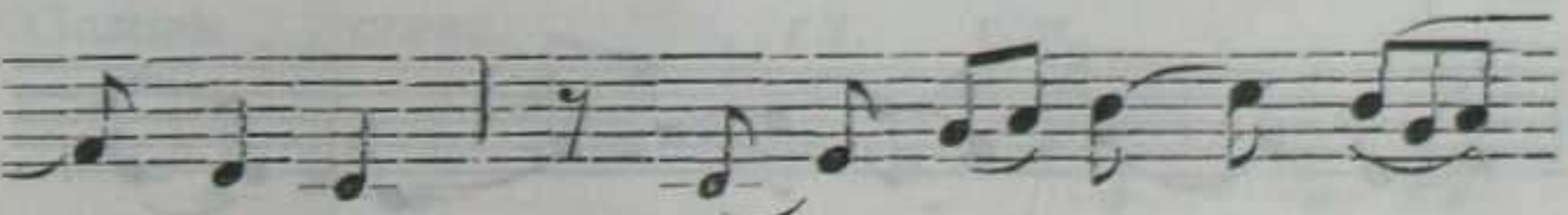
am pro nó- bis sub Pón- ti- o Pi- la- to,

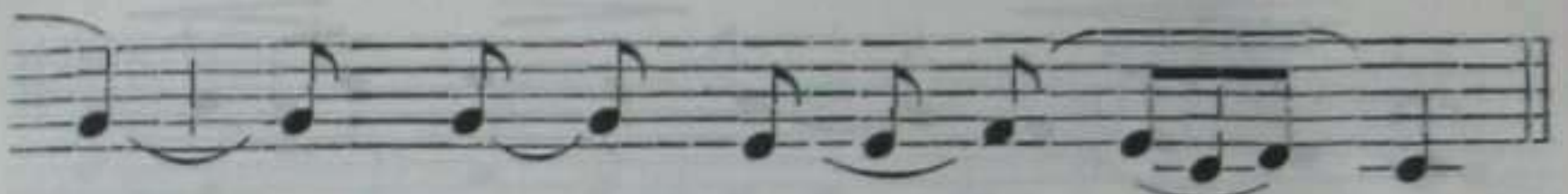
pas- sus et se- púl- tus- est. Et re-

su- rré- xit tér- ti- a dí- e se- cúnd- um

Scrip- tú- ras. Et a- scen- dit in cœ-

lum, sé- det ad déx- te-ram Pa- tris.

mf

Et í- te- rum ven- tú- rus est cum glo- ri-

a, ju- di- cá- re ví- vos et mór- tu- os

cu- jus ré- gni non e- rit fi- nis.

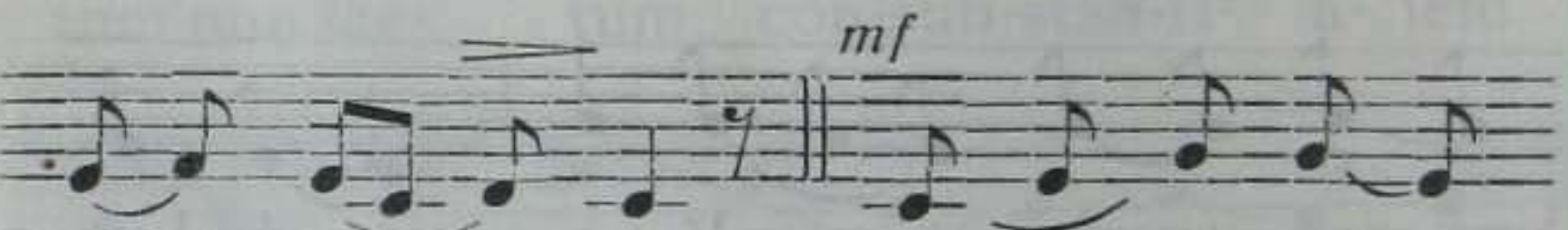
f

Et in Spí- ri- tum Sanctum, Do- mi- num et

vi- vi- fi- cán- ten, qui ex Pá- tre Fí- li-

ó- que pro- ce- dit. *mf* Qui cum Pá- tre et

Fí- li- o si- mul a- do- ra- tur et con- glo-

ri- fi- ca- tur qui lo- cú- tus est per Pro-

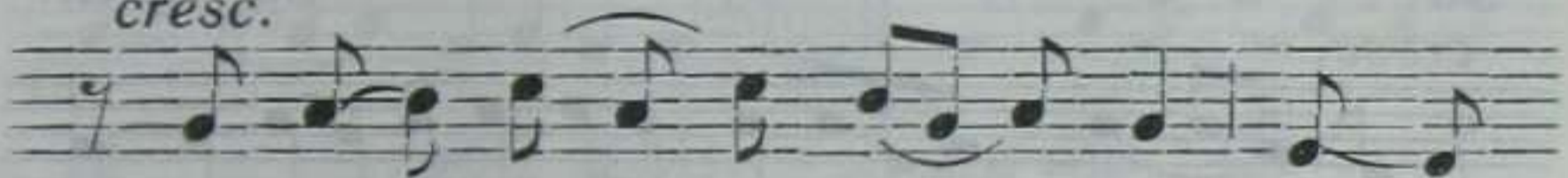

phé- tas. Et ú- nam, san- ctam ca- to- li-

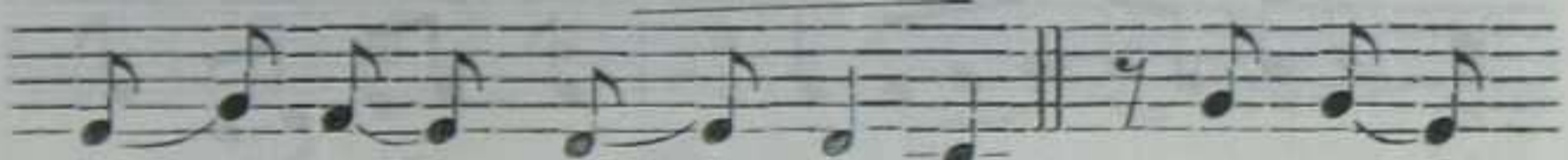

cam et a- po- stó- li- cam Ec- cle- si- am.

cresc.

Con- fi- te- or ú- nún ba- ptí- sma, in re-

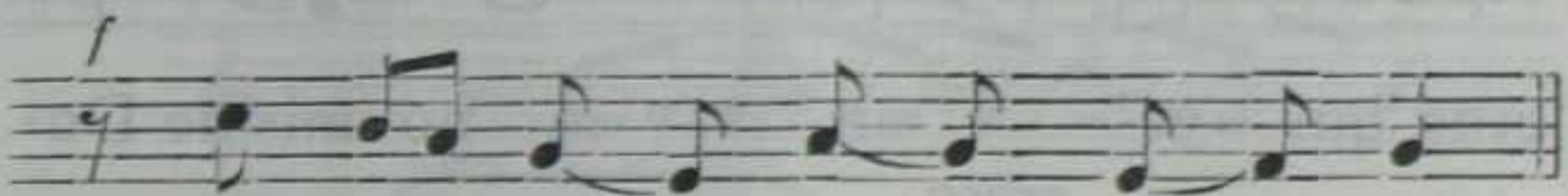

mis- si- ó- nem pec- ca- tó- rum. Et ex- pé-

rit.

cto, re- sur- rec- ti- ó- nem mor- tu- ó- rum.

Et vi- tam ven- tu- ri sæ- cu- li.

Gustiak

cresc.

rit.

dim.

A-

men.

SANCTUS ETA BENEDICTUS

mf

Sán- ctus,* Sán-ctus, Sán-
ctus Dó- mi- nus De- us
Sá- ba- oth.
cresc.
Ple- ni sunt cœ- li et tér- ra
dim,
gló- ri- a tu- a. Ho- sán- na in
rit. *tempo*
ex- cél- sis. Be- ne- di-
ctus qui ve- nit in nó- mi- ne Do-
cresc.
mi- ni. Ho- sán- na in ex-
rit.
cél- sis.

AGNUS

1-3 A- gnus Dé- i, * qui tol-

lis pec- ca- ta mún- di mi- se- re-
do- na no-

re nó- bis. 2. Ag-nus Dé-
bis pa- cem.

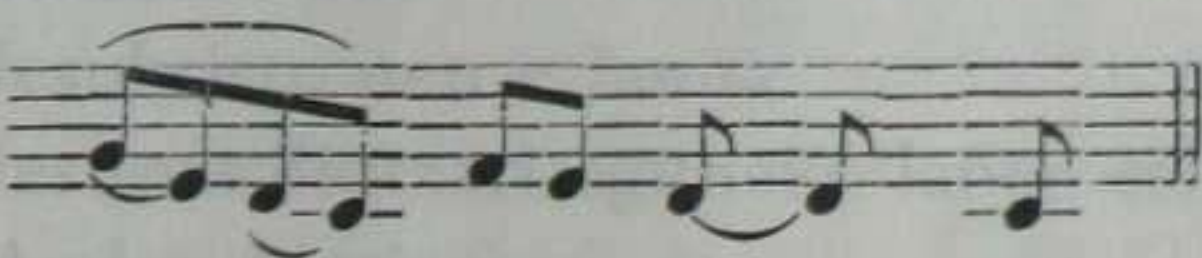
i, * qui tol- lis pec- cá- ta món- di:

mi- se- ré- re nó- bis.

I- te
De- o

mi- sa est.
gra- ti- as.

SANCTUS ET BENEDECTUS
AGNUS

Musical notation on a staff with lyrics: In - mi - col -

Musical notation on a staff with lyrics: tis - pas - ca - ra - men - ta - di -

Musical notation on a staff with lyrics: Jo - han - nis -

Musical notation on a staff with lyrics: mi - se - re - re -

Musical notation on a staff with lyrics: no - bis -

Musical notation on a staff with lyrics: mi - se - re - re -

Musical notation on a staff with lyrics: no - bis -

AURKI-BIDEA

Irakurleari oara	5
Aita Santuaren onespina	7
Itz aurea (Argiarena)	11
Jai-igande aldakoak	15
Kristiñauaren bizibidea ta eginbeak	16
Kristiñau onaren bizibidea	26

I.—OTOITZA

Otoitzaren beara ta irabaziak	33
<i>Goizeko otoitzak:</i>	
Gurutze santuaren	36
Siñespen, itxaropen eta maitasun egintzak	37
Jauna guitzeko otoitza	»
Eskarak emotekoa	»
Obenetik iges egiteko asmoa	38
Mesedeak eskatzekoa	»
Aita gurea... Agur Maria	39
Siñesten dot	»
Jesukristo neu e Jauna	40
Jesusen Biotzari eguneko lanen eskintza	»
Andra Mariari	41
Jose Deunari	»

Eriotz on bat jadesteko otoitza	42
Oaía: gogo-otoitza	»
Jesusen aientza (letania)	43
Aingeru-otoitza (latiñez eta euskeraz)	48
<i>Regina cæli.</i>	50
Jan aurko ta osteko otoitzak	53
Egun bitarteko otoitz laburtxoak	54
 <i>Aratsaldeko otoitzak:</i>	
Azteíketa	60
Andra Mariari (Sub tuum)	63
Aingeru jagoleari	»
Andra Mariaren aientza (latiñez eta euskeraz)	64
De profundis (latiñez eta euskeraz)	68

II.—AUTOÍTZA

Azalpena	71
Azteíketa	72
Damua	73
Erabagi edo asmua	75
Aozko-autoírkuntza	76
Oben-nekea	78
Azteíketa-itaunak:	
Azteíketa luzea	80
Azteíketa laburá	110
Autoítza aurko otoitza	116
Damu-egintza	117
Autoítzeko erea	118
Ondorengo otoitza	119

III.—JAUNARTZEA

I.—Saíerea:

Jesukristo gure Irakaslearen itzak	121
Jesukristo arimen bizia	122
Saíi ta egunero Jaunartzea	123
Saíi ta egunero Jaunartzeko eskatzen dana	124

II.—Jaunartu aurreko otoitzak.

<i>Oaíak.</i>	125
Jaunartu aurreko otoitzak	»

Era laburá

Siñespen-egintza	126
Itxaropen-egintza	»
Maitasun-egintza	127
Damu-egintza	»

Era luzea

Siñespen-egintza	128
Apaltasuna	129
Damu-egintza	130
Itxaropen-egintza	131
Anbrosio Deunaren otoitza (Ad Mensam)	132

III.—Jaunartu osteko otoitzak.

Era laburá	134
------------	-----

Era luzea

Jauna gurtzekoa	137
Maitasun-egintza	138
Eskeiak emotekoa	139

Loyola'tar Iñazio Deunaren otoitza (Ani- ma Christi)	141
Loyola'tar Iñazio Deunaren otoitza (Súsci- pe Domine)	»
Jesus Gurutziltzatuari	142
Andra Mariari	143
IV.—Eriotza onez artzea	»
V.—Gogozko Jaunaítzea	144

IV.—MEZA DEUNA

(Latiñez eta euskeraz)

<i>Saíerea</i>	147
¿Mezea zer da?	148
¿Mezea zetarako da?	149
¿Nok eskintzen dau Mezea?	150
Mezearen aldin edo balioa ta irabaziak	151
Mezarako bear diranak	152
Meza entzuteko erea	155
Mezearen eskintza	156
<i>Meza aureko otoitzak. Asperges</i>	157
<i>Mezearen lenengo zatia.</i>	
Asieratik Ebangelioraño	159
<i>Mezearen bigarren zatia</i>	
Ebangeliotik eskintzaraño	173
<i>Mezaren irugarren zatia</i>	
Eskintzatik saíeraño (ofertorioa)	178
<i>Mezearen laugarren zatia</i>	
Saíeratik azkeneraño	185
<i>Ondorengo eskariak</i>	
<i>Aingeru-otoitza (abesteko)</i>	216
	219

<i>Īlen Mezea</i> (Norbait il dan egunerako)	221
<i>Meza erasoteko erea</i>	234

V.—ERASPENAK (Deboziñoak)

I.— <i>Kristoren Nekaldiagazko eraspena.</i>	241
Gurutz-Bidea	243
Jesukristoren bost zauriak	256
Lezo'ko Kristo Deunari	258
Jesus gurutziltzatuari (Aita Santu Pio V'gar- enaren otoitza)	261
II.— <i>Sakramentu guztiz Deunari ikertaldia.</i>	263
Jesus Sakramentaduari 5 ikustaldiak	268
Aratuzteak	276
Biraoen ordezkoko gorapenak	279
Jaunaren onespina egiteko erea	280
Ikertaldien parkapenak	282
III.— <i>Jesusen Biotzaganako eraspena.</i>	
XII eskintzariak	284
Gertrudis Deunaren otoitza	285
Irañen ordezkoko egintza	»
Alakoke'tar M. Maria Deunaren eskintza	287
Sendi edo familien eskintza	288
Urteoro pa'oki guztietan esan bear' dan otoitza	290
Jesusen Biotzaren A'rentza (Letaña)	291
Eriotz-aldian dagozanen aldeko otoitza	297
Īlen lenengo bederatzi barikuak	298
Bagilak dituan parkapenak	300
Jesusen Biotzaren anaidiak, gutuna	301
Otoitz-bialguntza	303

Jesusen Biotzaren Jaureskundera	304
<i>Espiritu Doneari bederatziurera</i>	313
<i>Irutasun Deunari Deuntza laburra</i>	316
IV.— <i>Andra Mariaganako eraspenera</i>	
Ama neketsua (Stabat Mater)	321
Begoñako Andra Mariari	324
Arantzazuko » »	325
Guadalupeko » »	328
Lourdesko » »	329
Karmengo » »	331
Aguítza Deuna (eskutukiak azalpenaz)	333
Aguítza Deuna esateko era laburagoa	340
Zazpi oñazeak	342
Ilkeroko lenengo zapatua	345
Andra Mariaren ilak dabezan parkapenak	346
Andra Mariaren eleiz-bazkun, anaidi, gutun eta domiñak	»
V.— <i>Jose Deunagazko eraspenera</i>	
Arentza	352
Jose Deunari Otoitza	354
Otoitza (garbitasuna eskatzeko)	355
Urtilan, aguítza ondoren esan bear dan otoitza	»
Zazpi igandeak	356
Zazpi atsekabe-atsegiñak	357
Epailak dituan parkapenak	360
Gutuna	361
VI.— <i>Loyola'tar Inazio Deunagazko eraspenera</i>	361
VII.— <i>Jabier'tar Frantzizko Deunagazko eraspenera</i>	363
Eskar edo graziaren bederatziurera	»
VIII.— <i>Luis Deunaren eraspenera</i>	365
Sei domekak	365

IX.— <i>Antonio Deunagazko eraspena</i>	367
Amairu astarteak (martitzenak)	368
X.— <i>Asis'tar Frantzizko Deunagazko eraspena</i>	»
Irugañen maña (ordena)	369
XI.— <i>Otoitzak:</i>	
Sendi Deunari	370
Joakin Deunari	»
Ana Deunari	371
Pedro ta Paulo Santuei	»
Juan Batiatzale Deunari	»
Tomas zorientsuari	372
Fermin Santuari	»
Prudenzio Santuari	373
Martin Santuari	»
Beñotxo Zorientsuari	374
Isidro Nekazari Deunari	375
Norbere izeneko Santuari	»
Eguneko Santuari	»
Senañaren aldeko emaztearen otoitza	376
Semeen aldeko amaren otoitza	377
Il-agiñean dagozanen aldeko otoitza	»
Eriotz on bat jadesteko otoitza	378
Siñestebakoen aldeko otoitza (Jabier Deu- narena)	380
XII.— <i>Garbitokiko arimakazko eraspena</i>	381
Egintza andia edo maitasunezko ziñeskaña	383
Azila (Semendia)	384
XIII.— <i>Eriotza onerako gertuerea</i>	384

VI.—BESPERAK-ARATSALDEKO

OTOITZAK

Sarerea

Igandetako Besperak	399
Andra Mariaren Besperak	408
Beste eresi batzuk	411
Urte-aldi ta jayetarako ereseñkiak (imnoak)	417
Deun askori dagokiezan besperak	437
Īlen arandia (ofizioa)	440

VII.—ELEIZ URTEAREN AZALPENA

ETA EBANGELIOAK

<i>Abendua. Buldea.</i>	451
Barau ta aragi izteko egunak	452
Bulda bakoien legea	453
Buldadunen legea	454
Gurutze-Buldea	455
Aragi-Buldea	456
Īlen-Buldea	458
<i>Parkapenak.</i>	
Parkapenak irabazteko beař diranak	456
Jubileoko parkapena	460
Porziunkula deritxon parkapena	461
Ur bedeinkatua	461
Abenduko I igandea	463
» II »	464
» III »	465
» IV »	466

Egubeñi (Natibitate) eguna	467
Jayotzatik zortziurénéko igandea	471
Érege eguna	472
Érege egunaren zortziuréna	473
Érege ondorengo II igandea	475
» » III »	476
» » IV »	477
» » V »	478
» » VI »	479
Irurogetamañeko igandea	480
Irurogeiko igandea	482
Beñogeitamañeko igandea	484
Garizumako I igandea	486
» II »	487
» III »	488
» IV »	490
Nekaldi (Pasiño) igandea	492
Abañ edo Éramu-igandeko nekaldia	495
Eguen gurena	508
Berbizkunde-igandea	510
» ondorengo I igandea	511
» » II »	513
» » III »	514
» » IV »	515
» » V »	516
Jaunaren Igokundea	517
Igokunde ondorengo lenengo igandea	518
Pentekoste (Espiritu-Santuaren etoñerea)	519
Pentekoste ondorengo lenengo igandea	520
Gorputz Deunaren jaya	522
Pentekoste ondorengo II igandea	523
» » III »	524

Pentekoste ondorengo IV igandea	525
» — BESP — » V »	526
» » VI »	527
» » VII »	528
» » VIII »	529
» » IX »	530
» » X »	531
» » XI »	532
» » XII »	533
» » XIII »	535
» » XIV »	536
» » XV »	537
» » XVI »	538
» » XVII »	539
» » XVIII »	540
» » XIX »	541
» » XX »	543
» » XXI »	544
» » XXII »	545
» » XXIII »	546
» » XXIV »	547
Andra Mariaren Sořkunde garbia (Lotazila 8)	549
Jose Deunaren jaya (Epaia 19)	550
» » Zaindaritzea	551
Joan Batiatzale Deuna (Bagila 24)	»
Pedro ta Paulo Deunak (Bagila 29)	552
Andra Mariaren jasokundea (Dagonila 15)	553
Arantzazuko Andra Maria (Iraila 9)	554
Jakobo Deuna (Garagarila 25)	556
Loyola'tar Inazio Deuna (Garagarila 31)	»
Deun guztien jai-eguna (Azila 1)	557
Kristiñau ikasbide laburpena	559

VIII.—GOGAKETAK

Gogo-otoitzaren azalpena	577
1) Siñesmena	579
2) Gizonaren azkena	580
3) Mundua ukatu beara	582
4) Eriotzea	583
5) Guztioen azken epaya (juizioa)	585
6) Gaiztokia (inpernua)	587
7) Inpernuko oñazeak	588
8) Zerua	589
9) Jaungoikoa begira daukagu	591
10) Arimearen gaizkapen edo salbaziñoa	593
11) Pekatuaren kalteak	594
12) Norbere burua ilduratzea	595
13) Ez itxi gerorako Jangoikoagana biurtzea	597
14) Esamesen bildura	598
15) Norbere buruaren bildur izan beara	600
16) Jaungoikoaren eskañak zelan erabili	601
17) Aldia (denporea) zelan erabili	603
18) Sakramentuak zelan artu	604
19) Meza Deuna	605
20) Beartsuai lagundu beara	607
21) Ziltzaldia	609
22) Oben ariñak	612
23) Neke-lanak zelan eroan	614
24) Jaungoikoaren erukia	616
25) Jaungoikoagazko maitasuna	618
26) Zetan ezagutuko dogun Jaungoikoa zinez maite dogunez	619
27) Urko-lagunagazko maitasuna	721
28) Arerioakazko maitasuna	623

29) Jesukristoren antzekoak izan beara	625
30) Andra Maria gure erégiña	627
31) » » » Ama	629

ELEIZ-ABESTIAK

Mezarako:

Asperges ta Vidi aquam	157
Mezea, erantzuera- kaz	159

Besperak:

Igande edo dome- kakoak	398
Andra Mariarenak	408
Antiphonæ finales B. M. V.	406
Beste eresi edo sal- mo batzuk	411
Deun askori dagoz- kien besperak	437
Aldi batzuetarako edo hynoak	417
Iñen aréndia (ofizioa)	440

Gabon jayetarako:

Adeste fideles	631
Puer natus	632
Puer nobis nascitur	633
Arin arin guztiok	634
Zatoze kristiñauok	636

Gora ots-egin	637
Zer deritxazue?	638

Garizuma aldirako:

Miserere	415
Parce Domine	699
Parkatu eiguzu	638
Jaungoiko santua	639
Érukitu zaitez	»
Noiz arte	»
Ugolde baten eraz	640

Misiñoetarako:

Zatoz pekataria	641
Egizu zuk Maria	»
Jesus gure Jaun maite	642
Salbea (aguña)	643

Pazkoetarako:

Seq. Victimæ pas- chali	644
O filii et filiæ	»
¡Victoria! ¡Victoria!	645
Érogatiba eguneta- rako aréntzak	647

**Pentekoste egu-
nean:**

Hymn. Veni Creator	424
Seq. Veni Sancte Spiritus	651

Gorputz egunean:

Seq. Lauda Sion	651
-----------------	-----

**Sakramentu guztiz
deunari:**

Adoremus in æter- num	655
Adoro te devote	654
Ave verum	»
Bone Pastor	652
Laudate Dominum	411
O quam suavis	655
O sacrum convi- vium	»
O salutaris hostia	653
Pange lingua	425
Sacris solemniis	656
Zatoz, Jauna	657
Galburu ta mats -mordoa	»
Goratu daigun	658
Gurtu daigun	659
Kristoren arima	660
Nai al dozue jakin	661
Ogi deuna	662
Ogi zerutik	663

Ona bildots	664
Onetsi dagigun	665
Or zagoz Jesus	»
Siñespeno mirari	660
Siñesten dot	666

**Umien lenengo Jau-
nartzean:**

Go-a, gora biotzak	766
Orain zuen biotzak	667

Jesus'en Biotzari:

Cor arca	668
Cor dulce	»
O cor amoris	669
Agur Jesusen	»
Ez da zerurako	670
Izan zaitetz beti	671
Jauna, nire biotzak	»
Nik gurtzen zaituk	672
Norbait sugar bi- ziaz	673
O biotz maite	»
Zatoz Jesus laztana	670
Zeru ta lu'en	674

Andra Mariari:

Inviolata	675
Omni die	676
O sanctissima	»
Salve Mater	»
Salve Regina cæli- tum	677

Salve Regina	216
Tota pulcha	678
Angelus (euzkeraz)	679
Aguí Eregin	680
Izar argia	681
Jainkoaren Ama	»
Izar eder	682
Lora garbia	»
Maria guztiz don- tsua	683
Neure Ama	684
Zeruko Ama	»

Lora-ilerako:

Ume baten	685
Birjiña guztiz ona	»
Goazen goazen guztiok	686

Azken agurak:

Aguí Ama Maria	686
Aguí, agur, agur Maria	687
Aguí izar eder	»
Aguí Jesus'en Ama	688

Iñazio Deunari:

Iñazio	689
Jarai dayogun	»

Luis Gonzaga Deunari:

Guztiok Luis Gon-	
-------------------	--

zaga 690

Jaunagandik dozu 690

Luistaren abestia 691

Asis'ko Frantzizko

Deunari:

Aguí Frantzizko 692

Aita txit maite 693

Frantzizko zinanean »

Zure semeak gara 694

Jose Deunari:

Ave Joseph 696

Salve, Pater Salva-
toris »

Biotza guztiz atse-
kabetu 697

Eleiz Ama Deuna-
ren 699

Garbitokiko arimen alde:

De profundis 68

Inter vestibulum 699

Jesu Christe 700

Jesu Salvator »

Languentibus »

Artu egizuz 701

Jesus, zuri dautzugu 702

Bidezkunde edo peregrinaziñoetarako:

Agur erugabeko 703

Alpeñik dabilzaz	704
Goazan goazan	
guztiok	704
Geure eritik gatoz	705

Aldi batzuetarako:

Alleluya. Psallite	706
Te Deum	»

Eresiak (Psalmi):

Beatus vir	401
Confitebor	400
Credidi	411
De profundis	68
Dixit Dominus	400
Domine probasti	412
In convertendo	»
In exitu	403
Lætatus sum	408
Lauda Jerusalem	409
Laudate Dominum	411
Laudate pueri	402
Magnificat	405
Memento Domine	414
Miserere	415
Nisi Dominus	409

Ereserkiak (hymni):

Ad regias	421
Auctor beate	426
Audi benigne	420
Ave Maris stella	410

Cœlestis urbs	433
Creator alme	417
Crudelis Herodes	419
Deus tuorum	428
Exultet orbis	427
Fortem virili	432
Iste confesor	431
Jam sol recedit	425
Jesu, corona	432
Jesu, dulcis	418
Jesu, Redemptor	417
Lucis creator	405
Pange lingua	425
Placare	436
Rex gloriose	430
Salutis humanæ	423
Sanctorum meritis	429
Tantum ergo	426
Te gestientem	436
Te, Joseph	422
Te splendor	435
Tristes erant Apos- toli	428
Ut queant laxis	434
Veni Creator	424
Vexilla	420

Antiphonæ finales**B. M. V.**

Alma Redemptoris	406
Ave Regina	407

Regina cœli 50

Salve Regina 407

Sequentiæ:

Dies iræ 226

Lauda Sion 651

Veni Sancte spiritus 651

Victimæ paschali 644

Varia: Oremus pro Ponti-
fice. 280

IDAZTI AU IRARTEA

1936'GNKO. OTSALA'REN 20'GN.

AMAITU ZAN

